The University of Jordan
THE LIBRARY

מעריב
יום ו' י"א תמוז תשל"ו 9.7.76 גליון 9732 שנה כ"ט
2.15 ל"י
העורך הראשון ע. קרליבך ז"ל | העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

מצב הכן בצבאות קניה ואוגנדה; החריפה מלחמת כלי התקשורת

עתוני קניה: „אמין דיקטטור צמא דם" ✶ חשש ש„מלחמת המילים" תיהפך למלחמה ממש ✶ קניה הפסיקה אספקת הדלק לאוגנדה — קאמפאלה הודיעה על קיצוב, בייחוד לאזרחים

מאת דיוויד ב. אוטאוויי, סופר „וושינגטון פוסט" בנאירובי
צבאות קניה ואוגנדה הו־ עמדו אתמול במצב הכן ד־ בגלל החששות כי שתי הד־ שכנות, יגיעו לכלל עימות צבאי. מקורות דיפלומטיים מערביים וקניתיים, דיווחו כי מטוסי מיראז' בתוצרת צרפתית טסו לאוגנדה ב־ יום ד' מלוב, וכ־20 טו־ סים עשויים דרכם לשם. בואם של המטוסים הלובים גרם דאגה גדולה במזרח אפ־ ריקה: חוששים כי נשיא אוגנדה אידי אמין מכין התקפה על קניה, כגמול על מעורבותה בפשיטה הישראלית ב־ אנטבה.
בעבר, כבר התגרה אמין לא פעם בשכניו, ונופף בחרבו אך בסוף לא נקט שום פעולה צבאית, ואולם, זה המשבר
(סוף בעמ' 2, טור 5, 6, 7)

דויות בקאמפלה: אנשי המשטרה החשאית של אידי אמין גררו את דורה בלוך וחנקוה

לים בביה"ח מסרו: „השניים סתמו בכוח את פיה של האשה הזקנה" ★ ישראל תעלה הפרשה במועצת הביטחון – הערב

גב' דורה בלוך נג־ררה בכוח ממיטתה ב־בית החולים, תוך זע־קות, ביום א' ונראה כי נחנקה למוות בתוך כך, מסרו מקורות דיפלו־מאטיים בוושינגטון. לדבריהם, חולים ה־מאושפזים באותו בית חולים בקאמפאלה, מסרו, כי הגב' בלוך נלקחה מבית־החולים בידי שני גברים, ש־ידוע כי הם אנשי המש־טרה החשאית של או־גאנדה. האשה הזקנה החלה זועקת — נמסר בעדויות אלו — ושני הגברים סתמו את פיה בכוח ובעת שהעבירו אותה למכוניתם כבר לא נשמה.

מנירובי מסרה אמש סוכ־נות הידיעות הצרפתית, גם היא, כי נראה שהגב' בלוך מתה אחרי שהמשטרה הצב־אית של אוגאנדה נטלה אותה לרשותה. (יו.פי.)

ציר בריטניה: לא הצלחתי

הול פריימר, סופרת „מע־ריב" בלונדון, מוסרת: ציר בריטניה בקאמפאלה
(סוף בעמ' 11, טור 2, 3, 4)

ארה"ב, ג'ראלד פורד, רוקד עם מלכת בריטניה, אליזבת השניה, ארוחת־ערב ממלכתית לכבוד המלכה, שנערכה אור ליום אתמול הלבן בוושינגטון. (צילום רדיו של א.פ.)

מועה"ב החליטה לדון בפשיטה בלי להמתין לשר החוץ האוגנדי

הרצוג ביקש מהיו"ר לא לקיים הדיון בשבת, אך נראה שבקשתו תידחה ✶ נפגש עם ואלדהיים, מחה על דבריו בעניין „הפגיעה בריבונות אוגנדה" ✶ אפריקה דורשת „להוקיע את ישראל"

מאת מילים בן, סופר „מעריב" באו"ם
מועצת הביטחון החליטה לפתוח את הוויכוח בשאלת הפשיטה הישראלית לאנטבה, הערב, בלי להתחשב בשא־ לה אם יגיע לניו־יורק שר־ החוץ של אוגאנדה — העו־ מד להיות קטיגור הראשי של ישראל — או שמא לא יספיק להגיע.
על כל פנים ברור כי ה־ ויכוח יימשך כמה ימים, מפני שנראה, כי מדינות רבות, חב־ רות המועצה ושאינן חברות, יבקשו להשמיע את דעתן.
מר חיים הרצוג, נציג ישר־ אל באו"ם, נפגש אתמול עם הנשיא התורן של המועצה ל־ חודש זה, מר פירוד וינצ'י מ־ איטליה. מר הרצוג דרש שה־ דיון לא יתנהל בשבת (לפי שעון ניו־יורק יהיה הדיון לפ־ ני כניסת השבת) אלא יידחה בתום הישיבה ליום ב'. אך יש נציגים המבקשים שהוויכוח יי־ משך בשבת.
פקידים אמריקניים אומרים,
(סוף בעמ' 11, טור 1, 2, 3)

ראש משלחת אוגנדה במונטריאול: „אידי יבוא לאולימפיאדה; הישראלים לא הבינו אותו"

מאת אלכס דורון, שליח „מעריב"
ראש משלחת אוגנדה לאולימפיא־ דה, גנראל בדימוס פרנסיס גויאנ־ זוו, הודיע אתמול, כי אידי אמין מתכוון לבוא לאולימפיאדה. מעבר לכך אין כל קשר עם המבצע הי־ שראלי.
„נוכחות הישראלים במונטריאול, כאשר אמין יבוא, לא מעוררת שום בעיות, אנו רק מצטערים ששעשוע הם לא הבינו אותנו במהלך הפרשה באנטבה" — אמר.
ראש המשלחת האוגנדי הוא ידיד של אמין וגם שר החינוך שלו.

השעה ה־25
ומדור מיוחד לילדים
קל וחומר
בין הפותרים יוגרלו פרסים יקרים
בעמוד 29

סוכל ניסיון של תושב חדרה לברוח עם 2 ילדיו לירדן

האיש, נוצרי, הסתכסך עם אשתו ✶ רצה לחזור לרומניה

מאת יוסף ולמר, כתבנו של השרון
ניסיון של תושב חדרה לחטוף שני ילדיו מאשתו ד־ להסתנן לגדה המזרחית של הירדן, כדי להגיע משם ל־ ארץ מולדתו, רומניה, סוכל אתמול, הודות למבצע מ־ שותף של משטרת נפת ה־ שומרון והלשכה לתפקידים מיוחדים במשטרת מרחב ה־ שרון. האיש נעצר והיום יו־ בא לפני שופט שלום להוצ־ את פקודת מעצר נגדו.
עד כה הוברר, כי האיש, כבן 28, סיכם עם שניים מתו־ שבי הגדה, כי הם יעבירוהו דרך גשר דאמיה לירדן ומשם ימשיך בדרכו הרומני לאחת ממדינות אירופה — כנראה ל־ רומניה. אתמול הופיע האיש בגן הילדים שבו לומדים יל־ דיו בני 2 וחצי ו־3 וחצי, לקח אותם עמו במכונית (עם מספר
(סוף בעמ' 11, טור 2, 3, 4)

מכ"ם רוסי בסומליה לא גילה מטוסי צה"ל

פקידים אמריקנים: הדבר מעורר דאגה במדינות אפריקה המצטיידות בנשק סובייטי

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון
פקידים אמריקניים אמרו אתמול כי רשת מכ"ם מ־ תוצרת ברית המועצות ש־ הוקמה בסומאליה הפועלת כנראה בפיקוח סובייטי, לא גילתה את מטוסי יש־ ראל שטסו לאנטבה. עוב־ דה זו עוררה דאגה חמורה בקרב מדינות במזרח אפ־ ריקה המצטיידות בנשק מ־ תוצרת ברית המועצות.
הפקידים אמרו, כי הפוש־ טים היו צריכים להתגלות ב־ מכ"ם, לוא היו הסומאלים ערים לאפשרות שתהיה פשי־ טה. הם גם סבורים כי ה־ פושטים השתמשו בג'יפים ו־ בנגמשים להגן על אזור ה־ פעולה וכדי למנוע מתגבורות של צבא אוגאנדה להגיע ל־ נמל התעופה באנטבה. המומ־ חים בוושינגטון סבורים כי צורך זה היה חיוני משום שיש מחנה של צבא אוגאנדה לא הרחק מנמל התעופה.
ההערכה באו"ם נגב־ דה, איפוא, כיוון שמבדיר כי במשימה היה כרוך הר־ בה יותר מאשר יחידה קטנה בלבד. הסברה היא כי ישראל מתכננת עתה לבצע פשיטות של קומאנ־ דו הרחק מעבר לגבולו־ תיה.
המומחים הצבאיים בוושי־ נגטון סבורים כי אפשרות זו כבר גורמת דאגה מסויימת בקרב צבאות ערביים שונים הרואים עצמם לפתע פגיעים לפשיטותיה של ישראל, הר־ בה יותר משהיו רוצים ל־ האמין.
ועוד מסרו כי שתי יחידות של צבא אוגאנדה התנגשו זו בזו בליל המבצע באנטבה, אחרי שהפושטים הסתלקו מן
(סוף בעמ' 2, טור 2, 3, 4)

הבישוף הקאתולי באלז'יר נרצח בדקירות סכין

הבישוף הקאתולי באסטון מארי דאקיה, בן 62, סגן ראש הכנסיה הקאתולית ב־ אלז'יריה, נרצח אתמול בדקי־ רות סכין בצאתו מהכנסיה שלו בעיר אלז'יר.
עדי ראייה מסרו כי אלמוני ניגש אל איש הכמורה ה־ בכיר בצאתו מכנסייתו, דקר אותו כמה פעמים ונמלט. (רויטר)

הרב יוסף קורא לתפילות הודייה

הרב הראשי לישראל ה־ ראשון לציון הרב עובדיה יוסף, קרא לכל רבני יש־ ראל בארץ ובתפוצות, ו־ לכל גבאי בתי הכנסת ב־ כל אתר ואתר, לערוך תפילת הודייה חגיגית, ה־ שבת פרשת „בלק", לציון שחרור פדויי ה' מידי ה־ חוטפים המחבלים באוגנ־ דה, ולספר בציון שם ה' ותהילתו בירושלים — ו־ לומר את המזמור „הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", שהוא פרק קל"ו בתהילים, פסוק פסוק ל־ חזן ולקהל בנעימה יתי־ רה, במקום שתנהג הדיל בפרקי זמרה, כהוראת גדולי פוסקים במקרים כאלה.
יצוין, כי בשבוע ש־ עבר ענה הראשון לציון לכל בית ישראל לערוך תפילת „מי שבירך", ל־ שלום אחינו שנחטפו באו־ גנדה, „וברוך ה' אשר הפליא חסדו ואמיתו עמ־ נו, והוציאם מאפילה לאור גדול" — נאמר בהודעה.

אשת ניכסון מאושפזת בגלל שיתוק חלקי

פט ניכסון, רעייתו של ריצ'רד ניכסון, מאושפזת מאת־ מול בבית חולים בלונג־ביץ' שבקליפורניה, אחרי שלקתה בשטף דם ובשיתוק חלקי. מצבה מוגדר כיציב.

תחזית מזג האוויר

מזג האוויר להיום: בהיר עם עליה בטמפרטורות.
תשקיף למחר: גובה הגלים — מ־40 עד 80 ס"מ.
רמת הגולן: 18—31, חיפה: 24—29, ירושלים: 20—32, תל־אביב: 23—30, הר שומרון: 20—31, מישור עזה: 22—30, אילת: 27—41.

פלה למוסלמים בצפון לבנון; נוצרים כבשו את העיר עמיון

ת רחוב מרים בשאקע ✶ הפלשתינים קובלים: הסורים עוזרים לנוצרים ✶ ערפאת ייצא
ש משלחת למוסקווה ✶ שמועות על תיווך סובייטי בלבנון ✶ „200 הרוגים בכל יום"

בראיין סילק, „דיילי טלגראף" בביירות
השמאל הפלשתי־ מפלה צבאית כבדה ארבעה ימי לחימה ...ות הימין הנוצרי לבנון. העיר עמיון, בידי השמאל, נכב־ ידי הנוצרים ואנשי נסוגים עתה הלח־ ...יר ההוף שאקע.
העיר שאקע עברה מידי ה־ נוצרים, אחרי שהאיחוד פתח במתקפתו הצפונית בסוף ה־ שבוע שעבר, במאמץ להקל הלחץ על מחנה תל אל־זעת־ אר. הנוצרים השיבו במתק־ פה על עמיון, העיר הראשית באיזור ומעוזה של הקבוצה השמאלנית „המפלגה הסוציאל לאומית".
אתמול אושר כי עמיון נכ־ בשה בידי הנוצרים וכי השמ־ אלנים נסוגים בכל האיזור. אנשי הימין טענו, כי כבשו מחדש את שאקע אך טענתם הוכחשה על־ידי השמאל. לפי הידיעות מתנהלים בעיר זו קרבות רחוב מרים.
האירגון לשחרור פלש־ תין בביירות הלוחין כי כוחות סוריה סייעו לנוצ־ רים בצפון. עוד טענו כי „יחידות מעולות" במשטר הראש האישי של הנשיא הסורי אסד משתתפות ב־ קרב בצפון.
משלחת פלשתינית הוזמנה לבקר במוסקווה וכפי שנמסר תלחץ על הסובייטים להשת־ מש בהשפעתם, כדי לבלום את המערכות הצבאית הסו־ רית בלבנון.
סבורים שיאסר ערפאת מנ־
(סוף בעמ' 11 טור 4)

שוד מזויין בתל־ברוך ירי בשוטרים בת"א

מאת סופר „מעריב"
שוד, נסיון שוד ויריות לעבר שוטרים, אירעו במשך הלילה באיזור תל־אביב.
בתחנת הדלק „סגולי" שליד צומת תל־ברוך, בכביש חיפה, הופיעו שני רעולי־פנים, ש־ ביקשו לשדוד את עובד התח־ נה. אולם העובד התנגד, ניפץ את שמשת המכונית, שבה באו השודדים — והם נמלטו.
באיזור „תוכנית ל'" הבחין צוות של היחידה המרכזית ב־ משטרה במכונית, שנוסעיה עוררו חשד. התברר, כי ה־ רכב היה גנוב. השוטרים עצ־ רו את המכונית, ולכדו את אחד מנוסעיה. השני נמלט, תוך יריות לעבר השוטרים. סריקות נרחבות בסביבות שדה דב לא העלו דבר, היורה הצ־ ליח להימלט.

...ופס הזירוז של ...עד הפזמונים העבריים ...לי צה"ל
יום בעמוד 11

מעריב 1 בלוח כתם
הלוח הראשי בעמודים: 7, 49, 50, 51, 52, 53, 54
מודעות דרושים בעמודים: 8, 47, 48, 55, 56, 57, 58, 59
מודעות לימודים בעמודים: 34, 35, 44, 45

גלי צה"ל
משדרים את התכנית חגיגת קיץ בשדור חי מחוף זבולון בנתניה
השדור יערך בשבת 10.7 בין השעות 11.00—13.00
— הציבור מוזמן —

מבצע פרסים
חוליות פלסטיק
ראה עמוד 28

האזינו במוצאי שבת ב־19.00 ל„סוף השבוע של דידי מנוסי" בגלי צה"ל

יעוץ וטפול בענייני מס־הכנסה והנהלת חשבונות
ה.ג. בלוק
תל־אביב: קרן קיימת לישראל 5 טל. 236785
חיפה: רח' עמק הזיתים 12 טל. 525256
בת־ים: רח' הרצל 39 טל. 867751

לבנים אדומות בכל המידות והסוגים
אלוני־ליפשיץ
רח' הקונגרס 28, ת"א טל. 821503

לראשונה בחיפה!
יצר
מכנסיים
חולצות וסריגים
מבחר דגמים
תפירה מעולה
אופנת ecz

חסוך מאות לירות
קנה בפוטרוניקס
מערכות סטריאו, טייפים, תקליטים.
אבן־גבירול 95 ת"א

טילאק
להסרת כתמי ניקוטין ואבן שן
Teelak
להשיג בכל בתי המרקחת

מיקרופון (סוני — דינאמי)
עם חוט ארוך השייך ל„גלי צה"ל"
אבד
אתמול בסביבות הרחובות דיזנגוף, גורדון ת"א.
המוצא הישר מתבקש בכל לשון של בקשה להתקשר טלפונית למס' 254630, ת"א

מבצע הנחה 10%
על כלי המטבח של גלינה

ידידי התקליטים ב־אלחוט
דבר כזה עוד לא היה!
הגיע משלוחים של אריכי נגן משמעים במחירים לא־נורמליים, כגון:
39.90 — 46.90 רק 23.90 כולל מ.ע.מ.
בואו להאזין ולהנות!
רחוב אבן גבירול 21, תל־אביב

האופנה האחרונה בבית
מטבחי נורית
ייעוץ ארונות מטבח וארונות קיר ● אספקה מיידית
משרד מכירות: קיבוץ גלילי־ים טלפון 03-985057
בין השעות 16.00—18.00

בשבת בואו לראות את הדירה לדוגמא
ב„גני ראשון"
המרוהטת ע"י „דניש אינטריורס"
דושים בתרבות הדיור ברמה בינלאומית
צור־לציון — סוף רח' ירושלים — שמאלה
קלרין CLARIN
בין השעות 17.00—20.00

هكذا من الأصل

מוסקווה הזמינה את ערפאת במאמץ להפסיק עימות אש"ף־סוריה בלבנון

(אי.פי.) מנהיג המחבלים יאסר ערפאת יצא למוסקווה, הראה שמנהיגי הקרמל משתדלים לשים קץ לעימות הצבאי הנערך בלבנון בין המחבלים והסורים.

רדיו המחבלים הודיע כי ערפאת החליט לצאת למוסקווה שעות אחדות לאחר שמסר לו את ההזמנה שגריר בריה"מ בבירות. דובר המחבלים סירב להגיב על כך.

מסתבר כי על הנעשה על ערפאת במוסקווה [illegible] ההנהגה הסורית [illegible] ימי ויכוחו על המחבלים והשמאלנים במאבק לאלץ אותם להפסיק את המלחמה במתוח הימים.

כשחזר ערפאת לבירות ביום ראשון, אמר שהוא בועידת הפיסגה של הארגון לאחדות אפריקה — נסע באניה עמוסת [illegible] מאלכסנדריה [illegible] בקרבת בירות.

הסודעה על ביקור [illegible] של ערפאת בבריה"מ באה לאחר ההתייצבות שערך במוסקווה שר החוץ של סוריה עבד אלחלים חאדם. היא סיים ביקור שם.

הסובייטים [illegible] לסוריה ואש"ף, בעלי בריתה הגדולים של בריה"מ במזרח התיכון, לוחמים זה בזה בנשק סובייטי.

(רויטר) אש"ף האשים אתמול את סוריה, שהיא מנסה להרוס את התנגדות הפלסטינית בלבנון ולפלג את העם הפלסטיני [illegible].

ראש סניף אש"ף בפאריס, אזאדין חאלאק, אמר במסיבת עתונאים, כי האסטרטגיה של ממשלת סוריה בלבנון היא להשמיד את הנוכחות [illegible] להגשים „תכנית אימפריאליסטית להלק את הפליטים הפלסטינים בין מדינות ערביות שונות". הוא הוסיף, כי התכנית הוכנה בתמיכתה של ארה"ב ובסיוע בישראל.

מוחמד חסן באדאוי, בן 34, מאלכסנדריה — שנעצר בידי הביון המצרי בעוון „ריגול לטובת ישראל". הוא יעמוד בקרוב לדין צבאי בקאהיר. (צילום: קיסטון)

נעלמו עקבותיהן של ארבע הטירוריסטיות

השלטונות הגרמניים לא עלו עדיין על עקבותיהן של ארבע הטרוריסטיות שנמלטו מכלא במערב ברלין לפני יומיים. אנשי המפלגה הדמוקרטית החופשית טענו אתמול כי אילו נמצאו בכלא עשרים שומרים ולא ארבעה גם אז לא היו מצליחים למנוע את הבריחה. ראש העיר קלאוס שיץ ומפלגת הנוצרים דמוקרטים קבעו פגישה מיוחדת להמולת הפדריה לדיון בפרשה. (אי.פי.)

שליט אתיופיה מקיים דיונים בבריה"מ

שר החוץ הסובייטי אנדריי גרומיקו יעץ לאתיופיה להגיע במתינות במיכסוך עם הרפובליקה הסומלית לגבי ג'יבוטי בעת ביקורו של מוגס חליה מיכאל, נשיא המועצה הכללית הצבאית של אתיופיה, בבריה"מ. עד כה לא נקטה בריה"מ עמדה בבעית ג'יבוטי, [illegible] אתיופיה וסומלי. (סי"ע)

סין הזהירה את אפריקה מפני בריה"מ

סין הזהירה אתמול את מדינות אפריקה מפני בריה"מ „שהפכה לאיום העיקרי" לעצמאותן ובטחונן. מאמר מערכת בעמוד הראשון של „יומון העם" מגנה את מעצמות העל בלי לנקוב בשמן. המאמר אומר שמעצמת־על אחת „מנסה ביאוש להגן על האינטרסים שלה" ואילו האחרת „מבצעת מזימות תוקפנות, התערבות, חתרנות ופרוד באפריקה בצורה מובלעת ובאופן גלוי". (סי"ע)

הפרות בצרפת יאכלו מעתה בננות...

הפרות בצרפת יאכלו מעתה בננות בשל המחסור בתציר שנגרם כתוצאה מהבצורת הקשה. גל החום העובר על אירופה הקטין את צריכת הבננות למאכל אדם והמחיר הסיטוני ירד מ־468 דולר לטון ל־276 דולר לטון תוך שבועיים בלבד. כיון שמשק החלב בנורמנדי סובל ממחסור חמור בגזון לפרות, הוצע כי במקום להשמיד את הבננות יינתנו לפרות הרעבות. (אי.פי.)

לאן נעלמו התכשיטים של ההרוגה באנטבה

מאת אבי [illegible]

לטענת בני משפחתה של אידה בורוכוביץ — לא הוחזרו להם כל החפצים יקרי־הערך, שהיו על הגופה

בני משפחתה של אידה בורוכוביץ ז"ל, שהרוגה [illegible] בעת פעולת צה"ל [illegible] אנטבה, קיבלו מידי אנשי חברא־קדישא של צה"ל [illegible] 4,500 דולר, שני שעונים [illegible] קטן [illegible] [illegible] על גופה של המנוחה.

אלפי הדולרים והחפצים נמסרו לבני המשפחה — בעל, אחת הבנות והבן — בתחילת השבוע בהדר־המתים בבירכת הרפואי ע"ש שיבא בתל־השומר. אולם לדברי בני המשפחה, נעלמו כמה תכשיטים יקרי־ערך של הבוגיה: טבעת פלטינה משובצת בשני יהלומים גדולים; ענק משובץ באבנים יקרות; חלק עגילי של שעוניה, צמיד פלטינה; כתרים של שיניים, במשקל 18 גרם; טבעת נישואין של גבר מזהב 18 קאראט; עגיל עשוי מאבן יקרה; ומצייר־זהב משובץ אבן יקרה.

אם אמנם נעלמו התכשיטים הללו מגופה של המנוחה, בשלב העברתה לישראל (גבה של אידה בורוכוביץ, בוריס שלאין, אזרח צרפתי, היה בין חטופי המטוס, ולדבריו היו התכשיטים אצל אמו עד מותה) — יש בכך משום האשמה חמורה מאד כלפי חיילי צה"ל, שליוו את הגופה, או כלפי אנשי חברא־קדישא של צה"ל.

אולם כמה עובדות מעוררות סימני־שאלה אם אמנם נגנבו החפצים מגופה של המנוחה.

● לפני כשנתיים עברה אידה בורוכוביץ ז"ל ניתוח, שבו נכרת שדה השמאלי. היא הסתירה בהזיתה את חפציה היקרים. קשה להעלות על הדעה, שאחד החיילים בחיל יערוך חיפוש כה מדוקדק על גופה של אחת ההרוגות הפצולה.

● בנה של המנוחה בוריס שלאין, סיפר כי אמו נפגעה מכדור שחדר ללבה. מאחר שהחפצים הוסבנו בחלק השמאלי של החזה, ייתכן שהירייה גרמה להתפוררותם.

● קשה מאד להבין, מדוע נגנבו — אם אמנם נגנבו — דווקא תכשיטים יקרי־ערך, שקל לזהותם, ולא סכום הכסף הגדול, שנשאה המנוחה על גופה.

● בני המשפחה סיפרו אתמול, כי „אינם בטוחים" שהצמיד אכן היה עם אמם. לגבי השאר — הם „בטוחים".

● הבן סיפר, כי היה עם אמו עד מותה. אולם אחת מבנות־הערובה סיפרה, כי אידה בורוכוביץ ז"ל יכתה כי בקיטה, רצה ליצד אחד של האולם והשליכה את צבעה עליה — כדי להציל, ואז נפגעה.

● לסופר „מעריב" נודע, כי היחסים בין בנה של המנוחה, בוריס שלאין (שחזר שלשום לצרפת), לבין כמה מבני המשפחה האחרים (בעלה של אידה בורוכוביץ איננו אביו של בוריס, ובנותיה של אידה, הם, איפוא, אחיותיו התורגות אינם תקינים ביותר.

מדוע נשאה עמה אידה בורוכוביץ את הכסף הרב ואת שפע התכשיטים? בני משפחתה טוענים, כי הדולרים היו שייכים לבן, בוריס שלאין, שביקש להסתירם אצל אמו, בתקווה שהחוטפים לא יחפשו על גופן של נשים. אשר לתכשיטים, סיפרו בני המשפחה, כי אידה עמדה להוציא חלק מהם במתנה לנכדה בצרפת. אולם לסופר „מעריב" נודע, כי אידה נהגה לשאת, כבשגם לכל מקום, את תכשיטיה ואת כספה.

לפי שעה לא נערכה שום חקירה בפרשה. מאחר שהעברת הגופה לארץ היתה נתונה בידי צה"ל, התבקש כנראה המשטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח) לטפל בפרשה.

מנהיג הפיכת הנפל בסודאן נעצר

מוחמד נור סעיד, שתואר כמי שעמד בראש ההפיכה נגד שלטונו של הנשיא ג'עפר אל נומרי אתמול, על כך מסרה סוכנות הידיעות הסודאנית. השלטונות ערכו מצוד אחר סעיד, מי שהיה קצין בריגדיר בצבא הסודאני, לאחר שכ־300 אנשים נהרגו בקרבות שהתנהלו במדינה.

המנהיג הצבאי של ההפיכה, מי שהיה קפטן [illegible] דאבי בושרה עבדאללה, נעצר לפני כמה ימים.

הקוסמונאוטים הסובייטים ישהו זמן רב בחלל

שני הקוסמונאוטים הסובייטים שהגיעו למעבדת־החלל „סאליוט" החלו אתמול בהכנות לשהות בה ביותר במרובים.

בוריס וולינוב וויטאלי ז'ולובוב עסקו במשך [illegible] ראשון ב„סאליוט 5" בבדיקת ציוד המעבדה [illegible] במסגרת חקר של מזג האוויר על פני כדור הארץ [illegible] שונה של פני האדמה.

סוכנות הידיעות הסובייטית טאס מציינת כי האסטים השלימו את המשימה הקשה של המעבר [illegible] עשר דקות בלבד (ע"ר).

עיתון ירדני פרסם פרטים על „מרגל ישראלי"

העיתון הירדני „אל שעב" פירסם אתמול את „המרגל הישראלי" שנעצר לאחרונה בירדן למות בתליה.

העתון מסר כי „מרגל" זה, עורך ראשי [illegible] ט.א. פורסמו, עבד כאן בשנת 1972 כטבח בשגרירות [illegible] ב־1973 ביקר המרגל בן ה־32 בגדה [illegible] להשתתף בהלוויית אביו. אז הוזמן על־ידי [illegible] הישראלים, לשתף עמם פעולה תמורת [illegible]. הוא העביר דו"ח על עובדי שגרירות [illegible] עמאן האנשים המבקרים בה, ועל המצב הפנימי [illegible] זה בשעה ששידר באלחוט ידיעות לישראל, בחת[illegible] שונים של השנה, שהשלטונות הירדניים [illegible] העתון. (ע"צ)

פרס מסכים למכור נמל עזה לעירייה

מאת עזרא יניב

שר הבטחון, שמעון פרס, נענה בחיוב לבקשו של ראש עיריית עזה, המג' ראשד א־שאווה, הורשה לרכוש את נמל עזה כדי להרחיב את [illegible] סוכם שהבקשה תובא לדיון רשמי במשרד באמצעות הבי"מקל.

בשנה האחרונה פקדו את נמל עזה שלוש [illegible] עם מטעני קמח וסוכר. לא הוגשו הוכניות לייצו[illegible] בעזה והאבטלה בנמל כוהלטת.

עירית עזה מקווה שהעברה הבעלות מידי מט[illegible] לעירייה החיש את השיפוץ בו ביחלה פרטים [illegible]

9 אלפים נספו ברעש באינדונזיה

יותר מ־9,000 איש נספו כנראה ברעי[illegible] עזה, שגרמה למפולות־קרקע נרחבות, ההרסה [illegible] הרוכים במחוז גיניאה האינדונזית.

מימדי רעידת האדמה — העזה ביותר, שנרשמה באינדונזיה, נודעו בהתקבל בהדרגה ידיעות ממח[illegible] גיניאה הנידה — כמעט שבועיים ימים לאחר הופעת הזעזוע הראשון פקד את האיזור ההררי בשבת, וויכביים לאחר מכן נרשמה רעידה חזקה בעלת [illegible] 7.1 מעלות בסולם ריכטר.

רעידת האדמה, שפקדה במאי את צפון איסל[illegible] למותם של יותר מ־970 איש, היתה בעלה עוצמה [illegible] מעלות.

הזעזוע האחרון היה ביום א' השבוע. הכפרים נמלטו לג'ונגלים הסמוכים.

דובר רשמי אמר, כי אחד הכפרים באיזור — [illegible] הפך כולו לעיי־מפולת.

הרס שדות־תעופה באיזור מקשה מאוד על א[illegible] לנפגעי מימדי האסון. השבוע ישתדלו השלטונות להח[illegible] הנפגעים תרופות ואורז ומיצרכי מזון אחרים.

סוכנות הידיעות של אינדונזיה הודיעה, כי [illegible] בדרך האוויר 15 אלף ניצולים מן האיזור. ב[illegible] למפולות־קרקע נוספות. (ע"ר, צ"צ)

נמנעו התקפות חריפות על ישראל באביג'אן

המצב בלבנון — במרכז השיחה הממושכת בין נשיא חוף־השנהב ונציג ישראל בכנס האו"ם.

מאת תמר גולן, שליחת „מעריב" לאביג'אן

נשיא חוף־השנהב, פליקס הופואה בואני, קיבל אתמול לשיחה את מר עוזיהו סופר, ראש המשלחת הישראלית לכנס הוועדה הכלכלית והחברתית של האו"ם, המתקיים באביג'אן.

השיחה נמשכה כשעה וחצי, ועוררה עניין מיוחד בקרב המשקיפים כאן; בעיקר משום שהנציג הישראלי נתקבל מיד לאחר שיחה של נציגים ערביים, וביניהם סא־פואנד שריף, שר־המדינה של לוב הנשיאה בערבים.

באוזני מר סופר הביע הנשיא, הוקף על־ידי עתונאים — מרביתם נציגי כלי־התקשורת האפריקניים — אשר ביקשו לדעת מדוע התערכה הפגישה עם נציג ישראל יותר מהשיחות עם נציגי מדינות אחרות. כמו כן, הם ביקשו לדעת, אם שוחחו השניים על מבצע אנטבה. מר סופר מסר לכתבים, כי חוף־השנהב קיימה ומקיימת יחסים תקינים עם ישראל; והוא שיבח את נשיאה על מדיניותו המתונה והסובלנית.

לסופרת „מעריב" נודע, כי בשיחה הועלה בראש הנושאים המצב בלבנון, והנשיא הועלה את נושאי המזרח התיכון ולבנון. שוב הסביר את עמדתו בנושא הפלסטיני — הוא הגל במדינה פלסטינית בין ירדן לישראל — כפי שהעלה, במסגרת האו"ם ובשיחותיו עם נשיא צרפת, בעת ביקורו הרשמי שם לפני חודשים. מר סופר העלה לפני הנשיא את השלכות של המצב בלבנון לגבי אפריקה, ומגמותיה ההרסניות של ארגון־המחבלים.

המשלחת הישראלית בכנס באביג'אן היא בלשון „במאוחד"; על אף העובדה, שאנו רק משקיפים במועצה זו של האו"ם, המונה 54 חברות. פרשת מטוס „אייר פראנס" היפכתה את המרקירים אל ישראל. אולם בזכות העובדה, שיו"ר הכנס הוא נציג חוף־השנהב, נמנעו התקפות חמורות יותר על ישראל.

אתמול אחר הצהריים, בעת ישיבת המליאה, שוב היתה ישראל מטרה להתקפות הרוסים, במיוחד מצידו של הרוגוסיה, אלזיריה, וניגריה. דברי שגריר ניגריה לאו"ם, מר לסלי הרמאק, עוררו הפתעה אפילו בין נציגי מדינות אפריקניות שונות — בביקורו הקשה על ישראל.

על אף האווירה המתוחה, העניק הזירי מחוף השנהב רשות דיבור לנציג ישראל; לפרות שבהיותה משקיפה בלבד, אין הכרה כי נציגה ישא את דברו.

מספר נציגים אפריקניים — וכל נציגי מדינות ערב — נעדרו מן האולם, כאשר קם נציג ישראל לשאת את דברו. הוא לא התייחס לנושאים פוליטיים, אלא הביע את הכוכבת ישראל בתוכניות להפגנות כשאבים למדינות מתפתחות.

אבש נפגשו חברי המשלחת הישראלית — עובדיה סופר ואפרים ארן — עם הקהילה הישראלית באביג'אן.

בני־נוער רבים השתתפו במהומות בפולין

העיתון הפולני „זיצי ואר־שבי" סיפר כי „ילדים וילדות, בגיל עשר ויותר צעדו ברחובות יחד עם פחחים שיכורים, שברו חלונות והבעירו מכוניות" במהומות שפרצו ב־25 ביוני בראדום. הועלה באשמת המפלגה הקומוניסטית ד[illegible] ביבזוז הנויות. (יה"פ)

השתפרו סיכויי פורד להיות מועמד לנשיאות

גבר בצפון דאקוטה על יריבו במפלגה ריגן

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

סיכוייו של הנשיא ג'ראלד פורד, לזכות במועמדות הפ־מפלגה הרפובליקנית לבחירות הנשיאות, השתפרו. במדינת צפון דאקוטה שבה נבחרו הצירים לוועידת ה־מפלגה, זכה אתמול פורד ב־12 צירים מתוך 18. רו־נלד ריגן, זכה ב־4 צירים, והשאר נחשב כמהלומה לו, משום שציפו כי יזכה ב־יותר.

שניים מן הצירים עדיין לא התחייבו להצביע בעד מועמד זה או זה.

מלבד זאת הודיעו ברבים האחרונים 29 צירים, רפובלי־קנים, שעד אז לא היה ידוע במי יתמכו, כי יצביעו בעד פורד. לפי אחת הספירות, תומכים עתה בפורד 1055 צי־רים — לעומת 976 התומכים ברונאלד ריגן.

במדינת קולוראדו, שצירותיה לוועידה יבחרו מחר, מצפה ריגן להצליח יותר מן הנשיא פורד. אך סבורים כי גם אז לא יגיעו לוועידה המפלגתית כשלרשותם רוב מוחלט הדרוש לבחירה בסיבוב הראשון — 1130 צירים.

● ריגן כסגן נשיא

רפובליקאנים רבים בקרב מארגני מסע הבחירות של המפלגה התומכים בצירוף פורד כמועמד לנשיאות, ורונאלד ריגן כסגנו. אך ריגן מתנגד לכך, וטוען כי בחזרות לנשיאות סיכוייו להביס את קארטר טובים משל פורד.

ריגן מכך שהה נאום על מדיניות החוץ של ארה"ב, מר שום שלדעתו יוכל להכות את פורד בתחום זה במאבק לזכות במינוי מטעם המפלגה, ואחר כך להכות בעניין זה את ג'ימי קארטר במערכת הבחירות.

כמה מן המארגנים במפלגה הרפובליקנית סבורים כי צרוף הצירוף פורד — ביין קונלי, וכן שר האוצר ומושל טקסאס לשעבר יסייע לגבור על קארטר במדינות הדרום.

● קארטר יבוא לניו־יורק

קארטר יגיע מחר לניו־יורק, לקראת כינוסה של ועידת המפלגה הדמוקרטית. היא נפתחת ביום ב'. הוא ייוועד עם הסנאטור הנרי ג'קסון, אחד המועמדים להיות סגנו. אך הסברה היא כי לא ג'קסון הוא שייבחר למשרה זו.

מועמד אפשרי אחר למשרת סגן הנשיא מטעם הדמוקראטים הוא פיטר רודינו, ועם עימו ייפגש קארטר בניו־יורק.

רודינו, ציר בית הנבחרים וראש הוועדה שחקרה את פעולות מרכבת הבית הלבן, הוא קאתולי ממוצא איטלקי. הקאתולים בארה"ב עדיין מסתייגים מקארטר, הבאפטיסט הנלהב.

מצב הכן בצבאות קניה ואוגנדה

(סוף מעמוד 1)

המחמור ביותר עד כה ביחסי אוגנדה־קניה וניכר שאמין עדיין סובל מההשפלה שספג מידי הישראלים.

ממשלת קניה פתחה אתמול בהתקפה מילולית חריפה על אמין ומישטרו, כינתה אותו „שליט פאשיסטי דיקטטורי" והאשימה אותו ב„משולל הגיון, בלתי ניתן לחזוי ושמולל חוש הומור".

כל עמוד הראשון של ה־עתון „ניירובי דיילי" הוקדש לאתמול להודעת הממשלה, תחת כותרת ענק, שקראה „פראות, עיוורים, רצח המונים. אמין — לקניה היה די".

ההודעה מכילה רשימה הבה שמותיהם של אזרחי קניה, ש־עקבותיהם אבדו באוגנדה — וסבורים כי רובם נרצחו בידי אנשיו של אמין.

ההודעה מגנה את „השלטון הברברי של אמין וקוראת לו „הדיקטטור הגדול ביותר בעולם". היא קובעת, כי דם קנייתי נשפך על ידי ידו וכי עבה של קניה איבד סבלנותו כלפיו.

מקורות דיפלומטיים מערביים בניירובי אמרו, כי אין תקדים להתקפה רשמית חריפה שכזאת על אמין, והבליטו דאגה, כי „מלחמת המלים" הרגילה בין שתי השכנות נמצאת על סף הפיכתה „למלחמה של ממש".

בשידור רדיו אוגנדה נאמר, כי אמין שיגר שדר ל־מנהיג קניה ג'ומו קניאטה ובו נאמר: „לפי כל המידע הכבדי ברשותי, התבצעה ה־פעולה בידיעתו המלאה של הוד מעלתך ובידיעת ממשלתך".

בהודעה שפירסמה קניה ב־תגובה נאמר, כי „האשמותיה של אוגנדה הן בלתי נכונות".

לקניה יש רק 14 מטוסי קרב, לעומת כ־30 מיגים בחיל האוויר של אוגנדה. יחד עם 40 מטוסי המיראז' שלוב שהזמין, יהיה לאוגנדה שמונה אוויר עדיף. כה־קוסרה שהמיראז'ים מצויים מכבר, שלוב נכוי־נה לבוא לעזרתה של אוגנדה, אם תפריץ שלהמה עם קניה.

קניה סגרה את גבולה עם אוגנדה והפסיקה בין היתר את הספקת הנפט למדינה, זו ומאמש הונהג קיצוב של דלק באוגנדה — נמסר הלילה בניירובי.

הנפט לאוגנדה מופק מבתי הזיקוק במומבאסה שבקניה. גם את התנועה בדרכים המחברות את שתי המדינות הפסיקה קניה.

שר הפנים של אוגנדה הכריז, כי החנויות הדלק יהיו סגורות ברחבי המדינה החל ב־7 בערב, היום ועד 9 בבוקר. רק מכוניות הצבא ומכוניות משרד הפנים, משרד ההגנה ומשרד העבודות הציבוריות יתודלקו.

בניירובי מעריכים כי מלאי הדלק של אוגנדה יאזל תוך שבוע בערך.

יעוד נמסר בניירובי כי הוכרז עוצר בבירה־הסדה של אוגנדה החל ב־6 בערב, אך צעד זה לא פורסם בפומבי. לביטה זה, לא היכרו צוער בקאמפאלה.

הסט"לים נוחלים הצלחה בארה"ב ובביקורם יוארך

רבבות יהודים ומאות קניינים ביקרו ב„יפו" ו„תרשיש"

מאת יעקב ארז, שליח „מעריב" עם הספינות בארה"ב

הבוקר, לפני שעוף ישראל, עמוד ספינות המוליב „יפו" ו„תרשיש" להפליג לפילדלפיה. ביקור הספינות בניו־יורק נסתיים בהצלחה גדולה. היה זה שבוע של קבלות־פנים, מבצר יחסי־ציבור, בעקבות ההצלחה הישראלית ביקור באוגנדה.

בציני ישראל בניו־יורק וד־אים את הביקור, שנמשך שישה ימים, כמפגן אהדה לישראל. מובן, שהפעולה באוגנדה הרימה הרבה להתרוממות הרוח בקרב היהודים. עשרות אלפים יהודים ביקרו בספינות. אנשי הצי שלנו הוכיחו את עצמם בניו־יורק, על־אף העייפות הרבה.

300 קניינים, בציני חברות מכל רחבי ארה"ב, סיירו שלושם ב„יפו" וב„תרשיש" והתעניינו במיוחד במערכות האלקטרוניות ובכלי־הנשק. המספר הגדול של הקניינים הפתיע את בציני ישראל בניו־יורק, והם תולים תקוות בביקור.

אתמול נמשך זרם המבקרים, וביניהם היה בציר הרכביה והכנר אייזיק שטרן. אגרות בונדס, בסכום 400 אלף דולר — הרבה יותר מהמצופה — רכשו עשרות יהודים שהוזמנו למסיבת קוקטייל מיוחדת על סיפון „יפו" ו„תרשיש" ערב ההפלגה מנמל ניו־יורק.

את הפעילים היהודיים הנ־מין קונסול ישראל בניו־יורק, אורי בן־ארי. כל הזמנה „היית בהי רכישת בונדס בסכום מינימאלי של 2500 דולר. בספינות קיבלום שגריר ישראל בא"ם, חיים הרצוג, וכן אורי בן־ארי, ואלוף מישנה אלי רהב, מפקד הספינות.

ראשי הנציגות הישראלית בניו־יורק אמרו כי ביקור הספינות כאן ומיבצע צה"ל באוגנדה הצטרפו למסע הסברה שלא היה כמוהו זה שנים רבות.

ביקור הספינות הוארך, אחרי פרא ואחרי העצירה בבאלטימור יפליגו הספינות למיאמי שבפלורידה.

מכ"ם רוסי בסומליה

(סוף מעמוד 1)

הבקים, נראה כי יחידה אחת היתה מכברה שהמתמלל ניקיתן הפיכה נגד אידי אמין והם פעלו בצד היחידה הפניה כדי לדכא הפיכה זו. לשתי ה־יחידות נגרמו אבידות כבדות.

בתוך כך גברה המתיחות בין סומאליה ואתיופיה לבין קניה. ממשלת ארה"ב הבטיחה לממשלת קניה כי היא תומכת בה וכי ניירובי אינה צריכה להשוש מהתקפת פתע של אוגנדה. פקידים בוושינגטון אישרו אתמול כי שיגור ה־מכתב לקונגרס בעניין הספקת נשק לקניה היה „פעולת הפגנה", שתכליתה לשכנע את מדינות מזרח אפריקה ואת ברית המועצות המסייעת להן כי ארה"ב תומכת ומגינה על קניה ולא תסבול תוקפנות נגדה.

לציון הצלחת מיבצע צה"ל באנטבה
2 יהודים בלונדון תרמו 80,000 ל"יש

מאת דוה פרימור, סופרת „מעריב" בלונדון

שני יהודים בלונדון, המצפים בעילום שמם, הביאו אתמול לשגרירות ישראל בבריטניה צ'ק בסך 80 אלף לירות שטרלינג, בהבר־כה לממשלת ישראל על הצ־לחת מיבצע השיחרור באנטבה. תושב בלפאסט הימס את צה"ל לעשות בה פרר.

שני התורמים היהודים אמרו, כי הממשלה רשאית להשתמש בכסף לכל מטרה שתמצא לנכון.

בשגרירות נתקבל אתמול גם מכתב מאחד בריטי, צורף אליו שטר בן חמש לי"ש: „תרומתי הקטנה להוצאות ה־דלק של המטוסים הישראלים, שעשו דרכם לאוגנדה".

מכתב של תושב בלפאסט נתקבל אתמול בשגרירות ישראל בלונדון. בצד דברי הכרה חמים, נאמר בו: „אם יש לכם קצב אחד פנוי, מדוע לא תבואו לבלפאסט לעשות גם כאן קצת סדר?"

מספר המכתבים אשר הגיעו עד כה לשגרירות מתקרב ל־3000.

לוחם נוצרי קטוע־רגל ושניים מחבריו מנוחה בעת הפוגה בקרבות במחנה תל־א שנכבש מידי הפלשתינים במזרח־בירות. (צילום רויטר)

ביתנו צדדי באבל כבד
בננו
אשכנזי דרור
נפל בעת מילוי תפקידו
יובא לקבורות במסילות היום
יום ו' 9.7.76 בשעה 13.30
המשפחה וקבוץ מסי"ל

מעריב
העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד 61200), ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד 65123), טלפון 290994.
ירושלים: המערכת: רחוב הלל 14 (מיקוד 94581), טל. 221151, הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד 33104), טלפון 666468; 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

אריחי
קרמיקה וחרסינה
דקורטיביים
וכלים סניטריים
במחיר הישן
(אנו נשלם עבורך את מס ערך מוסף עד 15.7.76)
מבחר גדול ומגוון תמצא באולמי התצוגה שלנו
נחלת־בנימין 85 ת"א בשעות 8.00—14.00 בלבד.
ובמחסנו בתוך נמל תל־אביב, רח' יורדי הסירה, פתוח בשעות 8.00—14.00 בלבד.
שחר

„הפקנו לקחים מאנטבה כדי להיות מוכנים למקרים דומים"

אמר הרמטכ"ל במסיבת עתונאים אתמול ✶ „33 רופאים היו במערך הרפואי שהוכן למקרה שיהיו נפגעים רבים" ✶ „כפינו עצמנו על קניה, אם כי היתה אפשרות לתידלוק באנטבה עצמה" ✶ „הסיכונים היו רבים אך מחושבים" ✶ „שיתוף הפעולה עם קהיליית המודיעין הניב פירות" ✶ „המחבלים הוכו במכה אחת וחדה"

מאת דן ארקין

„למדנו ויישמנו לקחים מפעולת אנטבה, ויכולנו להיות מוכנים אילו קרו מקרים דומים" — אמר אתמול הרמטכ"ל רב אלוף מרדכי גור במסיבת עתונאים, בה ביקש, כדבריו, לתת תמונה „יותר ברורה ואחראית" של מבצע אנטבה.

הרמטכ"ל סקר את השתלשלות העניינים מרגע חטיפת המטוס, מערכת השיקולים וקבלת ההחלטות לקראת הפעולה הצבאית, ההכנות לפעולה ושלבי ביצועה באנטבה, עד לסיומו המוצלח של המבצע — שבביצועו נלקחו סיכונים רבים מאוד, אם כי מחושבים, אך הוא היה הצלחה צבאית ומדינית.

...יסת הכנה ותרגיל

...ההכנות למבצע הש... רמטכ"ל בטיסת הכנה, לבחון את חלקו של ...אויר במבצע ... 33 רופאים ... של מספר רב של נפגעים ... החטופים.

...גילה כי במשך שבוע ... הוגשו לו כמה תכניות ... חלקן לא היו שלמות ... פרצות ... לדבריו — ...בשה התכנית הסופית ... במרבית שלביה.

...אמר, כי על אף ש... אפשרות של תידלוק ... התובלה באנטבה ... „כפה את עצמ..." ... מאנטבה במהירות ה...

מירבית אחרי גמר הביצוע.

הרמטכ"ל התרשם עמוקות בכל שלבי התיכנון מביטחונם של כל המפקדים ביכולתם לבצע את המשימה, מהרצינות והאחריות בתיכנון ומאומץ הלב והדיוק בביצוע המשימה. על מבצע אנטבה פיקד על הקרקע קצין צנחנים וחי"ר ראשי תת-אלוף דן שומרון ומפקד יונתן נתניהו ז"ל ... „בתחנות ביניים" פיקדו ודיווחו לרמטכ"ל ראש אג"ם אלוף יקותיאל (קוטי) אדם ומפקד חיל-האויר האלוף בנימין פלד ... בראש צוותי התיכנון של המטה הכללי. הכוחות שנטלו חלק בפעולה היו כוחות חי"ר, צנחנים, „גולני", שלוחות חיל האויר — טייסות מסוגים שונים, חילות מבצעיים ותומכתיים — חיל הקשר והאלקטרוניקה, חיל הרפואה, מערך התחזוקה של צה"ל וכן חיל המודיעין וקהיליית המודיעין כולה.

חיילים אוגנדיים. חשוב היה להגיע בדיוק ולהכין הם מובנים, כיצד הם שומרים ואלו כלי נשק בידיהם.

ראש אג"ם האלוף יקותיאל אדם ניצח על התיכנון ואז הוכנס לתמונה תת-אלוף דן שומרון, שהגיש תכנית מסגרת. מפקד חיל האויר ... חיל-האויר מסוגל לבצע במרחב, בתחומים ובמרחק שמישראל לאוגנדה. משנקבע דן שומרון כמפקד הפעולה, נדונו כל האפשרויות של הכוח היבשתי, ונקבע כי המשימה העיקרית היא השתלטות מהירה על השדה וריצה מהירה לתוך בית הנתיבות הישן כדי שמינימום חטופים ייפגעו.

במשך כל הזמן ליוו את התכנון חיל המודיעין וקהיליית המודיעין כולה, ושני גורמים אלו פעלו בשיתוף פעולה שהניב פרי.

ביום ה' נכנס הכוח להתארגנות — „הפעולה נדחתה קדימה", ואילו ביום ששי בבוקר סוכם שעל התכנית הקיימת יכול הרמטכ"ל להמליץ לביצוע.

„בדקנו כמה סוגי מערכות בבקר — סיפר הרמטכ"ל — „לקראת ערב עשיתי טיסת מודל, לראות כיצד פועלת המערכת האווירית. טסתי עם מפקד הטייסת ועם הגוף המוביל במשך שעתיים, הצגתי להם שאלות ובעיות: על הקרקע, בתרגיל של הגעה אל החטופים נוכחתי שהכוחות מכירים את התכנית על בוריה ואת כל הטכניקות להגיע מהר אל הבנין. אז אפשר היה לגבש המלצה סופית. יתר משהתרשמתי ביום ו' בערב מההישגים המקצועיים, התרשמתי מהבטחון ומהאחריות של המפקדים, ממה שהם עומדים לבצע, הם הכירו במלוא אחריות ההחלטה, בשיחה עם ארבעת הקברניטים וארבעת הנווטים התרשמתי מיכולת הניווט האווירי, והגישה לשדה היתה מסובכת מאוד. הם דיברו אתי בצורה בוטחת ושקטה. ההון נתן הרגשה שבתחום האווירי — יהיה בסדר".

היה תא"ל דן שומרון ההוא שבקי את הגיוס הנכון על הקרקע.

„לא חלפו אלא עשרות שניות („הטייסים לא ראו כי ישיהם. ירידה כה מהירה של הכוח מהמטוסים") והכוח בפיקודו של „יוני" ז"ל, שצריך היה לבוא בהפתעה לבית הנתיבות הישן ולפגוע במחבלים, יצא לדרכו. בדרך חיסל „יוני" שני אוגנדים והמשיך לבית הנתיבות כמעט בהפתעה מוחלטת. הכוח התפרס כשמטרתו לפרוץ שנימה מכל הפתחים יחד ולפגוע במחבלים במכה אחת. מתב... אחד יצא החוצה וסגן המפקד פגע בו. תוך 45 שניות היו ארבעה מחבלים הרוגים — הגרמני והגרמניה שניצבו ליד הדלת ועוד אחד שניצב 10 מטרים מהם רביעי בצד השני של האולם נפגע בגרון, ניסה לקום וחוסל. „כך שהודרד החטופים במכה חדה, מהירה וחלקה", כוחות אחרים פרצו בעד שתי כניסות למעלה ... שם נתקלו בעוד שלושה מחבלים שהסתתרו. כל השבצה שנגעו הספיק לירות קצת מאוד.

■ ההחלטה לפגוע ב„מיגים"

כוח אחר שמר על רחבה ה„מיגים" ופגע בחיילים אוגנדיים, שנלכדו בבנין או נרסו להימלט החוצה. על פי ה... פוצצו המיגים ממרחק של 100 עד 150 מטרים. אז הגיע רכב הרופאים והם החלו לפנות נפגעים. היתה תקרית אש עם מגדל הפיקוח, משם ירו, ומאש זו נהרג „יוני" ז"ל. רוב החטופים הלכו ברגל למטוסים מלבד הנפגעים שנישאו על-ידי אחרים. המטוס קלט אותם והמריא.

ביצוע הפעולה כולה נמשך שלוש דקות פחות מאשר התרגיל שנערך ביום ששי. ... החלק המבצעי של הפעולה ... 23 ...

... עם ... רק חלק קטן מה... הרשאי הופעל.

„בהלך הפעולה" — מספר הרמטכ"ל — „היו עשרים דקות של מתיחות אצלנו כאן, אך היא הועמה מהכרותנו את האנשים והמבצעים. המבצע נוהל בשטח על-ידי דן שומרון ועל-ידי ראש אג"ם ומפקד חיל האויר בתחנות ביניים, כדי שיוכלו למצוא פתרונות לכל בעיה. יכולנו לשמוע שיחות בין ... אני ידעתי תוך היכרות ארוכת שנים, כי כאשר קוּתי שותק — הכל בסדר שם למטה. ... כאשר דווח סוף סוף שהכל נגמר. כשחזר אמר לי קוּתי — אתה הרי הכרת אותי כששלחת אותי".

■ תקלות בקשר בגלל הרעש

רשת הפיקוד והשליטה היתה מצויינת, היו רק תקלות בקשר בגלל רעש המטוסים. רשת האלחוט היתה שקטה ואחראית — שאלה קצרה, תשובה קצרה. ההחלטות למטה התקבלו על-ידי דן שומרון והמפקד האווירי שהיה צמוד אליו, וכן על-ידי הקברניטים הנווטים.

אחרי שהמטוס שלב פינוי החטופים, החליטו המפקדים במקום שנכון יהיה להמריא מיד. ממשיך רב אלוף גור: „מה חייב אותנו להחלטה בשאר לתידלוק מטוס-ההובלה, החלטנו לכפות את עצמנו על הקניינים ... ברירה. היתה אפשרות של תידלוק כלשהו באנטבה, אך לכפות את עצמנו על קניה — ואת זה העדפנו. לא היה שום קשר עם קניה קודם לכן. התידלוק בוצע תוך התחשבות שלא להכביד על אנשי קניה יותר מדי. המטוסים תודלקו במהירות, לא היה אלא עיכוב של חצי שעה — המטוסים החלו לחזור הביתה."

■ התשובה היתה חיובית

כך היה גם בתחום היבשתי. הרמטכ"ל כינס את המפקדים, ובראשם תא"ל שומרון ועוזר ראש אג"ם תא"ל אביגדור בן-גל (ינוש) ואת מפקדי החי"ר, הצנחנים ו„גולני". הוא שאל אותם אם להערכתם הם מסוגלים לבצע — התשובה היתה חיובית. כך היה גם בפגישת הפיקוד הבכיר עם שר הבטחון.

בשבת בבוקר הציג מוטה גור לראשונה את התכנית ופנה במילים: „הפעם אני מציג מבצע לביצוע". היו כמה שעות של דיונים. חלק מההכנות כבר נעשו לפני ההחלטה הסופית, עם יכולת לעצור בכל רגע. כאשר הגיע האישור, היו, שלא האמינו למשמע אזניהם, שאכן יוצאים.

„ביסוד מבצע אנטבה עמדו ארבעה שיקולים יסודיים:

● הראשון — הדבר על כשירות מחבלים ובין 60 ל-100 חיילים אוגנדיים — כוח בלתי מבוטל, וצריך היה להגיע מהר ובהפתעה גמורה;

● השיקול השני — ניווט הגעה נכונה למקום וכל הקשור להפעלה אווירית — מערכת הטיסה, נתיבים, נחיתה בהפתעה;

● שיקול שלישי — דקדקנות מלאה בתמונת המודיעין;

● שיקול רביעי — ביטחון שהוא, „אסרתי שאיזה שהוא גורם, חיובי עד כמה שיהיה, יהיה שותף לידיעה שעלול להתבצע מבצע כזה".

כאן הגיע הרמטכ"ל לתאור מבצע אנטבה. הטיסה נמשכה כשבע שעות. תנאי מזג האויר היו שונים — היו סערות לא קטנות וצריך היה לשנות את הנתיב. סערות היו גם בקירבת המטרה. הכוח הגיע לאנטבה בדיוק של דקה: כשהגיעו פעלה כהלכה כל מערכת הנחתת המטוסים. במטוס הראשון שנגע בקרקע

...יכונים רבים ומחושבים

...וף גור אמר, כי ב... נטל צה"ל סיכונים ... בכל הזמן ... התכנון והביצוע, אך ה... היו כולם מחושבים. ... היתה „גדולה מש... יער" ... כאשר ... „לשמחת ה... של כניסה למחב... — מחושבים". המב... כולו בלא השי... של שום גורם אחר ... בביצוע. ... אנטבה, שבוצע במהירות ובדיוק, הוא תוצאה של מערכת צבאית כוללת, יכולת בסיסית של הצבא, עבודה מערכתית ... בשקט, בזריזות, ברצינות ובאחריות. „אם נדרשת הוכחה, כי התחזקות של מדינת ישראל מתבססת על עוצמה צבאית — זו ההוכחה" — אמר הרמטכ"ל. ... בביצוע של התכנון, רוב הפרטים שנוסו בתרגילי ההכנה — הוכיחו את עצמם. כתשעים אחוז — מה שתוכנן, בוצע, לרבות לוח הזמנים.

...וסר לחימה וטוהר נשק

● בין יום א' ליום ב', אחרי שנחטף המטוס, ישבו הרמטכ"ל ושר הביטחון ועקבו אחרי מסלול טיסתו. מרגע שהמטוס נחת באוגנדה — החלו תכנונים מבצעיים.

● יום ב' היה בלי אירועים. ביום ג' החלה פעילות בצהרים, בהיותו בדרכו לדיון בירושלים, נתן הרמטכ"ל הוראה להכין יחידת תכנון לאותו ערב. אחר הצהרים נשר אל רב-אלוף גור והשיב כי אופציה צבאית היא אפשרית. „ומרגע זה נכנסנו לתיכנון רק של המבצע". באותו ערב הוקמו במטה הכללי צוותי תיכנון שעבדו על אפשרויות שונות.

...הענין גם את ערכה ... של היחידה הלוחמת ... את טוהר הנשק ואת ... הלחימה. „מערכת ה... עיקרית של המבצע ... של 33 רופאים ... רפואי לטיפול ב... שיפגעו — ... שנועד לטיפול ב... להימה התעוררה ... מוסר לחימה, וה... היו לא לפגוע במי ... נשא נשק. כל אלה ... בבית הנתיבות החדש — לא נפגעו. ... סקר הרמטכ"ל את ... שבוע החטיפה של ... „אייר פראנס" כפי ש... בצורה הבטחונית:

...כביות ראשונות

...ם ד' בבוקר הוצג ... הרמטכ"ל התכניות ה... במלון זהבר על שבי... בלים, אך היו בהן ... — הן לא יכלו להב... סית אי היפגעות של החטופים, והרי זו היתה המטרה. גם המודיעין לא היה מושלם מספיק. באנטבה היו בין גדוד לשני גדודים, בין 500 לאלף

אלוף יקותיאל אדם
ראש אגף המטה

אלוף בנימין פלד
מפקד חיל האויר

הרמטכ"ל, רב־אלוף מוטה גור, לוגם כוס מיץ בסיום מסיבת־העיתונאים, שבה הסביר את פעולת אנטבה, כאשר „מקל התידרוכים" עדיין בידו. לידו נראה דובר צה"ל, תא"ל יואל בן־פורת.

(צילום: שעיה סגל, „24 פלוס")

אילן הרטוב — בנה של הגב' בלוך, שהיה עמה במטוס החטוף.

גב' דורה בלוך — עם נכדתה איילת

(צילום: פוטו ק. וייס)

קבוצה מחטופי המטוס — במיברק לוואלדהיים:

„מזועזעים מדיון בתלונה נגד מצילי חיינו"

מזכיר האו"ם: „סילפו עמדתי לגבי פעולת החילוץ" ✶ „התקרית הטרגית באנטבה מחייבת טיפול יעיל בטרור"

מזכ"ל האו"ם, קורט ואלדהיים, קרא לקהיליה הבינלאומית למצוא דרכים יעילות לטיפול ב„טירור הבינלאומי הגובר". הוא קבע, כי ה„תקרית הטרגית באנטבה" מדגישה את דחיפותה של משימה זו. ואלדהיים קבע, כי דיווחי עיתונים מסוימים סילפו את עמדתו לגבי פעולת החילוץ הישראלית.

„ברגע שנודע לי על החטיפה" — טען ואלדהיים — „פירסם דוברי הודעה ברוח המדיניות הקבועה שלנו לגבי מעשים כאלה. ב-30 ביוני שלחתי שדר דחוף לנשיא אוגנדה, ובו הבעתי דאגתי העמוקה לבני הערובה במטוס החטוף, וקראתי להמשיך בכל מאמץ כדי להשיג את שחרורם. שלחתי שדר שני לנשיא אמין בבוקר ה-2 ביולי, שבו הבעתי נכונות לעזור בכל דרך אפשרית ... של המצב הטרגי. מאוחר יותר באותו יום נפגשתי עם הנשיא אמין ודנתי במאמצים לשחרור החטופים. בבוקר ה-3 ביולי נפגשתי ארוכות עם הנשיא אמין. הבעתי שוב דאגתי לגורלם של בני הערובה, ובררתי דרכים שונות, שבהן יכול האו"ם לסייע במאמצים לשחרורם. בבוקר ה-4 ביולי נמסר לי ממטה או"ם בטלפון על פעולת ישראל באנטבה. בעת חנייה ביניים בנמל התעופה של קאהיר אמרתי בתשובה לשאלת כתב „אל אהראם": „אין לי עדיין כל הפרטים, אך נראה, שברור כי מטוס ישראלי נחת באנטבה — וזוהי הפרה חמורה של ריבונותה של חברה באו"ם. למרבה הצער, מסרה סוכנות רויטר בטעות, כי תארתי את פעולת ישראל כתוקפנות ברוטה. היה זה ציטוט ברור של דברי. הנהלת רויטר התנצלה בפני. אני מקווה, כי פרוט העובדות יבהיר עמדתי לגבי התקרית ומאמצי להשגת שחרורם של בני הערובה".

● בגין: [illegible]

יו"ר הנהלת ... ח"כ מנחם בגין, אמר אתמול בישיבת מרכז מפלגתו, כי גם אם באמין לגירסה המתוקנת של הודעת מזכיר האו"ם, קורט ואלדהיים, — שלפיה היתה פעולת צה"ל באנטבה בגדר פגיעה בריבונות אוגנדה — יש לגנות את מזכיר האו"ם על התבטאותו זו.

„הוא הטיל צל על הדיון במועצת הבטחון" — אמר בגין — „במקום להזהיר הצהרה כאלה, יואיל נא מר ואלדהיים להתעניין ללא דיחוי במצבה ובגורלה של גברת דורה בלוך".

מר בגין מסר, כי הגיש הצעה לסדר היום, בענין הצהרת ואלדהיים, שהיתה צריכה לעלות שלשום בכנסת; אולם הסכים לפניית הממשלה לדחות את הדיון בה, כדי לא לפגוע בסיכויי שחרורה של הגברת בלוך.

● מיברק מהחטופים

במיברק ששלחה אתמול קבוצה מחטופי המטוס, לוואלדהיים, נאמר: „חטופי מטוס „אייר פראנס", אשר היו בסכנת חיים, מזועזעים לשמוע הידיעה, כי האו"ם מתכנס לדון בתלונה נגד אלה, שהצילו את חייהם מסכנת כליה בידי מרצחים. (עתי"ם).

ישראל פעלה כחוק בפעולת החילוץ באנטבה

קבעו משפטנים באוניברסיטת קולומביה בארה"ב ✶

מומחים למשפט בינלאומי באוניברסיטת קולומביה בניו יורק הביעו דעתם, שישראל פעלה כחוק בפריצה לחילוצם של בני הערובה באנטבה, על פי הדוקטרינה של הגנה עצמית.

נשיא מועצת עיריית ניו-יורק, פול או'דוייר, צבא לקבל את חוות דעתם של משפטנים אלה, לאחר שמזכיר האו"ם, קורט ואלדהיים, טען כי ישראל פגעה בריבונותה של אוגנדה.

מומחים למשפט במשרד החוץ האמריקאי בוחנים עתה את השאלה, אם ישראל פגעה בריבונות אוגנדה, ואם היא עברה על התקנות האמריקאיות למכירת נשק, בהשתמשה בשלושה מטוסי „הרקולס", כדי לבצע את חילוץ בני הערובה.

החוק זה קובע, כי ציוד צבאי, שמספקת ארה"ב, יוכל לשמש אך ורק לצרכי בטחון פנימי או הגנה עצמית לגיטימית. אם מדינה עוברת על תקנה זו, רשאית ארה"ב לדרוש את החזרת הציוד, ולהפסיק את אספקת הנשק למדינה זו.

או'דוייר מסר לכתב סט"א, כי המומחים לחוק בינלאומי הודיעו לו, שעל פי הדוקטרינה של הגנה עצמית — כל מדינה זכאית, ואף חייבת, להגן על אזרחיה. „אם בהברה, כי הדרך היחידה להציל את חיי האזרחים הללו היא באמצעות הדרישה מצד מדינתם ... במדינה אחרת, הרי אז ניתן להצדיק בהחלט משפטית פעולת הצלה ישירה".

עוד מסר נשיא מועצת עיריית ניו יורק לכתב סט"א, כי קיים חריג נוסף, אשר לדעתו מתאים גם הוא לפעולת החילוץ הישראלית באוגנדה. „המדובר בעיקרון ה„מנדטורי" — אמר או'דוייר — „וארה"ב גם כן שיגרה כוחות לקונגו לפני מספר שנים, כדי להציל מיסיונרים ונזירות".

מנהי"ג לובי תומך בפשיטה הישראלית

...חבר הנאצר, מראשי מפלגת השלטון ... „האיחוד הסוציאליסטי הערבי", הביע אתמול את ... הפשיטה הישראלית באנטבה.

...זי, מזכיר מפלגתו, הכריז בסידני שבאוסטרליה, ... בהנגד לכל צורה של טירור. אם כי אין הוא תומך ... על „הפגיעה הישראלית בריבונות של אוגנדה", ... כי בני הערובה היו ישראלים, וכי ממשלה ... ...התה כה שצריכה היתה לעשות". (ע"פ).

...סי צרפת: פשיטה ...ולה לגרום טבח

...הטייסים הצרפתיים ... לכל הבדיונה ... צעדים ... פשיטת צה"ל לאנ... לגרום ... ליהו החטופים באנטבה כמה רימוני יד, היתה פשיטת צה"ל עלולה להסתיים בטבח בקרב הנוסעים.

הטייסים התלוננו, כי ... בנערים ביום מיד בהתפרסם ידיעה על חטיפת מטוס ובכך הם מסכנים לא רק את המטוס החטוף ונוסעיו, אלא גם מטוסים אחרים, העוברים אותה שעה באוויר בקירבת מקום. (רויטר)

...ת האיגוד נאמר, כי ... עקרון ההתערבות ... לשיחרור בני ערובה ... כפים, אך אילו הש...

מנה"ג הפיק... בסודאן ...
הקוסמונאוטים ... ישהו זמן רב
עיתון ירדני ... פרסם על „מוג...
פדם מסכים ... נמל עזה ...
9 אלפים ... ברעש באיו...
אשכנזי ...

مكرر من الاصل

هكذا من الأصل

...ניצחנו בקרב
...חמה עודנה
...החל בניירובי
...ב"ם בחיפה
...בשר נחשבה
...ל־אביב; 6
...ישראל לחקור
...אותי של קצין
...העלות תעריפי ה...
...ות וחסרת הצ...
...שואית של
...באספקה
...רחבי הארץ

"בשירת היוצאים מבריה"מ מסכנת את העלייה משם"

קובעים 7 מראשי יהדות ארה"ב בתזכיר שהכינו אחרי ביקור במוסקווה

מאת יוסף וקסמן

פעילי העליה בבריה"מ מזועזעים משיעורי הנשירה הגבוהים והחששים, כי דבר זה עלול לגרום לסגירה שערי בריה"מ, לדעתם, הנשירה גם מגבירה את האנטישמיות שם — נאמר בתזכיר שהוכן בידי שבעה מראשי יהדות ארה"ב, שביקרו לאחרונה במוסקווה. בתזכיר, שהוגש רק לקומץ ראשי ארגונים יהודיים בארה"ב, כותבים מחבריו, כי אחרי 16 ימי סיור במוסקווה, בלנינגרד ובמינסק ופגישות רבות עם פעילי העליה שם, הסיקו כי בעיית הנשירה מעיקה מאד על יהודי בריה"מ. פעילי עליה אלה ציינו, כי הנשירה מעמידה בסכנה גדולה את עצם זכותם של היהודים לעליה ושלטונות בריה"מ מאשימים בגלוי את הפעילים באי הגינות, כאשר הם מדברים על עליה לישראל, בעוד שרבים מהיוצאים מהגרים לארצות אחרות.

כהמשה מציינים הם, כי הרוסי, השומע על שכנו היהודי שעלה לישראל, הוא מקנא בו אולי, אך מבין אותו, ואולם אינו רוסי כאשר הוא שומע ששכנו היהודי היגר לארה"ב, אומר: "היהודים האירופים שוב פירוש...".

כן נאמר בתזכיר, כי הנשירה פוגעת במוראל תנועת העליה ומגבירה את התדמית השלילית של ישראל, כפי שנוצרה בתעמולה הסובייטית.

אחד הגילויים המעניינים בתזכיר הוא, שיש מקרים רבים שבהם לא־יהודים, חרדים לעזוב את בריה"מ, נושאים יהודיות ובדרך זו עוזבים גם הם בהיתרי יציאה — ובמובן, מהגרים לארה"ב.

בתזכיר, שנמסר גם ל"היאס" (הארגון היהודי המטפל בנושרים), נאמר כי אמנם איש לא יכול לכפות עליה לישראל, אבל גם ברור, כי אסור לעודד הגירה לארה"ב.

"חשוב להתייחס ברצינות לדעתם של פעילי העליה ולכן יש לבדוק מחדש את המדיניות של הטיפול ביהודי בריה"מ היוצאים משם" — נאמר בתזכיר.

לסיכום מציעים מחברי התזכיר, ש"היאס" יסגור סניפו בוינה. "חשוב מאוד שאלה היוצאים מבריה"מ כדי לעלות לישראל — אכן יגיעו לישראל. אם אחר כך ירצו לרדת, שיעשו זאת על חשבונם ולא בעזרת הארגונים היהודיים. עובדה זו חשובה, משום שנוכחנו לדעת, כי הפוטנציאל לעליה בבריה"מ הוא עצום".

בתשובה, ראשי "היאס" על התזכיר נאמר, כי הארגון אינו עוסק בפוליטיקה, אלא בהצלת יהודים באזורי מצוקה. נאמר גם, כי אין להחשיד במטבוע בריה"מ על הנשירה, מפני שהם יודעים בדיוק מה יקרה של היוצאים אם ביקר המועצה. ודאי אין זה מקרה שהם נותנים יותר היתרי יציאה ליהודים באודסה — שבכיוונה אינם עולים לישראל — ונותנים פחות היתרים ליהודי גרוזיה, העולים לישראל.

ראשי "היאס" טוענים עוד, כי אין הם עוזרים להגברת הנשירה וכי הם פועלים בתיאום עם הסוכנות.

ראשי "היאס" ו"ג'וינט" עומדים לבוא לישראל היום, כדי לדון בנושא הטיפול בנשרים.

פליטה שנמלטה מלבנון תרמה מדליון־זהב לקרן ההתנדבות

פליטה מלבנון, שהגיעה לישראל בחודש כל, תרמה אתמול מדליון זהב לקרן ההתנדבות.

האשה פנתה לאגודה למען החייל בחיפה, הביאה עמה את מדליון־הזהב, וביקשה למכור אותו ולהעביר את המורווח לטובת החיילים, אשר השתתפו ב"מיבצע הרקלס" באנטבה.

למשרדי האגודה למען החייל בחיפה הגיעו עד כה תרומות בסכום של כ־16 אלף לירות מתושבי חיפה והצפון, בלטו במיוחד תרומותיהם של שני ערבים: חכים תאופיק מבצרת — 1500 לירות, ואיברהים באסר מחיפה — 25 אלף לירות.

עובדי האגודה למען החייל במרחב הצפון תרמו יום חופשה לקרן הבטחון ואילו פנסיונרים החיים על קצבת הבטוח הלאומי הפרישו סכומי כסף הנעים בין חמישים לאלף לירות.

בתום 4 ימים לפעולת התרמה על־ידי מועצת פועלי אשדוד, נאסף סכום של כ־300 אלף לירות, שנתרמו בימי עבודה על־ידי פועלי מפעלים ומוסדות בעיר.

עובדי חברת הביטוח "ציון — יהודה", החליטו לתרום אחוז אחד משכרם השנתי לתקציב הבטחון. וההחלטה נתקבלה באסיפת עובדים שהתקיימה אתמול. הנהלת החברה החליטה לתרום סכום זהה לתרומת העובדים. וזה המתאה הראשונה, בסכום של 200 אלף לירות העוברה למשרד הבטחון.

החיילים היהודיים המשוחררים בארה"ב תרמו 1000 דולר. התרומה הובאה מארה"ב על־ידי גיבור ישראל, משה לוי.

אתמול נתקבלו גם תרומות מעובדי הרצוג ושות' — 3000 לירות. יורם רובין, נער בן 13 — 1500 לירות. ארבעה פנסיונרים מפתח־תקוה — סך אלף לירות. משפחת אילי ממושב בית שערים — 500 לירות. ארגון הקבלנים והבונים בחולון — 70 אלף לירות. כן נתקבלו התחייבויות הבאות: עובדי "בגד עורי" — יום חופש. עובדי שירות הרפורמת בגל הקל — יום עבודה. פועלי צור כימיקלים בע"מ בחיפה — יום עבודה. התאחדות עולים אקדמאים מגרוזיה — יום עבודה. המורים באולפנים של הסוכנות בבתיים — יום עבודה. גבוהי העיר בת־ים החליטו לתרום את דמי הייצוג שלהם. העובדים החליטו לתרום שני ימי עבודה.

ועד עובדי התיאטרון העירוני בחיפה החליט על תרומת יום חופשה. יצחק רפפורט פנסיונר מרחוב עמל 5 בקרית־אליעזר — 500 לירות. ג'ורג' יחזקאל, בעל מסעדת הטייסים בצומת כביש החוף בחניה, תרם 10 אלפים לירות לצה"ל.

עובדי "בנק המזרחי המאוחד" — יום עבודה. הנהלת הבנק הוסיפה תרומה בסכום זהה. עובדי הכורכ החקלאי — שני ימי עבודה.

עובדי הנמלים החליטו שכל עובד יתרום שני ימי עבודה; אבל רשות הנמלים הודיעה, שאינה יכולה לפדות ימי חופשה, כי הדבר עלול להגדיל את ימי האבטלה בנמלים.

חברת "משב" תרמה 20 אלף לירות לקרן הבטחון.

נוידרפר קורא להעדיף חנויות שנרשמו אצל שלטונות מע"מ

מאת סופר "מעריב"

משרד האוצר עומד לפנות בקריאה לציבור לקנות רק אצל סוחרים ומשווקים שיציגו בעיסקיהם תעודה כי נרשמו כחוק אצל שלטונות מס ערך מוסף.

על כך מסר אתמול הממונה על הכנסות המדינה, משה נוידרפר בהופיעו בתל־אביב בכנס של מזכירי מועצות פועלים ומרכזי צרכנות שנערך במסגרת הרשות המרכזית לצרכנות בוועד הפועל של ההסתדרות.

בכנס הועלו טענות קשות על כך שהמחירים של מוצרים ושירותים שונים הועלו בימים האחרונים הרבה מעבר לשיעור של 8 האחוזים המתחייב מהפעלת מס ערך מוסף. כן הובע החשש כי כספים הנגבים מהצרכנים לא יועברו לאוצר כבספי מס ערך מוסף אלא יישארו, במקרים רבים, בידי הסוחרים ותקום שיכבה חדשה של מתעשרים.

מנכ"ל ההסתדרות ירוחם משל אמר כי אמינות הממשלה לגבי התחייבויותיה שלה ביחס למס ערך מוסף עומדת עתה על כף המאזניים ועליה לעשות כל אשר לאל ידה, כדי שהמחירים שנקבעו על ידה ישמרו. במקביל, אמר, יש להוריד מחירים של מוצרים שמיסי הקניה עליהם הופחתו והצרכנים לא ידעו שיש להמשיך ולשלם את המחיר הגבוה יותר. הוא קרא לממשלה לגייס מאות סוקרים... להבטיח שהציבור לא יולך שולל בעקבות הנהגת המס החדש ושהכללים שנקבעו ייושמו במלואם.

הממונה על הכנסות המדינה, משה נוידרפר, אמר כי כולם חייבים למעשה כל העצמאים במדינה לנהל חשבונות. "בואו שכל בעל חנות מכולת שאינו מנהל חשבונות ידע כי הוא עובר על החוק ועלול ללכת לבית־הסוהר" — אמר נוידרפר. הוא ציין כי לאחר שהופעל מס ערך מוסף הוגבר הפיקוח בעסקים השונים כדי להבטיח שנוהל ההשפתה אכן מתבצע כשורה.

לדבריו נשקלות גם דרכים שונות שיינקטו נגד מי שלא ינהל פנקסים לפי החוק. הממונה על הכנסות המדינה אמר כי ה־15 בספטמבר 1976 — התאריך שבו יצטרכו להתחיל להעביר לאוצר את סכומי מס ערך מוסף מדאיגו. יהיו בהחלט מקרים רבים בהם לא יגיע הכסף לאוצר למרות שנגבה מהקונה, אמר, ואולם במקרים כאלה יינקטו צעדים חריפים. "המס שלא יועבר לאוצר, אמר, יהיה חייב בהפרשי הצמדה וריבית, יוטלו קנסות מיגורים, יוגשו תביעות משפטיות ואף ניתן יהיה להוציא צווים שיסגרו עסקים. "החובה להעביר לאוצר את מס הערך המוסף אינה שונה מחובת הגיוס לצה"ל" הדגיש נוידרפר.

הממונה על המחירים והמישנה למנכ"ל משרד המסחר והתעשיה, זאב בירגר, פנה לציבור בקריאה שלא לקנות בחנויות שאינן מציגות מחירים ולהתלונן בכל מקרה של הפקעת מחירים. הוא אמר כי משרדו ינהג מעתה ביד קשה כלפי מי שהעלה את מחירי המוצרים או השירותים מעבר ל־8 האחוזים המתחייבים מהפעלת מס ערך מוסף.

נינה זהבי **אלי ארגון**

נשואים

החופה נערכה בחוג המשפחה.

חיפה י' תמוז תשל"ו, 8.7.76

אביבה וגבריאל שיפר

עו"ד

מאושרים להודיע על

הולדת בתם

אחות לאבירם

נכדה

לרבקה שיפר אסתר ואליעזר קישון

רמת־השרון, ח' בתמוז תשל"ו (6.7.76)

להברינו היקרים

משה ומאשה רושגולד

שפע ברכות בהגיע הנכד

יובל

למצוות

שתזכו לראות ממנו הרבה נחת

ועד אירגון קראשניק

חפציבה ונסים חובב

מודיעים בשמחה

על הולדת בנם

אח לעוזיאל

נכד

ליהודית ויוסף עודד, תל־אביב — לשמחה ואהרון חבה, הוד השרון

נין

לשושנה ואברהם כהן — לנעמי־צמח

הכנסתו בבריתו של אאע"ה תהיה אי"ה ובשטו"מ בשבת פרשת בלק, י"ב בתמוז תשל"ו (10.7.1976), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית הסבא, הוד השרון.

לדרורה פלפל

הנמצאת בגרמניה

עם קבלת התואר

ד"ר למשפטים

עלי והצליחי

מאחלים ההורים

נבחנת תוכנית: טבק בעד הטיפול הרפואי ללבנונים

מאת מאיר הראובני

גורמי הבטחון בצפון, המקיימים את קשרי הסיוע ללבנונים, הפונים למרפאות צה"ל בגבול, שוקלים עתה בחיוב רעיון לטפל גם בהבאת פתרון לשיווק תוצרת הטבק, שהוא הענף העיקרי של רבים מאיכרי דרום־לבנון.

הצעה זו נבחנת במסגרת הדיונים על הדרכים והאפשרויות למצוא "כיסוי" להוצאות הגדלות והולכות בגלל התרופות ולטיפול הרפואי, הניתנים לאזרחי דרום־לבנון, הפונים למרפאה שמפעיל צה"ל סמוך לגבול.

הכוונה היא, שבתמורה לשירותים הרפואיים הניתנים ללבנונים, תקבל מהם ישראל יבולי טבק, שיופנו למפעלי הסיגריות בישראל. עדיין לא ננקטו צעדים מעשיים לביצוע תוכנית זו. ורק ידוע, שאיכרים בדרום־לבנון הביעו סיפוק מהרעיון.

עיר הנוער 76' תפתח בסוף החודש בגני־התערוכה

מאת רוני אשל

עיר הנוער 76' תיפתח בגני־התערוכה בתל־אביב ב־31 בחודש זה. היא תופעל ותנוהל במשך שלושה שבועות על־ידי מועצת הנוער של תל־אביב. מקרב הנוער ייבחרו ראש עיר וסגנים, חברי הנהלה וחברי מועצה, שיתפקדו במיבנה דומה לזה של עיריית תל־אביב.

תהיה זו השנה ה־13 לקיום המיפעל, והמאורע יצויין בחגיגות "בר־מצווה", שייערכו בעיר הנוער לילדי השכונות בתל־אביב.

בעיר הנוער יתקיימו פעילויות מגוונות בתחומי הספורט, התרבות והבידור. יוקמו מיאמער לצרכי תרבות וביתני־תערוכה לתחביבים. הקונגרס היהודי העולמי, הוועד האולימפי והחברה להגנת הטבע, יארגנו תערוכות למבקרים. כן תוקם תערוכה מיוחדת למוצגים בנושאי היהדות.

הכניסה לעיר וההשתתפות בכל האירועים יהיו ללא תשלום. העיר תהיה פתוחה למבקרים בכל יום. החל משעה 5 אחר־הצהרים ועד 11 בלילה. בסופי השבוע יתחילו הפעילויות עם צאת השבת — ויסתיימו בחצות.

המיפעל מאורגן על־ידי האגף לתרבות, נוער וספורט בעיריית תל־אביב, בשיתוף עם חברת יריד המזרח, "מעריב לנוער". מעריכים כי חצי מליון מבקרים, מכל רחבי־הארץ, יקחו חלק באירועי עיר הנוער.

במפעלי "כור" בוטלו הסנקציות ויחתם הסכם

הסנקציות שארגון פועלי התרושת ההסתדרותית החליט עליהן בקשר למשא־ומתן על הסכם העבודה החדש במפעלי התרושת של קונצרן "כור" בוטלו אתמול. זה בעקבות החלטת מזכירות הארגון, לקבל את הכרעת המחלקה לאיגוד מקצועי בסעיפים שהיו שנויים במחלוקת.

על כך מסר אתמול המזכיר הארצי של פועלי התרושת ההסתדרותית — בן ציון זילברמן.

הוחלט להסמיך את המזכירות המצומצמת לחתום על הסכם העבודה לשנים 1976/7 לפי הסעיפים המוסכמים עם הנהלת "כור" ומסקנות המחלקה לאיגוד מקצועי משישה ביולי.

מציעים בחירות באגו"י רק בסניפים הגדולים

מאת אברהם תירוש

משבר חריף מאיים על קיום הבחירות באגודת ישראל, שיהיו בעוד כעשרה ימים. רוב הסיעות דורשות לקיים את הבחירות רק בסניפים הגדולים ואילו סיעת "ציות והגשמה", שבראשות הח"כ שלמה לורנץ, הודיעה, כי במקרה כזה לא תשתתף בבחירות.

ועדת הבחירות של אגודת ישראל מתכנסת הבוקר כדי להחליט בענין זה. הוועדה לא נענתה לדרישת סיעת "ציות והגשמה" לדחות את ההכרעה לשבוע הבא. סיעה זו החליטה, כי אם אכן תערך הבוקר הצבעה בוועדה בנושא זה, יעזבו נציגיה את הוועדה.

"ציות והגשמה" אף מאיימת, כי אם לא ייערכו בחירות בכל סניפי המפלגה, תשקל פרישה מאגודת ישראל והקמת מסגרת עצמאית חדשה. הסיעה הזעיקה את ראשי אגודת ישראל והמועצת גדולי התורה בארה"ב ובבריטניה, כדי שיפעילו השפעתם למען קיום בחירות כלאומה. שלושה רבנים מארה"ב עומדים להגיע ארצה בראשית השבוע הבא, ובהם יו"ר אגודת ישראל שם.

הסיעות המצדדות בקיום בחירות בסניפים הגדולים בלבד טוענות, כי רוב החברים בערי השדה ובישובים הקטנים אינם מעורים בחיים המפלגתיים ואינם מבחינים בהבדלים בין הסיעות השונות. לטענתן, עלולה מלחמת בחירות מפלגתית בישובים אלה לפגוע בסיכויי אגודת ישראל שם בבחירות לכנסת הבאה.

סיעת "ציות והגשמה" טוענת, לעומת זאת, כי הסיעות האחרות חוששות להתמודד בישובים הקטנים, משום שאין להן שם תומכים.

מבקשים לציין בתפילות המחבלים ההרוגים מהגדה

מאת יוסף צוריאל

משפחת נאבר מחברון וגורמים ציבוריים אחרים בגדה המערבית פנו אל אנשי דת מוסלמים בבקשה ששמם של שני המחבלים הערביים תושבי הגדה שנהרגו באוגנדה, יצויין בתפילת יום ו' במסגדים, אך נראה כי הבקשה תידחה.

הבקשה לציין את מותם בתפילה מבטאת את האהדה הכללית השוררת כיום בשטחים בעקבות מבצע צה"ל. ראשי ערים, חברי המועצה המוסלמית העליונה בסרו אמש, כי אין הם קשורים ביוזמה זאת ומקורה במשפחות ההרוגים.

נראה כי ראשי הדת המוסלמית יימנעו מליחוד בדיעותיהם את הדיבור על שני המחבלים נוכח החשש מהתפ... בתום התפילה.

לחברינו

ובל מברכינו היקרים

תודה מקרב לב לכולכם

עבור קבלת הפנים הנלהבת

הברכות והאיחולים עם שובנו ארצה

יישר כוחם של משחררינו

דוד הדסה ויצחק — ד"ר הירש יצחק ולילי

אחולים והצלחה בעבודה בעתיד

למורה לבלט

גילה גלאור (אגנס גלרט)

לרגל התקבלך כחברה בסניף הישראלי של האקדמיה המלכותית האנגלית למחול

נושי וחבריך

יו"ר ועד עובדי המכס:

"הוצאת צווי־חירום מחטיאה את המטרה"

מאת סופר "מעריב"

"התביעות של עובדי המכס הנוגעות לתוספת של... ים לצבר מקריב במשרדי ממשלה אחרים, המקבלים תוספות שונות, המוכחות גם בעזרה שכות שונות. התביעה הוגשו לאחר ביטול התוספת ה"יהודית". אין להן קשר עם הפעלת מס ערך מוסף".

כך נאמר בגילוי־דעת, שפירסם יו"ר ועד עובדי המכס, מר יצחק מן, בשם איגוד עובדי המכס. הוא טוען, כי ב־5 באפריל השנה נחתם הסכם בין עובדי המכס ובין הנהלת האוצר על רשימות תקנים ותפקידים לעובדים, שיפעילו את מס ערך מוסף. לפי ההסכם התחייבה הנהלת האוצר לקיימו עד חודש מארס, כלומר לפני מועד תחילת הפעלתו של המס. "הואיל והוחלט להפעיל את המס ב־1 ביולי, בלי לקיים את ההתחייבות שבהסכם הנזכר — קובע מן — נאלצנו להודיע על אי שיתוף פעולה, כתגובה יחידה על הפרת של הסכם כתוב וחתום".

ומוסיף מר מן: "עובדות עבדו אנשי המכס... מס ערך מוסף, ...ים מוקדמים וללא... למרות שזו היתה... ספת. הפעלת צווי... מחטיאה את המטרה, ...בדים לא יוכלו לפע... את תרבותם כ"עבוד...". מר מן קובע, כי... — שלא כצווי ריתוק... עלים רק בזמן מלח... לא הופעלו בארץ... עבודה. הוא הביע... הסתדרות עובדי המ... הגיבה עד כה.

היום ההכרעה להשלמ[ת] התחנה בת"א ע"י הממש[לה]

מאת שרגא מקל

ההחלטה על כניסת הממשלה לביצוע השלמת התחנה המרכזית החדשה בתל אביב, עשויה ליפול היום — מדיון שקיימו שרי האוצר, התחבורה והמשפטים.

ההוצאות להשלמת בנית התחנה נאמדות ב־200 מיליון לירות; ועם השלמת דרכי הגישה אליה, יש צורך בכ־300 מיליון ל"י כדי לבצע את הפרוייקט כולו.

נימוקי המצדדים בכניסת הממשלה להשלמת הפרוייקט הם:

● אין כל גוף אחר, המסוגל לבצע זאת, לאחר ש"סולל בונה" יצאה מהפרוייקט.

● התחנה הישנה — והחדשה הבלתי גמורה — מהוות מיטרד תחבורתי חמור.

● מאות מיליוני הלירות, שהושקעו בתחנה עד כה, ירדו לטמיון, אם היא לא תושלם (עד כה הושקעו כ־600 מיליון לירות בבניית התחנה, לעומת כ־300 מיל[יון] להוסיף להשלמתה).

● חנויות רבות [ב]תחנה החדשה, מהן...

השלמת התחנה תאורך כשנה וחצי... ולכן יתחלקו הוצאו... תה בשתיים־שלוש... ציב.

ההחלטה להשלים... טעונה אישור ש... שרים לענייני כלכל[ה]... מכן — של ועדת ה... הכנסת.

ירידה בהכנסות המגב[ית] בחודשיים האחרונים

מאת יוסף וקסמן

ירידה ניכרת חלה בחודשיים האחרונים בהכנסות המגבית בארה"ב. על־פי נתונים, שנודעו אמש מפי ראשי המגבית, אשר הגיעו לעצרת הסוכנות, מתברר שההכנסות ירדו ב־18 מיליון דולר, לעומת החודשיים הקודמים ולעומת התקופה המקבילה אשתקד. לדעת ראשי המגבית, תימשך מגמת הירידה בהכנסות.

גרעון של 65 מיליון דולר צפוי בתקציב הסוכנות, המיועד לצמצום הפער החברתי בארץ. הממשלה תובעת מהסוכנות להשיג בכל מחיר הלוואה בסך 60 מיליון דולר למטרה זו. בצבור הסוכנות תומך בדרישת הממ[שלה]... יו"ר חבר הנאמנים... נות, מקס פישר מתנגד לכך. המחלו[קת] תובא לדיון בימים... מוסדות העליונים... נות וחבר הנאמנ[ים]... גם לקראת עצרת... שתיפתח ביום...

עירית תל־אביב תתנ[גד ל]העברת שדה־דב ממקו[מו]

מאת רוני אשל

מצדדי הרעש והזיהום הנגרמים לתושבים בצפון תל־אביב מנחיתות מטוסים והמראתם ב"שדה דב" ידונו היום בפגישה של שר התחבורה, גד יעקובי, עם ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט.

ראש העיריה, וכן דוד שיפמן, ראש אגף התחבורה בעיריה, ויצחק כספי, ראש האגף לעבודות ציבוריות, האחראי מטעם העיריה לענין האקולוגיה, יבקשו מן השר להעביר את שדה התעופה למקום אחר. מזכרו את התבססות על זכרונות דברים וממצאים של מחקרים.

מזכרון דברים חסוי משנת 1966 מסתבר שהשרים פנחס ספיר ז"ל ומשה כרמל צידדו אז בפינוי השדה מן האיזור שיועד למגורים מעבר לירקון, לפי תכנית ל'.

ועדת חקירה ממשלתית קבעה בשנת 1960... יות רבה במידת ה... מת הפעילות בשד... נאמר, שהרצא... סים בכיוון הים... רחי, אך לא מספ... הרעש.

במדידות שנערכו... המחלקה לאיכות הס... רית הוברר, כי... במקום מגיע ל־8... התקן המקובל... הוא 50 דציבל.

פחת חלק האוכלוסי[ה] הערבית בישראל ובשט[חים]

מאת יוסף וקסמן

במשך השנים האחרונות ירד חלקה של האוכלוסיה הערבית — בתוך "הקו הירוק" ומעבר לו — מ־36.3 אחוז בשנת 1967 ל־35.2 אחוז במחצית הראשונה של 1976. זוהי ירידה אבסולוטית של אחוז אחד.

מימצא זה, המתבסס בעיקר על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נמסר בבימה ציבורית שנערכה בירושלים. מטעם "גוש אמונים".

סופר "מעריב" בדק את הנתונים בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומצא כי הלשכה מאשרת שלאחר מלחמת ששת הימים, בסוף 1967, היתה האוכלוסיה הערבית בישראל (ובכלל זה השטחים המוחזקים) 36.3 אחוז, ואילו בשנת 1975 היתה האוכלוסיה הערבית 35.7 אחוז. בלשכה אין עדיין נתונים מסכמים לחצי השנה הנוכחית, אבל נאמר כי לא מן הנמנע שחל שינוי מסויים בתהליך הירידה במספר הערבים.

מכל מקום ברור גם מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כי בניגוד לאומדנים שהשמיעו בעבר אישי המדינה, כי החלק של האוכלוסיה הערבית גדל בהתמדה — לאמיתו של דבר אין גידול כלל, ולהיפך — חלקה של האוכלוסיה הערבית פחת במידה זעירה.

בבימה הציבורית של גוש אמונים נאמר כי המסקנה היא, שמדיניות... ועידוד ילודה בא... יהודית, ומצד שני התהליכים של יצי... מהארץ, עשויות ל... שבעוד עשור יהיה... האוכלוסיה הערבית... בלבד בכלל אוכלוס... זה. לדברי אנשי... נים, ברור כבר ש... רה שהשמיע ב... ספיר ז"ל, שהערבי... עד 20 שנה כ־50... אוכלוסיית המדינה... מעיקרה.

לדעת אנשי גוש... הגידול כביכול של... סיה הערבית הוא "ג... סיתי", משום שבידי... מה אכן גדלה האוכ... ערבית בתשע השנ... הגדה כ־66 אלף ל... אולם בדיקה הגלה... עצום זה בא למעש... פריה של ירושלי... נדידת ערבים מהג... להם הכפרים ופרי... ירושלים לתוך הפי...

לפי נתונים שב... אמונים, ושאומתו ב... מרכזית לסטטיסטיקה... תשע השנים האחרו... בוי הטבעי באוכלוסי... דית 405 אלף, והעלי... מה בעוד 270 אלף... גידול של 675 אלף... ובתקופה המקבילה... אוכלוסיה הערבית ב... נפש.

לדבריהם, הסיבה... חלקה של האוכלוסיה... נעוצה בירידת שיעור... הטבעי בקירבה, ו... ערבים, בעיקר משכ... מדינות הנפט העשיר... ראש עיריית ירושלי... קולק, אמר לפני ש... מאות מערביי מזרח ה... עיקר בעלי מקצוע... ובוגרי אוניברסיטאות... את העיר ועוברים... שכנות.

בעזהי"ש

פנייה לצבור הרחב הנדיב!

הנני פונה בזה בבקשה לאחינו בני ישראל, בשעה גדולה זו של חיילינו מגיני קיומנו, במולדת ובכל אתר ואתר — לתרום ככל שידם משגת בכל צורה שהיא למען בטחון ישראל ולמען צה"ל, כדי לחזק ולעודד את רוחם — רוחנו. וכל המרבה הרי זה משובח ויעמוד על הברכה. את התרומות יש להעביר: לסניפי הבנקים בארץ, המרכזים את הכספים.

שמחה אריאלי, אספן מצוות — מיד־אליהו, נכה צה"ל, עובד תנובה פירות, היוזם והמארגן של איסוף הנייר לועד למען החייל

הודעה חשובה

הנחות מיוחדות לבריתות

שרות ברמה של חתונות

באולמי שושנים

רחוב המסגר 45 תל־אביב

טלפונים 261478 — 33387

תקר מערכת האזעקה העמיד נמל ב.ג. על הרגליים

מאת סופר „מעריב"

קלקול במערכת האזעקה בנמל התעופה בן גוריון גרם אתמול לבהלת שווא. אנשי הבטחון הפנו עבודה זהירים נפו כאילם הנוסעים והנכנסים, שבבית הנתי[illegible] בית, כשהם רוחפים את עגלות הנוסעים החוצה.

הדבר ארע כאשר טכנאי בנמל התעופה טיפלו בצופר האזעקה, שלא במתכון הפעל לפתע הצופר, שהשמיע קול שונה מן המוכר בצופרים הרגילים. כתוצאה מן הקלקול נשמע קול האזעקה גם במערכת הרמקולים ותקשורת הפנים של נמל התעופה, המופנה בדרך כלל לגורמי הבטחון של הנמל.

לאחר שהתברר כי האזעקה היתה לשווא נשמעה צפירת הרגעה והכל חזר על מקומו בשלום.

„קייטנת בר־מצווה" ליתומי מלחמה — בכפר חב"ד

מאת סופר „מעריב"

95 נערים יתומים שהגיעו למצווה, בניהם של חיילים שנפלו במערכות ישראל, ההלו אתמול בכפר חב"ד בשבוע של השתלמות בנושאי היהדות בקייטנה מיוחדת שקורים בעבורם חסידי חב"ד.

הנערים, שהתכוננו במשך השבוע לטקסי בר־המצווה שלהם, מתארחים עם אמותיהם בבתיהם של תושבי הכפר. המארגנים בעבורם טיולים וסיורים בשמי הארץ וכן ביקורים בבסיסי צה"ל, בשיתוף ובתיאום עם משרד הבטחון.

למשטרה היה מידע־חסוי ולחשוד מידע־חסוי נגדי

אליעזר סוקניק שוחרר בערבות

מאת סופר „מעריב"

נציגי המשטרה, המופיעים בבתי־המשפט כדי לבקש את הארכת מעצרם של חשודים, טוענים לא־פעם ל„מידע חסוי", הקושר את החשודים לעבירות שמייחסים להם. אולם אתמול נשמע לראשונה כי לחשוד יש מידע־חסוי למסור לשופט.

החשוד הוא אליעזר סוקניק, בן 48, מרמת־גן. סוקניק נעצר לפני 12 יום, כאשר בא לביתו של משה ביטר, בן 23, בשיכון־דן בתל־אביב (החשוד כי שימש ספק הסמים של אזור צפון תל־אביב). המשטרה טענה, כי סוקניק הביא באחרונה כמות גדולה של הירואין מחו"ל, שנועדה להפצה.

אתמול תמו ימי המעצר שנפסקו לסוקניק, וקצין מסמור הישראל ביחידה המרכזית של משטרת מחוז תל־אביב ביקש להאריך את מעצרו. אולם במהלך הדיון בבית־המשפט התברר, כי אין שם ראיות נגד סוקניק ואין, איפוא, סיבה להחזיקו במעצר.

השופט כבר עמד להודיע על החלטתו לשחרר את סוקניק, כאשר קצין־המשטרה קפץ ממקומו וביקש למסור לשופט „מידע חסוי". החשוד, אליעזר סוקניק, קם גם הוא ואמר: „כבוד השופט, גם לי יש משהו להוסיף. אבל זה מידע חסוי"...

בסופו של דבר ויתרו איש־המשטרה וסוקניק על הצגת המידע־החסוי, והשופט שיחרר את סוקניק, בערבות בסך עשרת־אלפים לירות.

הנידונים לקנס יוכלו לשלם גם בצ'קים (עם כיסוי)...

מאת סופר „מעריב"

שר המשפטים, חיים צדוק, נענה לבקשת אלפי אזרחים, והוציא הוראה לבתי המשפט לקבל קנסות ותשלומים שונים גם בצ'קים. עד כה קיבלו מזכירויות בתי המשפט רק כסף מזומן. הדבר עורר התמרמרות בקרב „לקוחות" בתי המשפט, שטענו כי „לא יתכן כדבר הזה במדינה מודרנית". עתה נענה שר המשפטים לבקשת ה־נקנסים.

נותר רק לקוות, כי לכל הצ'קים יהיה כיסוי. לבל יתקיים הכתוב „עבירה גוררת עבירה".

עשרות בני נוער מארה"ב, שהגיעו לארץ במסגרת מפעלי הקיץ של ההסתדרות הציונית, נפגשו אתמול עם ח"כ מנחם בגין במשכן הכנסת, שסיפר להם מעוללות „מבצע הרקולס". בתמונה: בגין מנשק צעירה מבנות הקבוצה. (צילום: ג. בן עמי, „סאנפוטו").

הנכד נולד מגילוי עריות הסבתא דנה אותו ברותחין

שמונה שנות מאסר נגזרו על מסעודה מעטו שיצקה מים רותחים על נכדה והביאה למותו

[illegible]

תלמיד ישיבה המואשם בשוחד „יישב" עד תום ההליכים

מאת אבי בטלהיים

[illegible]

כל עובדי השירות הציבורי נקראו לוותר על שעות קיץ

[illegible]

בכנס המרכז החקלאי בתל־אביב

[illegible]חק רבין: ניצחנו בקרב באוגנדה [illegible]לם המלחמה עודנה לפנינו

[illegible] שהתקיימה בתל אביב.

מר רבין הוסיף, בהתייחסו לפעולה באוגנדה, כי „השגנו נצחון גדול במערכה אחת, שתהיה לו השפעה, אך המלחמה עדיין לפנינו". הוא גילה, כי „משנוצרה האפשרות לא נרתעה הממשלה לקבל החלטה על הפעולה הצבאית. כי־ עם שלא נרתעה לקבל קודם לכן החלטה קשה אף יותר, כדי להציל את חייהם [illegible]" [illegible] הערבה, המבצע הסתיים כפי שהסתיים, בהצלחה, אך בכאב רב", אמר.

בהידרשו לנושא ההתיישבות, שבו דן הכנס, אמר רבין, כי יש להפוך שוב את המתיישבים בארץ ל„כנוף ערכי" לשינוי האווירה ולחיזוק הערכים.

המזכיר הכללי של המרכז החקלאי מר שמחה אסף טען כי קצב ההתיישבות החקלאית אינו מהיר די הצורך. לכרזות [illegible] מלחמת ששת הימים הוקמו כ־90 נקודות יישוב חדשות.

מר זכאי, מתנועת המושבים, דרש למצוא פתרון לבעיית הצעירים במושבים.

הפרופסור רענן וייץ הביא לפני המשתתפים התוזה של פית יזוקק הגשות ההתיישבות לי־60 אלף מתיישבים חדשים ב־10 השנים הקרובות.

הגברת סנטה יוספטל הבעה להממשלה להפנות אמצעים רבים יותר לפיתוח מקורות מים.

[illegible]יפול שהחל בניירובי [illegible]שך ברמב"ם בחיפה

[illegible] דוד, שחזר שלשום מבי"ח בקניה, אושפז בארץ

[illegible]

[illegible]פיית גונבי בשר נחשפה בשוק [illegible]רמל בתל־אביב; 5 נעצרו

[illegible]

[illegible]ת הולנדי לישראל לחקור פרשת [illegible]וסף האמנותי של קצין הס.ס.

[illegible]

החלטה להעלות תעריפי הביטוח [illegible] שרירותית וחסרת הצדקה"

[illegible]

ברכות לצה"ל

בואו והביעו את אהדתכם והערצתכם לצה"ל

הצטרפו לאלפי המתנדבות/ים העובדים בבסיסי צה"ל

6 שעות ליום, 5 ימים בשבוע (10 ימים בשנה)

ההרשמה גם לתאריכים מאוחרים

המטה הארצי לעבודה התנדבותית בצה"ל

הרשמה: מועצת ארגוני נשים

רחוב ביאליק 28, תל־אביב

טלפון 52028, בין השעות 10.00—12.00 בבוקר,

וכן בכל סניפי ארגוני הנשים בארץ ובמועצות האזוריות

„גוש אמונים"

בימת דיונים ציבוריים —

יהודה ושומרון ובטחון ישראל

תתקיים אי"ה ביום השלישי, ט"ו בתמוז 13.7.76

בירושלים

ב„בית אגרון", רחוב הלל 37, בשעה 8 בערב.

משתתפים:

פרופסור יוסף רום (חתן פרס ישראל)

תת־אלוף (מיל.) אהרון דוידי

הקהל ישותף בדיון • חומר רקע יחולק בכניסה

[illegible]עדני דגים [logo] מעדני דגים

עוד חידוש במן:

[illegible]כירה סיטונאית של [illegible]וצרי דגים באספקה [illegible]שירה לכל רחבי הארץ

[illegible]חל מיום א' ה־11 ביולי 1976 אנו פותחים בשירות [illegible]ל מכירה סיטונאית למוסדות, מפעלים, קיבוצים, בתי מלון ומסעדות ישירות ממחסנינו.

להלן רשימת המוצרים:

שימורי טונה, סרדינים, מקרלים, קרפיונים.
מוצרי דג מלוח ודגים מעושנים.
סלטים למיניהם.
חביות דג מלוח ופילה, דגים באריזות שונות.

אספקה ישירות מהמחסנים שפתחנו

[illegible]רצליה — ממחסננו באזור התעשיה — הרצליה ב', טל. 03-937464.

[illegible]יפה — בית קרור „טמילג", שד' ירושלים 3, קרית ים, טל. 04-704069.

[illegible]כו — ביח"ר מן אזור התעשייה עכו, טל. 04-912421, 04-911651.

[illegible]עדני דגים של [logo] על כל שולחן

هكذا من الأصل

כסף וכלכלה • כסף וכלכלה • כסף וכלכלה

שערי מטבע חוץ

אנו מביאים כאן את שערי המטבע חוץ לצורך העברות, כפי שנקבעו על ידי בנק־ישראל לתאריך 8.7.76.

לגבי עיסקות בסכומים קטנים יחסית (בדרך כלל עד 1,000 ל"י) ינהגו הבנקים היום לפי השערים המצו־יינים בטבלה. אולם בנקרים של עיסקות בסכומים יותר גדולים, תירשם ההעברה לפי השערים החדשים להיום, המתפרסמים רק ביום שני.

המטבע	היחידה	שער קניה בל"י	שער מכירה בל"י
דולרים ארה"ב	1	7.9700	7.9756
דולרים קנדיים	1	8.2011	8.2490
לירות שטרלינג	1	14.3085	14.4280
דולרים אוסטרליים	1	9.8031	9.8987
רנד דרום אפריקה	1	9.0977	9.1933
פרנקים שוויצריים	10	31.9695	32.2280
פרנקים צרפתיים	10	16.7068	16.8481
כתרים דניים	10	12.8735	12.9995
כתרים שוודיים	10	17.7505	17.9181
כתרים נורבגיים	10	14.1726	14.3126
פלורינים הולנדיים	10	29.1088	29.3230
מרקים גרמניים	10	30.7900	31.0297
מרקים פיניים	10	20.4490	20.6610
שילינגים אוסטריים	10	4.3116	4.3468
פרנקים בלגיים	100	19.9899	20.1823
לירות איטלקיות	1000	9.4954	9.5685
ינים יפניים חופשיים	1000	26.7404	27.0582

מכירות ב"ברירה" ביקוש לארוכי טווח

מחיר הדולר נת"ד ללא שינוי — 9.71 ל"י ✶ עליות חדות בצמודי דולר

מאת ש. אביטל

המחירים הגבוהים לכל הזיקות, בענף אגרות הברי־רה, עוררו אתמול הנוטה קלה של מכירות והעקבותי־הן נרשמו ירידות בשערי הברירה שמועד פדיונן ה־בתוך זה בהתאם השנה של שנת 1977.

לעומת זאת נמשך הביקוש למילוות הארוכים, שחלקם ה־ראשון (עד סדרה 3012) נסתר בעליית שער של 0.7 נק'. התש־ואה ירדה ל־1.03% ותוחרי הבורסה ידעו לספר שזה יו־מיים נמשך ביקוש לסדרות ה־קוטות על יד נציג בנק־ישראל.

הירידות בשערי אגרות הב־ריה לא גרמו לשינוי משמעותי בתשואות ואלו נשארו נמוכות. בסדרה ר"ע, למשל, (פדיון סר־פ' ב־3.4.78) עלתה התשואה מ־3.5%— ל־2.68%—. בסדרה ש' (26.11.78) היא עלתה מ־2.85%— ל־2.3%—.

ביקוש קטן לנת"ד

ביקוש זעיר של 38 אלף דולר הופיע לנת"ד והוא סופק ללא שינוי במחיר, דהיינו 9.71 ל"י, תוך מחזור של 81 אלף דולר.

עליות חדות יחסית נרשמו בשערי אגרות החוב הצמודות לדולר. בראשן "חשמל ב'", ששערן עלה ב־9.5 נק'. התשו־אה הצמודה לדולר באגרת זו ירדה מ־0.23%+ בסוף השבוע הקודם ל־0.29%— אתמול. תשואה שלילית קלה התממנה גם באג"ח 5% ים המלח (87/78), לאחר ששערן עלה אתמול ב־4.5 נק'.

עליות קלות בשערי המניות

בשוק המניות נמשך הבי־קוש הקל לשורה של מניות "כטופלות", כשגם באותם חל־קים של השוק, בהם לא מורגש בדרך כלל טיפול מצד כוסד בנקאי זה או אחר. היתה יד הביקוש על העליונה.

בענף המניות הפיננסיות הו־בילו שוב כתבי האופציות של "בנק הפועלים" ובתוך מחזור של 113 אלף ל"י ע"נ עלה ש־ערם ב־4 נק' (כ־3%). גם מנ־יות "אריה" הוסיפו להידרש ו־שערן עלה ב־4 נק' נוספות.

שערי "דלק" ו"פז" היו בעליה וכן "פוליגון", מקבוצת מניות התעשיה. מימוש רווחים ב־"פריון" גרם לנסיגת המחיר ב־6 נק'.

שערי המניות

המניה	השער אתמול	השינוי היומי	המחזור באלפי לירות
בנקים מסחריים			
א' ה' מ'	217		2.0
אי.די.בי. רב'	232		
איגוד	240.5		8.7
דיסקונט	850		
מזרחי מ'	146		7.5
פועלים מ'	248	+1.0	31.0
לאומי	193		64.9
בנקים למשכנתאות			
אפותיקאי מ'	177		5.4
כרמל מ'	127	−0.5	0.5
משכנתאות ובנין	240		
פיתוח המשכנתאות	166		
שיכון בכ'	140		
טפחות	209	−1.5	64.6
מוסדות מימון			
שלמון מקומי	114		9.0
אוצר לתעשיה	147.5		6.0
חקלאות מב'	67		
פיתוח תעשיה מב'	79.5		
ביטוח			
אריה	472	+4.0	8.3
הסנה	306	+1.0	20.0
סהר	306	+7.0	2.2
צור	305	+3.0	9.0
מסחר ושירותים			
בית הרכב	69	+1.0	3.5
דלק ע"ש	205	+3.0	22.1
דלק מ'	210.5	−5.5	7.9
קידור 1	368.5		
קידור 10 מ'	196		
חשמל	175	−1.0	4.0
ספנות והספקה	174	+2.0	9.7
מקרקעין ופיתוח			
אזורים	94	−1.0	1.0
אפריקה 1	407.5	−0.5	
אפריקה 10	275.5	+1.5	3.0
הכשי' הישוב ע"ש	104	−1.0	14.3
הכשי' הישוב מ'	106	−0.5	18.4
סולל בונה כב'	133.5		
נכסים	158		4.5
ישפרו	139		
ישרס	141	+3.0	2.0
מהדרין	305	−5.0	9.4
מטעי הדר	113.5		4.9
משקיעים	187		
נאות אביב	145.5		4.0
פרי אור	265.5	+0.5	
רסקו מב'	120		6.0
רסקו רג'	81	−1.0	13.5
תעשיה			
אליאנס	560		
אלקו 1	298	+4.0	1.0
אלקו 2.5	155.5	+1.5	9.5
אלקטרה 1	159	+2.0	
אלקטרה 5	133		6.0
ארגמן מב'	231		
אתא ב'	138	−0.5	14.0
אתא ג'	127.5	−1.0	13.3
דובק	433	−7.0	1.2
כבלים	102	−1.0	3.0
טבע ע"ש	859	+17.0	2.0
כימיקלים	128.5	−3.5	15.0
לוין אפשטיין	97		4.0
מולר טכסטיל	144.5		
פניציה מ' 1	90.5	−0.5	2.0
פניציה 10	90.5		
מפעלי נייר	210.5	+0.5	11.0
עמיס	161	−1.5	4.0
נחושתן מב'	423	+1.3	1.0
עלית	295.5	−5.0	6.1
פוליגון	143	+2.0	14.0
עורד	135.5	+3.0	3.3
שמן מב'	145		3.0
תעל	92	−1.0	9.5
ים המלח	230		
אלרון — 1	435		
אלרון — 2	400		5.0
חברות להשקעה			
אלגר מ'	119.5		2.0
אלרן מ'	152.5	−3.5	3.0
חבר' מרכזית	239.5		1.0
פועלים מ'	208	+4.5	
"פז"	292	−4.0	33.0
ולפסון 1 ע"ש	182		
ולפסון 10 מ'	785		1.0
ירדן	595	−7.0	4.0
אבמא	126	+2.0	5.1
דיסקונט ב'	176.5	−0.5	20.0
המזרחי	161	−0.5	6.0
לאומי	156	−0.5	31.3
פריון	247	−7.0	13.0
חסותה	88.5	−1.5	2.7
כור כב'	243		4.0
כלל השקעות	308		90.3
כלל תעשיות	128		
עז	117.5		
פמה	92		
דלק ונפט			
נפטא	530		4.0
לפידות ע"ש	929	−1.0	2.4
לפידות מ'	1276		0.1
אגרות חוב להמרה			
אי.די.בי. ש.ה.	112	−1.0	16.1
המזרחי ש.ה.	124		
פועלים ש.ה.	143.5	−1.0	
בל"ל ש.ה.	130.5		1.0
בל"ל ש.ה.	109		30.0
אפותיקאי	114		
פת. משכנתאות	130		
פת. משכנתאות	92		
שיכון	105.5		
טפחות	150.5		2.0
אוצר לתעשיה	74.5		
דלק	151	−0.5	8.5
הכשרת הישוב	71.5		
ישפרו	118	9	
אתא	121		
עלית	99	−1.0	3.0
הפועלים השקעות	103		
דיסקונט השקעות	122		
דיסקונט השקעות	92		
מזרחי השקעות	99		2.0
בל"ל השקעות	97		1.0
כלל תעשיות	99		
עזו	69		2.0
נכסים	84		
מזרחי ש.ה. 2	107.5		
מזרחי ש.ה. 3	100		1.0
פ' משכנתאות 66	85		

המחזורים השבועיים בשוק הבורסה

במיליוני ל"י תמורה כספית (בסוגריים המחזור אתמול)

מניות	15.5	(2.2)
מזה משתנים	3.7	(0.66)
אגרות חוב	68.3	(12.5)
מזה 4%	14.6	(3.1)
ברירה	47.4	(6.2)

המניות הפעילות (באלפי ל"י ע"נ)

הפועלים אפ' (חדש)	114
כלל השק'	90
הפועלים ע"ש (חדש)	80
בל"ל סמוק	65
טפחות רג'	65

התנודה החזקה (ב־%)

אלגר מ'	−2.9
דשנים	−2.7
דלק מ'	−2.5
סהר	+2.3
הפועלים השק'	2.2

מדד

כללי:	124.98	+0.01
פיננסיה:	139.75	−0.04
מקרקעין:	99.61	+0.16
תעשיה:	110.57	+0.05

שערי אגרות החוב

הסדרה	השער	השינוי
צמודה לדולר		
6% חשמל ב'	329.5	+9.5
5% ים המלח ד'	422.5	−2.5
5% ים המלח מ'	339.5	+4.5
7% צים	247	−2.5
צמודות במטבע־חוץ בלבד		
הוללים 8	104.2	−1.2
הוללים 9	108.3	
הוללים 10	109	−2.0
הוללים 11	113	−1.0
הוללים 13	114.1	−0.4
הוללים 14	115.7	
הוללים 15	116	
הוללים 16	119	
הוללים 17	123.5	
הוללים 18	121.3	−0.1
הוללים 19	122	
הוללים 20	123.5	
הוללים 21	123.5	+0.5
הוללים 22	125.5	+0.5
הוללים 23	104.6	−1.3
מילוה פיתוח 3.25%		
1001	199.5	+0.5
1002	195.5	+1.0
1003	196	+5.0
1004	195.5	
1005	197.5	+4.0
1006	198.5	+5.0
1007	197	+2.5
1008	195	
1009	160.5	+1.0
1010	159.5	−0.5
1011	164	+4.0
מילוה פיתוח 4%		
3001	225.9	+0.8
3002	220	+0.8
3003	219.9	+0.8
3004	214	+0.8
3005	208.2	+0.7
3006	208	+0.7
3007	207.4	+0.8
3008	204.4	+0.8
3009	204.3	+0.7
3010	203.2	+0.8
3011	204.3	+0.7
3012	199.1	+0.7
3013	178.5	
3014	178.4	
3015	165	
3016	164.8	
3017	161.6	
3018	159.1	
3019	159	
3020	155.2	
3021	155.1	
3022	152.5	
3023	152.4	
3024	150.3	
3025	150.6	
3026	149.8	
3027	144.9	+0.4
3028	145.2	+0.5
3029	136.4	+0.4
3030	132.1	+0.4
3031	131	+0.5
3032	130.9	+0.4
4001	208.5	
4002	202	
4003	201	
4004	202	
מילוה ברירה — פדיון 6—12/1976		
קנ"ט	402.5	+0.5
קס"א	416	+5.0
קס"ב	417	+5.5
קס"ד	417	+7.0
קס"ה	417	+7.5
קס"ו	414.5	+6.0
קס"ח	414	+5.0
קס"ט	414	+5.5
קע"א	412	+3.0
קע"ד	410	+0.5
קע"ה	409.5	+0.3
קע"ו	402.5	+1.5
קע"ט	402	+1.5
ק"פ	402	+2.0
קפ"ב	400	
קפ"ג	399.5	+0.5
קפ"ה	395	−0.5
קפ"ו	395	
קפ"ז	395	+0.5
קפ"ח	392.5	+2.5
קפ"ט	394	
פדיון 1—5/1977		
ק"צ	397	
קצ"א	396.5	
קצ"ב	396	+1.0
קצ"ג	395	−1.0
קצ"ד	394	
קצ"ה	386	
קצ"ו	385.5	−0.5
קצ"ז	385.5	−0.5
קצ"ח	386	
קצ"ט	385.5	−0.5
ר'	391.5	−2.0
ר"א	393	+1.0
ר"ה	388.5	−3.0
ר"ו	385	−2.0
ר"ט	384	−3.0
ר"י	387.5	
רי"א	385.5	
רי"ג	386	
רט"ו	383.5	−3.0
פדיון 6—12/1977		
רכ"ז	383	
רי"ח	383	−1.5
ר"כ	381.5	
רכ"א	378.5	−1.5
רכ"ב	378	−2.0
רכ"ח	389.5	−0.5
ר"ל	388	
רל"ב	384	−1.0
רל"ד	383.5	−1.5
רל"ו	382.5	−3.0
רל"ח	384	−5.0
רל"ט	383.5	−1.0
רמ"א	382.5	−1.5
רמ"ג	381.5	−2.0
רמ"ה	383.5	+0.5
רמ"ו	382.5	−4.5
רמ"ח	382	−1.5
רמ"ט	383.5	
ר"נ	380	−2.0
רנ"א	379.5	
רנ"ב	377.5	−1.0
רנ"ג	377	−1.0
רנ"ד	371	
רנ"ה	370.5	−1.5
רנ"ו	368.5	−2.5
רנ"ז	360.5	−2.5
רנ"ח	359	−3.5
מילוה פיתוח (ברירה) — פדיון 1978 ינואר—מארס		
רנ"ט	359.5	−5.0
ר"ס	363	
רס"א	355	−2.5
רס"ב	354.5	−3.0
רס"ד	354	−3.5
רס"ה	353	−4.5
רס"ו	342.5	−4.5
רס"ח	342.5	−4.5
רס"ט	343.5	−6.0
מילוה פיתוח (ברירה) — פדיון 1978 אפריל—יוני		
ר"ע	342	−4.0
רע"א	341.5	−5.0
רע"ב	334	−4.0
רע"ג	355.5	−5.0
רע"ה	333	−4.0
רע"ו	334	−4.5
רע"ז	321	−5.0
רע"ט	321.5	−3.5
רפ"א	322	−3.0
רפ"ב	323	
רפ"ג	322.5	−1.0
רפ"ד	321.5	−2.5
רפ"ה	324.5	+0.5
6¼% מילוה פיתוח 1960 — פדיון 1979		
ר"ב	364	−1.0
ר"ג	365.5	−1.0
ר"ד	363.5	
ר"ו	358	
ר"ח	356	−2.0
רי"ב	360.5	+2.0
רי"ד	352.5	−2.0
רי"ז	355.5	+0.5
רי"ט	355.5	
רכ"ב	351	
רכ"ד	351	−3.0
רכ"ט	360	
רל"א	358.5	
רל"ג	357.5	−1.5
רל"ה	366	
רל"ז	364.5	
רל"ט	362.5	−3.0
רמ"ב	365	−1.0
רמ"ד	366	
רמ"ו	365.5	+2.0
6¼% מילוה בטחון 1960 — פדיון 1980		
נ"א	359.5	+7.0
נ"ב	353	
נ"ג	354	
נ"ד	345	+0.5
נ"ה	346	
נ"ו	340	
נ"ז	341	+2.0
ס'	335	+1.0
ס"ד	331	
ס"ס	325.5	+0.5
ע'	326.5	
ע"ד	316	+4.0
מילוה קליטה		
1962	511.5	+5.0
1962	490	+1.0
1962	460	+3.0
1962	424	
1965	601	+1.0
1965	554	+2.0
1966	631	
1966	633	+2.0
1967	618	+1.5
1967	603	
מילוה בטחון 1968		
א'	319.5	−0.5
ב'	316.5	
ג'	315.5	−1.0
ד'	309	
ה'	305	+2.0
ו'	301	
ז'	282.5	+1.0
ח'	252	−1.0
ט'	251	+2.0
י'	305	−0.5
י"א	300.5	
י"ב	282	
י"ג	260	−1.5
י"ד	246.5	−3.5
מילוה בטחון 1969		
א'	251	−1.0
ב'	242	
ג'	239.5	−0.5
ד'	233.5	+1.5
ה'	233.5	−1.0
ו'	234	
ז'	230	
ח'	230	
ט'	225	+0.5
י"א	224	
י"ב	221.5	
י"ג	220.5	−2.5
כ"א	230.5	−1.0
כ"ב	225.5	+0.5
כ"ג	207	
כ"ד	207	+3.0
כ"ה	207	−3.0
מילוה בטחון 1968 (בנקאי)		
י"א	321	−2.5
י"ב	315.5	−4.0
י"ג	300	−1.5
י"ד	250	
מילוה בטחון 1969 (בנקאי)		
י"א	246	
י"ב	239.5	
י"ג	228.5	
י"ד	228	+1.5
ט"ו	224	+1.0
ט"ז	222.5	+2.0
י"ז	195	−1.0
י"ח	179	−0.5
י"ט	177	−1.5
6.5 בטחון (סדרות אחרונות)		
פ"א	310.5	+1.0
פ"ב	310	
פ"ג	305	+1.5
פ"ד	303.5	+1.5
פ"ה	291.5	+1.5
פ"ו	290	+0.5
צ"א	281	
מילוה ברירה (סדרות אחרונות)		
רצ"ה	310	−3.0
רצ"ו	310	−3.0
רצ"ח	311	−1.5
רצ"ט	311	−1.5
ש'	301	−3.5
ש"א	300.5	−4.5
ש"ב	301	−2.0
ש"ד	302	−2.0
ש"ה	302	−2.0
ש"ו	294.5	
ש"ז	293.5	−1.5
ש"ח	293	−0.5
ש"ט	293	−1.5
שי"א	292	−2.5
שי"ב	294	+2.5
שי"ג	299.5	+3.0

גידול ניכר בהכנסות ממסים לעומת אשתקד

ביוני הגיעו ההכנסות מ־מסים לסכום של 3,847 מי־ליון ל"י, לעומת 2,463 מיליון ל"י בשנה שעברה. מתוך זה גבה אגף מס הכ־נסה ומס רכוש 2,004 מיל־יון ל"י, לעומת 1,391 מיל־יון ל"י אשתקד.

אגף המכס והבלו גבה 1,608 מיליון ל"י לעומת 1,045 מיל־יון ל"י אשתקד; יתר המש־רדים גבו על חשבון אגרות ורשיונות 35 מיליון ל"י, לעו־מת 27 מיליון ל"י אשתקד.

ההכנסות בחודשים אפריל—יוני הסתכמו ב־8,921 מיליון ל"י, לעומת 6,383 מיליון ל"י אשתקד. מתוך זה גבה אגף מס הכנסה ומס רכוש 4,578 מיליון ל"י, לעומת 3,186 מיל־יון ל"י אשתקד. יתר המש־רדים גבו 103 מיליון ל"י לעומת 72 מיליון ל"י אשתקד.

המנהל: פיא קופ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צמיד	276.57	269.80
גביש	238.82	232.94
בדולח	225.6	220.0
שמיר	234.44	228.94
טופז	120.65	117.46
פיא	361.6	352.8
יגדל	166.0	161.9
תרשיש	127.25	124.28

הנאמן: בנק לאומי לישראל בע"מ

פנימית התאומים כפר שמריהו
10 דונם של הנאה
מספר ילדים מצומצם
23 שנות נסיון
קיטנה פנימית התאומים
האורנים 1 כפר שמריהו
טל: 932436

שיפור הראיה
[illegible]

האזינו
במוצאי שבת — פרשת בלק, ברשת א' בשעה 9.00 בערב
לרב־שיח בנושא
"חינוך לחיי המשפחה"
בהשתתפות: חנה גרוזים — מרכזת המשימה, הרב אהרון ליכטנשטיין, ראש ישיבת אלון שבות, ד"ר דב רפל, מאוניברסיטת בר אילן, ד"ר יעקב רנד, מאוניברסיטת בר אילן, פרופ' יהודה אליצור, מאוני־ברסיטת בר אילן, יהודה קיל, מנהל אגף החינוך הדתי

הודעה חשובה לעצמאים!
● בעלי מוסכים, בעלי מלאכה
כל המסחר הזעיר והקימעונאים, נהגי משאיות, מוניות, קבלני משנה בענפי הבנין, אופטיקאים, מספרות, מכבסות וכו'.
● בעלי מקצועות חופשיים:
מהנדסים, אדריכלים, יועצים לניהול, יועצי מס, רואי חשבון, עורכי דין, מנהלי חשבונות, חוקרים, שמאים וכו'.
הופיע
ספר תקבולים ותשלומים חדש
מותאם לדרישות החדשות במס הכנסה ומס ערך מוסף 1976
בתוספת: דפי הדרכה מפורטים לעצמאים למס הכנסה ולמס ערך מוסף. לוח עזר לחישוב מס וביטוח לאומי. טופסי רישום להתאמות העיסקיות המותרות בניכוי. לוח פדיון מילוות לכל השנים.
בעריכת אריה רמתי ויונה ברודי
לרוכשי הספר תינתן הדרכה בכתב לאחר פניה אלינו ויוערכו ערבי עיון באזור מגוריהם.
תקציר בע"מ
ת.ד. 258 ירושלים טל. 02-816094, 03-440974
הרוכש באמצעות הדואר יצרף המחאה ע"ס 45.— ל"י לפקודת תקציר בע"מ. הוצאה זו מוכרת לצרכי מס הכנסה.

טאק־טריינינג
קורס מס ערך מוסף לדרג המנה[לים]
חברת טאק־טריינינג עורכת ב־19 ליולי [קורס] מס ערך מוסף, שיתקיים במלון "דן" [ב]שלושה ימים.
את הקורס מנהלים טובי המרצים [ב]החוק.
בניגוד למקובל שואבת החברה המארגנת את המתודי וכן את שיטות הלימוד מניסיונם של הקורסים באירופה. בצורה זו מובטחת לת[למידים] הישראליים חומר ומידע בשיטות ובדרכים [י]עילים. הקורסים מתנהלים בקבוצות קטנ[ות] היוצר אוירה אינטימית והרגשה של השתתפות [ה]תלמיד. עובדה זו (מספר התלמידים מוגבל) מ[אפשרת] מגע ישיר ואישי עם המרצים והתלמידים. [ה]ניתנת הזדמנות לכל תלמיד להתבטא ולהעלות [שאלות] ספציפיות (של המשרד).
בקורסי טאק טריינינג השתתפו עד כה הרבה [חברות] כמו: "חוגלה", "תדיראן", "פלסאון", "אלי[טה]" כל אחד מהתלמידים מיישם את הנלמד [ב]עבודתו.
פרטים והרשמה, טאק־טריינינג משמר הירדן 3 טלפון 763454.

ביום שישי ה־9.7.76
ברחבת בריכת
מלון "פאן־אמריקן" בבת[־ים]
תכנית אמנותי[ת]
בהשתתפות האמנים:
הזמר — משה הילל
הקוסם הידוע — עמוס הודי[ה]
זמר ונגן הבוזוקי — סטלו[ס]
ותזמורת ריקודים — האלמוג[ים]
מדי יום שישי הפתעות ותכניות

בשלב מתקדם ב[נייה]
נאות סטלה מא[ריס]
דירות 3—3½—4½ חד[רים]
ומספר דירות 'פנטהאוז'
הנכם מוזמנים לבקר באתר הבניה ולבחור בדירה המתאימה לכם ביו[תר]
רבים כבר החלו[טו]
הדירות משקיפות לנוף מרהיב לים ומצטיינות בתכנון ארכיטקטוני מקו[רי] וסטנדרט בניה גבוה.
דרוקר זכריה בע"מ
משרד המכירות: רח' אליהו חכים פינת טשרניחובסקי - טל. 528189 בין השעות 12—9.30, 18—16 בשאר שעות היום טל. 510235־6

להשכרה אולמות ומח[סנים]
בלב האזור המסחרי בתל־אביב
מבחר של אולמות ומחסנים בגדלים מ־250 מ"ר עד 6000 מ"ר ב־4 קו[מות]
טלפונים, כח חניה ושרותים ✶ 3 משא (3 טון לכל מעלית) ✶ משקל לא מוגבל למ"ר
מקום מרכזי — מחיר הזדמנו[ת]
181 בער 705
המומחים לתעשיה
אנגלו־סכסון

מלון גלי צאנ[ז]
חוף הים נתניה — באווירה חדשה ונעים
✶ מועדון בריאות וספ[ורט] משוכלל, נפתח במקום
✶ נותר מספר מצומצם של מקום
✶ אולם לשמחות ואירועים
להזמנות: טל. 053-27674, 053-23921, ת.ד נתניה

שרות ביקורת לדירות ול[בתים]
מהנדס מומחה יבדוק את בית[ך] (ב[כל] מקום בארץ) ויתן חוות דעת בכתב
✶ לפני קניה ...50
✶ בשלבי בניה, לכל ביקור ...50
✶ לפני שיפוצים ...50
✶ לקראת תום שנת אחריות ...50
"שבלול" — תל־אביב רח' לורנץ
טלפון 03-224357, 03-473679

בנק דיסקונט לישראל בע"מ
קרנות נאמנות
8.7.76

	מחיר יחידה	מחיר פדיון
אלון	224.16	218.66
אורן	192.38	187.67
אשל	183.05	178.56
ברוש	180.96	176.52
דקל	791.70	753.10
דולב	126.57	123.52

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

בס"ד
לשמחה אריאלי היקר! אשפן מצוות!
הודעתנו העמוקה נתונה לך באות על הנכונות מצויה שגילית ע"מ לעזור לנו ולהביא מרפא לחולייני. מי יתן וירבו כמוך! בישראל!
לאה ולוי ל...
4.7.76 בלוך 24 ת"א טל. ...

לוח מעריב

קבלני בנין

(סוף מעמוד 50)

שליש דירות בנות 4 חדרים. פנטהאוז 4 חדרים לכניסה מיד. טל. 942504.

שליש דירות בנות 3 ו־3½ ו־3 דירות. טל. 942504.

דירות למכירה

(סוף מעמוד 50)

1—1½ חדרים

מצות הדר וחצי למכירה רמ"ג. טל. 744128 741018.

1½, ב־130,000, מיידי, 447239, לא בשבת.

2 חדרים

(סוף מעמוד 50)

בהזדמנות 2 חדרים נדר עם מרפסות 469965.

בת ים 2 חדרים + בעלת 776827 בערב.

בת ים 2 חדרים + מ"א 749931.

2½ חדרים

(סוף מעמוד 50)

3 חדרים

(סוף מעמוד 50)

חדרים ויותר

(סוף מעמוד 50)

וילות ובתים

(סוף מעמוד 50)

וילות למכירה

לרציניים וילה נהדרת במרכז שקט, בפרדס... לידי.

הרצליה פיתוח וילה 4 חדרים, כניסה מיידית — 625,000. 960261/2.

הרצליה פיתוח — נופים בהזדמנות מיידית 1 וילה דו־משפחתית, קוטג'ים + גינה מטופחת. 36315 967872.

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 50)

להשכיר בית בגדר 3 מיטות, שכלולים בגבעתיים 726924.

בצפון ת"א בשכ"מ דירת 4 חדרים ומעלית 263083.

בשכר חדשי

2 חדרים בהזדמנות בתולה הנאמנים 5, טל' 211912.

מגורי דירות מרוהטות ללא תיווך, בזל 14. 03—223997.

בדמי מפתח

ברמת־גן בכתובי 3 חדרים, חזית, ק"ב 479544 258064.

ברמ"ש 2½ חדרים, מטבחים, בהרצליה ב' 984245.

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 50)

ביקוש דירות

(סוף מעמוד 50)

זוג + ערבות מחפש דירה מרוהטת/ריקה בשכרה/בלמ"פ 861008 58805.

דירות להחלפה

(סוף מעמוד 50)

עסקים

(סוף מעמוד 49)

מבני תעשיה

(סוף מעמוד 49)

למכירה 300 מ"ר תעשיה במרכז התחתית לאנשים רציניים בלבד. ת.ד. 804 פתח תקוה.

חנויות

(סוף מעמוד 49)

למכירה חנות חדשה 40 מ"ר במרכז רעננה 984880.

משרדים

(סוף מעמוד 49)

מגרשים

(סוף מעמוד 51)

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 51)

וקסהול 400 במצב טוב מאד. טל' 16—171330.

אמריקאיות

אודי נ.ס.או.

וולוו

טריומף

מרצדס

סוסיתא

סימקה

פג'ו

פולקסווגן

פורד

פיאט

ציטרואן

רנו

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 49)

פקידים

עוזרות ומטפלות

גזירה ותפירה

מספרות

שידוכים

(סוף מעמוד 52)

בת זוג

בן זוג

הכרויות

(סוף מעמוד 52)

טיולים

(סוף מעמוד 52)

טרקטורים

(סוף מעמוד 51)

חקלאות

(סוף מעמוד 51)

אופנועים וקטנועים

(סוף מעמוד 51)

בתי ספר לנהיגה

מכירות

(סוף מעמוד 51)

מקררים

(סוף מעמוד 51)

רהיטים

(סוף מעמוד 51)

תנורי בישול ואפיה

(סוף מעמוד 51)

חיות בית

(סוף מעמוד 51)

כלי נגינה

(סוף מעמוד 51)

מערכות קול

(סוף מעמוד 51)

טלוויזיות

(סוף מעמוד 51)

שעונים

(סוף מעמוד 49)

בולים

(סוף מעמוד 49)

לוח מעריב ירושלים

דירות למכירה

(סוף מעמוד 54)

מכוניות למכירה

עסקים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

לוח מעריב חיפה

דירות להשכרה

עסקים

(סוף מעמוד 53)

הצעות עבודה

דירות למכירה

מכוניות למכירה

מיד ליד

מדור מיוחד זה ב"לוח מעריב"

מיועד למפרסם הפרטי בלבד, המעונין למכור או לקנות חפצים שערכם עד 1,000 ל"י.

מופיע בימים א' ר"ה.

המחיר במדור מיוחד זה: 2.— ל"י המלה + 8% מ.ע.מ. במקום 4.50 ל"י.

העובדה:

אין כפרסום ב"לוח מעריב" — כל המפרסם בו נוכח בכך

הבקשה:

אנא הקדם ככל האפשר במסירת מודעתך ל"לוח מעריב" של ערב שבת בראשית השבוע ולא בסופו — למען לא תאחר את המועד.

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים 49, 50, 51, 52, 53, 54

בחנם!!!

נצלי את חופשת הקיץ

תפרי ונצלי הקיץ, התפירה יקרה באה העברי תוך חודש, חודשיים קורס מורה בתפירה וגזירה בגדי נשים וילדים. בזמן הקורס תפרי לעצמך ולאחרים, חולצות, חצאיות, שמלות וכו', וכך תחסכי את דמי הקורס.

הקורסים מתחילים 15.7 • 18.7

בית־ספר "רוז" שלמה המלך 39 ת"א טל: 238089

אוטובוסים: 1, 5, 11, 18, 21, 25, 61, 62, 92

I. T. C.

חב' אמריקאית לתווך מסחר, יבוא ויצוא

אינפורמציה וקטלוגים של מפעלים

רשום חברות בע"מ ויצוג מסחרי ולגלי שדור עניין בארה"ב

נציג החברה עתה בארץ.

02-535029 03-457449

למכירה בנאות אפקה

וילת פאר

4 חדרים

בבית בן 4 דירות בבניה

חדר מדרגות פרטי גינה צמודה 80 מ"ר + טרסה מרוצפת לפני החלון

השקה מרכזית, חנות וגמר מעולה

טל. 799651, 786538

כתובת הבית — רחוב קהילת וילנה 7, ממול

מעונין במשאית מיכל

עד 16 טון להובלת תערובת / צמחים בתפזורת.

פריקה לסילוסים עד 20 מטר גובה.

טל. 03-283626 03-283692 מיום א' 16.00—8.00 ת.ד. 1987 ת"א

למכירה

2 מבנים + אצטבאות

המתאימים לחקלאות או לתעשיה

סביבות חיפה, כ"א כ־500 ממ"ר + מחסן מים וחשמל במקום.

בערב: 04-80699 04-931075

בהזדמנות דחוף במרכז ראשל"צ

דירה

בת חדר וחצי קומת־קרקע

מתאימה במיוחד למשרד או לקליניקה, מעבדה, וכו'

946615 טלפון

קבלן מבצע מבני תעשיה בכל הגדלים

761060 רמת־גן שינדלמן

ציוד למילק־בר

במצב מצוין

לפנות בפרטים בטלפון 961773

אפשר גם אחרת להתחלק במס־ערך־מוסף!

משרבת ספריאו

אמלנו יותר זול במבחר גדול פוסט סטריאו פספורט

בן־יהודה 8 תל־אביב

גם הם ממליצים!

משרד החינוך המליץ על השבועון "מעריב לנוער"

תן לבנך עתון שיסייע לו להיות תלמיד טוב יותר ואזרח טוב יותר.

חתום למענו על מעריב לנוער

גזור, מלא ושלח עוד היום

תלוש חתימה

☐ מנוי חדש

מספר המנוי במקרה של מנוי קיים

☐ חידוש מנוי קיים

לכבוד מעריב לנוער, מח' המנויים ת.ד. 20020 תל־אביב

הריני מעביר לכם צ'ק/המחאת דואר על סך של —.135 ל"י כדמי־מנוי לשנה אחת על "מעריב לנוער".

שם המשפחה: ______

שם פרטי: ______

כתובת: ______

נהג,

עשה את המינמום למען אלה העושים את המכסימום — תן טרמפ לחייל!

הראל - זלמנוביץ ושות'

אריגים לוילונות ✱ אריגי ריפוד למיטות נוער ולחדרי שינה

הרצל 1, ת"א

אנו שמחים להודיע ללקוחותינו ולבאים עמנו בקשרי מסחר כי נוסף לנו קו טלפון

מספרי הטלפון שלנו הם:

03-50830 — 03-59211

אנא רשמו לפניכם

לכל המעונינים בגיור

ברית ידידי הגר בישראל תסייע, ללא כל תשלום לכל הפונים אליה במידע ובהדרכה בתל־אביב ת.ד. 3333, טל. 225853 479786; בנתניה ת.ד. 1172, טל. 053-24110; בבאר־שבע ת.ד. 2018, טל. 78787.

מורה

לאתא יוגה

רדיה יוגה

(סמדהי)

מעונין בהצעות להדרכה ולימוד יוגה לחוגים, בתי ספר, מכוני ספורט

טלפון 263915

מ־16.00—17.00, איציק

פרס

כל היודע על מקום המצאה של מכונית

סובארו

בצבע צהוב

מס' 322—565

מתבקש להודיע 616145 או 903315 או לתחנת המשטרה הקרובה

קבוצת בנאים ומשפצים

לכל מיני עבודות הקשורות בבניה

מעונינים להתקשר עם כל ארכיטקט

טלפון 888671

סקניה דבל אקס

היבר

ארגז — ברזל

שיפוץ כללי

טלפון 04-715163

טרקטור 966

למכירה

שנת ייצור 1973

טל. בעבודה 04-254113

טל. בבית 04-705405

משכנתאות

על דירות חדשות ויד שניה

5—8 שנים, מ־16 אחוז עד 21 אחוז לא צמוד

981085

9—13, 16—19

סכנזיז الاصل

هكذا من الأصل

דרושים
מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

נציבות שירות המדינה
מודיעה על
תיקון והארכת הרשמה
למכרז פומבי מס. 1178
למשרת מבקר (חשבונות)
במשרד לקליטת העליה, ירושלים.
דרגת המשרה: י"ב—י"ד של הדירוג האחיד.
דרישות: השכלה תיכונית, סוג 2 בהנהלת חשבונות מטעם משרד העבודה ונסיון של שנתיים; או השכלה אקדמית בכלכלה (תואר ראשון).
בקשות על גבי טופס מדף 2115, יש להגיש לנציבות שירות המדינה, ת.ד. 733 ירושלים. התאריך האחרון להגשת הבקשות הוא: י"ח בתמוז תשל"ו (16.7.76).

מקורות חברת מים בע"מ
חבל הגליל
דרושים
1. **מהנדס חשמל**
עם נסיון של 5 שנים לפחות.
2. **חשמלאי**
בוגר בית־ספר מקצועי, בעל רשיון חשמלאי מוסמך א ראשי, רצוי עם נסיון עבודה של מספר שנים.
העבודה תדרוש מגורים בצפת או בראש־פינה
נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים אל „מקורות" חבל הגליל, העזור המינהלי, מרכז מסחרי רסקו צפת.

ל„דפי זהב"
דרוש
מנהל הדרכה וקידום מכירות מנוסה
בעל השכלה אקדמאית בשיווק, עם נסיון מעשי.
על המועמדים לפנות בכתב יד, במתן קורות חיים ונסיון קודם ל„דפי זהב", ת.ד. 33023, ת"א ולציין: „מנהל הדרכה"

דרוש/ה בתל־אביב
מנהל/ת חשבונות
למשרה חלקית בבוקר
(אפשר גם פנסיונר/ית)
המתאימים יתקשרו 03-293505
בין השעות 08.00—13.00

דרוש בחיפה
עובד בכיר
בעל נסיון בעבודות גרפיקה, שרטוט ומונטז'
טלפון 04-662956

דרושה
אם בית, טבחית
אפשר זוג
לוילה בקרבת נתניה עם דיור במקום
בהצעות מפורטות נא לפנות לת.ד. 2152 נתניה

טרבינול
יצרני תרופות ועזרים רפואיים
דרוש
טכנאי אחזקה
לניהול משרד טכני, טיפול במלאי חלפים ובניית תוכניות אחזקה בהתאם להוראות.
על המועמד להיות טכנאי מכונות בעל נסיון מעשי ועליו לשלוט בשפות עברית ואנגלית.
על המעונינים לפנות בכתב למח' כח אדם בצרוף פירוט נסיון קודם.
מעבדות טרבינול (ישראל) בע"מ
אשדוד, אזור התעשיה, ת.ד. 8, טל. 055-22229/8

א.ב.י.ר. חברה להנדסה ומסחר בע"מ
החברה המובילה בארץ בציוד איחסון שינוע ותעבורת חומרים
דרוש
איש שירות טכני
נסיון בהידראוליקה, מסגרות כללית ורשיון נהיגה הכרחי
הפנייה בכתב בלבד לת.ד. 175 גבעתיים

Scott
American Hi – Fi
אם מחפשים
סוכן מכירות ראשי
— אם אתה בעל נסיון רב, ומוכח במכירת מערכות סטריאו בסלונים ובחנויות ברחבי הארץ
— אם אתה דינמי, חרוץ ובעל מעוף ומעונין בקידום אישי מהיר
מחכה לך משרה עם הכנסה גבוהה הכרוכה בנסיעות ברחבי הארץ.
התקשר אל:
פירא חברה למסחר בע"מ,
מנהל מחלקת כח אדם טל. 03-36232 או פנה בכתב עם פירוט תעודות חיים לת.ד. 28085 תל־אביב. עבור סוכן מכירות ראשי סקוט.
— סודיות מובטחת —

בית ברל
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ג'—ד'
נסיון של 3 שנים לפחות
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות לקביעת ראיון לח' גריסרו 052-25151 (בשעות העבודה)

לחברה קבלנית לבניין
דרושים:
1. **תקונצ'יק**
לתיקוני שנת אחריות
2. **אינסטלטור**
סוג א' בשכר חודשי
טלפון 726742, בערב: 722979, 484475.

דרושים
למוסכנו המרכזי בת"א
★ **מכונאי רכב**
מכל הסוגים
★ **חשמלאי רכב**
מכל הסוגים
★ **מחסנאי כלים**
בעל נסיון קודם
למעונינים להשתלב במוסכנו החדיש והמשוכלל אפשרויות קידום נרחבות
תנאים טובים ● סודיות מובטחת
לפנות טל' 261663 למנהל המוסך
FIAT סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ

המשך „דרושים" בעמודים: 47, 48, 55, 56, 57, 58, 59

למפעל לייצור בטון מובא
באזור תל־אביב
דרוש מנהל מפעל
- איש עבודה
איש עבודה, בעל ידע ונסיון בענף הבטון ו/או הבניה. בעל כושר ארגון עבודה, יחסי ציבור ומכירות.-נא לפנות בכתב יד בציון גיל, השכלה, נסיון קודם ומשכורת מבוקשת לת.ד. 21102 תל־אביב, ולציין עבור „מנהל מפעל".

FIAT
למחלקת הנהלת חשבונות דרוש
מנהל חשבונות
סוג ג'—ד' נסיון בהנה"ח ממוכנת במחשב
I-B-M
נסיון בהתאמת בנקים וספקים
תנאים טובים!
— סודיות מובטחת —
לפנות טל' 39777 קו פנימי 42 בשעות 12.00—15.00

דרושות
א. **פקידה**
בעלת נסיון של לפחות 3 שנים לעזרה בהנהלת חשבונות.
ב. **פקידה**
לעבודות משרדיות כלליות.
כתבנות מעולה הכרח.
לפנות „יאה נאה" יהודה הלוי 75 תל־אביב

לצ'מפיון מוטורס
דרושה
מזכירה למנכ"ל
הכישורים: הדפסה בעברית, נסיון בעבודה משרדית, ידיעה באנגלית.
נא להתקשר טלפונית 785111 למנגנון

לחברת ביטוח גדולה בת"א
דרושים
מנהלי חשבונות:
1. סוג ג—ד, 3 שנים ניסיון לפחות בטיפול בשטרות וכספים, התמצאות בהנהלת חשבונות ממוכנת
2. סוג 3—2, שנתיים ניסיון כללי
3. נשיונליסטית — למשרה מלאה
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 7095 ת"א, למס. 66

דרושה **מורה**
לפיסיקה־מתמטיקה. בחצי משרה
לבית ספר תיכון מקצועי באזור ת"א
טל. 961860 אחר הצהרים

לחברה מסחרית גדולה — דרוש:
מנהל חשבונות עצמאי
מקום העבודה בבת־ים
לפנות לת.ד. 3217 בת־ים.

[illegible]

למשרד ראיית חשבון
דרושים
1. בוחנים (אפשרות להתמחות)
2. בוחנים בכירים
טלפונים: 456172
457536

דרושה גננת
בעלת נסיון
לקיבוץ במרכז הארץ
להתקשר
בין 7.00—15.00
לטלפון 063-24896-8

לכל המעונינים בגיור
[illegible]

השתתף במדור
הסר את המיפגע
ב- מעריב בכל יום ד'
בחסות המועצה הלאומית למניעת תאונות
בשיתוף עם בנק דיסקונט

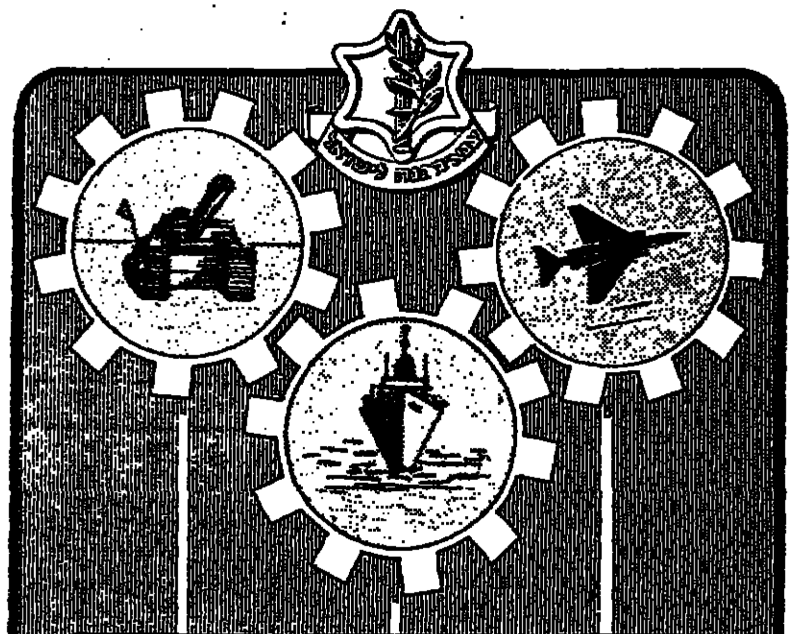

לצה"ל דרושים:
בחילות האויר, הים והיבשה
חוגרים בעלי מקצוע בתחום
הרכב · המתכת
והאלקטרוניקה
ובעלי מקצועות אפסנאות
ומנהלה.

מועמדים בעלי הכשרה מתאימה
שסיימו שרות סדיר בצה"ל יפנו
לקבלת פרטים בדבר מקום ותנאי
השרות לענף קבע בשלישות הראשית
רמת־גן, רח' מודיעין 100,
בימים א־ה בין השעות 16-8 או על־ידי
פניה בכתב בציון פרטים אישיים
ל־ד.צ. 2146 עבור „קבע".

צבא הגנה לישראל

הופיע
מעריב לנוער
בגליון השבוע 32 עמודים
מדריך מיוחד של
מעריב לנוער
לקראת החופש הגדול:
● איפה לעבוד?
● איך להתבדר?
● מה ללבוש?
הגרפולוג לשירותך
„כוכב השבוע"
„ארצ'י" מספר על עצמו
על נוער בעולם:
נישואי־בוסר
על בנים ועל בנות
יומן אולימפי:
הבטיחות מעל לכל
מאת אלכס דורון, שליח „מעריב־לנוער" למונטריאול
בין פותרי החידות יוגרלו 5 תקליטים מאריכי־נגן
מתוצרת **RCA**
והשבוע: להיטים מסרטיו
של אלוויס

במלאת שנה לפטירת אשתי, אמנו, סבתנו ואחותנו היקרה הבלתי נשכחת

לנה בורגנסקי ז"ל

(בת הנריה באה ז"ל)
נעלה לקברה בהר המנוחות — ירושלים ביום א' י"ג תמוז תשל"ו (11.7.76) בשעה 4.30 אחה"צ.
ביום ש"ס משנה לזכרה באותו יום בשעה 6.00 בבוקר בביהכנ"ס „פועלי צדק" רחוב גולומב גבעה.

המשפחה

במלאת תשע שנים לפטירתו של

אל"ם חיימ'קה דים

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76) בשעה ... בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.

המשפחה

בכלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו

יעקב מוהל ז"ל

תתקיים אזכרה לזכרו ביום שני, י"ד בתמוז תשל"ו (12.7.76). נפגשים ליד שער בית העלמין הצבאי בקרית שאול, בשעה 15.00.

המשפחה המתאבלת

אנו אבלים על מות דודנו היקר

פרופ' אריה סדובסקי ז"ל

יעקב סדובסקי, שיקאגו
יפה ואברהם סדובסקי ובני ביתם, חיפה
נחמה ומתתיהו צוקרמן ובני ביתם, ת"א
מרים דה אנטר ובני ביתה, בואנוס איירס
והמשפחה בארץ ובחוץ לארץ

ביום א' י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76), במלאות שלוש שנים למותה של יקירתנו

אתה קרוכמל ז"ל

נעלה אל קברה בבית העלמין חולון בשעה 4 אחה"צ

המשפחה

לעובדנו **יצחק מרקוביץ**

השתתפותנו בצערך הכבד במות אמך

פיגה ז"ל

ההנהלה והעובדים
בנק אוצר החייל בע"מ

לנתן נתנאל

אתך באבלך במות עליך

אביך ז"ל

יעקב בלבול
עמירם וראובן עמרמוב

משתתפים בצערה של

משפחת ברונשטיין

קבוץ „האון"

לדורית נתנאל

תנחומים והשתתפות באבלך במות

אביך ז"ל

עובדי והנהלת
אגוד משקי עופות

השגריר ועובדי שגרירות ישראל בלונדון

משתתפים בצער

תימי קידר

במות עליה אמה

שרה יפה ז"ל

ושולחים תנחומים למשפחה

לחברנו בעבודה **ציון כהן**

משתתפים באבלך במות

אביך ז"ל

הנהלת ל. מ. ליפסקי בע"מ
ועובדיה

„צוות" אגודת משוחררים משרות קבע בצה"ל

אבלים על מותו של

סא"ל (מיל.)

אריה זוננשיין

ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

למוטי גרינברג

אתך באבלך הכבד במות עליך

אביך ז"ל

מפקד היחידה וחייליה

לדוד מדג'ר

אתך באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

הנהלת ועובדי „דפי זהב"

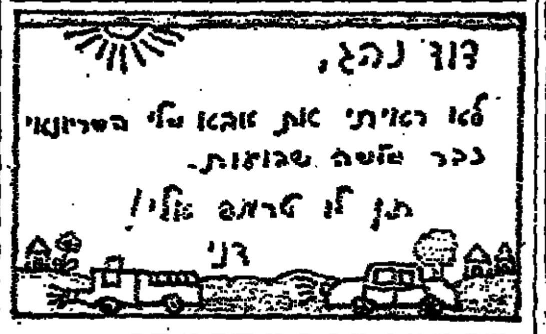

מינהל המחקר החקלאי
מרכז וולקני — בית־דגן

משתתף באבלה של

ד"ר אדנה נחתומי

על פטירת

האם ז"ל

ההנהלה ועובדי
המכון לבעלי חיים

למסירה בהזדמנות מסיבות בריאות

חנות לאופנת נשים

ברמת טיב גבוהה, עם קהל לקוחות מגוון וקבוע
בסביבות תל־אביב ברחוב ראשי
הצעות נא לפנות לת.ד. 2555 ר"ג עבור חנות למסירה

לבית בהרב

אתכם באבלכם
במות

סרן אבי

יוסף בריין

למכירה
דפוס „אופסט" משגשג

ת.ד. 36811 תל־אביב עבור „דפוס"

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות

בבי"ס לכתבנות „דיאן" ת"א, רח' דיזנגוף 85, טל. 281985
שיטה עיוורת · מקצת ממשלתי

אתה יוצא הקיץ לחו"ל?

אל תהיה מנותק מן המתרחש בארץ

היה מנוי של

מעריב

למהדורת סוף השבוע

הכוללת את: **מעריב של שבת, ימים ולילות** — המוסף השבועי של מעריב, מדור **קמפוס** לסטודנטים וכן **סיכום חדשות השבוע בארץ** מיוחד למהדורה זו.

אם אתה חובב ספורט תוכל גם להיות מנוי על עתון יום א' בנוסף למהדורת סוף השבוע. אפשריים גם צירופים אחרים.

תוכל למסור את הכתובות אליהן תגיע בכל מקום בעולם ו„מעריב" יגיע אליך בדואר אויר

פנה למחלקת מנויי חו"ל „מעריב" — רח' קרליבך 2, ת.ד. 20010 ת"א, טל. 287211.

ליוצאים לארה"ב ולקנדה

משרד „מעריב" בניו־יורק עומד לרשותכם:

MAARIV
7 Park Avenue, Room 162.
New-York, N.Y. 10016
Telephone: (212) 679-5767

למכירה
בקבוצת כנרת

בהנהלת החשבונות נמצאות למכירה המכונות הבאות:

1. **מכונה להנהלת חשבונות אקוקבה**
2. **מכונת צילום LUXATHERM**

המכונות הנ"ל הן משומשות
במצב עבודה טוב מאוד.

בפרטים נא לפנות לדניאל הנהלת חשבונות קבוצת כנרת, טל. 067-50058.

מכרז א-6 - מכירת ציוד

1. משאית רמלה, שנת יצור 1969 מספר 511—664

תוצרת דודג' דגם D.100

מצב מכני טוב.

את המשאית ניתן לראות ברחוב השלום, המכון לחקר הנגב לשעבר, משעה 8.00—15.00, לפרטים נא לפנות לטלפון 057-78382

אנחנו נספוג את מס ערך מוסף

דירת 3 חדרים
במחיר הזדמנות 175,000 ל"י

כניסה תוך 3 חדשים
— כל הקודם זוכה —

הקבלן אברמוב אברהם
רח' הרצל 59 ראשון לציון טל. 941348

שטיחוני קיר בסגנון

גובו „ארט וכפרי"

מפות שולחן, כריות, ותיקים
ובשיטת פצ'וורק

בימים: 12.7, 11, 10, בשעות: מ־10.00—13.00, ומ־17.00—21.00, רח' בן הלל 9, קומה ג', ירושלים

ברחובות

דירות איכות

בנות 4 חדרים

רחוב לוין אפשטיין 35
כניסה בעוד חודשיים
במחיר 266.000 ל"י

**אנו נשלם עבורך
מס ערך מוסף!
חסוך אלפי לירות!!**

לפנות: משרד 956341
בבית 959823

מה קורה פה?

אומרים שאצל „אליאס"
ככר המדינה, ה' באייר 20; ת"א
טלפון 269749

כל הרוכש מערכת מושלמת L.G מתוצרת LUXMAN מקבל שובר קניה ע"ס 600 ל"י לרכישת מוצרי לבוש וספורט אצל חנות היוקרה להלבשה ודברי ספורט „לנוער" ה' באייר 18, ככר המדינה, תל־אביב

הודעה מפתיעה
בן או בת!

בשעת תכנון המשפחה לכל אחד מאיתנו ציפיות להוליד בנים ובנות ביחס מסוים הרצוי לו.

כידוע אין השליטה בידנו לקבוע את מין התינוק הנולד והדבר נתון ביד הגורל.

בשיטה מדעית המבוססת על עיתוי נכון והתנהגות מסוימת ניתן להשפיע על מין העובר ובידך להגדיל את הסיכוי להולדת **בן** או **בת** כרצונך **בכ־80% הצלחה.**

גם לדתיים: השיטה טבעית ומתאימה לכל חוקי נידה וטהרה (סוד השיטה מרומז במסכת נידה פרק ג').

לקבלת חוברת עם מידע מפורט והסבר השיטה
שלח —.20 ל"י לת.ד. 8213 ירושלים 91080

— גזור ושמור —

לכבוד
ת.ד. 8213 ירושלים 91080
רח' הרב חן 8
א. נ.
ר"ב שיק/המחאת דואר ע"ס —.20 ל"י עבור החוברת „בן או בת".
שם ומשפחה: ....
כתובת: .... עיר: ....
— סודיות מובטחת —

פרסום ברטאים, ירושלים

מדינת ישראל

האוצר — החשב הכללי

הועדה לקביעת סדרי מסירת עבודות לקבלנים

הודעה לקבלנים מוכרים

הועדה לקביעת סדרי מסירת עבודות לקבלנים מודיעה לכל הקבלנים המוכרים לעבודות ממשלתיות (בסיווג 3 מיליון ל"י ומעלה), אשר נשלחו אליהם הודעות בכתב בדבר עדכון רשימות הקבלנים המוכרים ושטרם המציאו את הפרטים המבוקשים, שהם נדרשים להמציאם במכתב רשום לא יאוחר מ־31.7.76.

את הדו"חות יש להמציא לפי הכתובת:
* האוצר — החשב הכללי.
* הועדה לקביעת סדרי מסירת עבודות לקבלנים ירושלים.

קבלנים כנ"ל, אשר לא ימשו עד למועד שנקבע את הדיווח המבוקש, יימחקו מרשימת הקבלנים המוכרים.

נתיבי נפט בע"מ

מכרז מכירת רכב 1066/76

חברת נתיבי נפט בע"מ מציעה בזה למכירה הרכב הבא:

מס' רשוי	תוצרת	דגם	שנת ייצור	סוג הרכב
פרטית	פיאט	132	1974	351—286
פרטית	פיאט	128	1973	347—870

הרכב הנ"ל אפשר לראות בחניון החשמונאים שברחוב קרליבך 10, תל־אביב, מיום א' 11.7.76 ועד יום ג' 13.7.76 בין השעות 10.00 ועד 12.00.
...י המכרז אפשר לקבל בחניון החשמונאים אצל אלי, החל מיום א' 11.7.76 עד יום ג' 13.7.76 בין השעות 12.00 ועד 14.00.
...מציעים לציין בהצעתם המחיר המוצע לכל מכונית ומכונית.
...עות יש להכניס לתיבת המכרזים של החברה לפי הכתובת רח' הארבעה מס' 18, ..., קומה ג', עד יום ג' 13.7.76 שעה 15.00. אל ההצעות יש לצרף המחאה בנקאית ... החברה בגובה 10% מערך ההצעה.
...רה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת.

נתיבי נפט בע"מ

דרושה
משפחה אומנת

בקיבוץ/מושב
או בעיר
לשתי בנות
בגילים 1½—3½
טל. 39394

הסודות של כל הצלחה:
... המקצועי והנסיון העשיר!
... „מעריב" הוא גם בעל הידע
... צועי והנסיון העשיר ביותר
... ל במודעה המסווגת

هكذا من الأصل

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי שקמים

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה, שקמים, הופקדה שינוי תכנית מפורטת הנקראת שינוי מס' 1 לתכנית מפורטת מס' ד/632 — מרכז אזורי שפיר, מזרחה מאבן שמואל. ביחד עם התשריט הי מצורף אליה.

ואלה הם עיקרי הוראות הי תכנית: חלוקה חדשה של המגרשים, ליעד שטח למרכז אזורי תעשיה וציבורי, שטח התכנית 485 דונם.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים הי אמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הי רואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנון וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום או גובל איתו — רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

י. ורדימון
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון מחוז הדרום

סימר
בע"מ
מציעה
4 חדרים
לוקסוס מלא
בצפון ת"א
רחוב שמעון התרסי 45
(ע"י נורדאו פינת אבן־גבירול)
*
פגישות בטלפון
754686

אחד הסודות של כל הצלחה: הידע המקצועי והנסיון העשיר! „לוח מעריב" הוא גם בעל הידע המקצועי והנסיון העשיר ביותר בטפול במודעה המסווגת

לימונטה
ספט חדיש נגד כתמים

נהג,
אבא שלי החי"ל מחכה בכביש לטרמפ. אני מבקשת שתביא אותו הביתה.
תמי

במלאת תשעה חדשים לפטירתה של יקירתנו

בלה שמואלוב
ז"ל

תתקיים אזכרה, מחר, שבת, 10.7.76, בשעה 10.30, בביתה ברחוב חנה אברך 20, רחובות. ביום שלישי 13.7.76 בשעה 4.00, נעלה לקברה בבית העלמין ברחובות.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת יקירתנו

יחט ארנדרצ'יק נ"ע

(בת הרה"ח ר' הנגיד חיים ברליבסקי זצ"ל)

תערך אזכרה ביום ראשון י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76) בשעה 5 אחה"צ, בהר המנוחות, ירושלים.

בעלה: יצחק
בתה: חנה וישה מגנהיים
המשפחה

חברי מושב רנתיה

אבלים על מותו ללא עת של החבר

פנחס כהן ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה.

ההלויה תצא היום, יום ששי, י"א בתמוז תשל"ו (9.7.76), בשעה 10.00 לפנה"צ, מביתו במושב רנתיה.

ועד מושב רנתיה והחברים

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבי, אחי וגיסנו היקר

קרל גינגולד ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון (השער החדש).

אוטובוס מיוחד יצא מבית המנוח ברח' בן־סירא 13, תל־אביב, בשעה 3.00.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל־פה.

המשפחה

ביום השנה השני לפטירתו של יקירנו

יוסף ולרשטיין ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ג בתמוז (11.7.76), בשעה 5.00 אחרי הצהרים, בבית העלמין קרית שאול.

נפגשים ליד שער בית הקברות.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבי וסבנו היקר

יוסף אהרן בחך פוירברגר
ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76), בשעה 5.00 אחה"צ, בבית העלמין הישן חוף הכרמל חיפה. נפגשים ע"י השער.

המשפחה

בעת גילוי מצבה לכבוד יקירתנו

פלה פריליך ז"ל

נעלה לקברה לאזכרה ביום ב' 12.7.76 י"ד תמוז תשל"ו בשעה 16.30.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו הבלתי נשכח

יוחנן (ינק) דוניץ
ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון י"ג תמוז תשל"ו (11.7.76) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.

הסעה מבית משפחת דוניץ בבת ים בשעה 3.45 אחה"צ

המשפחה

ארגון יוצאי נוביסליצה (בסרביה) בישראל
מודיע:

האזכרה השנתית לקדושי נוביסליצה והסביבה

תתקיים בבית הכנסת בשכון פקר רמת השרון, ביום שלישי, ט"ו בתמוז (13.7.76), בשעה 17.00.
מפגש רעים בשעה 16.00.

החברים מתבקשים למסור ליוצאי עירנו שלא קראו מודעה זו, על קיום המפגש.

ועד ארגון יוצאי נוביסליצה בישראל

במלאת חמש שנים לנפילת בננו היחיד, החייל

גיורא יואל ישינסקי ז"ל

תיערך אזכרה לזכרו בבית הקברות הצבאי בקרית שאול ביום שלישי, ט"ו תמוז תשל"ו 13.7.76 בשעה 5 אחה"צ.

התחבורה תצא בשעה 4.30 אחה"צ מבית הוריו, רח' מוא"ה 53, תל-אביב.

האב ח. א. ישינסקי
אחותו ד"ר מרים ולדמן, עופר ואייל

ביום ראשון כ' תמוז 18.7.76
יום השנה לפטירת יקירתנו הבלתי נשכחת
אחותנו אמנו וסבתנו

טובה שפיגל ז"ל

נעלה לקברה נתיחד עם זכרה ונקיים אזכרה בבית הקברות קרית שאול בשעה 4.30 אחה"צ.

קרובים ומוקירי זכרה מתבקשים להשתתף

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי, אבינו ואחינו היקר

חיים יצחק שוורץ ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76), בבית העלמין החדש כפר סמיר חיפה, בשעה 5.00 אחה"צ. נפגשים בשער העליון של בית העלמין.

בשעה 18.00 תיערך אזכרה בבית הכנסת „כרמל־מערבי" אילנות 17, חיפה.

המשפחה המתאבלת
והנהלת בית הכנסת

חלפו 5 שנים לפטירתה של בתנו, אמנו ואחותי היקרה

רבקה כץ ז"ל

(לבית רוזנברג)

האזכרה תתקיים על קברה ביום שלישי, ט"ו בתמוז תשל"ו (13.7.76), בבית העלמין בפתח־תקוה, בשעה 5.00 אחה"צ. נפגשים בבית העלמין.

המשפחה

ביום השנה של פטירת יקירנו

ר' נתן כהן ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום חמישי, י"ז בתמוז (15.7.76), בשעה 5.00 אחה"צ.
נפגשים ליד השער הראשי בבית העלמין הישן, חוף הכרמל, חיפה

ברכה כהן
והמשפחות

אזכרה לבן ולרע האהוב

סגן גלעד דשא ז"ל

ביום שלישי, ט"ו תמוז תשל"ו 13.7.76 בשעה 6 לפנות ערב בהר הרצל.

סן — זהר דשא

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

בר נחום ז"ל

נערוך אזכרה ביום רביעי, ט"ז בתמוז תשל"ו 14.7.76, בשעה 16.00, בבית העלמין החדש כפר סמיר, חיפה. אוטובוס יצא מהבית, רח' דוד פינסקי 18 בשעה 15.30.

המשפחה

במלאות שנתיים לנפילת בננו ואחינו היקר

משה קליינפלד ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בהר הרצל, ביום ט"ו בתמוז תשל"ו (13.7.76) בשעה 8 בבוקר.

נפגשים ליד שער בית העלמין.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו, אחינו וסבנו היקר

אהרן ב"ר אברהם מזרחי ז"ל

ההלויה התקיימה אתמול יום חמישי י' תמוז תשל"ו (8.7.76) בבית העלמין בחולון

המתאבלים:
אשתו בת־שבע מזרחי
בתו וחתנו רחל וזאב לאיבל
בנו וכלתו ד"ר יוסף ונילי מזרחי
אחיו דב מזרחי
אחותו בעמי חמדי
נכדיו וכל בני המשפחה

יושבים שבעה בבית המנוח רח' גנסין 38 גבעתיים

אנו מודיעים בצער רב על מותו של יקירנו

אהרון שנידלדר ז"ל

ההלויה התקיימה הבוקר בשעה 9.30 בבית העלמין בחולון

המשפחה

לחברתנו לעבודה

טובה שנידלדר

משתתפים בצערך במות בעלך

אהרון ז"ל

התיאטרון הקאמרי
השחקנים, העובדים וההנהלה

במלאת שלושים לפטירתו של אבינו, אחינו וסבנו היקר

אליהו בן פרץ איזנברג
ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי המצבה, ביום ראשון, י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין המקומי בקדימה.

המשפחה המתאבלת

במלאת חמש שנים לפטירת ראש משפחתנו

ר' יעקב אהרון קליין
ז"ל
בן עזריאל

תערך אזכרה על קברו בבית הקברות בכפר חסידים, ביום שלישי, ט"ו תמוז תשל"ו, 13.7.76 בשעה 5 אחה"צ.

המשפחה

במלאות שנה לפטירתה של יקירתנו

לאה קלימבורד ז"ל

(לבית סיטין)

תתקיים אזכרה ביום ראשון 11.7.76 בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בהרצליה.
התחבורה תעמוד לרשות המלווים מבית המנוחה, רחוב הס 18 הרצליה בשעה 4.30.

המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה
ליקירנו הבלתי נשכח

הרמן ברוך שניידר
ז"ל

תתקיים ביום ראשון י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76) בשעה 5 אחה"צ בבית העלמין בחולון
נפגשים ליד השער החדש

משפחת שניידר

חלפה שנה של געגועים, צער וכאב נורא על מותם של בנינו

שאול ויהונתן נתן ז"ל

שנפלו על מזבח הכבישים ואין מי ש... את דמם, והם רק בני 18 אביבים.
שוב נתאסף לכבד את זכרם — ולכסות את ... בפרחים — פרחים ודמעות — כי איך אפשר ... הרי הייתם כה צעירים ויקרים לנו, עדיני נפש ו... שנה של סבל ודמעות וכאלה יהיו שנותינו לעד ע... הטראגי. יצאתם מביתכם במצב רוח מרומם ו... הורתם.
נתייחד עם זכרם ביום ראשון, י"ג בתמוז (11.7.76), בשעה 5 אחה"צ, בבית העלמין הישן ב... אוטובוס יצא מהרחבה ברח' יוהנסבורג פנת רח' ... בשעה 4.30

אמא איל...
האח דורי...
וכל המש...

יקירנו, בעלי, אבי וסבנו

יונה אית

איננו

הלויה היום, יום ו' 9.7.76, בשעה 12.30 מביתו ברחוב עלומים 32, רמת־גן (סוף רח' ...) ובשעה 1.00 מ„בית האורח" אל בית ... בקרית שאול.

המתאבלים מרה:
אשתו: גרדה אי...
בתו ומשפחתה:
רחל, שאול, לנ...
רוני ואיתן

במלאות שלושים לפטירת יקירנו

משה פלדש...
ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי המצבה ... ביום ראשון, י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76) 4.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער החדש של בית ... הסעה מבית המנוח, רח' לויתן 3, אשדוד. 3.30 אחה"צ

המש...

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

שרה בורשטי...
ז"ל
(לבית קצמן)

נפקוד את קברה ונגלה המצבה ביום ... בתמוז תשל"ו (12.7.76) בשעה 4.30 אחר... בבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס יצא מדירת המנוחה תל־אביב רח' בן יגלי 10 (פינת בוגרשוב) בשעה 16.00

המש...

אזכרה
במלאת שנה לפטירת יקירנו

דב מרגלית ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ... בתמוז (11.7.76) בשעה 4.30 אחה"צ בבית ה... ברעננה.

המש...

...ליטה לדין

...ים מבקשים להגדיל
...בדרישות המקוריות

...בקאמפאלה: או...

מועה"ב החליטה לדון

(סוף מעמוד 1)

מצפים להוראה ממשרד החוץ בוושינגטון בנוגע לצד ה־[illegible] של קשרי אידי אמין עם [illegible] של הפשיטה הי־[illegible] בתוך כך מדווחים כל התקשורת האמריקניים כל שנה ושנה על ר־[illegible] בדבר העמדת ה־[illegible] של אוגנדה ובד־[illegible] הפעולה שלו עם [illegible].

● ארצות אפריקניות [illegible] מיוחד. מיטות הצעה ל־[illegible] של מועצת הבטחון ש־[illegible] „הוקעה חריפה" ל־[illegible] ישבה תידרש ישראל [illegible] פיצויים מלאים" לא־[illegible] עבור כל נזק שנגרם [illegible] פשיטה באנטבה.

מיוחד

[illegible] אם אמריקני במרכז [illegible] השאיר ספק כי על [illegible] באמת יוטל זמן מידי. [illegible] כי וושינגטון עושה להעביר את מרכז ה־[illegible] הוויכוח מן הפשיטה לנושא החטיפה וה־[illegible]

שקר

ישראל באו"ם חיים [illegible] אר, כי אם תצליח מו־[illegible] מתון להכריז הכרזה [illegible] הסירור ובדבר ה־[illegible] הילחם בו, תשתפר ל־[illegible] דמותו של האירגון. [illegible] ימשיך אוים בהלל [illegible] דיבוק הפאראנואידי [illegible] לישראל, כי אז יו־[illegible] האומות עוד כמה [illegible] עבר השכחה". [illegible] ישראל שוהה עם ב־[illegible]

הבים אחרי פגישתו עם מזכיר או"ם ד"ר קורט ואלדהיים, פי גישה שבה „ביקש להבהיר" את ההכרזה שבה גינה המזכ"ל את פשיטת ישראל באנטבה כהפרה חמורה של ריבונות אוגנדה.

● „שיפוט מוקדם"

הר הרצוג מסר, כי אמר לואלדהיים שדבריו היו משום „שיפוט מוקדם" של ענין העומד לפני מועצת הבטחון. ועוד אמר, כי מזכיר או"ם השיב לו שלא התכוון לכך.

בתוך כך הגיע לניו־יורק שר החוץ של קניה מונגאי והא־יאקר להשיב על ההתקפה הצפויה מצד שר החוץ של אוגאנדה במועצת הבטחון, ג'ומא אוריס.

ג'ומעה אוריס
שר־החוץ האוגנדי

הליברלים מבקשים להגדיל „יצוגם ברשויות המקומיות"

מאת אברהם תירוש

ביקורת על הסכם גח"ל בקשר לייצוג שתי המפלגות המרכיבות אותו — תנועת החרות והמפלגה הליבראלית — ברשויות המקומיות, הושמעה אתמול בישיבת הנהלת המפלגה הליבראלית. כמה מחברי ההנהלה טענו, כי הליבראלים אינם מיוצגים ברשויות מקומיות שונות לפי כוחם האמיתי ודרשו לשנות את ההסכם.

הם טענו, כי אין טעם שהסכם משנת 1965, יישאר בתוקפו ללא שינוי עד עתה. עוד אמרו, כי יש צורך לגלות גמישות בקשר למועמדים מטעם הליכוד לראשות רשויות מקומיות ולבחור את המתאימים ביותר בלי להתחשב בהשתייכותם בליכוד.

מפלה

(סוף מעמוד 1)

היה „אל־פתח" יעקב בראש המשלחת, ובכך רווחות שמועות על תיווך סורי בלבנון. כמאל ג'ונבלאט, מנהיג השמאל הלבנוני, קרא לקולונל קדאפי, נשיא לוב, לגייס הבכה סובייטית כדי להכביע את סוריה להחזיר את כוחותיה.

בינתיים — הלחימה בכל החזיתות היא כה עזה עד כי קווי התקשורת אינם פועלים כדבעי והידיעות על אבידות אינם אמינים עוד. עתה מעריכים את מספר ההרוגים בכ־200 ליום.

נסיונות האזנה פגעו בפעוטה

אחד מרופאי משרד החוץ האמריקני קבע כי ילדה אמריקנית בת שלוש שמיגה בשגרירות ארה"ב במוסקווה אושפזה בארה"ב בשל „ליקויים מוחיים" בדם. הילדה היא אחת מבין ילדים שהוצאו מבריה"מ לפני שבועיים לפי הוראת הרופאים החוקרים את ההשפעה של הקרינה שמכוונים הסובייטים לעבר בית השגרירות האמריקנית במוסקווה. הילד השני, גם הוא בן שלוש, הוחזר כבר למוסקווה. (אי.פי.)

יחיד וחברה

■ „איחולנו הלבביים וברכתנו הנאמנה לנצחון מדינת ישראל על הטרוריזם, כפי שהושג באנטבה" — זהו נוסח מיברק שהגיע אתמול למזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, מאת מר ג'ורג' מיני, נשיא תנועת העבודה האמריקנית המאוחדת (א.פ.ל.־סי.איי.או.). במיברק מביע מר מיני גם את רגשי ההערכה להסתדרות על הברכות והאיחולים ששיגרה לפועלי ארה"ב, לרגל מלאת 200 שנה לעצמאות ארה"ב. מר משל קיבל מיברקי ברכה על פעולת צה"ל באנטבה גם מנשיא פדרציית האיגודים המקצועיים בגרמניה המערבית (ד.ג.ב.), מר היינץ אוסקר פטר.

■ טקס הסיום של קורס קצינים שלישים נערך אתמול באחד מבסיסי ההדרכה של צה"ל. מפקד פיקוד ההדרכה, אל"ם זאב עופר, בירך את המסיימים וחשף את דרגותו של החניך למופת, סמ אלכסנדר פליישר.

■ זכרם של תשעת טייסי ונווטי חיל־האוויר, שניספו בתאונה אווירית באפריל 1964, בעת שטסו במטוס „נורד" מעל מכתש רמון, הועלה אתמול בעת חנוכת אנדרטת „יד לתשעה", שהוקמה לזכרם במצפה־רמון. בטקס חנוכת האנדרטה השתתפו שר החינוך, אהרן ידלין, ראש המועצה המקומית, אליהו ספירא, וקצינים בכירים מחיל האוויר, נציגי „יד לבנים" ו„עמידר" ובני המשפחות השכולות. האנדרטה יצוקה אלומיניום, שגובהה חמישה מטרים ומשקלה טונה וחצי, נשקפת על פני מכתש רמון. היא תוכננה ונבנתה בהתנדבות בידי האדריכל מאיר פלג ומשרד „גלעד להנצחה".

■ ארבעת אלפים פעילי המגבית היהודית המאוחדת בארה"ב אמורים להגיע בחודש אוקטובר לישראל, במסגרת „עליה לרגל" המגבית, ולהזדהות עם תושבי ישראל — מסר אתמול יו"ר המגבית בארה"ב, פראנק לאוטנברג, שהגיע לעצרת הסוכנות היהודית.

■ מרכז החגיגות לציון 49 שנה לשיחרור האדמו"ר ר' יוסף יצחק שניאורסון ז"ל מכלא הקומוניסטים, הידועות בשם „חג הגאולה", יהיה השנה בשכונת „נחלת חב"ד" בקרית־מלאכי. יום הגאולה, הוא י"ב בתמוז, חל השנה בשבת והחגיגות יתקיימו במוצאי שבת. לרגל המאורע ישודר האדמו"ר מליובביץ', הרב מנחם מנדל שניאורסון, התוועדות מהחוזת, שתועבר טלפונית ביום ב' משעה שלוש לפנות בוקר לריכוזי חסידי חב"ד בכל רחבי העולם.

■ בריקודי פולקלור ובנגינת תזמורת המשטרה נפתח אמש כנס רב משתתפים, חודש הקליטה בירושלים. הכנס התקיים במשכן נשיאי ישראל, בחסות רעיית הנשיא, הגב' נינה קציר.

■ ראשי המיסדר העולמי של „בני ברית" הביעו הסכמה לשאיפת „בני ברית" בישראל להגיע ליותר מעורבות בתחום המדיניים והחברתיים של המדינה, בישיבה חגיגית של הוועד הפועל הארצי של „בני ברית" בישראל, שהתקיימה אתמול בתל־אביב. בישיבה השתתפו נשיא המיסדר העולמי של „בני ברית", דוד בלומברג, ורעייתו, המנהל החדש של המועצה הבינלאומית של „בני ברית", ד"ר ה. קורא, ונציג הלשכה העולמית של „בני ברית" בישראל, ד"ר ה. [illegible].

■ יריד אמנות ואומנות, שהכנסותיו קודש לאילין, נפתח אמש בככר המבי"ם ברמת־גן, בטכס חגיגי, שבו השתתפו מאות מתושבי העיר, ראש העיריה, ד"ר ישראל פלג, ר' יו"ר אילין [illegible], מר גדליהו [illegible], כיריד [illegible] צפיים. בין [illegible] יותר, 25 ציירים.

■ אולם האודיטוריום במוזיאון הימי הלאומי בחיפה נקרא אתמול על שמו של יצחק רופא ז"ל, שהיה פעיל בפיתוח נמל חיפה והספנות הישראלית. בטכס, שנערך באולם האודיטוריום, השתתפו ראש עיריית חיפה, ירוחם צייזל, מנהל המוזיאון הימי הלאומי, אריה בן אלי, בני משפחת המנוח, אישי ציבור וספנות.

■ ארבעים ושמונה ילדים דרוזיים מהישובים מג'דל־שמס, בוקעתה ומסעדה, יתארחו מהשבוע הבא במשך שבועיים בקייטנה מיוחדת בחוף בת־ים. הקייטנה זו נועדה אפשרה במסגרת הקשרים ההדדיים בין בת־ים לישובים הדרוזיים ומנהיגיהם.

נפטר יונה איתן

יונה איתן (איינשטיין), סגן ראש עיריית רמת־גן במשך שנים רבות וחבר הנהלת המפלגה הליברלית בישראל, נפטר אתמול במרכז הרפואי שיבא בתל־השומר, בשנה ה־78 לחייו.

הלוויתו תצא היום בצהריים מ„בית האזרח" ברמת־גן לבית העלמין בקריה שאול. (ע)

סוכל ניסיון של תושב חדרה

(סוף מעמוד 1)

של הנהגה) לכיוון נשר ראשית. ליד הג'יפסליק נעצר האיש להפתעתו במחסום משטרה. השוטרים ידעו כבר על הפרשה. הוא ושני הילדים הוחזרו לחדרה.

האם בת 25, שהופיעה בוכיה למשטרת חדרה כדי להתלונן על היעלמם של ילדיה, הובהרה כי ילדיה נמצאים בדרך חזרה.

מאחורי פרשה זו מקופלת מסכת יחסים מעורערים בין בני הזוג. הבעל הוא גרוש והאשה בת לאם יהודיה ואב נוצרי. בני הזוג עלו לארץ לפני כשש שנים, אולם היחסים ביניהם היו מעורערים וגרמו לויכוחים ולמריבות קשות. לפני יומיים, מספרים השכנים, נעצרה משאית ליד ביתם של בני הזוג ובהוראת הבעל רוקנו שני אנשים את הדירה מכל המטלטלים. ככל הנראה ניסה האיש לברוח לגדה המזרחית ולהותיר את אשתו בחוסר כל.

במבצע המשולב נטלו חלק יחידות מהדיזנגוף לתפקידים מיוחדים של נפות השומרון והשרון. מפקד המבצע היה מפקד משטרה נפת השומרון, סגן־ניצב שאול לוי.

עדויות בקאמפאלה: אנשי המשטרה

(סוף מעמוד 1)

בימים הבאים. לא הצליח אתמול להיפגש עם אידי אמין, במסגרת מאמציו לברר מה אירע לגבי דורה בלוך. הנציג הצליח להיפגש רק עם שר החוץ של אוגנדה ולא נמסר לו שום מידע חדש בעניין התלבה של הנוסעת החטופה.

„אין אני יכול לומר דבר בענין מקום הימצאה של גב' בלוך. אני ממשיך להתרץ לקבל תשובה וביקשתי לשוב להיפגש עם נציגי ממשלת אוגאנדה" — אמר.

פקידים בקאמפאלה חזרו אמש וטענו כי אין ידוע להם דבר על גורלה של האשה. כל הפונים אליהם בשאלה זו נענו בתשובה: „אם רצונכם לדעת משהו בעניינה של גב' בלוך, שאלו את ישראל".

■ גירסה א', גירסה ב'

הגירסה שמסרה תחילה לנציגי בריטניה היתה כי גב' בלוך שוחררה מבית החולים ביום א', אחרי הפשיטה באנטבה ובי הוחזרה למלון „אינטרנשונל" בקאמפאלה.

אך דובר בבלון אמר אמש: „גב' בלוך איננה כאן ומעולם לא היתה כאן. לא ידוע לנו דבר על אודותיה".

אחר כך פירסמה אוגאנדה גירסה אחרת — כי הגב' בלוך שוחררה מבית החולים עוד ביום ד', שעבר והצטרפה אל שאר בני הערובה, לפני הפשיטה של צה"ל.

אולם בלונדון ידוע, כי דיפלומאט בריטי, פיטר צאלי, ביקר אצל הגב' בלוך בבית החולים אחרי הפשיטה. אחר־כך חזר לשם כדי להביא מזון לגב' בלוך ונאמר לו כי נלקחה מן המקום.

שמואל שגב, סופר „מעריב" בושינגטון מוסר:

משרד החוץ בוושינגטון מבקש לברר פרשת גב' בלוך. [illegible] האמריקני של הצלב האדום קרא גם הוא לפילד־מארשאל אידי אמין לשחרר אותה, אך בשיחות פרטיות אמרו אתמול פקידים אמריקניים, כי האשה, אזרחית בריטניה וישראל, נרצחה, [illegible] של אידי אמין. [illegible] אישר כמה מקורות באוגאנדה [illegible] וושינגטון.

משלחות ישראל באו"ם [illegible] להעלות את הענין [illegible] הערב.

המקורות הדיפלומאטיים בוושינגטון מסרו כי רצח דורה בלוך יועלה בכל הגופים הבינלאומיים, תוך הבעת [illegible] סאנקציות על אוגנדה. אך כל עוד לא בא אישור רשמי בדבר הרצח לא היו אתמול הפקידים בוושינגטון להוסיף לדון בשאלה מה דרך הפעולה הרצויה בענין זה.

אך הם אמרו כי הקהיליה הבינלאומית לא תוכל להשאר אדישה כלפי רצח כה בוטה וכי הדבר צריך להעסיק את כל חברות התעופה ואת כל המעוניינים בחופש התעופה.

■ פניה למוחמד עלי

מר דניאל בלוך, בנה של דורה בלוך, אמר אתמול בראיון ששודר ברשתות הטלויזיה בארה"ב, כי עדיין הוא מאמין שאמו בחיים. הוא קרא למתאגרף מוחמד עלי להשפיע על אידי אמין לשחרר את אמו. חתונתו של דניאל בלוך שנקבעה להיות ביום א', בניו־יורק, תתקיים כמתוכנן.

שרי הופר, סופרת „מעריב" בג'נבה, מוסרת:

בתשובה על שאלה אמרה דוברת אירגון הצלב האדום הבינלאומי, שהאירגון עוקב מקרוב אחרי המאמצים לברר גורלה של גב' דורה בלוך. אולם האירגון לא יכנס לפעולה כל זמן שממשלות צרפת ואנגליה פועלות לשחרורה, „על פי עקרונות האירגון בנוגע לבני ערובה, אנו פועלים רק כאשר הנציגויות בצינורות אחרים לא הביאו לפתרון. וגם אז רק על פי הסכמה כל הצדדים הנוגעים לפרשה".

ד"ר ראובן חזן ז"ל

ביום חמישי, ה־1 ביולי 1976, נפטר ד"ר ראובן חזן, שהיה בין הראשונים בעולם שייצר דטרגנטים לשימוש ביתי, חלוץ תעשיית הדטרגנטים וצבעי הטקסטיל בישראל, מייסד ומנהלו של בית־חרושת גקה בע"מ. במפעלו היה ד"ר חזן נושא להערכת העובדים. הוא התר [illegible] ללא ליאות לשיפור תנאיהם. מעולם לא נזקק לביטוי „ללכת לקראת העובדים". הוא היה בתוכם כל ימיו כשותף ליצירה, כידיד וכחבר. ב־1935, הוזמן ד"ר חזן לנהל את ביה"ר „דלפיגר" בפלסטינה דאז, לשם כך עזב קריירה מבטיחה באירופה. בעת ובעונה אחת שימש כיועץ בהקמת כבשת „אתא". עבודתו היתה היד ומטרתו היתה להביא את חומרי הניקוי והרחצה הטובים ביותר לידי הישג־יד הכל. בשנתו האחרונה השתתף ד"ר חזן בפיתוח סבון מוצק אנטיספטי מהסבכי. אין זה פלא שאת ימיו האחרון העביר בביה"ר וערבו האחרון בילה כרגיל במעבדתו אשר בביתו.

חניכי ובוגרי שבט „מודיעין"
הנהגת צופי ירושלים
מבכים ראשם בנפול
סגן־אלוף
[יונ]תן (יוני) נתניהו ז"ל
בוגר השבט
ומביעים תנחומיהם למשפחה.

צער וכאב אנו מודיעים על פטירתה של
הרבנית
[...]לה אלישקובסקי
[...]ת הרב ד"ר יעקב אלישקובסקי ז"ל
[...]ה והובאה לקבורה ביום י' בתמוז תשל"ו.
רות ומשה ועדנה הלוי
יקי ותיצה הלוי
ד"ר שרה אלישקובסקי־סמונוב
בתיה וחיים מיול
ומשפחותיהם

במלאת שנה לפטירת יקירתנו
שרה בו[...]נה רוזנבלום ז"ל
[...] לקבורה ונתייחד עם זכרה ביום ראשון, [...]ה תשל"ו (11.7.76). נפגשים ליד שער הר [...] בגבעת שאול, ירושלים. בשעה 5.00 אחה"צ.
המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו
[...]יד ברוך שמואל לוין ז"ל
הלוויה תצא מבית ההלוויות בסנהדריה להר המנוחות היום, יום שישי,
י"א בתמוז תשל"ו (9.7.76), בשעה 12.00.
המתאבלים:
אשתו: קטה לוין
בניו: שמריהו ומיכאל
כלותיו: נטע ותלמה
נכדיו: לימור, אמיר, טל, מיכל ושולמית.

מודעות אבל גם בעמוד 9

מציעים התמודדות בליכוד על תפקידים ממלכתיים

הדיוני של צעירי הליבראלית מציע ל[...] התמודדות אישית [...] מסגרת הליכוד על 4 [...] בממשלה — [...]שלה, שר־האוצר, שר־[...] החוץ [...] שרות שהליכוד יצב־[...]יב ממשלה.

מעריב לספורטאים

נצחון 5–0 במשחק הרצה מיותר בארה"ב

משה שוייצר (2), מכנס (2) וטורק כבשו את השערים

מאת ישראל רוזנבלום, שליח „מעריב" בארה"ב

נבחרת ישראל בכדורגל סיימה הבוקר את משחק ההרצה הראשון שלה בדרכה לאולימפיאדת מונטריאול בנצחון של 5—0 על הקבוצה המקצוענית האמריקנית ה„קונקוראס" בקליבלנד. שתי הקבוצות נפגשו כבר אשתקד ואז היתה התוצאה 4—1 לישראל.

עד עתה לא ברור לי, לכבודו היה בכלל משחק זה, נגד יריב, שבמאמץ רב עשוי היה אולי להשתייך לליגה הארצית שלנו. המשחק נערך על גבי שטיח דשא דק וקשה, שגרם שרירים קשויים, חבלות ופגיעות למרבית שחקני הנבחרה.

כאשר דבר כזה מתרחש 8 ימים בלבד לפני פתיחת המשחקים האולימפיים, יש מקום להרהר, שמא תשלום של 2000 הדולר לזוכר האולימפי הישראלי, שבהם רק 750 קיבלים לקופת ההתאחדות לכדורגל — אינו אלא מקח טעות, שמעלתו המקצועית מפוקפקת ביותר.

● התורה כללית

המאמן דוד שוויצר ביקש לראות במשחק זה מודל למשחק הראשון של הנבחרת באולימפיאדה, נגד גואטמלה, שהיא היריבה החלשה מבין השלוש שמן נתמודד בשלב המוקדם.

מבחינה זו התאים המבחן את מטרתו. תנאי המגרש המיוחדים הכתיבו משחק מסירות קצרות ושטוחות, דבר שבוודאי לא יתאים כדי להוציא משווי משקלו יריב המתבצר ליד שערו. בנוסף לכך מיעטו הישראלים לבעוט לשער וסיימו את המחצית הראשונה רק ביתרון של שער אחד.

במישור האישי עמד בנרבה הנסיון הצעיר התגלה המוכשר עודד מכנס, שצריך היה לשמש חלוץ מרכזי המפלס את הדרך לאנשי הקו השני, ובמיוחד לקשר משה שוויצר.

מכנס לא הספיק להתאקלם בתפקידו, כאשר בדקה ה־35 נפצע ויקי פרץ תפס את המגרש. משום־מה העביר מכנס לאגף השמאלי ובמקומו של פרץ נכנס בר־טולים למרכז. פרץ עצמו נלקח בתום המשחק לבית־חולים כדי לקבלת בעזרת צילום מה מצב קרסולו, שבו אובחן שטף דם.

הנבחרת הישראלית שלטה במגרש בכל 90 הדקות אך מיעטה לבעוט לשער ומוטטה את היריב רק במחצית השניה, שבה שותפו כל השחקנים לבד מאלון בן־דור.

כובשי השערים היו: משה שוויצר (2), עודד מכנס (2) ויריפסה טורק.

קדם למשחק טקס קצר, לפי מיטב המסורת האמריקנית, כאשר נשיא המועדון המקומי בירך את הנבחרה הישראלית וסיפר ל־6500 הצופים, על פרשת אלון בן־דור ואשתו, שנמצאה במטוס החטוף — דברים שנתקבלו בתשואות סוערות.

נבחרת ישראל פתחה בהרכב הבא: חיטפר; לב, פחן, בר, ניבצי; שום, שוויצר, קוז; דעתי, מכנס, ופרץ.

הנבחרת תקיים משחק הרצה נוסף ביום ראשון הקרוב בלונג־איילנד, נגד נבחרה מקומית, שהרכבה משחקנים הובבים.

באר־שבע ובית"ר ירושלים לסיבוב 3 ב„אינטרטוטו"

הפועל באר־שבע ובית"ר ירושלים, שתי הקבוצות הישראליות המשתתפות במשחקי ה„אינטרטוטו", יסיימו מחר את סיבוב המשחקים הראשון.

קבוצת הפועל באר־שבע, עם שלוש נקודות משני משחקים, תסיים מחר סידרת הופעותיה בבית, במשחק עם „הרטה" ברלין.

בית"ר ירושלים, עם 2 נקודות מ־2 משחקים, תסיים מחר סידרת משחקי החוץ, במפגש עם הקבוצה השוודית „מאלמו".

„המשחקים באירופה היו „בלוף"; בקנדה היה כשלון מאקסי"

אמר כדורסלן בשובה של הנבחרת אתמול מטורניר האמילטון

מאת מרדכי רוזנבלום

„לא היה זה מסע מוצלח הן מהבחינה המקצועית והן מהבחינה החברתית. היו מכשולים רבים בין המאמן לרבים מן השחקנים. בפעם הראשונה בנבחרת, היו מקרים ששחקנים סירבו להופיע במשחקים שונים. הכשלון המקצועי אינו רק של המאמן אברהם חמו, איגוד הכדורסל והועדה המקצועית אשמים אף הם. הוטל על הנבחרת עומס משחקים גדול בזמן קצר, וידוע לי שלכבוד מהמשחקים התנגד המאמן" — כך אמר אתמול, בבואו לנמל התעופה בן־גוריון, הכדורסלן ברוך יגאל, עם שובה של הנבחרת מהטורניר בהמילטון שבקנדה.

„כללנו מכשר גופני גרוע ושחקנים אחרים, ביניהם אני, לא מיצינו את מלוא יכולתנו" אמר יגאל. לגבי סטיב קפלן סיפר יגאל כי „יכול להיות שאמנם לא היינו אנחנו, השחקנים, לגמרי בסדר עם סטיב. אבל, האמת היא, שהוא אינו מרגיש, שגם הוא לא היה בסדר כלפי חבריו. לדעתי קיבל קפלן אשראי רב מהמאמן חמו — בניגוד לסגנונו".

הנבחרת שבה אתמול, ללא חמישה מחברי המשלחת שיצאו את הארץ: יו"ר האיגוד עשהאל בן־יהודה, (שנשאר לקונגרס); המאמן אברהם חמו והכדורסלנים, ביק אייזנר, סטיב קפלן, יהושע שחורן וכיקי ברקוביץ (שטס ללאס־ואגס).

אחד הכדורסלנים הוותיקים, שביקש להישאר בעילום שם, סיפר, כי רוב השחקנים התרחקו מהמאמן והיחסים בינם לבינו שובשו קשות. „לא היינו מוכנים לטורניר הזה, וכל המשחקים באירופה היו נגד קבוצות חלשות כך שזה היה „בלוף". בהמילטון היה כישלון מאקסי. היו כבר נסיעות יותר מוצלחות..." סיפר הכדורסלן.

ה„קפטן" הפורש של הנבחרת, טל ברודי, סרב לשוחח על היחסים והגורמים שפורדו בנבחרת. „זהו נושא שצריך להשאר בנבחרת ושם לנסות לתקן דברים. יש לנו נבחרת טובה מאד וקיבלנו מחמאות מאנשים רבים שראו אותנו בפעולה. לדעתי המשחק עם ארצות־הברית היה מיותר, הוא גרם להורדת המורל בקרב השחקנים, כך שלא היינו מוכנים למשחק הראשון מול נבחרת ברזיל" אמר ברודי.

מנהל הנבחרת, עמירם שפירא, אמר מיד עם כניסתו לאולם הנוסעים: „יותר ממה שעשינו לא יכולנו לעשות. נכון שציפינו למסע מוצלח יותר, אך אנו צריכים להתחשב כי הנבחרת נמצאת בתקופה של חילופי משמרות". שפירא סיפר עוד כי המארגנים בקנדה היו טובים ביותר והנבחרת הישראלית נתקבלה בסבר פנים יפות על ידי המארחים.

ספורטאים מטאיוואן הגיעו למונטריאול

קבוצה ראשונה של שיימים מטאיוואן, הגיעה אתמול למונטריאול, מצוידת באשרות־כניסה שהונפקו להם בלוס־אנג'לס, ולא נתקלה בקושי כלשהו במקום שהוכנו בכפר האולימפי.

נודע כי היום עשויה להגיע למונטריאול קבוצה נוספת של 30 ספורטאים מטאיואן.

מארגני האולימפיאדה עדיין לא נתנו אישור להופעתם של ספורטאי טאיוואן תחת השם „הרפובליקה של סין" וזאת עקב דרישת ממשלת פקין — הגם שמשלחת מטעם סין העממית אינה משתתפת במשחקים.

בינתיים נודע כי איום בחרם של עובדי שירותי התקשורת במונטריאול, מאיים להסביה את שידורי הטלוויזיה מהמשחקים.

משקיף פיב"א שלח ברכות על מבצע אנטבה

„ברכות על מבצע אנטבה. כל אדם רציני צריך להיות אתכם" — מברק בנוסח זה הגיע אתמול מרומא, לידי מזכ"ל איגוד הכדורסל, אברהם זייף, על החותם: ג'ידו קאנאלסי.

קאנאלסי, עדיין במקצועו, משמש כמשקיף בטורנירים שונים מטעם ההתאחדות הבין לאומית. באחרונה היה בישראל לפני חודשים, בטורניר הקדם אירופי לנשים בכדורסל.

„קרנף" ניצחה באליפות השריון

אליפות הכדורגל של גייסות השריון, קבוצת „קרנף" הגנה אתמול על תוארה, כאשר ניצחה את קבוצת „גדי" בשיעור 2—1, במשחק הגמר שנערך באיצטדיון באשקלון.

דני אפרגן ואבנר כהן כבשו ל„קרנף", ויצחק צבי — ל„גדי". שפט משה אשכנזי. „סנפיר" זכתה במקום השלישי, לאחר שהכניעה את „ברודלס" 4—0. „ברודלס" זכתה בגביע ההגינות. את הפרסים העניק אלוף משה פלד, מפקד גייסות השריון.

✶ ארה"ב, בריטניה וצרפת, שהודיעו בשבוע שעבר על פרישתן מגביע דייויס לשנת 1977, חזרו בהן מההחלטה והסכימו לדחות לשנה את תביעותיהן לחיסול התערבות פוליטית בספורט. השלוש פרשו בשבוע שעבר בגלל אי העשוזה של מקסיקו, שסירבה להתמודד בשנתיים האחרונות עם טניסאי דרום־אפריקה.

✶ אליפות ישראל בהאבקות תתקיים מחר במכון־וינגייט. תחילת התחרויות — ב־10 לפנה"צ.

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלה הרגילה של מפעל הפיס מס' 28/76, שהתקיימה ביום 8.7.76 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 500,000 ל"י זכה במספר 490536.

בסך 100,000 ל"י זכה המספר 238333.

בסך 50,000 ל"י זכה המספר 351861.

בסך 10,000 ל"י זכו המספרים 109956 635497.

בסך 5,000 ל"י המספרים הבאים: 067690 298142 387671 399166 461030 556978 726233 768164 777542 777834.

בסך 1,000 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 43907 53029 57280 63275 67228 69836 78130 95711 98845.

בסך 500 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 03896 11599 27270 46196 53174 56852 57391 62672 64151 96476.

בסך 200 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 6129 8127 8746.

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 0091 1361 1384 1417 1453 1483 1491 1777 2138 2156 2441 2661 2697 2846 3570 4370 4386 4394 5364 5367 5417 5419 5820 6595 6984 7186 7410 7518 7750 7182 7768 8401 8405 8773 9048 9130 9152 9324 9573 9712.

בסך 8 ל"י זכו הכרטיסים הרגילים שמספריהם מסתיימים בספרה: 8.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

קייטנה לאמהות ברוכות ילדים במצפה־רמון

קייטנה לאמהות ברוכות ילדים תאורגן בתקופת החופש הגדול ע"י ארגון אמהות עובדות במצפה־רמון בשיתוף עם מחלקת הסעד במועצה, המרכז לתרבות לנוער ולספורט וגופים נוספים.

בקייטנה יוכלו להשתתף אמהות לארבעה ילדים ויותר, אשר לא היו בקייטנות כגון זה בשנתיים האחרונות.

דמי השתתפות בקייטנה סמליים בסך 35 ל"י.

גלי צה"ל

„משלנו"
מצעד הפזמונים העבריים
9.7.76

1. רונה שמוליק קורא לך — אריאל זילבר
2. כאן על פני האדמה — פרי ישור
3. גמדי ההלום — עדי פורת
4. ערב קיץ ורוגע — רוחמה
5. הזיר על אבני — יגאל בשן
6. [illegible] — אילנית
7. שעור מזרח — מחזה
8. ההגינה נגסרה — [illegible]
9. דע זהב — אריק איינשטיין
10. שיר הבנין — שלמה ארצי
11. בדרך אל ההיבה — יהורם גאון
12. אבוא לשם — אבי מלכה
13. במקום לשרוף לי כלב — צביקה פיק
14. אין לי מה לומר לך — דבי דנון
15. סיפור שלפני שנה — אושיק לוי
16. זה טוב זה טוב — שוקולד, מנטה, מסטיק
17. תגיד זכר — אריק איינשטיין
18. ברית עולם — [illegible]
19. אני שר להכביר את הזמן — יוסי בנאי
20. נערת הדייג — האחים והאחיות
21. דמיונים — צביקה פיק
22. שיר ההבדלה — חוה אלברשטיין
23. שיר לבה — להקה ביטה

הפינה לשיפוטכם

24. היה לי טוב — צרי אקשטיין
25. אל תתני לי ללכת — אבנר גדסי
26. [illegible] — אליעזר ייני
27. לא צריך להחזיר את הראש — צמד [illegible]

גזור ושלח
לדואר צבאי 1005 צה"ל.
זה הדירוג שלי (סמן מספר השיר):
1 ___ 2 ___ 3 ___ 4 ___ 5 ___
6 ___ 7 ___ 8 ___ 9 ___ 10 ___
שם ___
כתובת ___

בין המשתתפים יוגרלו פרסים

מכנז מן الاصل

هكذا من الأصل

מעריב

אסיר נפצע קשה בדקירות בנסיון להתנקש בחייו בכלא

מאת סופר „מעריב"

רק אתמול בבוקר הגיעה למשטרת-רמלה הודעת בית הסוהר ברמלה, על פציעתו של האסיר דוד („ראשי") צלניק בדקירות סכין, ביום ב'. צלניק נפצע קשה ואושפז בבית החולים „אסף הרופא" בצריפין. נראה, כי היה זה נסיון לחסלו.

דוד צלניק נידון לפני שישה שבועות לשש שנות מאסר על החזקת 37 ק"ג חשיש. הוא נכלא בבית הסוהר ברמלה והוחזק באגף הכללי, שבו כ־250 אסירים. ביום ב' אחר הצהרים היה צלניק במסדרון האגף ועמד ללכת להקרנת סרט שנועדה להתקיים באותו זמן בכלא. לפתע התנפל עליו אחד האסירים מאחור ודקר אותו שבע או שמונה פעמים בכתפו הימנית, בגבו ומתחת לבית־השחי. שלשום נותח ויצא מכלל סכנה.

הסכין שבה נדקר „ראשי" הוכנה כנראה מכפית שעובדה על ידי שיפשופה בבטון. בקרב אסירים נפוץ הנוהג להצטייד בסכינים מאולתרים מסוג זה.

דוד („ראשי") צלניק

דוד צלניק טען אחרי פציעתו, כי לא ראה את פני הדוקר ואינו־יודע מיהו. לדבריו, אין לו שונאים בכלא. הוא העלה השערה, כי דוקריו היו שכירים של אחד, נוח שקולניק, שהיה שותפו בארצות הברית ואיים כי יפגע בו בישראל; את הטענה בעניין התנכלויותיו של נוח שקולניק ואיומיו לפגוע בו השמיע במשפטו גם פרקליטו, עו"ד אליהו קדר, בהסבירו מדוע ברח „ראשי" מגג ביתו (שם היתה מזודת החשיש) כאשר ראה שם אנשים זרים שהיו בלשי משטרה).

אפשרות אחרת בעניין נסיבות פציעתו של „ראשי" היא זו שהעלתה התובעת בזמן משפטו. היא טענה כי לבנת־החבלה שהונחה ליד דלת הכניסה לדירת אמו של צלניק (ובמקרה לא התפוצצה) בחודש פברואר, נועדה להזהיר את „ראשי" לבל יגלה דבר על האנשים האחרים הקשורים במזודת החשיש.

להנהלת בית הסוהר ברמלה אין לפי שעה מושג על זהות המתנקש. נציבות שירות בתי הסוהר מינתה קצין־בודק לחקירת העניין, וגם משטרת רמלה, שאתמול הגיעה אליה, סוף־סוף, ההודעה על פציעתו של צלניק, חוקרת.

תחנות הדלק חוייבו לתת חשבוניות מס לכל דורש

מאת שרגא מקל

תחנות הדלק חייבות לתת חשבוניות מס לכל קונה המבקש זאת — קובעות הוראות נוהל חדשות שהוציא מרדכי ברקה, הממונה על מס ערך מוסף.

החשבוניות המס מאפשרות למקבל אותן לקזז את מס הערך המוסף הכלול בהן מהמס שעליו להעביר למדינה.

ההוראות קובעות, עם זאת, כי כאשר אין הלקוח מבקש חשבונית מס, פטורות תחנות הדלק אפילו מהוצאת חשבוניות עיסקה רגילות. הדבר מתייחס למכירת דלק לפי מונה ולמכירה קמעונאית של שמן.

מחיר הדלק שמציין המונה כולל את מס הערך המוסף ואין להוסיף עליו.

לפי הוראות הנוהל, רשאים חקלאים פטורים להיות מיוצגים על ידי המושב שלהם כלפי שלטונות המס. המושב ייחשב כעוסק מורשה, ינהל את ספרי החקלאי, יוציא חשבוניות מס לפי הצורך ויבצע את כל ההתחייבויות עם שלטונות המס.

עוד נקבע בהוראות החדשות, כי סוכני נסיעות ישלמו מס ערך מוסף בשיעור הרגיל על העמלות שלהם, אך לא על תקבולים שיקבלו מתייר באמצעות הבנקים.

הדלקת נרות

שבת, פרשת בלק

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	18.10	19.31
תל־אביב	18.28	19.34
חיפה	18.22	19.35
באר־שבע	18.25	19.23
אילת	18.21	19.27

הצעה לחטיבה ערבית במפד"ל

מאת אברהם תירוש

המחלקה למיעוטים במפד"ל הגישה להנהלת המפלגה הצעה מפורטת להקים חטיבה ערבית במפד"ל. הדיון בהצעה זו יוסכם בישיבה הבאה של ההנהלה. בישיבת אתמול הופיע גם יועץ ראש הממשלה לעניינים ערבים, שמואל טולידנו, שציין את חשיבות ההתארגנות של הערבים במפלגות הקיימות בישראל.

פועלי „כלל בטון" שובתים על רקע פיטורים במפעל

מאת יוסף ולטר

הנהלת מפעל „כלל בטון" פיטרה אתמול 14 פועלים ממחלקת הייצור של יציקת גגות במענה של צימצומים. בתגובה על כך פתחו 32 פועלי המפעל בשביתה. הם טוענים כי הפיטורים באו בעקבות דרישותיהם להטבות בשכר.

הפועלים טוענים, כי עד כה לא נענתה ההנהלה לדרישתם לפרמיות ולשעות נוספות אך דורשת מיכסה מסויימת של יציקות, שאי־אפשר לעשותן ב־8 שעות עבודה וחייבים לעבוד שעות נוספות.

לאחר שפוטרו שני פועלים הצטרפו אליהם שאר פועלי המפעל. לדברי המפוטרים, ניפנף המנהל לא פעם בשוט הפיטורין בהזהירו, שאם לא יעבדו — יפוטרו.

פושעים מפעילים ילדים לביצוע פריצות וגניבות

מאת אבי רז

אנשי העולם־התחתון מפעילים נערים צעירים, ובמיקרים רבים — ילדים, לביצוע התפרצויות לדירות ולבתי־עסק. באחרונה נודע על כמה־וכמה מיקרים כאלה, בעיקבות חקירתם של פורצים־קטינים בביפלג־הנוער של משטרת מחוז תל־אביב (ראה כתבה בעמוד 28).

ברוב המיקרים, ה„פאטרון" של העבריינים הקטינים הוא סוחר־ברכוש־גנוב, השולח את הנערים בני־חסותו לגנוב סחורה הדרושה לו ל„עסקיו".

יש גם עבריינים־בגירים, פורצים „בביקצועם", המשתפים ילדים בהתפרצויות כדי לנצל את זריזותם וחמקנותם.

ה„פאטרונים" המבוגרים משלמים לפורצים־הקטינים פרוטות בעבור הרכוש הגנוב שהם מביאים. בכמה מיקרים התברר, כי ילדים ביצעו התפרצויות בשירותם של עבריינים־בוגרים תמורת קורת־גג, סמים, דמי־כיס עלובים ולעיתים — גם תמורת סיפוק מיני.

מיפלג־הנוער של משטרת מחוז תל־אביב החליט באחרונה לנקוט בפעולה נמרצת לביעור הנגע, אולם אין במדינת־ישראל חוק המטיל עונשים על מדיחי קטינים לעבריינות.

הנער שנעלם מבצת חזר לבית הוריו

שגיב איינשטיין, בן 13, ממושב בצת בגליל המערבי, שנעדר מביתו מאז יום ד' בערב — הופיע אתמול בבוקר בבית הוריו.

הנער שב לביתו בשעות הבוקר, וסיפר כי שהה מאז היעלמו בתחומי המושב; חלק ניכר מן השעות שבהן נעדר, בילה בחצר המשק של הוריו. אחר שעזב את הבית, ביום ד', התחבא שגיב, ועצה ממחבואו בחיפושים אחריו, של הוריו ושל חברי המושב.

הנער הבחין ממקום מחבואו בביירת המשטרה, החונה בחצר המשק, ואז החליט לעזוב את המחבוא ולהתרחק מן הבית. משם פנה למקום מחבוא אחר במושב, ובו שהה מספר שעות. לבסוף נמאס עליו המשחק, ולאור לילה של שהיה מחוץ לבית, החליט לחזור להוריו.

מחלקי החלב בחיפה הפסיקו הסאנקציות

מאת ראובן בן־צבי

נציגי מחלקי תוצרת חלב של „תנובה" בחיפה עומדים לפתוח במשא־ומתן עם הנהלת „תנובה" ביום הראשון, בנסיון למצוא הסדר לחילוקי־הדעות, שהתגלו בין שני הגורמים. הסיכסוך הביא אתמול להפסקת עבודתם של כ־40 מחלקים וגרמו שיבושים בחלוקת תוצרת החלב בכמה אזורים בעיר.

מועצת פועלי חיפה התערבה אתמול בסכסוך, שבעקבותיו הופסקו הסנקציות. והיום מתחדשת חלוקת תוצרת החלב על־ידי כל המחלקים. עם זאת הובטח להתחיל במשא־ומתן בין המחלקים להנהלת „תנובה" כבר ביום־הראשון כאשר על הפרק עומדות 11 תביעות של המחלקים.

חפציו של נסים ועקנין, המשרת בחיל הים ותמונה עם צוותי הסטי"לים, הנמצאים עתה בביקור בארה"ב, פונו מחדרו על־ידי נציגים של חברת „עמידר" והמשטרה, בטענה כי פלש לחדר. עם חפציו פונו גם חפצי אחיו המשרתת אף היא בצה"ל. האם, מזל ועקנין, ששכלה בן במלחמת יום הכיפורים, פנתה באחרונה לחברה בבקשה לאפשר לבנה ולבתה לגור בחדר, הסמוך לדירתה, בדמי שכירות, בקשתה נדחתה. לדבריה, התגוררו בחדרים חודשים מספר. מחברת „עמידר" נמסר, כי האח והאחות פלשו לדירה לפני ימים מספר. הפינוי נעשה על־ידי „עמידר", בוצע כחוק. מ„עמידר" נמסר עוד, שמינהל מקרקעי ישראל החליט, שלא לאפשר חתימה על חוזה לרכישה ולשכירות באיזור. בתצלום: מזל ועקנין, דיירת ברח' האשל 7 ביפו, מסדרת חפצי בנה, שפונו מפלש. (צילם: שמואל רחמני)

בעקבות מאבק החרדים בירושלים והתנגדות המשפחה

הילדה העוורת שטבעה בבריכה תבוא למנוחות ללא נתיחה

מאת ברוך מאירי ועמוס לבב

אחרי מאבק משפטי שנמשך שלושה ימים, תובא היום הילדה העוורת זאבה חנוני, שטבעה בבריכה במושב שורש, לקבורה, בעקבות התנגדות חריפה של בני המשפחה לנתיחת גופתה.

מבצע הטעיה

אמש החלט על דעת כל הצדדים כי גופת הילדה, בת 11 לא תנותח. עם זאת ערכו אמש שני רופאים בדיקה רפואית חיצונית, בנוכחות אנשי משטרה והוועדה הציבורית להגנת כבוד האדם, לקביעת סיבת המוות. אחרי בדיקה זו נמסרה גופת הילדה להוריה ואלה יביאוה היום לקבורה בתל־אביב.

ההתמרמרות בקרב החרדים בירושלים, שהתנגדו בתוקף לנתיחת הגופה, הגיעה אתמול בבוקר לשיאה: מאות צעירים חרדים, בעיקר תלמידי ישיבה, התאספו ליד בית החולים „שערי צדק". הם הוזעקו עוד בחצות הלילה באמצעות כרוז מצוייד ברמקול שסובב בחוצות העיר. הצעירים התגודדו ליד שער הכניסה לבית החולים כדי למנוע את הוצאת הגופה ואף עשו פעולת הטעיה מתוחכמת: הם חדרו לבית החולים וכעבור שעה קלה יצאו כשהם נושאים חבילה גדולה עטופה בסדין לבן. המשטרה האמינה כי חטפו את הגופה ומיד פתחה במירדף אחר הצעירים, אך אלה נעלמו. כעבור כמה שעות, כאשר הגיעו הצדדים להסדר על בדיקת הגופה על ידי רופאים, ביקשה המשטרה מהחרדים להחזיר את הגופה. הללו שאלו בתמימות: „על איזו גופה אתם מדברים. לא חטפנו שום גופה". הסתבר שהם הוציאו מבית החולים אבנים עטופים בסדין כדי להסיעות את המשטרה את נתיחת הגופה.

אחד המדריכים הילדים מ„בית ה... בירושלים השח... גרמה לטביעת ה...

חודשה תנועת הרכבת דרומה עם חילוץ הקרונות

מאת עזרא ינוב

צוותי החילוץ של רכבת ישראל השלימו פינוי מסילת הברזל ליד קרית גת והחילוץ משא המשא שהתהפכו, ועוד אמש החדשה תנועת באותו קטע.

הבוקר תחודש תנועת רכבות הנוסעים מלוד, לדימונה ובאר־שבע.

התאונה ארעה אתמול בשעה 5.40 בבוקר. תקלה טכנית, התהפכו תשעה קרונות משא של... הייתה בדרכה מלוד לבאר שבע. במשך רוב... עסקו שני צוותי חילוץ בפינוי המסילה ו... הוצאו משם גם הקרונות.

שמשון מחזיר לך את מס ערך מוסף עד 20.7.76
מס ערך מוסף
שמשון
רשת בתי אופנה דיזנגוף 120,125,128 המשביר 26

RCA
מכונים מדויקים לישראל לשפופרות, מכפלאודים, ליוורים, מכשירי בקרה, מיקרופונים וכו'.
כמו כן מכירה מהמלאי העשיר המפליא של טרנזיסטורים, טיריסטורים, מעגלים משולבים, ספרים מקצועיים, שרוולים מתכווצים, חוטי טלפון, כבלים, נגדים מדוייקים וכו'. ריאוסטטים, רמקולים של פיוניר, פיליפס ואחרים.
רח' מכבי 7, תל־אביב, טל. 03-288211
חניה צמודה ל־3 מכוניות

חדש בחיפה
הקשתות
בתי אופנה ואמנויות
מבצע יולי 1976
10% הנחה
במחלקות:
אופנה וארנקים
נורדאו 6, נורדאו 16 מלון נוף
פתוח מ־8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה

מכירת יולי מיוחדת של ספרים מוזלים
בהנחות עד 70%
נמשכת
במשך המכירה נספוג אנו מס ערך מוסף במלואו
חנויותינו בתל־אביב פתוחות ללא הפסקה מ־08.30 עד 19.00
בראון
ביתם לספרים
תל־אביב, אלנבי 35

לכל מכרינו וקרובינו
נבקשכם לא לבקרנו במשך חודש יולי
ואיתכם הסליחה
קיבוץ גברעם

בית קפה משגשג
במקום המרכזי ביותר בתל־אביב
רווחים גבוהים מאד
למכירה או להשכרה
רציניים בלבד בעלי הון מעל מיליון לירות
יפנו לת.ד. 23000 ת"א עבור „בית קפה"

למכירה
גלריה
לאומנות — תכשיטים
ביפו העתיקה
מתווך באום
טל. 03-614898, 03-621127

מחסני רהיטים כפראזור
500 מ"ר של תצוגת רהיטים
טל. 752888

מבצע החודש
כלה לתפארת
בסלון „תפארת"
קני... קני... קני...
שמלת חופה ב־500 ל"י
במחיר השכרה — השמלה שלך.
סלון „תפארת" ז'בוטינסקי 69 ר"ג
טלפון 03-796061

להשכרה בתחנת־הדלק
בגבעת אולגה חדרה
3 משרדים
מרוהטים וממוזגים
(מתאים למשרדי הנהלת־חשבונות)
פרטים: טלפון 063-24314

להשכיר
שטח משרדי
585 מ"ר
בבנין משרדים מודרני עם מעליות, מיזוג מרכזי וחניה
מתווך באום
טל. 03-614898; 03-621127

עיריות מועצות מקומיות ואזוריות
אני מוכן לבנות לכן כיתות לימוד בגודל 48 מ"ר עד ה־1.9.76
תמורת סך 20,000 ל"י
בשיטת סחר־מכר
*
לפנות פלדון טלפון 055-32863

בס"ד
4 יולי 76 (ו' תמוז תשל"ו)
היום הקדוש ברוך הוא עשה עוד נס אחד לעם ישראל.
„השם שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך".
„מלא כל הארץ כבודו".

מטבח חדש
בעידן חדש
ייצור מטבחים מעץ
סנדוויץ ופנל
מחירים נוחים
עיצוב ותכנון מיוחד, תצוגה מרהיבה
חייבים לראות
עידן חדש
חולון, סוקולוב 10.

נעלי נוער
רמת־גן, ביאליק 49.
מציעים במכירה מיוחדת
בהזדמנות
זוגות בודדות
ובטיב מעולה
רק 49 ל"י

אבד כלב לבן
זקן שפיץ
עינים: כחולה וחומה
בשפת הים ע"י מלון השרון הרצליה
להחזיר לרחוב האשל 12 רמת־גן
או לטלפן: 03-725536
המוצא הישר יבוא על שכרו.

משומשים
ברכב מסחרי אמריקאי סגור
דודג', שברולט, ג'י־אם־סי. 1973
03—958001

להשכרה
בכיכר דיזנגוף
חנות פנימית עם טלפון בשטח כ־40 מ"ר, גובה כ־5 מטר, מתאים למסחר לתעשיה קלה ולאחסנה.
טל. 3—249121

כפר־תעשיה ברמת הגולן
משפחות צעירות הבורחות מן העיר בונות מסגרת חיים חדשה — כפ"ת.
כפ"ת „סלעית" הוא ישוב תעשייתי שיתופי אשר חבריו רואים אתגר בישובו של הגולן ובהקמת תעשיה רווחית
למעוניינים בפרטים: טלפון: 257, 03-261111/602
המחלקה לצעירים

מעריב של שבת

שלום רוזנפלד
במעגלי הערבות ההדדית

זאת באופן מרעי, לא אוכל. אין הידע הדרוש, ואף לא הכלים. אבל מורד אותי רעיון, שמדי פעם מעלה על הכתב רסיסים ממנו, אגב טיפול שוטפים.
הרעיון:
תודיה היהודית — ולא רק ההיסטוריה הלאומית שלנו, אלא גם „ההיסטוריה", היינו ארועים דראמאטיים בחיי אי־חדים או בחיי ציבורים יהודים שונים — במעגלים.
במרחבי־זמן־עבר או במרחקי־מקום, נקודת־היציאה" של אירוע מסוים, של לשהו, של אינו ביוגראפיה שהיא, אי־קולקטיווית; ואחרי שנים, אחרי גל־גולים ומהפכים, פתאום נסגר המעגל באותה נקודה עצמה.
חילוץ השבויים באנטבה הדליק מנור־ות בלשוננו; לאורן נתגלו לנו כמה, שעוד ידובר בהם ימים ושנים.
למן הרגע הראשון שנתבשרנו את המיבצע, מנקרת במוחי מחשבה: עתה מעגל מסוים ש„נקודת היציאה" שלו היתה שם, באוגנדה.
רים אלה בקול רם מקדיש אני לבאי הציונות, מכל תפוצות־ישראל ומן ה־מתכנסים בימי־רוממות־רוח אלה לכי־נוס בירושלים, בשבוע הבא.
האפיזודי בתולדות הציונות לכאורה לי וקצר מאד, אף שהתנועה הציונית הצעירה־ליפים. כמעט קרסה־נפלה של המולטוס הסוער, שעוררה אפיזודה אישים מרכזיים בתנועה הציונית, חלק בעולמות. — וכמיהוד שולל אוגנדה, ששורשיהם בתוויה היהודית ההיסטורית של עמנו היו עמוקים יותר משרשיהם של מחייבי ההכרעה — נטשינק לאומי קבוע, שההכרעה ב־אינגה בין טריטוריה זו או זו, בין כני למקלט־קבע, אלא על גשמתה עות, על כל משמעות קיומה כתנועה־אומית.
זה המגלמות של ישראל בארצו לק להיסטוריה שלו באה לא רק כדי לעם מולדת שממנה גורש, אלא כדי אגשמתה את האחדות הרציפות ההודי ואת וקיומה קמ... הלאומית. ביקשה טריטוריה לעם הסר־, לא רק כדי שיהיה לו מקום ששם בוא לכלל מיצוי מאוית הממלכתיים, מממשגים ההיסטוריים של „ישות נפרדת.
לי הגבול העמוק ביותר בין התנועה היהודית לבין כל התנועות הלאו־מיות, שצמחו באירופה במאה הקוד־ בעולם השלישי" במבנו.
הציונות ראתה עצמה אחראית גם הלאומית־הדתית של העם היהודי קיומו כעם. היום אנו יודעים: הקמת ישראל לא זו בלבד שלא עתרה את היהודית בעולם, אלא בעצירה מעיבת אותה. אבל פאראדוכס זה אין בו חליש את הרעיון המרכזי, שהוא הציונות המדינית. אדרבה — זהו בתוך פאראדוכס: הוא מחזק נים את יסוד־ההצלה שבו.
צבא מדינת־היהודים בעת ובשעת אין של התהליכים מסוימים בתפוצות־גם כלליים למירוק „מסעגי השמאל".
התחקה מנושא אוגנדה, אך הנה ובאים אלינו: מדינת־ישראל ציו־ — כל הצדקת־קיומה הוא בהיותה באחריות מוסרית עליונה לקיום ה־תפוצות ישראל ולחיים יהודיים משום ביותר.
אוגנדה בא עקרון זה של ערבים זה לזה" למימושו הדראמאטי־ חיל־האוויר הישראלי, שעשו את כל אלפי הקילומטרים מארישם במדינה להצלתם של יהודים שסכנת מוות מעל ראשיהם באוגנדה, נשאו אישור־בדיעבד לנימוק־המוחץ ה־שניצח לפני כשבעים שנה בוויכוח שאים לפלג את המחנה הציוני או אף קירב לא מעט את קצו הפיסי ודור הרצל.
הנועזים של צה"ל סגרו השבוע גל בהיסטוריה היהודית.

★

בהזדמנות אחרת השבוע: אסור בהכליה האיסור להיהפך לצנים קרו־ לאנטי־אציות האיומה של השואה, אם ההפרה שאין לה שום כיסוי, בין הכקירה, בין בהקשר. אבל מצד אחר, היה שום יהודי שלא להתחלחל ב־ וזה ושלא להזדעזע למקרא הידיעה ולקציה, שנעשתה בנמל התעופה כה בידי מחבל ממוצא גרמני. שורה כנימי היהודים, שהופרדו כל הנוסעים, היו גם ניצולי־שואה — כך מספר מישהו מן הניצולים. אכן כאקסיומאלי לשכבע, שאין הוא לעם היהודי. אבל „תק הבעלים" זה כך, שדווקא איש ברבי יהיה בין סלקציה באוגנדה, שמליכה הבטוח לא פעם ולא פעמים, כי הוא כעין של היטלר. בייחוד על סיס שעשה לעם היהודי.
עמד החורים.
ביותר יכול היה להתרחש שם אלמלא החילוץ: הישראלים, וכמה עשרות שאינם אזרחי־ישראל, הופרדו בשער טעים שהיו אותם באותו מכה ובאותה בות; ואם לא היתה מדינת־ישראל את המכור הנדיש כרבות עשרות ם העצורים — גם כאלה שלא היו — לא היו מהססים אף לרגע לטבחם.
יקבוצות, או כולם בבת אחת.
דבר לא היה קורה בעולם.
מדינה בעולם — ובל תהיה לנו אפליה בעניין זה — לא היתה מריקה אצבע הצלתם.
כה כרה, אורבת מאד — ואולי מסופ־ רבים לא מעטים. בתכנון לצבל אותה. אם כן יודעו לאור כמה עובדות שעדיין יודעים אותן, דומה כי מותר לנו שטוב היינו בודדים מאד, נעזבים נפשנו.

שוב נעשתה בנו „סלקציה". (ושום מלה עברית לא תשווה למטען הזכרונות האיומים שנושאת בתוכה מלה זו, שהביאו עמם ניצולי התופ־תרבים באירופה).
ושוב היתה בין אומות תבל נכונות מלאה לעמוד על הדם. על כך אין עוד אולי פליאה.
אך אם אומר — במלוא החירות הנדרשת לעת כזאת ולצנין שכזה — שגם העולם ה־יהודי, כעולם יהודי, לא התאגד מיד למעשי־מחאה ספונטניים — בין בשום ש־עבר טוכה־הלם נוכח הנועזות, בין בשום ש־ציפה בנאמנות לתגובתה של ישראל, בין מצום שאין לו איזה „מקיל" לכבבי־הירום כאלה — אם אומר, איפוא, שלא תשנה־בתודע אצל העם היהודי שיהיה תואם את העלבון העצוב, את הסכנה האיומה, את כאב־הבדידות, שהיו מנת חלקנו באותו שבוע קשה, דומני שלא אהיה מפריז.
ואף זה הרהור נוסף, הרהור שבקול־רם שאני מקדיש למנהיגים ולפרנסים היהודים בקהילות־ישראל, הבאים אלינו בעצם הימים האלה להתכנסויותיהם ולהתקהלויותיהם בכנ־סים יהודיים וציוניים:
גבולות הערבות הישראלית־הציונית ליהו־דים, שחייהם היו תלויים להם כנגד בשבי־ האויב — ראינו.
מה גבולות הערבות ההדדית של יהודים כלפי יהודים? של יהודי התפוצות כלפי מדינת ישראל בעת צרה? מה היום ה־בחירבות שנובעת משותפות־הגורל?
אין לי תשובה מוחלטת לשאלות אלה. מסופקני אם יש לאיש מאתנו תשובה ה־כמסמכים.
אבל זו הפת רזו ההזדמנות להציב את סימני־השאלה.

★

לצד הרהור „ציוני" — והוא כולו כלפי פנים: ערבית המדינה לאזרחיה וערבות אזרחים למדינתם.
ולראשונה — מעשה שהיה.
במוצאי־שבת, מכש בשעות שעשו ססוסי חיל־האוויר דרכם מאנטבה, הצייבי בכמהי אדם, שאם הבינותי אותו נכון, הוא אב ככל. דבריו היו חדים כתער כלפי משפחות החטופים, שיום קודם לכן שפכו עליהן בזעם, שהשתתפו בשפוך־קצף על הכחכה בקריה, שבו יושב ראש־הממשלה. הבלחמה בגבורה, כך אמר, — היא כלחמה ככל מלחמות־ישראל. ואם אנו הקרבנו בנים למען ישראל, אין לא יבושו קרובי החטופים להנהג, כפי שנהגו למען בני־משפחותיהם.
אין זה ציטוט מדויק, אבל זה תוכן הדברים ורוחם.
לא נכנסתי לויכוח עם האיש, ואף לא הבטחתי לו, כפי שביקש, שנכתוב בעתון ברוח־הדברים.
אבל דומה שהגיעה העת שנאמר לעצמנו משהו בנושא זה, שהוא כאוב מאד, עדין מאד וחמור מאד. אף הוא מן התחום של „ישראל ערבים זה לזה".
אחד ממקורות הח ו ס ן הלאומי שלנו הוא הדאגה לחיי־אדם; לא רק משום שאנו כה מעטים. לא רק משום שאיבדנו במשך הדורות מיליונים רבים מתוכנו — בפרעות, ברציחות מאורגנות, במלחמות, אלא גם משום שמוסר היהדות מתבטא בעיקר זה של הצלת נפש אחת מישראל.
והדבר הראשון, שלומד הצעיר המתגייס לצה"ל, הוא שצה"ל לעולם אינו מפקיר לוחמים בשדה־המערכה, ואף לא בשבי־ האויב.
אלא שמשקל זה של ח ו ס ן לאומי עלול ליהפך לנו לרועץ ולמכשלה, אם לא נציב אותו במקומו הנכון בסולם־ערכים לאומי מוסכם.
למדנו בפרקי־אבות: „אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו". ואין אדם יכול לשים עצמו במקומו של מי שיקירו בסכנה, אלא אם כן נהגה בעצמו באותה חוויה.
אבל עם כל הסייגים האלה חובה על צ י ב ו ר לשאול את עצמו: מה המחיר ה ל א ו מ י המוסכם שיכולה חייבת אומה לשאת בו כ„תמורה" על הצלת נפש אחת מי־ ישראל או מספר נפשות מבניה?
קשה להציג שאלה כזאת בעת משא־ומתן על שחרור שבויים מידי האויב, בזמן המלחמה או סמוך לסיומה; קשה להציג שאלה זו בפומבי כאשר נושאים ונותנים על החזרת עצמותיהם של בנים יקרים, שנפלו במערכה, ונשארו בשטח האויב; קשה להציג שאלה זו בפומבי, כאשר בני־ערובה שלנו מוחזקים בידי כנופית־טרור, בישראל או מחוצה לה.
אך בעת שנכתבות שורות אלה — ובנ־סיבות שלנו מן הדין להדגיש זאת במדויק, שהרי המאורעות עוקפים אותנו במעתיע לכתב, וחלילה לריע — אין שום בציה אקטואלית המקשה הצגת בציה זו, ולכן לא ייתכן שלא נשב פעם עם עצמנו ונהרהר בצוותא: היכן גבול הסהמנות? היכן גבול הכניעה להסתמנות? ומה „מודד־החיים" הלאומי לעת כצוקות?
זוהי סוגיה לאומית ומוסרית ראשונה־ במעלה שראשי־ציבור, מנהיגים פוליטיים, רועים רוחניים, מורי־הלכה מכל העדה ההרכים חייבים לתת דעתם עליה. כי בכל יום עלולים אנו לעמוד, חלילה, לפניה, ולא בכל יום מתרחש הנס של אנטבה.
תרשוני כי המקומים, קאם לא יהיו אצלנו בבתי־סוהר מחבלים חיים, מכלא לא יהיה כה לדרוש באתנו תמורת שחרור בני־ ערובה, שוגים שגיאה קשה. כמובן זה מחיר, ליותר גוף ליותר קל לדרוש אותו, ועלינו לעשות הכל כדי להכביד על מחבלים ולא להקל עליהם. ומכאן — ההתייחסות לנושא של עונש־המוות „על תגאי" למחבלים. אבל היוכל להגיע על נקלה רשימה של הרבה דברים מ ו ח ש י י ם מאד — לאו דווקא מחבלים ערבים שפטים — שקבוצת כבוחרים יכולה ביום מן הימים לדרוש מאתנו כתמורה לשחרור בני־ערובה.
„ישראל ערבים זה לזה" — וכל אחד מאתנו, ללא יוצא מן הכלל, עלול, חלילה, למצוא עצמו ביום מן הימים בעלותם של אותם בני־המשפחות, שבכאבם ובייאושם העלו זעקה־וסיפטוח, ש ה י ו ם אולי אינם גאים בהן.
אבל כיוון שכל אחד מאתנו עלול להיות באחד הימים במצב כזה, שומה עלינו לערוך בעוכנו, במלוא כובד־הראש האחריות לחיי הפרט כזה ולאינטרס העליון של העם והד־ מדינה כזה, את הויכוח הזה על מ ח י ר, אם הלילה נעמוד במצב של אין־ברירה ולאו דוקא בקשר לחטיפה או פיגוע הבלגני.
אולי עתה, כבמה פרבביה, אינני המקום שבו צריך ויכוח כזה להיערך. אבל להיכלס ממנו לא נוכל כשם שלעולם לא נוכל להמלט בשותפות־הגורל היהודי וממעגלי הערבות ההדדית.

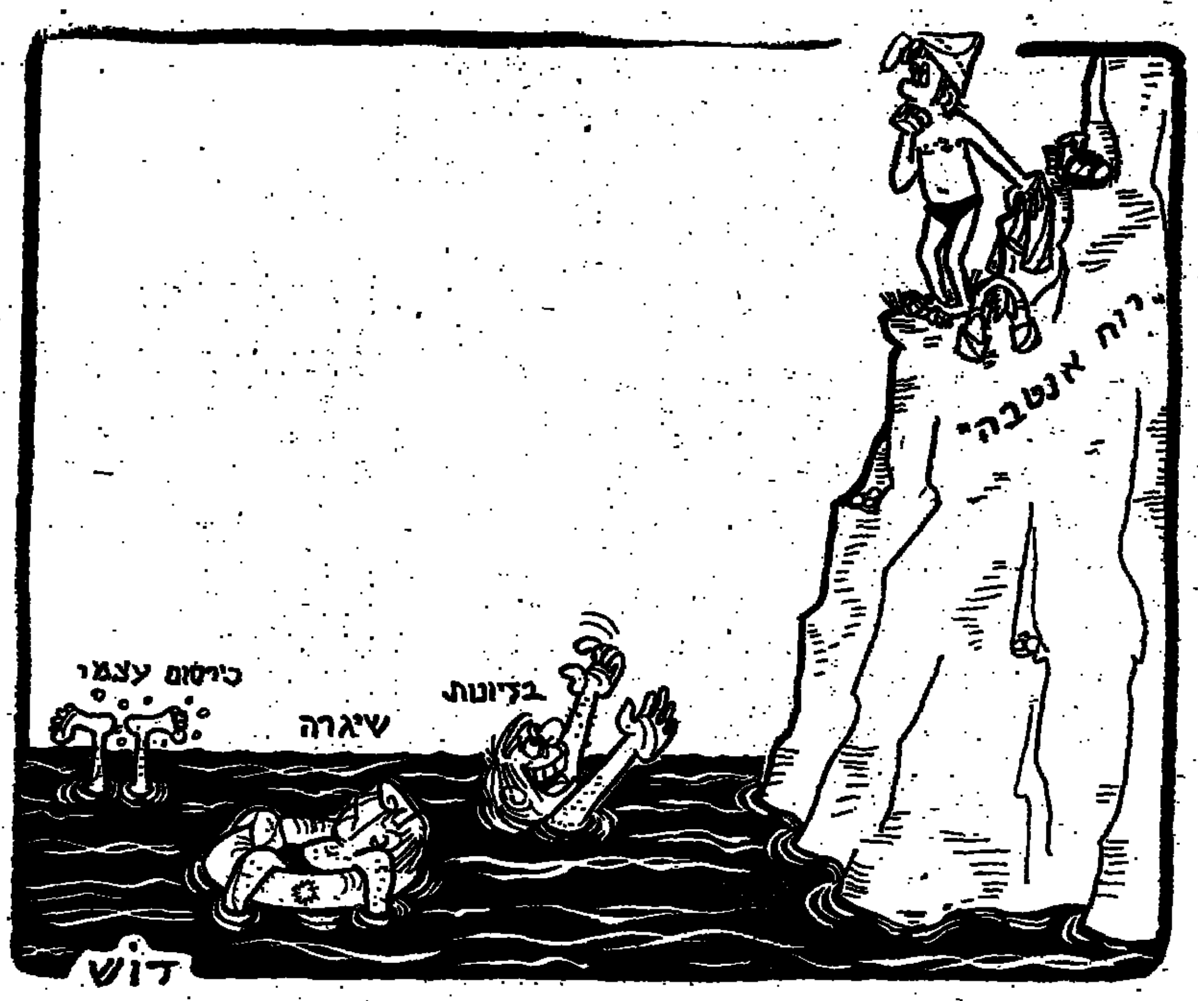

משה שמיר • מבצע יונתן

„והעם לא ידע כי הלך יונתן..."
„ויאמר יהונתן אל הנער נושא כליו: לכה ונעברה אל מצב הערלים האלה. אולי יעשה ד' לנו, כי אין לד' מעצור להושיע ברב או במעט."
(שמואל א', י"ד)

דומני כי לא פורסם ברבים, ועל כן אין לדעת, אם ניתן במשכיל שם למיבצע חילוץ החטופים מאוגנדה. אבל יש לשער, כי לא תהיה התנגדות לכך שהוא ייקרא „מיבצע יונתן" — על שם יונתן נתניהו ז"ל.
ועל שם מיבצעו של יונתן בן שאול — אחת מעלילות הקודמים המפוארות בתולדות עמנו, פעולת קומנדו למופת, פעולת הצלה מוחידה של יחידה קטנה ונועזת. אין שום נקודת־דמיון חיצונית בין מיבצע יונתן של צה"ל לבין מיבצע יונתן בן־שאול — לבד מן העיקר, מן היסוד המוסרי־מוראלי, היסוד של רוח־הלחימה ותורת־הלחימה — שהוא אחד לשני המבצעים.
פרק י"ד בספר שמואל א' מספר מלוקי הראשון את הסיפור המופלא. הקורא יפתח ויקרא, ואם כאן ניזקק לשאלת אותו עיקר, שהוא משותף לשני המבצעים ולשני מבצ־ עיהם. יונתן לוקח את נערו נושא־כליו, תולה מבצע על קירוב למצבם של ה־ פלשתים בדרך הדרית קשה (בין שני צוקי־ סלע, האחד בוצץ והשני סנה) ובבואם יעולים כיצד יפעל באויב הוא בודק מה טיבו של זה מבוינת המורא שלו. „אם כה יאמרו: „דומו, עד הגיענו אליכם" — ועמדנו תח־ תינו ולא נעלה אליהם. ואם כה יאמרו: „עלו עלינו — ועלינו, כי נתנם ד' בידנו, וזה לנו האות".
ואמנם, אנשי המוצב הפלשתי אומרים: „עלו אלינו" — ויונתן אומר לנושא־כליו: „עלה אחרי כי..."
מבין הלילים של פירושים וויכוחים על פסוקים אלה מודקרת אמת פשוטה ו־ ישרית: אם חייליו של מצב צבאי אינם מעזים לצאת אל השטח, עצה שהמציות השו־ זית בתגלות לפניהם, אם הם מעדיפים ל־ היטאר בתחום המסוגר והמוגן של מוצבם ולהשאיר את היוזמה ואת חופש־התנועה ל־ אויביהם — סימן שהם נתונים במוראל ירוד, שאין הם בוטחים בשליטתם על השטח, שאין להם פיקוד תקיף ודינמי, ובעיקר: שהם מעדיפים את בטחונם האישי על מילוי התפקידים.
יונתן בן־שאול הבין זאת עד מהרה. מה בשעה ידע את כוחו ובטח בעוז־נפשו, בעוז־ נפש אנשיו — ובאלוהיו. הוא היה מוכן לקודקוד, הוא היה מוכן להשליך את חייו מנגד, מילוי תפקידו היה עדיף בעיניו על בטחונו האישי.

●

מיבצע יונתן של ימינו היה מבוסס על אותו יסוד עצמו. מעבר לכל ההבדלים הנצחיים בין יחידת הקומנדו דלת־הנשק של יונתן בן־שאול ליחידת הקומנדו המצוידת והמתוחכמת של צה"ל — מתבלט קו־הדמיון העיקרי, שהיה מתוח כהנחה מוקדמת ראשו־ נית בכל שלבי פעולת צה"ל, מן התכנון ועד הביצוע והסיום המוצלח.
קודם כל: מוראל לחימה גבוה שלנו — שאינו מבוסס רק על תחושת צדק ועל תוקף מוסרי, אלא על כושר לעשות את הצדק ולהראות אותו, על יוזמה, תושייה מן השיגרה, יציאה אל מעבר לגבולות ה„לגי־ טימיים", המוסכם, האלופי־מקובל תוך התכנות והקרבה, נכונות לתקופה לשם הגנה.
ובד בבד: הערכה נכונה לגבי האויב. יש לומר זאת פעם אחת בכל הישרות ה־ מתבקשת: לדיפותו של צה"ל אותו במקום־עצמי הכדור המעגיק. לו אם כושר־יזעמם שלו מבוססים בין השאר על נחיתותו של האויב, ונחיתות זו היא בראש ובראשונה מוראלית. הפלשתים של ימינו, יש יסוד עמוק וקבוע של פחדנות בדרכי־הלחימה שלהם. הטירור הפלשתינאי לסוגיו (וודאי יותר מכל תקיפת מטוסים נושאי־אורחים) הוא שיטת הלוחמה השפלה ביותר והמוגדרת ביותר. הוא מתחמק בעקביות מעימות עם כוחות־הביטחון, עם בסיסים צבאיים או גופי־שלטון — ועוסק ב־ רצח ילדים, נשים ואזרחים חסרי־מגן.
יזמו לעמוד שלו אינו טוב יותר: להתבגנות ולהתפרעות שולחים מנהיגי־הטירור או מר־ כיהם תלמידות ונערים, ואת בסיסיהם קוב־ עים ארגוני־הטרור בישובים צפופים, המאפ־ שרים להם להסתתר מאחורי סינרה של משפחות אומללות ומיוסרות. הטרגדיה של לבנון נובעת במידה רבה מכך, שממשלתה הירשתה למחבלים לקבוע את בסיסיהם כ־ מחנות־פליטים. באותו זה הולך הטירור לא רק לטבח לבונים חפים מפשע — אלא גם לטבח משפחות שלמות של פליטים, על קניהן, נשיהן וטפן.
אף זאת: אופיה המתמשך הלא־מוכרע של מלחמת האזרחים בלבנון קשור במידה רבה באותה פחדנות דעמימה — שני הצדדים מצדדים במשך חודשים רבים לשבת במעו־ זיהם המוגנים ולהפגיז זה את זה, להרוס רבעים שלמים ולהעלות באש בתים ושכו־ נות, כאשר אין קימה בתוכם יכולה הכרעה הצבאית, הקשורה בלחצות, בהקרבה, המו־ בעת כהרצון להגיע לידי נצחון במינימום שפך דם. הרבה שפיכות־דמים, הרבה הרס, הרבה מוות — וזהו יצרו הרע של הפחד.
אין ספק כי בשעה שתוכננו היונתנים של ימינו את מיבצעם הנועז ראו לעיניהם את הסיכוי הסביר להצלחה. סיכוי סביר זה נשען, במידה לא מבוטלת, על הידיעה כי בהגיעם לשדה־התעופה של אנטבה יהיה להם עסק בכוח נחות מהם בהרבה. צה"ל צריך היה להאט, והאג בודאי, שהנחיתות זו תתבטא קודם כל בעוצמה הפיסית של יחי־ דת הקומנדו שלו.
אבל הצד הזה לא היה מספיק, אילמלא ידעו כי הצייוף של אכזריות מטנ־לב וסמטום, יחידות ועדות־אופק שלל כן ה־ כנופיות הללו את הכישורים האלמנטריים של לחימה נוצות בשעת־מבחן פתאומית: תושיה, התפקרות מהירה, גבורת יחידים האכשטרים לחבריהם להתארגן.
ברור לי, כי לוחמינו יצאו לפעולה ב־ כוננות נפשית וצבאית כמו עמוד להתמודד עם הכשתה בגבאת (וכך דרוש, ונדי), ברור כי נכונים. זהו לקורבן אישי כבר — ויונתן אשר אמר „עלה אחרי" אמנם נתן את הכל — אך עם זאת ברור כי גם בטוח־ גם בנגוהם הלך עמהם. כמו עם יונתן ה־ קדמוני: „כי נתנם ד' ביד ישראל"!

●

גבורת־היחיד של יונתן בן־שאול היתה לגבורת־עם ולהתעוררות־עם, ובעצם לקרב המכריע לגירוש הפלשתים ולהנחלת שלטון ישראל על ארצו במלכות שאול — ואף כזאת היא עשויה לעורר מחשבות אקטואל־ ליות.
האם מיבצע יונתן של ימינו הוא כוכב־שביט, שכהופעתו כן היעלמו, כמו שאמרו מדינאינו, שנעשו מתאם משורדים: „נושא לאגדות"? — או שמא, כפי שאני סבור לתומי, ראוי מבצע זה והראוים הגיע העצמים בעולם — לשמש נושא ודוגמה לדיון עליפי רציני, מעשי?
„אגדה — או הלכה?" זו השאלה.
הלכה, הלכה למעשה, היא לדעתי המס־ קנה המתבקשת, ודי אם נבדוק צד אחד של הפרשה, מעמדנו המדיני בעולם, למען תגבר־ הר המסקנה. אומרים, וסביר כי כן הוא, שמאז השבועות שלפני מלחמת־ששת־הימים ויום המלחמה ההיא עצמם — לא היתה הבנה כזאת ואהדה כזאת בדעת־הקהל וב־ חוגי־השלטון של כל העמים החופשיים כלפי ישראל, כמו בימים אלה, בעקבות מבצע החילוץ.
אבל ישנו הבדל אחר חשוב ומאלף: בסוף־מאי ראשית־יוני 1967 היה העולם ה־ חפשי כולו הגדול לצידנו משום שהיינו קורבנות של צורי־מתקפות שחרצים ומרי־ ברידים. בסוף־יוני ראשית־יולי 1976 לא הת־ עוררה שום אהדה מדינית רצינית כלפינו בשלב הראשון, כאשר מילאנו את התפקיד האפאסיבי של קורבנות אומללים, שלא לדבר על כך שלא נעשה שום צעד מדיני משמעותי לעזור לנו במצבנו.
להיפך — היתה התמשות מתמדת, עד סף הבגידה, מצד גורמים שחוץ מעורבים בפרשה, ובראש רשימת הכבוד המפוקפק ממשלת צרפת, אשר השלימה עם ביזוי הישראלים והיהודים בחרבות־דראש.
התנה חל השינוי הגדול, וגל האהדה כלפי ישראל עלה לשחקים — דווקא לאחר שפעלנו, לאחר שהנחתנו מכת־נגד מוחצת, ל־ אחר ש„נטלנו" את החוק לידינו, ובלא להודיע לאיש להתייעץ עם ממשלה — ביצענו את מה שנראה לנו נכון וראוי ל־ ביצוע.
כל הנושאים שבהם מנפנפים לנגדנו לי הפהידנו תמיד — כאילו ירדו מן הפרק. כל גינוני „הפוק הבינלאומי", כל דקדוקי מה־יתידר־לנו ומה־לא־יהיר־לנו — בטלמו ואינם. את המלאכה עשה המיבצע, עשתה הצלחת המיבצע — ואולי יותר משניהם ה־ ביטוי הברור של תחושת־הזולת ישראלית, של נכונות ללכת עד הסוף, העולה מ־ ממיבצע זה.
אין זו ההצלחה ספורטיבית מלהטוט שו־ בר־נשימה שעלה יפה. יש כאן הצטברות התפרצות של הלך־רוח בינלאומי נגד ה־ טירור, נגד גורמיו ומפעיליו, תוך כדי נטישה גוברת והולכת של אשליית ההייטבות ד־ ההתנצה ע"י כניעה. אין זה מקרה, שמדי־ נאים כדניאל מויניהאן קשרו את שבחי מיבצע יונתן — עם גינוי ה„דטנט". אין זה מקרה, שמיבצע זה הוכתר פעמים כה רבות במושג „סמלי", „מופתי", „דגם־התנהגות". אכן, אנו היינו הראשונים לתת את הדוגמה — אנו צריכים להיות הראשונים להוציא ממנה מסקנות.

●

איני משלה את עצמי כי יצאנו מאפלה לאור גדול. כשנשוב לסדר יומנו עם ה־ פלשתינים שלפתחנו, עם המדינות שעל גב־ ולותינו — ישובו גם אויבינו וגם ידידינו ל־ סורם. באזור בו אנו חיים קיימת רציפויות הרבה יותר גדולה מאשר במזרח אפריקה, ומערבות הבצצמות כאן הרבה יותר עמוקה. אבל בידינו הדבר לא להגיע לכל החובבי שישפע, ובוודאי יכולים חייבים אנו למנוע חזרה אל המצב שאיפשר את נאומו של ראש אש"ף באו"ם.
הדרך לעשות זאת היא אחת — לא לי־ ורשת מן המלחמה בטירור הערבי, לסוגיו ולצורותיו, להוסיף את מאבקנו המדיני בו, לחזק את האינטרסים המעשיים, המדיניים, ה־ בטחוניים והתיישבותיים, של בלק קיומנו בארץ ישראל והתחזקותנו בה. מעל לכל עלינו להיחלץ, במעשה מדינית דומה ותו־ משמעי מן המלכודת האשליה של ההת־ פייסות־תוך־כניעה.
בפרשה מטוס „איר פראנס" יוכן שעמדנו על סף ההצלה בהשפלות שספגה מדינת ישראל מאז קיומה. מעשה לעשה מדיני ו־ צבאי הפך את החרפה לתהלה ומעשה עם חכמה יכלול לחולל אותו גם בזמני שמח חיינו, מי יתנגד לזה יונתן לימים רבים.

פיליפ בן (ניו־יורק)
אנטבה: אגדה ולקחה

„יתכן שישראל תשחרר את קאפוצ'י, אם קוזו אוקאמוטו ואת המרצחים חבריו „אל־פתח" י'" — נילאה אדם כלשמוע שאלות כאלה בטלפון, במכתבים — היה אף אחד ששלח מברק — וכמובן מפי־כל בכל פגישה: מפי יהודים, כפי לא־יהודים, אף כלומץ ערבים שניכר בפניהם, כי הם נוהגים מן המבוכה שהם גורמים בשאלותיהם.
אותה שאלה שאל בצרפתית רהוטה הרופא העברי, שהפסיד, הכל בבירות וכעת הוא פליט כבלח דל„בניו־יורק. שאל הכודר, שכבעם איני יודע שום שפה כערבית, וגם הוא פליט בניו־יורק.
בידעה מן השאלות היתה העובדה, שהיה קשה כל כך להשיב עליהן. המוצא הטוב ביותר היה השיטה היהודית, להשיב על שאלה בשאלה: „היתכן שממשלת ישראל לא תחליט דבר ותשב באפס־מעשה, כאשר עשרות אזרחים ישראלים, גברים, נשים וטף, יבדקו בסכנת? הרוכל ממשלת ישראל להסכים להתמוללות, מססיודאלי של היסטוריה בעולם כולה, שכל „יורי־הנפשי" יאשימו לא את המרצחים ולא את שילוחיהם ואת מממ־ ניהם, אלא את מנהיגי ישראל בביתתם ה־ נוראה של האוהדים הצרפתים, לפעמים היהודי הוא שנשארו נאמנים למסורת הד־ רת הגעלה, שרב השבל לעולם אינו נוטש את הצוות ואת הנוסעים של אניתו הטובעת?"

■

הנה כא אותו לילה במלא של מוצאי־ שבת, כשתחנות הרדיו זו אחר זו הפ־ סיקו את תכניותיהן, כדי לשדר את הידיעה שכמעט לא תיאמן: ישראל מודיעה כי בני הערובה והצוות של המטוס הצרפתי הוליכו, חבר נמצאים בדרך לישראל. גם תחנות ה־ טלוויזיה, שמסכיהם היו מלאים תמונות של אניות המפרשים. גבוהות התרנים מארצות רבות ואניות המלחמה מכל רחבי תבל, שבאו לניו־יורק לכבוד יובל ה־200 של ארצות־ הברית הפרו את ההארמוניה הגדולה של משט מפואר ושרסוקה אדירה ודגלים סבי־ בתיים, והקרינו בהחזות התמונה את ה־ טקסט של הידיעה על מיבצע החילוץ ועל הצלחתו.

ביד פרצה מהומה, כאילו הותרו רצועו־ תיהם של כל השדים. הטלפונים לא חדלו מלצלצל. המטלפנים ממקומות רחוקים צעקו, ביקשו הסבר, הציגו שאלה לאין־מספר ש־ איש לא ידע להשיב עליהם. רבים בכו — לעתים מסיבות שאינן קשורות כלל בידיעה עצמה. היו רבים שלא האמינו: אותה שעה בדיוק התכונו לקלוט שדר קצר והבור.
משהחלה המהומה, לא נפסקה. אף שיום א' היה יום העצמאות של ארצות־הברית, לציוני לו בדיבוכת המיליונים שבאו אל חופי ניו־יורק לראות את המשט החגיגי, ועשרות המיליונים שראו אותו על מסכי הטלוויזיה, לא הירבו לדבר על האניות, על המפרשים ועל הימאים הבאים: דיברו על נס־אנטבה. „נולדה אגדה", הכריז „ניו־יורק טיימס" והוסיף, כי נאות הוא שמיבצע החילוץ ב־ אנטבה נערך ערב יום העצמאות האמריקני — אולי כדי להפגין כי 200 שנה אחרי ימיהם של חותמי הכרזה פילאדלפיה שידעו, שעל מעשה זה בלבד הם צפויים לתליה בידי האנגלים שהיו אז המעצמה המכרעת בעולם כשלכאורה אפשר היה להמרות את פיה רק מעבר לאוקיאנוס, עדיין יש בני־אדם המו־ כנים לסכן נפשותיהם גם כאשר סיכויי־ ההצלחה נראים מועטים.

■

ההוכחה לא שככה, על אף חגיגות יובל ה־200, על אף המשט המפואר, על אף ביקורה של מלכת בריטניה, נהפכו כמוד־ הנוגעים וכל שידורי החדשות של רשתות הרדיו והטלוויזיה בסיקורים ובתיאורים מ־ תל־אביב, ירושלים, מקאמפאלה, מפאריס, מנאירובי.
שתי ספינות־טילים זעירות עוגנות כעת ליד רציף ניו־יורק, שעמד לפני שבוע אהדה שימש כעגן לאניות הנוספים הגדולות ש־ בצלמו כמעט לגמרי בנתיב השיט הטרנס־ אטלאנטי. שתי ספינות זעירות — לעומת נושאת המטוסים האמריקאית הענקית „פורסטול", שנראתה בכל הודה על מסכי הטלוויזיה היו שתי הספינות מבוקשים ליד הפיל. כאילו עולים המושים מבקרים על הסיפון, ער־אספר לזוז בבינדהיכות הצרים ובתאים הזעירים.

ובכל זאת חיכו כב אלף נפש במשך שעות, בשמש הלוהטת, כדי לעלות על הספינות לחמש דקות — לתת דרור לרגשות, להזיל דמעה, לנשק לימאי ישראלי. העם הד־ מרעקה, שנעצבו למן הימים הקשים של אוק־ טובר 1973, כמו במוגר פתאום.

■

שנים אחדות איבדו לעצמם כמעט כל ה־ ביסטורים — הבליבראלים, הליבראלים־ בהפלגה, ה„קשוחים" — את התורה שאין תועלת להתנגד לטירור, התבונה מחייבת להפטר עצו, ורק אחרי כן לא לחום על אבצבים כדי למנוע איזו מלהלום שוב. מדינה קטנה אחת וגם קטן אחד תבעו להימנע מכניעה לטירור — אבל אחרים התייחסו לכך בבוז ובתמונות: המשוגעים האלה אינם מבינים, שאחרי שב„עקשנותם" גרמו סבל רב כל כך, יבוא יום וגם הם יצטרכו להיכנע. כה טעם יש לצאת נגד כחות־הרשע?
כל זה היה לפני מיבצע־אנטבה. כיום אתה שומע לעתים קרובות יותר ויותר, מ־ מקורות חשובים יותר ויותר — ובכללם רבים מכי שרק אתמול הסבירו בצורה משכנעת, שאין טעם לנסות ולהתנגד לגל הגאוה של ביהולים הרים — כי מרווחים כמותו בגנגסטריים, וכשם שעדיין לא העז איש להציע שלא להתנגד ל„מאפיה" הצב־ עכית כהיפורים, כבתי־בושת וכסחטנות, כך לא יעז עכשיו איש לטעון שגנגסטרים פוליטיים ראויים ליחס מיוחד ושצריך להניח להם לבצע מעשי טירור בכל מקום שהטרו־ ריסטים אינם נשפטים כבעמם מוורא — בלי „הביאס קורפוס", בלי ערכאות־ציירורים, בלי סניגורים בלתי־תלויים, בלי עורכי־הגנה, כיוון שהכל נחרדים לעצח אמן על כל פקודה של השלטון.
מיבצע החילוץ באנטבה הציל מאה נפשות. אבל יתכן כי בהיסטוריה העולמית ייכתב, שהדיבוהו תורגה והרבה מן השיעור המספרי ההם: המיבצע שם קץ לאגדה הקשה של הטרוריסט — לא רק בירושלים ובתל־אביב, אלא אולי גם בארצות אחרות וביבשות אחי־ רות, גדולות ועשירות יותר לאין־שיעור, כזיותר מישראל לשו באהבה חסר־ישע קשה.

שטבעה ב
ות ללא
חודשה תנועה
דרומה עם היו
שבה בשגשוג
ביותר בתל־אביב
ה או להשכרה
בתחנת־הדלק
אולם חדרה
שרדים
ים וסמוזגים
053-24314
נתבה חדש
בעידן חדש

هكذا من الأصل

שקדים וצימוקים

פאריס צודקת, הדין עמה! בקצת יותר הגינות יכולנו לבקש את עזרתה, אם לא להביאה מראש בסוד מיבצעינו. פומבי לא היתה עושה אולי לדבר, אלא שגם הסכמה בשתיקה היא חלק מן האמנה התרבותית! ראייה שבעיה — היתר בחיטה שיש לערבים! סוף־סוף אינה תובעת מעמנו אלא מה שהיא תובעת מאוסטרליבטוס — סדר צרפתי טוב! עד היכן צריכה משפחת האדם להגיע בבוזי משפט־העמים, אם שחור בני־עדתה, כמו הוצאתם לזורע, ייצקה בלא היותר או, לפחות, בעגיע־ראש כצד פאריס?

על קפה הפוך

מבנגוי לאנטבה — ארבעת אלפים קילומטר! ארבעת אלפים — מאבטהה לבנגוי. פטרונה הקדוש של צרפת, סן דני, לא עבר אמנם יותר משמונה קילומטר, אך עבר אותם — מן המקום שבו מותו ראשו עד מונמרטר — בלא הגר עצמו, ראשו בידו!

אבוי, מים רבים שטפו מאז בסיינה! הצרפתים, שאבדו את ראשם, אבדו כנראה שמילא גם את עזות מצחם!

לא נעים להיות היום קבוצים במוסצרפת! אלא שלא נעים להיות אפילו אומגם, או נובאק בוואשינגטון! ספק אם נעים כל־כך להיות יורד ישראלי. פחות מכל נעים ודאי להיות יפה־נפש בתפוצות!

איש לא יאמר שאינם שמחים עמנו, חלילה, על מה שקרה, אך אפשר בפירוש לאמר כי אינם שמחים שקרה כך. זו יכלה להיות סוף־סוף, שעתם היפה ביותר! כי אי־אפשר לשחק בחיי־אדם. רק משום שנדמה לנו כי אין ולא היתה, לא תהיה, עצמה אשר כלנו — אמות לנו עוד ביטים שניסינו לרמות בהם את מטבלי „מאבנה"! חיל השקדים־הצרים של אנטבה החזיר את עטנו אחורנית. מארבע אחרי יום־כיפורים להמש־ועשרה אחרי ששת־הימים! שוב אנו! שוב בטחון עצמי מופלג!

יום שחזרנו בו מאפריקה — אפריקה [illegible], של אריק — הופיע אחד מקירי [illegible], ישראלי יפה, והלגלג עלינו בסל־היוקה: „גברלים מרתיחים!" ישראל [illegible] בא לאנטבה המעמד לדברים על דיוקם. ישראל המטרגת תורת מארץ האפשרויות המוגבלות כל־כך באפריקה — נמוך מדאה, של יוני — היופה בדמות הלצלנן המפוכח — אינה תורת אפילו מארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות שבאמריקה!

לא שיש לי ספק כי בתוך שלושה שבועות יתהילו שמותיו, אנשי תנועת־השלום־הפנימי, להוריש שוב את עיניהם הנפולות, כי מסכה מן הנפר! [illegible]

רוב הנעשות והנשמעות, שעתידות השלום ושנואות המלחמה, שמחות באיבתן אלינו! לא יצאו ימים מרובים ומשכי־הריר, ביחוד הפובליציסטים, מושכי־הקולמוס, יוזרו לגלג עלינו: „שרשים מועמשים!" היהדות מעבירה אותם על דעתם!

אלא שלא יהרג אנו חשים. חשים אנו, פשוט, קצת גאווה! אילו אומר עתה „לא אכחד, אך השבתי מיכי, שנולדתי עצים! אף אחר מאלה שאנו קוראים להם, באהבתנו אותם, מופלאים, אינו אדם עליון, שמשון בעני פלשתים, אך הוא ורעם, אלפי אלפי פעם! בפתרוניות המצוצות שכן אדם להבין, אוכה לאומה, מדינה למדינה, מה אני לאמר כי לא חסר תהיה לא־ל, ערבה גם לשלם!

יום לפני המעשה נזמנתי לשוק הבדים של הפיר־העתיקה. בבוק שאינו בחיל הרבה מקופסת־הסיגריות שבכיסי מתגרים כאן בפרקמטיה זה. איך הגיעה אלי מתחנה הפלימים העירונים אינו יודע, אך מיכי לא רבעשתי הולצת יפות כל־כך, מובחרות כל־כך, קלות וחזקות כל־כך, בעזה במחוריהם!

מרהוק עולה אלי פתאום את הדשתף־הפוזחים ושני צעירים ערביים מובילים אותו, בהירק דק מן הדק, להאזין, אדרבא, יצא לי! שקדים כרים!

אינו שם עתה להבליגם. אך לשמחה, שאינה אלא שמחה־לאיד ואני לקבלים, יותר מן הכלכם! אך אהה בא האומר שאיני יכול להזכר בפרצוף פני השאני מקטפלה. מבלי להיודך: אריי בתורך! עד שהוא צולח עם צבאותיו את הגולן, כמיבצעל את האלפים, פותחות שלוש סמכיות כדמות שלושה הורקילסים, יכר להוך חלומו! צפוקים שראה בשנתו, מתגלגלים לו בשקדים, שקדים פריים!

שנים נתעבורה ומורי בית־הספר־לרפואה שליד בית־החולים האוניברסיטאי בקמפלה — מוסר שעבר בו, כמהומני, נתוח־שקדים, אף זכה בו לתואר דוקטור־כבוד — ישמח מול הלוח השחור שבכתתם והסמכו לפני תלמידיהם בגיר לבן: „כאן זקיקי־הלשון, כאן הגלימה הדודית, כאן נתיהשקר, כאן השקדים עצמם... ואיך חייב המדוע מובחר לגמתם, בודק גרונותינו?"

השמודרנוגים ישמעו ודאי זיוגים, פתוחים לקבוצת, „הא, בהוויות אך בוריות, ביד קלה, בנסהת, באומנות היטב — כדרך הישראליים האלגנטים מאבותנו!"

אלא שהיינו בשמחה לאיד — ולו גם אידו של אידי! תבא שמחת־הצעירים, ואבותינו שלנו ותשב בראש השולחן!

ובעוד מפקד מבצע „מאייגז" מברך והיהודים מפגינים גאווה

מומחים אמריקנים ללוחמת קומנדו מבקשים פרטים על „מבצע אנטבה"

מאת **שמואל שגב**
סופר „מעריב" בוושינגטון

כל אלה שנמצאו במחיצת שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר בשעה שבישרו לו על מיבצע החילוץ של צה"ל באנטבה, דיווחו פה אחד: קיסינג'ר התלהב, ממש התלהב.

אחרי מפלות כה רבות שנחלה הדיפלומאטיה הישראלית, החיה מיבצע צה"ל רגשות רדומים. במימשלו של הנשיא פורד ופקידי רשות במשרדי ההגנה והחוץ גם יחד, ראו עצמם לפתע כ„מחותנים" ושותפים להצלחת ישראל.

מספרים כי קיסינג'ר היה נרגש מאוד, בראותו כי הנה שבה ישראל ומצאה את התשובה ההולמת לטירור הבינלאומי. הוא אמר לאחד ממקורביו: „מיבצע כזה ממלא אותך גאווה שאתה קשור בישראל".

אך בצד התרגשות והתלהבות, מצאה עצמה ארצות הברית ניצבת לפני בעיה מידית: כיצד לטפל בבעיות הנובעות מפעולת ישראל באוגנדה: בעיית הריבונות ובעיית השימוש בנשק כתוצרת אמריקנית להתקפה על מדינה ריבונית.

● מחפשים צידוק משפטי

לא היו לארצות הברית ספקות כלשהם בצדקת הפעולה הישראלית. אדרבא, השיגו מן ראשה במיבצע הישראלי התגובה כנדרשת לשריפת ההתקפה בינלאומית על הטירור ועל הפיראטיות האווירית, אך נוכח ההיענות האמריקנית האוטומאטית לפעולתו של אמין, התעורר הצורך למצוא לאלתר צידוק משפטי לפעולת ישראל. מיד הועסקו המומחים האמריקנים לחוק בינלאומי ונתבקשו לאסוף את כל הראיות הנחוצות להוכחת חוקיותו של מיבצע אנטבה.

היה זה קיסינג'ר שניסח את השאלה המשמשת עתה בסיס לעמדת ארצות הברית באו"ם: כאשר משתף נשיא מדינה (במקרה זה פילדמארשאל אידי אמין דאדא) פעולה עם פושעים בינלאומיים, האין ריבונותה של ארצו (במקרה זה אוגנדה) מאבדת את תוקפה?

המומחים הביעו ברובם את הדעה, כי שאלת הריבונות כלל אינה מתעוררת, שכן חובתה של מדינה להגן על אזרחיה ועל כן נחשבת פעולתה של ישראל כמעשה שאינו חורג מגבולות ההגנה העצמית. כל מדינה זכאית לנקוט בכל פעולה שתמצא לנכון להציל בני־עדתה מקרב אויביה — קבעו המומחים. הדברים חלים גם על השימוש בציוד אמריקני. אכן, פקידי הרשות האמריקנים לא היססו אף לרגע מלתת את ברכתם לשימוש במטוסי ה„הרקולס" הישראליים מתוצרת אמריקנית לצרכי המיבצע.

● תמיכה בלתי מסוייגת

למן מלחמת יום הכיפורים לא מצאה עצמה ישראל במצב כה נוח כבמקרה זה, בכל הנוגע לדיוני מועצת הבטחון. התמיכה האמריקנית בה שלימה ובלתי־מסוייגת וטובים הסיכויים שהקהילייה הבינלאומית תגלה מעתה יותר רגישות לגורלם של בני־ערובה חפים מפשע.

קיסינג'ר עצמו הגדיר היטב את עמדת ארצות הברית בנושא זה, בהשיבו על שאלה בעניין מיבצע צה"ל באנטבה, שהוצגה לו במועצה ליחסי־חוץ בשיקאגו. הוא אמר: „בשום פנים אין להשלים עם הפיכתם של אנשים חפים מפשע לכלי־משחק בידי בריונים בינלאומיים. חטיפת מטוס והחזקת כמאה אנשים כבני־ערובה, במצב שבו המדינה ,המארחת' מגלה לפחות אי־רצון בכפיית כל חוק בינלאומי מקובל שהוא, מעידות כי ניצבנו כאן לפני בעיה בינלאומית חדשה. ארצות הברית טענה בעקביות כי אין לעשות עיסקה עם חוטפי מטוסים, ועתה חיוני להשיג הסכם בינלאומי שיאסור על היענות לתביעותיהם של חוטפי מטוסים".

ברגע שהחליטה על קו הפעולה שלה, החלה ארצות־הברית לגייס תמיכה בינלאומית בעמדתה.

● מפקד מבצע „מאייגז" מברך

התמיכה הדיפלומאטית האמריקנית בישראל באנטבה, הנה החלה מתגלה תגובה מעניינת מאוד בפנטאגון. קצינים אמריקניים בכירים, ביחוד אלה שהאמינו תמיד במקוריותה ובכוחה של ישראל, החלו מתקשרים עם ידידיהם הישראליים לברך אותם על הצלחת המיבצע ולהביע את התפעלותם כן האופן שבו הוצא אל הפועל. מפקד מיבצע „מאייגז" התקשר אישית עם דיפלומאט ישראלי והביע באוזניו את הערצתו והערכת ידידיו למבצעי פעולת החילוץ באנטבה.

מומחים בלוחמת קומאנדו התעניינו לקבוע יותר פרטים על המיבצע ולקחיו, וכאן נכונה להם אכזבה. הפרטים היו מעטים. רוב הדיפלומאטים הבכירים בשגרירות ישראל לא התמצאו בפרטי הפעולה. לא נותר לשגרירים האמריקנים הבכירים מה לעשות, אלא לציין במפותיהם ובהתקיבין שלהם, במאמץ להסיק מסקנות כלשהן. ישראל לא הסתירה את העובדה כי חיילי הקומאנדו שלה טסו מרחק העולה על 3600 קי"מ במטוסי התובלה מדגם „הרקולס". מרחק זה הנא בטווח טיסתם של מטוסי ה„הרקולס" שתודלקו בניירובי, בדרכם חזרה לישראל. אשר לנתיב הטיסה, בחנו אנשי הפנטאגון את כל הנתיבים האפשריים והגיעו למסקנה כי הכוח הישראלי טס להיגה בטווח ים־סוף, בואכה אוגנדה.

מהיקף הביון הסתבר, כי הישראלים מכירים היטב את נמל התעופה של אנטבה, כי הם עצמם בנו כמה מחלקיו, אימנו את חיל האוויר של אוגנדה והפעילו שם חברות צבאיות עד 1973, השנה שבה גירש אידי אמין את הישראלים מארצו.

● עבודת ביון קפדנית

אך כיצד ידעו הטייסים הישראליים שבמסלולי הנחיתה באנטבה לא ייתקלו? פקידי רשות אמריקנים טוענים, כי ארצות הברית לא הושיטה לישראל סיוע בידי בנושא זה. הסקה איפוא כאליה המסקנה כי באמצעות חקירות קפדניות ביותר, הצליח הביון הישראלי לקבל תמונה ברורה על האופן שבו הוחזקו בני הערובה, על סידורי הבטחון ועל התנהגותם של החיילים האוגנדיים, שכיתרו את בית הנתיבות באנטבה.

התברר, למשל, כי כל החטופים מוחזקים באולם גדול, אך לא כל החוטפים נמצאים עימם שם. רק כמה מן החוטפים ניצבים על המשמר, בעוד האחרים נמים בחדרים קטנים סמוכים או עוסקים בחילופי־משמרות. עובדות אלה סייעו, בלי ספק, בתחזית תכנית הפעולה.

אך האם די היה בפרטים הללו? לקצינים אמריקניים אין שמץ של ספק, כי מתכנני צה"ל לא הסתפקו בכך ועל כן משתוקקים אנשי הצבא האמריקני לכל פירור של מידע שהם עשויים לקבל בעתיד.

● הקהילה היהודית רוגשת

למותר לומר, כי את הרושם העז ביותר, העמוק ביותר, הטביע המיבצע בקהילה היהודית האמריקנית. למן מלחמת ששת הימים לא היתה בקהילה היהודית התרגשות כה רבה ולא ניכרה בה גאווה עצומה כל כך, כמו עתה בעקבות הפשיטה לאנטבה.

במשך השבוע כולו הוצפו השגרירות וכל יתר הנציגויות הישראליים בכל רחבי ארצות־הברית בקריאות טלפון, בזרי־פרחים, במברקים ובמכתבים, ששולחיהם ביקשו להביע את הערצתם הגדולה והתפעלותם. אחד המנהיגים היהודים בוושינגטון בא לבניין השגרירות בלא הודעה מראש והביא עימו ארגז בקבוקי שאמפאניה צרפתית — שי לעובדי השגרירות. עצרת יהודית נערכה בטנסי ומארגניה הבטיחו לנציגה של ישראל בעצרת, לנספח האווירי תת־אלוף ישעיהו גביש, לא פחות מ־2 מיליון דולאר — תרומה לישראל.

אלה רק דוגמאות ספורות מני רבות כביטוי הגאווה והשמחה. אחרי חדשי שפל רבים כל כך והיעדר אמון ובטחון עצמי, הנה העניק צה"ל לממשלת ישראל את האמצעי החיוני להתגבר באמצעותו על הקשיים הדיפלומאטיים בטווח הקצר. עתה שומה על הדיפלומאטיה הישראלית להתעלות ולהפיק תועלת משפע הרצון הטוב, לעריכת מיתקפה דיפלומאטית מקפת נגד הטרוריסטים ונגד הנטיה להכיר בהם כבגוף פוליטי חוקי.

בעקבות ההצלחה המזהירה של ישראל באנטבה עשוייה מדיניות כזו לקצור הצלחה שלא היתה בהישג ידה בעבר.

אפרים קישון

התנצלות על־תנאי

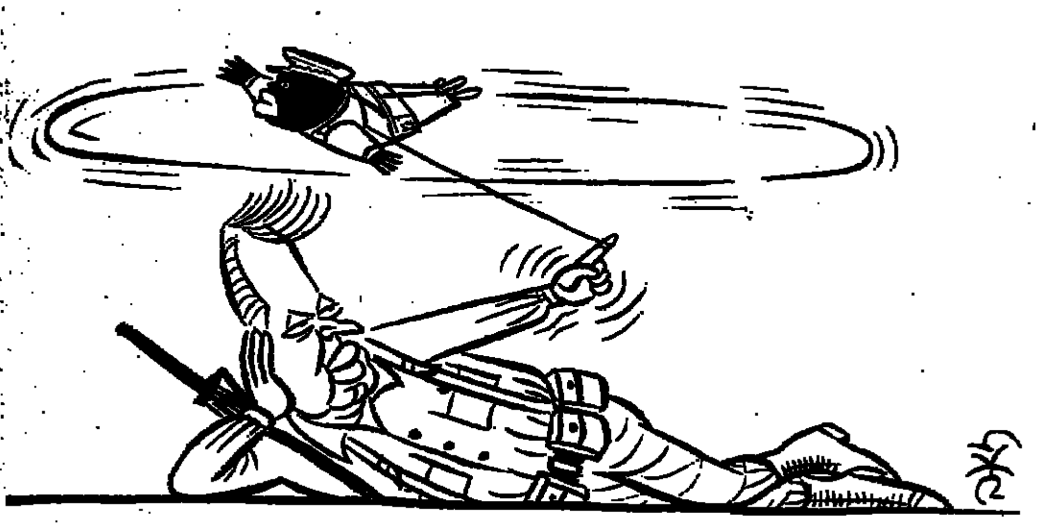

כיצד מגיב עתונאי שנכשל במלאכתו? הוא מאריך.

לפני שבוע ימים כבר כותב שורות אלה בפריצה של עתונים, האזין לשידורים, התבונן ארוכות במפת אפריקה השחורה. לאחר מכן הוא כתב בלב כבד ופירסם במקום זה מאמר כאוב על אודות אזלת־ידה של הממשלה, אשר הימרגה את עצמה למצב שבו אין לה ברירה אלא להכנע. „מה הם מדברים שם, שרינו הטובים באותן הישיבות הדחופות?" שאלנו באותה כתבה בנימה של לעג. „הבא אומרים ה—י—ו ונאנחים, מה יהיה, חברה, מה יהיה?" שום מחשבה תחילה אין לממשלה, קבענו, שום הכנות, שום דבר, זהו ביחוד בתחום המלחמה בטירור.

למחרת בירכו אותנו הבריות על הריפות הבאבד. רוב תודות, הודינו והיינו מיואשים באבה.

מקץ יומיים גם אותנו עוררה אבהגו הקטנה בשלוש בלילה בסילסולים עזים, כשבפיה דבר לא־יאבן. עד מהרה נבהלו כל השכנים המפוחדים אל ביתנו, וכרינו אוזן בצוותא לקולו הבוכה־מההתרגשות של קריין גלי צה"ל, אשר אסף את רסיסי הידיעות מן העולם, וניסה להרכיב מהם תמונה כלשהי. בשעה 4 כבר בכתה כל השכונה כמו ילד, ויותר מכולם המחבר הזה, פליט השואה שזכה לראות את משאלות הלב של נעוריו מתגשמות לנגד עיניו.

בפעם הראשונה בהיסטוריה, מילמלנו, יש לעם היהודי חיל אויר משלו.

למחרת בבוקר נזכרתי במאמרי על המימשל חסר־האונים. הרגשתי רע מאד. אם יש תפקיד שעבדכם סולד ממנו, הרי הוא זה של המבקר המתנשא, היושב בכסאו הנוח ומשם גומז בזיקוק־די־נור על כלים את מה שאחרים יוצרים בזיעת אפיהם על הבמה. הרגשתי בזעקה, כי פגעתי והעלבתי בפעם ללא צדק. שכן בכל המיבצע הגדול הזה, הדבר הקשה ביותר היה להוציא מן הפה: „לכו!". באותן השעות הכבדות־מנשוא שבהן רבצו שרי הממשלה מעולפים למחצה מן המתח ומן העייפות, ומכובד האחריות הבלתי־אנושי הרובץ עליהם, ליגלג המבקר הזה על אזלת ידם...

עוד בשעות הבוקר צילצל אלי אלמוני מכפר בלום:

„אם אתה גבר, בקש סליחה". גופית ידידותית בסוג זה הרבו במשך היום, ואני הייתי מאושר עד עומק נשמתי להודות באזני המצלצלים, שהצדק אתם. לא נם ולא ישן שומר ישראל. עוד כמה טעויות כאלה מצדי אמרתי בלבי, ואנחנו עלינו על דרך המלך.

*

כפי שהמחדל המחריד של אותו יום כיפורים הרס גם את פריון העבודה במדינה, את העליה, את הרוח, את הכל, כן השפיע המיבצע המופתי הקטן הזה הרבה מעבר למטרותיו הישירות. ביום ראשון, פלא פלאים, לא היו עוד הפגנות בכבש, לא היו סאנקציות בבבש. לא התפרעו אף בבתי־הקלנוע. כי לראשונה זה הרבה שנים רוחה שוב הורגשה באוויר סמכותו של שלטון מרכזי. שוב נשתכן הדבר הנקרא מנהיגות. אהבת המולדת של עם ישראל, אשר עדיין אין לה אח ואחות בקרב האומות, התגלתה בכלוא יופיה. אנא הבשיכו, אמרו הבריות, ומכיוון שלא ידעו כיצד להביע תודתם הנרעשת, שילשלו דמי־כיס בתיבים לידי המימסד.

כל כך קל לרכך את העם הזה. כל כך קל לכבוש את לבו.

אכנם, ככל שהצליח המיבצע המזהיר, כן גדלו הסכנות שבסיהורו. יש מקום לחשוב, שבמערבולת התגובה העולמית יבלעו כל ההישגים והתביעות שלנו למימשל הגדה. עתה ישראל שוקע בהוד ההרגשה המשיחית, שכל אימה שיתגלו לנו אי־שם בעולם, זו הארוכה של צה"ל תשיג את הפושעים. יש לחשוש, שהממשל יגשום לריווחה, ואין דבר המסוכן מזה באמצעים

אולי, יש חשש, שהיא תתייחס ברצינות לאיוולת ש"ת של סיפורים נמחקה באוגנדה".

שכן בשביל מבצע אוגנדה דרושה קודם כל את פילדמרשל אחד מטורלל לגמרי. הדרוש גם קצת, יותר מזה: כזה. על מיבצע כזה צפוייה לנו בבעלה הוקה מאד, או הלשה מאד, ורק פעם בפעם הבאה לא יהיו הטירוריסטים מופתעים כל כך, שאנו בכירים את עבנו הגברותי להלוסין, הרי לא גבייל לגיל הבוז והתפרצויות הזעם, אם מכש לא תחזור על מעשה־הקוסם שלה בבוא המבחן. הנו אנו כורגייים זאת בקצה האצבעות שלנו, שלול להדה, לא, לנצח שאולה שבע אמות מתחת לאפס.

*

קראנו בסיפוק בעתונים, שמהרהרים בחידוש פ־היהדה הביוזהות לכלחמה בטירור, ושמע בכל זאת נתנו את דעתם לבדיקת הפסקה המגבילה את הוצאתם של פסקי־דין־מוות על המחבלים. „לא יוטל גזר־דין־מוות בבית־משפט צ־פוסק סעיף 46/א' של הצו בדבר הוראות בטחון, אם היו לשהות שנים משופטיו קצינים בעלי דרגה שמטה, והדין ניתן פה אחד". סעיף זה, תיווי, אין בו אף נימוק מעשי המצדיק אותו, פרט להצגת הומניטאריה לגבי הלי־אנוש. בעניין זה דרוש חישוב קר, כפעם ציני, שאין בו זכר לתאוות נקם הערבים ואף לא לרגשי הרחמים של היהודים, אין לו קשר אפילו עם הכוות עצמו, והוא בעיה בטחונית.

אכן, מה אומר ההגיון העייקע? אילו היינו את האדונים הרצחנים שנפלו בידינו למיתה ומ־את פסק־הדין בו במקום, אמנם היינו נוטלים מהם את הפיתוי לבצע חטיפות למען שיחרורם, אך מאיצים בהם לבצע מעשי־גמול זוועתיים, ללא כל הבחן. אילו היינו מוציאים פסקי־דין־מוות ומש את ביצועם לזמן בלתי־מוגבל, פתרון שכותב אלה גורס זה שנים, הרי במקרה זה יכולנו להציב של הוצאות להורג כנגד איומי הטבח של החוטפים. אנחנו בוחרים מיטב בזה דווקא בפתרון השני המחבלים הלכודים בידי כתותינו נידונים ל ומוסיפים לשבת פיתוי לחטיפות חדשות למען שיח בדיוק כאילו היו נידונים למיתה, בלא שהם גורם־הרתעה בידינו, בלא שהם ימלאו תפקיד במיקוח.

קלפים, למען השם, אנחנו חייבים להכין אילו שהם לקראת הבאות. הם יחטפו מחר את ילדינו, כיקוח, למען תנקם בלבד.

התם שואל את עצמו וחוזר ושואל: מה מסכנים עם פסקי־דין־מוות תלויים? גם או להוסיף בסוסים? נכון, אם כן לכל הגורע נהיה מצב. בההבדל הקטן שנוכל להזהיר את החוטפים: בהתנכלותכם לבני־הערובה, אתם מוציאים להורג חבריכם". הבה נחשוב לרגע קט, איך יגיב הטירוריסט הקטן כאשר עשרות, לא, מאות של חבריו בכלא הישראלי נידונים למוות־על־תנאי? כיצד יקרא למבצע חטיפת המטוס הבא: „מבצע חיסול הנ לנשקי"? האם קטילת כמה אורחים של האויב ה דבר שילכד ויחסל את עם ישראל, מהווה פיצוי המוני של חבריו? אתם אומרים כן, המטורפים מסוגלים לכל? יתכן שכך הדבר, אבל, במסות אנחנו מפסידים בניסוי? להיכבע אפשר גם ככה, במיבצע צבאי נועז אפשר גם ככה, אם כן מדוע לא את האדונים הרצחנים למיתה? למה לא ליהנו הספק?

בגלל „ברוטאליזציה של החברה"? בגלל „ער מוסריות"? האם קיים דבר עהות מוסרי עלי אר מלהזן את כהני אוקובוא ללידה שפות?

מבצע השבוע

שלם 500 ל"י במזומן והסלון שלך

מודל „אטון" במבחר עשיר של צבעים
היתרה 4,500 ל"י ב־10 תשלומים חודשיים
מבחר עצום של מזנונים מודולריים, חדרי שינה, חדרי ילדים, פינות אוכל ומערכות סלון מכל הסוגים. בטיב מעולה במחירים זולים ובתשלומים נוחים
רק אצל מרכז המזנונים והריהוט המודרני
שבתאי לוי יפו, רח' בית־אשל 7, טל' 821469

מדור מיוחד לילדים
קל וחומר
בין הפותרים יוגרלו
פרסים יקרים

בעמוד 29

הגרלה במבצע „טרמפרסיאדה"

הנהלת האגודה למען החייל בישראל, מודיעה לציבור כי הגרלת הפרסים למשתתפים במבצע „טרמפרסיאדה" תתקיים בבית מפעל הפיס בתל־אביב, רחוב הפטמן 3,

ביום שני, 12.7.1976, בשעה 5 אחה"צ.

הציבור מוזמן.

למכירה
עסק מבוסס
במרכז בני־ברק
טלפונים 789928 — 787273
בשעות הערב — בלי מתווכים

על־תנאי: כיצד נפלה ההכרעה על מיבצע החילוץ

מאת יוסף חריף

אם משהו לא יהיה בסדר ויהיו נפגעים רבים — אני יודע, כי אני אהיה הכתובת לבקורת, ...ענות ולא אף אחד אחר, ואף־...פי־כן אני ממליץ לעשות את ... אני מאמין ביכולתנו להשיג ... היעדים של שחרור החטופים ... זו... אני לוקח על עצמי את ... האחריות!..."

...ה היו דבריו של ראש הממשלה, יצחק ... לידידיו, שעה קלה לפני שנפל הפס... ההחלטה לבצע את פעולת החילוץ של ...פים באוגנדה באמצעות יחידות צה"ל. ... זה בלא ספק הרגע הדרמטי ביותר ... שבוע מורט־עצבים, שבו התהלכו ראש ...שלה ושר־הבטחון כן שרים ובעלי־תפ... ממלכתיים אחרים דלוקי־עיניים מחוסר ... אפילו ספיקות ופקפוקים, שקדם למב... נגדי שעוד רבות יושר לו וידובר בו.

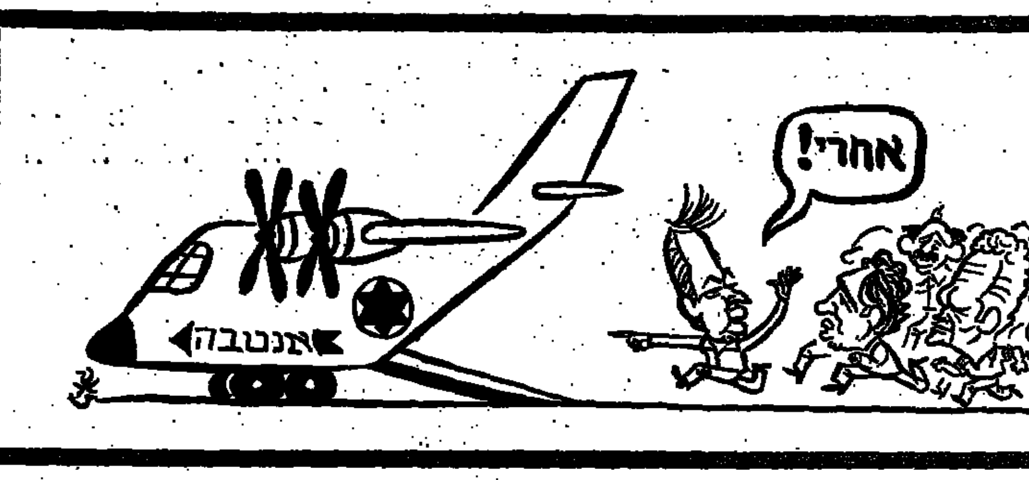

...שעות לא ארוכות, הגם שנראה היה נמשכות כנצח עצמו — יכול היה הממשלה לבשר לחברי הממשלה, ש...ופים בדרך הביתה"...

...ין קשה לצפות מה התרחש בשבוע זוה. ...צף ועולה לנגד העינים כבחלום ממש ...שאתה מתרחק מן המאורע ונראה לך ...יחק זמן, שלא תחת רושם ההלם־...יון, ייקל עליך לתפוס את אשר אירע ...ולך הפלא הזה וגודל פי שבעים ו...

...רק הפלא, אלא גם ההודיה והוראה ...תה את ההכרעה הנועזת, וזורת אף ... כוזמן נעלמה אנחת הרווחה. איך אמר ...אבן לסיניהאן „הגוף", שיצא מכליו ב... התפעלות: כשאני נזכר באיזו שוליים ...הילכה הממשלה בהחלטה „אני מתכסה ...באורה ריסטראקסיה..." הזמה, כי זו ...זה אצל רבים רבים שהיו קשורים ...ה על מבצע־החילוץ, אם באורח אק־...ראם באורח סביל יותר.

כלב קל החליט ראש הממשלה לומר ...לתכנית אשר עובדה בכשרון רב במטה ...של צה"ל. כשאנשים כבר היו משוכ־...בצורך לפעול — עדיין היה ראש הד־... מהסס ו„היסוסי זה ייחשב לו", לרבין, ...ת־שבח. כך רוצה, מן הסתם, אותה ...את ראש ממשלתו כשמדובר במבצע־...י־גבורה. הוא רוצה לראות את ראש ...לה ואת כל שהיו המסכימים עד לרגע, ...לה ואת כל שרין הספניים עד לרגע, ...היה כל איש משוכנע שאכן אין ברירה.

...אנשי צה"ל וגבורי המבצע כבר נכנסו ...בטח בדרך שיבתם הביתה עם מטענם ...י היקר, בינם המפכ"ל רב־אלוף מרד־...ר כמה מאלופיו, לכבוד סיכום־ראשון.

...המשפטים, חיים צדוק, במעמד אחר צבחים רבים לשמעון פרס, אשר במס־...זפקידו כשר־הבטחון זה לו המבצע הי־... היכול לשמש מבחן עליון לאיש הנר ...באחריות הפרלמנטרית" לבטחונו, בצד ...זה שהביע שר־המשפטים לתפקד שמי־...ותם ימים־נוראים ראש הממשלה, הכתה ...ה ואתו שתוף־פעולה מבורך בין שני ...ים, שבכל־ימות־השנה יש ביניהם „אי־"

הבנותי התגבשויות — וברגעים מסויימים אף נראה היה אולי שכל אחד מושך לכיוון נגדי — העניק לה שלה של רווחה אחרי תקופת־דכדוך כה ארוכה. ובבוא השעה להפיק את כל הלקחים לא יהיה זה, כך בוודאי יה־בד, חלקת המוות חשוב מכל מה שנתרחש כל אותו שבוע, שעשרות ישראלים, אנשים נשים וילדים, היו בכבלי השבי של כנופיית המכורים באוגנדה; כנופיה ללא צלם אנוש, שממשלת ישראל מוכנה היתה, כבלוה הכל, לשאת־ולתת עמה תוך נכונות לשחרר בן הד־ כלא מחבלים צבורים. (רבין: „...זה לא היה תכסיס של רווח זמן, ואילו נוהרה ברירה זו לבדה — היינו עומדים בהחלטנו. בהכרה בל יעונה").

הפתק שהכניס תת־אלוף פורן לישיבת הממשלה

בשביום הראשון, ה־4 ביולי, סמוך לשעה אחת ושלושים נכנס מזכירו הצבאי של ראש הממשלה, תת־אלוף אפרים פורן, בעיצומה של ישיבת הממשלה ומסר לידיו של ראש הממשלה פתק — הופעה שכיחה למדי — לא שער איש, בנפשו מה יוליד „פתק" זה כעבור שבוע ימים. ראש הממשלה הפסיק את הישיבה ובישר לשרים את תבנו: בטוס „איר פראנס" שבא מישראל נחטף בדרכו מאתונה לפאריס!...

כעס נטל־ידוע היה על מגמות החוטפים ועל יעדו המודייק. הידיעה האחת שניתן היה להציל מפי הקברניט, שהוא נצטוה לח־נות בבנגזי שבלוב. ואף־על־פי־כן חלף, מן הסתם, הרהור אצל רבים מבין חברי הממשל־לה: הפעם לא יהיה מנוס בלשחרר מחבלים.

לרגע נתמלאה אנחת רווחה — המטוס עזב את בנגאזי ושגה לאוגנדה. וזה נחשב ל„בשו־רה טובה", שכן מול קאמפי מוכה־השגעון, יהיה לישראל עסק עם... נשיא הארגון לאח־דות אפריקה, נשיא אוגנדה, אידי אמין, „אי־שיות בינלאומית מתונה יותר", שמן הסתם יסכים למען צרפת, בעלת המטוס החטוף — לאו דווקא למען ישראל — להשפיע על קבוצת החוטפים, שתשחרר את המטוס על אנשיו.

בטרם נתפזרו השרים הודיע ראש הממשלה שהוא מפעיל את „צוות־השרים" (היינו, צוות הכולל את ראש הממשלה, שר־הבטחון ושר־החוץ) ואליו הוא מבקש לצרף את שר־המשפטים, חיים צדוק, שר התחבורה, גד יע־קבי וכן את השר ישראל גלילי.

אם מישהו נתפס לרגע להירהורים אופטי־מיים הרי זה משום, שבמגעים עם ממשלת צרפת הצליח משרד־החוץ להוציא מבנה — מן הסתם, על דעת הסמכות העליונה ביותר, הנשיא, — שצרפת לא תפקיר את הישראליים וכי כל נוסעי המטוס ללא הבדל מוצא „יהנו מכל. מה שמעניק למי שחוסה „תחת דגל צרפת". ברנצ'־יאשא אף זה משהו, מה עוד שישראל ממילא אינה יכולה לצשות דבר בהיותה „אויבת" בעיני אידי אמין, שליטה הנוצצי ואיש הדמים, כהגדרתו הנודעת של פרופ' מויניהן.

ההירהור הראשון בדבר חילוץ בכוח

בכל שחלפו השעות הדידיצה על „המג־עים" בין צרפת לאוגנדה — שנשיאה קיבל עליו „מטעמים הומאניטריים" לטפל בענין המטוס החטוף — רדשו זו אחר זו, החל הייאוש מכרסם כאן יותר ויותר. אין היכה, שכבר ביום ג', עשרים וארבע שעות לאחר שהחל „הטיפול המעשי" של צרפת, עלה ההירהור־הראשון בדבר הצורך לחפש דרך להלך את המטוס בכוחות עצמנו!

יש אומרים, כי הרהור כזה, חלף אצל שר־הבטחון כבר ביום ב'.

הכל היו עדיין מעתינים, מחוסר ברירה, בי־עיסקת־חילופין, שהביצוע ביניהם החוטפים והאחר אידי אמין הגדירה. כ„נדיבה" למדי. כבר באותו שלב נתברר, כי שתוף הפעולה בין נשיא אוגנדה והמחבלים הוא כמעט מושלם. לא זו בלבד, שהחוטפים נהנו מהכ־נסת־אורחים חמה, אלא שכוחות אוגנדיים ש„כיתרו" את המחבלים. לא באו כלל לאיים על החוטפים. למעשה יצרו מעגל נוסף, שבא להקל על המחבלים שעמדו במעגל הראשון ועשו בנוסעי המטוס בכל העולה על רוחם. הגרמנים שבין המחבלים ערכו „סלקציות" הפרידו בין ישראלים לשאינם ישראלים; אחרים, בסיוע תגבורות שקיבלו מאנשי אשיף מקומיים, הצליחו להשתלט, בחסות השמירה האוגנדית, על האזור שם הוצבת המטוס, באורח יעיל עד, שלא נראה לבצורה כל סיכוי להלוך את הנוסעים, אלא להיכנע לכל דרישותיהם.

הדבר היה, כאמור, ביום ג' של השבוע שעבר. אותו יום התלים ראש הממשלה לשתף את ראשי האופוזיציה בכל תהליכי ההשלטות. בסיום דיווח ראש הממשלה, יצחק רבין, ל־ועדת־החוץ והבטחון נפגש עם ח"כ מנחם בגין ואלימלך רימלט כדי למסור להם על ההתפתחויות עד־לאותה־שעה. מר בגין אמר לראש הממשלה כי יכול הוא לצעת בשעה זו לתמיכה מלאה מצד האופוזיציה.

למחרת שוב נועד ראש הממשלה עם חב־רי־הכנסת בגין ורימלט.

ההלה מסתמנת החלטה עקרונית להסכים לפ־דות את השבויים הישראליים באוגנדה במחיר שחרורם של מחבלים עצורים מתוך הרשימה, שהציגו החוטפים. אין זאת, אלא שהאופציה הצבאית לא נראתה בעשית כל עיקר באותו שלב. גם אנשי האופוזיציה גילו הבנה למצב.

„גיבוש מחשבות" בבוקר יום ה'

מתוך קטעי עתונות בעולם שניתן היה ללקט השבוע אפשר להבין מה היו הקשיים: אידי אמין הודיע, למשל, כי החוטפים שוהו בכמה מקומות ושיב אינם ברובים במקום אחד ליד המטוס. אם כן, אין טעם בפעולה שאינה מאפשרת את הילוצם של כל החטופים. אותו זכן גם הודיע על מילכוד סביב המטוס — גם כן „כידבי" שאינו מעוזד לצאת לשגה.

עם השכמת הבקר של יום ה' קרא ראש הממשלה לצוות השרים. תכלית הדיון הפעם היתה, כפי שנאמר „לגבש מחשבות" לקראת הדיון בישיבה מיוחדת של הממשלה, שנקראה לאותו יום בשעת בוקר מוקדמת. הזמן החל דוחק. האולטימטום שנתנו החוטפים עמד להסתיים תוך שעות ספורות. קרובי החטופים שנתקפו בהלה מובנת נזעקו אל ראש הד־ממשלה ובטרם ישלח אליהם מנכ"ל משרד ראש הממשלה, עמוס ערן, לומר להם, שה־ממשלה ההיה מוכנה להיכנס למשא־ומתן עם החוטפים, רצה רבין שצוות השרים בדיונו הממשלה אחריו תקבל „החלטה מגובשת". כסתבר, כי באותו שלב לא היו חילוקי־דעות עמוקים בצוות וגם לא בממשלה לגבי ההכרח להודיע על נכונותה של הממשלה להיכנס למשא־ומתן עם המחבלים. שעבדה, גם ועדת־החוץ והבטחון היתה באותה דעה.

צהרי יום ה', הכחו גובר. עמוס ערן החוזר מפגישה נרגשת עם קרובי החטופים והדוח לצוות השרים, המתכנס לדיבה, ש־עיקר תכליתה לעבד את הפרטים למימוש ההחלטה הנבשלה — היינו, הנכונות לשחרר מחבלים תמורת החטופים. השאלה המתעוררת מיד היא כמה זמן נשאר עד שיגוע האולטימטום. אי אפשר להשיג תשובה ברורה. אלוף משנה ברוך (בורקה) בר־לב מתקשר עם ידידו אידי אמין כדי למצוא מענה לשאלה, אך הענין אינו מתחוור כל צרכו.

שאלה נוספת שנתעוררה, לא פחות חשו־בה, היתה היכן יבוצעו החילופים אם יבוצעו. מסתמנת מגמה להתנגד לכך שהחילופים יבוצעו באנטבה, מחשש לאיזו תחבולה של המחבלים, הנהנים משתוף פעולה מלא מצד אידי אמין. משמע, מ־ייחרש — מתגנב ה־חשש — ישראל תביא לאנטבה מחבלים לשם מסירתם לאידי אמין — ולפתע יתברר, כי החוטפים אינם מסתפקים בכך, אלא דור־שים תמורת שחרור חטופי המטוס עוד ועוד...

מורשמעת בהתיעצות הדעה, כי ישראל חיי־בת לעמוד על כך, כי החילופים יעשו ב־צרפת — כבעלת המטוס החטוף, שקיבלה עליה את האחריות כלפי כל הנוסעים, ללא הבדל מוצא ולאום.

המחבלים מעלים את המחיר

אלא שלכל זה אין מגיעים כלל, כי המשא ומתן אינו מתנהל באמצעות צרפת, אלא באמצעות שגריר סומאליה באוגנדה; ככל הידוע איש אשיף מובהק, (אפשר שצדקה עשה הקב"ה, שהמו"מ הוטל על הסומאלי; שכן על ידי כך נתברר מיד, שהמחבלים מתכוונים לסחוט ולסחוט מעבר לרשימה ה־מקורית של המחבלים שהם ביקשו מישראל בתמורה לשחרור החטופים: ראשית, אמר השגריר הסומאלי על דעת שולחיו אין ה־מחבלים מוכנים בכלל להיכנס למו"מ על מספר המחבלים העצורים, שנדרשו את שח־רורם. (החלטת הממשלה לא דיברה על היע־נות מלאה לתביעת המחבלים, אלא על נכו־נות „להיכנס למשא־ומתן"). שנית — נתברר, כי כאשר המחבלים אומרים שאין הם מוכנים להתמקח כלל על „המספר", רואים הם בישר־ראל א ח ר א י ת — לא פחות ולא יותר — גם לשחרור העצורים בארצות אחרות, והיינו בגרמניה, שוייץ וקניה...

שאלה אחרת שנתעוררה בהתיעצות היתה מ י יערוך את הבקורת באנטבה אם אמנם משחררים המחבלים את כל החוטפים. עלה רעיון של מנקר בחסותו של אידי אמין, אך עד מהרה נתברר, שכל השאלות הנכבדות הללו שהועלו — מוקדמות מדי. לא זו בלבד, שהמחבלים אינם מסתפקים בשחרור המחב־לים העצורים בישראל ומצפים שישראל תהיה אחראית לשחרור המחבלים, שנדרשו על־ידי החוטפים במדינות אחרות, אלא שחוטפי המטוס העלו בינתיים את המחיר. עדיין לא החל המשא־ומתן הממשי, עדיין דנה הממשלה בישראל על הפרטים לביצוע החל־טת הממשלה — והנה מגיעה ידיעה, שה־חוטפים אינם מסתפקים ברשימת ארבעים העצורים בישראל הם רוצים להוסיף עליה כך וכך שמות...

האם זו „השערה", או חשש־שוא פרי השר־דנות מובנת כלפי החוטפים? לא, זו הדעה, שבאה מן „המתווך" הסומאלי, שאמר לאנשי שיחו הצרפתים: הפלשתינאים שוקלים להו־סיף לרשימה שהוגשה לישראל „עוד מספר שמות" בלי כל קשר — כך אמר — למה שנדרש ממדינות אחרות.

התמונה הלכה ונתבהרה: הבטחון העצמי של החוטפים גבר מרגע שישראל הסכימה להיכנס למו"מ עמם על הרשימה הנודעת, שכללה את קאפוצ'י וקוזו אוקמוטו ו„תכשי־טים" דומים, מהם שהיו מעורבים בפעולות חבלה ורצח ממש. החסות של אידי אמין ויכולתם של אנשי „החזית העממית" להתהלך באוגנדה באין מפריע עודדו, ככל המשוער, לשחק את המשחק בקור־רוח תוך תקווה, שהזמן משחק לטובתם וכי על כורחה תגיע ממשלת ישראל לנקודת־השבירה וכי שמוכן היה להיכנס למו"מ על ארבעים הראשונים, שהיו כלולים ברשימה יסכים בודאי שלא לקלקל את „העיסקה" בגלל עוד עצורים בודדים...

היתה זו, מסתבר, טעותם הגדולה של המחבלים. הם יכלו לקבל חלק נכבד מתוך הרשימה המקורית, אבל תאבונם גדל והלך ומשום שלא הסתפקו ב„בוטס" דחקו את ישראל לפינה, שבכמנה לא היה מוצא אחר — זולת „מבצע הוראקלסיס"...

שליחות בר־נתן לפאריס

גם באותם רגעים, שהיך המשא־ומתן נראתה כאבודה, לא רצתה ישראל לסתום את הגולל עליו בטרם תיעשה בדיקה נוספת. זו היתה תכלית שליחותו של אשר בן־נתן, יועצו המדיני של שר־הבטחון ושגריר ישראל לשעבר בפריז לצרפת. הידיעות הבלתי ברורות חייבו בדיקה יסודית יותר. בן־נתן יצא בסוף השבוע לפריז לימסה אחת, נפגש עם אישים רמי־מעלה כדי לבדוק בעיקר שאלה אחת ויחידה: האם יש אפשרות להלוך את החוטפים במשא־ומתן? התשובה שיכול היה לשמוע לא היו מעודדות. איש לא יכול היה להבטיח לו כדבר הזה. לעומת זאת שמע מפי שר חשוב, שיקיה זה גודא אם ישראל היבצע, שכן לא תהיה זו רק בניעה ישראלית אלא כניעתו של... העולם כולו".

בבקביל עלה באותו יום ה' רעיון אחר ובלבד שלא יהיה צורך להידרש לאופציה הצבאית, שבינתיים הלכה קורמת עור וגידים. שמעון פרס וגד יעקבי העלו את הרעיון לשגר לאוגנדה את משה דיין, אילו האמינו פרס ויעקבי, כי שיחה ישירה של דיין עם אידי אמין, המתפאר תמיד בידידות שהוא רוחש לדיין, תהיה מועילה מאד.

ראש הממשלה, יצחק רבין ושר־החוץ, אלון, הביעו התנגדות להטלת שליחות כזאת על משה דיין. נימוקיו של רבין היו שאידי אמין „אינו ניתן לחיזוי" ומי יודע אם גם משה דיין לא יתוסף על בני־הערובה הישראלים ולכך אין הוא, ראש הממשלה, יכול לתת ידו. סיבה נוספת: אילו היה משה דיין באוגנדה — אי אפשר היה לבצע את האופציה הצבאית...

בין כה וכה, הענין ירד מן הפרק.

לאחר בחינה נוספת של המגעים המדיניים, באמצעות צרפת, שמהלכם הואט מחמת יציאתו של אידי אמין למאוריציוס לכנס ארגון האחדות האפריקני, התלים שוועדת השרים לעניני בטחון תתכנס ביום השבת, למחרת, בצהרים. עמוס ערן, שדיווח לועדת החוץ והבטחון ביום ו' על „ההתפתחויות האחרונות" לא יכול היה, כמובן, להכניס את הועדה בסודה של „ההתפתחות האחרונה" ממש, שהלכה ונעשתה ממשית מרגע לרגע.

כל אותו יום נתלבט ראש הממשלה קשות. הוא ידע היטב איזו אחריות נוראה הוא נוטל עליו אם יאמר „הן" לאופציה הצבאית, בליל־שבת, בשעות לילה מאוחרות, כשהוא לבדו נמלה אצלו ההחלטה.

ישיבת הצוות המורחב נקבעה לשעה 11.30 לפני הצהרים.

במעמד מסויים אמר שר הבטחון כי בעצם חדל להתנהל מה שכונה „משא ומתן". מה שמתנהל הוא מבצע סחיטה, שאם ניכנע לה — מזמינים עלינו דברים, שלא נוכל לעמוד בהם בעתיד. בכניעה ללא קרב אתה עלול לסכן מ א ו ת בני־אדם.

דעתו של שמעון פרס כפי שהסביר להוב־ריו היתה: ישראל הפכה ל„מודל" למלחמה בטירור בעולם כולו. אם נלך לגרמניה ול־שוויץ תבקש שישחררו את העצורים שנדרשו על־ידי החוטפים מן הכלא למען אנשיה. הודים אנו כל קודשוב של אמינות ויכולת לעמוד בפני דרישות של מחבלים בעתיד ויהיו מגומות כאשר יהיו. צרפת, כבעלה אחריות ישירה למטוס ולנוסעיו העבירה את הכדור לאנטבה, המיוצגת על־ידי השגריר הסומאלי. זו הפעם הראשונה שמדינה החברה באו"ם ההשותפה לאמנה בינלאומית נגד חטי־פות מטוסים — משמשת בסיס לטירור ומסיי־עת למחבלים. אם „זה יעבור", אין כל בטחון שהדבר לא יחזור במקום אחר ואולי בעצם יכול להיות בטחון שהדבר אכן יחזור במקום אחר.

שר־הבטחון נגע גם במיבצע הציוני — האם יכולה ישראל לעמוד מנגד כשגורל יהודים בסכנה ואיזה גרמנים המושים באקדחים עור־כים „סלקציות"?

בערבו של יום השבת הלכו השרים איש לביתו. ראש הממשלה, שר־הבטחון שר־החוץ, ועוד נשארו מרותקים בלשכת ראש הממ־שלה.

השדר לנשיא פורד

נקל לשער את ההתרגשות השמחה והחי־בוקים ושפיכות השכם בהגיע הידיעה הראשו־נה על נחיתת ה„הרקולס" הראשון באנטבה. באותו רגע נשתכנעו הכל כי אכן הכל יהיה בסדר. התכנית שהוכנה בדקדקנות כה מרו־בה, הביצוע שהופקד בידים כה אמונות, מוכרח להיות בסדר.

עוד לפני שנסתיים המבצע כולו נודדו מנכ"ל משרד ראש הממשלה, עמוס ערן, — והעביר באמצעות השגריר דיניץ שדר לנשיא פורד מאת ראש הממשלה, יצחק רבין.

תכנו של השדר היה זה: אדוני הנשיא, יש לנו אינטרס משותף במלחמה בטירור. אחרי שישראל הגיע לכלל הכרה, שלא תוכל להלוך את נוסעי המטוס שנחטף באנטבה בשלום מידי החוטפים בכל דרך אחרת החליטה ממ־שלת ישראל לבצע פעולה צבאית — ה מ ת־ב צ ע ת ב ע צ ם ה ר ג ע י ם ה ל ל ו...

באותו שדר, שהשגריר נתבקש להעבירו רק לקראת סיום המבצע ואחרי קבלת אור־ירוק מירושלים, הבטיח ראש הממשלה לנשיא ארה"ב, שניתנו הנחיות למבצעי הפעולה למ־נוע ככל האפשר קרבנות בנפש.

להלן, ביקש ראש הממשלה להעמיד את ארה"ב על ענין מסוים, שהובא בחשבון כ־אפשרות שגם ישראל וגם ארה"ב יהיו חייבות לתת את דעתן עליה.

ובשמו של אותו שדר הובעה על ידי ראש הממשלה עוד משאלה אחת: „אני מקווה, אדוני הנשיא, להבנה למניעי הפעולה..."

באותם רגעים שהשדר הועבר לפורד — כבר אספו אנשי ה„הרקולסים" את החטופים והעלו את אחרוני החוטפים על המטוסים ב־דרכם הביתה, לישראל.

הנשיא גילה את ההבנה המיוחלת. יותר מזה, הוא הביע התפעלות, כמותו כמעט כל העולם התרבותי. ובהגיע שדר התשובה של הנשיא פורד — כבר היו החטופים ומצילוהם בבית.

ישראל הפכה בין־לילה בארה"ב, כהגדרת ערוצי מויניהן, מ„נתונה להסות מתוך רח־מים" — לגבורה ראויה להערצה. דומה גם העולם הגדול חש איזו הכרת תודה. ישראל זקפה את גווה השחוח והיא כמו נכנסת לעידן חדש.

משב רענן מיפאן...
בואו להתבונן ולהאזין לצלילה הערבים של מערכת הזיקרה הסטריאופונית
תוצרת מפעלי LUXMAN
מערכת מופלאה כזאת טרם ראיתם בארץ
LOOKING GOOD, SOUNDING BETTER
להשיג בחנויות המובחרות: • אליאס, רח' באזיר 20, ת"א, טל. 269749 • קולבוטרוניק, אלנבי 111, ת"א, טל. 612604 • צליל, רוטשילד 77, פ"ת • סטריאו של שמחה, אחד העם 12, חיפה, טל. 04-642516 • סופר סטריאו, לונץ 5, ירושלים, טל. 02-231390 • סוכנות לכל, מרכז העצמאות טבריה, טל. 067-22012 • אלמור, הרצל 208, רחובות, טל. 957356 • הבקתה, פסגי פאן לון, חדר 6, אשדוד. (רשימה חלקית)
יבואן: ש.ב.א. חברה לסחור והשקעות בע"מ פתח־תקוה, ת.ד. 2025
הפצה: נחשון שיווק

שיכון ופיתוח לישראל בע"מ
מציעה
חנויות למכירה (במכרז)
במרכז המסחרי החדש
בירושלים. נוה יעקב
בדבר פרטים וקבלת חוברת השתתפות במכרז, נא לפנות לחברת שיכון ופיתוח לישראל בע"מ, סניף ירושלים, רח' מרדכי בן הלל 15, בימים: א'—ה' בשעות: 8.00—12.00, בימים: א', ג' בשעות: 16.00—18.00, טלפון 3—231321.
את ההצעות יש להגיש עד יום א' 25.7.76 בשעה 12.00.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

هكذا من الاصل

מסך עשן בתעשייה האווירית

הנסיונות מצד ההנהלה לערער את סמכותו ומהימנותו של מבקר המדינה ✶ מועצת המנהלים לא פעלה כגוף מבקר ולא ייצגה את האינטרסים של בעלי המניות, היינו משלם המסים הישראלי ✶ כמה עולים „דמי הלימוד" — ההפסדים על פיתוח „ערבה" ו„ווסטווינד"? ✶ החשבונות הלא־מאושרים מטילים צל על רווחיותה של החברה

מאת **יובל אליצור**

מי שניסה בחמש השנים האחרונות ללמוד משהו על המפעל התעשייתי הגדול במדינה, „התעשיה האווירית לישראל בע"מ", מתוך קריאת בעתונות, צפוי היה לבלבול ולתסכול. שכן התיאורים על הנעשה בחברה הצטיינו בצבעיהם החדים: או האור קודר, שחור משחור בפי המבקרים, או תמונה בהירה וזוהרת, ממש „ספור הצלחה" בממדים בינלאומיים — בפי דוברי החברה החרוצים.

כה שהכביד במיוחד על הקורא המצוי להזור בעד מסך העשן ולהבין מה נעשה בחברה ומה הם סיבותיה בתחום המטוסים האזרחים המיוצרים על ידה, כגון ה„ערבה" וה„ווסטווינד", היו מערכות המספרים השונות שהוצגו בידי כל צד — הזובים מזה והמבקרים מאידך.

הדואיל והנושא סבוך למדי בלאו הכי, ואין קורא, אפילו זה שהתעניין במיוחד בפעילות החברה, יכול להרכיב מערכת מסדרים ועובדות משלו. הרי שכל סדרה של „גילויים", על מה שקורה בחברה ועל הבעיות המעסיקות אותה, היתה מסתיימת במפגן „תיקוף".

הפעתגאים היו מסייפים את כתבותיהם ב„רשי ההרגעה" שאילו מנהלי החברה היו מסכמים: „אין שחר לכל מה שנאמר עלינו. הדברים מבוססים על בורות ועל הסתה של המתחרים בחו"ל". אולם לפני שבועיים באה תזוזה במצב זה של „סטאטוס קוו". פורסם דו"ח וחשבון של מבקר המדינה על „התעשיה האווירית" בשנים 1973 עד 1975, כאשר חלק מן הנתונים מעודכן לתאריכים מאוחרים יותר. הדו"ח המעודכן והחריף קודמים של המבקר מביא סדרות של מספרים ועובדות, שהמבקר יכול היה לדלות אותם בצורה מוסמכת ולהציג אותם בזהירות רבה יותר מכל הערכה מצב קודמת.

חשיבותו של דו"ח זה לאו דווקא במסקנות הכלולות בו, מסקנות שאף כי הן מנומקות היטב, הרי ניתן לראות בהן פנים לכאן או לכאן (למשל: השאלה אם פיתוח המטוסים האזרחים הרים לפיתוח ה„כפיר" או אולי עיכב את קידום פיתוחו של המטוס הצבאי), אלא בעובדות שבו ובדרך הצגתן של שברזיות אלה.

● לערער על מהימנות המבקר

למעשה קיים שהה בסים־לויכוח. זכי שאינו מסכים עם מסקנות הדו"ח וכמובן גם עם מסקנות המבררת יותר שהמשמע מאז פרסום הדו"ח, חייב לערער בעיני הציבור את מהימנותו של דו"ח מבקר המדינה ואכן, זאת נסתה לעשות המשלחת בת תשעה מנהלים ושני יועצים של „התעשיה האווירית", שהופיעה השבוע בפני הוועדה לבקורת המדינה של הכנסת.

חברי המשלחת, ובהן יו"ר מועצת המנהלים של החברה, מיכאל פירון ומנהלה הכללי אל שווימר, העלו טענות חמורות נגד הדו"ח שחרג לדעתם מן ה„פרופורציה הנכונה" של בקורת. כבדות עוד יותר היו הטענות שלהם נגד אמצעי ההקשרות שנתפסו, לדעת המנהלים, ל„גל של השמצות". הפרסומים מדו"ח המבקר, טען עוד שווימר, כבר הביאו לנזק עצום לחברה, המוכרת את מוצריה בארצות חוץ בתנאים קשים ביותר, כשהיא חייבת לגבור על חשדנותם הטבעית של הלקוחות שמציעים להם מוצרים מתוחכמים של מדינה קטנה וכן על ההתנגדות הפוליטית המופעלת בלחץ ערבי.

אילו נתקבלה עמדתם זו של פירון ושווימר הדו"ח מבקר המדינה היה נגנז, או שהיה מצנזר עוד יותר (נרמז שגם הנוסח שפורסם זה לא מכבר „רוכך" פה ושם, בעקבות הפצרותיה של החברה) כי אז היו ההאשמות הכבדות, וכפי שמתברר עתה, מוגזמות, שהתפרסמו בשנים האחרונות בעתונות, המכשיר היחיד שנותר בידי הציבור לבקר את החברה, שכל מגמותיה הן לכאורה דכושו של האומה.

כדאי שנדע שהדירקטוריון של „התעשיה האווירית", המורכב מקבוצה של עובדי מדינה ואנשי ציבור, והוליד מוטלת, כבכל חברה ממשלתית, לפחות חלק מן התפקיד שמילא כאן מבקר המדינה — לא עמד תמיד על משמרתו כראוי — והעובדה זו מקבלת אישור בדו"ח מבקר המדינה. מתקבל הרושם כי למנהל הכללי ולעוזריו וכן לשר הבטחון משה דיין אישית, היתה השפעה רבה ביותר בקבלת ההחלטות המרכזיות, הן בנושאים של המטוסים האזרחיים „ערבה" ו„ווסטווינד" והן בעיסקות מיוחדות כמו למשל העיסקה המשותפת עם חברת „ס.ו.ג.א." לשימוץ 13 מטוסי „בואינג" (שבה פנתה „התעשיה האווירית" באמצעות משרד הבטחון להעדת השרים לעניני כלכלה לאישור העיסקה, לאחר שהיא כבר נחתמה עם החברה הזרה ולאחר שכבר שולמו דמי קדימה בשיעור של 10 אחוזים ממחיר הרכישה), והן בקשרים שבין החברה לבין משרד הבטחון.

● דיווחים לא מדוייקים

דוגמא מפנינת כיצד היתה יו"ר הדירקטוריון על הדיווחים של הנהלה בפועל, שלא היו תמיד מדויקים (אם להשתמש בלשון המדינה) מובאת בעמוד 63 מדו"ח המבקר. מסופר שם כי בסוף אוגוסט 1971 פנה עו"ד פירון אל שר הבטחון דאז, צבי צור, וביקש לקבל אישור ליצור סדרה נוספת של 12 מטוסי „ערבה", באיכות כי „בידי התעשיה האווירית הזמנות לרכישת 13 מטוסים", מתוך הסדרה של 24 מטוסים שהיו אותה שעה בייצור הרכבה. המכתב אף פרט את ההזמנות: 6 מארה"ב, 5 מאירופה, אחד מקנדה ואחד מאפריקה.

למעשה לא היו בידי החברה באותה שעה הזמנה מוגדרת. היתה רק הזמנה־מסגרת כי אוקטובר 1969, מחברת השיווק בארה"ב, שחלק ממניותיה היו בידי ה„תעשיה האווירית" וההזמנה לא יצאה אל הפועל אפילו

„בואינג 707" מוסב ממטוס־נוסעים למטוס־תובלה ע"י התעשיה האווירית

בחלקה. כיצד זה מסר איפוא יו"ר מועצת המנהלים מידע כוזב? בתשובה לפניה מבקר המדינה, מסר עו"ד פירון ב־21.11.74, כי למכתב שכתב ב־1971 לצבי צור והולו שרתית, שבהן הובא לידיעתו בטפורט, כל המידע היה ביחס להזמנות ולמידת המהימנות שיש לייחס להצהרות בכתב.

האין להבין מסיפור מעשה זה שלא רק ההנהלה בפועל יצרה מסך עשן, אלא שגם מועצת המנהלים, וגם עוזר שר הבטחון — הנציג המובהק של בעלי המניות, המיצג בדירקטוריון אינפורמציה לא מהימנה שנועדה להביא את משלם המסים הישראלי להשקיע סכומים נוספים בחברה? האם פרסום נוהג המדה זה של דיס־אינפורמציה, הוא חריגה מן ה„פרופורציות הנכונות" בדו"ח המבקר?

● לאן הולכים הרווחים?

גם הטענה החוזרת ונשמעת על ידי שווימר, כטענה שעליה חזר גם השבוע בהופעתו בוועדה לביקורת המדינה של הכנסת, כי ההפסדים שהיו בפרויקט ה„ערבה" וה„ווסטווינד" יכוסו כולם מרווחי החברה מפעילות אחרות, מוכיחים שב„חברת האווירית" הדירקטוריון לא היה בצינם של בעלי המניות. החברה ישבו למעשה באותו צד של שולחן שבו ישבו שווימר, בן יוסף וגלי, אנשי ההנהלה המעשית. בדרך כלל רווחים, אם יש כאלה, חייבים להגיע אל בעלי המניות — במקרה זה קופת האוצר — ולאחר מכן, בנפרד, יוחלט על השקעת. אפילו אם פורמלית נתקבלו על ידי הדירקטוריון ההחלטות בדבר ההשקעות, הרי העובדה שמר שווימר יכול היה לנופף ברווחים, שבעלי המניות לא דרשו אותם מכבר, בוודאי שהשפיעה על גדרות הדירקטוריון בהחלטה על ההשקעות: ויש לזכור עוד כי מדובר בהשקעות של מיליוני ל"י לשנה, סכומים העולים בהרבה על כל התרומות שגויסו השבוע בגלל ההדהבות שבאה בעקבות פעולת צה"ל באוגנדה.

כל הנושא של רווחיות „התעשיה האווירית" הוא מורכב למדי ומחייב ליסוד רב. הנה למשל בשנה שהסתיימה ב־31 במארס 1975 הגיעו רווחי החברה ל־45 מיליון ל"י כמעט, אך מתוך סכום זה 35.6 מיליון ל"י בגשר מריבית ורווחי הצמדה של ניירות ערך בידי החברה. זאת כנראה משום שהחברה הסמוכה לשולחן משרד הבטחון, נהגית מריבית מימון גדיבה, המאפשר לה להחזיק סכומים בניירות — מתורות שכרבית מפעלי התעשיה הפרטיים בישראל אינם יכולים להרשות לעצמם.

אור נוסף של משמעות הרווחיות של החברה שופך סעיף „לקוחות וחשבונות אחרים" במאזן. מתברר כי בסוף מארס 1975 כלל המאזן סכום של 869 מיליון ל"י, למעלה ממחצית מכל הנכסים של החברה, חשבונות שהוגשו למשרד הבטחון ואשר מהם 534 מיליון ל"י עוד לא אושרו. אם יחליט משרד הבטחון שלא לאשר רק 5 אחוזים מכל החשבונות — וקיצוץ זה סביר בהחלט — היה הרווח התפעולי של החברה נהפך להפסד.

● החשבונות שלא אושרו

ועוד: כרבע מחשבונות אלה שלא אושרו, כלומר, כ־133 מיליון ל"י, הם משנות הכספים 1969 עד 1973. איך להבין שמהם לא הצליחו עובדי משרד הבטחון במשך ארבע שנים לבדוק את חשבונות ה„תעשיה האווירית" ולאשר אותם. עד כדי כך אין הבירוקראטיה הישראלית מגיעה. קרוב לוודאי שלפחות חלק מחשבונות אלה הם נושאים שבהם יש מחלוקת בין משרד הבטחון לבין ה„תעשיה האווירית" והחשבונות לא יאושרו לעולם — אלא אם כן תפעיל הנהלת ה„תעשיה האווירית" לחצים באמצעות הנהלת משרד הבטחון. מוזיקת כמה עשרות מיליונים מהחשבונות שלא אושרו, יהפכו איפוא את ה„תעשיה האווירית" מרווחית למפסידה.

דרך אחרת להפסיד היא באמצעות חברות בת. כך למשל מציין רואה החשבון של „אל־תא", חברת לאלקטרוניקה בבעלות ה„תעשיה האווירית", שהוא נמנע מלחוות דעה על הערכות ההנהלה של עבודות במחיר קבוע הכוללת עבודות פיתוח שמרס הסתיימו, של כ־30 מיליון ל"י ב„אלתא" — וכל זה בנוסף להפסד של 13 מיליון ל"י בחברה זו, הפסד שבעטיו נמחקו בינתיים השקעות של „התעשיה האווירית" ב־10.8 מיליון ל"י בלבד.

הערות אלה מתבססות רק על חלק קטן מן העבודות, שמבקר המדינה מביא אותן מתוך מסמכי החברה עצמה, המעמידות סימני שאלה בכל דרכי חישוב הרווחים ב„תעשיה האווירית". כך, למשל, אם זמן ייצורו של מטוס הוא כשנתיים, החברה מקבלת מימון נוח לרכישת חמרי הגלם הדרושים במהלך הייצור הם נקנו בשער הדולר שהיה ביום בו התחילה העבודה, יתכן מאד כי התמורה שהקבל החברה עבור המטוס, תהיה גבוהה יותר, בהתחשב עם הפיחותים בשער המטבע שחלו מאז. אך לא כל הפרש בין הוצאת התשומה לבין הפדיון הם באמת רווח על הייצור: חלק לא מבוטל מהפרש זה יכול להיות פשוט רווח הפרשי שער, בעת תהליך הייצור.

ניתן לומר כי חישובים אלה המצביעים סימני שאלה בענין דיווחי הרווחיות של „התע-

דמי לימוד" למשק

עשיה האווירית", הם למעשה שוליים לעומת ההפסדים הצפויים לחברה בעקבות הפרויקטים של „ערבה" ו„ווסטווינד", שבהם עלול ההפסד להגיע ליותר מחצי מיליארד ל"י.

● „דמי לימוד" למשק

מתחילת שני פרויקטים אלה ועד ל־31 במארס 1975, עודף התשלומים על תקבולים (כלומר הפסד שוטף השקעות) הגיע ל־85.6 מיליון ל"י. על יסוד מספרים אלה ועל יסוד תחזיות מכירה, אמרו מנהלי „התעשיה האווירית", כי אם עד לשנת 1980 יגיעו ההפסדים משני הפרויקטים ל־100 מיליון ל"י כי אז לא יגרם כל אסון וניתן לראות את ההפסד הזה, כ„דמי הלימוד" למשק הישראלי כולו, בפיתוח מטוסים אזרחיים.

חולשתו של חישוב זה, שהוא תלוש מן המציאות. אם נקח רק את עודף התשלומים על התקבולים בשני הפרויקטים, הרי מהשנה שבה החל בהם ונוסיף רק 8 אחוזים רבית לפי כל שנה, רבית סבירה למדי, יתברר כי עודף התשלומים על התקבולים מגיע ל־47 מיליון ל"י. ברור שאילו היינו עושים חישובי ההצמדה על ההפסדים שהצטברו, היה הסכום גבוה פי שנים או יותר. האמנם אפשר יהיה בעתיד למכור כמות כה גדולה של מטוסי „ערבה" ו„ווסטווינד", כדי שנחזיר לנו לפחות חלק קטן מן חצי מיליארד שאבדו? ספק, אם כי התחזיות האופטימיות ביותר של הנהלת „התעשיה האווירית" רואות באמת אפשרות כזאת.

כאמור, אחד הסיעונים להצדקת הפרויקטים של המטוסים האזרחיים הוא, שהנסיון שנרכש בהם סייע בפיתוח ה„כפיר". זוהי שאלה מקצועית מובהקת, מהזה המבקר, אף כי הוא מתנכח עם טיעון זה ומוכיר שהחברה נאלצה להביא מחו"ל מאות מומחים שקבלו משכורות גבוהות במטבע חוץ לביצוע הפרויקט של המטוס הצבאי.

מה שכנראה אינו שנוי במחלוקת הוא, שלאחר שנת 1970, כשהחרים אמברגו הנשק הצרפתי ישראל נזקקה למקורות חדשים לאספקת מטוסי קרב, הופנו כל המאמצים לפיתוח ה„כפיר". כרגע זה ואילך קשה עוד לטעון כי ייצור המטוסים האזרחיים מסייע בייצור ה„כפיר". אם נוסיף לכל זה את העובדה, כי עיקר ההוצאה בפיתוח ה„ערבה" וה„ווסטווינד" נעשו דווקא אחרי שנת 1970, מתערער עוד יותר הבסיס ההגיוני של טיעון זה של „התעשיה האווירית". הגיון מחייב איפוא, כי בשנת 1970, לאחר שהתברר במדויק אפשרויות השיווק של שני מטוסים אלה, צריך היה לקבל החלטה אמיצה על הפסקת הפרוייקטים הללו.

אילו התקבלה החלטה מעין זו, היה ההפסד קטן פי כמה והיה זה הפסד שניתן היה להצדיקו כ„דמי לימוד" בלתי נמנע עבור פרויקט ה„כפיר" ולא היה צורך בוויכוח שהתעורר עתה בעקבות דו"ח מבקר המדינה.

אם לא נתקבלה החלטה אמיצה מעין זו, היה זה במדה מסויימת משום שאלה שהוטל עליהם להחליט, היו בצילה של „מדיניות מסך העשן" של התעשיה האווירית. האינפורמציה שנמסרה לציבור הרחב היתה סלקטיבית ומועצת המנהלים לא פעלה למעשה כגוף מבקר, העומד מעל להנהלה המעשית.

בתנאים אלה מהווה דו"ח מבקר המדינה על „התעשיה האווירית" מכשיר רב תועלת לבדיקת המצב בחברה זו ולקבלת החלטות, גם החלטות כואבות בכל שיהיו.

מיבצע החילוץ — מבט מניירובי

„אחד ההרקולסים שידר למגדל הפיקוח: הבאנו את הפלשתינים!"

מחבל ניסה להסתתר בין החטופים ✶ ארבעה מחבלים חוסלו בחדר שלתוך הושלך רימון ✶ חייל ישראלי נשא ביד אחת את נשקו ובאחרת ילד בן

מאת **דניאל טורגרסון**
ניירובי

שרות „לוס אנג'לס טיימס" מיוחד למעריב

חיילי הקומאנדו הישראלי פשטו על שדה התעופה אנטבה במוצאי שבת בעזרת ג'יפים וקומנדקרים והפתיעו בצורה זו את המחבלים הפלשתינים ואת החיילים האוגנדים.

מקורות יהודי דבר כאן מסרו ל„לוס אנג'לס טיימס", כי הפשיטה בוצעה כך: שלושה מטוסי תובלה „לוקהיד הרקולס" הגיעו במוצאי־שבת לאנטבה. המטוס הראשון ביצע נחיתה שקטה בקצה המרוחק של מסלול הנחיתה הצבאי בשדה. בני הערובה הוחזקו בבנין הטרמינל הנמצא בקצה השני.

ברגע בו עצר המטוס, נפתחה דלתו האחורית הגדולה ומספר ג'יפים וקומנדקרים מאויישים בחיילי קומאנדו, דהרו מתוכו החוצה. הם נסעו בחשכה לעבר הבנין במרחק של כ־750 מטר מהמטוס. אף אחד לא עצר אותם. אף אחד לא תיאר לעצמו, כי הישראלים יגיעו רכובים על כלי רכב צבאיים.

מטוס ה„הרקולס" השני הקיף את שדה התעופה באוויר במטרה למשוך תשומת לב מגדל הפיקוח באנטבה ביקש מן המטוס להזדהות. אחד מאנשי הצוות ענה באנגלית, במבטא צרפתי, כי זהו מטוס צרפתי „המביא את הפלשתינים שביקשו את שיחרורם".

שלושה או ארבעה מן החוטפים עמדו מחוץ לבנין, כאשר הם צופים במטוס ה„הרקולס" הסובב את השדה — ובדיוק אז הגיעו חיילי הקומאנדו. החוטפים נקצרו מיד במטח של תת־מקלעים, אך הבנין היה מוקף גם בחיילים אוגנדים ואחד מן החיילים האוגנדים פתח באש לעבר הישראלים ממגדל הפיקוח.

מפקד הכוח התוקף, סא"ל יונתן נתניהו נפגע באש. חלק מחיילי הקומאנדו הדקיפו את החיילים האוגנדים ואחרים פרצו לתוך בנין הטרמינל.

בני הערובה התעוררו משנתם ברגע בו החלו היריות. „ליפול ארצה", צעק אחד החיילים הישראלים. בני הערובה השתטחו על הרצפה.

☐ „הצביעו על המחבלים"!

אחד החוטפים השיב באש לעבר החיילים הישראלים, לאחר מכן זרק הצידה את התת־מקלע שלו וניסה להסתתר בין בני־הערובה. „הצביעו על המחבלים" — אמר אחד מחיילי הקומאנדו. בני־הערובה הצביעו על החוטף השטוף והמיכסים ירו בו.

שאר החוטפים — כנראה ארבעה — ישבו בחדר אחורי בבנין הטרמינל. הקומאנדוס זרקו רימונים לתוך החדר ונראה כי החוטפים נהרגו בהתפוצצות.

אחד מחיילי הקומאנדו צעק לבני הערובה: „בואו הביתה!"

המירוץ לחופש החל. כמה מהם רצו יחפים, אחד מהם נשא עמו אתה, ואילו אחרים הצליחו להביא אתם חלק מחפציהם. חייל קומאנדו אחד נשא באחד בידיו האחת ילד בן 4 ובידו השניה התת־מקלע. תוך כדי הפעולה נחתו שני מטוסי ה„הרקולס" האחרים ועצרו בשני צדדיו של מטוס ה„איירבוס". חיילים נוספים וצוותי תבלה פרצו מן המטוסים, מיקשו את האזור ופוצצו לפחות 10 ממטוסי ה„מיג" הסובייטיים של אוגנדה, שחנו בסמוך, במטרה למנוע מירדף.

בני הערובה הועלו במהירות על אחד המטוסים, כאשר ביניהם נמצאים גם ההרוגים והפצועים. שני בני־ערובה נהרגו תוך כדי הקרב בבנין, ושניים אחרים נפצעו. האחד מהם מת למחרת בבית־החולים בניירובי. מנדאלוף יוחנן נרגמה מת כאשר מטוסו נחת בניירובי. מה שניתן היה להשיג נראה כי:

✶ קניה שיתפה פעולה עם ישראל בעזרה לפושטים, יתאת למרות ההכחשה. הכשרה הצבאית של קניה החזיקה על שדה־התעופה של ניירובי, אמבאקאסי, עד לפני שהפשיטה החלה, ובית־החולים שדה ישראלי כבר היה ממוקם בתוך מטוס „בואינג 707" ישראלי, כאשר מטוסי התובלה הגיעו מאנטבה.

✶ למרות הכחשותיו של נשיא אוגנדה, אידי אמין, ברור כי אוגנדה שיתפה פעולה עם הטירוריסטים הפרו־פלשתינים שחטפו את המטוס ב־26 ביוני. ארבעה חוטפים מזויינים חטפו את המטוס תוך כדי טיסה. שאר המחבלים הצטרפו באנטבה, ושם נתן להם האוגנדים תת־מקלעים.

הנוסעים מאמינים, כי אוגנדה בלתחילה מטרת החטיפה. לדבר נחת המטוס שם, כאשר מיכלי שלו כמעט ריקים ולטענתו, הוא הי לשחרר 150 מתוך 250 הנוסעים שהיו בבטנם. אולם אלה שנותרו היו ישראלים ולא היו להם הן ישראלים. אמין הוא מוסלמי פרו־ערבי, אנטי ישראלי מובהק, ואף בזמנו את היטלר על מדיניותו הנו הוא היה נוכח כאשר החוטפים בין הישראלים לבין הלא־ישראלים בשדה התעופה אנטבה.

☐ הפרואני הסתתר ונהרג

שניים מן החוטפים היו גרמנים, עצמם כחברי כנופית באדר־מיינהוף. אחת מהם אשה, שהיתה שבאה על הערובה והתנהגה אליהם כאכזרית. בבני־הערובה סיפר, כי החוטף שהתיהם אליהם כאל יהודי אנוש פרואני כבוצא ערבי שנקרא צלי ניסה לעזור לאלה שחלו מטתים המנותבים והאוכל היה שניתן הערובה.

החוטף הפרואני היה זה שניסה באש, אך נהרג כאשר הסתתר בין הערובה על רצפת בנין הטרמינל.

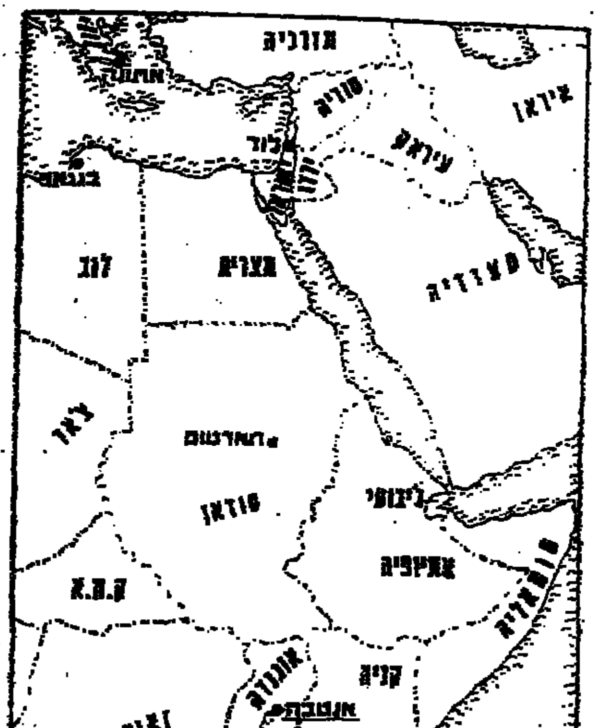

זירת הסכסוך הפעיל זזה דרומה

שימוש בנשק אמריקני — הדוגמה התורכית מ־1974

מאת **מארי מארדר**

שרות „וושינגטון פוסט" מיוחד למעריב

החלטת הנשיא ג'ראלד פורד ביום א' להזדרז ולשלוח ברכות לראש הממשלה, יצחק רבין, על הצלחת מיבצע החילוץ באוגנדה, מעוררת עכשיו הרהורים בקרב אנשי מינהלו.

אין זאת אומרת שאנשי הרשות האמריקניים אינם שבחים, בסופו של דבר, על הצלחת מיבצע החילוץ הדרמאטי. אולם פקידים במחלקות ממשלתיות שונות מודים שהם שואלים את עצמם, אילו עלול הצעד הרשמי המפורש של ארצות־הברית לפעול נגדה בסופו של דבר, ביחוד באפריקה.

רוב אנשי מיניסטריון החוץ אינם שותפים להרהורים אלה — כך נאמר שלשום מפי אחד המקורות של הבית הלבן. השדר של הנשיא פורד נשלח על פי המלצת של שר החוץ הנרי קיסינג'ר, ואף במסר שניסחו אותו במיניסטריון החוץ.

○ הדוגמה הטורקית

אולם בתוך המיניסטריון, כבמוסדות ממשלתיים אחרים בוושינגטון, בודקים עכשיו משמעותם את הצד המשפטי, כדי להחליט, כיצד תעשה ארצות־הברית בדיון במועצת הבטחון, שנועדה להיות.

דובר מיניסטריון החוץ הזכיר, כי אנשי הרשות האמריקנית צריכים להביע בכמה שאלות:

✶ הנקבע תקדים להפעלת כוח רב נגד הפיכה בכוח או פעולת פירור אחרת.

✶ התפרה ישראל את חוקי אמריקה בהשתמשה לצורך מיבצע החילוץ במטוסים צבאיים מתוצרת אמריקה.

השאלה השניה דומה בבקשה לשאלת, התפרה טורקיה את החוק האמריקני בהשתמשה בנשק מתוצרת אמריקנית לפלישה לקפריסין ב־1974. בגלל מחלוקת זו הפסיק הקונגרס הספקת נשק אמריקני לטורקיה והויכוח זה עדיין לא הגיע לכלל גמירה.

אין להניח, שהאמריקנים יחליטו החלטה כגון זאת לגבי ישראל, רוב האמריקנים, ובכללם המוחות המועבדות לנשיאות, גומרים את הלל על הפשיטה של ישראל.

על פי החוק מכירות צבאיות לחוץ־לארץ, אמר דובר מטעם המיניסטר האמריקני, יש להשתמש בנשק, שהספקת ארצות־הברית רק „לצרכי בטחון פנימי או הגנה לגיטימית עצמית, וכדי לאפשר למדינה המקבלת להשתתף בסידורים ובאמצעים קולקטיביים אזוריים לעניני הגנה, התואמים את מגילת האו"ם". כמו הטיל הנשיא דה־גול אמברגו על הספקת נשק צרפתי לישראל בינואר 1969, מתוך רוגז על שישראל השתמשה במטוסים. מתערבת צה"ל לצורך הפשיטה על נמל התעופה בבירות, ומאז תלויה ישראל כמעט כולה תלות גמורה בהספקת נשק מארצות הברית.

האפשרות, המטרידה חלק מאנשי המינהל האמריקני, היא שאף אמריקנים רבים, כרוב אנשי הרשות האמריקניים, אולי סבורים על הטועה שהנהגתה על ראשו של אמין, בכל זאת היא נוטה בליבותיהם של רבים מן השחורים באפריקה הרואים כי המדינות הלבנות „מתעללות" בהם. הפרשה „עלולה להגביר את תחושת חוסר־האונים של השחורים באפריקה, ומכאן עלולה לצמוח לנו צרות". — אמר אחד המתכננים האמריקנים.

נעלי גבעת השלושה
נגה
קיץ
מתעשבת מבירת
סנדלים לנשים גברים וילדים
מגוון דגמים חדשים באיכות הטובה ביותר (איכות נגה!)
סנדלים תנכיים אורטופדיים, סנדלים עם סוליות פוליאוריטן, קבקבי עץ ועוד.
המכירה בחנות המפעל בקיבוץ גבעת השלושה, ליד פתח־תקוה
טלפון: 912232.
מחירים מיוחדים להזמנות מרוכזות של מוסדות ומפעלים.
ותר על פער התווך —
קנה במחירי ביה"ח!

ן שומרון - מפקדם של נשי „השפיפון המעופף"

מאת י. צנזון

ספר ימים לפני שהתייצב, כמעט בעל־כורחו, במסיבת העתונאים הגדולה ב„בית־סוקולוב", ביום א' השבוע, תת־אלוף דן שומרון פסימי: ...כוי הוא אחד לתשעה שהממ־ ...תאשר את ביצוע הפעולה", לאחד מפקודיו, שעה שעמדו ...משרד צבאי שבו סיימו זה את קבוצת־הפקודות.

...הבסיס, שאל לשכתו „פלמרי ה־ ...ב, סנס בדן שומרון ובחבריו: „היכן שהכבשו — הוא המשרד שלי", אמר. ...שאינני מאמין שיבוא אישור מדיני ..., יצא לחופשת שבת במשקו אשר

...וקצין צנחנים הוייר ראשי, היה ...מעט כשהאור הירוק לביצוע הפעולה הוא העריך שהאחריות המוטלת ל־ ...עולה עשרות מונים על האחריות ...ית. דעתו היתה שהסיכויים היו גדו־ ...ן הסיכונים.

...לוף שומרון החליט שהוא וקציני ה־ שהשתתפו בפשיטה, לא יתראיינו ...תקשורת ולא יטלו חלק במה שאח־ ...ם כינו „הפסטיבל". לדעתם, הם עשו ...טל עליהם ועתה עליהם לשוב, מהר ...אפשר, להעסוקה המבצעית ולשגרת ...ם השוטפים. יתרה מזאת: על ה־ החיילים והיחידות שהשתתפו ב־ נאסר לקבל מתנות כלשהן, או להע־ ...זמנות של יחידים או גופים ציבוריים בבתי מלון, מועדונים וכיו"ב.

...סוג של בני משקים שקשה לדובבם. ...עדיף תמיד המעשה על הדיבור. הם ...שהמעשה הטוב המועיל עושה ל־ ...ענים ואיננו זקוק לסיועם של כלי ...ית. הם סבורים שפרסומת סופה שהיא ...ה מידות. דן שומרון שייך לסוג זה ...ינים. לא זו בלבד שהוא איננו שש ...ין — הוא אסר על קציני המבצע ... — ועל קציני המערך המוצגת בכלל ...ות עם עתונאים. גם פקודיו, אנשי ...ן המיוחדות, שהתג אותו הם נושאים ...יהם נושא את סמל השפיפון המעופף, ...קוקים להתראה מפני פרסומת. פיהם

...שומרון, קציני מטהו ומפקדי ה־ שהשתתפו בתיכנון ובביצוע, כבר לא־אחת בתכנון פעולות מיוחדות. ...שראה אותם בסוף השבוע שעבר ...ם לבאים לאחד הבסיסים - השקטים ...ים. לא יכול היה להבחין על פניהם ...ינים אלה, שרובם בשנות ה־20 וה־ ...ים, שהם עתידים לצאת לפעולה ...ה בכל כך הרבה סתרים וסכנות. ...משום שהתכנון היה פשוט ונראו ...עד שהבטחון בהצלחתו סילק כל

...ים של תכנון וגיבוש התכנית דיבר ...מרון, כדרכו, בשקט בדיבור איטי, ...ומתנגן כלשהו. יש המוצאים דמיון ...גון. דיבור זה לצורת הביטוי של רבים מבני עמק־הירדן, שם נולד דן, בקיבוץ אשדות־יעקב, לפני 39 שנה.

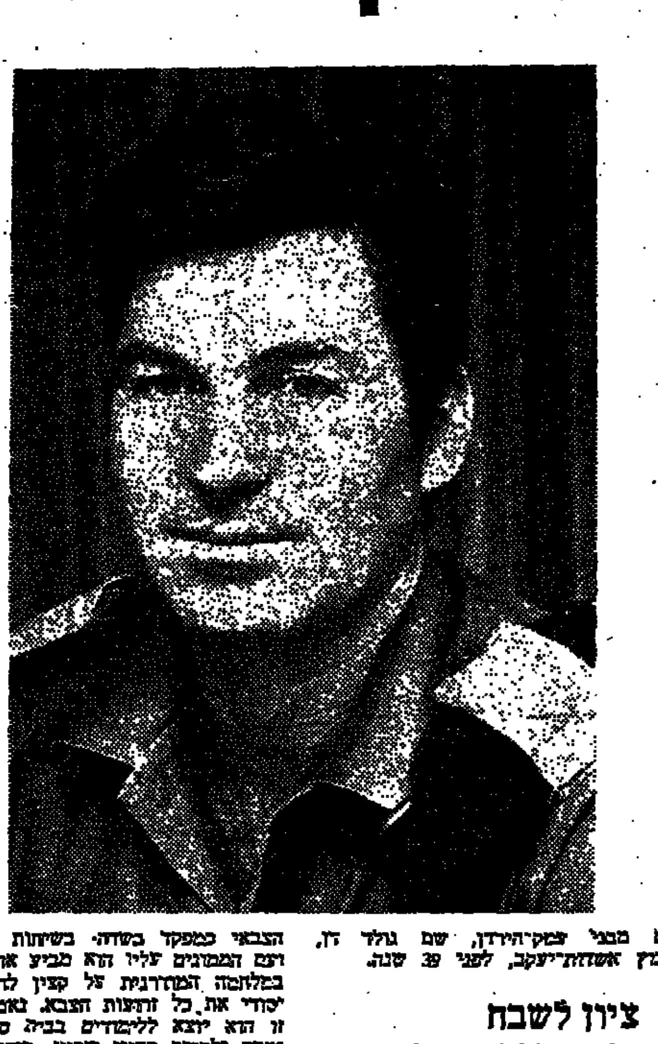

● ציון לשבח על הפעלת התול"רים

בשנת 1956 התגייס דן שומרון לצנחנים. היה זה בתקופת הזוהר של החיל, ש„נכבש" שנתיים קודם לכן על ידי בני המשקים, פקודיו של אריק שרון.

הקצין המוכשר הסב אליו מיד תשומת־לב, אך כוכבו החל לדרוך מאז מלחמת ששת הימים. במלחמה זו פקד על כח צנחנים שהפעילו תותחים ללא־רתע מעל ג'יפים. הכוח המקובץ של דן שומרון הציב בארבים מוכמנים לטנקים של המצרים בצפון־סיני והשמיד רבים מהם. הוא משך טנקים מסוג „סטליך" ו„טי־54", את הכלים הכבדים של המצרים, לתוך המלכודות שהחיילים הציבו. ביום הרביעי למלחמה היה דן שומרון עם הכוח הראשון שהגיע לתעלת סואץ.

השימוש הנועז, המקורי והאפקטיבי שעשה דן ביחידות התול"ר הביא לו ציון־לשבח מטעם הרמטכ"ל. זמן מה לאחר מכן הוא מתמנה למפקד גדוד צנחנים סדיר, איתו הוא עובר את מלחמת ההתשה, ופוקד עליו בפשיטות שונות. כשמפקדיו ממליצים עליו כמועמד לקידום נוסף, נשלח דן שומרון למלא תפקיד מטה במטכ"ל. תפקיד זה הוא ממלא מכוחו בל־יגונה, כהתנה בקידומו הצבאי כמפקד בשדה. בשיחות עם ידידים ועם הממונים עליו הוא מביע את דעתו שבמלחמה המודרנית על קצין להכיר באופן יסודי את כל זרועות הצבא. נאמן לתאוריה זו הוא יוצא ללימודים בבי"ס ספר לפיקוד ומטה ולקורס קציני שריון. קודם לכן למד גיאוגרפיה באוניברסיטת תל־אביב.

● „אכלתי חצץ בשריון"

עם מטען ההשכלה הצבאית והאקדמאית, ולאחר שעבר קורס לקציני שריון, מה שמכונה בצה"ל „הסבה לשריון", הוא מתמנה למפקד חטיבת שריון.

ותחילה „אכלתי חצץ בשריון", סיפר לאחד מידידיו. לאיש חיל הצנחנים, עם המשמעת היא, בעיקרה, פנימית והיחסים הם בלתי פורמאליים, קשה היה להסתגל למשמעת — המבצעית והאישית — „המרובעת" של השריון. עד מהרה התברר לו שגידולו בצנחנים הנחיל לו צורת חשיבה ופעולה שאינם מקובלים על חבריו לחיל השריון.

מלחמת יום הכיפורים מצאה אותו עם חטיבתו בולמים את הסתערות המצרים לעבר מעבר המיתלה ומזהירים להגיע צורה למבצרים בקו בר־לב. ב־14 באוקטובר, יום קרב השריון הגדול, שהביא למפנה במהלך המלחמה, השמידה חטיבתו של דן שומרון כ־60 טנקים מצריים.

לאחר המלחמה החזר הקצין המצטיין לצור מחצבתו — הצנחנים, הפעם הוטל עליו התפקיד הבכיר: קצין חיל־רגלים וצנחנים ראשי. הצנחנים היו מאוכזבים ומתוסכלים לאחר המלחמה. הפיקוד הבכיר העדיף, לדבריהם, להסתמך על מאסות כשיר על ביצועים מתוחכמים ונועזים; הציוד — במיוחד הנשק האישי והציוד האנטי־טנקי — של הצנחנים היו מיושנים; לדעתם: שיטת ה„כתוש־וכתוש" של השריון מפשטה את הרגל ויש להחזיר לחיל הרגלים המושפל את כבודו העצמי.

משימה זו נטל על עצמו הקצין נעים ההסבר ורך־הדיבור. הוא דרש נשק חדיש, אמצעי תובלה מתאימים וקדימויות אחרות לחיל שבראשו הועמד. לא פעם מצא את עצמו נאבק על רעיונותיו — כשידו על התחתונה. עם זאת, רכש לו אהדה והערכה בקרב מפקדיו ופקודיו. הוסבר לו שרעיונותיו חשובים — אך „יש סדר עדיפויות". רבים טוענים שההערכה האישית שרחשו לו — עזרה לדרג המדיני להחליט בחיוב על ביצוע הפעולה באנטבה.

● „אל תעוותו את הפרופורציות"

קצין בכיר, חבר לנשק של תת־אלוף דן שומרון, שנתבקש השבוע לספר מעט מהביוגרפיה של מפקד הפעולה באנטבה, השיב: „אל תתחילו אתם, העיתונאים, לעוות שוב את הפרופורציות. אנא, אל תגזימו באשר לפעולה עצמה: כל קרב של דן שומרון במלחמת ששת הימים ובוודאי ביום הכיפורים היה קשה יותר. מה היה כאן? — לא היתה אש־תופת ארטילרית; לא היו שדות־מוקשים שיש לפרוץ ולעבור בהם; לא היו טילים ומטוסים של האויב. היתה הסתערות פשוטה והחלטית".

רבים שאלו מדוע היה דן שומרון בשטח בזמן הפעולה. בדברים שפורסמו בשמו בעתון „במחנה", אשתקד ביום הצנחן, אמר דן שומרון: „אם יעידו שמג"ד זה לא דרג שהולך קדימה, או הוא ישלח את המ"פ. אני חושש שתוך תקופה קצרה מאוד המ"פ ישלח את המ"מ; המ"מ את המ"כ; המ"כ את החייל הראשון. זאת מגמה שצריכה בצורה חמורה מאוד".

תא"ל שומרון נהג לצטט את מפקד חיל־האוויר האמריקני, שאמר בתום מלחמת העולם השנייה: „אני רואה בעיני רוחי הטסת ארמיות שלמות — לעורף הכרעה יבשתית". הוא היה רוצה שלכוחותיו יקבלו האמצעים הדרושים כדי שיהיו להם אמצעי תובלה בעלי כושר ניידות גבוה ואמצעי לחימה אפקטיביים. הוא מאמין שכוחות כאלה יכולים להיות כוחות־הכרעה ולא כוחות עזר או „כוחות עקיצה" בלבד. רבים מרעיונותיו אומצו וניתן בידי הכוחות נשק אישי ונשק נ.ט. חדיש.

התכונה ששררה סביבו השבוע, דומה הביכה מעט את הקצין הסימפאטי שמעדיף את העשייה על ההצהרות. עם זאת הוא הלך בהרגשה של סיפוק: רבים מן הרעיונות להם הטיף ושלא זכו לקדימויות שהם ראויים להם, בוודאי יקבלו עתה דחיפה רצינית קדימה.

כל האמת ורק האמת

יצחק רבין, יגאל אלון ושמעון פרס מוקפים חוגגים בנמל בן־גוריון

אורח לרגע

מאת עפרה אליגון

„מתי ידעת על הפעולה?"

„ביום הראשון, בשעה שש או שבע בבוקר, כאשר צילצלת לכל מכריך וידידך והוצאת אותם ממטותיהם ואמרת: „סליחה שהערתי אותך אבל יש לי בשורה משמחת. צה"ל נחת באנטבה ושיחרר את השבויים"."

„מה?!"

„שיחררנו את כל השבויים. הם כבר בדרך לארץ".

„זה לא יכול להיות!" — צעקתי מעבר לקו.

„פתח את הרדיו. פתח את הרדיו".

נשארים עוד זמן מה על הקו. שומעים משם: „קומו, ילדים קומו!" קול נחנק, רדיו, דמעות, שוכחים אותך ואתה נשאר תלוי על הקו.

מייד מצלצל להבהיר מי שנודע לו זה עתה: „שמעת, שיחררנו את החטופים!"

„מה?!"

ושוב אותה שמחה.

● מתי נודע לך?

מתי נודע לך?

„הם... אני כבר יודע משעה חמש" והוא יודע משעה ארבע, ולזה צילצלו מארה"ב, ולזה מצרפת, ולזה מקניה — ובינינו, הרוב התבשר בשעה שש־שבע, פרט למשמר האוהדי וחיילי צה"ל בשמירה.

היה מי שידע בשעה אחת. אחד ממקורבי החטופים. עתונאי צילצל ואמר: „תתבשר, אחיך כבר נמצא בדרך בחזרה". בשעה 1.30 צילצל שר התחבורה בכבודו ובעצמו אל אותו פעיל־פעולה: „מחר לא נוכל לקיים את הישיבה בשעה 8.00 בבוקר, ישנן התפתחויות", אמר השר ובירכו לשלום. אחרי־כן נקף אותו לבו, חזר הרים שפופרת ובישר את הבשורה הגדולה. האח ניסה בכל כוחו להתרגש כמו בפעם הראשונה, אבל לא הלך. ואילו השר נפגע על שהאח לא בכה. „קשוחים הישראלים", חשב אולי.

בקיצור, כולנו ידענו לפני כולם. ויש כאלה שידעו אפילו קודם. ויש כאלה שידעו זאת כבר כל השבוע, גם אמרו שמוכרחים לעשות משהו. מוכרחים לתפוס את — — — אמין. דא! דא! איש לא העז לפנטז, שהוא חשב על קרב במרחק כה רב, שזרוע המגן תהיה כה ארוכה, שהמדינה תגן על יהודים באשר הם שם!

● שרים ונכבדים במקום מזוודות

„למה לא אמרת לי? הייתי נוסעת אתך!" — טענה התופרת שלי. „מה היה שם באמת, ספר!"

„אמת, רק האמת!"

זה היה טירוף מוחלט. קצת קרובי משפחה, קצת משוחררים וסבלים. בעיקר סבלים. הם רקדו הם זעקו הם בכו... נשקו את עגלות המשא וסחבו על ידיהם את כל מי שניתן היה לשים עליו ידיים.

ושדה התעופה התנהל בסדר. מטוסים נחתו, מטוסים המריאו. אנשים הביאו את מטענם; עברו את ביקורת המכס; נכנסו עם מטען, יצאו עם מזוודותיהם, וכך גם הגיע איש שיתנו ביורא:

„אולי כבר הגיעה העת לחזור על הסבלים?! מי צריך אותם בשדה התעופה? רק בשביל השביתות! צריך לצייד את נמל התעופה במספיק עגלות, לשכור שני אנשים שיתהלכו בשדה וברחבה של החניה ויאספו את העגלות בחזרה אל מקום המוצא. זה מה שצריך לעשות. ואויס סבלים שיחזיקו את שדה־התעופה בגרון — טוען ביורא — בשביל לעשות להם מצב רוח ציבורי קשה מאוד יהיה לארגן יום יום ציצתון שכזה".

● יחסים מסוכנים

העם זעק. הקרובים, הממתינים לפדויים, הסבלים, קבוצת המשוחררים הראשונה, שהגיעה והגיבה בין הקהל וישבה כושלת רגליים על הדשא. בין קליפות בננות ותרמילי שופים ובקבוקי־משקה, שחולק חינם, ישבו הנגאלים הראשונים וחייכו.

היו שם גם שני אוטובוסים של עתונאים כעסיים ואחד של כתבי חוץ, ואולי להיפך. היה שם בעיך חום כלב וניתן היה לשמוח בכל ולסלוח לכל. אנחנו, כתבי השבת, פשטנו לתפוש צבע, כחול־

קנו במאמץ הלאומי. אבל קשה מאד היה לדעת מי פדוי, מי שבוי, מי פועל, מי סבל, מי קרוב — ואת מי לראיין.

בכל אופן, אם היה את מי לראיין, תפשה אותו הטלוויזיה. בכוח הזרוע תפסה אותו הטלוויזיה, בעזרת חיילים ושוטרים. תפסה משלטים על כל חלקה טובה ותחת כל עץ רענן, וכן בכניסה למועדון הקצינים, לשם באו השרים והשגרירים ושאר האצולה־בת־זמננו ולשם אמורים היו לבוא הפדויים. בעמדה הטלוויזיה בתוך הכניסה למועדון ולא הניחה לאף אחד להיכנס. בעזרת, כאמור, בצבא ובמשטרה, שחסמו את הדרך. הם עתונאים — ואנחנו עתונאים. אבל הם שווים יותר — כי הם מטעם. שקט. שידור זה. קול נגיד ומצווה בשם הממלכה. ומי יקום נגד מדינתנו ביום נורא־הוד זה?!

בערב ראינו את השידור נורא ההוד הזה. קשה מאד היה לנו להבין, למה יש להם זכות קדימה. ניתן להבין שבשידור חי נכנס מה שנכנס ואין לערוך. אבל, במחילה מכבודם, מדוע צריך היה לתת בהרחבה כזאת את האשה, שהתמוגגה מטוב לבו של אידי אמין? או את הצרפתיה, שאינה בטוחה שהפעולה של צה"ל, שעלתה לנו בקורבנות אדם — פרחי אדם, שעלתה לנו בתעופה ובסיכון שאין דוגמתו, כדי לשחרר גם אותה, להציל את חייה שלה בין היתר, והיא עדיין אינה בטוחה אם אותה פעולה היתה מוצדקת? היא מכבדת לשתוק. איזה כשרון יש לאנשי הטלוויזיה לשמור על אובייקטיביות עליונה, „לאזן" כביכול, עדות של מאה אנשים ולהשוותה לשתיים במשקלן. יהיה מי שיעתיק, מי שיפרסם את שתי „ישות־הנפש" הללו ועדותן תהיה בעלת משקל. תעיב על הגבורה, על הכורח העליון — לגאול חפים מפשע, להעניש רוצחים מחופשים ללוחמי חירות. במו ידינו אנו כורתים את הענף שעליו אנו יושבים. הצדק במעשינו. ההכרה — מכשיר הממסרה הרשמי, האציל, הבלתי תלוי...

כשחזרנו משם, אמרו לי כתבים זרים של עתונות וטלוויזיה:

„אתם עושים מעשים מופלאים בקואורדינאציה הפעלת כמו שטן, ואיזו אוולת יד אתם מוכיחים כשצריך להסביר ולפרסם את המעשה!

„מה בעצם עשינו כאן ארבע שעות, בשמש הזאת? בשביל מה ובשביל מי הביאו אותנו? איש לא ריכז את הניצולים ביחד. איש לא הפגיש אותנו אתם ולא איפשר לנו לעשות עבודה עתונאית כלשהי, פרט לטלוויזיה שלכם. לא חשובה לכם דעת הציבור בעולם?!

„איש מן השרים לא דיבר אלינו, פרט לשר הבטחון, שאמר משפט אחד. והיו כאן שר החוץ ושר התחבורה ושר הבטחון וראש הממשלה. האם הביאו אותנו מתל־אביב ללוד בשעה תשע בבוקר, כדי להגיד לנו בשעה אחת, שמסיבת העתונאים תהיה בתל־אביב, בשעה חמש?!"

● עויילם גויילם

דיבורים לחוד ודברים לחוד. מי שלא ידע עברית, אולי לא יכול היה ליהנות ממה שהלך שם. אבל מי שידע... בתוך כל האנדרלמוסיה הלכה שם חגיגה, שכמותה ידענו אולי בהכרזת המדינה. אבל זה היה קצר וגם משונה.

למשל, קבלות הפנים שערכו לכל מי שבא מטעם הממשלה והשלטון.

אף פעם, דומתני, לא קראו ליגאל אלון „מלך־ישראל"; כאן כמעט הכתירו אותו. אף פעם לא הריעו לגד יעקבי. אולי בגו על צווארו של פרס, שכשר בטחון ידוע גם הרבה צער, אבל. למשל, אף פעם לא צעקו לרבין: „עשה בנו מה שאתה רוצה. אנחנו אתך הולכים אחריך. תקח עשרים אחוז מס־ערך־מוסף; תעשה פיחות של 25 אחוז, גם של 30 אחוז. תגיד לנו לקפוץ מהגג ונקפוץ. אתה מלך ישראל. עכשיו אתה ראש הממשלה לנצח. תחי מדינת ישראל. יחי רבין מלך ישראל!"... טרו... טרו... זועק השופר.

רבין חוזר. עיניו, שלא ידעו תנומה, ממצמצות. יש בהן זוק דק של דמעה. יש בהן גאווה. יש בהן אהבה לעם הזה האוהב אותו, הצר עליו, הלוחץ אותו ונלחץ אליו ללחוץ יד, לגעת בבחון, לנגוע בחולצה, בשולי המכנסיים... חיוך דק מתחיל להסתמן על שפתיו. שומרי הראש מאבדים אותו, הוא כמעט נמחץ. מחויר עוד יותר. ובכל זאת חוגג.

„אין ספק — באנוה עתונאי מן המתנגדים־תמיד — אין ספק. עכשיו, הוא מונצח. אין מה לעשות. חזרה לעם האמונה ברבין ובממשלתו. ממשלת עבודה עד עולם!"

„זריקת חיסון לנצח. שלום לך יגאל ידין!"

„כמה זמן תחזיק הזריקה?" — עונה אחד ספקן.

מאי שם מופיע בגין. תופסים אותו ונושאים על כפיים. אדומי פנים מזה, חיוורים ממאמץ מזה, פיות פעורים, עיניים קודחות. זעקה אחת גדולה של גברים היסטריים. „ב—גין ל—של—טון. ב—גין ל—של—טון". קצב אחיד, כמו רכבת. רבין מסובב ראשו ועיניו קפואות.

כמה זמן מחזיקה הזריקה? וכמה זריקות כאלה יכולים לתת?!

שינוי בכל הארץ

בשבועות האחרונים הופיעו חברי שינוי בפגישות ואסיפות ברחבי הארץ. משה אלון בכפר סבא; אברהם סלומון ברמלה; מרדכי וירשובסקי בתימורים; סטף (זאב) ורטהיימר בנהריה; אמנון רפאל בכרמיאל; אייל שביט בטבעון; בני בן־צבי ביבנה.

הערב יופיע

יורם אלסטר חבר הועד הפועל של תנועת שינוי

באביחיל בבית הגדודים בשעה 9.00

תושבי נתניה, עמק חפר והסביבה מוזמנים.

יש סיכוי לשינוי הכח תלוי גם בך.

לכבוד תנועת שינוי
רח' שריר 5 תל־אביב
אני מעוניין/ת
☐ להצטרף לתנועת שינוי
☐ לקבל חומר נוסף
☐ אני יודע שתנועת שינוי ממומנת מכספי חברים ואוהדים ומצרף סך........ ל"י כתרומה לשינוי.
שם........
טל........
כתובת........

שינוי
רחוב שריר 5, תל־אביב
טל: 220350, 225606

בטאון תנועת שינוי „לשם שינוי" מס. 8 הופיע

בגליון: ראיון עם ח"כ אבא אבן, דב עצמון: מה שונה בשינוי; נפתלי מירון: טיל ה־100 מיליון; סימפוזיון ראשי ערים בהשתתפות: שלמה להט ושדי קולק; מאמרים מאת: אברהם שלומון, גלילה רון־פדר; יורם אלסטר ואחרים.

זכאי משרד השיכון:

קבל משכנתא מוגדלת

ולא תרגיש את מס ערך מוסף!

גם עם מס־ערך־מוסף אתה עדיין יכול לרכוש דירת אלרום: על פי התוכניות החדשות של משרד השיכון תקבל משכנתא מוגדלת וכך לא יגדל סכום המזומנים שאתה צריך לרכישת דירה!

פרטים במשרדינו:

אלרום בונה ב:

ירושלים רמות, 2, 3, 4 חדרים
כפר־סבא 3 חדרים
רמלה 3 חדרים
רמת־השרון 3 חדרים
אור־יהודה 3 חדרים
יבנה 4 חדרים
אשדוד 3 חדרים
קרית־מלאכי 3, 4 חדרים
קרית־גת 3½ חדרים
באר־שבע 2, 3, 4 חדרים
נותרו עדיין מספר דירות 4 חדרים גם למי שאינו זכאי משרד השכון
הרצליה 4 חדרים מכירה חפשית

אל רם
משרדי מכירות
תל־אביב
שד' רוטשילד 133
טל. 241205, 225158
ירושלים
רח' החבצלת 9
טל. 228435
באר־שבע
בנין מרכז הנגב
(של משרד השכון)

هكذا من الأصل

„קולונל בר לב" – אל"מ (מיל.) ברוך בר לב – מספר על „ידידו" אידי אמין דאדה

מאת דן ארקין

ה„טורף" הזה, אידי אמין דאדה — פילדמרשל, דוקטור כבוד, נשיא לכל ימי חייו — הוא דווקא צמחוני. סלט ירקות ובשר עוף — רק אלה מותרים לשליט אוגנדה. הוא אוהב ויסקי, ברנדי ומשקאות חריפים המקובלים אצל בני שבטו, אבל הרופאים אוסרים. על כן הוא שותה כמויות גדולות של תה. ובספלי אדירים. אידי אוהב תה. זה אולי מזכיר לו את נוהגי הצבא הבריטי.

מיהו אידי אמין דאדה? מה תכונותיו, אורח חייו, אמונותיו ושגיונותיו של האיש המסוגל ובעל הגוף, שאמיליות רבות מעטרות את חזהו ושהוא „משגע את כל העולם"?

ישראלי שהרטיב להכירו באוגנדה, בימי הזוהר של שיתוף־הפעולה הישראלי־אוגנדי, מעיד כי אמר פעם לאחד ממנהיגי ישראל: „כאשר אשוב ארצה אחרי תקופת שרותי באוגנדה, עם אידי אמין לא תהיה קשה למצוא לי תפקיד. אוכל לנהל כל בית משוגעים".

אחד המומחים הישראלים לאידי אמין הוא מי שמכונה בפיו „קולונל בר לב", אל"מ (מיל.) ברוך („בורקה") בר לב, כיום איש עסקים בענף התקליטים והמערכות הסטראופוניות ומי שעמד בשעתו בראש משלחת צה"ל באוגנדה והכיר את אמין תוך כדי כך. „בורקה" לא היה רק יועץ צבאי אלא גם יועץ סתרים ואיש סוד, אחד הידידים שהוא לא התגבר לאידי ולהעמידו על ספריות. ברוך בר לב הוא ששוחח שלוש פעמים עם אמין בימי שהותם של חוטפי מטוס „אייר פראנס" באנטבה — שתי שיחות בליל פשיטת המילוט של כוח צה"ל.

ברוך בר לב טוען כי התנהגותו של אידי אמין בעת שהחוטפים היו באנטבה ולמחרת פשיטת צה"ל כרוכה את מרבית האלמנטים המרכזיים את אופיו המסובך של אידי.

מאושר וזורח

לאידי אמין, מסביר „בורקה", בן שבט הנשה הנחות בשבטי אוגנדה, איש שלא קרא ספר מימיו, נתגלגלה ההזדמנות ההיסטורית. מטוס שחוטפיו נמנים עם אלה שהוא תומך בהם, ובו עשרות נוספים בני אומות שונות, כולם לבנים, מונחת באחוז חייהם נתונים בידיו. כל העולם כותב על אוגנדה ועל נשיאה אמין. ממשלות נבהלות נושאות ונותנות עמו, שדרים דיפלומטיים והצים באים והולכים. הוא חשה שאולי „ייכנס להיסטוריה" כמי שהביא ישועה לבני עזובה. הוא מבקר אצל החטופים כמעט מדי יום — בכל פעם מחליף את מדיו, מדי שרד של רמטכ"ל, וליפת מאפורי שחורה, סומבררו עבק — ובא עם בנו הקטן שהוא (נקרא על שם מלון „השרון" בהרצליה, שבו התגורר בשעתו), והילד אף הוא לבוש מדים. החטופים מריעים לו, מתאים כן, הוא, האנושי, מורה לספק להם מזון, משקה, צרכי טואלט; בבוקר מכבדים במיצוציו את רצפת אולם המוסף למען הניקיון, בערב הוא מצווה לספק לחטופים שמיכות וסדינים לנוחות שנתם.

הוא מתרגז רק פעם אחת — כאשר אחד החטופים, ישראלי, שוכח אחד מהתוארים שיש להשמיעם בעת פנייה אל הפילדמרשל־דוקטור־נשיא.

לא חולפות שעות ספורות וכוח צה"ל ממריא מאנטבה עם בני הערובה. במסוף נותרים גוויות חיילי אידי והמחבלים ושרידי מטוסי „מיג". ואז נושף אידי, ואומר. הוא משוחח בטלפון עם ברוך בר לב: „הוא דיבר בקול מתרסק. הוא נשמע לי מסוחרר ומבוהל, פתאום הוא הזר ישעיה, הוא מברך את אשתו של ברוך בר לב ואת עם ישראל..." הגיבור לחוש עתה לתוך השטפה: „מה עשו לי הישראלים? למה עוללו לי כל זה?" והלשון פיוטית מתאר כיצד הוא „נושא בזרועותיו את גוויות חייליו". הוא חוזר פעמים רבות על עניין החיילים ההרוגים. הוא אוהב את חייליו.

לא חולפות שעות אחדות והוא שוב מתייחר. הוא שולח סגר צבא לאנטבה. הוא שונה לארגון לאחדות אפריקה, לאדים, מוקיע את קניה, תוקף במלל על ימין ועל שמאל, וכבר אומר מי שאמר כי אומללים האוגנדים שאידי יחליט כי הם האשמים בכך שכוח משימה ישראלי עשה כבתוך שלו בתחומי ארצו.

אלוף מזרח־אפריקה

אידי אמין דאדה הוא בן שבט נחשל היושב בגבולות אוגנדה־סודאן־קונגו. אמו אהבה לקרוא בתנ"ך ובברית־החדשה וכתבה בצוואתה כי על בנה להתייחס בכבוד אל „העם היהודי" ואל „הישראלים, שהם „עם קודש". בילדותו היה בן בלי דת, עד ששיכנעוהו שהוא מוסלמי. אך כשביקר בישראל, לקח „בורקה" לביקור במסגד שכם. ואחר־כך הצהיר: „עכשיו אני חג'". כשהסביר לו כי כדי לזכות בתואר זה יש לעלות לרגל למכה, שאל מהי מכה.

אמין מעיד על עצמו כי בהיותו בן ארבע־עשרה, והוא נער הכמן, בריא הגבה, בתוסף על־ידי האנגלים, שליטי מזרח אפריקה, וגויס לצבא כרובאי ב„גדוד הרובאים של מזרח אפריקה". אנגלית לא ידע ואיתיות וספרות לבד לקרוא כיצלמי התבונה בספקטורים הבריטיים. בביה"ס למד אולי שנתיים: במלחמת־העולם השנייה לחם עם גדוד בבורמה ובעשור שנות שירות לצבא הבריטי הגיע לדרגת רס"ר. ללא ספק הוא מחונן בכושר מנהיגות, ושליטתו על חיילי אוגנדה, בעיקר על בני שבטי הצפון, באה לו גם הודות לקומתו הגבוהה וכוחו הגופני הרב (הוא היה אלוף האיגרוף של מזרח אפריקה), ושליטתו באנגלית.

אך מאחורי הבריון מסתתר החולה. זה שנים רבות לוקה אידי במחלת פרקים, ולעתים קרובות הוא נתקף כאבים עזים ברגליו ובזרועותיו. יש, וכשהכאבים גוברים עליו, הוא משתולל. בעת ביקור בארץ טופל בבית חולים „תל השומר". הדבר היה אחר שביקר בסיני אחרי מלחמת ששת הימים. במהלך הביקור שפע מחמאות לצה"ל, אך בנבוד כאביו ובהשפעת התרופות החל לצרוח במיטתו: „אתם אנשים רעים, ראיתי מה עשיתם לצבא המצרי. אני רוצה לטוס מייד הביתה ולספר על כך לאבוטה" (הנשיא מילטון אובוטה, שאותו הדיח אמין הרמטכ"ל).

כשנאמר לאידי כי אין באותו יום מטוס, רתח מזעם וקרא: „אני הולך ברגל לאתונה ומשם אקח מטוס לאוגנדה".

ויהי ערב ויהי בוקר, הכאבים שככו ושוב יצא אידי לסייר ביחידות צה"ל ולבקר אצל בני ארצו שהשתלמו אז בישראל.

„בורקה" בר־לב קיבל גלולות מרופא הישראלי והוא שהיה מספקן לאמין. כל אימת שגברו מכאוביו.

חלומות וחזיונות

רבים ממעשיו או מחוליו של אמין הם תוצאה של חלומות בהקיץ, חזיונות והזיות, שאין איש אשר יעז לכפור בהם. בוקר בהיר אחד הוא מכריז כי על אוגנדה לייצר מכוניות מיוחדות שיתאימו לאקלים הקשה של אוגנדה (אקלימה המבורך של מדינה זו הוא מן הנוחים בעולם), בוקר אחר — כי יכבוש את קניה ואת טנזניה כדי לפתוח לארצו פתח לים. שעה שהוא יודע שבצבאו טרם יכול לבצע תבניל המבשך יותר מכמה שעות — היזיונות פשוט מתפוררות.

אחרי צאת האנגלים מאוגנדה שיתעצמה היה הרס"ר לסרן. כאשר התחוללה ההנגשות בין הנשיא מילטון אובוטה ובין בוגנדה מלך אוגנדה, יצא אידי אמין לצעדת אובוטה (שאותו היה אמור לכן בהפיכה) — בימי הוגליר של אמין, שסופקו לו על ידי צה"ל. פתחו באש לעבר ארמונו של המלך. המלך נמלט לחוצה אובוטה־אמין־עלה מייד בדרגה והיה לסגן הרמטכ"ל ואחר כך לרמטכ"ל. כשקיבל את התפקיד הנכסף הקפיד שכל שאר קציני צבאו יהיו נמוכים ממנו בשתי דרגות. בריגדירים מינה. רק אחרי שהעלה את עצמו לדרגת פילדמרשל.

תסביכי רדיפה ובחיתות רודפים את אידי. הוא החזיק יחידת סיור פיוזית, רכובה על ג'יפים, שלמעשה היתה לו משמר אישי. קציניה — מחיל הצנחנים האוגנדי — אומנו על ידי צה"ל. מחלקה מיוחדת מיחידה זו צמודה למקום מגוריו או לכל מקום שם נמצא הנשיא, ויחידה זו סייעה לאמין להשאר בחיים כאשר סר חינו בעיני אובוטה, שהחליט לאסרו. מתוך כך צמחה ההפיכה שהעלתה את אמין לשלטון.

„בורקה" טוען כי לאידי אינסטינקטים בריאים ותחושות טובות לגבי מה שעתיד לקרות, ולא פעם הציל הדבר את חייו. בשנה האחרונה לפני ההפיכה היה מעמד כרמטכ"ל רופף. הקצונה הבכירה לחצה על אובוטה לאסרו. הוא נסע או לביקור במצרים אצל שר המלחמה המצרי, ובהיותו בקאהיר קיבל מברק לשוב מייד לקמפלה. למרות שנתקף או כאבים קשים ברגליו ורופא מצרי, שלא הכיר את טיב המחלה, חבש את רגלו בגבס ללא צורך, הבין אמין שחייו בסכנה. הוא הודיע לנשיא שאינו חוזר אלא יוצא למכה לזכות בתואר חג'.

בשובו ממכה המתינה לו יחידת ג'יפי החיילים־רים האמונה לו, ליוותה אותו לפרלמנט. אמין התקבל בקדוש על ידי המוסלמים הרבים באוגנדה, שהרי עשה הקה חג', וכך לא ניתן לעצרו. מאותו יום הרבה להשתתף בחגיגות דתיות מוסלמיות, קבע כי קריין מיוחד יקרא כל ערב פרקי קוראן בטלוויזיה האוגנדית.

סרטים ונשים

אידי אוהב סרטי קולנוע. בארמונו יש אוסף קבע של 30—40 סרטים שהוא חוזר וצופה בהם — בעיקר סרטי מלחמה של מלחמת העולם השנייה. אך איש לא הצליח ללמד להפעיל מכונת הקרנה פשוטה, לפיכך היה אחד מ„תפקידיו" של „בורקה" להקרין בפניו סרטי קומיקה. כאשר יצא לביקור בבריקים, נמל עם מבוגרים שקיבל במתנה מידיו ברוך בר לב. אידי היטיב לצלם בסירוט אך כאשר שב עותר הסרטים והנה כולם „לבנים". הכחד של הצלם בערה בו, עד שהתברר, כי הסובייטים תחבו למסרטה צמר גפן שבלם את מנגנון הצילום, לבל יצלם אידי את בסיסי הצבא והחיל האוויר שביקר.

אידי אוהב נשים, וכל שנשאה חן בעיניו היתה לאשתו. בשיר מתגוררות סביב ארמונו, ואומרים כי מספר ילדיו כשמונה־עשרה.

אין דבר בעולם היכול לפגוע במעמדו, בגאוותו ובהערכה־עצמי של אידי יותר ממה שהתרחש באנטבה. הצבק שאהב להשתעשע בתמרוני התקפה, והוא בראש ה„מסתערים", הוא איש שבני עמו מנשקים את ידו, הושפל — ותגמד.

אידי אמין בהיותו רמטכ"ל עם יועצו וידידו אל"מ ברוך בר־לב

זה היה סיכון מחושב

תיכנון מדוקדק, פיקוד מושלם, כושר לחימה עילאי, מודיעין וקשר משובחים, אמצעים מתוחכמים — ומזל־מאיר־פנים — חברו יחדיו בהישג החסר תקדים של צה"ל באוגנדה.

מאת דן ארקין

כ למחרת כל פעולה נועזת של צה"ל, לא איחרו לצמוח אחר מיבצע חילוץ בני הערובה סיפורים דמיוניים משרבצים פרטים ש„מקורות" ו„מומחים" שונים ידעום לבטח. לא חלפו יום־יומיים מ„הפשיטה הגדולה מכולן" של צה"ל באנטבה, וכבר שמענו וקראנו על „טנקים שנחתו מתוך ההרקולסים", על „אנשי צפרדע שהגיחו ממעמקי אגם ויקטוריה", ועוד ועוד.

ובמציאות היתה האמת פשוטה יותר — ומסובכת יותר.

בתחילת השבוע אמר תת־אלוף דן שומרון, קצין חי"ר וצנחנים ראשי ומפקד הפעולה, כי הפעולה על הקרקע לא היתה קשה יחסית; ההחלטה הנועזת לבצע היתה קשה יותר מביצועה בשטח. הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי גור, גילה טפח באומרו: „נכון שהשתמשנו ב„טריקים" שונים, וכשזה פעל מינו שקטים".

צה"ל מנוסה במעולות קומנדו נועזות, אך בכל המעולות הללו, וברבות אחרות שהן חסויות עד היום, בעודד שני אלמנטים המאפיינים את פעולת אנטבה בהשוואה לקודמותיה — הריחוק העצום של זירת הפעולה — כ־4000 ק"מ — מהבית, והעובדה כי צה"ל לא רק לחם אלא גם נטל על עצמו להחזיר הביתה עשרות בני ערובה משבים.

מודיעין מעולה

כשם שעל הקרקע בשדה התעופה של אנטבה פעל כוח משולב של אנשי חי"ר וצנחנים, כך היה המיבצע כולו ביטוי של תורת שיתוף־הפעולה הבין־זרועי והבין־חילי שצה"ל שוקד על טיפוחה בכל דרגיו. בתקופה הקצרה מאוד שעמדה לרשות המטה הכללי לתכנון הפעולה היה צריך להגיע תיאום מושלם ומדוקדק בין הכוח האווירי, ובין כוח התקיפה.

בכבל מיבצע צבאי, היה המפתח בתכנון מיבצע אנטבה וביצועו במודיעין. כל אחד מהלוחמים בשדה התעופה של אנטבה היה חייב לדעת בדיוק להיכן ירוץ מייד אחרי צאתו מפתחו האחורי של ה„הרקולס", היכן מצויים הטרוריסטים וחיילי אוגנדה ואילו כלי נשק ברשותם. ואמנם סיפרו החטופים, כי אחד הטרוריסטים שמע רחש מאחורי גבו, החל לכוון את הקלשניקוב שבידו לעבר הנוספים, אך לא הספיק, שכן מייד נקצר ברצור של אחד הלוחמים שהתפרץ לתוך בית הנתיבות.

צה"ל יכול להיעזר במידע שהצטבר על שדה־התעופה של אנטבה מפי אנשי חיל־האוויר הישראלי שאימנו בשעתם את טייסי אוגנדה, מה גם שהשדה ניבנה על־ידי ישראלים. בידי הכוח הפורץ היה גם תרשים של שדה התעופה על מסלוליו, מבניו ומתקניו, שפורסם השבוע הוצג לפני נציגי העיתונות העולמית על־ידי שר הבטחון והרמטכ"ל.

לבחירת נתיב הטיסה ולצורת הטיסה נדרש תכנון מדוקדק ביותר, כושר טיסה מעולה ומטוס טוב. טייס בחברת תעופה אזרחית מכיר על־פה את הנתיב; מפעיל בחלק מהטיסה את ה„טייס האוטומטי" ומגיע ליעדו בנחת. לא כן במקרה שלפנינו. מבט במפה מלמד כי הדרך מישראל לאוגנדה עוברת מעל מזרח אפריקה, מעל ארצות עוינות, מעל עשרות נמלי־תעופה אזרחיים ובסיסים של מטוסי יירוט עוינים, מעל עשרות תחנות מכ"ם של מדינות שונות.

קשר אמין

הדרך המקובלת להתחמק ממכ"ם היא בטיסה נמוכה, אך ברור כי אין מטוס תובלה גדול יכול לעשות אלפי ק"מ בטיסה נמוכה מאוד, כאילו היה מטוס קרב הטס ליעד התקיפה שלו, מה גם שטיסה נמוכה צורכת הרבה דלק, וחישוב צריכת הדלק בטיסה כה ארוכה בשני כיוונים מורכב ומסובך.

כשם שאין מפקד פעולה צבאית יכול לפעול ללא ידיעות מודיעיניות כך אין הוא יכול לפעול ללא אמצעי קשר ושליטה. במהלך מבצע אנטבה ישבו בלשכת שר הבטחון בתל־אביב ראש הממשלה ושריו ועקבו אחרי כל המהלכים.

על שדה התעופה של אנטבה הסתער, לחילוץ הנוספים כוח משולב של לוחמי חי"ר וצנחנים, אנשי אחת היחידות המעולות בצה"ל. זמן קצר מאוד עמד לרשות הכוח ללימוד היעד — שדה התעופה על מבניו, מתקניו והיערכות כוח האויב בו ונשקו. זמן קצר „עוד יותר" — פחות משעה — ניתן לכוח להשתלטות על השדה, להתגברות על הטרוריסטים וחיילי אוגנדה, לחיבול במטוסי „מיג" שניצבו בשדה (למניעת יירוט מטוסי התובלה בדרך הודה) לאיסוף הנוספים והבאתם אל המטוסים — ולהמראה.

דבר זה היה אפשרי רק ביחידות שאנשיהן מצטיינים בכושר גופני וקרבי, בביצוע הוראות מושלם, בתגובות מהירות, בהפעלת כלי נשק מהירה ומדוייקת, ומעל לכל — בפיקוד מעולה.

יונתן נתניהו נפל באש המחבלים כאשר פרץ לתוך בית הנתיבות בראש חייליו, כשם שנפל אל"מ עוזי יאירי בהסתערו בראש חייליו לתוך מלון „סבוי" בתל־אביב.

טיפת המזל

הסודיות במבצע אנטבה חייבת היתה להישמר בכל הדרגים, המדיני והצבאי. זו בוודאי אחת הסיבות לכבדות המשקל להחלטת הממשלה, כי הפעולה תהיה ישראלית טהורה ללא התייעצות וללא ידיעתם של שום גורמים זרים או ממשלות זרות. כפי שאמר שר הבטחון, שמעון פרס: „היתה זו פעולה של צה"ל, פעולה ישראלית בודדה, על דעת ישראל, על אחריותה ובידיעתה. כל סיכון שהיא נטלה על עצמה וכל הישג — שייך לה". ההודעה הראשונה של דובר צה"ל על הפעולה נמסרה רק אחרי שנתקבלו הידיעות כי כל המטוסים עושים דרכם לארץ.

אצל כל הגורמים שהיו מעורבים במיבצע ראוי להוסיף גורם בלתי־נשלט המוגדר במונח „מזל" שעמד לימין המתכננים והמבצעים. אליו התכוון כנראה הרמטכ"ל, כאשר אמר עוד לפני צאת הכוחות כי מיבצע כזה הוא „סיכון מחושב".

גם לא היה שם — אחרי שממשלת ישראל קיבלה בשבת שעברה החלטה נועזת ואמיצה, עמלו מיטב המוחות במטה הכללי של צה"ל ובמערכת הבטחון; כל פרט תוכנן עד הסוף, כל דקה בלוח האירועים נבדקה שוב ושוב כדי לוודא „אפס טעויות". השאר הופקד בידי חיילים אלמונים שביצעו לעילא.

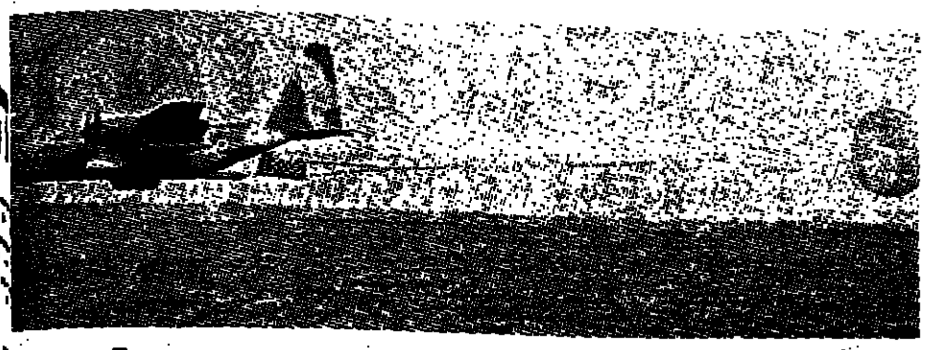

‚הרקולס', המטוס שהמריא לאנט[בה]

לכישורי מטוס ההובלה האמריקני הגדול היה חלק בהצלחת חיל[...] הערובה הישראליים מאוגנדה

מאת יוסף מיכאלי

כ תרים רבים קשרו ל„הרקולס", מטוס התובלה הרב־תכליתי שביצועיו עוררו השתאות בכמה טיסות מבצעיות בווייטנאם, אך דומה כי מיבצע שחרור החטופים באנטבה, שהינו מן המורכבים והנועזים שבו נטל חלק סוס־הקרבות הוותיק, מאפיל על כל מעלליו בעבר. הישגיו עשוהו למטוס מבוקש וכיום הוא מצוי בשירותן של 18 מדינות. לא מכבר נודע כי מצרים מבקשת לרכוש שש מטוסי „הרקולס" וקודם לכן מנעה ממשלת ארה"ב, ברגע האחרון, הספקת שמונה מטוסים כאלה ללוב, לאחר שזו כבר שילמה עבורם.

בנסיבות המיוחדות שהוכתבו לצה"ל בגין הטווח הארוך, כושר הנשיאה המבוקש ויכולת הניווט, לא היה מטוס ראוי יותר למיבצע החילוץ מה„הרקולס". הבעיה המרכזית שניצבה בדרכם של קברניטי הטיסה היתה ככל הנראה הניווט. לא קל להרחיק כדי 3,800 ק"מ ויותר מבסיס־האם ולטוס בעלטה ליעד בלתי־מוכר.

יש להניח, כי בעטיו של מעטה החשאיות שהוטל על הטיסה, לא נעזרו נווטי ה„הרקולס" בנתוני התנועה בקרה קרקעיות של המדינות שהיו בדרכו של המטוס וכמובן לא עמדה לרשותם בקרת הגישה לנחיתה מטעם מגדל הפיקוח באנטבה. בהיעדר אמצעי סיוע־ניווט אלה היה על המטוס להתנווט בכוחות עצמו, תוך הסתמכות על יכולת נווטיו ועל אמינות מכשיריו.

על סף המיגבלות

עזרי הניווט המשוכללים של ה„הרקולס", אשר חלקם עצמאיים ופועלים ללא קבלת מידע והזנה־חוזר מתחנות בקרה קרקעיות, סייעו לו לעמוד באתגר הניווט המורכב שכזה. היכולת לבצע טיסות לילה ארוכות־טווח המתבססות על ניווט־מכשירים בלבד מאפיינת טייסים ומטוסים מעטים בעולם.

בפירסומים רשמיים נאמר, כי טווח המטוס על מלוא מטענו מגיע ל־3,940 ק"מ (עם 5 אחוזי דלק רזרווי ל־30 דקות טיסה) וטווחו המירבי ללא מטען הוא 7,600 ק"מ. ראוי לזכור, כי דרושה תעוזה ומיומנות גבוהה, כדי להשלים משימה כה מסובכת, כשהמטוסים מגיעים כמעט לקצה טווח טיסתם. שכן, בטיסות שיגרתיות משתדלים לא להביא את המטוסים אל סף מיגבלותיהם.

הזרוע הצה"לית, שהגיעה במוצאי שבת עד לאוגנדה, היא חסרת תקדים בתולדות הצבא, מבחינת אורכה. השגת הבלתי־אפשרי, כביכול, מזכירה מיבצע אחר של ח"א, שהיה כרוך בהפצצת שדה־התעופה לוקסור בדרום מצרים, במלחמת ששת הימים — שדה שנחשב אז כמצוי מחוץ לטווח ההשגה של מטוסי התקיפה של צה"ל. אכן, מטוסי ה„ווטור" שהגיעו אליו טסו בכוח מנוע אחד בלבד, כדי לחסוך דלק.

את טווח ה„הרקולס" ניתן להאריך במכלי דלק בני 5,100 ליטר כל אחד, המותקנים מתחת לכנפיו הרחבות, בסמוך למנועים. כן יכול מטוס זה לתדלק באוויר מטוס אחר מסוגו (בארה"ב אכן נפוץ השימוש במטוס כמכלית־דלק מעופפת, המושיטה סיוע תידלוקי למטוס קרב כפנטום ואף למסוקים). בהקשר זה יש להזכיר, כי כמה סוכנויות זרות מסרו, כי לא רק „הרקולסים" נטלו חלק במשימה, אלא גם מטוס תובלה צבאי מדגם „בואינג 707" (לא מזמן הותר לפרסום, כי מטוסים אלה השתלבו במערך מטוסי התובלה של חיל האוויר; בנוסף למשימות העברה של חיילים וציוד (במשקל כולל של 24 טונות) משתמשים בהם בארה"ב לתידלוק).

אמבולנס אווירי

מפקד מיבצע שיחרור בני הערובה, תא"ל דן שומרון, ציין כי המפתח להצלחת הפעולה היה ההפתעה, אך ברי כי הפעולה הצריכה כוח מעולה, שגם כמותו הספיק להתמודדות הצפויה. לא ידוע מה מספר חיילי צה"ל שהונחתו באנטבה, אך כל „הרקולס" יכול לשאת 92 חייל על חימושם, או 64 צנחנים. בעת צורך יכול המטוס לשמש אמבולנס אווירי ולשאת 70 פצועים על אלונקות וצוות רפואי בן ארבעה אנשים.

ל„הרקולס" תכונות טיסה בגובה נמוך. מהירותו ה[...] 610 קמ"ש, אך מהירות ה[...] צבית החסכונית ביותר [...] דלק היא 540 קמ"ש. תק[...] עם מטען מלא היא [...]000 הגובה המירבי שאליו יכ[...] לס" לנסוק עם מטען [...] 34,000 רגל.

גם בגובה נמוך

ה„הרקולס" יכול להמ[...] בשדות קצרי־מסלול, ש[...] מקילומטר (לעתים בסיוע [...]צה) ואף בשדות משובשי[ם ...] מקורה בכושר העילוי ה[...] פרי שילוב עיצוב האוירו[...] מת 4 מנועי ה„טורבופרופ" מתם כ־4000 כוחות סוס [...] הם מנועים חזקים, ב[...] גבוהה ועל־כן גם חסכו[...]

מייד לאחר ניתוקו [...] ראה מוקנה למטוס „מצ[...] המאפשר צבירת גובה [...] הגלגלים בקרקע. ניתן ל[...] האחיר בגלגלים ישירות והדבר מקל על נחיתה [ב]שדות חוליים וגרועים.

למהלך המיבצע תרמה [...]קה ההעמסה המהירות [...] דלת המטען האחורית [...] סה בקצה המטוס מוסף [...]לית. הכבש רחב ידידו[...] לנוע במהירות (כמה [...] דיווחו על ג'יפים, הוליי־ משוריינים, שהובאו לא[...] את הכוחות המסתערים).

לצורך פינוי כ־102 [...] היה על צה"ל להביא [...] נוסף, או למלא חלקי[...] אלה שהגיעו, כדי שיוכ[...] פנותם. לא נודע אם [...]סים" בדרכם לאנטבה [...] חישובים, המבוססים [...] פורסמו במערב, יכול[...] „פנטום" מתודלקים ב[...] אוגנדה עם הימוש [...] לס" יש דגמים [...] מגוונות ובהתכם [...] אוויר־קרקע, אך ב[...] תובלה, בינוני, הנושא [...] מטען ותחסר כושר הגנה [...]

לפני כשמונה חודשים [...]בור על אסון מכאיב [...] מטוס „הרקולס" באזור ה[...]לאל, השבוע הביא שמחה וגאווה בכנפיים.

יופי של טיול

טיול בלקנים
מעניין במחיר...
(שפשף עיניים...)
-.4.550 ל"י + 440 דולר
21 יום – מלונות מעולים
תורכיה,
יוגוסלביה, יוון,
כולל כל המקומות המעניינים כמו:
פארק פליטוויצה, מערת הנטיפים
„פוסטוינה" ועוד.
יציאה: 9.8 ,2.8

בלקנים+
אוסטריה
ואיטליה
-.4.990 ל"י + 450 דולר
24 יום – מלונות מעולים
יציאה: 10.8 ,3.8 ,20.7

הכר את
אמריקה
כמו שהאמריקאים מכירים
בטיול מדהים
במחיר
לא ייאמן...
-.14.450 ל"י +
450 דולר – 23 יום

ניו־יורק, באפלו — ניאגרה,
סן־פרנציסקו, לוס אנג'לס,
לאס וגאס — גרנד קניון,
מיאמי, ושינגטון ועוד...
יציאה: 14.7, 5.8

Univers
„אוניברס"
תל־אביב, רמב"ם 17, טל. 622976, 623971

...ולה של ...הדות התפוצות

...נו להשלים עם השינוי שחל בעמדת מנהיגות ...פוצות לגבי זכותה להשמיע דעתה על מדיניות ישראל

מאת מתתיהו פלד

יחסי ישראל ויהדות התפוצות מסתמן ב־אחרונה שלב חדש. עד העת האחרונה מקובל על מנהיגות ה־... כי דברה של ישראל ...בל ללא הרהור ופקפוק, השירות היחיד שהגולה ...ת וחייבת לתת לישראל ...עות מלא לכל תביעו־...יחסים אלה נבעו, כפי ...ל הודו, מהרגשת העל־... של ישראל כלפי הגולה ...גישת הנחיתות של ה־... כלפי ישראל.

...ב וזהו המסתמן עתה הוא ...גולה אינה מקבלת עוד מצב ...זה ללא ערעור כבעבר, ד־... חייבת, באירצות מופגן, ל־... עם שינוי זה בעמדתה של ...ת הגולה משום שסיב הסיוע ...ל זקוקה לו עתה אינו מניח ...כן את אחדות יהדות התפוצות.

...יש מפקפקים בכך שאמנם ...חדש זה מסתמן יותר ויותר. ...הסימנים אינם מתוודים מקום ...מצד אחד רואים אנו הת־...גוברת הולכת מישראל בקרב ...ים היהודים בגלויות השונות ...זאת מתגבשת עמדה בי־...ו, חזובית אך שאין מקום ...בה, מצד חלקים בציבוריות ...ת בגולה הגורסים נאמנות ...ל אך תובעים זכות לבקר את ...ולהשיא לה עצות.

...ל מנסה ללחום בשתי התופ־...ך בעוד שאין בכוחה לעשות ...נגד הפורשים הנוטשים את ...ה, היא מנסה ללחום בזרוע ...בנסיונות לערער על „בכורת ...ביהדות", כהגדרתו של הרב ...

...ה הישרא . שבשמה מנסה ...לשכנע את הגולה לבל תנסה ...חלק ב„זכות הפנימי" המתי־...שראל נושא הוא כי „הוצאת ...המצהי" תחליש את ישראל ...ה הקשות ביותר תמן רב גם ...מענה זו כבת־תוקף ברחבי ...ה. אולם האומן שבו הובנה ...צמן בקרבו את רחיותה ביום ...ים, דבר שאנו נוכחים בו

ציינו כי הזיונים הציוניים בשנים הראשונות היו עקרים משום שהיה מקובל שהשמעת דברי ביקורת או עשיית חשבון נפש הסטורי כן היא גסות רוח. גישה משתקת זו, שממ־שלת ישראל עדיין מבקשת לקיימה, לא הועילה לישראל כלל, וההחלטה של מנהיגים בתפוצות להתמרד נגדה היא בלי ספק סימן מעודד.

מעתה ניתן לדון ולהתוכח בארח חופשי בחוגי התפוצות, כמו ביש־ראל עצמה, הנושאים המעסיקים לי־בון רבים וגורליים. מאחר שאנו נתונים בשעת חירום, טבעי כי ה־נושאים המיידיים עולים ראשונה על סדר היום. ובין הנושאים המיידיים אין דחוף יותר מן השאלה באילו דרכים צריכה יהדות התפוצות ל־סייע לישראל במאבקיה המדיניים. עד כה היה מקובל כי שנים הם תפקידיה של יהדות התפוצות: לת־רום כסף לקופת המדינה ולשמש כ־חיל המחץ של משרד החוץ הישר־אלי, הנקרא להסתערות בכל רגע שהדיפלומטיה הישראלית נתקלת ב־קושי שאין בכוחו של שבבוע דיפ־לומאטי רגיל להתגבר עליו.

על תרומתה הכספית של יהדות התפוצות דובר רבות ורבים הרגישו כי הדגשת עניין זה יותר על המידה הביאה לכך ש„בעלי המאה" בעשר חשובים יותר בעיני שליחיה של ישראל מרבבות בני ישראל שצרותם אינו גדול ביותר וכי הדגשת הצרכים החומריים של ישראל המעיטה את העניין בתכניה הרוחניים של המ־דינה.

אך ערכה היחסי של תרומה זו הולך ומצטמצם. הקהילות העשירות של מערב אירופה ואמריקה על כל חלקיה מעולם לא הצליחו תרומה שנ־תית המגיעה אפילו לאחוז אחד מ־הכנסתן הממוצעת למלגולה, וכלל ההכנסות מתרומות לישראל מגיע כיום לפחות מ־4% של תקציב ה־מדינה.

אשר לסיוע המדיני, מתברר כי למרות יעילותו היחסית, ביחוד ב־ארה"ב, ערכו פוחת והולך, במידה רבה בגלל האופן בו נוצל על ידי הממשלה.

•

אך למרות החשיבות היחסית ה־מצטמצמת של שני סוגי הסיוע העיקריים של יהדות התפוצות, מת־גבשת בקירבה ההכרה כי הפורת סיוע זה מגיעה לה הזכות להשפיע יותר על ההחלטות המתקבלות ב־ישראל. הניסוח של הרב הרצברג בעניין זה ראוי לציון. „אילו יכלה ישראל לכלכל את מעשיה בלא ל־היות נזקקת לתמיכת היהודים — יפה; לפי שאין ישראל יכולה לנ־הוג כך, אנו תובעים שותפות מר־חיקת לכת בקבלת ההחלטות". כלו־מר, התמיכה של יהדות התפוצות אינה עוד „תרומה" שאין בצידה תנאים, אלא חלק מעיסקה.

אין כל מקום לאי הבנה. לא ה־דאגה לגורלה של ישראל כמדינה וכחברה אנושית היא המהנות ביסוד התביעה לשותפות בהחלטות. קביעתו של הרב הרצברג שתוכן חייה ה־פנימיים של ישראל וגורל הסכסוך שלה עם העולם הערבי „אינם מעלים ואינם מורידים בכל הנוגע ליהודיה" בעיני יהדות התפוצות, מלמדת מה באמת מדאיג את הנהגת הגולה ה־יהודית ביחסיה עם ישראל. למרות גאוותו על כי יחסיה המיוחדים של היהדות עם ישראל התקבלו כדבר טבעי — לפחות בארה"ב — דומה כי הבעיה שלאורה הוא מעלה את תביעתו היא ש„קיומה (של ישראל) וקשריה של יהדות העולם עימה הם הקוץ הגדול ביותר בבשרם של שונאי היהודים". כלומר, ישראל לא חיסלה את סכנת האנטי־שמיות אלא אף הקנתה לה מימד חדש.

קל לעמוד על הסתירה הפנימית בדבריו של הרב הרצברג שבה ש־הוא טוען שהמציאות הוכיחה כי לגולה קיום משלה ועם זאת הוא תובע מישראל כי מצד אחד תבוא להצלת הגולה ומצד אחר לא תתבע מהגולה סיוע העלול לעורר אנטי־שמיות מחודשת. אך עניין זה שייך לנושאים שיש להתפנות אליהם „לכ־שיזדמן". החשוב בדבריו הוא שעם התעוררות ההרגשה בתפוצות שה־סיוע לישראל כרוך בסיכונים, אנו שומעים תביעה מפורשת ליטול חלק בהכרעותיה של ישראל כמדינה.

לדרישה כזו אין בסיס ואין סיכוי כי תיענה. אך היא מעידה על הת־פתחות מעניינת ביחסי התפוצות ו־ישראל. יהדות התפוצות אינה חייבת לתת לישראל יותר כסף ויותר סיוע מדיני משהיא סבורה כי יש בכוחה לתת. אך יש סוג אחר של סיוע שאינו כרוך בכל הקשיים עליהם מצביע הרב הרצברג והוא העליה. סיוע זה הוא מוריד מעל הפרק בטענה ש„היסטוריה" שגרי־צדק ב־הכרח מעטים הם, ובהעדר קטסטרופה נוספת, אין לצפות לעליה מארצות הרווחה. קביעה זו מוטלת בספק רב, ותולדות העליה של יהודי המזרח יעידו על כך. אין ספק כי בנושא זה יש מקום לבירורים מעמיקים בין ישראל לתפוצות. עתה, משהולך ו־בטל האיסור על דיון גלוי וכן חשוב להכנס לעובקם של דברים. יחסי ישראל והתפוצות יכולים להיות עדיים ומשיבים, אך הם טעונים ליבון.

...ת הילכות המדיני התמיד ה־...זה שנים בישראל על שטחה ...ראל התפרשה במקומות רבים ...ת כאיסור על השמעת קולות ...בענה המקבלת „יונים". „ביציתי" לא מחשבה כאסורה אינה קשה להבנה. מדיניותה ...ראל נתפשה כ„ביציתי" במהד־...כן כל המבטא עמדות „נד־...התקבל כאילו מבטא הוא ...בלתי מסורית בישראל.

...כי באחד מביקורי בארה"ב ...ע"י ידי אחד ממנהיגיה ...ולה יהודית חשובה להוציע ...על השקפותי המדיניות ב־...הודיים, משום שטובת ישראל ...הופעה מלוכדת תמיד. ימים לפני כן שהה באותו מקום ...ידע של ה„ליכוד" ושאלתי ...שיתי אם הפנה בקשה כזו ...אותו מנהיג חשוב של ה־...יה בישראל. התחילה כלל לא ...את שאלתי, שכן לא תפס ...של אותו איש אוטוריזציה ...יש ביקורת קשה על מדי־...של ממשלת ישראל.

...ר על הוצאת הליכוד „הזר־...ופש בפירוש כאיסור על הפ־...עות „יוניות", ובכך התגלתה ...זה של הטענה כי מוטב לה ...התפוצות שלא תבוא ראשה ...ליכוד הפנימי בישראל.

•

...ד נוצר מצב בלתי סביר ...פיו יהודי אמריקני, כמו ל־...ורמן פודהורץ, יכול להתבטא ...גויים הטוענים כי סירובה ...שראל להכיר בזכות ההגדרה ...לשתיניים מהווה מכשול בדרך ...ולשים ללעג טענה זאת ועם ...החשב למי שנמנע מליטול ...הליכוד הפנימי" בישראל. קשה ...מתי החל הרב הרצברג ל־...כי „שטות היא להגיה ול־...נשב עד סוף כל הדורות ...מערבית" וכי „שב־ראל הנשה ...דיניות המקובלת על ישראלי ...זורות שרבים בישראל משמי־...ותה זה שנים רבות. אולם ...רק ביום השישי האחרון ...שמיע דעה זו בפומבי („מעד־...2.7).

...של ענין, התופעה חיובית ...מכן אמצעי מזיק בתגלית ל־...עצמה הוא להתיימר באילו ...גם אינה נתקלת בכל ביקורת ...התפוצות, וכי פרס לחלק מן ...הישראלי מתקבלת מדיניותה ...ובהסכמה בכל רחבי העם ...הנזק התבטא בכך שמצב ...אסר על מי שמשתתף באורח ...במאבק הגדול למען ישראל ...ע ביקורת, בידרדר במהירות ...שבו הוסף הדיון עקר הכחנה ...הלך ומהדלדל. ...הרצברג צודק בלי ספק ב־

בעצרת הסוכנות היהודית שתיפתח ביום א':

נציגי חו"ל יתבעו יתר „מעורבות" אלמוגי ידרוש עליה וחינוך יהודי

הרב א. שינדלר, יו"ר ועידת הנשיאים, אומר כי אינו מוכן לשמש „הד" אוטומטי לדעות ישראל ✶ הברון רוטשילד על ההתעוררות היהודית בצרפת ועל המבצע החינוכי המקיף הנערך שם

מאת יוסף וקסמן

שיחק להם המזל, ל־קברניטי הסוכנות היהודית, בקובעם במקרה את יום ראשון הקרוב (מחרתיים), כמועד פתיחת מושב עצרת הסוכנות — שבוע ימים ב־דיוק לאחר שעם ישראל נת־בשר על הפעולה הנועזת של צה"ל באנטבה.

יוסף אלמוגי

בפעם הראשונה אחרי...

הרב אלכסנדר שינדלר

„ההכרעות הסופיות — בישראל"

הברון ג. דה־רוטשילד

פעולת אנטבה העלה המוראל

אין ספק שימים אלה של שמחה והתרוממות רוח, המציפים כל יהודי, יפים הם במיוחד להתכנסות מאות מראשי היהדות בכל העולם, לדון בבעיות היסוד של העם: עליה, חנוך יהודי, וגיוס אמצעים כספיים לישראל לביצוע תכניות ההתיישבות, סגירת הפערים החברתיים והבטחת תקציב הסוכנות שרובו מוקדש לשי־רותי חינוך, קליטה, סעד, בריאות ושיכון בישראל.

ואכן, באי העצרת יתבעו לפעולה מעשית, בממדים מוגברים, בשלושת התחומים העיקריים (עליה, חינוך יהודי וגיוס האמצעים), כפי שמטעים יו"ר הסוכנות, יוסף אלמוגי, שזו לו העצרת הראשונה בראשותו.

אולם ככל שזה ישמע מוזר, סבו־רים יהודי התפוצות שיותר מהם, היה העם היושב בציון, זקוק ל„זריקת עידוד" זו, שהפיחה בו פעולת חילוץ החטופים המטוס. ביטוי לדעה זו שמענו מפי שנים מראשי יהדות הגולה — הרב אלכסנדר שינדלר, שנבחר זה לא מכבר כיו"ר ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים בארה"ב, והברון ג' דה־רוטשילד, יו"ר הקהי־לות היהודיות בצרפת (שהיא עתה הקהילה השניה בגודלה בעולם ה־חופשי).

„היה לי הכבוד והעונג להמצא בישראל בזמן ביצוע המבצע ה־„ג'יימס־בונדי" המופלא של צה"ל — אמר לנו הברון רוטשילד — ואני מקווה שהפעולה המזהירה העלתה את המורל של העם היהודי, אך במיוחד חשוב הדבר לישראלים. כי אני חושב שהעם כאן היה בהתרשה של עם במצור".

שינוי דרמטי באווירה

גם הרב שינדלר סבור ששיפור המורל היה חשוב יותר לישראלים. „השינוי באווירה ממש דרמטי — כאן וגם בארה"ב, משם אני מקבל במשך כל הזמן דיווחים והספרים שהפעולה כאילו הישמלה את היהו־דים וגם לא־יהודים. למען האמת, מעולם לא האמנתי שקיים פתוח יפה לישראל, אבל המבצע שיפר את המצב הרוח התיובי".

להערכתו הרגע גדול במיוחד לראש הממשלה, יצחק רבין, ולממ־שלה כולה, „על פי רבין להוכיח עתה שישראל ממשיך לא רק להגיב אלא גם ליזום — כשם שעשתה באנטבה — ואני מאמין שהוא יש־תמש בהישגו בתבונה".

עצרת הסוכנות מתכנסת לא רק בשעה גדולה, אלא גם בעת תמורה בעם היהודי. בשיחות עם מנהיגי יהדות העולם וראשי הסוכ־נות ניתן לסכם את הנקודות הבאות, בהן תדון העצרת:

✶ שפל בעליה, מול צורך ב־עליה גדולה.

✶ ירידה בהכנסות המגבית, שאה שוקקים ליתר אמצעים.

✶ התבוללות בנושאי תרבות ב־ממדים מדאיגים.

✶ חילופי כשמרות והביצה ליתר מעורבות הגולה בישראל.

עליה „רצונית"

יוסף אלמוגי שאל שכמו מוטל עתה עליה של הסוכנות היהודית, מסלים שהמצב קשה, אך הוא רואה גם אורות. „למען השם — מה היאוש בחוס לעליה? לפני עשר שנים באו 18 אלף עולים בשנה ואילו עתה 20 אלף. נכון שזה מעט, אבל יש לראות הדברים בפרופורציה מתאי־מה. העליה עתה היא רצונית בלבד ומתוך מניעים אידיאולוגיים ולא מ־פני שיהודים בורחים. אפילו יהודי ברית"מ מגיעים לכאן מתוך רצון בלבד והאחרים נושרים. למעשה, מ־עולם לא היתה עליה רצונית גדולה ממו עכשיו".

בצד ההתבוללות מאבחן מר אל־מוגי גם התקרבות יותר למטרות הציוניות ולישראל. „קיימת התקרבות הולכת וגוברת בין הלא־ציונים „וה־יהודי לבין הציונים „דה־פקטו".

אלמוגי מברך על הרצון למעור־בות. „זו לכשעצה הודיה, אנו מצליח את מעורבותנו בגולה ועלינו למצוא דרך למעורבותם אצלנו, ולא רק בטיכפוזיונים ועידות. איני כולל בזה את ענייני החוץ והבטחון, התו־מים בהם עלינו להכריע אותם, אך להכריע לבדנו".

אחד האישים המרכזיים, המסמלים תמורה, הוא הרב אלכסנדר שינדלר, יו"ר ועידת הנשיאים ונשיא התנועה הרפורמית — אשר בעבר לא היתה בתנועה הציונית ואילו עתה חלק אינטגרלי ממנה והוא פעיל מאד בה. הוא שונה מקודמו, הרב מיראל מילר, בגישתו, בהשקפתו ובדרך מדיניותו בניהול ועידה זו.

„דיאלוג מתוך גישת אמת"

עליכם בישראל לדעת מה חושבת יהדות ארה"ב. לא כל ההבנה כפויה אצל היהודים, אף גם לא בישראל. יהיה כאת: כאשר מוסבר באמ־ריקה — ברור שלנו יותר ידע ולא רק לגבי היהודים, אלא גם על לחשי האמריקנים. המעורבות חייבת להיות הדדית, כמובן, ועל ישראל האמת והחובה לומר לנו את האמת שלה, כשם שעליה לשמוע את האמת ש־לנו. העיקר שהדיאלוג יתנהל מתוך גישת אמת".

עיקרה של מדיניות זו היא יתר מעורבות מצד יהדות ארה"ב בכל המערכת הישראלית. הרב שינדלר מתכוון ואף פועל בכיוון זה — להחדר לעבי הקורה של המערכת הישראלית. „כאן כהנהגתי קיימה ועי־דת הנשיאים 3 מפגשים עם ועדת החוץ והבטחון ונקיימן בעתיד 3—4 פעמים בכל שנה. ואולם, לא אסתפק בישיבות עם חברי הממשלה וועדת חוץ ובטחון ובנוסף על כל המנהיגות, גם הבלתי רשמית, עם אנשי הכל־כלה, ראשי ההסתדרות, מפקדי צה"ל, עורכי עתונים, אקדמאים, מנכירי קבוצים ואף עם אנשים „מהשורה". הרחבת היחסים בין ועידת הנשיאים לבין כל המערכת הישראלית חשובה כדי שנכיר ונבין איש את רעהו".

אין הרב שינדלר מחמיץ הזדמנות להשמיע את דעותיו, כאן ובארה"ב. וכיוון שדעותיו שונות לעתים, דומה שהגיעו לעבר, כאשר ועידת הנשי־אים היוותה הד לדברי מנהיגי ישראל, „מנגינת" צתה הועידה ב„סוף שונה".

לא „הד" לישראל

„אין אנו מגנים בטון שתהי — אומר הרב — „אך אם הכוונה שהוא ישמש הד לישראל, התשובה היא — לא. נכון שנעים לאדם לשמוע את הד דבריו, אבל כאד אין ממשה. הד גם איננו עוזר ואף שההד נשמע בטון זה לקול המדבר, אין זה סימן להרמוניה ובסופו של דבר אין ההד אלא קולו של אדם אחד בלבד. מדוע שיאיתנו אם כן להד?"

האם מעודד ויכוח בין יהדות ארה"ב לישראל — ויכוח גלוי בנקודות ה־שנויות במחלוקת, „יהודי ארה"ב מד־הים עם ישראל וכל מה שקורה כאן, משפיע על הגולה. זו סיבה נוספת לצורך בויכוח ואין לחשוש ממנו. גם מהבחינה הטקטית, אין ספק שעמדה כזו מועילה יותר. גם בארץ משמעות דעות שונות — מדוע יהא אסור עלינו לנהוג באותה דרך" — שואל הרב שינדלר.

יחד עם זאת ברור לו, שההכרעות הסופיות, לאחר הדיונים, צריכות ליפול בישראל ועל העולם היהודי לקבל הכרעה זו. „אך אז נדע ש־הכרעה נפלה בתום שיקול דעת ו־שקילת כל הנימוקים הן השוב־" — הוא מטעים.

גבאים ושמשים...

— יש דברים שבהם אין הוא מוצא שפה משותפת עם מנהיגי יש־ראל?

„אין זה נכון — משיב בנחת — דוקא ככל שאני נפגש באישים בעלי־מעמד גבוה יותר, אני מוצא שפה משותפת והבנה לדעותי. נכון גם שככל שהתפקיד בדרגה נמוכה יותר — ההתנגדות לדעותי רבה יותר. כך זה בארץ וכך בארה"ב. לאמיתו של דבר, אני תמיד הסתדרתי יותר עם הגבאים מאשר עם השמשים"... — הוא מוסיף בחיוך.

בניגוד למשפחה שהיתה מנגדת כן המעורבות, ביותר בארץ, הברון ג' דה־רוטשילד, מצדד גם הוא במעו־רבות, אך בדרך שונה מסבו, „הנדיב". „משפחת רוטשילד יודעת בכך ש־יודעת להתאים עצמה למצבים. ב־תקופת סבי המנגנון היה בתרומה כס־פית בעיקר. כיום הזמנים שונים ו־המנגנון אחר — אך המעורבות קיימת" — משיב לשאלתנו.

מטרת בואו של הברון משכלת אף היא את המגמה: דיון על הסכם לתכנית החינוך היהודי בצרפת, ב־כספי קרן מיוחדת משותפת לקהילה בצרפת ולסוכנות וכן על מעורבות גלויה ופעילה של הקהילות עם ב־עידוד העליה. „אני מברך את ה־סוכנות והממשלה על ההבנה וה־בינה שגילו בהסכמם לותר על חלק מהמשאבים — לטובת הצרכים הבוערים של ישראל — כדי להש־תתף במבצע החינוכי. אני מאמין שזו השקעה טובה לטווח ארוך, ש־תסייע לקהילה וגם לעליה".

לדעתו, בצד ההתבוללות בצרפת — ואין הוא מסכים שהיא שם בשיעורים הגבוהים ביותר בעולם — יש שם דוקא עתה גם התעוררות יהודית, ועל ישראל לתרום יותר ל־כך.

„לצערי, ישראל עדיין אינה „אור לגויים" ... אני מבין שהמדינה עסוקה בבעיותיה ובייחוד בנושאי החוץ והבטחון, ואני מקווה שהיא תגיע לזמן שתהיה אור לגולה", — אומר הברון.

„פיחות" בהכנסות

ואם הזכרנו את הרוטשילדים אי־אפשר לשכוח את הבעיות הכספיות. במערכת מנגנון המגבית, הגזבר, אריה דולצ'ין, ו„כאב הראש" שלו גדול: „בתקציב בן 502 מיליון דולאר, נאלצנו לכלול הפעם 60 מיל־יון דולאר „הכנסות" מהלוואות בנק־איות. אך למרות זאת יש גרעון של 65 מיליון דולאר. סכום זה אני אתבע מבאי העצרת לגייס, אפילו אם יצטרכו לקבל הלוואות על חשבונם — אחרת לא נעמוד בתק־ציב המינימום שהכינו המדינה תבי־בול", אומר הגזבר, תוך הודאה ב־עובדה שחל „פיחות" בהכנסות ה־מגבית.

זו היא התביעה האחת לבאי ה־עצרת, ועוד אחת ישמיע אלמוגי. „אני אתבע מהם עליה ופעילה ג־דולה לעידוד העליה ואתבע הגברת החינוך היהודי. זו תהיה משימתי ל־עצרת, שבראשונה אני עומד בראשה..."

הספקה מיידית

הפתרון בקצות אצבעותיך

לקופה הרושמת SWEDA יש יתרון החשוב עבורך במיוחד עתה: הספקה מיידית: תוך ימים ספורים מיום ההזמנה תקבל לידיך את הקופה הרושמת שלך. אבל זהו רק אחד מבין היתרונות הרבים בהם מצטיינת SWEDA; והנה כמה מהם: ארבע מחלקות נפרדות, כפתור מכפיל, אפשרות להוסיף מחשב עודף, חלון תצוגה ברור, הפעלה קלה ועוד ועוד. הנך מוזמן גם לבקר באולם התצוגה של גיל מיכון משרדי בע"מ: תל־אביב רח' אבן־גבירול 18, מ־8 בבוקר עד 7 בערב. חיפה: רח' העצמאות 118, מ־8 בבוקר עד 4 אחה"צ. ירושלים: רח' ינאי 3, מ־8 בבוקר עד 4 אחה"צ.

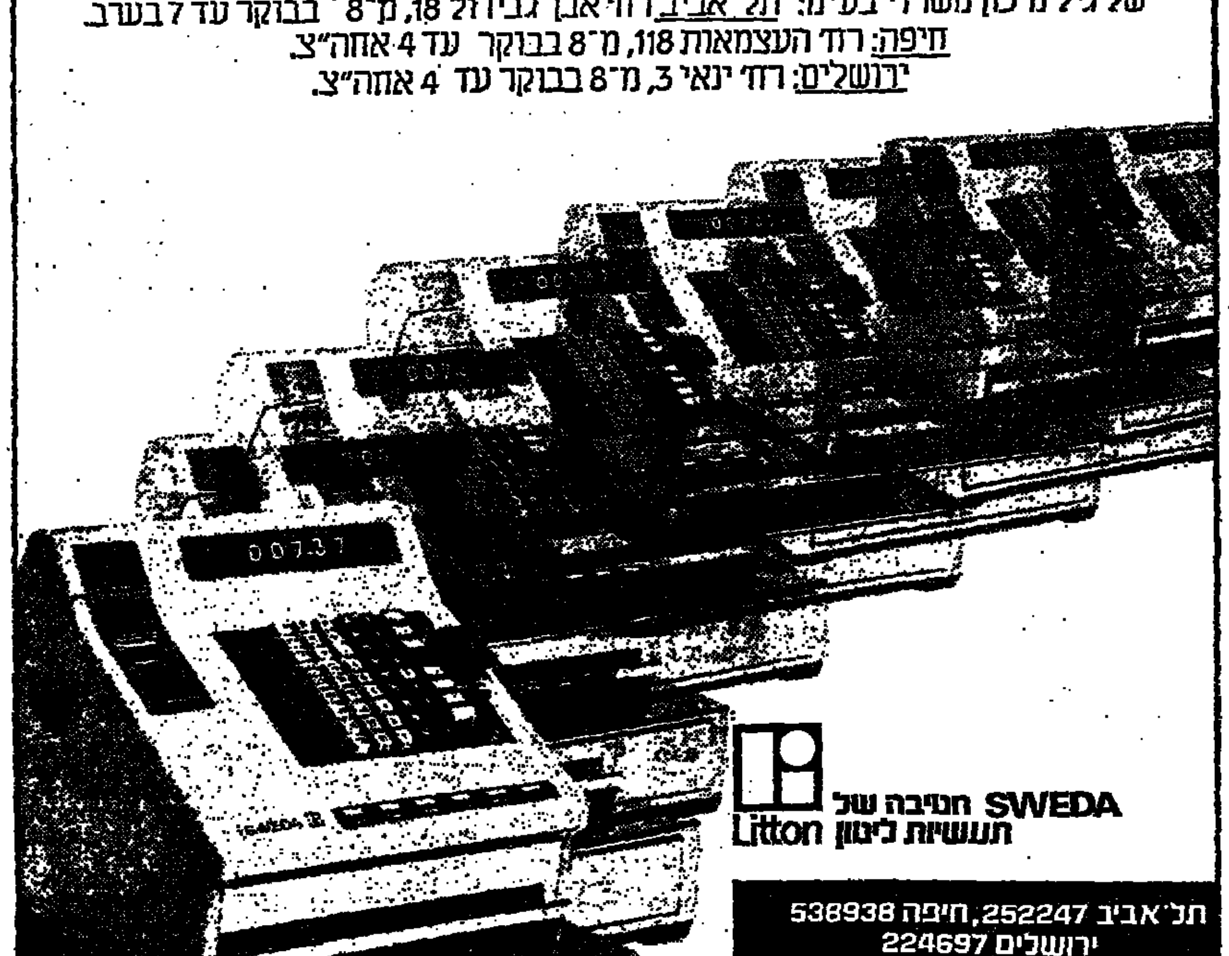

SWEDA חטיבה של Litton תעשיות ליטון

תל־אביב 252247, חיפה 538938 ירושלים 224697

aroyo-barel

...ס שהמריא... של טיול

הבר את אמרי...

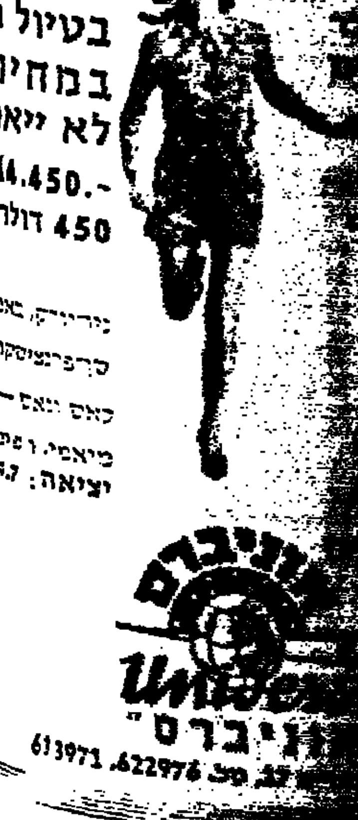

בטיול ... במחיר לא יאמן

14.450.-

450 דולר

יוניברס

613971 ,622976

מכזמן الاجل

هكذا من الأصل

מכל מקום

כאשר ישראלים הדריכו באנטבה — וצ'כים בגולו...

מאת אביקה נחמיאס

בני הערובה שהובאו במטוס „איר פרנס" החטוף לשדה התעו־פה באנטבה — נכלאו בבית הנ־תיבות הקטן, הידוע היטב למאות ישראלים. אילו הספיקו לראות ב־כמה בנייני מייסת הצבא שהוכנסו על־ידי אנשינו לפני כשמונה שנים.

עד 1968 היה לחיל האוויר האו־גנדי „האנגר וחצי" בהמשך שדה התעופה הבינלאומי באנטבה, שם קיבלו מדי יום טייסים ומכונאים יש־ראלים תידרוך־בוקר בצריף גדול, ו־מפס הטייסים והחניכים האוגנדים — את תכנית יומם. אותו צריף שימש גם לבילוי מעורב בשעות הפנאי. ב־1968 הוגשה הצעת תכנון בניינים נו־ספים לטייסת הצבאית, אך הבהיר היה רב. ישבו המפקדים הישראלים ותיכננו מבני משרדים, חדרי הרצ־אות ותידרוך — זוגבת טייסת יש־ראלית. דפי שירטוט והכנויות הובאו אחר שעות העבודה הביתה, להשל־מתם המהירה. איכפת היה לנו שלא יהא המחיר גבוה, שתהא התכנית יעילה, שיחסכו אפילו דפי השירטוט והתכנון. התכנית אושרה ע"י ג'ון פיין, מהנדס אנגלי עבק־גוף ממחלקת העבודות הציבוריות (שאשתו הרופ־אה טיפלה גם בילדי הישראלים ב־אנטבה), והביצוע — ע"י מ־קבלן־העבודה, בשיטה מקומית מובהקת: יצקו תגורות בטון, מילאו ביניהם אבנים ועפר שהובא כנראה משפת אגם ויקטוריה, ופועלים רבים, גמלי־אדם, דרכו ברגליהם את המילוי כענבים בגת, שיקעו והדסו, ועל ה־משטח המהודק היטב יצקו רצפת־בימון.

אנטבה היתה בסיס הדרכה שנוהל ע"י חיל האוויר הישראלי, במטוסי פוגה ישראליים ומטוסי דקוטה. כ־מרכז הארץ, כ־400 מייל צפונה, היה בסיס ההדרכה גולו, שנוהל ע"י קר־לוול צ'כי ובצוות מדריכים — גם רוסים. למדו שם, ברוסית, על מטוסי 19 ל. צ'כים. חניכים אוגנדים נשלחו גם לרוסיה, והורו מפס דוברי רוסיה, לפחות.

במפקד גולו הצ'כי היה ממדריכי טייסיה הראשונים ב־1948, איש חביב להתרועע, שאהב את הטיסה הזהה ואותנו. בדרך עלומה היו בידיו גלילי הסרט „ההגנה ברחוב הראשי", עם אידה קמינסקה בתפקיד יהודיה זקנה בשואת הכיבוש הנאצי ובשתפי פעו־לה מקומיים ב„פתרונה הסופי" של בעיית יהודי צ'כיה. קולונל צ'כי, מפקד בסיס הדרכה מרוחק ומנותק לא רק מארצו אלא גם מאנטבה ה־מקשרת את אוגנדה עם העולם הגדול — זיכה את צוות הישראלים, רחו־קים מארצם, בחוויה גדולה בעיר שלווה שנראתה אז רחוקה מרחק שנות אור מאלימות ומהרג חפים־מפשע, בשל יהדותם בלבד.

* * *

העיר אנטבה — כקמפלה הבירה וכג'ינג'ה שעל מוצא הנילוס — בנויה על שפת אגם ויקטוריה המפורץ, ה־שזור איים קטנים ירוקי־עד הרווי סל־עים וגלים — וכולה — קריה קטנה, שלווה, בתיה אדומי הגגות בני קומה אחת, כוקפים דשא ושיחי נוי, פניות מגורים ירוקה, בליבה, נושק לאגם — הגן הבוטני, גן עדנים רחב ידיים מדושא דשא טבעי ומכוסה בקביעות ב„פנגה", סכין ארוכה.

בגן „כל עץ למינהו", מהם ענקים עבותי גזע שהיו כאן מקדמת דנא, צמחי פוטוס ופילודנדרום. עצומי עלים משתרגים בהם, ואמירים — בגבהים, חלקם חשופי שורשים עבים, כפיסול משמח עין. מהם — עצים שהובאו ממרחקים וניטעו במקום, כעצי מהוס מן המזרח התיכון. על העצים, כ־בסרטי „טרזן" (שאגב, צולמו בחל־קם במקום זה) — קופים קטנים, ההם לבנים ופרצופם שחור, מהם זנבם הצוי לבן, רצים על הענפים בזריזות ותנועתם משירה עלים הנופלים ב־רכות אל מרבד העלים היבשים למטה. בבוקר מטיילים הם על הקרקע בלא פחד, נוטלים ברצון בננות, או כל אשר יותן להם.

העיר, כארץ כולה — גן ירוק יפה־נוף. צידי הדרכים, גם כבישים בין עיר לעיר — מכוסחים בקביעות בידי אדם, בתנופות פנגה, סכין יש־רה שקצה מעוקם — המשמשת שי־מוש מגוון. כופר על חייל שלא חזר מחופשה, ואחר הקירה הכתבר שדרס ביוגנג אחד מאחיו הפצועים תחת גלגלי מכוניתו, ואביו כוליהד הניף עליו את הפנגה...

קציר הדשא הגדול בנדיבות גשמי שמיים ודשן אדמת הארץ הוא פרנסה אחת, אך רבות פרנסות בעיר ה־בעסירה: עוזר (בוי) או עוזרת ב־שכר חדשי זעום עם מגורים, שוער במדים, שליח בבגדי חאקי — בכל מוסד ממשלתי, בנק או חברה לשהי. בנקי רחובות, בעלי דוכנים ומוכרים בשוק, מוכרי גלידה מפוקפקת ב־עגלות־יד קלות, מוכרות פיס ממשל־תי — נשים — כמו גם מוכרות עתו־נים, יושבות על המדרכה, או על מדרגות בנין מועד לקהל, רוקמות תוך ישיבת־מכירה מפות בד הנוע־דות לנשיאת צרור קשור — גם על ידי גברים, זול ונאה ממזוודה או תיק. מפות־צרור אלה מסולאות ל־עתים, אך נקיות תמיד.

פליטים מקונגו ומחפשי עבודה מ־קניה בין העובדים השקטים, נעימי הסבר. בשערי אנטבה יושבות על הדשא נשים כורגיות, פליטות מלח־מות הגבול. קולעות סלים צבעוניים ומוכרות בקלעותיהן למתייה.

* * *

צוותי מטוסים הנוחתים באנטבה רואים את העיר מבעד למנעמי בית המלון הגדול שלה, בריכת השחייה, יפי הנוף והפרים מעודן של מסעדת המלון, עם או בלי בשר, אפשר לקבל גם מנת „מתוקי", בננות ירוקות מבושלות, יסוד עיקרי בתפריט כל אפריקני.

ליד כל ביקתת חימר בעלת גג קש — עצי מתוקי, ערוגות קטנות של דלועים, במיה או קאסאווה, פקעות בשוקת בעלי ומכתש של דיק המשמש לדייסה יומית, במים.

האגם והנילוס מספקים שפע הדגים גוזרים מה־רוה פה בעשבי יבלית. מצויים בשטח, מיובשים נמכרים אחרי ימים כפי שו־חים ויבשים.

בלא אזהרה מראש, כלה אגפות הנחות על כל שיח מסע מייגע — בשפפים בו המוני ארבה, נוחתים על אפריקנים ביחידים ובקבו־צות בידיהם, מלקטים את העיפים. גברים, נשים בו הות הנישאות על בכן ש מוסדים מן הנדנדה בשני כפיים בגמישות ואוספים מן המוכן. את הארבה מ מים רותחים בדוודים גדולי לייבוש על הדשא, ככבשים סה, ואחרי ייבוש — אוכל אל הפה, ללא כפיים וכנ יותר, כנראה, אחרי טיגון לא הכרחי. כעשה הארבה ולילה סביב פנסי הרחוב, ו ושקי הארבה המיובש נ קודש ביתי, או למכירה.

בנין בית הנתיבות הישן בנמל התעופה של אנטבה. כאן הוחזקו החטופים

במאוריציוס

ממעפילי „פאטריה" עד אירוח ועידת אידי אמין

שרות „מעריב"

„זה מפואר — אבל אין זו אפריקה" — אמר אחד הנציגים שהגיעו למאוריציוס לוועידת ה־פיסגה ה־13 של הארגון לאחדות אפריקה בסוף השבוע שעבר. ה־וועידה נפתחה ביום ב' השבוע, בנוכח של מחלוקת בין חברות הארגון.

נשיא אוגנדה אידי אמין, שסיים את כהונתו כיושב ראש של הארגון, עזב את הוועידה באמצע — והספיק להיות עד לכשלון מדיניותו הפרו־טרוריסטית.

מאוריציוס ניתקה את יחסיה ה־דיפלומאטיים עם ישראל עוד לפני פעולת החילוץ של צה"ל באנטבה. אך הקשרים בינינו ובין מאוריציוס „עתיקים" למדי. במלחמת העולם ה־שניה גירשו הבריטים לשם את מע־פילי „פאטריה" הכושלים, שלעולם לא יורשו להכנס לארץ־ישראל. ל„עולם" זה נמשך חמש שנים: המעפילים הורשו לבוא לארץ־ישראל ב־1945.

לא קשה להבין, למה התכוון ה־נציג הנ"ל. אף שממשלת מאוריציוס משתדלת להעמיד פנים, כי האי יפה־הנוף הוא חלק בלתי נפרד מאפריקה, כמעט אין בו שום צד אפריקני. רוב התושבים הודים, ויש לא מעט קרי־אולים, סינים ולבנים. ראש הממשלה סר סיווסאגור ראמגולאם הוא עצמו ממוצא הודי.

גם מראות־הנוף אינם אפריקניים. המקדשים ההינדיים הססגוניים, ה־נשים העטופות בסארי והילדים הנאים תמי־העיניים, מזכירים את דלהי יותר מדאקאר או דאר־א־סלאם. ולא עוד, אלא שקשרי הכלכלה בין מאו־ריציוס ובין אפריקה הם בעיקר עם הלבנים שבדרום־אפריקה. את רוב יבול־הסוכר משווקת מאוריציוס בדרום־אפריקה; כ־20 אלף מאזרחי האי עובדים בדרום־אפריקה; מדינה זו תופסת את המקום השני בתיירות ל־מאוריציוס, ומטוסי חברת־התעופה הדרום־אפריקנית נוחתים שם בקבי־עות.

במשך ימי הוועידה הוכרזה מאו־ריציוס „כמחוץ לתחום" לדרום־אפריקנים, ואפילו אזרחי דרום־אפריקה העוזרים בהפעלת מערכת־הבזק נתבקשו לעזוב את האי עד לאחר הוועידה.

ראש ממשלת מאוריציוס
עמדות — בניגוד לאינטרסים...

על אף הקשרים ההדוקים בין מאוריציוס ובין דרום־אפריקה, נקט סר סיווסאגור נימה תקיפה מאד נגד ממשלת פרטוריה. בפתיחת הוועידה קרא למאמץ מתואם לשם החלפת ממשלת פורסטר בממשלה של שחו־רים.

האופוזיציה וגם חלק מן העתונאים הלא־אופוזיציונים מתחו ביקורת חרי־פה על גישתו של ראש־הממשלה וגם על אירוח הוועידה בכלל. הם טענו שיש כאן בזבוז המשאבים ה־מצומצמים של מטבע־חוץ שבידי ממשלת־האי, וגם סכנה לערער את היחסים שלה עם מדינות רבות ו־שונות. לקראת הוועידה הכריזו פקידי־הממשלה שביתת־מחאה נגד קיומה. ואחד העיתונים העיר הערה טיפוסית: „אנשי דרום־אפריקה אולי הם גזענים — אבל הם מוציאים כאן כסף יותר משמוציאים הנציגים ה־באים לוועידה".

מנהיג המפלגה הסוציאל־דמוקרא־טית, מפלגת האופוזיציה, גאיטאן דיוואל, חושש שקיום ועידת־הפיסגה במאוריציוס היה בגדר תכסיס־בחירות של ראש־הממשלה. סר סיווסאגור נבחר ליושב־ראש הארגון, ומר דיוואל חושש שבתפקיד זה ייאלץ ראש־הממשלה לאמץ לעצמו גישות קשו־חות בנוגע לבעיות פוליטיות שונות, העלולות לחבל ביחסי־החוץ של מאו־ריציוס. ואחד העיתונים הבהיר את הדיעה, כי מאוריציוס תומכת ב־הכבדת החרם של הארגון לאחדות אפריקה על דרום אפריקה, בכותרת „מאוריציוס מצביעה נגד עצמה".

לשכיר החרב שנדון למות — 4 ילדים

מאת טרי קלווין

מודעה במחיר 6 דולרים שה־תפרסמה בעתון הנקרא „חייל שכיר" הביאה, אולי, לדניאל גרהארט בחייו.

גרהארט נדון לפני שבוע להו־צאה להורג בידי כיתת יורים על היותו שכיר חרב במלחמת האזר־חים באנגולה. הוא שירת כחייל בכוח הפרו־מערבי הניגף במשך שלושה ימים בלבד, לפני שנפל בשבי. לפי עדותו לא הספיק לי־רות אף יריה אחת.

גרהארט עזב את אשתו, שילה בפברואר, השנה, מטופלת באר־בעת ילדיהם ובחובות של יותר מ־30 אלף דולר. גברת גרהארט אומרת עתה, כי תיאלץ להתקיים על קיצבת סעד. היא טוענת, כי מעולם לא הבינה, מדוע נעשה בעלה לשכיר־חרב, אך אמרה, כי תעשה את כל שביכולתה על מנת להציל את חייו.

„נדהמתי. ואני רק מקווה ש־יבדקו שוב את גזר־הדין ושלא יבצעו אותו", אמרה מכרפסת בי־תה בפרבר של העיר וושינגטון.

גב' גרהארט אמרה, כי לא סיפ־רה לארבעת הילדים על גזר־דין המוות שהוטל על אביהם, בן 34.

* * *

לאשה נודע לראשונה על גזר־הדין, ממקלט רדיו של אחד ה־עתונאים הרבים שהתאספו בחצר הבית. כשנשאלה איך היא מגי־בה לגבי גורלו של בעלה, אמרה בקול שבור: „לא טוב במיוחד"...

לאחר כשעתיים הופיעה שוב על המרפסת ואמרה, „אם זה יעזור, אעלה על המטוס הראשון ואסע ללואנדה".

גב' גרהארט אומרת, כי לא הבינה, מדוע רצה בעלה לשחק הפקיד של חייל שכיר.

„הבחנתי, כי במשך השנים נעשה יותר ויותר מתוח ולא יצר קשר עם בני־אדם. לא היה מוכן לדבר עם איש" — סיפרה.

גרהארט, ששירת ביחידת ה־עילית של הצבא האמריקני ב־וייטנאם — הכומתות הירוקות — פירסם לפני כשנה מודעה ב„חייל השכיר", שהוא עתון של „הרפתקנים מקצועיים".

שכיר־חרב דניאל גרהארדט
הכל בגלל... מודעה בעתון

במודעה היה כתוב: „מגוי־קשה: העסוקה כשכיר־חרב על בסיס של קביעות או לפי חוזה, עדיף בדרום אמריקה או במרכזה, או בכל מקום אחר בעולם, אם תשלמו את דמי־הנסיעה".

לדבריה של גב' גרהארט, שילם בעלה 6.60 דולר תמורת פירסום המודעה, וזו נענתה בינואר על־ידי דייוויד באפקין, בן 39, שעסק בגיוס שכירי־חרב לאנגולה.

* * *

גרהארט עבד בשני מקומות לפני שעזב את ארצות־הברית. הוא עבד במזנון, במכון הלאומי לבריאות בית־חסדא שבמרילנד, ובאותו זמן עסק באריזת מצנחים של חברה בדאונסוויל, גם היא במרילנד.

הוא החל ללמוד במכללה מונט־גומרי הסמוכה לוושינגטון, לאחר שחזר מווייטנאם ב־1970, אך לא הצליח שם. לאחר מכן עסק ב־עבודות שונות והיה חבר במשמר הלאומי של מרילנד.

לדברי הגב' גרהארט, אמר לה ב־3 בפברואר, כי הוא נוסע ל־אנגולה, וכי הובטחו לו 2000 לחודש כחייל שכיר.

„הוא לא יכול היה להבי... עיני", היא אמרה, והוסיפה: ...יכולתי לעצור בו, גם אם קושרת אותו בשלשלאות".

* * *

היא אמרה כי בעלה ... 200 דולר תמורת כרטיס לזאיר, אשר בה היתה ה... של „החזית הלאומית לש... אנגולה", שנתמכה בידי ...

בהגיעו לשם, ניתן לו ... צבאי ומזון, וכן משכורת ל... שבועות: 1000 דולר ב... אמריקניים חדשים. בזמן ה... טענו גרהארט ומספר ... אחרים, כי הכסף הגיע מ... הביון המרכזית (סי.איי.א...

ב־8 בפברואר, יצא ... ועוד כמה שכירי־חרב ... סאלוואדור, שבאנגולה, ... סמוך לגבול עם זאיר. ... שהייה של שלושה ימים ... נתפס גרהארט בידי חיילי ... באנגים כאשר הסתובב ... כפר.

בשרתו כשכיר־חרב, הפ... גרהארט את החוק הניטראלי ... ארה"ב, האוסר על אזרחיה ... בצבאות זרים. העונש על ... זו הוא קנס של 1000 דולר ... עד שלש שנים.

גרהארט התחרט על החלו... לשרת כשכיר־חרב. הוא א... בית־המשפט באנגולה, ... יסכים לעולם לשרת כשכ... באיזה צבא שהוא, וכי שו... של כסף לא יוכל לשכנעו ... את דעתו זו.

הוא אמר, כי אם יינתן לו ... הביתה, ידאג להבאתם ל... אלה שגייסו שכירי־חרב ... להם בכסף אמריקני.

פסקי־הדין שהוצאו, ייבדקו ... ידי נשיא אנגולה, אגוסטינ... גב' גרהארט אמרה, כי ... להפחתת עונשו של בעלה. ... מקווה כי נשיא אנגולה יס... עונש קל יותר" — אמרה.

לבנון

זוג נוצרי נקטל בשל ריבוי ילדיו...

מאת י. פינקלסטון (לונדון)

אחד הדברים המפליאים ביותר בסיקורה של העתונות הברי־טית את המכה בלבנון, הוא היעדר מידע על מצב־רוחם של הנוצרים. כמעט כל הכתבים הבריטים הם נוצרים — לפחות להלכה — ו־אפשר היה להניח שיספרו משהו על הרגשתם של הנוצרים המיעוט בביירות, הרואה את העולם הנוצרי זונח אותו.

מבחינה זו היה יוצא דופן מאמר מאת ג'ון לפין, שראה אור ב„קתוליק הרולד".

לפין והעורך של „קתוליק הרולד", העומד לפרוש בקרוב, הם אנשים בלתי־רגילים. לפין מרבה לכתוב על הטרוריסטים הערביים, וחושף את ה־קשרים הישירים בינם ובין אוצרו של שליט לוב, מועמר קדאפי. עורך „קתוליק הרולד" ג'ראלד נואל מבין את ישראל, ויש בלבו נימה של אה־דה־יהודים. צירוף זה איפשר את פרסום המאמר המוכתר „הנוצרים מרי־הנפש בלבנון", שתוקף את אוהדי־הערביים בלונדון.

„מלחמת האזרחים אולי החלה כ־מאבק חברתי, אבל זו כבר נהפכה להסתערות מוסלמים על נוצרים. אי־אפשר להכחיש, ששני הצדדים עשו מעשי־זוועה חמורים — אבל גם זאת צריכה להיאמר: לא שנאה, אלא פחד דחף את הנוצרים לפעולות־גמול, שלעתים היו נוראות", — כותב לפין.

הוא אומר כי „בעיני המוסלמים זהו ג'יהאד (מלחמת־קודש). ראש השייח'ים של המוסלמים השיעיים בלבנון, אמר ללפין, כי ... „כיום, בשיאת־נשק זהו חובה קדושה יותר מנשיאת־הקוראן".

אשה קאתולית סיפרה ללפין, כי ראתה ילדים נוצרים שקטעו להם את אצבעותיהם, כדי שלעולם לא יוכלו להפעיל רובה נגד מוסלמים. אשה זו היא אחת מרבע מיליון הלבנו־ניים, רובם נוצרים, שנאלצו להימלט מן הארץ. עתה רק שתי ארצות ב־עולם הסכימו „רשמית" לקלוט פלי־טים כאלה: שוודיה וישראל. שוודיה קלטה 7000, ולדברי לפין מגיע ל־3000 מספר הנוצרים הלבנונים, שנענו להצעת ישראל לתת מקלט לפליטים הנוצריים.

*

פליט לבנוני בלונדון, בן הכנסיה המארונית (המכירה באפיפיור הרומי) אמר ללפין: „קרוב לוודאי, ששני ילדי יתגיירו. שוב לא יהיה אמון בנוצרים, לאחר שהנוצרים במערב זנחו את נוצרי־לבנון. יהודים אינם זונחים את בני־עמם".

מסתבר, אומר לפין, שאותו פליט לא אמר מה שאמר מן השפה ולחוץ. ילדיו לומדים עכשיו בבתי־ספר קאו־תוליים בלונדון, והוא טוען במרי־רות: „אנו נלחמים בקו־החזית של הנצרות — והנצרות עזבה אותנו לנפשנו".

נאזה פרעוני, בת 15, הוציאה את תשעת אחיה ואחיותיה מן הבית עם שחר, אחרי שבלילה ירו מוסלמים באביהם ובאמם לעיני הילדים, „משום שעשו נוצרים קטנים רבים מדי", — מספר לפין.

אל הפלשתינים הצטרפו שכירי־חרב מוסלמים מתימן, מסעודיה ומ־פאקיסטאן, שגויסו ביוזמתו של קדא־פי הלובי. לשכירי־החרב אמרו, שהם נלחמים בישראל —. והם מאמינים בכך. אבל בשכר 170 דולאר לחודש לצלף ו־80 דולאר ללוחם מן השורה, לא איכפת הרבה לשכירי־החרב, במי הם נלחמים.

*

בלב הנוצרים הלבנוניים מרירות רבה על הפלשתינים. „הם ניצלו לרעה את מידת הכנסת־האורחים שלנו, שניתנה בנדיבות יותר מבכל ארץ ערבית אחרת. אם לא יפרקו מעליהם את הנשק, אין למנוע חלוקה — רק כך יהיה לנו בטחון" — אמרו ללפין.

נוצרים לבנוניים בבריטניה וב־צרפת טוענים, כי הסיקור באמצעי התקשורת הוא חד־צדדי לטובת ה־מוסלמים. העתונאים, אומר לפין, הם מקצועיים ואובייקטיביים, מכדי להיכשל במשפט קדום — ואף על פי כן עובדה היא, שהסיקור נוטה בעיקר לצד המוסלמים.

העניין הראשון־במעלה לגבי נוצ־רים כעת הוא להציל את הנפש, אומר לפין, ומסיים: „לוא היה העולם הנוצרי המערבי מושיט להם סיוע מעט — ולו בהכרה במצוקתם — אולי היו מחושים במחונם הצבאי במידה מספקת לשאת ולתת עם בני־ארצם המוסלמים. אבל קודם כל יש צורך שיתחדש בטחונם בנו, בנוצ־רים של המערב".

מאמר מאלף זה עורר כמובן תגו־בות נזעמות. מייקל אדמס, ראש לש־כת־ההסברה של „המועצה לקידום הבנה בריטית־ערבית", הגדיר את ה־מאמר כמושתת על משפט קדום ו־טען, שמכבר פירסום מאמר כזה בבטאון, המייצג איזה חלק שהוא של דעת־הציבור הנוצרי. המאמר חד־צדדי והמידע בו מסולף. „מדוע? אינך צריך להיות גאון, כדי לנחש את ההסבר של אדמס: „הנוצרים ו־המוסלמים של לבנון נגררו, נגד רצונם ובוודאי נגד האינטרסים של־הם, למלחמת־אזרחים הקשורה קשר הדוק במאורעות שמעבר לגבולה לבנון. העובדה, שהעולם לא יישב את הבעיה הפלשתינית ולא תיקן ב־מקצת את העוול, שנעשה לפלשתינים שגורשו ממולדתם, הוא הגורם שיותר מכל סיבך את לבנון בסכסוך המזרח־תיכוני הנרחב". מכתב נזעם לא פחות יצא מסר ג'ון ריצ'מונד, אף הוא מאוהדי־הערביים בלונדון.

אולם האנגלים, המותחים ביקורת על לפין, בוודאי נדהמו מתשובתו של ערבי מוסלמי, פואד אלפרחאת. „מאמרו של מר ג'ון לפין על לבנון מדייק עד כדי להכאיב, — כתב פרחאת. — איני מבין את כעסו של סר ג'ון ריצ'מונד. כערבי מוס־למי עלי להודות, שאחרי־לדת הכותו למלחמת קודש בנוצרים. אוהו אין זה מפתיע, שהנוצרים של לבנון זקוקים לעזרה. גם אנו המוסלמים זקוקים לעזרה".

צחוק, ז...

קריקטורה המתארת את מלחמת האזרחים בלבנון בעתון המצרי „צבאח אלח'יר"

צ'אד

כל מקום

בת ערובה צרפתיה שבויה זה שנתיים

ת„סודי עייתם" כתב מיוחד למעריב

„לא ראיתי את בעלי פייר זה שלושה עשר חודש. זה הדבר היחיד החשוב בעיני. כמובן אני רוצה לצאת לחופש, אבל עוד יותר מזה אני רוצה שהוא ישתחרר" — דברים אלה אמרה הארכיאולוגית הצרפתיה פראנסואז קלוסטר, המוחזקת במשך שנתיים כבת ערובה בידי מורדים מוסלמים במדינת צ'אד באפריקה המרכזית, לקבוצת עתונאים צרפתים — שני כתבים וצלמת — שב־20 במאי הורשו לשוחח עמה שעה אחת בלבד.

עמוקה הזעזים היו העתונאים בדרכם, בשתי מכוניות „לאנדרובר". הם יצאו מאלז'יר בתחילת השבוע השלישי של נובמבר, ובאמצע דצמבר הגיעו אל סגנו של מפקד המורדים המוסלמים חוסיין האברה. שם מצאו את פייר קלוסטר, שבניגוד להוראת ממשלת־צרפת ניסה לבייס משלוחי־נשק אל המורדים. מרבית־נשק רימו אותו ושלחו נשק מיושן, ולכן תפסו אותו המורדים ודנו אותו למיתה, בצד ממשלת צרפת מתייחסת אליו כאל סיכון של המורדים.

* * *

את פייר קלוסטר מצאו הכתבים בחזוק בשבי בעמק שכמעט אין השמש חודרת לתוכו, הוא רעד מקור, אף שהמקום נמצא במדבר טיבסטי הצחיח והלוהט. הם השאירו לו כצילי־צרוה והמשיכו בדרכם.

לקראת סוף דצמבר הגיעה הקבוצה ליעידה הדרום, ומצאה שם את האברה במפקדתו. האברה התרתח, כאשר ביקשו רחמים על פייר קלוסטר, והודיע שיאוד. את העתונאים ב־ הורים, בתנאים קשים מאד.

רק ב־10 במאי שלחו אותם ברגל, עם שיירת גמלים נושאי־אספקה, ליעד בלתי ידוע במדבר. 10 ימים הלכו בלהט השמש של מדבר טיבסטי, והיו לנים על הקרקע בלא שום הגנה מפני הרוח הלילית הקרה במדבר. ב־20 במאי הגיעו למקום שביה של פראנסואז.

מצאו אותה יושבת בצילו של סלע, מוקפה כ־100 מורדים חמושים. היא לבשה אותה חולצה משובצת, שלבשה לפני שנה, כאשר ניתן לעתונאי צרפתי ריימון דפארדון לשוחח אתה — גם אז רק שעה אחת. פראנסואז לא האמינה למראה עיניה, כאשר קרבו אליה העתונאים. פניה ושפתיה היו צרובי שמש, והיא נראתה כאדם הנלחם בייאוש, כאפיסת לחות ובתרוף הדעת.

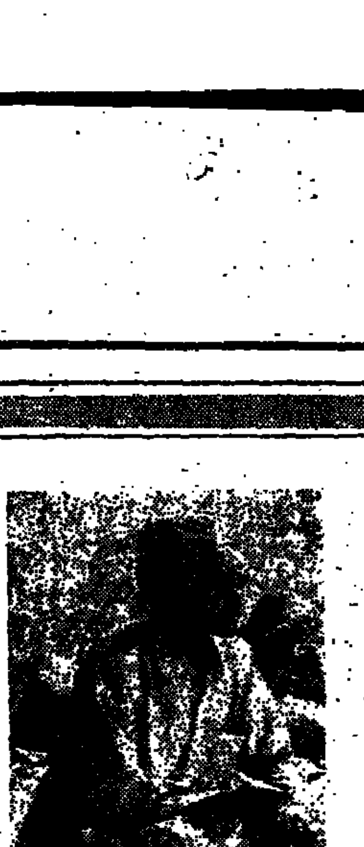

פראנסואז קלוסטר, בחברת שומר מזויין (מימין) וראש המורדים המוסלמים של צ'אד, חוסיין האברה (למעלה).

הצלמת כאריילר דה דקר ניגשה במהירות אל פראנסואז וישבה על ידה, ושתיהן פרצו בבכי. אולם פראנסואז אמרה: „אל לנו לבכות, כיוון שיש לנו רק שעה אחת".

* * *

פראנסואז סיפרה לכתבים, כי איננה מקווה עוד להשתחרר בקרוב, ואף לא מקווה לשחרור בעלה — אם עודנו חי. ואשר לטווח הארוך — „אני בתחילה להיות אופטימית, אבל אין לי תקוה לפתרון. תוך חדשים, ואף לא תוך שנים. אינכם יכולים לתאר לעצמכם, איזו משמעת אני כופה על עצמי. אני מכריחה את עצמי להיות חיים נורמאליים, והאנשים כאן מתייחסים אלי יחס טוב לבדי. עד עכשיו אני מצליחה לשמור על שווי־משקלי הנפשי. אבל אינכם יכולים לשער, מה נעשה בתוכי".

פראנסואז סיפרה, שכמה פעמים אמרו לה שעומדים להרוג אותה, אך בכל זאת האמינה כי הדבר יידחה. כאשר היה משא ומתן בין ממשלת צרפת ובין המורדים, עקבה אחריו על פי שידורי־הרדיו.

פעם, עוד בתחילת שביה, חשבה שהגיע הקץ: היה זה בתקופת ראמאדאן, והכפר שהחזיקו אותה בו התרוקן פתאם מתושביו. היא חשבה שהמורדים ינצלו את העדר התושבים כדי להרוג אותה, ולא נרגעה עד ששמעה את נשי הכפר חוזרות במשך הלילה. נתברר, שכל התושבים יצאו לחגיגה. למחרת שמעה ברדיו שממשלת צרפת הסכימה לשלם את הכופר הנדרש, וחשבה שהנה ניצלה.

כעבור זמן קצר נתברר לה, כי שמחתה היתה בטרם עת, כיון שממשלת צרפת לא נענתה לדרישות המורדים לספק להם נשק. „מרגע זה הבינותי ששוב אנו עומדים לפני בעיה שאין לה פתרון — וברגע זה שוב לא היה הדבר הטוב בעיני א"א גורל בעלי".

„מה תנאי החיים שלך?" — שאלו הכתבים.

„באוגוסט אשתקד מצאו אותי במצב של ,מותרות'. כיום אין לי בקתה ומיטה משלי. אין מכבדים עלי בכוונה — זה המצב. גם תושבי האזור חיים בתנאים קשים. לעתים אני שוהה בחורשת דקלים, בבקתה משלי. זה לקוסם ממש. אבל לעתים אני לנה תחת עץ, או על הסלעים בחסות של שיח בלבד מפני הרוח החולי".

בספטמבר 1975 צילם צוות־טלוויזיה את פראנסואז בשביה, ואז תקפה את ממשלת צרפת בשל „מורך לבה". עתה שאלוה: „את יודעת שנשיא צרפת עצמו מטפל בענין. היש לך תקוה שהפעם, יצמח מזה משהו?"

„ברור שמשהו יכול לצמוח, אבל לא לי, כבת־ערובה, לומר לנשיא הרפובליקה מה עליו לעשות. רק כאשר יקום, אם הוא והאחראים האחרים עדיין לא עמדו על העובדות, ואינם מסוגלים ליישב את הענין. אנו, בני־הערובה במדבר טיבסטי, לא נוכל לחכות עד להתפייסות בין הצדדים היריבים בתוך צ'אד".

מקץ שעה אמרו השובים: „ביאו — זה נגמר". שלושת העתונאים פסעו אחוריות כל זמן שיכלו, כדי להוסיף ולראות את פראנסואז, עד שנעלמה דמותה במדבר.

דרכי חיים

קרואים לא באו לברית מילה

מאת עזרא ינוב

פייר סביקה, הגבר המוצק, הצרפתי האמיתי האחד והיחיד בשדרות — כמעט את בשלמותה. הוא כבר מכר את הפרייגידר, את מכונת הכביסה. גם מכונית הספריה הורידה כבר מכירה לאחר. עדיין לא באו לקחת את האנציקלופדיה הצרפתית, את „הפטים הדום" ואת ספרי ה„מיכלין" ה„גרגרבה" וה„טיב־לייף" שלו. גם כל כהבי אמיר הלה נמכרו.

בכה זה כאשר מחליטים לצאת הכל מאחוריך ולחזור. הלב של פייר בוכה בקרבו — הוא אומר זאת. אשתו סוזאן חובקת את בוריס הפעוט בן 5 החודשים ופונה למטבח. עדיין יש שם כלים רבים לעסוק בהם.

אמרו לי בשדרות: „לך אל פייר סביקה, הוא רוצה לרדת לצרפת. הבל על בנו כה..." ואחד מותיקי שדרות אמר לי בפליאה גלויה: „כיצד? ציוני כמו פייר, שרצה כל השנים לעשות מאחרים יהודי — עזב זה בעצמו?"

●

באתי אל ביתו לשעה קלה. נשארו לו 5 שעות. אין לו נקודה מסויימת שגרמה להחלטתו לרדת. אין כאן „קש שעבר את גב הגמל". „איני רוצה לחזור לצרפת. הלב שלי שבור ואני בטוח כי מיד עם הגיעי לפאריס, אחליט להתגעגע לישראל". הוא מוסיף בעצמה: „אני כמו אותו פועל, שהבוס שלו אומר לו כל הזמן שהוא טוב, מצליח, כשהוא טוב ופתאום, בסוף החודש, אומרים לו שלא צריכים אותו יותר במפעל..."

פייר סביקה הוא מצרי, מגיל צעיר הכיר מעט אך זיק יהודים זה בקרבתם. פייר הנוצרי הפאריסאי בן משפחה עשירה, היה לאחר מכירות מנהלה של קבוצת סוכנים והשתכר סכומים השווים כאן כ־8,000—10,000 לירות בחודש. הכיר את סוזאן שבאה עם הוריה מאלג'יר והתאהב בה. היותה יהודיה לא הפריע לו.

הוא נשא אותה לאשה, לפני 17 שנה בנשואין אזרחיים, במשרד הנישואין העירוני של פאריס.

המשיך לעבוד כאחראי על קבוצת סוכני מכירות. היה לו בית נאה וגינה וחיים טובים של צעיר בורגני. „רצינו לעשות משהו קונסטרוקטיבי. בפאריס הרגשנו שאנו כתלושים. אשתי יהודיה ואני נוצרי. בן בכור לנו, פיליפ, שהוא כיום בן 16 כבעט יהודי לכל דבר. הוא נימול כדין. במשפחת אשתי נהגו לחגוג את חג הפסח וראש השנה ולשמור את יום הכיפורים — זאת כל היהדות. החגים הללו ציינו אותי".

●

פייר היה זה שהחליט לבוא לישראל. בהיות בנו פיליפ בן 9 — באו לישראל. האשה והבן — כעולים לפי חוק השבות. פייר — כתושב ארעי. הוא שילם עבור נסיעתו באניה.

„כאשר הפלגנו אמרתי לאשתי — זוכר פייר — אל תבהלי, יתכן שנתחיל את חיינו בישראל באוהל, או ישלחו אותי לעבוד כפועל בסלילת כבישים או ייבוש ביצות. כי כך לימדו אותי על הציונים והציונות. לא היה מושג לנו כיצד מתפרנסים בישראל".

הוא התאכזב מיד. אך לא בשל מצבו.

„ראיתי כי היהודים מתנהגים בישראל, כמו שהצרפתים התנהגו תחת המשטר הערבי. כאילו אינם אוהבים את המשטר, את המדינה ועושים הכל כאילו מבקשים לחבל ולא לעזור לו. איש. רק לעצמם. רק להרוויח כסף. ללא ערכים ואהבה".

„בכל מקום שבאתי, דיברו על ביד... גם מטריאליזם. אנשים נכנסים בכל פינה להתחמק משרות מלואים, צוחקים כאשר אתה אומר משהו פטריוטי וזכר קודה שישראל היא נתונה רק בסידורים מיוכבים בסלביזיה..."

●

פייר וסוזאן בעת נשואיהם בעיריית פאריס, לפני 17 שנה

פייר סביקה נראה בר נפש. הוא מתכונן לרדת לפאריס ואינו רוצה בכך. אך גם לא ניתן לשכנעו לא לעשות כן. הוא רואה לפתע את עצמו לטובים אותו. בכל חולף הזמן החלו הסובבים אותו מגלים, כי פייר, המסגר המעולה — נוצרי. 17 שנה היה בפאריס עם המון יהודים „ולא עמד לי דבר רע על יהודים. כאן מצליבים אותי בהיותי נוצרי".

פעם הוזמן לחתונה בנו של אחד העובדים, המתגורר בקרית גת: „באנו לחתונה — הושיבו אותי ליד שולחן נפרד. היתה צפיפות בכל החתונה, אך השולחן שלי היה ריק. אף אחד לא רצה לשבת לידי..."

נהגו לומר לו בשפה צפון אפריקאית, כי הוא „שקיטאן" — הגול הרע של האגדה. כשמו כאשר בא אליהם לא מוזמן.

הוא הוזמן לשמחת ברית מלה אצל ידיד, אך זה ביקש כי יבוא לאחר „הבריתה" — „לבל יביא „מזל רע".

לפני 6 שנים נולד לזוג סביקה הבן השני אורי. פייר לקח את בנו, לאחר ברית המילה, לכותל המערבי בירושלים. התפלל, הביא לשם גם את בנו הבכור פיליפ ואמר תפילה בכוונה. הוא שאמרו לו להתרחק מהכותל לבל ינע בו. „היהודים באים לכנסיות הנוצרים וזה פסול בהתנהגותי? האם לכל אחד אלוהיו הפרטי?" — הוא שואל.

באה מלחמת יום הכיפורים. פייר ביקש להתגייס לצה"ל. השתתף במלחמה, ומאז הוא בין המפצים שהתנדב הדיר למשמר האזרחי בעירייה.

הקרע הלך וגדל. לפני 5 חדשים ילדה סוזאן את בנה השלישי, בוריס. פייר בן ה־42, ערך מסיבה גדולה בביתו — אך הקרואים לא באו. לא מתורה בריות: הרב עם המוהל אספו קדישים מבית כנסת סמוך, כדי שיהיה „מנין" לעריכת הברית.

הדבר כאב לפייר ולסוזאן. היה כמו צלקת.

●

„אני משלם את כל ההכנסה בגדי רט, משרת את המדינה, מתנדב לפעילות בחברה וכאשר נולד לי בן, לא באים אלי לשמוח אתי בברית המילה של בני?"

פייר רצה בעצמו להתגייר — אך הדבר לא עלה יפה. הקשיים היו גדולים מדי. והיו בעיות ואכזבות.

את בנו בן ה־16 שלח ללמוד בבית הספר לקציני ים בעכו. הוא עצמו ביקש, יחד עם בני ביתו, להתקבל לקיבוץ, לאחר שבמקום בו עבד כמסגר, לא שילם לו מה שהבטיחו.

בקיבוץ גבי־ים, בחוף אשקלון, התלהבו מכשרונו כמסגר. היתה נכונות לקבל את משפחת סביקה לקיבוץ אך, מה זה, שגם צעיר שמואל ובני ביתו ביקשו להתקבל לאותו קיבוץ. אולם בתנועה הקיבוצית פסלו את בנו, אורי, בן ה־6. אמרו עליו דברים פוגעים ובכך פסלו את המשפחה כולה. גם חבור לא הלך.

אחר כך פנו שניהם לתנועת הקיבוץ הארצי בתל־אביב. ביקשו להתקבל באחד הקיבוצים באזור. דובר על קיבוץ רוחמה. שמואל ופייר הלכו לקיבוץ רוחמה: „דברנו עם המזכיר. שלחו לנו ביקורת בחודש באי השנה. מאז אין תשובה. אני כבר עייף מחיפוש המה כלפי" — אומר פייר סביקה האורז את חפציו.

נוער

האכלנים, הסגפנים ו„בדיחות הזוועה"

מאת עמוס לבב

עם בעיות גיל ההתבגרות לא מתמודדים הורים ובני נוער בלבד. 600 מדענים, 200 מהם מחו"ל, נפגשו השבוע בבנין „הילטון" בבירה, למפגש ראשון מסוגו על „בעיות המתבגר בחברה המודרנית".

„המפגש נועד לאפשר חילופי דעות בין פסיכיאטרים, פסיכולוגים, עובדים סוציאליים, סוציולוגים, קציני מבחן ושופטי נוער" — הסביר ד"ר עמנואל חינר, מנהל השרות הרפואי של עלית הנוער, ויו"ר הועדה המארגנת את הכנס.

מה הן בעיותיו של הנוער המתבגר?

מעשרות ההרצאות שנשמעו בכנס, מסתבר שלמתבגר יש לו בעיות רבות. ד"ר קארן אייצרום, מארגון הבריאות העולמי, סיפרה על בעיות בריאות בגיל ההתבגרות. מתבגרים יודעים בדרך כלל במצב בריאותם האיתן, וקשישים רבים צופים בגעגועים לאחור, לימי שחרותם. אך מסתבר שהצעירים אכן סובלים משיבושים שונים בגיל ההתבגרות, הקשורים ישירות בתקופה מיוחדת זו. כך ישנן הפרעות בהתפתחות המינית, ואף הפרעות בגדילה. ד"ר אצפרום הזכירה גם תופעות של „הריון מוקדם", ושכיחות של הזנות בגיל ההתבגרות.

* * *

האמהות המתבגרות לפראה הי תיאבון הרב של ילדן המתבגר. תופתענה אולי לשמוע, שלא תמיד זוהי תופעה כה חיובית. ד"ר הילדה ברוך, פסיכיאטרית מטכסס, אמרה כי תיאבון מופרז של המתבגר, עשוי להיות סימן של ריקנות פנימית וחוסר סיפוק. הצעיר הרעבתן עלול להתמכר במשך שנים למאבק מכוון למציאת זהות ושיווי יכולת שליטה עצמית.

לעומת הצעיר הרעבתן, אני מהלים בצעירים שדוקא בתקופת ההתבגרות איבדו את תיאבונם. ד"ר ברוך הסבירה, כי גם שורשיה של תופעה זו נעוצים בבעיות נפשיות של גיל ההתבגרות. „אין אבדן־תיאבון אמיתי", אמרה. „פעילותם של הצעירים הללו מתבטאת בהתנגדות לאכילה, ובעת זמן — הם מתלהבים מאוכל". הסיבה להופעה זו נעוצה, לדעתה, ברצון כמהר להיות רזים והיבצבות כשונה מהשכנה.

לנער הישראלי ישנן בעיות משלו. ד"ר משה יגלום מבית החולים „סלביה", דיבר על חרדה בקרב נוער היכון בישראל, מפני השרות הצבאי. החרדה, לדבריו, הינה ישירה ובלתי ישירה. הדקה, השלכה והתכחשות משמשות ל„בדיחות" החרדה הזו. עם זה בכמה ד"ר יגלום, כי נפילת קרוב משפחה לא השפיעה על חרדה זו. הזמן שעבר עד לגיוס השפיע על ביטויי החרדה, אך לא הפילה את דרגתה, ולא יצר פחד.

העירוניים והקיבוצניקים שונים רק ב„קיבוצניקים" לבצע את התושקה. בנים ביבאו יותר פחד כשירותם הצבאי, כאשר בבנות. אובחנו גם שאיפת לקריירה צבאית, בצד הפופולאריות של „בדיחות הזוועה" הקשורות בשרות הצבאי, והזחקת הסכנה הגלומה בו.

ד"ר ברוך קאופמן, מהמרפאה לילד ולמשפחה בקיבוץ, סתר בכנס את הדעה המקובלת על „הקיבוצניק הטיפוסי", ומסתבר שכל הסוגים המוכרים של הנערים — מופיעים בקיבוץ.

* * *

בעשר השנים האחרונות נראו בראשונה סימנים של „מרד צעירים" בקיבוץ. הסימנים התבטאו בעיקר בשלושה תחומים:

1) החיפוש אחרי סגנון צעיר אוטונומי, שונה מעולם המבוגרים.

2) מאבק להכרה בזכויות הפרט ויראשותיו, תוך הרפיית הקשר עם הקבוצה.

3) עליה ניכרת במספר הצעירים שהחליטו לעזוב את קיבוצם.

ד"ר קאופמן הדגיש כי תופעות אלה נבנות בשינוי ערכיהם של המבוגרים בקבוץ.

בכנס נשמעו יותר מ־300 הרצאות, כפי שהגדיר זאת ד"ר חינר, היה זה נסיון ראשון כמוגו להתרכז בבעיות המתבגרים בחברה רבת התמודדות של ימינו.

ביולוגיה

לא כל מה שטוב ...פרות...

מאת יהודה פרדיס

עוברים הגדלים במבחנות ונולדים ב„בית חרושת לתינוקות" הם עדיין בגדר של סרטי מדע בדיוני — אף שרבים סבורים כי לא רחוק היום והדבר יהפוך למציאות. עובדה: כבר לפני יותר מ־10 שנים נעשו ניסיונות בעוברים, שסולקו מרחם־אמם והוחזקו ב„חיים" בתנאי־מעבדה. אך בכל הניסיונות הללו לא הצליחו לקיים את העובר בשלב מלאכותי, הלזה בדרך לגמור את הניסוי ולהשמיד את הרקמות המתפתחות.

ביחד בתעודתו השלמה מעשיה — בהמשה מוסרית, דתית, ואף חוקית: האם עובר בן־יומו כבר ראוי להיקרא „יצור חי"? מה דינו של אדם, שמתוך כוונה זו או אחרת, קוטע את התהליכים הביולוגיים המביכים בהתפתחות עובר כזה? האם לעובר כזה יש כבר „נשמה" שמחייבים להצילה? שאלות אלה ואחרות, עוררו דעת קהל כה חריפה, עד שקשה למצוא כיום מחקר שיודה בפה מלא, כי הוא ממשיך לערוך ניסויים כאלה, גם ואם כוונות, כי במשמאר קיים בשטח זה מחקר ליובי ומפשר מקיף בזוהר — ולא תמיד רק מתוך סקרנות מדעית: מדענים רבים סבורים, כי חקר התפתחות העובר אצל בלתי־טבעיים, עשוי לשפוך אור חדש על חקר־הסרטן.

●

לעומתם יש אחרים, המצדיקים כיום כאלה מנקודת־ראות שונה לחלוטין: אף שהכל מודעים לצורך הדחוף בהגבלת ילודה „פרועה", ישנן רבות, הרוצות להבטיח לילדי הגולה תנאים כלכליים ותנאי־חיים סבירים — אלא שהאם איננה מסוגלת לקיים הריון בהצלחה. לו ניתן היה להוציא מרחמה עובר בראשית התפתחותו, ולגדלו ב„מבחנה" עד שיגיע לגמר הבשלתו — היה בכך פתרון לבעיית־ההורים. כך, לפחות טוענים חסידי ההריון מחוץ לרחם.

לאידך — אומרים המתנגדים, לדעתם, אין כל צורך בניסויים בביון

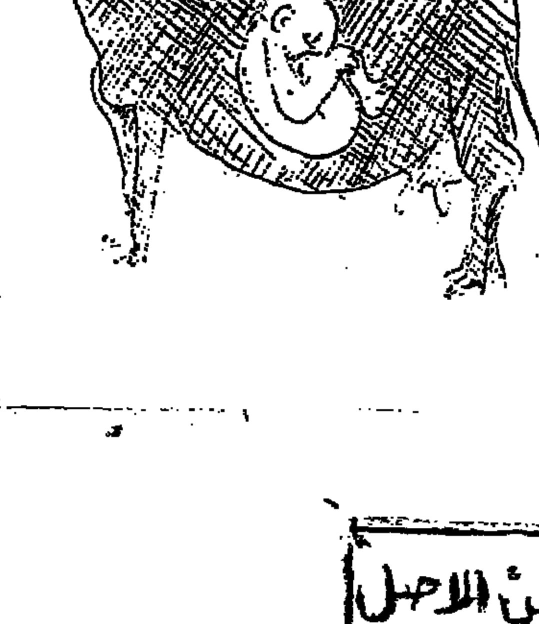

זה, במשך כמה שנים, אוחזת קיימת סביבה בחוקה ובשנה, המבטיחה התפתחות של עובר גם... דומם של אם אחרת. המחקרים הראשונים בתחום זה החלו כבר לפני כ־40 שנה, ועתה השיטה כה בטוחה ומשוכללת, עד שהפכה לשיגרה. אמנם, עדיין מדובר בעוברים של בעלי־חיים, איש אינו מעיז להבר, אם ניסוי כזה כבר נערך גם בבני־אדם, ואם כן — הצליח או נכשל?

לגבי בעלי־חיים, המצב שונה, כי כאן אין להתחשב בשיקולים משפטיים ומוסריים, מעל ומעבר לצער של צער־בעלי־חיים. השיטה שפותחה לאחרונה מאפשרת הרבעה של פרה גזעית ובזיגוליג עוברי של עגל — בדרך „הנגיפי" את הפרה הביולוגית במשך כל חדשי ההריון. לכם כך מוציאים את העובר... ומשתילים אותו ברחם של פרה „פונדקאית" — ... כיום לכן, ... לייצר בפרות־הבארות הגזעים ביולוגים נאותים, על־מנת שתהיה מוכנה לקבל את ההשתלה, ולא לדחותה כגוף זר. זאת משיגים בדרך כלל בצורת הזרקות ספציפיים, ה„מכינים" את המערכת הביולוגית של הפרה־המארחת, ומביאים אותן למצב מדומה־הריון.

לאחר ההשתלה, נקלט העובר ברוב המקרים ברחם של הפרה החדשה, ומתפתח בצורה רצויה, עם תום ההריון, נולד העגל עם כל התכונות התורשתיות שהוענקו לו על ידי הוריו האמיתיים.

●

ברור כי מה שטוב לפרה, עדיין אינו חייב להתאים לבני־אדם, וגם כאן מתעוררות כמה שאלות מוסריות וחוקיות — אם כי הן חריפות פחות מאשר במקרה של גידול עובר במבחנה. עם זאת, יש במשפטנים החוששים, כי כאשר יולדה הביקית אוכיכים בנסיבות דומות, יקשה לשפטים להשיב על השאלה — מי היא האם ה„אמיתית"?

"האחים האויבים"

هكذا من الأصل

קומוניסט - יו"ר בית הנבחרים האיטלקי

בפעם הראשונה הצטרפו הקומוניסטים אל המפלגות שהנהיגו את איטליה בשלושים השנים האחרונות — וזה תקדים רב-משמעות ✶ בהיפתח המו"מ על הרכבת הממשלה החדשה יתברר המחיר שידרשו הקומוניסטים בעד „השלטת סדר בבית" האיטלקי ✶ ראש איגוד התעשיינים מציע ממשלה בורגנית — אפילו ממשלת-מיעוט — ותכנית חירום כלכלית שהקומוניסטים שבאופוזיציה יתמכו בה ✶ חשבון — שלא על דעת הפונדקי?

מאת עדה לוציאני, סופרת „מעריב" ברומא

המקרה בודד הוא, או צעד ראשון לקראת פעילות נרחבת יותר? זוהי שאלת היסוד בזירה הפוליטית האיטלקית מאז נבחר פייטרו אינגראו, בן 61, לנשיא בית-הנבחרים. אינגראו הוא מארכסיסט מובהק מן האגף השמאלי של המפלגה הקומוניסטית האיטלקית, וזו הפעם הראשונה שנבחר קומוניסט לתפקיד זה.

היה זה חלק מ„תסריט" שהוכן בפגישת-פיסגה פוליטית של שש מפלגות, שנערכה בסוף השבוע שעבר, כדי ליישב את הבעיות שנוצרו בפרלמנט בעקבות הבחירות הכלליות של 20 ביוני. בהן הצליחו הדימוקראטים הנוצרים לשמור על כוחם (38 אחוזים), אולם הקומוניסטים זכו ב-7 אחוזים נוספים לעומת הבחירות הקודמות וקיבלו 34 אחוזים מן המושבים בפארלמנט.

הדימוקראטים-הנוצרים, הסוציאליסטים, הסוציאל-דמוקראטים, הליבראלים, הרפובליקנים והקומוניסטים התכנסו כמו בוועד השחרור הלאומי בימי מלחמת-העולם השניה ובממשלה הראשונה שלאחר המלחמה. (שתי המפלגות השמאלניות הקטנות החדשות בפארלמנט — הראדיקאלים והפרולטארים-הדימוקראטים — מיהרו במחאה על שלא שיתפו אותן כשם שלא שיתפו את הניאו-פאשיסטים). הוסכם ביניהן, שבראש שני בתי הפארלמנט יוצבו נציגי שתי המפלגות הגדולות ביותר.

☐ תקדים רב-משמעות

לכן הצביעו הקומוניסטים בסנאט ביום ב' בעד האיש, שניהל את ההתקפה עליהם במערכת הבחירות — הנוצרי-הדמוקראטי הוותיק אמינטורה פאנפאני; והדימוקראטים-הנוצרים נתנו קולותיהם לבחירת נשיא בית-הנבחרים הקומוניסטי הראשון בתולדות-הבית.

אף שהיו כמה פתקי-הצבעה חלקים (ואף פתק אחד בעד... גנראל דה-גול), נבחרו שני הנשיאים ברוב ניכר. לדעת הכל יש בהכרעה זו משום הכרה ריאליסטית במציאות הפארלמנטארית החדשה.

אבל נוצר תקדים רב-משמעות: זו הפעם הראשונה מזה כמעט 30 שנה הצטרפו הקומוניסטים אל המפלגות, ששלטו במדינה, בצירופים שונים, במשך כל אותה תקופה, בהחלטה משותפת חשובה.

השמרנים ביותר בקרב הגורמים, שהשתתפו בהכרעה, מיהרו להדגיש כי אין זאת אומרת שקו זה יכוון אותם גם לגבי התפתחויות פוליטיות בעתיד, ובמיוחד לגבי הרכבתה של ממשלה חדשה.

כלכלתה של איטליה היא הבעיה הרצינית ביותר הניצבת לפני הפרלמנט החדש, לפני הממשלה העתידה לקום, ולפני התעשיינים וארגוני הפועלים.

☐ „להשליט סדר בבית"

האינפלאציה דוהרת בקצב של 35 אחוזים; האבטלה מגיעה ל-7 אחוזים; אשתקד היתה ירידה של 3 אחוזים בתוצר הלאומי הגולמי (אף שיש סימנים של שיפור בחודשים האחרונים) והלירה האיטלקית התאוששה במעט מאד מן הצניחה החריפה של 25 אחוזים השנה.

לא רק הסוציאליסטים והקומוניסטים משוכנעים, שדרושים בריתות ושיתוף-פעולה נרחבים בין כל הכוחות החברתיים והמדיניים, כדי להציל בהצלת המשק האיטלקי. ולא כך הם סבורים כי הגורמים הפוליטיים, שהנהיגו את המדינה עד עתה, אינם מסוגלים לעשות את המלאכה.

אף שר-האוצר האמריקני ויליאם סיימון הצהיר בועידת-הפיסגה הכלכלית בפוארטו-ריקו: „הלוואת כסף לאיטליה כיום דומה להשלכתו מן החלון". הוא הוסיף, שכדי להיות ראויה לעזרה כספית ממדינות מערביות אחרות, צריכה הממשלה ברומא קודם כל להשליט סדר בביתה".

באיטליה ומחוצה לה נשמעו קולות-הדים לדבריו של מר סימון. הכומרים תמימי-דעים באבחנת החולי של המשק האיטלקי: אבל הם טוענים, שארוכה תעלה לו רק כאשר יצליחו הפוליטיקאים התעשיינים וארגוני הפועלים להגיע לכלל מצע פוליטי-כלכלי משותף.

☐ תנאי-הסיוע הצפויים

ג'יאני אניילי, נשיא הפורש של איגוד התעשיינים ויושב-ראש כפעלי המכוניות „פיאט", רמז איך תוכל איטליה „להשליט סדר בביתה". הוא הדגיש את הצורך הדחוף בתכנית-חירום כלכלית, והסביר איך צריך לתת לקומוניסטים תפקיד במדינה מערבית, שהיא חברה בשותפות האירופית ובברית נאט"ו. דעותיו ראויות להישמע, בהיותן דעות של נציג נאמן ונבון של הקפיטאליזם הפרטי.

— הם עוד יכבשו את השלטון!

— מה יש? אז ארה"ב תאכיל גם אותנו...

בראיון, שפורסם בעת ובעונה אחת בארבעה עתונים אירופיים חשובים, אמר אניילי כי הדימוקראטים-הנוצרים יצטרכו ליטול על עצמם את האחריות להנהגת המדינה, לבדם, או בעזרת בעלי-בריתם שלא יהיה להם רוב... אבל הבעיה העיקרית איננה מה עומד לקרות בפארלמנט. הבעיה היא הכינון תכנית-חירום שיש הכרח גמור לשתף בה את הקומוניסטים.

„תכנית-חירום זו צריכה לעסוק בכמה וכמה נקודות-יסוד; איך לבלום את האינפלאציה, לשפר את מאזן התשלומים ולצמצם את הגרעון בתקציב, עם אבטלה מועטה ככל האפשר. הדבר לא יושג אלא בהסכם עם המפלגה הקומוניסטית. אפילו כאופוזיציה יוכלו ליטול את המשימה לדאוג שהתכנית, לבקר אותה, ולדרבן את העניינים במקרה של האטה. תמיד יוכלו ליצור בעיות אם ויראו, שהעניינים אינם כשורה".

אניילי הביע בטחונו, שאם תצליח תכנית חירום כזאת, לא תהיה בעיה להשיג „עזרה אמריקנית ואירופית רב-צדדית. אינני סבור שאשראי כזה יותנה בתנאים מסוימים, אך אנו חייבים ליטול משמעת על עצמנו והאחרים יצטרכו לבדוק אם כשבעה זו בשורה".

לדעת אניילי יסכימו שותפיה המערביים של איטליה „לעזור לה בתנאים אלה: שתורכב ממשלה בלעדי הקומוניסטים; שתתוכנן תכנית חירום בהסכמתה של המפלגה הקומוניסטית; ושאנשים חדשים יופיעו במפלגה הקאתולית, מסוגלים לבצע את התכנית". הוא הוסיף, כי הוא בטוח, שמזכיר המפלגה הקומוניסטית אנריקו ברלינגר, רוצה בכנות שאיטליה תישאר בנאט"ו, ושנאט"ו תגן על מפלגתו מפני התערבות של כוח-קווה.

ימים יגידו, אם המפלגה הקומוניסטית מוכנה למלא את התפקיד של אופוזיציה קבועה שיינתן להם, או שתדרוש דעת נרחבת יותר בממשלה כהבורה לקשיים, שתגרום תכנית חירום זו למצמד הפועלים.

☐ יהיו עוד פגישות

בשבועות הקרובים נראה את הנסיונות הראשונים להרכבת הממשלה החדשה. המשא-ומתן בוודאי יהיה קשה וממושך, בו בזמן שהמצב הכלכלי מחייב לפתרונות דחופים. לכן צפוי כי שש השותפות, שנפגשו בפעם הראשונה כדי להסכים על בחירת הנשיאים של שני בתי הפארלמנט, יפגשו שנית — הפעם כדי לנסח את תכנית החירום הכלכלית שמציע אניילי. יהיה זה עוד צעד בדרך להרחבת אחריותם של הקומוניסטים בניהול ענייני-המדינה, ראף צעד ראשון לקראת „ניקוי הבית" שהציע שר-האוצר האמריקני ויליאם סיימון.

קובנים, בולגרים, קט
הקפה והשוד הגד

מאת סופר מיוחד בלואנדה

המהורים רחובי הגרם ובעלי הפנים השמנבנות שהסתובבו ברחובות לואנדה, הכושים במגבעות מעודדות ובמדי הקרב הירוקים נוסח פידל קאסטרו, נראו מבוגרים במקצת מגילו הממוצע של החייל הקובאני והם שוחחו ביניהם בקול רב — ברוסית.

אנשי הבטחון במשפט שכירי החרב לבשו כולם מדי צבא-אנגולה וקיבלו פני האורחים החשובים בלחיצת אגודל — נוסח „הכוח השחור". אולם הם האזינו למה שנאמר במשפט בספרדית, לא בפורטוגלית, עם אוזניות התרגום על ראשם, ועישנו סיגרים „האוואנה" גדולים בעת הפסקות בית המשפט.

ב„חוף הקובאנים" המכונה כך משום שהקובאנים שוחים במקום שבו מתחיל גדר התייל, התברר כי הטאנקיסטים המזוקנים נוסח צ'ה גווארה, משחקו כדורעף בבגדי ים רחבים, הם — בולגרים.

* * *

נוכח נסיון הרוסים להיראות כקובאנים, נסיון הקובאנים להיראות כאנגולים, ונסיון כל האחרים להיראות כמו מישהו אחר, קשה בימים אלה, בדרמה המהפיכה האנגולית, לזהות את השחקנים על פי מדיהם.

ממשלת אנגולה אומרת, ועומדת על כך, כי 15 אלף החיילים הקובאניים שסייעו לתנועת המ.פ.ל.א המרכסיסטית לנצח במלחמת האזרחים בפברואר, יוצאים בשלבים מהמדינה ונשלחים הביתה בקצב של מאות לחודש, כפי שהובטח לשר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר.

קשה לאמת דברים אלו, שכן נמל התעופה והנמל של לואנדה הם מחוץ לתחום, ונשמרים בקפדנות — לגבות האירופיה — על ידי הקובאנים.

טייסים ואנשי תחזוקה של חברות תעופה אמריקניות, קנדיות ובריטיות, השוהים בשדה התעופה מדווחים, כי מטוסים עמוסי קובאנים נוחתים עדיין לסירוגין במדינה, לרבות מספר חיילות ואפילו משפחות שלמות. אולם היחידים שהם ראו חוזרים לביתם, הם המתים בארונות אלומיניום המיועדות להאוואנה.

* * *

ההתקפות בדיוק הממשלתי נגד „שודדים הצחורים" ו„בזויים גיאוקרלוניאליסטים ברחובי המדינה", כביכול כי לוחמת הגרילה שבנהלות קבוצת תנועת „אוניטה", הפועלת בשטח „פגע וברח" ליד גבול דרום אפריקה ולאורך מסילת הרכבת הזינית של אנגולה — גורמת קורבנות בקרב היחידות הקובאניות העוסקות בביעור כוחות הגרילה.

אניית משא יוגוסלאבית, שיצאה את לואנדה להוואנה בשבוע שעבר, נשאה אולי בקרבה גם חיילים השבים לביתם. איש עסקים פורטוגלי, מן המעטים שנותרו, אמר כי מחלון משרדו הנשקף אל הנמל, יכול לראות אנשי צבא קובאניים מפקחים על העמסת מכוניות ספורט, מכוניות, אופנועים, משאיות עם כלנתת, ש„שוחררו" מאולמות התצוגה של המכוניות ברובע המסחרי של העיר או שנבשו על ידי הפורטוגלים, שברחו מהמדינה לאחר העצמאות.

אנשים רבים בעיר סיפרו, כי היו עדים לאותו מחזה, לרבות בעל ברמיק שפשט רגל, שביתו נשדד 16 פעמים בחודש האחרון, והיכן במכוניתו הגרכנית היקרה — הרכוש היחיד שנותר לו — מחפש מן תושט לחלק אחר של העולם. „מכוניתי היא כרטיס הבטוח שלי לליסבון" — משך בכתפיו. „באשר יהיה למישהו מספיק כסף לקנותה, אסע".

אולם באופן כללי עמדו הקובאנים על פרופיל נמוך בלואנדה. לעיתים רחוקות היו מעורבים בתקריות ב„גני הבירה" המדוכים, שבהם ניתן להשיג בירה מספר שעות ביום. הם מסתובבים תמיד בקבוצות ושומרים בכרחק מהפרוצות הצורבות ללקוחות בקרנות רחוב ב„באריוס", שכונות העוני, מאז שבתי הבושת נסגרו באשמת היותם „אנטי-מהפכניים".

יתכן שהתנהגותם ללא רבב של החיילים נובעת מהוראה שניתנה במיוחד לקראת בוא העיתונאים שכיסו את משפט שכירי החרב.

בוולקיה המחרים של אנגולה לא היתה התנהגות החיילים הקובאנים כה מופתית — מספר נוטפים שהסתובבו במדינה לאחר תום המלחמה.

ב„לובאנגו", סיפרה נערה שהותר לה לבקר את אימה החולה, „הם פורצים אל תוך בתים ונוטלים את הרהיטים, כדי לשולחם לקובה". כל מטוס היוצא מאנגולה לקובה עמוס במכוניות שנלקחו מבעלי הבריות ו מאנשי עסקים. כל המכוניות נמצאות כבר בהאוואנה — אלו שלא נלקחו לליסבון כאשר הפורטוגלים נמלטו.

לובאנגו הוא נמל התעופה היחיד בו נחתו הדרום אפריקנים לקראת סוף מלחמת האזרחים. „סיפרו לנו כאן בלואנדה כי הדרום אפריקנים התנהגו באלימות האנסו אנשים" — סיפרה נערה, תומכת נלהבת של ה-מ.פ.ל.א., שאינה יודעת עתה במי לתמוך.

„אין זה נכון. הורי סיפרו כי הדרום אפריקנים כלל לא יצאו את נמל התעופה, חוץ מאשר כדי לערוך סיורים בעיר, בג'יפים. הקובאנים הם אשר הטילו טרור על האנשים, גנבו את מקרריהם, ולקחו את מזגני האוויר מהבתים והחנויות.

„לובאנגו", אמרה, „הוא מקום נורא עתה. אנשים נעלמים בלילה ורוב אין שומעים מהם. כמה נשלחים לקטוף קפה. ידידי הטוב ביותר, מורה ומנהיג ב-מ.פ.ל.א., נלקח לבית-סוהר לששה חודשים, על שהשמיע ביקורת על ההנהגה החיילים".

יבול הקפה של אנגולה, לשעבר מוצר היצוא שהכניס לאוצר מיליארד דולאר לשנה — שני אחרי הנפט בתקציב הלאומי — מוכן עתה לקטיף, והצבא, עם יועצים קובאניים, [illegible] לפועלים.

שיכורים ופושעים קטנים נדונים מייד להשלח לעזור בקטיף היבול.

וכן כל אחד שנתפש ב
בעיר בלי רשיון עבודה
לכך שחופי הרחצה ח
לא נקטפים בדיעני הקפ
היבול ואי-אפשר לזרוע
שלוש שנים.

איש עסקים אמריקני
עיל כחודש את עסקי ה
חברתו הרב-לאומית,
על גניבה במשרדו,
כ-300 דולאר, והצביע
— כהאשימו איש את
הדין קבע כי שניהם
קפה, כך שהאמריקני
את האשמתו — או
שנותר מסגל עובדיו

אביו היה איכר ע
הוא - השר הצעיר בי
בממשלת קוסטה-רי

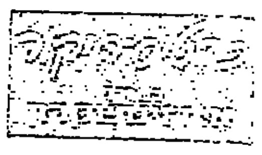

אביו עוד היה „קאמפזינו" — איכר אריס — עני ומנוצל, מאותם האיכרים שאפשר היה לגרשם מן המשק מתי שרצה בעל הקרקע. הבן, פראנסיסקו מוראלס ארנדס, מגשים עכשיו, כשר העבודה ושר לענייני חברה של קוסטה-ריקה, את הלקחים שלמד בנעוריו. ביקורו בישראל הוא בעיניו יותר ממסע רשמי אל מדינה שבמשך השנים מגישה לקוסטה-ריקה סיוע ועצה רבת-ערך.

„הכושים אותו מתבלית בקורי נבעשמ, כאשר הראגני את הבית, שבו ישב דוד בן-גוריון," — אומר הפוליטיקאי הצעיר. כאשר נתמנה לשר לפני 6 שנים, היה צעיר השרים בקאבינט. כיום, בעבותו ה-37, עדיין הוא מתייחס יחס המאנשי שעל דברים שבאידיאולוגיה ורעיונות.

הבית בשדרות בן-גוריון 14 עמד כעת לצורך שיפוצים. אף על פי כן נעשו מאמצים מיוחדים, כדי שמר מוראלס יוכל לסייר בו, — שכן „אורח חייו של בן-גוריון, בצניעות, בהתמסרות גמורה להשקפותיו, היה אורח-חיים מיוחד כל כך בעולם בן זמננו."

● בזכות חוזה פיגרס...

ישראל ומנהיגיה ידועים לסוציאליסטים בקוסטה-ריקה בכביר מר מוראלס, בזכות המנהיג הקוסטה-ריקני הגדול, הנשיא-לשעבר חוזה פיגרס, שחולל תמורה גדולה בקוסטה-ריקה, במהפיכה שעמד בראשה באפריל 1948. „חודש אחד לפני שייסד בן-גוריון את המדינה". שני האישים נעשו ידידים קרובים.

המהפיכה, שחולל פיגרס, כמנהיג „מפלגת השחרור הלאומי", היתה צפויה זמן רב בקוסטה-ריקה, בשל הניצול המחפיר של העובדים. „אבי היה דוגמה חיה — מהיום למחר אפשר היה לפטר אותו ולסלק את המשפחה על ארבעת ילדיה מן השיכון שהיה שייך למקום העבודה," אומר מר מוראלס. גם כיום יש עוד בקוסטה-ריקה פועלים חקלאיים במספר מועט, המועסקים בעבודה יומית בלבד. אבל יש לפועלים יותר זכויות, יש בטחון, יש סידורי ביטוח, והחינוך — גם חינוך גבוה — ניתן חינם. „קוסטה-ריקה יכולה להתגאות כיום שהיא מעניקה את תנאי החיים הטובים ביותר להמוני העובדים בחקלאות, בכל אמריקה התיכונה."

63 אחוזים משני מיליונים תושבי קוסטה-ריקה מתפרנסים על עבודת האדמה, מגידול בננות ומגידול פולי קפה, שהם עדיין המוצר ופריטי-היצוא החשובים ביותר של הארץ.

● מספסל הלימודים — לפרלמנט

הדוגמא הטובה ביותר לתמורה, שהתחוללה בקוסטה-ריקה למן המהפיכה ב-1948, היא משפחת מוראלס עצמה: „אחי עובד בשירות הדיפלומאטי, ולפני שנים רבות שירת בקונסוליה קוסטה-ריקה בירושלים. אחות באמריקה הצפונית ואחות אחרת כלכלנית." הוא עצמו למד בצ'ילה מדעי-המדינה, במילגה מאת קרן פרידריך אברט הגרמנית, לטיפוח בעלי כשרונות מן הארצות המתפתחות.

מספסל הלימודים באוניברסיטה עבר פרנסיסקו מוראלס ישר למושב בפרלמנט. שנתיים מצא אותו הנ
לשמש כשר. הוא אחד
המעטים בממשלת „מפלגת השחרור הלאומי", המחזיקה
מזה עשר שנים, שלו
בינתיים, הוא משרת
קאדנציה השניה שלו.
עברו וחוויותיו כבני
עני נודד, הכשירו אותו
יוצאת מן הכלל לתפקי
העבודה.

יש לו תוכניות בזולת
גורלם ותנאי חייהם של
פיונים: „כבר הותקנו
מים וחשמל בכפרים,
רפורמה אגרארית —
מוראלס. — עוזרו גם
התנועה הקואופראטיבי
המדריכים לפועלים הכ
כפר: מייסדים שם

שר-עבודת מוראלס
לראות את ביתו של

שיה קטנים ובינוניים,
הנשים יוכלו להשתכר.

בביצוע כל אלה נ
קוסטה-ריקה כמעורת ישראל
ומר מוראלס אומר במ
שבא לביים שוב עות
הצעיר, המדובר בבנות
בניין ובעל חזון, מכב
רואים בשיתוף פעולה
העובדים" — הוא הש
העבר, כמו שהוא נוס
— „אנחנו זקוקים ליו
למומחיכם."

● אין השפעה קומוניסטית

האם זו הסיבה, שקו
מתייצבת לימין ישראל
במוסדות בינלאומיים א
מוראלס אומר בחוזק,
מגלה סוד, שיש כאן
הר: „כמונו כישראל א
נים באדם באשר הוא א
נים בחופש האדם, ומא
שלום." לערכים אלה י
רק במשטר דמוקראטי.
פועלי קוסטה-ריקה שמו
אינדיווידואליסטים הרבה
מכדי להצטרף אל „קו" מ
ויהא קו קומוניסטי או
קסטרו. „ב-40 שנות קיו
ליתה המפלגה הקומוניסטית
השיג לא יותר משני
מתוך 57 המקומות שבפ
אין גם שום סיכוי להשפ
ניסטית מן החוץ — מק
משל, שקוסטה-ריקה אינ
מת יחסים דיפלומטיים.
„אנו מאמינים בשלום גם
זם — מן הסוג המוגדר ב
כסוציאליזם דמוקראטי, וה
רציונות של מארכס ושל
וגם של „רוויזיוניסטים"
שטיין או ברנה לוכסמבו
הדור הצעיר? כמובן, ה
מר, גם באוניברסיטות ק
ריקה יש מארכסיסטים, א
להם סיכוי להרחיב או
ואפילו לא להסביר את ע
תיהם להמוני קוסטה-ריקה
מוראלס מתייחס אליהם
סלחני. לא הם מעניינים א
עניינו הוא מצבם של הע
„עדיין מרובה העבודה ל
הוא אומר בלא התרגשות, ג
מעשית ללא קשה להשמין

מאיפה יש לי עשרת אלפים לירות להוציא?

תן להם לקשקש-קח GROSS בלי קש

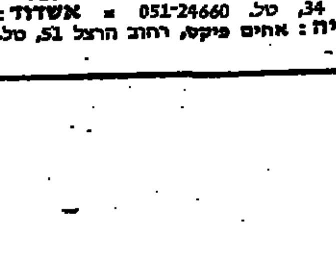

קופה רושמת GROSS מתוצרת אנגליה
מחירה 10,500 ל"י, תוכל לקבלה
ב-20 תשלומים חודשיים שווים
וללא רבית. (525.- ל"י לחודש).
המחיר כולל: הובלה, התקנה, הדרכה, שרות ואחריות לשנה. הספקה מיידית.
קופה רושמת GROSS מאושרת ע"י שלטונות המכס ומס הכנסה.

המשווקים: מפיצים חברה להפצה ושיווק (1972) בע"מ, טל' 298337, ת"א.

סולל-בונה

מרכז תצוגה ומכירה — תל-אביב: קורונה, יהודה הלוי 59, טל. 624368; אבן גבירול 13, טל. 221539. אוזנר ישראל בע"מ, דיזנגוף 248, טל. 241631; האיגוד הישראלי למסחר, הגלבוע 3, טל. 221146/7 ■ ירושלים: קורונה, יפו 210, טל. 536668 ■ חיפה: הנביאים 2, טל. 660101 ■ באר-שבע: ארמקס, ההסתדרות 37, טל. 72653 ■ פתח-תקוה: סלון ראובן, בר-כוכבא 1, טל. 916604 ■ אשקלון: הרצל 34, טל. 051-24660 ■ אשדוד: ראשונים 111, טל. 055-32703 ■ עפולה: ברס, רח' הנשיא 7 ■ נתניה: אחים פיקס, רחוב הרצל 51, טל. 053-23449.

אלימות

חברתנו הישראלית עדיין איננה אלימה, אך נתוספו לה קווי אלימות רבים ומדאיגים והיא עומדת במרחק עצום מהתפישה היהודית בת אלפי השנים אשר סירבה להכיר במיתוס האלימות הראשוני שלה – עקידת יצחק - כפשוטו

מאת שולמית הראבן

חוג שבני־אדם עוסקים בנושא האלימות מן החי־בטים הסוציולוגיים בעי־קרם, ויש לכך ודאי צידוק אופרטיבי; כאשר אנו מוצ־אים מתאם ברור בין צפיפות אוכ־לוסין ועליה באלימות, זהו ברור והמסקנות המתבק־שות אף הן.

[...]ת אין הדעת נוחה לגמרי מבדיק־ה זו של בעיית האלימות, מפני [...] כיסות עולם, והראיה המיכאי־[...] המאוחות, סוציולוגית ופסיכולוגית אינה מספקת, כאשר התורות והמבי־[...]ה שבעצם כל תרבות התייחסה — אחרת בכמצה לנושא האלימות, [...] שינים, ואפשר בעצם לדבר על [...] של התייחסות לנושא, שהיא שונה [...] ערבות לתרבות וממקום למקום.

[...]אלות הראשונות היא איך, בעצם, [...] חברה למיתוס־אלימות הקדמון, [...] יותר, שלה. אם אנו באים להשוב [...] האלימות השבטי הראשון שלנו, [...] לל שמושב על קין־והבל; הסי־[...] ור, ומשום־מה איננו קשור בצורה [...] שא השבטי שלנו: הם כביכול [...] בך יהודים. האלימות הבסיסית [...] שכולה שלנו היא מעשה עקדת [...] ה שאין צורך לפרט עד מה נושא [...] בע בתרבותה של האומה הזאת. [...] אנו והרים עליו מדי פעם בפעם: [...] את הפסיכולוגית בתודעה [...] שיצחק אכן נשחט; ולא רק בדור [...] כך הדברים, אלא שיש גם פיוטים [...] ים המדברים במפורש על יצחק [...] לא על יצחק שנשאל ברגע [...]

[...] את הסיפור במיתוס־האלימות [...] אלנו, של השבט הזה, נראה לי [...] רבות לא זו בלבד שלא השליטה [...] ו, אלא שהוא עוסק מאז ומעד [...] שהאשר בצורות שונות: הנשית. [...] ו מבקבוה יצחק [...] לא על [...] וזו, ואיך נושא, [...] בהרבה [...] בכמה [...] ולא יחזקו [...] ולא בכל [...] להם [...] שי האלימות הראשונית שלו פרס [...] לא יכותים. לעולם, ויהודה [...] מתעוררת התרבות המסויימת [...]

[...] לטבעים, בהשוואה, של יווני [...] שאוס או סאטורנוס, יסרוהו בשל השוב־[...] האב לטרנוס זהב לאכול את יל־[...] ואוס קם עליו והרגו? היכול [...] צבע על התלבבות או ההכחשה [...] וס המוצדי הבקביל, שם הרג [...] בלי שום תצלה ברגע האחרון? [...] אלא שהמיתוס המוצדי כל־כולו [...] של כבצבה־האלימות הראשונה. [...] וזבאה גאולה לעולם (כאילו [...] אם רצונו בכך. יכול לגאול את [...] להרוג את בנו, ובעצם, כעלה [...] הדעת קרבן־בבכורות אלילי סוב־[...] יהיה פריון, או שיורד גשם, או [...] גאולה אחרת העולה על הדעת). [...] לא נעשה אם נאמר, שהשוני־[...] הוא בעצם אי־ההשלמה עם [...] מות הראשוני שלנו: אי־ההשלמה [...] הכחשה גמורה, ותופה התלבשות [...] ת, מצפוניות מעיקרה. ביהדות, [...] איננה נדרבה. אנו מכירים [...] אדם לא להיות קרבן.

● הלכה וחוק

[...] ההנהגה שנקבעה על־ידי החוק ל־[...] שות לא עסקה בעולם באיפיונים [...] כוונת החוק היא להרתיע, לענוש, [...] מישור התנהגותי בלבד. גם כלל־[...] ליגיה אינם עוסקים בעצם במצי־[...] שרואה את היהדות כצורה של [...] מנח־צבאית, אין לי גם עניין ב־[...] התייחסותיות: מה ראה [...] עם, יש יהדין בכעין להלכה על־[...] החוק בעולם לא שאף להגיע, [...] ש ונלמד על־ידי הציבור. ואולי [...] ההלכה שהכוונה בה היתה כריוב [...] ן ישר וידע אותה.

פתיח ההלכה את נושא האלימות [...] רים, שהפתרון ההתנהגותי־החוקי [...] מצית שאנו מבקשים: [...] ת לנהוג כך ולא אחרת, והנה [...] אם נאלה לעולם, אבל המביאה [...] פנימי: גם בהכללות החיוה של [...] לכל דבר ההיה ובשבת הופעת [...] לפעמים בילולית, אישית [...] שגם בעצמה: בבגבה וגאובים. [...] דיב אוחם, לפעמים אליים [...] לא בעבד כל הכרי הימים שלנו. [...] לות שהציבו להתנהגות הלבבית [...] הלכה להכינה כל הקיים.

[...] בל, אינפא, על החיים ההלכתיים [...] של צורת חיים על פי החוק. [...] היא לא פתרה את בעיית האלי־[...] דם לחברו או בין קבוצה לקבוצה; [...] אשר להסיק בכך שחינוך במישור [...] לבלבד אין בו תשובה מספקת: [...] חוקים דיים, ישברו את כללי [...] הגלמבים, או, מה שקורה לפעמים [...] התר, ישעבר אותם להצטדקויות בר־[...] (והרי אני הצדיק ולא [...] מה המכשה הולה, הכוונה הגדר־[...] את של תורה, ואת, על פי הבצי־[...] מות בבגדה ובעצמה.

[...] אולי להזכיר בהקשר זה שהדרש־[...] נים בעולם לא הוזה הדרך ההלב־[...] המעותיה כמונה־יעבד: דינם היא

בנסיון של הפגמה של ערכים מוסריים, דרך הדומה יותר לצורת ההסתכלות הנוכחית שלנו על יחסי אדם־וחברו — אף כי בהב־דלים בולטים, שאולי עוד נגיע אליהם בהמ־שך רצף־מחשבה זה. אך הקו ההמה — בעיקר — הוא בהצגת שאלות; בהלכה אין שאלות, יש צווים, ואילו המוסר הפנימי, המוצבם, כולו שאלות — וכן גם אצל ה־נביאים.

ואם כן צריך לשאול את השאלה אם חל שינוי יחסי באלימות השוררת בעולם במשך הדורות, לפי צורות חינוך, צביון החברה — והוכח שכמות האלימות המצטברת במשך דור לא צברה כל שינוי מהותי ב־אחוזים, ביחס לאוכלוסיה הכללית. יש אל־במן עליות וירידות, יש מה־רשם חברות קטנות בעמצ־אידיאליות (ראה מרגרט מיד), אך סך־הכל של האלימות בעולם דומה כי איננו פוחת ואיננו משתנה, אלא במעט מאד — מסקנה שאם היא נכונה (וקשה עד מאד לבטא אותה עובדתית), הרי היא צריכה להייב למחשבה רבה.

● איפיוני אלימות

אנו חיים בעולם שרובו הגדול מצוי במעבר מהלכתן של אוטונומיות חיצוניות ובלתי־מפורשות (מלך, חוק ישן, לפעמים דתי, משטר כפייתי) — לחיפוש אחר התפוצה הנכונה שתכתיב את המעשה הנכון. המעבר עצמו הוא תקופה מסוכנת ביותר, מפני שלהקופתכמה לפתוח הוא נראה כבהך באר־מתן דין, בהסתלקות מאחריות אישית, — דבר שודאי איננו יכול להימשך לאורך ימים בשום תרבות שהיא.

דומה לפעמים, שאנו חיים בתקופה שבה כבר אין נטילה אלו־ית אישית כבר־מבחוץ, ועדיין אין נטילת אחריות אי־שית כבר־מבפנים; בלשון פסיכולוגית כבר אין כבית־הורים, אבל עדיין אין סופר־אגו בנוי היטב. בתוך מצב זה, כבהכה, עוברת התרבות השבטית שלנו, היהודית, התהליך־בתוך־תהליך: מעבר בן כמה הדורות מבסיון המשמעת ההלכתי, לעבר איזה חיפוש מוסר מבפנים; ובעצם ה,מבפנים", הנותן כביכול אוטונומיה לכל יחיד להחליט, כמו־רבות כל הסכנות הידועות לנו; ואף על פי שהדברים רחוקים עדיין, אולי גם כמה תקוות.

בעצם, אנשים במצב אלים, או קרוב־לאלימות, נוטלים לעצמם את האוטונומיה להחליט הוא כל [...] הצטברות והאחרת. באלימות היא מעלליכבוד אוטוקס־[...] ואפס־יפה. המימרה האמריקנית הקרויה ה־אומרת ,זכות האגרוף שלך נגמרת במקום בו מתחיל האף שלי" איננה מתפסת בכבוב של אלימות: באלימות יש רק זכות אחת, הזכות שלי.

איך נוצרות אלימויות מן הסוג הייחודי לחברה שלנו?

לדברי מנחם אמיר, מן המחלקה לקרימי־נולוגיה, תשובות רבות: הוא מספר לנו על אנשים אלימים מתוך הגנה על רפוטציה, על שמם הטוב (המדומה, לפעמים מוטעית): ,אנחנו לא מראים חולשה", אנחנו צריכים להראות בכל מקרה ב,חיבה". (כלומר, פותחן של תרבות אישית החות עריות אמיתי עם בושא). ד"ר אמיר מספר לנו על הממצא המעניין עד מאד, האומר שבכל חברה שבה גבריה אינם יכולים להפגין סטאטוס לנשים, מתחיל להיות מודגש סטאטוס של ,גברי־אלים בדרך כלל: שתיה, גסות כלפי הזולת, מין מופקר.

פסיכולוגים רבים מצביעים על הרצון ,להחזיק מאטרף" גברי־כביכול חזק, כשי־הוסר בגוזת לציפות עם החולשה הפנימית בהווה או בעבר [...] תגובה כזאת של שימוש מופרז בכוח (בתירוצים שונים, כגון ,הם לא מבינים שפה אחרת", או ,צריך להראות להם, שידעו מי אנחנו", או ,אתה איך הכמוהם") — היא, כמדומה, תגובה סימ־פית עד מאד בחברה הישראלית, מן ההתנה־גות בכבישים ועד לניהולם מסויימים בהצהרות כלליות.

תגובה זו יכולה להופיע בבקיעות הבלת־צפויה ביותר: כאשר מסלקים התלמידים מבית־ספר תיכון בשל הבעת דעות מספר־בות, לכשל: פירושו של הסילוק האלים. בעצם, הראה סמויה בחולשת המלמדים — לא זו בלבד שלא הצליחו ללמד אותם טוב יוקר ונבון יותר. אלא שגם עתה אין בידיב אחר המסוגל, כפי הנראה, להשיב להם מיד־בה מהירה, בברכי כפם; לפיכך, במקום ש,יוהב הסאיב", מוטב שלא יהיו עוד מוכ־אים לנגד עינינו המזכירים לנו את חולשתנו.

אי־הרצון להודות במצבי חולשה, אי־הרצון להכיר בעבר הלא־יהודי של ,היהודי הישן", שעמד במצבי חולשה לפעמים מחפפת, אי־הרצון להכיר בהודה כלפי העתיד שבו עשויים בני־אדם, יהודים, להימצא שוב במצב של חולשה — הם כנראה מרכיב נכבד מאד של יצר־הרוח הישראלי, של האלימות המי־דית, של התגובה הגסה, ההדירה, כמסלקת בבשל; והיא רחוקה מרחק רב מסלולות הנפש של הבחון העצמי האמתי, ומחיסום עצם ביותר אדם־וחבריו בתוך הארץ.

האדם שראה במבצעי איך התפתחה הפ־גנת הסטודנטים הערבים בקאמפוס הירושל־מי, [...] הספר באוזניי: ,איזו תגובה גלוחות! באנגליה היו פשוט מתעלמים מהם ונכנסים לכיתות. אצלנו הקיפו אותם מיד ברמקולים ובאלות. מה הכוכבנו? שאנחנו מלאים פחדים".

לא סוד הוא שהחיילים המתייחסים בנכות הגדולה ביותר לאוכלוסיה הערבית בעצ־ויפוש הם החיילים הבאים מקבוצות [...] הרבה פעמים מארצות האיסלאם; אי־הרצון להנזות בחולשה מן העבר הקרוב מביאה את האדם להגברת הגבוה וקוצר ה־רוח, לפעמים אף לאלימות, [...] בהווה.

בהדרגנא אל איפיוני של ד"ר אמיר. הקרימינולוג מספר לנו על אלימות הבאה מיסוד הקנאה, הרצון ,להיות כמו..." — באשר אין עם זאת רצון לשלם את המחיר ש,להיות כמו..." מחייב. בקטיגוריה זו אנו מוצאים לפעמים קרובה עבירה נגד רכוש, כשהתגובה היא בדרך כלל גניבה מיבצי סמ־

כים: להיות שותף בחלום החברתי — מבלי לעבור את הדרך הארוכה המובילה אל ה־סטטוס הזה.

בארץ, וככל העולם, גונבים מערכות סט־ריאו מכוללות, גם כאשר אין סיכוי שה־גונב ישמע בהן אי־פעם מוסיקה; גונבים לא את המהות החברתית, אלא את תדמיתה המתבטאת בצורת החפץ, רכוש. כעיר ד"ר אמיר הערה מעניינת: אותם הכושים בארצות־הברית, אשר עברו כבר את שלב הקנאה־בהתלבות, הם היום האנשים הקונפורמיים ביותר ובלתי־אלימים ביותר: הם רוצים עתה את המצב, ולא את סימניו החיצוניים. הסטודנט הכושי בארה"ב של היום הוא הסטודנט הקונפורמי; הכושים מן המעמד הבינוני משלם לא נפלו בפח ה־,היפי", כי דגם ההתנהגות שהציגה ההברה ההיפית היה בדיוק הדגם שהכושים רצו לצאת ממנו: חיי עוני, חיים בחוסר מסגרת משפחתית. הכושים, אשר סבלו כאוות בשנים בעוני ובחוסר מסגרה משפחתית, לא נתפסו לכן להופעה ההיפית, שנשארה בגדר תופעה לבנה במעמד הבינוני.

,היק: כאשר יש מצב של יאוש גבוה, אין האלימות כלפי בעלי הסטאטוס בהכרח עדיין: היא עולה בקו־הצלייה של המצב, כאשר מתהוות תקוה בלשחי לשינוי המצב, כאשר חיים בדו־ם־אשקה ולו מיקצרי של המעמד: או קיים הרושים שותף בהכרעות ואפילו בצורה אלימה, אם אין קולך נשמע.

דברים אלה תוארו כבר אצל אלכסיס דה־טוקוויל; מעט תקוה לשינוי במצמה, לשי־תוף בהכרעות, גורם קוצר־רוח, לפעמים אלים, לשינוי מיידי של המעמד. וכאשר התחו־שה היא שאין הדברים מיידיים, ואין ה־תרצנה להבינה מתבצבת בפרקימן סביר, וקולו של האיש קצר־הרוח אין לו בעצם משקל כביכול — התוצאה היא אלימה מה־פרצת. כדרך שאמר ד"ר אמיר: ,בצפון תל־אביב פורצים כלפון, בדרום תל־אביב פורצים כבאי".

חלק לא־מבוטל של האלימות השוררת אצלנו, ולא רק בקרב האוכלוסיה היהודית, יכול בעצם להתפרש על רקע הרצון להיות כשותפים בהכרעות. יש רבים וטובים ה־סבורים שחלק גדול מאי־השקט בקרב ערביי ישראל נובע מן התחושה של אי־שותפות המבצבי בחברה ובהכרעותיה; התפרצויות ,יום, כאילו, עד הנייבה, יש לראות על רקע של מידה, כאוש כמעט, נוסח ,מהאי איבדנו". כאשר אנו מדברים מקרוב־וחבר ל־מבצבי של האינטלקטואל הערבי, [...] ואין לו מיידה ורואה אבליט, [...] אינו מכוחה. [...] לתת לו מקום מיוחד [...] בחידה של יהודים — לא יפלא שהר תסכול מתבונד [...] שאינן הכבוד להוחנו. לא כבאנו דרך לשתף אותו. כסף אינו שיתוף באחריות.

● שלילת לגיטימציה

לא נפרט כאן את שאר האיפיונים המוזכרים לגבים של האלימות אצ" שבעבר (ביניהם אפילו אלימות כסקס מקחק, מתוך שעמום — ראה ,התפוז המכאני"), כי אין ברשימה אחת להקיף ולפרט את כולה. רבונו להגיע כאן לאיפיון המשותף לכל סוגי האלימות: המערכת הנגודה, שכרינו בשם בערכה אוטיסטית; והיה אחר כינוה בשם ,מאקרו אנאימי"..., האוטונומיה הקדושה. לכל אלה כאפיון מובהק אחד: שלילה — זמנית או כתמידה — של הלגיטימיות של הזולת.

שלילת הלגיטימציה יכולה להתבטא תחילה בצורה קלה יחסית: כאשר משפחה מבקרה בשמורת־טבע, ונתבת משם ,רק אלמוג אחד", ,רק ענף אחד של קסלב", ,רק פרח מוגן אחד" — הרי זו עבירה קלה יחסית, שלילה זמנית של לגיטימציה של תבונה של־אסרה של שבירת האלמוג או הענף או הפרח, מפני שאני באנוכיותי רוצה אותו. אבל מסתב־בר שבנושאים אלה קלה כחמורה, דין במה כדין מאה, כל שלילה לגיטימציה מסוכנת.

הפיכת אדם או קבוצה של אנשים לאזרחים מסוג ב', כפי שמלמדות אותנו הדוגמאות ההיסטוריות, היא לפעמים קרובה מאד עניין של תהליך, המתחיל בשלילת לגיטימציה מו־ערית, כל כך מדורית עד שאין בשלילתה [...] כנון להיות ,קטנות" כביכול ולהלחם עליה. כאשר באה אחר כך האלימות, נמצא בשלי־הזכות חסר כל נסק להלחם נגדה. אם יש נושא שבו חייבת חברה דימוקרטית לעמוד על המשמר בצורה — ישלח־נא השומע — במצב פאראנואידית, הרי זו בנקודה של שלילת הזות, זכות ולגיטימציה כאנשים ובקבוצות. על אחת כמה וכמה כאשר מת־הושת לנגד עיניך שלילת לגיטימציה של חברה שלמה, כלומר: אי־הודאה בקיום חוקיה, והדרסת חוק אחר, אישי, הנראה לך יותר.

קיימת בתוך החברה הישראלית היום קבו־צה של אנשים אשר שללה את המערכת החברתית שלנו, ומדויעה קבל־עם שהיא רואה עצמה כחייבת כלפי ,חוק" או ,צו" שהוא ,מעל לכנסת", ,מעל לממשלה". רבים בתוכנו הסבורים שקבוצה כזאת מכר־רחה להוליך לעבר אלימות אישית, כתהליך בלתי נמנע, ושתופעה כגון שיסוי כלבים בנערים בחברון איננו בניגוד לעקרו־נות הקבוצה, אלא היא בעצם הגשמה של עקרונות הקבוצה בשדה: באותי להוכיח את נכונותי כאן, כבוח חוק שלי, ואני חייב להוכיח את נכונותי ואת שליטתי בכל צורה שהיא.

אידיאולוגיה הכוללת בתיאוריה לגיטימיות של חברה, זכות כל חברה, עד מהרה מתא־משת בשדה: השלילה נעשית בפועל, מכות, הורג, כאשר יש לאדם או לקבוצת אנשים ,רצון קודש", הרי מכוח ההגדרה הזאת רצונם של אחרים, והמשך גם האחרים עצמם, בנופם, נעשים אובייקט ל,רצון ה־קודש". ובעניין: יתכן בהחלט שהאובייקט לרציחה המצאר של קבוצת ,גוש־אמונים" אינם הערבים, אלא אנחנו, החברה הישרא־לית על מבניה הקיימים: הקבוצה תתקפת כאן בראש־ובראשונה היא אנחנו עצמנו, לפי עצם הגדרתה של אלימות: ,אינם או תגיעה... כלפי היחיד או קבוצה... או הקיפה ה ס מ ל י ם שהיחיד או החברה כיוצבים".

אם סמל המערכת החברתית שלנו היא הממשלה הכנסת, הרי עצם שלילת הסמל הזה, עצם ההמצאות מחוץ ובניגוד למערכת הסמלית הזאת, הוא אלימות כלפי כל אותה חברה, עוד לפני שהגענו לכלל עימות עם הנושא הערבי. ה,סאקרו אנואימי" של קבוצת ,גוש אמונים", הגם שהוא לובש צורה חיצונית של הקרבה עצמית (שאינה גדולה), מכוון בראש ובראשונה נגדנו; והוא צוהה אף על טופה של הגדרת האלימות, שהיא ,אלימות בעלת אופי סא־קרי: יודוב לבצע פקודה". עד שתהליך הקבוצה בהערך החברתי הקיים, עד שתעמיד עצמה להוזרה (מבצע: הכרה בלגיטימיות של דעת הזולת וכיבודה בצורה מעשית) — הרי היא בבחינת תופעה של אלימות, תופעה של אנשי החברה הישראלית, פשוטו כמש־מעו, מפני שכל מה שהיא אומרת הוא ב־

עקידת יצחק — רמברנדט

עצם: דעתכם שוה כקליפת השום, אנחנו פועלים לפי הצו שלנו, צו שהוא בעינינו ,כוחו יותר". הלגיטימציה שלנו נשללה.

לאן מוליכה שלילת לגיטימציה של יחידים ושל חבורה — ראינו לא פעם ולא פעמיים. האדם או הקבוצה שנשללה מהם הלגיטי־מציה, נעשה אובייקט; אדם או קבוצה שנעשו אובייקט, אין כוח בעולם שיציל אותם מן האלימות בצורותיה הקשות ביותר. אלימות פארא־משפטית — — — —

אחת הגבירות הגדולות החשובות במעבר לחברה חילונית הוא אובדן מושג החטא. תרמה לכך לא־מעט הפסיכואנליזה (ואולי לא חייבת היתה לתרום); ואכבם אין חילוקים על כך ששחרור מבועקת חטא כפויה וי־בירתרת הוא מטרה חיובית ותרפואטית. אבל עצם הויתור על מושג החטא בכלילותו, מן המושגים החשובים ביותר שהמציאו בני־אדם מימיהם, הוא ויתור תפל, לא פוחה ולא מפרה. מפליא, עד כמה התמיד פרויד ב־מחקריו את עצם ההזדמנות הסיפורית: בכל מחקריו המבריקים בנושא האדיפאלי, שכח, שמעשה־האלימות הראשון, הטעבותי, היה מעשהו של לאיוס, אבי אדיפוס: הסיפור כולו התחיל בכך, שלאיוס הפקיר את הילד, — מעשה מרוחק של שנאת האב לבנו. ל־פרוידיאנים פתרונים; כיצד נשכח פרט מהותי זה.

לכן, ההרגשה היא שמושג החטא לא נעלם: הוא מסתתר אי־שם מאחורי צידוקים עצמיים רבים, לפעמים — מאחורי ציטוט משפטי מובהק, רציונליזציה, חליי־תלים של קציפי חוק. דוגמא מובהקת, לנגד עיניים, היא התנהגותו של מר דיין מאחורי דו"ח ועדת אגרנט, עד שמתחשק לרבים לומר: בסדר, מבחינה משפטית פסקו כך או אחרת; אבל שום תחושת חטא אין כאן? על הרבה פחות מכך היו אבותינו ערוכים גלות.

והנה, אם גרמה הגישה הפסיכואנליטית לעתים קרובות לאובדן תחושת החטא האישי (ויתכן בעולם שמטבעי הפסיכואנליטיקנים לא נתכוונו לכך מעולם), הרי שהיא תרמה ותורמת בכך את חלקה לאחד הקשיים הגדו־לים ביותר שהחברה בת־זמננו מוצאת עצמה בתוכם: קיום האלימות הפארא־משפטית. קיוה לאותם קרובות שאדם אינו בר־עונשין מבחינת החק הקיים, ובכל זאת ברור שנהג באלימות איכית, ואף גרם נזק, נזק הניתן לבהירה מוחשית אצל הזולת.

הדוגמאות בחברה שלנו רבות מאד: אותו אדם שהיה שותף של חברו, ויום אחד קם עליו, לקח את לקוחותיו, והרס אותו מבחינה מסחרית וכלכלית, אנו מוצאים את הנפגע ואת משפחתו ניזוקים נזק ברור ביותר, בי־רידת רמת החיים, באבדן איפון, בירידה [...] של האב ויחסי משפחה, בסבל שנגרם לילדים עד כדי מצב פאתוגני עקב מורלבית מפגיעה.

ובכל זאת, בחברה הקיימת, אין האיש ההורס — ההורס באלימות — בר־עונשין: אנו אומרים לסיבתו מעין זה הוא אחד ב־,כללי המשחק" שלנו. הדוגמא אחרת: בחורה פגועה, המשמה בלחץ עצמי ובלחץ החברה על שלא נישאה עדיין, נכנסת למשפחה בלתי מבוכבבת, באמצעות הונאה וכהן ש־רותים מיניים לאבי המשפחה, הורידה מש־פחה. המעשה כמעשה יום־יום, וגם אם נניח לרגע שהנזק הנגרם לאשה הוא נזק הניתן לתיקון (ולא תמיד הדבר כך), הרי הורדת הפרופיל של הילדים היא עניין ברור ומוכח שאין עליו עוררין. כלומר נזק נפשי וברי־אותי שאינו בר־עונשין מבחינה משפטית — ובעצם אין אל מי לפנות. אין גם נביא מוכיח־בשער.

הדגמה מקבילה אחרת — אלימות מילו־לית, כגון ביקורת ספרית בריונית, התנפלות אישית על הכותב, — ויודע לפחות מקרה אחד שבו ביקש סופר ש,גכללי" בדפוס לאבד עצמו לדעת. שוב: אין כל אחריות משפטית.

נוצר המצב האבסורדי של גניבה שקיה של לבה ליחות אדם הבאי לפיצוי, ויש לי לאן לפנות; על גניבת אחד מיכתותו הייו אין לי לאן לפנות ואינו זכאי לשום פיצוי. שלוש הדוגמאות המקריאות כאן, ורבות אחר־ות, מתאפיינות על ידי המינוח הבינוך של המעשה האלים: ,מאקרו אנואימי", ו־שלילת הלגיטימציה של הזולת, או בלשון פסיכולוגית: חוסר אמפאתיה כלפי הזולת. בלשון קדמונים מעשים כאלה כיסוי על יד־מושג החטא.

ועדיין לא עסקנו כאן באלימות הפאסיבית, זו המאפשרת לאדם להיות עד לעוולה, עד לאלימות, ולא להתערב; אותה אלימות ה־מאפשרת למנע הכהן ללכת לעבור על פני פצוע־דרכים ולא לעצור. על כל אלה אין הבהכה לעין; כל אלה קיימים במישור הפארא־משפטי. אף על פי כן מאבינה הבית־בה שכל המעשים הללו רק מוסיפים למעצם וכפרם בלעיין) החברתי, וודאי אינם מקלים עליו.

נשאלות שתי שאלות: ראשית, כמה בעצם של מעשים פארא־משפטיים כאלה יכולה חברה לשאת מבלי שיהרס משהו יסודי מאד בזיקמה — (ייתכן בהחלט שהדברים של שום עוד מדברים בעצם של חברה של ריבוי אלימות פארא־משפטית, יותר מאשר על אלימות בת־עונשין, שכן ודאי שהיו מוסדות משפט גם בבודים לכיסוי המקרים שהם בר־עונשין).

השאלה השנייה היא עד כמה אנו פועלים למניעת השתלשלותה של מחלה כזאת בחב־רה, על ידי חינוך לאמפאתיה, חינוך לרגי־שות לזולת. אדם בעל־אמפאתיה אינו מסוגל לשלול את הלגיטימציה מזולתו; ואולי אין זו אלא מינוח מודרני למה שהיה פעם קרוי יראת־שמים, ויראת־החטא.

בימים אחרים נמצא הפתרון לחוקים אלה על ידי מושג השכר והעונש אם לא בזה, אז בבא; כיום אמונתו במערכת העולם הבא איננה קיימת, לגבי העולם הזה אנו ספקנים ביותר, ונמצא שאין פתרון למה שאיננו בר־עונשין מבחינה משפטית. גרוע מכך, כיון שאין אפילו הודאה בחטא (הרי זה חלק מהמשחק, הרי בית המשפט זיכה אותי — וגו') — אין גם אפשרות של קאתארסיס, אין שחרור ממצפון־החטא; ויוצא שהחברה צוברת על גבה מעשה אחר מעשה ללא פתרון וללא השלכה הנפשית הבאה בעקבותיו.

כדאי אולי להבהיר בהקשר זה שאין כוונת הכותבת אף לרגע אחד לראות חברה, או יחידים, המבטלים עצמם באסקופה הנדרסת בשל רגשי אשמה. אין הכוונה לאותו טיפוס שהמחזאי הבריטי הגדיר אותו במלים ,אדם זה מרגיש אשם בכל, ואיננו אחראי לשום דבר". נהפוך, תחושת חטא שאיננה מובילה לתחושת אחריות היא ברכה לבטלה, ויתכן שהשחרור הפסיכואנליטי הקיומי, כמוהו כשחרור הניתן על ידי כומר בעקבות אמירת שלוש פעמים ,אבינו שבשמים", טובים ל־אפרטיביים יותר. אבל כאשר אין תחושת חטא, אין תחושת אחריות, אין אמפאתיה — החברה נתונה בצרה.

● חינוך לאמפאתיה

האם באמת יודעים אנחנו לחנך לאמפא־תיה? מחנך גדול אחד עמנו התבטא פעם במרירות ואמר ש,אנחנו מפשיכים לייצר פסיכופאטים קטנים". רובנו מתחנכים — גם במסגרת בית הספר — לאמפאתיה סלקטי־בית. הנער בתזורת־רחוב בלא אמפאתיה ל־קבוצתו, אבל באישה יתנהג בגסות רוח; אדם חש אמפאתיה פטריוטית נאה וראויה לשבח כלפי עמו, ומפתח ציוויון כלפי עם אחר: אנשים עושים מעשים יפים, מעשים של עזרה הדדית, בתוך קבוצתם — במובן הסוציולוגי של קבוצה — ויחד עם זאת נוהגים התעלמות כלפי כל מה וכל מי שהוא מחוץ לקבוצה זו; יש תרבויות המחייבות במלוא האמפאתיה ל,המולה" הקרובה, וב־אפס־יחס לכל מי שאין עמו קשר דם ו־נישואין.

האם באמת יודעות מערכות־החינוך שלנו, בבית הספר, בבית וברחוב, לפרוץ גבולה־אמפאתיה אלה, להגדיל את התוכן ככל האפשר? נדמה לעתים שאנו חיים באשליה — הבלתי־אמורה במפורש, אך הקיימת ב־חברתנו בלי ספק — שאמפאתיה וזה עם חולשה, זאת היתה אחת האשליות הנאציות הגדולות. החייל הנאצי חסר־האמפאתיה ב־דרך כל חינוכו המכוון לא היה חייל טוב יותר מן ה,טומי" הבריטי בעל האמפאתיה הרחבה־למדי על פי תרבותו וחינוכו, וזה האחרון ניצח את זה הראשון, ולא במקרה. איש אשר התחנך (,מתחשל" ר"ל) לטרוף הרגבלות חיות בשינוי לא יהיה בשום מקרה לוחם טוב יותר מן החייל הישראלי הרואה כעין אלה בבעיות. אלימות איננה כוח, ההתחכבות (כביכול) מפני מבפנן איננה עקר של כוח. האמת כנראה הפוכה בדיוק.

החברה הישראלית איננה עדיין חברה אלימה לכל פרטיה, אבל אין ספק שנוספו בה בשנים האחרונות קוי־אלימות רבים ומד־איגים. אנחנו חברה שבה שפת־היום מסוכ־נת, גודי־חיות בגני חיה בשחתים לפיקני־קים, שכנים מפעילים רדיו בעוצמה בשעת מנוחה ומתירים לילדיהם לרעוש ולנעוב ב־גינה. יש עכבו מפקידי־כיהות המתעללים בפקודיהם בשירותות, וחיילים המתעללים ב־ערבים בעת חיפוש בבתים; הרחוב שלנו חסר במידה רבה התחשבות בזולת, הכביש שלנו אגואיסטי־קיצוני, והמגע האנושי ה־פשוט ביותר, בחנות, באוטובוס, הולך ונעשה קשה מיום ליום.

אנחנו חברה שבה מטילים שחשקה נפשם בדג, פותחים סכר וממיתים טונות של דגים; הרי אנחנו ,חזקים", ר"ל, לנו לא איכפת; אנחנו לא נודה לעולם בפחדינו ובחולשות החברתית שלנו. התמונה המתקבלת איננה תמונה של שלוות נפש או של חוסן: זוהי התמונה של צרצור ושל חרדה עמוקה, חרדה שאיננה מסוגלת לתת לגיטימציה לקיומו של הזולת, כיון שאין היא בטוחה בקיום האני.

ברחוק רב, עצום, מן התרבות אשר סירבה במשך אלפי שנים לקבל כפשוטו את מי־תוס־האלימות הראשוני שלה, אשר הכחישה לאחר כיסתה ים של פירושים את עקדת יצחק — היהדות בתרבויות אשר חשה כך ונתנה כך; היהדות אשר הכירה בזכותו של אדם לא להיות קרבן.

אולי אין לנו דאגה גדולה מזו.

مكان من الاهل

هكذا من الأصل

דב גולדשטין | ראיון השבוע עם | בני משפחת דודזון, שחזרו מאנטבה

שבעה ימים של תקוות, חרדות והתפילו

שרה: „החברים הם נפלאים. אלמלא ה־קורבנות, הייתי אומרת, שהיה כדאי להתנסות בכל התלאות, רק כדי להווכח אלה חברים יש לנו".

עוזי: „המשפחה היתה נהדרת. רק במבחן קריטי כזה יכולות להתגלות כל התכונות של האשה ושל ה־בנים".

רון: „הייתי רוצה שנ־סע לטיול שלנו מהר, מוקדם. אבל פתאום קשה לי לעזוב את הארץ, אפילו לזמן קצר. זה כמו להתאהב מחדש...".

בני: „כשאמרתי בשבת בצהריים, שבשעה 12 בלילה יבוא צה"ל לשחרר אותנו, אז ראיתי שמסתכלים עלי בשקט וכאילו אומרים: מס־כן, הילד, מרוב צרות...".

משפחת דודזון — אבא עוזי, אמא שרה, והבנים רון (17) ובני (13) — מקובל עליה לפתור בעיות במוסכמות משפחתיות. אין ההורים מטילים מרות זה על זה ואינם כופים את רצונם על הבנים, אלא לאחר שהנושא נדון ונתמצה ביסודיות. עתה מתבקש להם הצורך לדון בשאלה: מתי נוס־עים? מתי ממשיכים בטיול המשפ־חתי, שהמחבלים קטעו מייד עם ראשיתו?

השעות — אין ביום. להתחבא — אינם יכולים. מעולם לא ידעו את טעמה של מהומה שכזאת. כרגע ש־חזרו לביתם, ביום ראשון בצהריים, השבוע, אין מניחים להם: קרובים וחברים ושכנים, במצעד בלתי פוסק של חיבה וסימפטיה, משקאות ועוגות ופרחים והתרגשות [illegible]. אפילו [illegible] של ה־דירה המרווחת [illegible]: שורות [illegible] של צירצירים, אגרטלים, סי־גלים מרהיבי־עין, גוליבר, כלב בית [illegible], שכל הבית [illegible], [illegible] ה־שמיה, [illegible] היחיד [illegible] הפרחים [illegible] המשקאות. כאחרים, אף הוא משותק אל השקט ה[illegible] של פעם, אך בינתיים אינו מדיר את עצמו מהנאתו של תשומת־הלב הגדושה והאהבה הגדולה.

שעה פה, שעה שם, בבקרים, ב־שעות הצהריים, בערבים ובלילות, אני עוקב את שרה ואת עוזי ואת ה־ילדים, פעם זה ופעם זה, באמצע החדרים הצדדיים, מבקיע אותם מ־רשות החברים ובני המשפחה, מרחיק אותם ממערבולת של הטלפון ומלקט את סיפוריהם.

מספרים ומספרים — ואין הקנקן אוזלה.

שרה, אשה נאה, תמת־לב, אוהבת בריות, מתקרבת אליהם בפשטות, גלויה ושופעת חן, מספרת: היו לי תוכניות יפות. לבני מלאו 13 לפני זמן קצר. בגלל מות אבי ערכנו לו בר־מצווה משפחתית צנועה. הלב לא הלך אחרי חגיגות גדולות. רון, ה־בכור שלנו, יתגייס בשנה הבאה. הוא לומד ב„כל ישראל חברים" בכתה [illegible]: ספרותית — ריא־לית. זה קשה. הוא תלמיד נפלא. להם, לבני ולרון, תיכננו את ה־טיול הזה, טיול משפחתי. כל־כך שמחנו בשמחתם, כל־כך השתתפנו בהבעותיהם, בחוויית ההתרגשות שלהם.

● אמרתי לעוזי שאיני רוצה לטוס דרך אתונה

יצא כך שאת הכרטיסים לארצות־הברית הוצאנו ב„איר פראנס". עמד־נו לחזור, כעבור חמישה שבועות, ב„אל על". עמדנו לצאת ישר לפא־ריס ושם להחליף מטוס ולהמשיך לארה"ב. איש לא אמר לנו שהמטוס יחנה חניית־ביניים באתונה. זה לא עלה אפילו על דעתי. ביום ראשון בשבוע שעבר, בשעה מוקדמת בבוקר, היינו בלוד. סידורים אחרונים. עוזי מתעכב ליד דוכן „איר פראנס". אני מטלפנת אל חברה שלי, מיקה, שלא הספקנו להיפרד (אחר־כך, באנ־טבה, בתוך הזמן האבוד הזה, באין קץ המתמשך, אמרתי לעוזי: מיקה תספר בעצב אמיתי, שהיא היתה ה־אחרונה בישראל שדיברה אתי...) ו־עוזי חזר וסיפר, שאנחנו חונים חניית־ביניים באתונה. זה יכול להש־מע עכשיו כמו חכמה שלאחר המע־שה, אבל עובדה היא שאמרתי: „לא רוצה!" וניסיתי לשכנע את עוזי: „הלא אנחנו לא יודעים מי יעלה שם על המטוס ואנחנו לא מכי־רים את הסידורים שם!" ונורא כעס־תי, שלא טרחו בכלל לספר לנו לפני שרכשנו את הכרטיסים לאן ואיך טסים. כאילו אפשר לעשות בנו מה שרוצים. ואני בכלל לא הייתי טסה! אבל לא עמדתי על כך. לקלקל לילדים את הטיול? לדחות את ה־טיסה, כשאנחנו כבר כאן, עם כל המזוודות? בין כה וכה עוזי הרגיע אותי והילדים תלו עיניים מבקשות. נמרצ! טסים!

עקים. אתונה. כל החששות שלי מתעוררים מחדש. עד לפני שהספי־קו לפחד: הכל — הפקר. תא הנוסעים מתמלא לגמרי [illegible] לרווחה. המטוס הומה. אנשים עולים. אין איש בודק. לאף אחד לא איכפת. עולים ערבים. בפריס, בהלטים כערבים. אף אחד אינו בודק.

כמריאים, יש לי מועקה בלב. לא, אני לא מבינה לי את המועקה. אני לא מבינה את התחושות למלה חטי־פה. אבל כעבור כמה דקות הגולה מצטרפת בעצמה, במציאות: שומעים צווחה של אשה. „עוזי, אני ממלמלת, המטוס חטוף, בשנייה זאת, המטוס חטוף". עוזי שמר את פניו בהבעה של־כלום.

● „אני עוד לא רוצה למות כל כך מוקדם"

אנחנו — באמצע מחלקת התיירים. מכיוון המחלקה הראשונה רצים ל־עברנו, דיילים ונוסעים. עוד שניה, עוד שנייה, כמו מתוך הערפל, אנחנו רואים בחורים ערבים עם אקדחים ורימונים, מחזיקים אצבעות על ה־נצרות. בבת אחת זה ברור כל־כך, גלוי כל־כך. רון מסתכל בי בשתי עיניים עצובות, הן הרגו [illegible] העי־ניים האלה שלו, שואל: „אוי, אלו־הים, למה זה מגיע לנו?" ואת בני אני שומעת, אלו המלים הראשו־נות שלו: „אני עוד לא רוצה למות, כל־כך מוקדם".

ואני מסתכלת בעיניים העצובות של עוזי ושל רון ושל בני וגם אני רוצה לשאול: באמת, למה זה מגיע לי? היו לי בתקופה האחרונה מאור־עות קשים. אבי נפטר. היו לי שלוש תפלות, בזו אחר זו וניתוח קשה מאוד. והטיול הזה, עם הילדים, כל עוד הם רוצים לטוס אתנו, היה משאת־נפש שלי. חלמתי עליו, רקמ־תי אותו, בניתי לי מהלכים של רג־עים נסעות וימים משותפים, עם ה־נחדרים שלי. אז למה??

עוזי מסתכל בי. אני מסתכלת ב־עוזי. כאילו בגבורה אנחנו מתחילים להסביר לילדים: „לא נמות. אנחנו נחזור הביתה, נחזור לישראל. נהיה יחד. כל הזמן יחד".

אמרתי יחד, המלה הזאת יחד, [illegible], אתה יודע, אתה אומר משהו ופתאום אתה מבין איזו חשיבות יש לזה. הנה ואיזו סכנה נשקפת לנו אם יפרידו בינינו וישבי־רו לנו את היחד שלנו.

כל המשפחה חשה במשמעות הזאת. בלי להגיד מלה התגבשנו יחד, ב־תוך עצמנו, מחובקים, אחוזים זה בזה. עוזי היה כמו מפקד של יחידה קטנה. הוא לחש: „אם יקחו את הגברים ויפרידו אותם מהנשים, אתם, ילדים, תיצמדו אל אמא, כל הזמן אל אמא... אתה, רון, אתה המבוגר, אתה מבין..."

● „מדבר קפטן אל־קובייסי מהכוחות של צ'ה־גווארה"

הגברים הקטנים שלי. רון ובני... רק אתמול, רק לפני שנה, הם היו הילדים הקטנים שלי...

העבירו את נוסעי המחלקה הראשונה אלינו. הצטופפנו קצת. מן ה־רמקול בקע קול: „מדבר קפטן בזיל אל־קובייסי, מהכוחות של צ'ה־גווארה, הקומנדו של כוחות השחרור ה־פלשתיניים. המטוס נתפס. תתנהגו בשקט ולא יאונה לכם כל רע".

מי זה הבזיל אל־קובייסי הזה? מה לצ'ה גווארה והפלשתינאים? מי חטף אותנו? לאן? מחשבות מצטב־רות בראשי. שאלה בלי תשובות. בקולו של החוטף, של הקפטן החדש שלנו, מבחינים שאינו ערבי. יש לו מבטא גרמני. מי זה?

שרה ניהלה יומן קבוע. „יומן אוגנדה". התכוונה לרשום בו את החוויות היפות של הטיול המשפחתי. רשמה בו את סיכומי החטיפה. בכתב־פנים קטן, מסודר להפליא, בכשרון־ביטוי בלתי־מבוטל, כתבה ביומנה בלי־לות, במסתור מתחת לשמיכה. בחיסכון כתבה, שלא תאזל ה־מחברת. מתוך יומנה של שרה: „איני יכולה לבטא את התחו־שות של הדקות הראשונות ב־מטוס החטוף. אי־אפשר למצוא את המלים. מודיעים, שיש למ־סור את כל התיקים, את כל הניירות, את כל המסמכים, אומרים לנו, שיערכו חיפוש אישי על הגוף של כל אחד מאתנו. לא נעים לי... לא ראיתי אשה בין החוטפים... אני חוש־שת נורא מהבדיקה האישית, בגלל הניתוח המיוחד שעברתי. אף פעם לא הסתרתי זאת ממכ־רים וחברים. לא ראיתי בזה סוד. אבל כאן... עם החוטפים... למזלי לא הגיעו אלי. אצל עוזי עוד חיפשו ובדקו אחר־כך הוד־עיפו. אלי לא הגיעו...

הרמקול משמיע הודעות של הקפטן הגרמני: „אנחנו טסים לבנגזי, בלוב. שם נתדלק ונטוס הלאה. התנהגו ב־שקט".

לא הכל יכולים להתנהג בשקט. הילדים שלנו שקטים. שקטים ועצ־בים. מעברים שונים בוקעים קולות היסטריים: „יהרגו אותנו, [illegible]" אנחנו, בבנגזי מחכים לנו לשחוט אותנו..." אנחנו מנסים להרגיע את סביבתנו הקרובה. באזורים אחרים במטוס מנסים אחרים להרגיע את ה־סמוכים אליהם. לא בכל מקרה זה מצליח. עדיין נשמעים קולות היס־טריים.

האם, שרה: חום־לב ודיבור גלוי

האב, עוזי: איתנות־רוח ושכל ישר

הבכור, רון: אהבה חדשה לישראל

הבן, בני: צה"ל יבוא ב־12 בלילה...

● „יש לכם ארץ יפה מאד"... אמר המחבל וחייך

הילדים נדחקים אלינו, קרובים, אוהבים... עוזי ואני מדברים אליהם. פעם הוא, פעם אני: „גם החוטפים לא רוצים למות, הם ינחיתו את ה־מטוס בשלום. זה יודיע לעולם. יתחי־לו לפעול למען שחרורנו. תהיו שקטים..."

קטע מן היומן האישי, מאחד הימים באנטבה: היתה לי שי־חה ממושכת עם החוטף הגרמני, ה„קפטן" החדש. שאלתי אותו: „כאשר טסנו מאתונה, מניין ידעת שהטייס באמת מטיס או־תנו לבנגזי? הלא הוא יכול להעמיד פנים, שהוא ממלא אח־רי הוראותיכם, ולהטיס את ה־מטוס ללוד או למקום אחר, ולא לבנגזי?" הסתכל בי, חייך, אמר: „למדתי את הנושא באופן יסודי בארצות ערביות אחדות, חודשים אחדים למדתי לקרוא מפות אוויריות ואת הנושא של שעוני המטוס וכיווני הטיסה. יש לי, כנראה, תפישה טובה. כאשר חטפנו את מטוסכם, היתה לי בנושא די הבנה, כדי לדעת לאן המטוס טס ולהיות בטוח, ש־הוא טס לבנגזי".

אחר־כך השתתק לרגע ואמר: „יש לכם ארץ יפה מאוד, באמת..." שאלתי: „בקרת אצלנו, בישראל?" לא השיב. במקום תשובה חזר וחייך ושוב אמר: „באמת, ארץ יפה מאוד..." אמרתי: „אולי לא הייתי צרי־כה לשאול אותך שאלה כזאת..." ושוב לא השיב. רק חייך.

בשלוש העשרים, ביום הראשון, נחתנו בבנגזי. שמונה וחצי שעות אנחנו כלואים בתוך המטוס החונה. הספק מכרסם: זו תחנה סופית, בארצו של קדאפי? ממריאים מכאן? לאן? מה הם תובעים? הודעה של ה„קפטן": „נמריא מכאן למקום אחר. נטוס שלוש שעות. להתנהג בשקט". אינו אומר לאן. אף לא לשם מה.

אני רושמת מפיהם של הטייסים הצרפתיים. הם ודאי מהווים כמוני ומוטלת עליהם משימה כל־כך קשה.

בני ישן על ריצפת המטוס. רוב ה־נוסעים ישנים. זו מעין בריחה אל חיקה של השנה. הנוסעים המעטים, שאינם נרדמים, יש להם עיסוק מר־תק: לאן? בטווח של שלוש שעות טיסה, לאן יכול מטוס האיירבוס ל־הגיע? לעיראק? להודו?

● „נוחתים. אוגנדה... את נזכרת בהרצל"...

שלוש שעות. ארבע שעות. חמש שעות. עדיין באוויר. נשתנה היעד? לא נותנים למטוס לנחות? הדלק יאזל? אנחנו ניצבה במטוס חסר־דלק? מצורעים, אף אחד לא רוצה אותנו..

קטע מיומנה של שרה: נחיתה והדרכה. כאילו מתוך להמולה הזאת, מתוך החטיפה, מעבר למתחים. אוגנדה. אני נזכרת בהרצל, בנאבקים בקונגרס ה־ציוני... מה צפוי לנו כאן? איך ינהג בנו אידי אמין? לאחר ש„כושי" [illegible] את רמת־הגולן ו[illegible] גם ישראל, האם אנחנו נהיה עתה קורבנותיו?

אני בטוחה: יפרידו בין ה־ישראלים והנוסעים האחרים. לנו יש גורל אחר. ואולי יפרידו גם בין המשפחות? יקחו מהילדים וממני את עוזי? בזה לא נוכל לעמוד!

אבל בינתיים נוחתים. והנחי־תה עושה לך דבר מוזר: משתלט עליך מין רגש של רווחה. אדמה. אתה על האדמה. זה נראה פחות מסוכן מאשר לרחף באוויר עם חבורת חוטפים, שמכוונים אקד־חים לראשי הטייסים. אתה מניח לעצמך רגעים של בריחה מן המציאות.

לילה. חושך. אנחנו בתוך ה־מטוס. ה„קפטן" תובע למסור את כל המסמכים. מזהיר שאוי למי שיתפש עם מסמכים שלא מסר. דורש להכניס הכל לשקיות פלאסטיק. אסור ללכת לבית־שימוש, אלא ברשות המחבלים והם מלווים כל מי שנזקק ל־שרותים. שמירה צמודה. המטוס מתחיל להזדהם. אי־אפשר יו־תר, אי־אפשר..

כך חשבתי אז, שאי־אפשר. אבל אפשר. הכוחות מתגלים כאשר זקו־קים להם. עוד לא ידעתי אז כמה עוד אפשר... בוקר. מגישים לנו ארוחת בוקר אוגנדאית: להפתעתי, ביצים מטוגנות, פטריות חיות בצבע שחור, בשר שחור. טועמים קצת. לוגמים קצת קפה. בבקרים הכל נר־אה שונה כאילו. ה„קפטן" הגרמני קורא הודעה בשם החוטפים: „ה־צרפתים הם אויבי הערבים. הם נתנו לישראל כור אטומי. האמריקאנים הם אויבי האומה הערבית. הם מספקים נשק קטלני לישראלים. אבל האוייב הגדול, הראשי, העיקרי — ישראל הישראלים".

● „מחיאות־כפיים הורגות אותי"...

הרגשה „נעימה" מאוד. מכינים או־תנו לגורלנו והוא בודאי שונה מגורל כל האחרים. ה„קפטן" מקצר ההודעה מרגיעה: „לא יאונה לכם שום רע. כל ההיסטוריה של חטיפות מטוסים מוכיחה, שלא הרגנו את החטופים. אנחנו נוהגים כהלכה. יש לנו תביעות. אם ייענו לתביעות שלנו, נשחרר אתכם ונחזיר לבתיכם".

ואנחנו הלא מנסים להאחז בכל־אות, בכל סימן הגיוני, כדי להרגיע את עצמנו. זה דרוש לנו. הנה, ה־„קפטן" הגרמני הוא עתה יותר רגוע, יותר שקט וגם החוטפים האחרים נר־אים נינוחים יותר. זה סימן טוב. צריך למנוע מהם עצבנות מיותרת, שלא ילחצו במקרה על ההדק.

מן היומן: מחיאות הכפיים הורגות אותי. זה מעלה לי את הדם לראש. כל פעם שה„קפטן" „נואם" — מחיאות־כפיים. כל פעם שאידי אמין מופיע — מחיאות־כפיים. רעמים של מחי־אות־כפיים. אני לא גבורה. אין דבר שאני לא מוכנה לעשות להצלת עוזי והילדים שלנו. אני לא יכולה לעשות מה שהייתי נורא רוצה, להזדקף ולהגיד ל־אידי אמין או להבלנים: „אני מצפצפת עליכם! אני יהודייה! אני ישראלית!". אבל כל עוד אפשר לשמור על קצת כבוד אנושי ולאומי, איזה טעם יש להתרפס ולקדם את פניהם במחיאות־כפיים סוערות? צריך לחלוק לאמין כבוד, מפני ש־אנחנו נמצאים בידיו והוא יכול לחרוץ את גורלנו? — טוב, כבוד. אבל לא חנופה, לא התבטלות עצמית! קשה, כנראה, בתנאים כאלה לשמור על הקומה היהו־דית והאנושית הזקופה...

● האוגנדים והמחבלים מתחבקים, מתנשקים

ביום שני, בערך ב־12.30 בצהריים, ראינו את אידי אמין מסתובב סביב אל המטוס. שמחה גדולה בשטח שליד המטוס. אוגנדאים ומחבלים מתרוצצים, מתחבקים, מתנשקים. אין כאן מבוכה. אין כאן כל ספק, שה־אוגנדאים והחוטפים הם יחד, יד אחת. בצפה אותו. הם חוגגים את נצחונם המשותף, על חשבון ההשפלה שלנו. יהיו עוד השפלות נבוכות, אבל זו הראשונה, כמפני שהיא הראשונה, תלווה אותנו כל הזמן, עד הגאולה, עד השחרור.

שוב מרגיעים אותנו. שוב מדבר ה„קפטן": מספר לנו שמספרים של החוטפים — ארבעה. אבל מחכים להם חברים נוספים. כאילו כנמה להרגיע אותנו מתנציין... לבהות, לברוח? לאן? מידי המחבלים לידי חיילי אוגנדה. אנחנו יורדים מן ה־מטוס, צועדים בין שתי שורות של חיילים כושיים, אוגנדים חמושי־נשק, שרוביהם מכוונים אלינו. החוטפים יורדים אתנו. הם נראים מאושרים. הם הצליחו.

מכניסים אותנו לתוך טרמינאל ישן. כעשרים מטר אורך, כחמישה עשר מטר רוחב, שלוש מאות מטר מרובע, לשלוש מאות איש, בערך — מטר מרובע לאיש. צפוף. חם. מחניק. אבל שוב רגש ההקלה, הזה, הבזור, הכור־בת. קודם רוצים לנחות. אחר־כך, כ־אשר יוצאים מן המטוס הנחות, ה־טרמינאל הזה נראה, מקום בטוח יותר, אנושי יותר. אולי פשוט... ביתי יותר?

בחזית הטרמינאל, אל כיוון המסלול — שורה של חלונות [illegible]. הצדדים האחרים של הבניין — סגורים ומ־סוגרים. פרוזדור קטן מוליך אל הש־רותים הנפרדים לגברים ולנשים.

ה„קפטן" הגרמני נכנס בעקבותינו לאולם. שוב הוא מדבר בקולו השקט, המרגיע: „אתם על אדמת אוגנדה, אבל כאן בידי כוחות החזית לשחרור פלשתין. אנחנו כבר [illegible] עם ממשלותיכם. אנחנו [illegible] העניין ייגמר בטוב. אתם [illegible] השמע בקפדנות להוראות לא יקרה לכם כלום".

מתוך היומן: [illegible] מטוס ויקח אותנו. [illegible] מסתדר. עוד מעט [illegible] בדרכנו לטיול המשפ[illegible] ליות. הסיטואציה הז[illegible] תה אותך לשגות כאש[illegible] להיות שהאשליות [illegible] לחזק אותנו.

מניחים. לנו ללכת [illegible] מחלקים קצת אוכ[illegible] עוברות — ואנחנו ע[illegible] סכנתן של האשליות [illegible] אינן מתגשמות, א[illegible] מתוסכל. לנו כמה [illegible] מרכז העולם. בטח [illegible] הפסיק את נשימתו [illegible] לשחרורנו. ולא קורה [illegible] עוד מעט יורד הערב [illegible] עדיין כאן. העולם ש[illegible] לא איכפת לי גורלנו

● על טלוויזיה, פשפשים וישראלים [illegible] וגם רעים

הגיעו צלמי טלוויזיה [illegible] להידחק לתוך התמונה [illegible] צנים" ישראלים [illegible] פחות יראו אותנו. [illegible] אנחנו היינו בין החיים [illegible] באוגנדה. וגם המחבלים [illegible] קורנים מאושר, מנצחים.

בלילה אנחנו מתארג[illegible] כמה מזרונים ישנות של [illegible] דים. אין שמיכות. אין [illegible] האולם טסים יתושים [illegible] ראיתי [illegible] גים מאוכלסים פשפשים [illegible] על הריצפה. הכל שותף [illegible] כרים. אני עם המוסר [illegible] ידידנו מהמטוס, לקחתי [illegible] כרים קטנים. אבל בין [illegible] ולפתי על פני [illegible] הרגשה רעה: מה זה [illegible] ה„איר פראנס"? והם [illegible] רים, בתוך מבוייש [illegible] בקלקלתה, לידי [illegible] קשה לי להירדם [illegible] עזרים... לפני שהלכנו [illegible] המחבלים לאנשי הצוות [illegible] רים נגד מלריה, כנ[illegible] חסר לנו כאן... מלריה.

מתוך היומן: [illegible] היק אותי: שלא [illegible] על מזון, מאוימת [illegible] אני מוכנה „להתחנ[illegible] פשפשים ובלבד שיה[illegible] קשה לי לראות א[illegible] נשבר נגד עיני. ה[illegible] „אמא, לא כאן מה[illegible] אני עונה לו כמו [illegible] לי הרגה. הם מה[illegible] ועוזי מאופקים. עוז[illegible] אמיתי של המשפ[illegible] שלו. שיקול־הדעת [illegible] עה.

האנשים מתגלים [illegible] צות. כאן אי־אפש[illegible] פנים לאורך־זמן. [illegible] וישנם רעים. מאופ[illegible] חברים מצויינים ו[illegible] ואגואיסטים. ישנן ראליות מצויינות [illegible] שאתם אני מוכנה מבחן. אבל ישנן אחרות..

מחולי פניה של שו[illegible] מבהוין. עוד מעט [illegible] צירה השני של הרל[illegible] „לשחרר את העצה [illegible] „משוחרר" אותה חליפין: שרה — תב[illegible] ועוזי — זה כבר [illegible] מה „שבט" הדודזוני [illegible] איתנות־רוח ושכל [illegible] ימות השנה הם ח[illegible] שעות מצוקה — גו[illegible] נטל ממסורת המשפ[illegible] פקות, שליטה עצ[illegible] איש מסגר, מופנם. [illegible] מה לשיחתנו את [illegible] מאורעות ואת הרגש [illegible] אותם. עוזי — הערו[illegible] רות אחרות:

היה ברור לי כל הז[illegible] כוונתם של החוטפים ל[illegible] אלא להשיג בטרות, שונ[illegible] ושוד לא היה לי ספק: [illegible] תוספים יתבעו גם מאר[illegible] ובממשלות אחרות. — ה[illegible] לישראל ולממשלתה. [illegible] בטוים הם יפרידו בין ה[illegible] בין כל האחרים ואנחנו [illegible] מיכנים לרגע הזה ולהב[illegible] לא כלן כל הקיצין. אבל [illegible] יבוא עלינו בהפתעה ויש[illegible] צריך להיות מוכנים.

● „ידעתי כי ח[illegible] שנתנהג בשג[illegible] להרגעת המחבלים"

סוד התנהגותו היה צמח [illegible] לנהוג בשקט. זה קשה. אב[illegible] לא יכולתי להטיל מרות על [illegible] פים. אין לי סמכות כזאת [illegible] צריך להתחיל מהמשפחה. ל[illegible]

(סוף בעמוד 30)

ת הק
של תושבי הגבוה
נים לא נאותים
נתכבדה בשל שיעור
בהלות ופשיעה וסט
דיים מעוות עקב
לעונות 0.15%
רותית לא תפתוד את

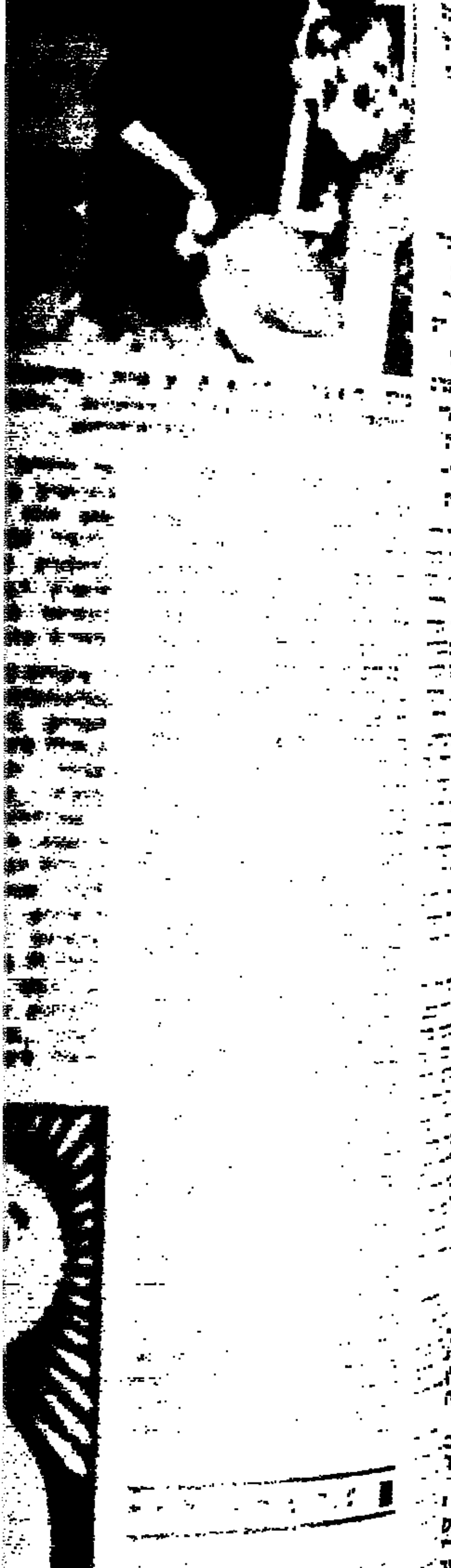

ירושלים־שכונות עוני סביב לה (א)

קללת הקטמונים

אלף נפש — כ־10% של תושבי הבירה — דרים בתנאי צפיפות־של־ציתר־התקן במיבנים לא נאותים ★ יחס הנפשות לשטח המגורים נתנה לרעה בהתמדה בשל שיעור ילודה גבוה ואי־תוספת בנייה ★ ניוול וניכור, מחלות ופשיעה וסטיות מיניות הם תוצאה בלתי־נמנעת של אורח־חיים מעוות עקב צפיפות־יתר ★ 35% מהילדים לוקים בקדחת שיגרון לעומת 0.15% מילדי רחביה ★ שום מדיניות שגרתית לא תפתור את הבעיה בשורשה

„בלוק 101", קטמון ט': ילדי המלונות הדחוסות נפלטים מן התא־המשפחתי המתפורר אל עובבי־הרחוב.

מאת **אהרן דולב**

...ה אמר יוסף השכונתי:
איך כל ההבטחות,
איך כל הדיבורים,
כל המעשים —
בן־לילה „חירטוטים"
(„בלופים")?
אמר יוסף השכונתי:
...ו בחור במימסדך,
...ה איכפת מבעיות,
...כבר ועדות?
חשוב הפתרון,
...זנו כבר שאלון?
...וף אמר יוסף השכונתי:
...ד, יליד קטמונים,
...קידים רבים בעניניך דנים,
...בולים את ראשיהם שוברים,
לזוג את כל הוועדות?
להוליד תת־ועדים?
לעזור לך לבנות —
...זה ברוכת־מופרעים?

ד"ר המצוקה, ירושלמי אלמוני (א. פשטני), שחרז „פראמה ליוני" פיוט־לעג זה, קיבל ... שעבר. המיכה מזרחית ומאיימת, מפי עובדים־...ים הפעילים־מתנדבים בשכונות־הירושלמיות. „עם לעשות", ...„בשם פרעגות"... בענייני רווחה, קטוחה... ...יה „רשות כי עבודתנו"... ...מדיניות רווחה את ...נית הסוציאלית קובעת ה־...ת הפיסקלית של האוצר... ...סר־מעש, זמן והאדישות של ...זה, המוסדות, האלמנטים ה־...ם כיום בתרבות של עוני, ...וצובה חברתית, מהווים ...רם מצטבר, המאיים בראשו, ...בלו ובתוקפנותו של אדישות ...ה ומוסדותיה."

...יה חברתית מודעת אולי לא כאן. רק קיפה שיפתי מצטבר ...ה, ששורשיו המסועפים בעידן המעברות; משמע, עוד ...ית שנות החמישים. והאיל האיכלוס ושיטת־ה„ניקוד" של ...ת הממשלתית־עירונית לבינוי (בירושלים — חברת „פרזות"), על פי מודדי־מינימום, נותנת ...כי צפיפות דיור העולה על ...יר לנפש (כנקוב, בתקן הרשמי) בחזקת „תת־דיור", כלומר בתוך התקן המזערי, מתחת ל„קו־...ס".

...ל יש עוד לזכור, כי „תת־דיור", האופיינים ההומינגטים של ...ת־עוני, איננו בגדר מצוקה ...ית" אלא „דינאמית", הבאריפה ...שמתרבה מספר הנפשות בשטח ...ים בלתי־משתנה.

...דית צפיפות הדיור, שהיא רק המודדים האופייניים לאיזור־...זה, מתוח המובלעה של תרבות־...בדרום־הבירה, הצבונה בלשון „הקטמונים", אזור של מצוקה ...ברת זה עשרים ושלוש שנה. ...ר דורות וחצי דור ירושלמים — אלף נפש או כ־10 אחוזים ...זב מכלל אוכלוסי ירושלים ...ירה — יושבים בחמשת אלפים ...נות־כיעור היודעים בשמם ה־„הקטמונים", והם מארת שוהר יפי־ירושלים וקללה ...ולבים אמונים על דמותה ועתידה התברה הישראלית: כחמשת ...ים בתי־אב, יושבים בעלובים ...מי הבנייה של שנות העשורים ...שונים למדינה, בדירות החורבה ...קע, בנות חצר וחצי (30—35 ...), שני חדרים (40—45 מ"ר), ...ים יעוד והול (60—50 מ"ר).

הצפיפות — מחצית התקן

...וכלוסיית הקטמונים, רובה ככולה ...עדות יוצאי אסיה ואפריקה, איננה ...בעקרונות צימצום־הילודה. ...בעבי שיאי והתפוצצות־...לוסין משונים לקטמונים כראה של ...י־מלונות, אכסניה אחת אדירה, ...ת מיטות־כפולות, עריסות ו־...ציי־ריצפה כאהלותים. על־פי סקר ...כרסטאי מלפני שנים אחדות, ...ע השטח המבונה הכולל של ...וני הקטמונים לכ־120 אלף מ"ר. שוואה לתקן הדיור המינימלי של ...נה כ"ר לנפש, במטופפים, איפוא, אלף אוכלוסי הקטמונים בשטח־...ורים ממוצע שהוא כמחצית „התקן" ...ה. צפיפות דיור בשיעור זה היא ...ה הרפני המכשר את תאי־החיים ...קטמונים.

אולם אם משפחה ממוצעת בקטמונים מונה שש נפשות, הרי כי מחצית האוכלוסיה מורכבת ממשפחות שגודלן עד שתים־עשרה נפשות ויותר. צפיפות הדיור בקטמונים איננה, איפוא, בגדר נתון סטטיסטי קבוע, אלא קללת דור לדור, המבנה המצוקה־חברתית רק על דרך ההבטעה. „בחצרים מן הגלובים — הכביעיותים — שבשיכוניים — קטמון ח'—ט', דרך משל — נרעקת המצוקה מתוך בתי מדרגות מדיפסים ומטונפים, מלוות אותך פנימה, אל תוך בתי הבליעה של גושי ענק. סלו את בלוק 101 ובלוק 102, שהוקמו בקטמון ט' בשלהי שנות ה־50, והועברו אליהם חלקי מעברה שלמים — בתוך שנים ספורות היו לכוורת הומיה, תרומה למתוך ממדורי ה־תופת: כאן נבנה גידול מבאיר. מידגם אופייני של „מדיניות אוכלוסיה הרסנית המנציחה מצוקה; מדיניות העוסקת בהעברת „אוכלוסיות חלשות" מ„סלאם" ל„סלאם" — 130 בתי אב, 900 ילדים ובני־נוער, שרויים בתהליך מואץ של התפוררות אנושית, בשני גושי מלונות.

הזוג שבתאי כמוג שתי צוות — גרשון מכורדיסטן, חנה ממרוקו. לאחר שעבר גרשון שבתאי ממעברת הקסטל ילדה אשתו הצעירה, שעכשיו היא בת 38, את שני ילדיה הראשונים בתוך צריף יהיה בשכונת מוסררה. מצוקת הדיור היקנתה להם „זכאות" לפתרון־דיור — חדר והול ששטחם 26 מ"ר בבלוק מס' 17, בקטמון פ'. לרשימת הזכאים ב„הרחבת דיור" נכנסה משפחת שבתאי עם הולדת הילד החמישי, ושטח המגורים הוגדל לשני חדרים והול (פחות מ־50 מ"ר) בבלוק 101, קטמון ט'.

שנה שנה — לידה

בני הזוג שבתאי, כרבים משכניהם בבלוקים 101—102, ההמיזו בהולדה כמעט שנה בשנה, אך מאז זכו ב„פתרון־דיור" — לא התרחב שטח המגורים אפילו במטר אחד, ואילו מספר הילדים הוכפל יותר מפי שלושה — משפחת שבתאי מונה כיום עשרה ילדים, בגילאי שנה עד חמש־עשרה.

שתים־עשרה הנפשות לבית שבתאי מחולקות בניתן 50 מ"ר, או כ־שלושה וחצי מטרים לנפש, בהשוואה להשגה הנקובים ב„תקן המינימלי". המיטה מילדי שבתאי מבקרים בבית־הספר בשכונה ומכינים שיעורים לפי התור — אחד בישיבה, שניה בעמידה, רכונה אל שולחן העומד בהול, לחוץ בין שלוש מיטות כפולות, ומשמש גם כשולחן־אוכל ל־צו המשפחה.

חדרון הפרוזדור מכיל אסלת בית־שימוש ובקלחת קיצאה בכלל שימוש. על גבי שלוש המיטות בהול ישנים חמישה — דליה, אביבה ושלום בביסה כפולה אחת, מרסל ואילנה בביסות נפרדות. הפרוזדור הצר המחבר את ההול לשני החדרים הקטנים (3,20x2,20) חסום בביטה רביעית, דליה ישנה בה־שבע. יעקב, יוסי ומאיר ישנים על מיטה כפולה באחד משני החדרים, וב־חדר השני — העצמה עריסתו של הזיגבק יהודה אל מיטת ההורים.

כשמחת שבתאי מתגוררת בקומה העליונה, תחת תיקרה סדוקה. בחורף דולף הגשם פנימה. קירות הבית נודפים סחב הריך כל ימות השנה, והחלואי הקטמונים — שיגרון, ברונכיט הלקות לפיגוק — כמולים

פורקן תיאטרלי לרגשות קיפוח, תיסכול ותוקפנות: תמונת „המחשפה", מתוך הצגה מחזור הקטמונים, „חנשר", שהועלתה בידי נערי חבורות־הרחוב

את הילדים למשכב. באין דוד חימום, מתרחצים כל שנים־עשר בני המשפחה, פעם אחת בשבוע, ביום חמישי — „לכבוד שבת", כדברי חנה שבתאי. „מחממים פה מים על פרימוס ו־שופכים ל„פיילה" (גיגית). מתחילים להתרחץ בשלוש אחרי־הצהריים ו־גומרים בתשע בערב".

סיכוייה של משפחה שבתאי להיחלץ ממלכודת הקטמונים בכוחות עצמה אפסיים. גרשון שבתאי, פועל־בניין ב„סולל בונה", נפגע בראשו בתאונת־עבודה והכוכבל טחדר בהעסקה חלקית („המשקם"), בשכר יומי של כ־700 לירות בחודש. סכום זה מתוסף לקיצבת הילדים. ההכנסה והתרשית הכוללת למחייה שתים־עשרה הנפשות לבית שבתאי אינה מתירה עדף ל„שיקום הדיור". וכאותה להיכלל ברשימת המשפחות מרובות־הילדים השרויות במצוקה אינה כוזלה בספק — לכמן משפחת שבתאי ורבבות דומותיה, קמה חברה „פרזות" — אבל חברת „פרזות" איננה מופקדת על חיסול כיס־מצוקה, אלא על „סיפול פרסטי", על המצאת פתרונות לבעלי זכאות על־פי „שיטת־ניקוד" סבוכה, המסננת פנימה רק „מקרים קשים", וגם בתחום הצר הזה רב כוחה ב־יציאת ידי־חובה.

פיתרון שאינו פיתרון

לדוגמה: לחנה וגרשון שבתאי ועשרה ילדיהם הוצעה דירת ארבעה חדרים, בקריית־מנחם המרוחקת, ב־דרך אל המרכז הרפואי „הדסה". „הלכנו לראות", מספרת חנה: „דירה טובה, הלוואי שיכולנו להיכנס. אבל שם צריך לשלם 250 לירה לחודש רק השתתפות באחזקת הבית. הבעל והילדים יצטרכו לנסוע ב־שני אוטובוסים לעבודה ולבית־הספר, ולא יישאר כסף בשביל לאכול".

לפני כשלושה שבועות נסתם הגולל על שאיפתם של חנה וגרשון לחלץ את ילדיהם ממלכודת הקטמונים. במכתב חברת „פרזות" (17.6.76) אליהם נאמר:

„הרינו להודיעכם, כי טרם הצעתם במועדנו לסם השלמת ההליכים הקשורים בהרבה על הוצה ד קבלת המפתחות לדירה בקרית־מנחם, רח' ניקרגואה 7/32, ירושלים. אם לא תסיימו ההליכים הנ"ל תוך 10 ימים מיום קבלת מכתב זה, נראה בכך ויתור מצידכם על דירה זו ונעביר אותה למשפחה אחרת. עלינו לציין, כי חברתנו לא תהיה מחוייבת לפתרון אחר במשך זמן... וקי בבר, בשם כ'ימ. מנהל יחידת איכלוס."

זה החלק המצגל בגורל עשרת ילדי משפחת שבתאי, כאלפי ילדי הקטמונים, יישארו במלונות הדחוסה, יכינו שיעוריהם בתור, יחפשו בפה מזונם ויאכלו בתור. הבן הבכור אולי עוד יספיק להכביש את כלתו לבית־ההורים, והגך כדי המנהגה ל־שיכון זוגות־צעירים — על־פי „שיטת הניקוד" של משרד־השיכון — ייצא לעולם דור שלישי לבית שבתאי, תחת תיקרתו הדולפת של הבינוק התכולתי.

אותו חרון מריר, איש השכונה ההפך בצילום שמו, וחבר „פיוט" קטן ונואש גם על מצוקת הדיור ב־קטמונים:

„שיטת הניקוד פועלת..."

שיטת הניקוד פועלת —
תושב קטמונים זכור:
שיטת הניקוד ב„פרזות" פועלת!
בשביל לב חולה ובעיות רגליים
מקבלים נקודותיים.
ובן־אדם בשק שינה —
מקבל עוד נקודה.
כי שיטת הניקוד פועלת,
והמצוקה גוברת,
ובשביל הרבה נפשות
וקירות סדוקים
וגשם משמיים —
תקבל עוד נקודה או שתיים...
כי שיטת הניקוד פועלת!
והמצוקה גוברת,
והצפיפות קוברת,
והשכונה שואלת
לשאול!
איך צריך להיראות
בשביל אלפיים נקודות?

כזואה סולדת מ„שיטת הניקוד" מופצת בקטמונים בחתר מיוחד: „כדי שידוע לך, התור לקבלת דירה נקבע לפי מספר הנקודות ש־כל משפחה צוברת: 9 נפשות בחדר — 1000 נקודות. על כל חמש שנים שאדם מחכה לדירה — 100 נקודות. פחות מחמש שנים — אפס נקודות. צו־הריסה מקנה לך 600 נקודות, אבל איפה תגור עד שתאסוף 1,700 נקודות כדי לקבל דירה? צו פינוי — 600 נקודות. כל ילד עד גיל 17 (רגד בכלל) — 100 נקודות. חייל בשורות חובה — 100 נקודות. שים לב: מי שלמעלה מגיל 17 ואינו משרת בצה"ל — אפס נקודות. „מאנן המחלות: מחלות המחייבות בידוד, כגון צבעת או טיפוס — 250 נקודות. חוסר דירה מחלם — למשל, בן נשוי הגר עם ההורים — 300 נקודות. ובסיכום: מי שיש לו מזל וקולל בכל הצרות המחלות המתחייבות משיטת הניקוד של „פרזות" ומשרד השיכון — אולי יזכה לדירה בעוד חמש שנים. ומי ש־נכבצא על סף היאוש ומרוב כתחו יעצבים זועק או... פולט — או עדיין יש משטרה בישראל, הנתונה לפקודת אותו שר הממונה על ענייני רווחה, אשר תדע לפתור באופן זמני, לשעות, את בעיית הדיור".

התרגן האלמוני ביטא חוסר־ישע ותחולת. אולם ספק אם ירה את חיציו במטרה הנכונה. תחושת חוסר־הישע משותפת, בעצם, גם לחברת „פרזות" עצמה. בראיון ל„ירושלמי", בסאון השכונות, מסר מנהל החברה, מיכאל קנת, כי על פי „הקריטריונים" של „פרזות" 16 אלף משפחות, או כ־25 אחוז של אוכלוסיית הבירה, שרויות במצוקת דיור בירושלים. מיכאל קנת דיבר על צפיפות, על מגורים במרתפים ומיבנים כירשנים, חסרי שרותים אלמנטריים, וקרא ל„גורמים הממלכתיים" להקצות משאבים לפתרון מצוקת הדיור הקשה במיוחד בבירה. לענם הכר של הד־קטמונים ל„שיטת הניקוד" ול־קריטריונים מרצא צידוק בגילויו: „במשך השנתיים האחרונות פינתה „פרזות" שבעים משפחות מאזור ה־מצוקה בקטמון".

על שיכוני הקטמונים נאמר לא אחת כי ניתן לשקמם בצורת בולדוזר, אולם לכך דרושים הצוות, משאבים, מדיניות־רווחה — וראיית־עולם. חברת „פרזות", אומרים בקטמונים, פעילותה הסמלית — בהשוואה ל־צרכים. — איננה אלא כסות שקופה להעדר מדיניות ממלכתית, לאומית־ית, לגבי משאבים. בקצב פינוי זה — 35 משפחות בשנה — פינוי המלונה התליך מקבל של איכלוס־מחדש, נוגרת, חומת המצוקה סביב הקטמונים.

„בתוך החומה הבצורה הזאת — אומר אבנר עמיאל, חבר איגוד העובדים הסוציאליים, עובר קהילתי של עיריית ירושלים המשמש „מוקש" לענייני חברה וקהילה" — כלואה אוכלוסיה שמצבה מעמיד בסכנה את עצמה ואת החברה הישראלית בכללה". עמיאל מדבר על קבוצת אוכלוסין במיגור המצוקה, שהיקפן מתרחב, ושבגת חברתיות ותחושה של קיפוח וחוסר־אונים אוצרות בהן כוח הרס מבעיה.

עמיאל מספר על אחד מתושבי השכונה, שקרא לעבר קצין משטרה בכיר: „אמכור סמים לילדים שלכם. אהרוס אתכם!" תושב אחר איים: „המדינה קברה אותנו חיים, אם לא תוציא אותנו מהקבר, נשרוף אותה!"

קשר של שתיקה

קבוצות אלו, טוען עמיאל, בהפכות לחלק בלתי־נפרד של נוף ירושלים ודמות החברה בה מתחילה להשתנות. הוא מדבר על „גיבור הריק, ש־דור הנעורים יהיה זהב לעוצמה", ומספר על מאבקם של העובדים ה־קהילתיים בשכונות העוני נגד „קשר השתיקה", המתמשך של החברה הממסדרתית.

שלוש שנים אחר שנמסר הדו"ח „רגדה כץ" לידי ראש הממשלה דאז, גולדה מאיר, „אנו מוסיפים לשבת בינותיים על לוע הר־געש. הדו"ח נקבר, הפערים החברתיים מתרחבים, ואין התחלה להבהה תשומתת, ל־יצירת כלים וגופים שייצאו להתמודד עם תרבות־העוני, המאיימת להתפרץ כלבה רותחת".

בשנת 1973 נמסר דו"ח „רגדה כץ" לידי ראש הממשלה, גולדה מאיר. הדו"ח האשים את כל ממשלות ישראל, למן 1948 ועד לשנה השלמתו ב־תמיכתן של כיס עוני של מצוקה, שבו לכודים כחצי מיליון נפש בישראל בתת־דיור ובהרבה של עוני ומצוקה.

על־פי דו"ח ועדה ראש הממשלה („רגדה כץ", בשנת 1973), היוו המשפחות המרובות־ילדים כ־10 אחוזים של האוכלוסיה היהודית. מספר הילדים הגדלים במשפחות אלה עלה פי ארבעה עד חמישה על משקן המספרי באוכלוסיה — החלק הנציר־ של האוכלוסיה, הנבדל כמחצית אורחי העתיד של מדינת ישראל. הוא רכיב דומיננטי של מיגור המצוקה בישראל; עליו נבנים רבבות הורים המטופלים ברבבות ילדים — שלא לכדו כלל, או שלא סיימו מעולם בית־ספר יסודי, שרפת השכלתם כבצבצת את סיכויי ההשכלה הקידוש של בניהם.

שיעורים על האסלה

אך בבתים הצפופים מוסיפה האם ללדת מדי שנה בשנה, מעגלי הילדים בבתי־הספר הנפלטים אל עורבת ה־רחוב מתרחבים, ותקיפת עבריינות־הנוער, הפשיעה, הזנות והסמים, עולה ביחס ישר לשיעורי הנשירה מבתי־הספר בכיסי־המצוקה ה־עירוניים.

הציפיות הסיכויים הנבוהים ו־הכלכליים מצויים „בירידה מתמדת התדמית־העצמית של שכונות־העוני במדינה היא תדמית פגומה, סלדה בעצמה ומסביבתה.

מערכת זו של אפייני תרבות העוני המצוקה, לרבות העובדה הסטטיסטית כי יותר מ־90 אחוז של המשפחות מרובות־הילדים במדינה מוצאן מ־ארצות אסיה ואפריקה, עוברת כ־תוך בנדלה שבשכונות המצוקה הירושלמיות — „הקטמונים".

העובדים הקהילתיים מנסים לרתום למאבקם עסקנים חברי כנסת. חבר כנסת אחד היה עד ראייה לתיגרה בין אם לילדים על קביעת תור להכנת שיעורים; חבר־הכנסת אחר ביקר באחד הבתים, פתח את דלת בית־השימוש ונתקל ב־ילד מכין שיעוריו על אסלת בית־השימוש; בבתים רבים „נדהמו" חברי ועדות הכנסת מן „ההגליה המחפירה" של שלושה דורות — שלוש משפחות — המסתופפות ב־מלונת „שני חדרים והול" — אב ואם המשפחה, כחני תיירה צאצאים קטינים, שני בנים נשואים ו־נכד אחד או יותר.

„בידינו ממצאים מחרידים", אומר עמיאל.

בחודש שעבר פירסמו העובדים הקהילתיים מימצאי סקר מידגמי על צפיפות הדיור שערכו בקטמון ט' אצל 207 משפחות:

„בצד הסבל שנגרם לנבדקים ב־בעיית הדיור, כשלעצמו — נכתב ב־סקר — מצאנו, כי לבעיה השפעות בתחומי חיים שונים כגון הבריאות, החינוך, יחסי אישות, וכן נטייה ל־התנהגות אגרסיבית של יחידים ו־של קבוצות.

„רוב המרואיינים יוצאי ארצות אפריקה ואסיה, גילם הממוצע 45 שנים. מתוך 207 המרואיינים — 7 עוסקים בעבודה המוגדרת מקצועית ומקצועית. 128 מפרנסים מועסקים בעבודה בלתי־מקצועית קבועה, ש־בצידה הכנסה נמוכה", 78 מ־ראשי המשפחות אינם עובדים כלל, או מועסקים בעבודות ארעיות.

רטיבות, סדקים, פגמים

רמת העומס המשפחתי מבחינת המגורים — מתוך 207 המשפחות — 60 מתגוררות ב־2 חדרים; 100 ב־2 חדרים והול; 47 משפחות מתגוררות, מרביתן בדירות בנות חדר אחד, מקצתן בדירות בנות שלושה חדרים והול.

מספר הנפשות בחדרים — בכל חדר (שממדיו, למעשה, קטנים מן החדר הרגיל הנבנה היום), מתגוררות 2,8 נפשות. אין לשכוח כי מדובר בממוצע סטטיסטי, שבצידו קיימות עובדות חמורות של מציאת משפחות מרובות נפשות, הגרות בצפיפות הרבה יותר גדולה — 5 נפשות בחדר. בממוצע גודל המשפחה 7,6 נפשות למשפחה. במקרים לא מעטים גרים בנים ובנות נשואים, לעתים עם ילדיהם, עם ההורים והאחים.

„פגמים בדיור — אצל 146 משפחות, הפגם הדומיננטי הוא הרטיבות. אצל 93 משפחות — סדקים ופגמים בקירות. אצל 61 משפחות מחסור בתריסים, פגמים ברצפות.

„בעיות בריאות והיפקוד הנובעות כמצב הדיור הירוד — קיימת קורלציה גבוהה בין תנאי הדיור ו־מצב הבריאות של המתגוררים ב־תנאי דיור אלה. 116 משפחות התלוננו על מחלות רומטיזם, ריאות, לב, דרכי נשימה, עצבים, לחץ־דם. מבחינת התיפקוד — הבולטת היא לקשיי הילדים בהכנת שיעורים, וכן לבהות ולקשיים הנוצרים בין ההורים והילדים בעסיות של הצפיפות, וכן למתח ולסיכסוכי משפחה בין ההורים לבין עצמם, לרבות קשיים ב־התייחדות. אצל 113 (כ־60 אחוזים מכלל המשפחות הנבדקות) משפחות הבעיה התיפקודית היא דומיננטית, וזאת בלי להוציא מכלל אפשרות קיומן של בעיות רפואיות האחרות.

הילדים נפלטין לרחוב

ציפיות התושבים — הרוב, 137 משפחות, מצפות להעברה מן המקום. 25 משפחות מצפות לתיקון ולשיפוץ הדיור; 18 משפחות — מצפות להרחבת הדיור.

תגובות המוסדות — מתוך כלל הנבדקים רק ל־6 משפחות — פחות מ־3 אחוזים — נמצא פתרון מלא או חלקי. 98 משפחות שרויות ב־

המשך מעבר לדף

K - LINES HELLENIC CRUISES
מציעה
7 - 4 - 3 ימי שייט באניות פאר
אוריון - גאלאקסיאס - אטלנטיס - קוסאאורוס
לאיים היווניים בים האגאי ולטורקיה
מיקונוס - סאנטוריני - דלוס - ברתים - פאתמוס - רודוס - קוסאדאסי ואיסטנבול.
תאים מרווחים עם מיזוג־אוויר ושירותים צמודים • טלפון וטלוויזיה במרבית התאים • מטבח בדרגת מחלקה ראשונה • בידור על האניה • סיורי חוף מקסימים • הנחות למשפחות.
עכשיו - ניתן לשלם בכסף ישראלי
בלה את חופשתך ביוון - ותיהנה! הזמן מקום עוד היום.
פרטים והרשמה בכל סוכנויות הנסיעות.
K-LINES HELLENIC CRUISES
mpt Melić

هكذا من الاصل

קללת הקטמונים

(המשך מן העמוד הקודם)

מצוקה כחריפה ללא כל פתרון. ל־46 משפחות הוצעו פתרונות בלתי ריאליים — הלוואות בתשלומים גבוהים או מענקים שאינם מספיקים לרכישת דירות מתאימות. 31 משפחות זכו לכל מענה מצד המוסדות.

מצב סוציאלי — 91 משפחות נתמכות־סעד; תשעה ראשי משפחה נמצאים בטיפול פסיכיאטרי; ב־15 משפחות אחד או יותר מבני המשפחה נמצא בטיפול פסיכיאטרי.

מתוך 207 בתי־האב שנבדקו נמצא כי 16 זוגות נשואים, מטופלים ב־17 ילדים, מתגוררים יחד עם ההורים".

מערכת האפיונים וההשלכות של בעיית מצוקת־הדיור בתחום חיי המשפחה והפרט משתקפת בלקט שאלונים שנשלף באקראי מתוך קבוצת שאלוני 207 המשפחות הנבדקות בקטמון ט':

✶ כשה צמח, 38, נהג מונית שכיר, יליד סוריה, רח' סן מרטין 7/24, ב־2 חדרים יחד 9 נפשות (7 ילדים). הדירה ספוגה רטיבות. בקירות סדקים. החלונות ללא תריסים. בצורה תיפקוד ובריאות: הילדים מתקשים בהכנת השיעורים בחוסר ריכוז ומקום פיסי. שניים מהילדים חדלו לבקר בבית־הספר ו־נפלטו לרחוב. ילד אחד סובל מ־אסטמה. שני ילדים לוקים בדלקת־פרקים. האם, הרה ללדת את ילדה השמיני, סובלת מכאובים רוממטיים. „קושי רבי בהתייחדות ההורים. מעוניין בהחלפת הדירה. פנה ל־„עמידר", בעלת הדירה, „פעמים רבות", עד שנת 1973, ולא נענה. באותה שנה עבר לטיפול „פרוזות" ללא פתרון. איני יודע איך לצאת ממצוקת הדיור. „מוכן בהחלט להשתתף בהתארגנות לשיפור המצב הקיים בדיור משפחתי, ומשפחות אחרות בשכונה.

„מחמת הצפיפות האיומה"

✶ עמרם קלאסר, 57, יליד מרוקו, רח' סן מרטין 5/14, תברואן ב־עיריית ירושלים. אחד־עשר בני משפחה גרים בפתל בדירת שני חדרים והול, בהם זוג נשוי נוסף: הבן הבכור, פקיד בן 22, אשתו ושני ילדיהם, נכדיו של ראש־המשפחה. צבים, רטיבות, חלונות ללא תריסים. קשה להכין שיעורים בגלל הצפיפות. מריבות בין הבנות הגדולות. האב חולה אסטמה. האם — סכרת ולחץ דם. פנייה ל„עמידר" ולאחר מכן ל„פרוזות", העלו חרס. הבן השני, חייל בן 18, והבת ה־בכירה, בת 19 וחצי מתגוררים ב־בית, שם חיים שלושה דורות, ב־צפיפות, בסכסוכים ומריבות. שני ראשי המשפחות, האב והבן הבכור מתאוננים על „קשיי ההתייחדות" מחמת „הצפיפות האיומה". מוכנים „להשתתף בהתארגנות".

✶ מורים ביטון, 26, רח' בר יוחאי 102/43, יליד מרוקו, מכונאי ב־מוסך העירייה, בשני חדרים והול מתגוררים מורים, אשתו, ארבעת ילדיו הקטנים ושתי אחיות תאומות, בנות 21, שמונה נפשות בסך־הכל. פנה ל„פרוזות" — „השיבו לי ש־אין מה לעשות". איננו מאמין ב־הצלחת ההתארגנות: „צריך לפזר האוכלוסיה הזאת, שלא תהיה מרוכזת באיזור אחד. כאן „סוגר את הילדים בבית, כי מסוכן להוציא אותם מ־פתח הבית, בגלל השפעת הרחוב".

✶ אברהם רפאל 39, יליד סוריה, שני חדרים והול, בר יוחאי 47/32, פועל במוסך פולל־בונה, שבעה ילדים, גילאי 7 עד 18. „צפוף מאוד. אין מקום להכין שיעורים. אין פרטיות למבוגרים. מתחים בין ההורים בש־ל חוסר מקום להתייחדות. הילדים ישנים — שלושה במיטה. כאשר מבקרים אורחים בבית, נאלצים ה־ילדים לחכות לתום הביקור, ורק אחר כך הולכים לישון, תכופות ב־שעות הקטנות של הלילה. התכתבות עם „פרוזות" כאז 1974. מכתב מ־„פרוזות", מיום 21.2.74: „מפאת מחסור בדירות, אין באפשרות החברה לדעת מתי יגיע תור המשפחה ל־דירה". התור טרם הגיע.

להיחלץ ע"י „פעולה"

✶ סוליטאן נקי, יליד פרס, פועל תעשייה, רח' בר יוחאי 48/13. עשר נפשות. שני בנים בצה"ל: „כאשר שני האחים באים לחופשה מ־הצבא, הם ישנים על הריצפה, מחמת הצפיפות. בני המשפחה, והצעירים בייחוד, לא מזמינים אורחים או חברים „מרוב בושה" הבית, בגלל הצפיפות. לכן הם גם אינם מוזמנים. אין „מבילויות". לעתים, כאשר חייל מבני המשפחה, מקבל חופשה, ובא בלוויית חבר נוסף, הוא מספר לו כי הוא נמצא בדרכו לבית חבר, כי מתבייש לומר היכן הוא גר. הוא כותב אנשים ושביל אותם לכתובת אחרת, ובלבד שלא יצטרך להראות את תנאי המגורים שלו ושל משפחתו. הבן הבכור נשא אשה והכניסה ל־בית הוריו; „באופן זמני". אמנם, קיבל אישור מ„פרוזות" על הלוואה בסך 95 אלף לירות, אבל באפריל השנה, ביטל את זכותו להלוואה — כי בכסף זה אי־אפשר להשיג אפילו „חור". מאמין שניתן להיחלץ מ־המצוקה על ידי „פעולה".

✶ ג'ולים, אשת דוד נחליקה — יליד עיראק, 47, נכה, מרח' בר יוחאי 48/70 — ישנה במיטה אחת עם שלושה מתוך אחד־עשר ילדיה. בין החדרים אין דלתות, הדירה דומה ל־אולם שינה כפותה, ללא פרטיות כמזרית. עד לפני זמן מה פרשו כבצים על הריצפה. באחרונה קיבלו „תרומה" — שמונה מיטות — מ־נדבנית אלמונית. אין כספיק שמיכות. הדירה קרה וריקה, אין בה דבר פרט למיטות.

✶ הסקר נערך באפריל, לקראת סוף השנה הגשומה. על השאלון ה־בא, מופיעות הערות באותיות אדו־מות: 1. „דחוף! מים דולפים מ־התקרה על המיטה של הילד, בגלל הגשם. 2. האם קשה מקובה רביצית — נסיון התאבדות בגלל המצב".

„יוסף ירד קטמונה"

„בודד" במשפחת נכים באנג', בן 30, יליד ספרד, פרצל הצ"ש. מעשה ה־התאבדות אירע בשנת 1971 המתחים בפציעתה של פאני באנג': „גבע כמצב כלכלי קשה, ביורוקרטיה — ריצות בין המשרדים, החוויה של לך ושוב. המשפחה רוצה בהחלפת הדיור, אבל תוספת להתחיל בכיפול במוח הלדייוטס, אינה יכ' עבודה ועימותה מתודי עם המוסדות".

המחזה הזה, „יוסף ירד קטמונה", שהוצג על־ידי נערי הקטמונים, תהילה בביקלטי השכונה, המחיש את מצוקת הדיור. באחת מתמונותיו נתמלאה הבמה מתי־נגל. לכל נער, כמשתתפי ההצגה, פה זכל הנושא את שמו, ורק בו הוא יכול להתבודד בפינה פרטית משלו.

במסיבת עתונאים יצאו העובדים הקהילתיים של עיריית ירושלים ב־אזהרה מפני „התפרצות" צפויה ב־קטמונים, השרויים „בדיכאון, ייאוש וחוסר־אונים". הקריאה ל„הקמת רשות מרכזית לעניני רווחה" לוותה ב־הטחת האשמה בוטות: „התחושה שלנו — אמר אבנר עמיאל — היא שהממשלה והאופוזיציה עשו קשר לקבור באדמה את המלצות ועדת כץ שעליהן טרחו 120 מומחים ב־משך שנתיים והסיקו מסקנות. במקום תכנון סוציאלי לאומי, אנו עדים ל־סוף סוציאלי הולך וגובר מיום ל־יום".

עמיאל תיאר את הקטמונים — ושכונות־העוני האחרות בירושלים, כחממות פשיעה ועבריינות נוער, ה־מצויות בתהליך הידרדרות לתהום חברתית. דור חדש, שגדל במצוקת דיור חריפה, שוב אינו מוכן עוד לשקוע באדישות ולהשלים עם מציאות של קיפוח נצחי. דור זה מדבר ב־סגנון חדש ומסוכן, ובייאושו אינו נרתע אף מלבטא תמיכה בגופים עויינים את המדינה.

ילדים ישנים במבואות

עובד קהילתי אחר, דוד מאירי, בעל 14 שנות וותק בשכונה, מספר: „בעבודתי נתקלתי בילדים הישנים בבתי מדרגות, או מבלים את ה־לילות בחוצות ירושלים מחוסר במקום לינה בבתיהם".

סקר על „אוכלוסיית הצעירים ב־מצוקה בקטמון ח'—ט'", התבסס על בדיקה מדגמית של 23 צעירים, ו־העלה את הממצאים הבאים: 60 אחוז של המרואיינים הצעירים הת־מכרו לסמים בשתי רמות, קלה ו־חריפה. רובם של הנותרים (40 אחוז) בעלי זיקה ארעית לסמים. השימוש הנפוץ בסמים הפך את הקטמונים לאחד מ־מרכזי סחר הסמים הגדולים ביותר בעיר. חלק מהנבדקים משתתפים ב־סחר זה.

52 אחוזים מבין בני־הנוער הנבד־קים אינם לומדים ואינם עובדים. 4,6 אחוזים (!) בלבד שירתו בצה"ל.

בתחום „הריגת הזמן" ובילוי עושים רוב המרואיינים „ליד הקיוסק" ו־הבילוי מוגדר כ„הרבות רחוב א־סוציאליות". סגנון הפעילות התוספה ל־צינוכל — פעילות הסמים ועבריינות — גררים הופעה המבבורה לשצב־רים הכופים במקום. לרובם „עבר" בתחום אביקס לבצצר ולחקי־רה בבקרה של פריצה וגניבה.

למעלה מ־82% אחוז של המרואיינים הצעירים ביקשו עזרה בתיפקוד ה־סוציאלי של משפחותיהם ועמדו בעי־קר על הבעיות הבאות — צפיפות דיור הגורמת מתחים במשפחה; רמת השכלה נמוכה של המשפחה (אנאל־פבתית); הזנחת הילדים (על־ידי הוריהם) המשוטטים בחוץ כל שעות היום וגורמים רעש ומריבות תמידיות בין השכנים; הזנחת הילדים על־ידי מוסדות; ללא מסגרת חינוכית לילדים אלה, לאחר שעות הלימודים. מתחים במשפחה כחוסר תעסוקה ל־ראש המשפחה; העדר אמצעים ל־קיום סביר, תופעת הכורות של גנבות ומחלות־נפש; שאין להן מסגרות טי־פוליות.

המדיניות הישנה נמשכת

אם מצוקת־הדיור המתמשכת היא פועל־יוצא של „חטא קדמון" בעידן ריכוז כספי־ההעברות ב„מלאכסי" סוציאליים, נמצא כי כעבור חצי יובל, באמצע שנות השבעים, נמשכת אותה „מדיניות" שיכון הרסנית בעבר: „הממשלה שותקת ומשתיקה את הנושא", קורא כרוז אל „זוגות צעירים ומשפחות במצוקה", ומזמינים ל„התארגנות מלוכדת ותקיפה שתאלץ את השלטונות להתחיל לבצייתנה".

„פשפי" לדוגמה — לפני כשנתיים סיפקה „פרוזות" אלף „פתרונות" לזו־גות צעירים כאלף יחידות בנות חדר וחצי (36 מ"ר) בתחומי השיפוט של עיריית ירושלים. „כלום לא למדו לקחו — תוהה העובד הקהילתי, דוד מאירי — „כי בלי לחזות את גידול המצוקה הסולים „הפתרונות" לשלי־פה הזוגות הצעירים כבסיס כצוקה הכלית דיר חדש לכיסי מציקה עת־דיים".

דוד מאירי היקשה ושאל את פי מבנייל „פרוזות", והלה הסביר לו דברי', כי אפילו „פתרונות" אלו הצ־או נבחרו השיכון בציפורניים בגלל „מיגבלות תקציביות".

בתוצות הקטמונים מיטצות לפרשה הבגלות האוכלוסייה המצוקה את „האבה" על מיגבלותיה התקציביות של הממשלה. נקל לשער את הבה־הילך בלב חוג צעיר בבלונות הקטמו־נים למיקרא הידיע הבא, לדוגמה: „ליור האוצר יהושע רבינוביץ יש הבנה 2 מיליארד ליחות לקנות 1,500 דירות מכמה חברות בנייה גדולות שהסתבכו בבל ניהול כושל. רכישת 1,500 הדירות תציל את עליש החב־רות הגדולות — „שיכון ופיתוח" של הממשלה, „אחריב" של קונצרן „כלל" ו„שיכון עובדים" של ההסתדרות. יוזם הצלת החברות הוא שר השיכון אבר־הם עופר, שהיה קודם מנכ"ל חברת „שיכון עובדים".

„ובכן, האיש האחראי להבנסת „שי־כון עובדים" לבוץ מוריד עתה כסף ממשלתי להצלת צברו הניהולי. ו־אנחנו, מה יהיה עלינו? עד מתי נצטופף כצאן בדיר, 500 ילדים ב־בלוק? עד מתי נשתוק?"

מדברים בסגנון חדש

אכן, הקטמונים החלו לדבר ולפעול, ובסגנון חדש ובלתי מוכר. ד"ר מייק משכן, בלשן וחבר המועצה ה־ציבורית „אהל יוסף" לקידום הקטמו־נים, פנה לפעילות בשכונות, מבוזה הכרת המצוקה כ„מצב חירום" לחברה הישראלית. מאז החל בפעילות, זכה ד"ר משכן לתמהות מפוקפקות כ־ימין, משמאל ומרכז.

בהיותו איש גוש־אמונים ותושב קודם — „על פי הרישום בתעודת ה־זהות" — כונה פאשיסט וקונצירדתי בפי כנאלנים. ומאידך כינוהו עסקני קואליציה ואופוזיציה „שמאלן הרס־ני" על הזדהותו ופעילותו הבלתי־מתפשרת למען הקטמונים ושכונות המצוקה.

ד"ר משכן מספר, כי האבן הרא־שונה הוטלה אל „המים העומדים" ב־קטמונים לפני כשלוש שנים ומאז החלו המים לגעוש. זה היה כאשר בחור בעל תודעה סוציאלית ושמו אריה יצחק, שחקן „הקאמרי" לשעבר ובוים תלמיד ישיבה, הופיע בקטמון ט' ביוזמתו שלו הציג לעיריית ירושלים תכנית נועזת — תיעול הנ־שות הקיפות התוקפנות של בני הנו־ער בקטמונים לפסים חיוביים באמצ־עות עבודה אמנותית...

יצחק הגה צורת־ביטוי מושאלת, מורקן תיאטרלי לתעוקה המציאות — פסיכודראמה עם „קתרסיס". העירייה היקצבה את הצגתו והירשתה לו ו־לנעריו להתמקם בבקלטי השכונה. ה־תבליל והסיטואציה הדרמטיות נשא־בו מנסיון חייהם של נערי השכונה ואילתרו תוך כדי עבודה על ה־מחזה „יוסף ירד קטמונה".

עלילת המחזה סיפרה על אחד יוסף, העולה ממצרים לישראל, מגיע לקטמונים ו„נקבר" שם. באחד הקט־עים המרכזיים הציגו שניים מנערי השכונה מעשה־סדום על הבמה כדי סוי למתרחש בבתי־הכלא שבהם כוצאים מתוה נערי העזובה החבר־תית של השכונה. כפועל־יוצא מבתי בית כציאות חייהם. קצה המסלול בחיי נוער הקטמונים הוא בית־הסוהר — אמות ההצגה — ובבית הסוהר נצבים גם מעשי־סדום.

הנהגה מקומית מלמטה

ההצגה פרצה את גבולות השכונה ואף הוצגה בחלקי הארץ השונים. כיום אין איש חולק על תרומתה ל־חידוד המודעות את תרבות העוני העירונית לאחר תקופה ארוכה של היותקות החברה והמוסדות מבעיית המצוקה והפערים החברתיים.

אבל הבימאי העירוני עיקם את חוטמו, נמלך בדעתו והגיב בקוצר־ראות וצרות־אופק עיינת. התקציב הופסק ואגף נוער ספורט ותרבות של העירייה נער חוצב כן ההצגה. יוזם הפעולה, אריה יצחק, נאלץ לפרוש.

אך הקבוצה בת שלושים הנערים שהיו קשורים בהעלאת ההצגה לא התפרקה. גרעין זה הבביס את האגו־דה („העצמאונית") „אהל יוסף" לקי־דום הקטמונים, שמטרתה להקיף את כלל אוכלוסי הקטמונים בפעולה ל־מען עצמם: להצמיח הנהגה מקומית „מלמטה", ולנסות לפרוץ את „המיל־כוד" על ידי „ציבור הרשיעות". „סי־עי הסיפוח", העברת המוסדות ה־מכלכלתיים הצעירים מדרדרותיה של טיפול פרטני למדיניות מהפכנית, לראקת נעזה של מוקדי הבעיה ו־הקצאת משאבים נוספים, כספיים ואנושיים להתמודדות־אמת בשורשי בעיות המצוקה.

כיו"ר אגודת „אהל יוסף" נבחר יליד השכונה שלמה ואזנה, אז בן עשרים־ושש, שמילא בהצגה תפקידי נרקומן, בלוש ותביצ. שלמה נולד בדירת חדר בקטמון ח', ובשנת 1969 הוכרה זכאות משפחתו לפתרון „סי־קום הדיור". חברת „פרוזות" ריכזה אז „מקרים סוציאליים" והעבירה 184 משפחות ומשפחת ואזנה ביניהן אל שלושת „קני הגמלים" — בניינים 101, 102, 103 בקטמון ט' כמובן, בכך רק העתיקה את „הגיטאות" ממקום למקום, ובשכונות־העוני החדשים, בני שני החדרים וההל, נהפכו ל„מגורים" צפופים שבהן נבנו „בהקופת השיא 920 ילדים ב־130 בתי־אב.

מרכז „אהל־יוסף" — באחד ממקלטי השכונה: אגודת מתנדבים „נילמטה" מקיימת פעילות עצמית, בקרב ילדים ונוער. בתמונה צוין, בן השכונה, עם חניכיו במקלט של „בלוק 102".

איך התפוררו משפחות

איך התפוררו תאי המשפחות ו־החיים בתוך המלכודת ההרוסות כיס־פר מבעה דוד חג'ג', ענק חסון בן עשרים וארבע, יליד מעברת תלפיות, שגדל בקטמון ב' להורים יוצאי לוב והועבר, הוא ותשעה אחיו ו־אחיותיו, ל„שיקום הדיור" בשני חד־רים והול, בגוש 101:

„בקיץ ישנו ארבעה אחים ואחיות במרפסת. בחורף — על הריצפה". ב־שנת 1972 השתחרר דוד משירותו ב־צה"ל, נשא לאשה את חברתו בת הילון, הכניסה אל הפרוזדור, המחבר את ההול הגניזיות בבית ההורים.

בפרוזדור הזה הרתה אשתו הצעי־רה והבאה לאוויר המלונה התכול־תית את אסתר. עתה בת שלוש, ואת דרור בן השנתיים.

„כשנולד דרור החלטנו להתגרש. תנאי המגורים הרסו את חיי המשפ־חה. לפעמים גרנו במקלט, לפעמים בבתי־מדרגות — עד שנשבר לשני־נו. דוד ויתר על הילדים, שהלכו אחר אמם לחולון.

„חבר'ה שלי בשכונה היו עבריי־נים צעירים, בעלי עבר ותיקים ב־משטרה. איכשהו הצלחתי להישאר מחוץ לזה. לא נמשכתי לסמים ו־העדפתי עבודה יזומה על פריצות". דוד עבר קורס קאראטה, קיבל תגור־התלמודיה ו„הוכיח את עצמו" כראוי לאמון בעיני אגודת „אהל יוסף".

באחרונה בחרה האגודה מקרב נו־ער הקטמונים שנים־עשר בחורים, ערכה להם בדיקה פסיכוטכנית ובעז־רת העובדים הקהילתיים הכינה אותם לקורס מדריכי־נוער. דוד חג'ג' נמנה עמהם. בגמר הקורס בעוד שנתיים, הוא מקווה, יוכל לתרום לשיפור ה־תדמית העצמית של בני נוער השכו־נה, להרמת קרנם ולחילוצם מתנאי המציאות המשפילה והמגונעת בכל תחלואי תרבות העוני, שהיתה ועוד־נה מנת־חלקו.

תוצאות הסקרים החרידו

שלמה ואזנה שימש יו"ר אגודת „אהל יוסף" עד גיוסו לצה"ל בימים אלה ובמקומו נבחר ילד פוני, „תגיד" בנפיגת־הרחוב בקטמון ט', ימין מיכה, עתה בן עשרים ואחת.

בת־טיפוחם של העובדים הקהיל־תיים, אגודת „אהל יוסף", ליכדה סביבה מאות ואלפים שבחרו הנהלה בת תשעה מקרב השכונה, ובתמיכה המובית נערכה למאבק פעיל — פני־מי וציבורי — על חיזוק המוטיבציה בשכונות וכיבוש דעת־קהל מהוגה לכן.

מועצה ציבורית מייעצת, בראשות פרופסור אליס שלוו, ראש החוג ל־אנגלית באוניברסיטה העברית, דוא־גת לחיפוש דרכי המאבק הפעיל ב־מסלול מבוקר, והעובדים הקהילתיים שיכנו מתנחם, ערכו סקרים מד־עיים, אספו עובדות, נתונים וממצ־אים ויצאו לזעוק מימצאיהן. תוצ־אותיהם של הסקרים החרידו אפילו את עורכיהם, שהפיצום בכל משרדי הממשלה המגיחים על שולחנה של הנהלת העירייה.

„אתן לך דוגמה", מספר העובד הקהילתי דוד מאירי. „פרופ' מייקל דייויס, ראש החוג לרפואה חברתית באוניברסיטה העברית, סיקר עוד ב־שנת 1973 את שכונות הקטמונים ו־מוסררה, והעלה מימצאים מחרידים — 35 אחוזים מילדי שכונות אלו כאושפזים בבתי־חולים לפחות פעם אחת בשנות חייהם המוקדמות בשל מחלת קדחת־שיגרון, כתוצאה מתנאים אקולוגיים (סביבתיים). לעומת 35 אחוזים מילדי הקטמונים, שיעור ההיפגעות של ילדי רחביה באותה מחלה אינו עולה על 0,15 אחוז. 25 אחוזים מבין החולים בקדחת השגרון לוקים במחלות לב בתקופת חייהם לעומת 5 אחוזים מכלל אוכלוסיית העיר. סיכויו של ילד בשכונת ה־קטמונים ללקות במחלות לב גדול אינסוף פי־מאה מן הממוצע המקו־בל!

אל תרבות הרחוב

„הסקר הזה זיעזע אותי", אומר דוד מאירי, „הבהרתי כי מן ההכרח לעצור בהתפשטות את מבעיו תנבר המוצר לכל בי. מסרתי את מימצאי הסקר לידי ח"כ חביב שמעוני, או חבר מועצת עיריית ירושלים ויו"ר הועד הציבורי של שכונת המצוקה, בהלאות־זכרונות. ביקשתי את המימצאים לדיון במועצת ירושלים. לא שמעתי מאז יותר התייחסות כלשהי לסקר מועצת".

שלוש שנים אחר־כך אספו העובדים הקהילתיים בין השאר כימצאים המזהימים של פלו־רים, בסקר המידגמי שלהם השאלונים הופיעה קודמת ש צורותית, שכן רטיבות היא קטמונים: „מצאנו תיקרות טיה, כתלים סדוקים והחשי־בים".

הנהלת אגודת „אהל יוסף" צה הציבורית, הצמיחה ברא העדיפות את הדיור כמאפיין במעלה בסולם התהיבות של רכיבי תרבות העוני בש קה. שכן ברדת הלילה, שע בית הקטמונים נערכות ללינ מתגלים ככלא אטום, דוחה ומבצר ריצפה, נפלטים הנ הוא־המשפחתי אל האוויר שבחוץ, ומתמסרים לתרבות ובריחה הקטמוני מתגודדות בוגרות של מי שנפלטו מ הדחוסים בשנתונים קודמ רת־רחוב בקטמונים מתאפיי כב מגוון — מעגלי „הסוח המתגברים מתיחבים: סרט צילו־ימים אורבים לבנות הנ הגיע או טרם הגיעו לפירק בנופיות, פורצים וכיסים, ל„חינוך מקצועי" של קטינ נה.

ילדים בקטמונים מספרים כהורתיב הביתה לישון באמ אחרונה, כי אז מפנים הא אחות, המשכימים לעבודה הספר, את אחת המיטות לישון שהי־שעתיים.

גילוי עריות וסטיות

עובדת סוציאלית מספ פורי הקטמונים: אחים ואח התחברויות לשנים שניים־שלו כה אתה. גילויי־עריות אינג כה נדירה, ובלית־פתרון, מצ כיפול בה, במקרים מסויימי דור הפלה". קטינות, עדת־ה יחסי־קירבה בין הורים מ צפיפות, כתייצבות בבהלה עובדת הסוציאלית ואומרת מפחדות לישון בבית, כי „ב אבא ומתחיל לחנוק את אנ

רופאי קופת־חולים בשכונ רים: גורם ישיר לסטיות מ הצפיפות האיומה בנושי ? המבוגרים, שבהם נאלצים או בגרים ואחיות מתבגרות לש אחת.

נשים בקטמונים מספרות כ נכנסים איתן בלילות ויוצאו על סיפוקם בחוץ, כי הבית דים ובני הזוג אובדי־עצה ם אינטימית ליחסי־קירבה. שליכות נהיסות — מעידים הקהילתיים.

אולם, מכל נעצי אחר נחרדים העובדים הקהילתיי עור ההיפלסות הגבוהה של נערות הקטמונים מן התנד בתי הציוול והשפלה האנוש תת־תרבות הרחוב. „הרשות שהתפנתה לתת דעתה ברצי עזובת־הרחוב השכונתי היא ישראלי", טוענים העובדים תיים, במרירות: „את מקום ההברתי, תפס הטיפול המשטרתי.

אם אכנם זה מיושם־הפל פיל בהולי סביבתי של א מקופחת, מה תיקוה כי דור ז בקטמונים? זהו דור תוקפ דימוי עצמי שלילי, המאיים ולנתק את אזיקי המצוקה, וה ויאושו, חסר המוצא. מ החברה ומוסדותיה בפניו כ בנפש.

(מאמר ראשון בסדרה)

לעובדים הקהילתיים, של ירושלים, ששיתפו פעולה עם בר המאמר תוך כדי סיקור בשכונות־העוני של ירושלים ברור, כי לכך דרוש אישור מטעם דובר העירייה.

סופר „מעריב" פנה אל הדובר ונענה כי יעקב גיל, מ האגף לספורט, נוער ותרבות „בוס" של העובדים הקהילתי אינו מוכן לאשר שיחה זו ב„שדה" עם העובדים הקהילתי ועומד על קיום כל שיחה ש בלשכתו ובנוכחותו.

סופר „מעריב" פנה בבישרין אל יעקב גיל עצמו, והלה חזר דרישתו במפגיע. משנידונה הז זה הודיע יעקב גיל, כי הוא מס להרשות לעובדים הקהילתיים דבר.

חברת שיכון ופיתוח לישראל בע"מ
מציעה

בעכו

ברחוב האילן
✶ דירות בנות 4 חדרים ששטחן 91 מ"ר במחיר ממוצע 185,200 ל"י
✶ דירות בנות 3 חדרים ששטחן 69 מ"ר במחיר ממוצע 138,200 ל"י

ברחוב הרימון
✶ דירות בנות 3 חדרים ששטחן 75 מ"ר ר־76 מ"ר במחיר ממוצע 165,000 ל"י ר־166,700 ל"י

ברחוב העצמאות וברחוב דוד נוי
✶ דירות בנות 2 חדרים ששטחן 54 מ"ר במחיר ממוצע 114,400 ל"י

המחיר אינו כולל מס ערך מוסף, אשר ישולם ע"י הרוכש בנוסף.

הלוואות לזכאי משרד השיכון בהתאם לקריטריונים

פרטים והרשמה:
בסניף החברה, רחוב הרצל 4, חיפה
בימים א'—ה', בשעות 8.00—12.00
בימים א', ג', ה', בשעות 16.00—18.00

דירות שיכון ופיתוח - דירות איכות ורווחה

יעקב שרת ● בלעיסת כובע

מוכרחים להודות — בפרשת החטיפה עמדה הממשלה על הגובה ● וכל שהקל בה — ואני הקטן בתוכם — יעמוד וידכין את הראש וילעס את הכובע ● וכבר נאמר ונכתב כחול על שפת הים ● על העניין הגדול הזה, המטויים ● ורק צר היה שנאום ראש הממשלה בבית שפתותיים ● לא הבריק בתוכנו ובמיבנהו וכי בהזדמנות זאת לא קרנה השראה מירושלים ● וביחוד נצרמה אוזני על ידי האמירה האדירה ● כי ממשלת ישראל החליטה ופעלה לבדה בלי כום שותפות וידיעה זרה ● (יש כמדומה יותר מסיבה אחת לצרימה — ומה גם שההודעה המתבצלת כמעט אל ראש הנאום הוקדמה) ● ואשר לנאום ראש האופוזיציה, הוא החל כהלכה דווקא ● אך עד מהרה מרוב מליצה שדופה נקע.

אך לעצם העניין נשאלת השאלה מעצמה ● האם במלחמת הטירור צריך להכהין לפיגוע כדי שתינקט היוזמה ● ואולי דווקא עכשיו, כשפתאום העולם לא כולו נגדנו, ואנו הוכחנו קודם כל לעצמנו כי איננו חסרי ישע ● סוף סוף היה זה רגע נדיר בהיסטוריה, שבו מעשה אחד הציל כבודו העצמי של כל אנוש שוחר־חרות ומתעב־פשע — ● כשר הרגע לא להניח את הזרוע הארוכה ● ובשום־שכל להפליא מכה אחר מכה אחר מכה ● כי אל נישנה באשליות — תופעת הטרור הפלסתיני תימשך ואולי אף תתעצם כהנה וכהנה ● ושום עונש מוות למחבלים לא יצילנו ממנה ● גם מיטב ההבריקה על בימת מועצת הבטחון ● לא תנהילנו בתחום זה את הנצחון ● כאן מדובר במלחמת גואשים אכזרית ● ששום הצלחה חד־פעמית אותה לא תכרית ● (ולכן מוטב לדון גם בעונש המוות לגוף העניין ● לא בעידנא דריתחא, אלא בשלווה ובשיקול דעת מצויין ● האומנם נתלה כל מחבל ומחבלת? ● ואם נתלה — לא יימצא מה לתבוע מן הממשלת?).

אגב, מה דעתכם על מהיאות־הכף שקידמו את פני אמין בבית הנתיבות, והמכתב שכתבו אליו החטופים אחר שהשפיע באוזניהם בקשה? ● גם אלה נקודות מעניינות למדי בפרשה.

שבעת המינים

מאת יצחק בר־יוסף

יחי החופש הגדול

החופש הגדול הגיע. כולם נסעו ל־טיולים ולנופש, ורק אנחנו נשארנו בבית עם:

1 — הכלב של השטרנברגים.
2 — הצב של הכהנים.
3 — התוכי של הגולנים.
4 — החתול של החלפונים.
5 — האקווריום של הבירמנים.
6 — הקקטוס הננסי של המזרחים.
7 — תולעי המשי של הבאומנים.
8 — זוג השפנים של הכרמיים.
9 — הקיפוד של הלויים.
10 — שני הילדים שלנו.

בהתחלה היה לנו קצת קשה למצוא את כולם בדירה. כעבור שבוע אנחנו כבר מתורגלים:

1 — הכלב תופס שלווה על כורסת העור החדשה בחדר האורחים.
2 — הצב חוגג לו בסלסלת הירקות במטבח.
3 — התוכי עומד על הארון מעל מיטתנו וקורא שוב ושוב „בו־קר טוב" כאן המים בבוקר.
4 — החתול משחק עם פקעות צמר הסריגה החדשות שניקנו ל־קראת החורף.
5 — האקווריום נמצא באמבטיה מ־לאת המים — לאחר שפעם אחת ניסה דג מולי שחור זנב לקפוץ החוצה, החלטנו לא ל־הסתכן.
6 — הקקטוס מוצב בין קפלי כסא הנוח במרפסת — כך הצלחנו להיעמר במהירות מכל ביקור אורחים לא קרואים.

7 — תולעי המשי... כן, איפה הם בעצם תולעי המשי? זהירות! לא לזוז! לא לדרוך עליהם! אבל איפה הם...
8 — השפנים מכרסמים את הלחם בסלסלה שעל המקרר.
9 — הקיפוד מתאמן בקליעה למט־רה על תמונת האקוורל הגדו־לה בכניסה.
10 — שני הילדים שלנו — קצת עצבנים בשבוע האחרון, באמת אנחנו לא מבינים מדוע, הרי תמיד הם אהבו כל כך בעלי חיים.

הכי חשוב להקפיד שכל אחד מה־חבורה יקבל את האוכל המגיע לו. זה בסדר, קיבלנו הוראות מדוייקות מהבעלים המודאגים, ואנחנו לא מת־בלבלים ולא מחליפים ביניהם. הנה, זה הסדר המדויק:

1 — הכלב מקבל עלי חסה טריים.
2 — הצב זוכה במנה גדושה של עצמות שבורות.
3 — התוכי מקבל שמנת.
4 — החתול — גרגירים.
5 — את האקווריום משקים כל יו־מיים בכוס מים.
6 — הקקטוס מקבל כל יום אבקת עצמות טחונות.
7 — תולעי המשי מקבלות גזר.
8 — השפנים — עלי תות.
9 — הקיפוד מקבל דייסת קורנפלור.
10 — הילדים שלנו — שורשי צמ־חים.

■ גם כשהוטפים מטוס אני נשאר תקוע בלי מזל

פנטהאוז

מאת יגאל גלאי

כל הפובליציסטים והפרשנים וה־עיתונאים והמומחים הידועים כבר אמרו מה שיש להם להגיד בעניין חטופי המטוס, אבל אני רוצה לספר לכם על דבר קטנטן שקרה לי.

אני עומד בשעת בוקר מוקדמת ב־תחנה המרכזית. מצידי האחד עומדת התיכונית משגעת ומצידי השני עומדת זקנה מיובשת, מלאה בקבטים, בלי־טיניים, מפהידה לגמרי. פתאום, כמו כשומעים שחטופי המטוס שוחררו בידי כוחות צה"ל הנפלאים, קופצת עלי הזקנה ומתחילה לחבק ולנשק אותי, כאילו שאני החבר הכי טוב שלה בעולם.

התיכונית המשגעת עומדת בצד ואיזה ברנש כבר ניצל את ההזדמנות וקפץ עליה. לעזאזל, אני תמיד בלי מזל!

רונה החבר אחר שלי שהוא במקרה יורם סהר־לב, שכותב בדרך כלל פו־כונית, פתח הערוכת צירים בגלריית „תוראל".

אז בהתחלה הלכתי להתונה של ה־חבר הראשון ושתיתי כמה כוסיות ו־כמה בקבוקי בירה, אחר־כך קפצתי ל־חבר השני (שזה יורם סהר־לב, ש־כותב בדרך כלל פזמונים, ופתח ער־ית תערוכה) ושתיתי עוד כמה כו־סיות, וגמרתי את הערב אצל שכיל בבירה קטנה.

הורתי הביתה קצת מטושטש, קצת מתנדנד, שמח הרבה, אפילו שרתי ב־קול רם ומישהו שראה אותי ברחוב אמר לאשתו — „נו, הראי איזו שמחה ספונטאנית יש היום. כאן הכרזת ה־מדינה אנשים לא שמחו בצורה סיב־עית כל כך!"

■ אני שמח עד הראש ופרשנות הרחוב טועה בהערכה

ביום שיחררו את חטופי המטוס ותנגג יום הולדת הבאתיים לארצות (קרא לי אמריקה) הבריח, התחתן חבר טוב עלי עם אשה חיקו האח־

גם הוא במתנדבים

לא אחת קרה שאנשי משטרה — לרבות מתנדבי המשמר־האזרחי — דולקים אחר עבריינים, ונכשלים בנסיו־נותיהם לתפוס אותם. כך קרה לפני כ־שבועיים, אך אז הצליח הולך־על־ארבע היכן שנכשלו שומרי החוק.

לילה אחד, כחצי שעה אחר חצות, הבחין איש המשמר־האזרחי שסייר ב־רחוב הרצל בדרום תל־אביב, בגבר הנוחן על קופת בית־מרקחת, שדלתו פתוחה־למחצה אך האור לא דלק בפנים. „בוא הנה!" — קרא איש המשמר־האזרחי, אך הגבר נשא רגליים ונמלט.

הרדיפה הקצרה אחר הבורח כמעט שנכשלה, אולם כאן נחלץ לעזרתו של הרודף — כלבו, שהתלווה אליו במיש־מרתו. הכלב השיג את החשוד, נעץ את שיניו באחוריו, הפילו ארצה ובמלתעות ספורות שבר עליו עד לבואה של ניידת־משטרה.

טעות לעולם חוזרת

בית החרושת „תעמס" ניהל זה זמן רב מאבק נגד מנהל אגף המכס ו־הבלו לכפן ביטול מס הקניה על מוצרי בידור שמייצרת החברה.

ח"כ יצחק מודעי הליברלי, שאליו פנו בעלי המפעל, נרתם למערכה הזאת, אשר בסופה אכן בוטל מס הקנייה, דבר שהפך את ייצור תוצרי הבידור המינרליים המפ־לסטיים לרנטבילי.

המפעל פירסם מודעה גדולה בעתונים, אשר בה הביע תודתו על הישג זה ל..ח"כ עדי אמוראי, שכלל אינו קשור לעניין.

השבוע קיבל ח"כ מודעי מכתב ממנהל המפעל, מר חיים שכטר, בו נאמר: הנני עומד לפניך כיהודי דתי לפני הקב"ה ביום הכפורים ומכה „על חטאי" שחטאתי לפניך בשוגג הרי אליך התכוונתי כאשר פרסמתי בשגגה את שמו של ח"כ אמו־ראי. אנא, סלח נא.

כספים וכיסופים

שר החינוך אהרן ידלין אוהב משחקי מלים. בהופעתו במועדון העתונות ב־בית סוקולוב, כאשר דיבר על אישור התקציבים של משרדי הממשלה, העיר בחיוך אירוני: „בעיתי העיקרית בימים אלה היא שהפער בין הכספים המגיעים לידי לבין הכיסופים שלי הולך ומתרחב..."

גלגולו של ניגון

ארץ הבאסקים היא שלנו" — זה השיר ששרים הלוחמים למען מדינה באסקית אוטונומית בספרד, והם שרים אותו בלחן של „הבה נגילה".

אנריקה הרצוג, סגן מנהיג המפלגה הסוציאליסטית הספרדית ולאומי באסקי, סיפר בתל־אביב — הוא שהה כאן כאורח מפלגת העבודה — שאיש אינו יודע איך הגיע הלחן לספרד, אבל הוא הולם כאחד את השיר המהפכני.

הרצוג, בן 44, נלחם בפראנקו במשך 25 שנים בשורות המחתרת בספרד, ו־מאבקו למען אוטונומיה של הבאסקים היה אז — שני במעלה. גם כיום הוא נלחם שכם אחד עם חבריו הפוליטיים ו־קודם כל למען ספרד דמוקרטית. אבל כדבריו נואש מן התקווה, שכאשר תיכון דמוקרטיה בספרד תעניק אוטונומיה ל־באסקים — „ומשאלתנו זו אנו מזכירים לפוליטיקאים הספרדים בשירנו את ה־שיר הלאומי שלנו" בלחן של „הבה נגי־לה".

אביו של מחבל

אם נכונה ה„ביוגראפיה" של ד"ר וואדיע חדאד, כפי שפורסמה בעתונים, הרי שמנהיג המחבלים, יליד צפת, אשר תיכנן את חטיפתו של מטוס „איר פראנס", הוא בנו של המורה ממוצא לב־נוני אליאס חדאד, שבתקופה מסוימת של שנות נעורי היה המורה והמחנך שלי — כותב אהרן אבן־חן:

„בשנות 1923—4 למדתי בקולגי ה־סקוטי שבצפת, שבין תלמידיו היהודים המצטיינים — והמחונן שבהם — היה צבי ברנזון, מי שעתיד להיות חבר בית־המשפט העליון במדינת ישראל.

המורה אליאס חדאד, מחנך הכיתה ש־בה למדתי, היה היחיד ממוצא ערבי־נוצרי בסגל המורים שרובם ככולם היו אנגלים או סקוטים. הוא היה גבר נאה, בשנות השלושים לחייו, מסביר־פנים, מר־כיב משקפי־צבט, ופריחה ורודה עמדה בלחייו. כיון שהייתי היהודי היחיד ב־כתה שכל תלמידיה היו מוסלמים ונוצ־רים, עוררתי לא פעם את קנאתם של חב־רי, כאשר ה„מועלם" (המורה) הקדיש לי תשומת־לב, הגביר אלי חיוכים, או שהציץ במחברותי וטפח על שכמי. אולי היטה לי חסד על שום היותי „אכסמפלר" נדיר בכיתתו, ויתכן משום נקיון מלבושי ומח־ברותי. הוא עצמו היה מהדר תמיד בלבו־שו.

אליאס חדאד לימד אותנו ערבית, גיאו־גרפיה והכבוק את תולדות ארץ־ישראל למדנו כפי לפי ספרו של המחנך־ההיס־טוריון הערבי חליל אל־סכאכיני, שהתע־לם כליל מקיומו של היישוב היהודי בארץ. שאלתיו פעם בשעת השעור מדוע אין ההתישבות העבריות נזכרות בספר. אינני זוכר אם המורה חדאד השיב על השאלה, אך הוא נעץ בי מבט חקרני, חייך, והיפנה פניו אל הלוח.

ממטולה עד אילת

ידיעות גדולות

ביום ראשון בשעה חמש בבוקר צבר הנוטר השומר על בנק רשות העי־דור בירושלים את עורך סקירת העתו־נות שהגיע לעבודה, בכניסה לבנין. הנוטר בישר לעורך: הגיעו עכשיו שתי ידיעות גדולות. קודם כל, ביתי"ר ירושלים ניצח בוינה. שנית — שיחררו את החטופים באנטבה...

בננות ומכנסי צה"ל

כשהגיע צוות „איר פראנס" עם בני הערובה המשוחררים לבית המלון „פלאזה" התל־אביבי, היו כולם ללא מדי־הם לבד מהקברניט מישל בקוס, שנשאר במדיו עקב טיפולו בחולים מבין החטופים בשדה התעופה באנטבה עד לעת ה־חילוץ בחצות.

12 אנשי הצוות קיבלו הוראה לא לגלות כל מידע לעתונאים שהציפו את המלון. אך צרפתים נשארים צרפתים, וכשהיה מדובר בגאסטרונומיה, לא התאפקו וסיפרו כי למרות שהאוכל באנטבה היה סביר לא היה תפריט „מגוון" ביותר: אורז ותפוחי אדמה, מעט בשר והרבה בננות.

מסתבר כי אידי אמין היה כה נדיב באספקת הבננות, שכמה מהנוסעים נשאו בגרתיקי היד שלהם רזרווה של בננות אוגנדיות.

הגווט מהנדס הטיס למואן שצלה ל־כשוס „הרקולס" לבוש חולצת פיג'מה ו־

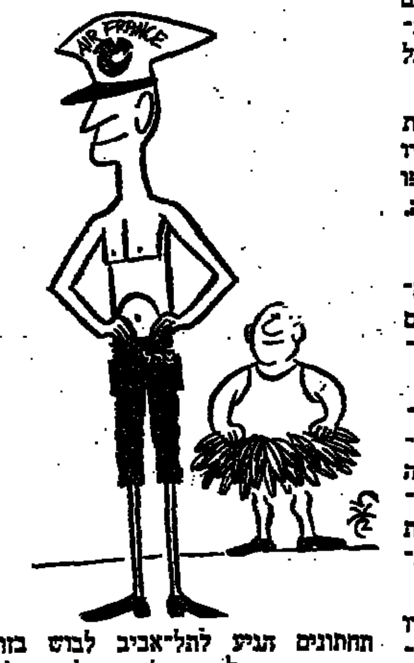

תחתונים הגיע לתל־אביב לבוש בזוג מכנסיים שקיבל בהשאלה מחייל ישראלי. אלה הגיעו עד לברכיו של הגווט גבה הקומה. ובעת שעמד הצוות לצאת מה־מלון בדרכו לפאריס, ניגש למואן לדוברת „איר פראנס" דיאנה בן־אלישר, מסר את זוג המכנסיים לידיה וביקשה להחזירן לאיש הצבא עם תודתו וברכתו: „אנא מסרי לו שהיום היה זה כבוד מיוחד להיות במכנסי צה"ל!".

יקיר האוצר

כשנודע בישיבת הנשיאות של התאח־דות התעשיינים, שבנוסף לכל פגעי המסים וביגועי הביורוקרטיה שנתכו ל־אחרונה על ההתאחדות, ישנה גם כוונה להפחית את מס הבולים אך לא לבטלו, שאל גואשות שלמה להט, מנהל ההש־קעות של בנק דיסקונט: „האם נכונה השמועה שעומדים להעניק את תואר ‚יקיר האוצר' לסופר פראנץ קפקא?".

לגיל עד אנטבה

...צלת בני הערובה באנטבה בפשיטה המוטסת של צה"ל, הזכירה לגולי ולח"י לשעבר חלומות־חילוץ ש־לפני שנים רבות בהיותם עצורים ...ת המעצר הבריטי בגילגיל, בקניה. ...מאיר ראם: זה היה בשנת 1947. ...יתם של מאות עצורי אצ"ל ולח"י

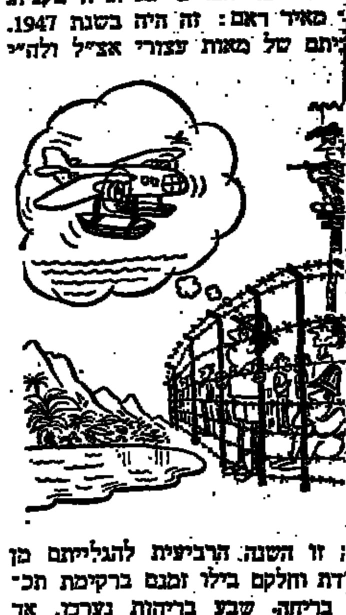

...זו השנה הרביעית להגלייתם מן ...דת וחלקם בילו זמנם ברקימת תכ־...בריחה. שבע בריחות נערכו, אך ...הבורחים שהגיעו למקום מבטחים ...קטן. והנה יום אחד הזמינני יעקב ...ור לטיול במחנה וסיפר לי על תכ־...חדשה שעלתה בדעתו: „האצ"ל ...ד מטוס ימי, המטוס ינחת באגם ...וסה הסמוך למחנה המעצר, אנו נב־...עשרות בחורים מן המחנה, שיעלו על ...ס והלה יביאם לקונגו הבלגית".

...ביתו של מרידור נראתה דמיונית ...לי בעיניו, שהיינו רגילים לבריחות־...זות. היא לא נתממשה. אבל חלפו ...ים שנה, וצה"ל ביצע תכנית דומה.

...ורת האחרון

...כסל שפרינגר, איל העתונות ה־...גרמני שביקר השבוע בארץ, תרם ...אלף מארק למען הקרבנות היש־...ים באוגנדה.

...עודת צהרים שערך לכבודו ראש ה־...לה יצחק רבין הביע האורח את דע־...ישיבי המבצע של חילוץ בני הערובה ...גרה יחזק את כוח עמידתן של מדי־...המערב נגד סחטנות ואף יחזק את ...זה של ישראל בקרב העמים התפ־...באירופה.

...ך כדי העלאת זכרונות על ביקורו ...מי של ראש הממשלה יצחק רבין ב־...ך לפני שנת התלאפץ אכסל שפרינגר ...ל את יצחק רבין: אתה יודע אדוני ...הממשלה מי היה האורח הרשמי ...רון בברלין לפניך? בדקתי ומצאתי. ...זה — אידי אמין.

...ט לאדמה

...הרצאה שנשא פרופ' שמעון יפתח במשכן נשיאי ישראל לרגל חלוקת ...מדעי ע"ש פרופ' אהרן קציר ז"ל אמר: האזור שלנו מכיל משישים עד ...ים אחוז של אוצרות הנפט בעולם ...אין נפט כשום שבאזור שלנו ה־...טיקה איננת תיה בשלום עם הגיאוג־...

...וד הוסיף הפרופ' יפתח ואמר: בכל ...לם מוציאים נפט מהאדמה ואילו אנ־...אחרי שאיבדנו את אבו רודס כב־...להכניס נפט לאדמה.

אגף המכס והבלו/
מס ערך מוסף

לשימת לב העוסקים.

1. על מנת למנוע אי הבנות מציבור היצרנים, הסוחרים ונותני השרותים, מודגש בזאת כי כל המכירות של סחורות ושירותים לרבות אלו הניתנים לתושבי השטחים (יהודה ושומרון ורצועת עזה) חייבים במס ערך מוסף בשיעור הרגיל.

2. החובה להרשם למס ערך מוסף חלה על כל העוסקים במשק. גם אלה שמסיבה כלשהיא לא קבלו שאלוני רישום, יכולים לפנות ללשכות הייעוץ של מס ערך מוסף להשגת טפסי הרישום ולהרשם כחוק.

עוסק זכור,
החל מהראשון ביולי, הימנעות מגבית מס ערך מוסף על מכירת טובין או אי רישום בהתאם להוראות, הינם עבירה על החוק.

בשאלות נוספות אנא פנו ללשכות היעוץ של מס ערך מוסף.

...ולם 1000 ל"י והסלון שלך!!!
היתרה 3,400 ל"י ב־10 תשלומים חודשיים
דגם נאפולי מרופד בריפוד סקאי
עבודה עצמית — נצלו את המבצע!

מבחר מזנונים, סלונים, פינות אוכל, חדרי־שינה
„מרכז הרהיטים"
אחים שהרבני
יפו, בית אשל 12 (ליד השעון), טלפון 821992
אוטובוס מתחנה מרכזית — 46

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

במחצית עבריינֵי ההתפרצויות - קטינים

החברה והחוק בישראל עדיין לא מצאו דרך יעילה להתמודד עם בעיית העבריינים שגילם נמוך מ־14 שנה

מאת אבי דן

ר מי — שם בדוי — „מסתובב" בפרבר ה־דרום תל־אביבי כעב־ריין בעל ותק המנ־הל אורח־חיים מקובל בעולם התחתון. הוא מתרועע עם זונות ועם סוחרי סמים — ומתמצא היטב במחירי ה„שירותים" שמספקים הללו — מעשן, נזקק לסמים ונוסע ב„לארק", שהוא רכב חביב על עבריינים.

לפני שמונה ימים נעצר רמי וב־חקירתו הודה, כי בכשה החודשים שעברו ביצע 33 עבירות — רובן התפרצויות וגניבות; כעבור יום סיפר רמי לחוקרים על עוד 18 עבירות ש־עבר ובינתיים הצתה־בזדון של צריף של מישהו „שהרגיז" אותו.

51 עבירות בסך הכל — כאילו „כבודו" של עבריין ותיק. אולם רמי אינו אלא ילד בן שתים־עשרה שנה.

2,634 קטינים הואשמו בשנת 1975 בעבירות התפרצות; 1,914 מהם הו־אשמו בהתפרצויות לבתי עסק ולמו־סדות (879 — קטינים עד גיל 14). 720 קטינים הואשמו בהתפרצויות ל־דירות (224 — קטינים עד גיל 14). כמעט מחצית מן העבריינים שנתפסו בשנת 1975 בעל התפרצויות היו קטינים.

הטיפול המשטרתי בעבריינות נוער שונה מן הטיפול בעבריינות בוגרים. המופקדים על חקירת נוער מבקשים לעשות כל שאפשר לשיקום הקטין ושיקום למניעת הידרדרותו לעולם ה־תחתון. במחוז תל־אביב — הגדול והפרובלמטי בלמחוזות המשטרה — עוסקים בכך אנשי מיפלג הנוער ב־ראשות רב־פקד אליהו לביא.

לדברי רב־פקד לביא, יש בנתונים על היקף עבריינות הנוער כדי „להכ־צות". „אפשר להתמסר לתחום כגון „חיבואי" סופרמרקטים ולעצור נע־רים רבים שהושלחו ידיהם אל הכד־פים. אולם אלה יהיו גילויים חד־פעמיים. הבעיה בעבריינות נוער אי־נה ההיקף אלא העומק".

ראש מיפלג הנוער במחוז תל־אביב מסביר, כי כ־80 אחוז של הקטינים המובאים אל יחידתו חוזרים פעם אחת ויחידה — הלם של הלכיה והטיפול הבטטרתיים גורם ששוב לא יחזרו על המעשה. שאר העבריינים הקטי־נים — כ־20 אחוז — הם עבריינים־חוזרים, המבצעים 70 אחוז של העבי־רות נגד הרכוש, בעיקר התפרצויות.

■ „לכו לגנוב!"

עבריינים־קטינים המבצעים התפר־צויות לדירות ולבתי עסק נמצאים בשלב „מתקדם" בדרכם הפלילית. ב־דרך כלל מתחילה הפעילות העבריי־נית ב„חבריות" קטנות ובגניבות. ביצוע התפרצויות מצריך תיכנון — פריצת בדלת־טשה — וכוונה. גם הסיכון גדול יותר. ואפילו עבריינ־סמי־סקאס מביא אותו בחשבון.

והתחשבות בסיכון נהוקת הצדה כאשר פועלים על העבריין לחזור חזקים יותר. לפני כשבועיים, היה כצ־פה בשלושה ילדים — ציון, בן שלוש־עשרה; מזל, בת עשר וחצי, בן שבע (כל השמות בדויים), בצי־בסביבות תל־אביב, שאמם אמרה להם: „אתם רוצים לאכול — לכו לגנוב". הילדים שמעו בקולה וביצעו כ־100 התפרצויות. הם גנבו רכוש רב ויקר־ערך — תכשיטים, מכשירי חשמל, מלבושים — וחטפו ארנקים בשיתוף עם ילדים אחרים. בשבת אחת ביצעו מזל ורחמים שמונה חטי־פות ארנקים, ורחמים הקטן תפש לצידיה ארנקים בעצמו, בלי שות־פים...

כשציון, מזל ורחמים נתפסו — לפני כשלושה חדשים — סיפרו כי את הרכוש הרב שגנבו מכרו לסוח־רים בשוק־יפו. מן המסדרונות, שרכוש גנוב זורם בכמויות עצומות להתנהל־בצד ולעקוב ו[...]. אר־לם זקוקי מיפלג־הנוער שמוצא כי לשלושת הילדים יש „גואל" — גבר, מכר של האם. בחיפוש שערכו ב־ביתו התאמתה ההשערה, כי הוא קנה מהם את שלל תמורת פרוטות, ומכר בסכומים גבוהים.

ראש מיפלג־הנוער, רב־פקד אליהו לביא, אומר, כי במקרים רבים מת־ברר, כי ילדים או נערים מבצעים התפרצויות בשירות בוגרים. „לרוב אלה ילדים שאין להם משפחה מסו־דרת או אפילו קורת־גג. הם חיים כמו חיות, ונענים להסות של מבוגר „המתלבש" עליהם ומעניק להם תשו־מת לב ודמי־כיס. לעיתים הם מקב־לים גם סמים. וה„פטרון" דואג לספק תמורתו לסיפוק מיני".

לעבריינים קטינים יש כישורים ש־אין למבוגרים — הם זריזים ומהי־רים יותר ונקיים מכל חשד. ויש להם יתרון נוסף — הם אינם מוכרים במשטרה ואין רשימה מוקדמת של כי־נויי מידע על אודותיהם במקורות בעולם התחתון.

בוגרים רבים משמשים „פטרונים" לפורצים קטינים, ו„מתמקים" בקב־לת השלל מבני הטוחה. אחרים משת־תפים עם הילדים בביצוע התפר־צויות, ומנצלים את היותם של ה־קטינים ומפקסיהם.

ביפו נתפסה לפני כמה חודשים כנופיית ילדים ערבים בני 10—13. הם הודו בביצוע 80 התפרצויות וכ־70 חטיפות ארנקים וגניבות. הרכוש שנגנב בהתפרצויות היה רב ויקר־ערך — באחת הפעמים נאמד השלל בכ־60 אלף לירות. כנופיית הילדים ביצעה את „העבודה השחורה" עבור כנופיית מבוגרים, שהיתה מורכבת מיהודים ומערבים תושבי עזה. ב־כמה מקרים הביאו הבוגרים משאית להעמסת הגניבה.

הנסיון שנצבר במיפלג־הנוער מל־מד כי הגישה הטיפולית של החוק־רים גורמת לילדים הצעירים לשפוך את ליבם בתופעות ולהשתיות בעבי־רות שביצעו. ככל שהגיל עולה, הי־לד העבריין נזהר „ותקי" פלילי הוא מתקשה — ושותק. במיפלג־הנוער אין „החמים" של החוקר. כדוגמא הנלטה ביהודה ובייצוה האופטית בעבריינים בוגרים.

■ „גמרת עם החיים!"

אולם גם ילד המודה בהתפרצות בביצוע יתחל כאשר הוא נשאל על מצילי הבוגר. בפרם ההסשה הלכו לשתוק הוא פוחד פחד־מוות מה„פטרון" „המעניק לו שימת־לב", נותן לו דמי־כיס, אך הבהיר לו בפירוש: תדבר על מילה אחת — גמרת עם החיים שלך!

היחסים בין „פטרון" לבין בן־חסותו הקטן מאופיינים בעזרת בלתי כעדיורה של הבוגר. הילד מאמין בכוחו האיום, מפחד ושותק. (בישראל אין חוק המעניש בוגרים המ־דיחים קטינים לעבריינות, או מנצלים אותם בביצוע עבירה).

דור העבריינים הבא של העולם התחתון הוא הנערים והפורצים המ־שתפים פעולה עם בוגרים, אך לא כבני־תנחה אלא כעסקות פליליות בצלות אופי „בסחורה" למעשה אין הם נערים במעמד המקובל. בני שלוש־עשרה, ארבע־עשרה וחמש־עשרה אלה לא ידעו ילדות ונבגרים כהיקתם. למעשה הם בוגרים.

הם נשואים־נותנים עם סוחרי רכוש גנוב — ואינם מתפתים למחי־רים נמוכים — הם מתחברים עם עבריינים מנוסים ולומדים מהם שי־טות־ביצוע, תכנון והשגת־מידע. הם מבזבזים את הכסף הרב שבידיהם על „חיים טובים" — נסיעות במוניות „ספיישל", ארוחות, שתיה, סמים, בחורות.

יש בהם העובדים — למראית־עין — כמתקני תריסים, שוליות שבבר־בים או פועלים אצל קבלני שיפו־צים. עבודתם מזמנת אותם לדירות רבות; הם בוחנים את השלל הצפוי, את דרכי הגישה, את אמצעי האבט־חה — ובמשתמשים במידע זה לבי־צוע התפרצות במועד מאוחר יותר.

השיעור הגדול של ועולומים בקרב פורצים קטינים עשוי להטעות כי שהוא... כי „המקצועיות" של הקטינים נמוכה יותר. „יש ילדים, המבצעים התפרצויות בבקבק של פו־רץ מבוגר כעולה, בעל ותק" — אמר רב־פקד לביא.

■ העדר אהבה

רמת התחכום בהתפרצויות קטי־נים המתיעה לא אחת חוקרי משט־רה מנוסים. לפני חדשים אחדים „נעלמה" ארבע פעמים סחורה בשו־רה, שהונח בדרום תל־אביב. אחרי בדיקה מדוקדקת התברר, כי חבורת ילדים חדרה לחנות סמוכה על ידי הוצאת זגוגית הדלת ממקומה; הנע־רים ניסרו אחר כך את סורגי חלון בית השימוש ועברו דרכו לחנות „היעד". אחרי שסיימו לאסוף את השלל ויצאו את החנות, „הדביקו" במסטיקים את הסורגים, ואחר כך החזירו את זגוגית הדלת של החנות השנייה למקומה. רק ברביעית הבחי־

רב־פקד אליהו לביא, ראש מיפלג הנוער במחוז ת"א

בי החוזרים בשיטה ההתפרצות ש־בבצעה הוי בני 11—14.

החדר ... כמפיק על פורצים קטינים המקשה על הפיסתב ו„איננו מתפסים בהחדשים קטינים — וזה בגלל ההשלכה האיר־מוסרית בכך", אומר ראש מיפלג־הנוער). כדי „ל־החזיק את היד על הדופק" יש ב־מיפלג הנוער פקחים, המסתובבים בשכונות הכיבות כמוקדי עברי־נות, ועוסקים בליקוט מידע כפי הה־רגבים.

אולם פורצים קטינים באים גם מ־אזורים המוסבים למהוגנים — צפון תל־אביב, רמת־אביב, רמת־חן ועוד. חבורת „בני־טובים" כזאת נעצרה ב־יתרון שאין לפורצים בני שכונות־עוני — המעשה המסחרית אינה מחי־שיה אותם כורים.

אולם בדיקת הרקע המשפחתי של הפורצים „בני־הטובים" מגלה, כי הגורם המכיח המדרדר נער לעברי־נות זהה לזה שבשכונות מצוקה — במשפחה הרוסה, גם אם אין הדבר נראה כלפי חוץ, הצד הריקות ר־אהבה בבית.

תהל ב־1 באפריל בשנה הבאה יוחל חוק הנוער על ילדים ונערים עד גיל 18 (מקודם חל החוק עד גיל 16, ומחודש אוקטובר אשתקד — עד גיל 17), הדבר יגדיל את מספר ה־עבריינים הקטינים — שרובם פור־צים — ואת היקף העבודה של מי־פלג הנוער במחוז תל־אביב ומיוח־לקי הנוער במחוזות האחרים. כמובן, יידרש תוספת בכח־אדם ובאמצעים.

■ באין פתרון

אולם הבעיה העיקרית אינה ב־טיפול בבני 16, 17 ו־18. הללו, אם הספיקו לעבור „ניסיון מקצועי", א־גם שיהיו הרבה עבריינים בוג־רים.

הטיפול בפורצים הצעירים יותר — בני עשר, שתים־עשרה, ארבע־עשרה — הוא הקשה. פורץ שגילו נמוך מארבע־עשרה אינו נשלח למאסר — המוסדות הנשלים אינם פתרון כמשי־ליקומו של עבריין־ביבי צעיר. הוא פשוט בורח משם.

רמי, בן השתים־עשרה, שהודה ב־שבוע שעבר ב־51 עבירות והודיע כי אין דרך להעניקו באופן מכבד, יס־פיק להסתובב ברחובות, לגנוב, לפ־רוץ לדירות, ולהיזקק ולחטוף אר־נקי נשים.

„במדינת ישראל, בשנת 1976, אין פתרון לבעיית ל[...]ן כבהור", אומר ראש מיפלג־הנוער, רב־פקד אליהו לביא. „התנבה תחכה עד שיגיע לגיל ארבע־עשרה, ואז תגבור אותו בתוך כלוב, בבית־סוהר, כמו חיה".

(כתבה שלישית בסדרה)

ההון הזר נרתע מהספנות הישראלי[ת]

פרשת „החברה הימית להובלת פרי" פגעה קשות באמון הב[...] העולמיים — העוסקים במימון משק הספנות — בספנות הישראלית [...]

מאת שמעון רפפורט

ה ספנות הישראלית ספגה זעזוע חמור נו־סף בפרשת „החברה הימית להובלת פרי". הענף עתיר ההון יתקשה ב־עתיד עוד יותר לגייס הון בינ־לאומי למימוש חידוש צי ה־סוחר והרחבתו.

ענף הספנות זקוק יותר מכל ענף אחר לשוק ההון הבינלאומי בעורקיו. מחיר של אוניה חדשה עשרות מיליוני דולר. וחלק הארי של המימון הוא אשראי בנקאי לטווח ארוך. חברת ספנות הבו־נה אוניה חדשה נהנית מהסדרי אש־ראי לכ־8 שנים על כ־70—80 אחוז מ־מחיר האוניה במיתווכות המספנות ב־עולם קשורות בהסדרי התשלומים, די־בית ובמימון עם בנקים במכהים ה־מעניקים למזמין אשראי תמורת מש־כנתא על האוניה. אחר בחינה חוז־רת החכירה והתרשמות מיכולתה של הח־ברת הספנות לעמוד בתחייבויותיה.

מימון ספנות הוא ענף בנקאי מיו־חד, שלא כל בנק בקי בו. גורמי המימון המתמחים בענף זה יודעים היטב שענף הספנות הוא „עולם של גברים", עתיר סכויים אך גם עתיר סיכונים. אנשי ספנות אומרים, כי לעיתים קרובות שם־טוב שרכשה ל־עצמה חברת ספנות, תוך הקפדה על „כללי משחק" של גישה הוירה ו־רציניות, שוה הרבה יותר משורה ב־ספרים אופטימיים.

„החברה הימית להובלת פרי" היא חברה רב־לאומית, שעסקה פריטים על פני ארצות תבל וניסיקה חרגו בצבר להפעלה אוניות להובלת מי־נים. חלק הארי של רווחיה נבעו מ־עסקה תיווך ומכירת אניות, ולא מ־רווחי הובלת בימשגים בין נמלי ה־עולם.

אכן, אף שהיא רב־לאומית, זוהתה החברה עם ישראל בגלל נתוניות עבר מנהליה ומיקומו של מרכז התפעול בבית „רסקו" בחיפה. מילא ברגר ר־יעקב בוידור ידע לפמה לעצמם שם־טוב, שבעולם הספנות שווה הון תוצ־פה באשראי בנקאי בינלאומי. כאשר ניקלעו לקשיים וחיקפו חובותיהם הת־ערבה, התמקוה תלוה הלב. ספנית שלום. מן הסתם, גישת ההתנבוננות של החברה הוליה ל„רפיקות" לבי אצל כמה בנקאים בעולם הקונדים עם חברות ספנות ישראליות אחרות, ה־חיזקה את החלטתם של גורמי מימון אחרים לא להסתבך בעסקים עם ספ־נות ישראלית, שהיא מבילא „צפק חסי לבדי".

● נחיתות התחלתית

הספנות הישראלית נאלצת להתח־רות בספנות של מדינה יבית, ללא תמיכה ממשלתית, מעמדה נחיתות התחלתית. רב־חובל נעומה אשל, מנ־הל אגף הספנות במשרד התחבורה, הגדיר זאת כך: „אנחנו חייבים להיות הטובים ביותר — אחרת נבטל. אם שתי חברות ספנות בנויות בדרגת יעילות דומה — הפסיד הישראלית את העיסקה".

לאוניות ישראליות מגבלות שאין לאוניות המפליגות בדגל אחר. כל חברת ספנות זרה החוכרת אוניה יש־ראלית נוטלת על עצמה סיכון חשיפה ללחצים של מדינות ערב. לחצים אלה חמורים במיוחד כלפי חברות זרות שיש להן אינטרסים כלכליים בענף הובלת נפט ערבי — ורוב חברות הספנות הגדולות הן בעלות צי מי־כליות.

אוניות ישראליות מוגבלות בפעילות בינלאומיים לעצרות נמלים ערביים, ו־נמלים באסיה ואפריקה במדינות ש־אינן מקיימות יחסים עם ישראל. אר־צות הגוש המזרחי סגורות בפני סחר של ישראל. ועתה מתחזקת וריכבה הולריי־נפט־ערבי לענף מימון אוניות.

מאבקם של הימאים הישראליים ל־הבטחת פיצויים מוגדלים מהבנקים הנושים, לווה בכמה צעדים שהוסיפו נזקים לספנות הישראלית. בפרשת החודשים האחרונים הפגינו הימאים התאפקות בהצגת תביעותיהם, מתוך ידיעה שכל צעד שלהם יכול לגרום להפרת „האיזון העדין" שנוצר בין החברה הימית והבנקים הנושים, ה־איגודים הסתפקו בהפעלת לחצים „בעדינים", שלא בהרגלם. אפילו פ־זמן שצוותי אוניות לא קיבלו את שכרם חודשי־חודשיים אחר המועד.

מזכיר הסיבת קציני המכונה בא־גוד קציני הים, אדם בדיוק, המוכר לימאים ביכולתו „לדבר עם „צים" כ־בתחך קילומטרים בלי טלפון", הסתפק בהזכירות שקטות להנהלת „החברה הימית" בקשר למשכורות הימאים. הוא הסביר ש„הימאים לא יהיו אלה שיגרמו להתמוטטות החברה הימית". עמדה דומה נקטו מזכירי איגוד הימ־אים הדירוגים, מתוך תקווה שהנהלת החברה הימית תצליח איכשהו להחלץ מקשייה.

● „העכברים בורחים"

בכירוה הפומבית של „מגדרון קרי", אחת החדישות באוניות החברה הימית היתה את למיפגה ביניהם. „העכ־ברים בורחים, יש סכנה שהפסק סר בפ"" — הצריבי האיגודים והחלו ב־מאבק.

בתחילה, הציגו לנושים תביעה ל־תשלום משכורות לצוותים שבוהרי ל־לא כסף זה חודשיים ויותר. נציגיהם בלונדון ביקשו להפקיד לזכות ה־צוותים רק חצי מיליון דולר, אבל בתחירות התברר שאין כאן רק בעיה של הלנת־שכר.

בעקבות קונהלו נציגיהם בלונדון עם הנהלת אגודה והנהלים הרשים הצ־ביזה תמונה עגומה. „בנקרס טראסט" האמריקני הצהיר את כוונתו לבטל את האשכיה הישראלית לביטוח חוי־בותי. האיגודים גיבו לסכל כוונה זו בדרישה להפקדת ערבות בסך 1.8 מיליון דולר, אבל הנושים הרכבתו של כל פרעה.

„אילו רצו באמת להבטיח בהפעלת האוניות בדגל ישראל היו מפקידים את הערבות שלא היתה כוונה לפגישה אלא בעת העברת אוניות הקירור ל־דגל אחר", אמר שלמה אבירן, מזכיר הסיבת המשק באיגוד הדירוגים, ונציגם של האיגודים במו"מ עם הנושים ב־לונדון.

הבנקים החלו להוציא צווי עיקול על האוניות ברגע שסיימו לפרוק את מיטענן בנמלי היעד. הימאים החליטו לתפוס את האוניות לפני מכירתן, לבל יישארו ללא פיצוי אחרי שנות עבודה רבות, ויצאכרו להמתין ובן מטכד לסיום הליכים משפטיים לקבלת שכר הפרישה לקרנות שלא הופקדו על־ידי החברה הימית, שאף ניכתה מש־הכנסה במאות אלפי דולר משכר ימ־אים, אלא להעבירים לאוצר.

הימאים התכוננו למאבק ממושך ו־אפילו אלים. באוניות שניהספו לא התירו פריקת מיטען יקר ש[...] ו„פרסימון קור" סטתה פים[...] הולנד והפגנתה הרשמה לצב[...] הבית, בניגוד להוראות — צ[...] הקדים בספנות.

● מכה לתדמית

צעדים אלה הנחיתו מכה ל[...] של הספנות שלנו בעיני גורמ[...] בינלאומיים ועוררו חששות ש[...] לגורל השקעותיהם בצי הס[...] ישראלי. בנקאים אלה יחששו שבעתיים להיכנס לעסקות ו[...] ראל, לאור התקדים שנוצר. אין הם יכולים לממש את ה[...] על אוניה המשמשת כערבות ל[...] בלי להסתבך בהתדיינויות ע[...] ימאים כעבור למה שנקבע שנהגו על־ידי הצדדים.

איגודי הימאים אינם הולכ[...] גדולות בהצלחת המאבקים ש[...] ה„חברה הימית" לגייס ערבו[...] שלהיות שיאפשרו המשך ה[...] אוניות הקירור בדגל ישראל. קים בבציאה מקומות עבוד[...] הימאים שיפלטו. מוקדם א[...] כאשר הנושים ימכרו את[...] [...] כבר נתפסו ע[...] כיספס בנמלי בריטניה, י[...]

הערכות ראשונות הללו ש[...] נים שייפלטו מהחברה הי[...] באוניות אחרות. עתה הש[...] שרה ימית מצביעים שב[...] הלגי משרתים כ־270 קצי[...] שיוחלפו במרוצת הזמן ב[...] נים שיפוטרו מהחברה הימ[...]

רב חובל ישעיהו גרוסמ[...] הסיבה רבי החובלים באיגו[...] הים, הודש לעולם של „רבי[...] שיפוטרו בחברה הימית. כבר[...] אבכלה בקרב דרגות בכי[...] ומאשר יתהוסף לרשימת ה[...] כ־1/3 רבי חובלים חוזר[...] מכש להעסיקם. בעיה חמו[...] ההיה במציאת מקומות עבוד[...] קציני קירור. לימאים אלה[...] בעסקה באותר שאין לנו א[...] בצי הסוחר, ועתה שוקלים[...] פתיחת קורס להסבת קצינ[...] לקציני מכונה.

● בעיית אבטל[ה]

כבין כ־140 דירוגים [...] החברה הימית יקלטו [...] [...] עד כה אירנשו על ידי [...] ביקוש בצד ימאים ישרא[...] הכאר טרם נמצא פתרון.

איגודי הימאים מהוסים[...] במאבק לשיפור גישתה של [...] לספנות. הם אינם מאשימים[...] מבעלה על היסוסיה להפקיד[...] ל„חברה הימית", אבל קוב[...] הסדר מדיניות כוללת לעידוד[...] בצעד ראשון הם שוקלים ל[...] האיגוד בפני קבלת קציני ים [...] הכשרתם.

„אין סיבה להכשיר יורדי[...] ים כל עוד לא מונתה מד[...] כוללת כלפי הספנות", בטו[...] ציוק.

לדברי החברה הימית עדיין[...] סטיים בנבגים עם איגודי [...] בשהותו בלונדון חתם אנב[...] הסכם עם איגודי יורדי הים ה[...] שלפיו לא תוכל שום אוניה [...] „החברה הימית" שתימכר תח[...] „רגל־נחות" לעגון בנמלי [...] ישראל, והסכם זהה יחתם[...] עם איגודי יורדי ים גרמניה[...]

לורד
יצרני אפנה
דרך יפו־ת"א 34, טל. 824773

ידידינו,
הבאים עמנו בקשרי מסחר וקניינים לביגוד

מוזמנים לחזות בתצוגת תוצרתנו בתערוכת „פלאש" במלון „פאל" תל־אביב
חדרים 610 - 609
קומה 6
בימים 15.7.76 - 12

אנא ראו הזמנה זו כאישית.

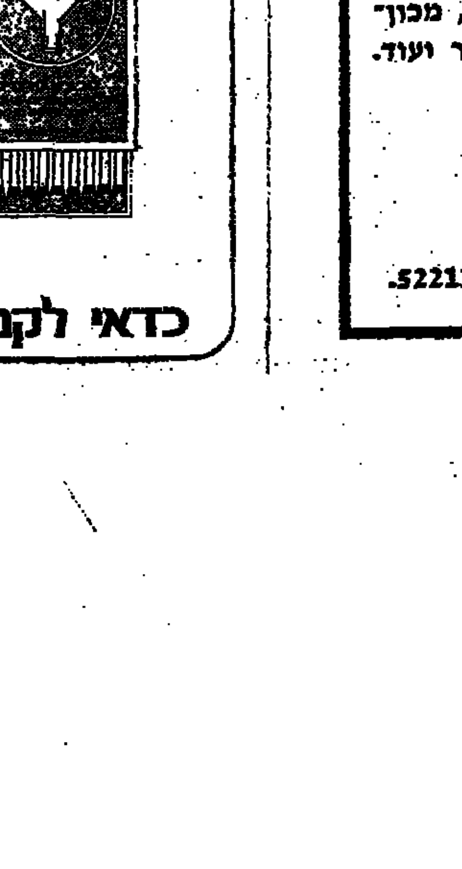

מבצע פרסים
חוליות פלסטיק

פרס ראשון 2000 ל"י במזומן
פרס שני 1000 ל"י במזומן
פרס שלישי 500 ל"י במזומן
100 אריזות שי־תמרוקי BOLDOOT, CARESSE מאות פרסים ממוצרי חוליות

המבצע בתוקף עד 30.8.76

כדאי לקנות מוצרי פלסטיק

בוא לנשום
את הנוף והנופש
צא ל„שלום" בירושלים!

לרשות אורחינו מכלול שרותי מלון 4 כוכבים: מזוג אוויר מלא, בריכת שחיה, סאונה, מכון־יופי, קפטריה, חדר טלוויזיה, פיאנו־בר ועוד.

— כשר —

להזמנת מקום נא לפנות:

מלון שלום

מח' ההזמנות, טל' 533131, 522112.

השעה ה־25

השעה ה־25 לא קיימת ב־24 שעות היממה ● אבל גם אם אתם עסוקים מעל לראש, תוכלו למצוא זמן פנוי ל„שעה ה־25" של „מעריב" — שעה של שעשועונים, חידונים ותשבצים, ריבועי־קסם וכתבי־סתר לכל בני־המשפחה, בכל יום ו' ו־ג'.

את הפתרונות, בצירוף החידונים — שלחו עד יום רביעי, 14 ביולי 1976, ל„שעה ה־25", „מעריב", ת.ד. 20044 תל־אביב

הזוכים בפרסים

- **זהה את עצמך:** שמעון צורי, רח' טשרניחובסקי 53 ירושלים — זכה ב־250 ל"י.
- **תשבץ 1016:** ארנון רביב, קבוצת חמדיה, ד.נ. בית־שאן — זכה בכיסא מתקפל.
- **הגיון פשוט:** דוד יפרח, רח' האלה 16 קרית־גת — זכה בסירה.

הפרסים ישלחו לזוכים בדואר.

פתרונות

פתרונות „השעה ה־25" מיום 2.7.76:

- **הגיון פשוט:** חבית א' הכילה 66 ליטר, וחבית ב' 30 ליטר.
- **תשבץ 1016:**

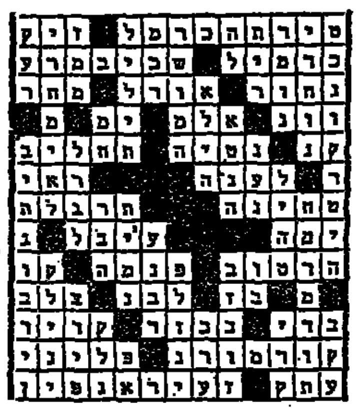

זהה את עצמך — הפרס 250 ל"י

תמונה זו צולמה השבוע. אם זהית את עצמך — אתה המוקף בעיגול — פנה למודיעין של „מעריב", ברחוב קרליבך 2 תל־אביב, ותזכה ב־250 ל"י. אל תשכח להביא תעודת זהות.

תשבץ 1017

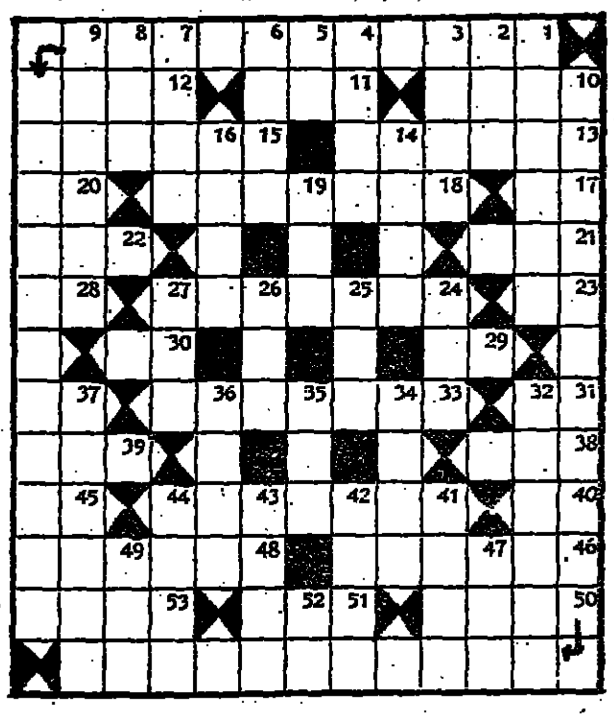

הפרס שיוגרל בין הפותרים — רדיו טרנזיסטור.

מאוזן: 1) בסוי שהוראתו: אל תגמול רעה למי שהיטיב עמך 10) סמנון באמנות ובספרות, אשר הגיע לשיאו במאה ה־17 11) הקריש שמתחת לשמנת 12) כינוי לענן נשא גשם 13) בהשאלה: כינוי לסגנון אמנותי מורכב ומצועצע 15) מושב בהרי ירושלים 17) כלי־כתיבה 18) אולם גדול, שתקרתו המקומרת נשענת על שתי שורות עמודים 20) כלי־חפירה 21) דיבור, אמירה 22) אבי עתניאל השופט 23) קינה, אבל 24) נוח למעוס 28) עצוב ונבוך 29) פרפר מזיק 30) אריג 31) אות הנצחון 33) משל למי שחזור מרירות ויגון, העלולים להביאו לידי מעשים נואשים 37) זקן 38) מחכמי המשנה 39) אבן טובה 40) דין 41) הורמון המכווץ את כלי הדם ומחזק את שרירי הלב 45) 11 בגימטריה 46) מין חלב חמוץ 48) התיעצויות, מחשבות 50) כהליץ 51) עיר בארץ 53) מדת לח ויבש.

מאונך: 1) נס ואכזרי 2) סופר אמריקני ממוצא יהודי (ש"מ) 3) בהשאלה: מגונן, מושתת 4) משקה 5) אות, סימן 6) ספן 7) צמח בעל ריח חריף, נענה 8) נטל, מטען 9) ברגמון 10) בהשאלה: בימי חירום אין הלב נתון לכתיבת דברי־פיוט 14) ספל, בזיך 16) החזרת אדם או דבר לאיתנו ולמצבו הקודם 19) מלך שכספירי 24) שק 25) תקווה, סכוי 26) חריץ או חור בקיר 27) שוא, אפס 32) ילדות 34) מין קוץ 35) בהשאלה: פחזן, מגרלב 36) בעל ותק 37) תכוה לסבול ולשאת דבר 41) טרקלין 42) אספלנית 43) בשר, בשר־הגוף 44) מלא מרירות ורוגז 47) ענבל 49) נהר במזרח הרחוק 52) כאן, במקום זה.

כפתרון יש לשלוח רק את שתי האימרות, המופיעות ב־1 מאוזן ו־10 מאונך.

הורוסקופ

(לשבוע שבין 9 ביולי ו־15 ביולי)

גדי — (21 בדצמבר — 19 בינואר)

בני מזל גדי מצטיינים בסדר המופתי שבו הם מנהלים את ענייניהם; אך יש דברים, שהם משאירים תלויים ועומדים. בשל אי־הבנה או עקב אי־הסכמה לשלם מחיר גבוה מכפי שנראה להם. נצל שבוע זה לסידור העניין הבלתי־מסוכם בחייך — לפני שיהיה מאוחר מדי; השבוע הבא יהיה מלא הפתעות ואירועים דרמאטיים.

דלי — (20 בינואר — 18 בפברואר)

לפעמים שרויים בני דלי במתח — שערם סומר ועורם נעשה חידודים, הם אינם יודעים מדוע. השבוע תחוש אולי במתיחות כזאת — יש לכך סיבה טובה: הזוויות החדה, שיוצרים הכוכבים השולטים בחייך, מעידה על שלותך. אל תנסה השבוע להתערב ביחסי האהבה או הידידות של מכריך.

דגים — (19 בפברואר — 20 במארס)

היזהר השבוע ממריבה ספשית עם אהוב־לבך. המזל לצידך עקרונית, בעיקר בנושאים החשובים. אך אם תיגרר לזוטות — אתה עלול לקלקל לעצמך חלק מהצלחותיך. דברים חדשים יקרו בשטח עבודתך ויחסי האהבה הקבועים שלך. ימי המפתח שלך הם שישי ושבת

טלה — (21 במארס — 20 באפריל)

לאחר תקופה ארוכה של שלווה ונחת, צפה לשטפון של אירועים. הזמן הרב שהקדשת לבית ולמשפחה, יוקדש עתה לבילויים והנאות. אל תיתפס לקוצר סבלנות בעבודתך. הכנסה נוספת בתחילת השבוע הבא תקל עליך לבלות כיאות. בנות טלה עשויות לפגוש בגבר מבוגר יותר בעל הון.

שור — (21 באפריל — 20 במאי)

ונוס — הכוכב השולט בחייך והמעניק לך את תכונות האמנות והאהבה המאפיינות אותך — משנה מקומו השבוע; והדבר עלול להשפיע על כל קשריך ויחסיך — בחיי־הנישואין, באהבה ובעבודה. לפחות מובטח לך שלא תשתעמם. גם מבחינה כספית יחולו שינויים. בנות שור: המזל יאיר לכן פנים בעיקר בעבודה, אך לא תצפו להערכה הראויה לכן.

תאומים — (21 במאי — 20 ביוני)

רצוי שבני תאומים ילבשו תמיד שני צבעים עזים יחדיו — והשבוע מתאימים הכוכבים לשילובים נועזים במיוחד. יום חמישי הוא היום שלך — בסס בו את קשריך וקבע בו את ראיונותיך. ביום שישי בקש את עזרתם של שותפים ובני־השפעה. יום ראשון מתאים לבילויים ולביקורים.

סרטן — (21 ביוני — 21 ביולי)

נשום עמוק וספור עד עשר לפני שתשלח כל רסן לרגשותיך השבוע. עניינים אישיים יהיו במרכז דאגותיך — ודעותיהם של אחרים, שלא יאחרו לבוא, לא יהיו לרוחך. אל תיתן ליחסיך עם חבר לעבודה לגלוש שוב לתחום אחר. בת סרטן: השמרי לך מדון־ז'ואנים, במיוחד אם את בחופשה.

אריה — (22 ביולי — 21 באוגוסט)

בשבועות האחרונים כלה עבודתך פעילות הקשורה לחדשות. תופעה זו מבשרת סרבות, הגם שעלולה היא להטיל עליך אחריות נוספת. המצב הכספי אינו מזהיר, וטוב תעשה אם תשקיע שעות נוספות עתה, כדי לחסוך כסף ולקנות לעצמך מתנת יום־הולדת. למזלך יכנס ונוס, כוכב האהבה והמזל, לשמי אריה באמצע השבוע

בתולה — (22 באוגוסט — 22 בספטמבר)

בני בתולה נמונים יהיו השבוע רגועים, שקטים, ובעלי שליטה עצמית. היעזר בצבעי הקיץ — בעיקר סגול בהיר ואפרפר־כסוף — כדי להיראות שלו ורגוע. פעילות מסויימת בשטח עבודתך אינה לרוחך. דאג, כדרכך, לאלה הראויים לכך ובוטחים בך.

מאזניים — (23 בספטמבר — 22 באוקטובר)

עליזותם של בני מאזנים נובעת מהשפעתו של ונוס — כוכב האהבה והמזל. השבוע כדאי לתכנן לטווח ארוך, אך יש להימנע מתוכניות פתאומיות ובלתי־מבוססות. תצליח בעבודה, אם תיזהר מחברים לעבודה ומן הממונים עליך

עקרב — (23 באוקטובר — 22 בנובמבר)

בני סרטן מרגישים טוב ביולי ויוצאים לנסיעות ארוכות. לבן־זוגך צפויה הפתעה, שתשפיע על חייך. השתמש במקרה כוח בשכל הישר ובנסיונך הרב — להדריך את בן־זוגך המבולבל. אמור לידיד תוקפני מה דעתך עליו. עודד חבר מדוכדך.

קשת — (23 בנובמבר — 20 בדצמבר)

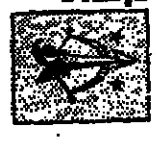

השבוע ירבו ההזדמנויות להרוויח עוד כסף — אך אולי תחסר לך היוזמה. נסה להיות רגוע, תרף השינויים המתחוללים בחייך. אם תשיג כסף נוסף — מוטב שתכניסו לחשבון החסכון שלך. העניינים החרקיים מתנהלים על מי־מנוחות. ימיך הטובים ביותר — חמישי ושישי.

קל וחומר

לילדים...לילדים...לילדים

וגם לכם — ילדים — הכין „קל וחומר" המון חידונים ושעשועונים ● ובין אלה שיפתרו אותם — יוגרלו פרסים גדולים

את הפתרונות, בצירוף החידונים, שלחו עד יום ד', 14.7.76, ל„קל וחומר", „מעריב" ת.ד. 20044 ת"א

הזוכים בפרסים

- **שחק אותי:** רחל גולדברג, שיכון דרום 4/6 צפת — זכתה בילקוט לבית־ספר.
- **אתר את האתר:** יצחק הוכמן, רח' הגפן 4 בני־ברק — זכה במערכת כלי־שרטוט.

הפרסים ישלחו לזוכים בדואר.

שחק אותי

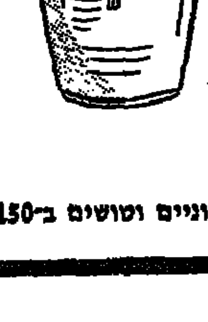

איך להעמיד נרור בכוס מים? הבעיה לא כל כך קשה, כפי שנראה במבט ראשון.

הפרס — עפרונות צבעוניים וטושים ב־150 ל"י.

פתרונות

פתרונות „קל וחומר" מ־2.7.76:

- **שקט מחשבים** — בעיגול הריק בשורה העליונה — 7, בשלושת העיגולים בשורה השניה (מימין לשמאל) — 5, 9, 1, בעיגול הריק בשורה התחתונה — 3.
- **אתר את האתר** — בתצלום מופיע קברו של בנימין זאב הרצל. הוא נמצא בהר במערבה של ירושלים, מול שכונת בית־וגן, 834 מטר מעל פני־הים. ההר הוא על שמו של הרצל, חוזה מדינת היהודים, אשר יום פטירתו חל בכ' בתמוז. ד"ר הרצל נפטר בווינה בשנת 1904; ובשנת 1949 הועלו עצמותיו ארצה ונטמנו בטקס ממלכתי מרשים בהר הזה, עליו משיאים עתה, מדי שנה, את משואות יום־העצמאות למדינת ישראל. סמוך לקברו, בכניסה לאתר, נמצא „מוזיאון הרצל", ובו תעודות, תצלומים, ספרים וחפצים להצגת חייו ופועלו של המנהיג הציוני. בהר מצויים עוד מספר קברים של אישים גדולים, ביניהם קברו של זאב ז'בוטינסקי. במורדות ההר — בית־העלמין הצבאי הראשי; ובנייני „יד ושם", להנצחת קורבנות הנאצים וחקר השואה.
- **שחק אותי** — ציור 1 מתאים לצללית ב', ציור 2 — צללית ג', ציור 3 — צללית ד', ציור 4 — צללית א'.

אתר את האתר

היכן נמצא המקום המופיע בתצלום? מה ידוע לכם עליו?

הפרס שיוגרל בין הפותרים — כדורסל אולימפי ב־200 לירות.

מוזמנים ... בתצוגת ... בתערוכת „פלאש" במלון „פאר" תל־אביב חדרים 609 - 610 קומה 6 בימים ...15.7.76

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

שבעה ימים של תקוות, חרדות ותפילות

(סוף מעמוד 24)

להבטיח לילדים ולשרה הבטחות. זה היה כנראה טפשי, בלתי אמין, כלעג פותנו. אין חוסן מפני הפחד. הוא כובש אותך, משתלט עליך. השאלה היא רק אם גם במצב כזה אתה מתפקד נכון, בשכל, בקור־רוח.

השקט שלנו, זאת ידעתי תהיה לו תרומה חשובה להרגעת המחבלים. זהו תנאי הכרחי, שלא יעשו שטויות.

נסיבות השבי שלנו חייבו התנהגות שקטה, באופקה מאוד. המחבלים היו כמותחים לא פחות מאתנו ושמתי לב, כי ברגע שהשקט הופר אצלנו, על־ידי התפרצות מכל סוג שהוא, הם נעשו מתוחים מאוד ומוכנים למעשי־שטות.

לא נדברנו, אבל בפינות שונות של האולם היו גברים נשים, שנצמדו אל הצורך לנהוג בשקט. הם השליטו שקט באזוריהם והיתה לכך חשיבות.

● „חשבתי כי ישראל תצטרך לשלם בונוס"

ואחר־כך נודע לנו תביעותיהם של החוטפים. ואתה ודאי תרצה לדעת מה הרגשתי ומה חשבתי בעניין זה. בבקשה: הנחת היסוד שלי, לאחר ניתוח ככל שידעתי השיגה, היתה, שאין לישראל, במקרה זה, אופציה צבאית. תודה לאל — טעיתי. ולכן הנחתי שבנסיבות אלו זהו קרב שישראל הפסידה, קרב — ולא מערכה. כמו במלחמת יום כיפור, חשבתי, שהפסדנו כמה קרבות בימים הראשונים ואחר־כך נערכנו להתקפת־נגד וניצחנו במערכה בנתון עצום.

הייתי משוכנע, שכדי להציל כמה עשרות ישראלים, גברים, נשים וילדים, תצטרך ישראל לשלם בונוס לחוטפים.

אילו היה המטוס נוחת בלוד, ואני אומר זאת בהכרה מלאה, לא כחוכמה שלאחר המעשה, אלא כך חשבתי באנטבה, אז עם כל הפחד וכל הסכנות וכל החרדה לגורל הילדים, הייתי אומר, אילו נשאלתי: „לא! לא לתת למחבלים שום בונוס! לפעול בכוחות צבאיים, אפילו אם המחיר יהיה כואב!" אבל באנטבה, חשבתי, אין ברירה, מפני שאי־אפשר לפעול בכוחות צבאיים.

רציתי לשמור על כבוד האדם ועל כבוד המשפחה. הייתי מוכן לעבור חקירות, עינויים — הכל. אבל היתה נדמית לי ההרגשה, שישראל תעשה הכל כדי לחלץ אותנו מידי המחבלים, אפילו אם תתחייב מכאן סטייה מדרכה. ואם זה יחייב לשחרר מחבלים, מבתי־כלא בישראל, לחרוק שיניים — ולשחרר. ולארוב להם, בכל מקום ולהגביר את פעולות הבטחון ולאסור על ישראלים לטוס לנמלי תעופה, כ־תחנות־ביניים ולהעלות את הקצינים על כל טיסה, שאפשר לפעול להר־לנטה בכוחות צבאיים.

האמנתי בזה, בכל לב האמנתי. וזה היה מקור של כוח. זה היה מבחן אישי גדול. נסיון־חיים נורא. לא יצאתי ממנו פחות ממה שציפיתי מעצמי, ממה שנדמיתי בעיני עצמי. אולי קצת יותר.

● סיפר על תכנית לחטוף את צ'רצ'יל...

— אולי תגלה, עזר, במסגרת ה־מגבלות, לספר על שתכבב האחרונה באנטבה ועל מבצע השחרור?

השעה היתה אחת עשרה בלילה, במוצאי־שבת. שרה ורון ועוד שניים שיחקו ברידג'. אני נמשכתי אל ספר פרוק, שמצאתי שם באולם־הכלא שלנו, באנגלית: „הנשר נחת", סי־פור על תוכנית, שכמעט התממשה, לחטוף את צ'רצ'יל, בשנת 1943, ב־פקודת היטלר ולהביאו לגרמניה. חס־רו לי עוד כמה עמודים אחרונים להשלמת הספר...

קורא על צ'רצ'יל — ומבחוץ שומע צרור של שניים־שלושה כדורים. ה־רף־שניה — עוד יריה בודדת. ה־רמתי ראש. ראיתי את החוטפים קופ־צים ממקומותיהם. אנחנו היינו ב־ירכתי האולם. לא היה לי מושג מה מתרחש ולא העליתי על דעתי כמה טעיתי בעניין האופציה הצבאית... חשבתי שמישהו מהחיילים האוגנדים שלם כדור. חששתי שמתרגשות עלינו צרות ותהיה כאן מהומה גדולה.

ממדי הזמן אבדו לי. אבל אני חושב שתוך שתי שניות העתקתי את המשפחה בזחילה לעבר השרותים. המרחק לא היה גדול. היה שם קיר לסוכך עלינו וחשבתי שמוטב לנו ל־היות מאחוריו. שכבנו שם. כמה זמן? איני יודע. בסדר־גודל של דקות. זה נראה כמו חמש שנים זה נמשך ונמשך.

בתוך הנהגל קרב רציני ביותר, עם כל סוגי הרעשים, היריות, ההתפוצצויות. לא החלפנו מלה. היתה שתיקה גמורה. לא ראיתי את המחב־לים.

● „שלום חבר'ה, בואו אתי נקח אתכם הביתה"

מישהו באולם התרומם קצת, צעק: „יש, יש, חיילים ישראליים, חיילים ישראליים..." ועד ששקלתי בדעתי כה פתאום האיש צועק שטויות כאלה, ראיתי נגד עיני אחד המראות ה־מרהיבים ביותר בימי חיי, אולי המרהיב מכולם: עמד לידנו חייל ישראלי ממוצא תימני, קטן, צנום, נושא קלצניקוב גדול ממנו בשני מספרים. הוא היה שקט, כאילו נזדמן כאן להזמין אותנו לכוסית משקה, ככה במקרה. הוא אמר: „שלום חבר'ה, הכל בסדר. קומו בשקט — בואו אתי. ניקח אתכם הביתה".

וזה היה נראה לנו לא־מציאותי ובלתי־אפשרי. ולא ידעתי בוודאות אם אני חולם או לא, הוזה בהקיץ או משתתף בדראמה לא־נורמאלית. אבל הקול השקט הזה היה כל־כך מרגיע, כל־כך פשוט, כל־כך לא־דראמטי, שקמנו והלכנו אחריו ל־מטוס ועלינו לתוכו בשקט — כמו שהוא ביקש...

כשהמראנו שאלו החיילים: „חב־ריה, למה אתם לא שרים? יש לכם עוד כמה קיים לשיר, עד שתגיעו ל...מס ערך מוסף" ואנחנו לא שרנו. אולי היינו המומים מדי. אולי עוד לא האמנו.

היתה לי הרגשה רעה, אחרי־כן: כאילו לא הבענו לחיילים מספיק הודה... כאילו לא שיתפנו אתם פעו־לה במתן ביטוי לשמחה, לאושר... הם באו להציל אותנו והיכנו את חייהם למעננו... ואנחנו... אדישים שכאלה...

● הופעותיו של אידי אמין

— איך התרשמת מהופעותיו של אידי אמין?

בכל פעם שבא אלינו — הופיע בלבוש אחר. פעם אזרחי, פעם במדי צנחן, פעם במדי חיל אויר, מגוון מאוד. ההרגשה היתה, שהאיש חמש את אלוהים בזקן וינצל את הזדמנות חייו לצבור את כל הפרסטיג'ה, את כל הפרסום העולמי האפשרי. הוא לא חסך שום מאמץ להשרות עלינו את התחושה, שהוא הגואל שלנו, שהוא מורת למעננו, שהוא רחום וטוב ו־אנשי חסד, ושהוא, „פילדמרשל דוקטור אידי אמין דאדא, הנשיא" יגרום לשחרורנו.

● האזנה? מילכוד? לא, סתם חוטי כביסה...

מיומנו של שרה: הצפיפות — מכבידה מאוד. היא יוצרת מתחים. חרושת השמועות מייצ־רת בקדחתנות פרושים וסיפורים והחלטות וסיכומים. פעם — ישראל נכנעה. פעם — ישראל מתעקשת. אני יכולה לישון. אין לי בגדים להחליף. המחבלים קמצנים נורא במתן היתרים ל־התרחץ — 29.6 — בוקר. כלום לא השתנה. מוכרחים לעשות משהו. סידרנו לנו לוחות ל־דמקה. כחיילים שימשו פקקים של בקבוקי השתיה. טוב שהקל־פים אתנו. משחקים ברידג'.

חרושת השמועות. האוגנדים מותחים חוטים בחוץ. לאורך. לרוחב. מה זה? סידורי האזנה לכל מלה שלנו — שמועה אחת. מכינים את השטח למילכוד ב־חומר־נפץ — „ידיעה" שניה. נכנס חייל אוגנדי: „סידרנו לכם חוטים בחוץ לתלות כביסה. כל אשה יכולה לכבס בשרותים ו־לתלות את הבגדים בחוץ".

איזו הקלה! לא מוקשים, לא האזנה, סתם חבלים לכביסה. יש בזה איזה גוון אנושי...

שרה מספרת: הניחו לנו לצאת לשרותים כדי לכבס ואחר־כך יכולנו לתלות את הבגדים הרטובים על החב־לים שנמתחו בחוץ. הניחו לילדים, ואחר־כך גם לנו, לצאת החוצה ל־שחק, להניע את האברים הקפואים מחוסר תנועה. הגבילו אותנו בשטח קטן. שיחקנו עם הילדים „תופשת", משחקי תנועה ומעגל. קופסת שימו־רים ריקה שימשה לילדים ככדורגל.

שיגרה. מצד אחד היא קצת מקלה, מצד שני היא מפחידה. הנה, עולם כמנהגו. אנחנו איזה קבוץ קטן, קצת רחוק מישראל, אוכלים ושותים וער־שים כביסה. משחקים עם הילדים. בלילה משחקים קלפים הולכים לי־שון. „חיים נורמאליים". למה שלא נשב כאן חודש, או חודשיים, או... ב־29.6 יצאתי בבוקר החוצה. הילדים השתובבו. להם יש כושר התגלות גבוה. אילו נגדתי עם אורח, שאינו בקי בנסיבות, באמת לא היה מבחין במה שונה משחקם של הילדים מ־משחק רגיל של שעת־בוקר. בפתח האולם ניצב לשמירה ה„קפטן" ה־גרמני שלנו. היתה מין תחושה של רפיון כללי במתח. ה„קפטן" חייך אלי. אזרתי עוז וניגשתי אליו, לא נזדרך. לא נמתח. שאלתי לגורל ה־מטען שלנו.

● שיחות עם המחבל הגרמני

הסביר, שהם מוכנים לתת לנו את המזוודות שלנו, אבל הן נמצאות בבטוס בתוך מיכלים מיוחדים ואין באנטבה הציוד, הדרוש לפרוק מיכ־לים כאלה. הוא שהה בזמן הזה בנימוסיות. השבתי: להפסיק? ללכת ממנו? משהו בחוות עודד אותי להמשיך בשיחה! אמרתי: „איך אתם יכו־לים להחזיק אותנו בתנאים כאלה, ללא מיטות, ללא שמיכות, בצפי־פות כזאת?" הוא שלף מיסה נייר ועט, רשם את כל הבקשות שלי: מזרנים, שמיכות, ומשרי־ניקוי לב־גדים, מבין, ניקוי יסודי של השרו־תים. הוא הבטיח לסדר, לטפל. אבל השליטה כבר לא היתה בידיו. הוא היה המנהיג רק במטוס. כאן היו הערבים ה„בוסים" והוא חייל, ה־ממלא את פקודותיהם.

האיש עניין אותי. הוא היה חידה בעיני. את הפלשתינאים יכולתי... ל־הבין, מנקודת־הראות שלהם. אבל הוא, גרמני, שעשה רושם של צעיר משכיל, נבון... שאלתי: „לכה אתה כאן?!" היסס לשניה קצרה, השיב באריכות. הוא מאמין בזכויות העם הפלשתיני. זהו עם אומלל, ללא מולדת. אין הוא יכול לחיות את חייו ולהיות אדיש לגורל העם הזה. הוא מוכרח לעזור להם. ולכן הוא כאן והוא מוכן לעשות הכל למען העם המסכן הזה.

אמרתי: „אולי אינך מכיר את ה־היסטוריה? קראת? למדת? כה היה ב־1948? איש לא רצה לוותר וכאשר החולט על החלוקה, היהודים לא היו מאושרים ממה שקבלו והערבים לא היו מאושרים. אבל אנחנו החלטנו להיות בשטח שהוקצב לנו ורצינו, באמת ובתמים, להיות בשלום עם מדינה ערבית, בשטח שהוקצה לה. הערבים, במקום לקבל זאת, התנפלו עלינו להשמיד אותנו, מכל העברים. אילו קמה אז מדינה ערבית, אז אפי־לו אם בהתחלה לא היה שלום בינה לבין ישראל היו בעיות לא־קלות בהרבעת־השנים, הנה היום, ב־1976, אחרי שלושים שנה, כבר היה סיכוי שנוכל לחיות יחד. אולי היינו מקימים פדראציה, אולי היה בא השלום. הם בחרו בדרך אחרת.

הוא האזין בתשומת־לב מרובה. מד־פעם היה משליך מבט מהיר, לראות מי נמצא בקרבתו. הגרמניה היתה קרובה אלינו ואני חושבת, שזה היה לו מקור לדאגה.

הוספתי: „נגיד שאתה ו„החזית" וכל שונאי ישראל בארצות ערב ובא־רצות אחרות, תצליחו להסל את ישראל, חלילה, והיהודים שישארו בחיים יתפזרו ברחבי־תבל, מה אתה תעשה? תחטוף מטוסים לעזור לעם היהודי לחזור למולדתו, או זה אתה עושה רק למען הפלשתינאים?"

● „אני מסכים שאתם צריכים מדינה"

אמר: „אני מסכים שאתם צריכים מדינה".

אמרתי: „אתה בעד קיום ישר־אל?"

הוא: „כן, בהחלט כן! אבל אני שתקום מדינה פלשתינאית ליד ה־מדינה שלכם, או שתהיה במדינה אחת משותפת לכם ולפלשתינאים".

אמרתי: „זה בניגוד להשקפתם של האנשים, שבשרותם אתה עומל ומסכן את עצמך! הם אינם מוכנים להכיר בכלל בעובדת קיומה של ישראל".

השיב: „אני לא דובר של החזית. יש לי דעות משלי..." הרכתי בגרול המלוכן: אנחנו מוכרחים פינה אחת בעולם, שהיא שלנו. אנחנו מוכרחים שתהיה לנו הארץ הקטנה הזאת. לנו אין ארץ אחרת ולאחרים יש כל־כך הרבה מדינות אחרות".

היתה שתיקה קצרה. הילדים הב־שיכו לשחק. הכל נראה כל־כך רגוע ושקט. כבר היה בדעתי לפנות ממנו, ללכת. אבל הוא רצה להמשיך ב־שיחה: „את ראית פעם מחנה של פליטים פלשתינאים? את ראית איך האנשים האלה חיים? ראית את הי־לדים שלהם?"

השבתי לו: ...אתה גם יודע למה הם חיים כך? אילו היו בעולם עוד מדינות יהודיות, מלבד ישראל, לא היתה שום בעייה ליהודים להיקלט בהן. היו קולטים אותנו מהר והופכים אותנו לאזרחים שווי־זכויות הדואגים לפרנסתנו ולמגורינו. אבל תראה, כה עשו כל ארצות ערב עם הפליטים הפלשתינאים! נשק למלחמה פולי־טית עשו מהם. הם לא קלטו אותם ולא נתנו להם זכויות של אזרחים ולא פתרו את בעיותיהם. אנחנו ראי־נו את הפליטים הפלשתינאים ברצועת עזה, כאשר נכנסנו לשם ב־1967. המצרים התייחסו אליהם כמו אל אזרחים מסוג ז', ולא כמו אל בני עמם"...

● „כולם רקציונרים. גם המצרים, גם הסורים"

הגרמני היה חוזר, נרגש... כן, הם כולם ריאקציונרים, ריאקציונרים! גם המצרים וגם הסורים. לא איכפת להם מבני עמם, הפליטים הפלש־תינאים...

אמרתי: „יש בספיק מקום במזרח־התיכון לכל העמים. אבל איך מה־גברים על שנאת־ההמון של הערבים כלפינו?"

כאן הוא אמר: יש לכם, באמת, ארץ יפה מאוד, יפה מאוד..."

שאלתי אותו אם ביקר אצלנו, והוא רק חייך.

למחרת היתה לנו עוד שיחה. היה לי הרושם, שהוא היה מעוניין לשוחח אתי. שוב יצאתי לתלות כבסים; כש־ראה אותי חייך אלי כאילו היינו כבר מכרים ותיקים. שאל לשלומי. אמר, כי העביר את רשימת הבקשות שלי לטיפול.

ושוב שוחחנו.

אמרתי לו: „סוף סוף הבעייה במזרח־התיכון תמצא את פתרונה. לא יתכן שמלחמה תימשך לנצח. מה תעשה אז? לאן אתה שייך?"

הוא במעט נעלב: „אני גרמני! אני אוהב את גרמניה שלי! לא גרמניה זאת. אני רוצה גרמניה אח־רת. אני חי במסתור. בבריחה מת־מדת. משטרת גרמניה מחפשת אחרי בקפידה. אני יודע שאגמור את חיי או בכדור בראש או בישיבה ממו־שכת מאוד בכלא. יש לי הרגשה שהשעה מתקרבת... זה יקרה ב־קרוב..."

אמרתי לו: „אתה בחור מבוגר. יש לך אינטליגנציה גבוהה. אתה איש צעיר. אילו היית לומד משהו מועיל, יכולת לשרת את האנושות ואת הערכים שלה ביתר־הצלחה מא־שר בחטיפת מטוסים. אתה חי במסג־רת, שבה אתה משחית את מוחך לשווא".

אמר, כמתנצל: „למדתי הרבה. למרות שאני צעיר..."

„אולי, אמרתי, אבל אתה מבזבז את עצמך ואינך מנוצל כראוי".

הוא שתק.

● בפעם הראשונה הבנתי את השואה

שאלתי: „אמור לי, בבקשה, את האמת, איזו הרגשה יש לך לעמוד מול נשים וילדים משחקים, כברגע זה, עם תת מקלע דרוך? אם אתה מוכרח להלחם נגדנו, יש לנו חיילים. מדוע אינך נלחם נגד חיילינו?"

הוא השפיל את מבטו: „תאמיני לי שיש לי הרגשה רעה, רעה מאוד... לעמוד כך מול הילדים ושלך..."

מיומנה של שרה: כל השנים לא הבנתי את השואה. שנה אחרי שנה אני חוזרת וקוראת מה שמתפרסם בנושא הזה ואני רואה את הסרטים ומאזינה שוב לעדויות המחרידות — ולא הבנ־תי: אבל מדוע היהודים נכנסו בשלוות־נפש למרחצאות הגזים? מדוע הלכו כצאן מובל לטבח, כאשר כבר לא היה להם מה ל־הפסיד? היה דרוש לי הסיוט ה־זה באנטבה כדי להבין. עכשיו, רק עכשיו — אני מ ב י נ ה: קל להונות אנשים, שבכל־כך רוצים ל ח י ו ת. הם, היהודים בשואה לא ידעו מה הגורל שזימנו להם והאמינו לשקרים בדבר מתנות העבודה ותמקלחות. קל היה ל־הונות גם אותנו. הגרמניה היתה חיה רעה. מתוסכלת כאדם וגם כ א ש ה. אבל היא היתה ה־ פ ח ו ת מסוכנת. מפני שהיתה באופן גלוי מה שהיתה ולא לב־שה מסכה. איתה לא היה עולה בדעתי לשוחח. היא היתה ה־אויב הידוע.

הגרמני נקש דרכי־נועם. הוא היה האויב הנסתר, המעמיד פ־נים, המפתה, שקורבנותיו יתנו אמון בכוונותיו הטובות. הוא היה כל כך שקט, כל כך נעים, כל כך מתרצה — שאני תפשתי את עצמי אחרי השיחות אתו, כאשמת על ידי עצמי: את הא־מנת לו? הוא הצליח להונות אותך!

אילו הוא אמר לצעוד בכיוון מסוים, ששם היו מצפים לנו חבריו עם מכונות יריה, מוכ־נים לקטול אותנו — היינו הו־לכים. מפני שהוא ידע לחייך ו־להעמיד פנים, הוא לא פסח על אף הזדמנות לחזור לנו: „אתם אינכם אשמים. אתם בסדר. לא יקרה לכם כלום. אל תדאגו. ה־ממשלה שלכם תסכים לחילופין ואתם תסעו הביתה".

ומפני שכל־כך רצינו להאמין, שהוא שונה מאחרים, טוב מאח־רים, נוח מאחרים — האמנו לו. נוח להאמין במשהו. אילו הענ־יין לא היה נגמר כפי שנגמר, לא היה איש צריך לדחוק ב„גרמני הטוב" לרוקן על ילדינו ועלינו את כל המחסניות שלו, או ל־פוצץ אותנו ברימונים או להפ־עיל את חומר הנפץ הממלכד.

בפעם הראשונה הבנתי את ה־שואה.

● „קופת חולים" של הרופא הלובי

יום אחד פתחו לנו קופת־חולים: בא רופא מלוב, סימפאטי מאוד. היינו נכנסים אליו לפי התור. רשם תרו־פות. היה שולח אותן לאולם מבית־החולים. יודעי דבר אפילו זיהו את התרופות כמשובחות, ממפעלים ב־אירופה ובקנדה. הנה, עוד מגד ל־שיגרה: גם קופת־חולים כבר יש לנו... הכושים מאוגנדה משתפרים: כבר מביאים לנו את האוכל יותר מסודר, יותר נקי, אפילו כעט יותר מגוון... וכאשר הרופא הלובי מחלק את הכדורים נגד מאלריה, הוא אומר לכל אחד: „לקחת שניים לשבוע, שניים לשבוע..." כמה כדורים כאלה נבלע כאן? כמה קבוצות של שיגרה כזאת נחייה כאן? אולי כדאי לב־חור „ועד של מתיישבים", שייצג אותנו ויטען למעננו וידרוש ספרים, מחברות, מלאכת־יד, קברי דואר, טלוויזיה...

שיגרה. אנשים מתפללים. מניחים תפילין. עוד במטוס, לאחר החטיפה, עבר יהודי דתי מפאריס, חילק לכל הפילין. גם גויים, שלא ידעו לפני־כן התחילו להניח תפילין. המשיכו בכך גם באולם־השבי. קינאתי בהם. נורא קינאתי. הלא אי־אפשר להתחיל ל־האמין רק בעת־מצוקה. זה צריך להיות קיים כל הזמן. וכאשר ראיתי את היהודים המאמינים מתפללים ל־אלוהים, היתה נסוכה על פניהם מין רגיעה כזאת. להם היה על מה לס־מוך. כשהו שמתרץ לשלום הזה, מעבר למה שאני מכירה. אנו היינו כאילו כבודדים, מופקרים לגורלנו.

● ההפרדה: „שלא יהיה כל כך צפוף"

שיגרה. הבורות־הבורות. כבחקים, מלהגים. מספרים בדיחות. ציציל אפי־לו אהבות חדשות...

ב־30.6 — נשברה השיגרה: הפרי־דו את הישראלים מכל יתר הנוסעים. עכשיו כבר ברור שאנחנו אינם בני־אדם ככל האחרים. לנו — גורלנו שלנו. הגרמני, דווקא הוא, נכנס לפ־נה־ערב לאולם־השבי ובראשה הצק־כה ההבדל שלו הסביר: מפרי־דים, אבל לא בגלל הלאומיות, אין שום קשר בינה לבין ההפרדה. אני אקרא שמות ומי שישמע את שמו, יקום ויילך לאולם השני, שפתחנו רק לשם נוחות, שלא יהיה לכם כל־כך צפוף, באמת, בלי קשר ללאומיות".

עוזי ורון ובני ואני שוב נלחצים אחד אל השני. כן לאומיות, לא לאומיות, רק שלא יפרידו בינינו, רק לא זה! והוא שוב, הגרמני, עם רשימה של החטופים ומתחיל לקרוא שמות של הנוסעים, ה„מבקרה", „לגב־ר בבקרה", הוא מקריא רק שמות של ישראלים, „בלי שום קשר ל־לאומיות". והישראלים — אפילו „עוזרים" לו, ובצדק: קוראים בש־מו של גבר ישראלי, מיד קופצים אשתו וילדיו ותובעים ללכת אתו לאולם השני ו„הגרמני הטוב" מחייך ו„פרשה", כאילו לא זו היתה הכוונה מלכתחילה.

כל הישראלים — לחדר השני. אבל לא סתם. לא לעבור דרך דלת פתו־חה, להשפיל. בין האולם הקודם לבין החדש — קיר משותף. הורידו מחיצת זיקט, נוצר חור למעבר, אפ־שר לעבור בקומה זקופה. אבל המח־בלים התקינו שם כין מחסום, ב־צורת ואזת. האגבליה מי המעבר הפנוי הוא נמוך מאוד. ניצב עם מחבל ערבי, תמוש חדרך. הגרמני קורא את השמות ברמקול וכל ה־שומע את שמו מתקרב אל המעבר, מהסס שניה, וזוחל כתהה לפי. ה־גרמניה מחליפה את הערבי כשומרת ליד המעבר החדש. קשוחה. רעה. רק הגו לה הזדמנות. מחמת ההתרגשות שלאחר ההפרדה, זקוקים רבים מאתנו לשרותים. צריך לבקש מהגרמניה רשות ללכת לשרותים של החדר הקודם, כי בחדש אין שרותים. היא מחייכת באריסיות ומורה על המי — לזחול, שוב לזחול. וכך אנו זוחלים, הלוך ושוב, הלוך ושוב.

● אידי אמין: „אם תחזרו הביתה"...

בערב, לאחר ההפרדה, שוב פקד אותנו בביקורו אידי אמין. רק הס־פיק להגיד שלום בעברית, פרץ רעם של מחיאות כפיים. לא הרגשתי בנוח, בגלל התגובה הזאת...

באולם החדש לא היו כורסות אלא ספסלים ישנים, חלקם מתפרקים, שנעקרו מתוך מטוסים. ביקשנו להעביר כמה כורסות ומזרנים מאולמנו הישן — והותר לנו. בחור דתי נפלא, צקי־בא, התחיל לארגן למי לתת מזרן או כורסה. הערבי הגבוה, המשופם והעצבני היכה אותו חזק בעורפו.

בלילה היתה לנו התקפת ברחש לא נורמאלית, הם נכנסו לאוזניים ולעי־ניים ולכל מקום. ביקשתי מהגרמני שירסס. הוא, בקולו הנעים, הסביר שאינם עוקצים, הלא רק סתם מטרי־דים מעט ואין שום סיבה לדאוג...

באותו לילה הכרנו עד תוויה: אשה צרפתייה, דעתה נטרפה עליה, כל הלילה בקעו מאולם־השבי הקודם שלנו זעקות־אימה מטריפות־דעת. פ־תאום, שתיפגע יכולת העמידה של אחרים ויתרפו לפאניקה.

מן היומן: אין לי עוד כו־חות. אפילו לכתוב קשה לי. אני מסתכלת בילדי ומתפללת... ב־מלים שלי... שרק יצאו שלמים בנפש וברוחם מהסיוט הזה. אי־די אמין חוזר ומופיע: „לא עצ־מתי עין הלילה. אני עושה ל־מענכם הכל. אבל הממשלה של־כם עדיין לא נענתה. אני לא יכול לעשות כלום. אני כבול, עד ש־תיענה בחיוב. אתם בשליטת ה־מחבלים. אם תחזרו הביתה, הפ־עלו למען השלום". אם ה„אם" הזה הרג אותנו.

שאל מה חסר לנו. אמרנו: מז־רנים ושמיכות. בערב הגיעו עש־רות מזרנים חדשים, עטופי ני־לון, שמיכות חדשות, מגבות נק־יות.

ביום חמישי בלילה מודיע לנו הקפטן הצרפתי, שממשלת יש־ראל הסכימה לשחרר מחבלים. השמחה גדולה. חלק אינו מא־מין. בבוקר יום ששי הופיע שוב אמין והודיע, שישראל לא הס־

כימה לתנאים והוא לא עזר לנו. הוא סיפר ש הקיפו את הבניין בחת דרשו מהחיילים של ואיימו לפוצץ את הבנ

● שיחה עם מחבל ערבי

באותה שעה כבר חזרנו אולם הראשון. התפנה שם אחר שהוחררו נוסעים רבים ראלים, כמובן. באולם הזה שיחה עם אחד המחבלים הוא רכן, תפש אותי בכת ידידות, ושאל: „איפה אמרתי: „בישראל". סיפ נולד במלשתין וזהו שם הגויות דבה, במקומות ש ועסקים שונים. שאל: לדת? השבתי: „מה, אתה כאסור להציג לאשה שאלה התפתח ויכוח על מעלות „אתם הרגתם שם את ה כם. לא היה עולה על ד בהם. לכה עשיתם זאת הסברתי לו מדוע אין להכנע לטרור ולסחיטה. כעולה היא בארץ ואילו רחוקה...

הוא אמר: „את ואני ארץ. היא שלנו. אנחנו בארץ ולא כל הפולים ה הבאתם. היא לא שלהם...

טענתי: „אבל לאן אלך? שלי? זו הארץ שלה כמו שלי".

„רק שלך? שאל, שלי אני נולדת בה זו?"

רון חלה ביום ששי. הרופא הלובי הביא הזמן רון ישן. רק שלא העבירו לבית־החולים רידה בינינו...

ביום ששי שוב הופיע לא שונא אתכם. למה כך ראל בעתונים, שאני שו ראל? אתם תהיו ההוכחה אני לא שונא אתכם. אנ כאוריניציט. אני בטרח את הנשיאות של ארגון ריקה. אחר־כך אבוא וא בעדכם..."

הוא חזר בסבת מאתו אלינו: „הבעיה עדיין אבל יש התקדמות במ נקבל הודעה נוספת". זה היתה, שהעניין, למעשה ישנה הסכמה של ישראל רוצה להביא בבוקר מחר נות ולהכין את ההצגה

עשרות פעמים הוא חוז בודקה ברלב — וביקש כמה טוב הייתי אליכם איך דאגתי לכם".

שאלתי את הגרמני: „ שישראל תיאות לשחרר חבלים?" ענה: „לא, מתהדרים..."

● „ואם ישראל תשחרר את המחבלים, הישחררו אותנו?"...

העיקה עלי השאלה: תביא לכאן, בהתאם לד המחבלים שתשחרר, מי ש פים שלנו ישחררו אותנו על כך את הגרמני. הוא שנשחרר אתכם. אנחנו פליי. (משחק־הוגן) אמ משחק הוגן בהחיטה כמוסר. „צריך להבדיל בין הזו טרור על סידור העניין..."

יבשבת בלילה הלכנו לי

בני: אבל אני אמרתי בשבת בצהריים, שבלילה אנשי צה"ל לשחרר אותנו. צחקו... סתם בא לי לה מנתי בזה... אמרו לי: מה הרחוק מישראל לאוגנד מרוני: „בטח שאני יודע. היה כל־כך רחוק, היה כבר מזמן."

שרה: כך שכבנו בשרו על בני, כטמינה את הר ועוזי על רון, הבטור ש התפלל...

בני: תפילה שאני בע ברתי, „תפילת אוגנדה". לא זוכר את המלים המדוי שהיו... שאלוהים, אלוהים, א ממך, אולי באמת בא חיי או עכשיו, ברגע האחרון, לו לה, אלוהים, אני מבקש ממ

שרה: ואחר־כך הבחור ה זה, החייל הקטן עם הקלש גדול, בא לקחת אותנו הלכ כה, רצנו מהר מאוד. יד בידי; ורציתי להודות לחייל להם... ולא יצאה מלה מפו לום... הלם...

רון: אבא נפלה על בטו וסומאלי ושניהם לא ידענו בהנו.

שרה: עוד חיפש כל ה וזעקה שארם א־שית, וכשמצ משמחה...

בני: בלילה הראשון בבית להרדם, בגלל החלומות. לא לחלום על זה... אבל בל חלמתי כלום...

רון: ישנתי 13 שעות ביום שוך בבית ועוד 10 ביום ה ולא חלמתי כלום... כאילו גם החלומות...

בני: רק שלא יבואו יותר

דב גולדשי

רצ התנועה לזכויות האזרח

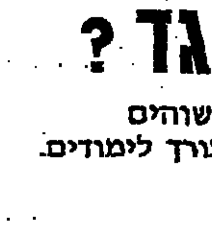

האם אתה יודע ? -

למה הוא מתנגד ?

למתן זכות הצבעה לישראלים השוהים בחו"ל בשליחות, בתפקיד או לצורך לימודים.

ר"צ הגישה הצעת חוק

הכנסת העבירה לועדה
יו"ר הנהלת הסוכנות תומך
ועד עובדי משרד החוץ דורש
ארגוני הסטודנטים בחו"ל זועקים

שר הפנים (המפד"ל) מתנגד

וחברו למפלגה יו"ר ועדת החוקה ז. ורהפטיג מטרפד אולי משום שהם חוששים כי בחו"ל קשה יותר „להשפיע" על הבוחרים

אנחנו כאן
ממשיכים יום יום להיאבק לחברה מתוקנת

להתפקדות לתנועה לזכויות האזרח, הלטנק פנ.ת.א.
☐ מעוניין בהצעת החוק

בוא אתנו לשינוי פני המדינה

דירות ריקות

להשכרה בשכ"ה:
1. 2 חדרים, קומה ב' עם טלפון בסביבות פינסקר/מוגרבי.
2. 2 חדרים, קומה ב' עם טלפון בסביבות בן־יהודה/גורדון.
3. 3 חדרים, קומה ב' עם טלפון ומיזוג אויר בסביבות בן־יהודה/גורדון.
4. 4½ חדרים, קומה 6, עם 3 קווי טלפון וטלקס מנוח־אביבים.

להשכרה ברמת־גן:
1. 2 חדרים, קומה ג' בסביבות השופטים/שדי חן.
2. 3 חדרים, קומה ב' בסביבות טשה"ה/דרך פתח־תקוה.

ח. ברגד בע"מ
רח' זמנהוף 9, תל־אביב
טל. 223224/5
(בין 9 עד 19)

למכירה
מלגזה
„טאומוטורי" 1½ טון
לאחר שיפוץ כללי
טל. 04-988805
טל. בבית 04-728146

מסמך

פקידים סובייטיים בכירים בשיחה עם פעילי עליה

אם יש לנו שני מומחים לפילוסופיה סינית עתיקה – הניתן להם לצאת?

הטענה הבסיסית של שלטונות מוסקווה: כל הרוצים לצאת — יוצאים, פרט לבעלי „סודות" ומי שהוריו מתנגדים ליציאתו ✶ פעילי העליה הביעו אכזבה

אברהם תידוש

עיתים רחוקות מז־ליח יהודי המבקש לצאת מבריה"מ ו־נענה בסירוב, להיפגש אל־פנים עם פקיד בעל ... גבוהה ומעמד, היכול ...יר לו את סיבות מניעת ואת מדיניות ההגירה ה"מ בכלל. פגישה של ...זת יהודית, המייצגת מ־משפחות של „מסורבים" ...קידים סובייטיים בכירים ...ירה עוד יותר.

הפגישות הנדירות הללו נער־... לפני כמה חודשים, ב־16 בפברואר ורישום תוכנה הגיע לארץ ...אחרונה. שני הפקידים הסוב־... הבכירים ביותר בתחום ההגירה ... מחלקה המינהל של הוועד של המפלגה הקומוניסטית של ...מועצות אלכסיי איוהנוב, ו־... מינהל לאשרות ולרישום זרים ...בימיר ז. אובידין — התדיינו ...וזכה עם כמלות על שיטה, המייצגים את היהודים הגל־... לפגן זכותם לעלות לישראל. ...שיח שבין היהודים. למשל, ...זה, הצלו בשיחה (אם כי ה־... לא קיבלו תשובות מספקות ...לחותם) — ומכאן חשיבותה. ...ששת עברי המשלחת:

...יולי קושרובסקי, בן 35, מהנדס־... במוסקווה, שביקש אשרת־יציאה ...לפני חמש שנים.

...ולדימיר סלפאק, מהפעילים הבול־... של תנועת העליה בבריה"מ; ...מבקשי העליה בבריה"מ. המח־...בר יותר מ־6 שנים לאשרה, כבן 49.

ויטאלי רובין, מומחה לפילוסו־פיה סינית, בעל שם עולמי, כבן 52, ...חודש שעבר לישראל.

...אנאטולי שאראנסקי, מתמטי־...קאי, הנאבק זה כמה שנים ...העליה. אשתו — בישראל.

...מארק אזבל, פרופסור למתמטי־קה ופיזיקה, כבן 46, בקש אשרת ...ב־1971. בנו חי בישראל.

...ולדימיר לאזארים, מפעילי ה־...עולים במוסקווה.

— לקט מן השיחה:

...בסקי: מה המניעים הכלליים ...לתת אשרות יציאה מברית־...ה לישראל?

...וב: קודם כל רצוני לומר, כי ...המוחלט של המבקשים לצאת ...9 אחוזים — כבר יצאו. בשעה ...בשאלה זו אנו נוהגים על ...קים הסובייטיים, על פי העקרו־...מבוססים עליהם מסמכים בינ־...ים שבריה"מ הצטרפה אליהם, ...ל פי האינטרסים של המדינה. ...מבוססים הסירובים בעיקר על ...אלה:

● **לפי „שיקול המשטר"**

...שיקולים של המשטר — אם ...היה קשור פעם במוסד העוסק ...ת סודיות או הקשור במידע ...יהיה זה מכשול לפני יציאתו. ...אין זה מכשול לצמיתות; תקו־...לפות, מידע מתיישן, והאנשים ...

...תביעות חמריות של הורים או ...רשות הוכאיות למזונות. אנו ...להתחשב גם ביחסם של הור־...ל יציאת בניהם, כי אין אנו ...לנהוג על פי שיקולים כל־...בלבד. לעתים קרובות יקרה ...אינם יכולים להשלים מבחינה ...עם יציאת בניהם.

...רים: מה הנוהל לקביעת ש־...סודיות? היש תקופות מוגדרות ...קף הסודיות, ואם כן, כלום הן ...בשיעור הסיווג הבטחוני של ...?

...וב: בכל מקרה מולים הנוהד ...שבמצבר מסוים די בתקופה ...ת לביטול ההוראות של המשמר ...למוכחה מסוים.

...ין: לאדם, המבקש אשרת הגי־...וסרים את הסירוב אחרי בירור ...הסודיות שלו. מדוע, איפוא, ...יוסר לומר לו מה התקופה ה־...ואלית של תוקף הסירוב, כדי ...מראש מתי יוכל לעזוב את ...?

...הנוב: לא, תקופת התוקף של ...ת המשטר לא ישודעו. בשאים ...ול לא היו סודיים, יכולים להיות ...היום, ולהיפך. יכול להיות ...שאדם עבר בו, ישוחו כתחים ...

...: כלום פירוש הדבר שאדם, ...לם לא היה לו קשר לבידע ...יקבל סירוב רק משום האפשרות ...ם המתקן שלו יהיה סודי ביום ...? למשל, ב־1939 לא היה ...האורניום בגדר סוד כלל, ו־...מקץ 20 שנה נהפך לסוד מדינה ...בבילה.

● **לא „כללים פורמליים"**

...הנוב: כן, באופן עקרוני ייתכן ...בזה, וייתכן גם מצב הפוך ב־...ה, לא נעכב אדם בשל סיווג ...סודי, אם יתברר לנו בפרוטוקול ...אם כי המפעל שמדובר בו סוד ...דה. בדרך כלל אני נוהגים ...מקרה לא לפי כללים פורמליים, ...לפי האינטרסים של המדינה.

רובין: אבל איך אפשר לעכב אל־פים במצב של חוסר כל בהירות ו־שלילת זכויות אלמנטריות, משום אינ־טרסים של המדינה?

איוואנוב: מדוע אתה מדבר על אלפים?

רובין: גם לפי הנתונים שלכם — 1.6 אחוז מ־120 אלף — ישנם אל־פים...

קושרובסקי: היש אילו הנחיות, תקנות או מסמכים חוקיים, הקובעים את התקופה האפשרית של סירוב מ־טעמי בטחון? האפשר לקנות לפרסום כאלה?

איוהנוב: לא, אין הנחיות כאלה ולא יהיו. אי־אפשר לערוך אותן, כיוון שבכל מקרה מחליטים באופן אינדיווידואלי.

שאראנסקי: הנסיון מלמד כי המק־רים של העדר הסכמת ההורים, הם אותם מקרים שההורים אינם מקיימים שום מגע עם בניהם ומסרבים להי־פגש אתם כדי לדון בעניין. התכנים לשכת „אוביר" (במשרד הפנים), לקבל בקשות בלעדי הסכמת ההורים בכתב, אבל בצירוף מסמכים המעידים בידי עסדיון המעידים, שלהורים אין תביעות חמריות מבניהם?

אובידין: לא, לא יקבלו.

אזבל: נראה לנו, שבשני הסוגים האמורים כדאי לשמוע את שני ה־צדדים כאשר באים להכריע...

רובין: לא באנו לכאן להון בבק־רים הספציפיים שלנו, אבל רוצה אני להזכיר את הסירוב שקיבלתי כהוכחה המוכיחה כי הסיבות לסירוב אינן מצ־טמצמות בשני הסוגים שהוזכרו. אני מומחה לפילוסופיה סינית עתיקה, ו־סירבו לי מכיון שאני „מומחה בעל חשיבות".

● **שירות בצבא כ...כדורגלן...**

איוהנוב: עלינו להביא בחשבון ת־מיד את האינטרסים של המדינה. למשל, אם יש שני מומחים לפילו־סופיה סינית עתיקה, כלום נוכל לה־ניח לשניהם לצאת? או אם כ־70 אחוזים מן הרופאים שבמרפאה יהו־דים, וכולם ירצו להגר בבת־אחת — הנוכל להניח לכולם לצאת?

אזבל: בראשיה הייתה אמרת שלפי הנתונים שלכם נענו בסירוב רק 1.6 אחוזים מכל מגישי הבקשות. אבל אם נדבר על בעלי תארים אוניבר־סיטאיים יגיע שעור הסירובים ל־10 עד 15 אחוזים, ואצל בעלי תארים במדעי הטבע, מן הסתם יגיע ל־25 עד 30 אחוזים. מה אתה יכול לומר בענין זה?

איוהנוב: אינני יודע דבר על סטטיסטיקה כזאת. כל המבקשים לצאת יוצאים בסופו של דבר.

שאראנסקי: לקראת פגישה זו שאל־נו 500 משפחות של מקבלי סירובים, מה היו נימוקי הסירוב. יותר ממח־ציתם אמרו, שסרבו להן מסיבות שו־נות מאלה שמנית. רבים נענו בסירוב בגלל שירותם בצבא בעבר.

איוהנוב: ובכן, זה מהות הסודיות.

שאראנסקי: נכון, אבל רבים מן ה־אנשים האלה מעולם לא התמו על מסמך המאשר את הסיווג הבטחוני שלהם. למשל, זכר מסקר (ממוסקווה) שירת בצבא לפני שמונה שנים — כשחקן כדורגל... יותר מ־20 מש־פחות יהודיות מלרגט (כמעט בלי השכלה) נענו בסירוב משום ש„אין הדבר תואם"... יש אנשים שקם סהם בני ערובה — בני משפחות של „לא־חוזרים" — אנשים שקרוביהם עזבו את ברית־המועצות לפני שנים רבות בשאר במפרב.

איוהנוב: כמובן, אין אנו יכולים להניח לצאת מן הארץ לאנשים ש־קרוביהם עוסקים בפעילות אנטי־סובייטית בקרבם.

שאראנסקי: במקרים רבים לא ניתן שום נימוק כלל. אפילו בניה שהדבר נובע מרשלנות או משרירות של פקידים מקומיים, עדיין הוא מכתים את פני מדיניות ההגירה ואת הת־אמתה לעקרונות ההומניסטיים ולנור־מות הבינלאומיות שדברת עליהם ב־פתח דבריך. כל זה מלמד, שיש צורך בחוק־הגירה, שיסדיר את הנהלים ב־אופן שלא יאפשר סירובים שרירותיים.

● **חובה לשרת בצבא**

איוהנוב: יש לנו חוקים, ואנו פוע־לים על פיהם.

קושרובסקי: אילו שינויים נעשו ב־נוהל של הגשת בקשות להגירה?

אובידין: אנו דורשים כעת רק אישור ממקום העבודה, ולא המלצה.

סלפאק: שמענו על כמה מקרים שנתגברו, שקשה יותר להשיג אישור כזה מאשר המלצה... למעשה פירוש הדבר, שבמקרים רבים צריך אדם להתפטר מעבודתו לפני שהוא מבקש אשרת הגירה.

אובידין: במקרים כאלה יכולים ה־אנשים להגיש אישור ממקום העבודה, אחרי בדיקת בקשתם.

שאראנסקי: עד עכשיו לא היה אפשר. היכולים יהודים להסתמך על דבריך, במקרים שלשכת „אוביר" תס־רב לקבל את מסמכיהם בלעדי איש־ור כזה?

אובידין: כן.

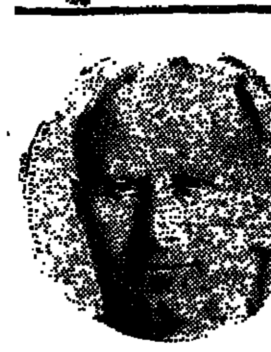

מארק אזבל
סעיף באמנת הלסינקי...

וולאדימיר סלפאק
כמה זמן אורך הסירוב?

יולי קושרובסקי
„סודה" של המתמטיקאית...

ויטאלי רובין
מדוע מפטרים מהעבודה?

לאזארים: בזמן האחרון נעשה ה־שיטה לשלוח צווי גיוס לצבא ל־יהודים צעירים שביקשו אשרות־יציאה לישראל. מה, לדעתך, הטעם של גיוס ואימון צבאי של בני־אדם, המבקשים לשבת בישראל?

איוהנוב: אזרח סובייטי נשאר אזרח סובייטי עד שהוא עובר את הגבול הסובייטי, ולכן הוא צריך לקיים את כל חובותיו, ובראש ובראשונה חובת השירות בצבא.

שאראנסקי: ב־1975 נגזרו עונשי מאסר על שלושה בחורים יהודים (אנטולי מלכין, אלכסנדר סילניצקי ויעקב ויניארוב) בשל סירובם לשרת בצבא. שלושת הבחורים גורשו מאוני־ברסיטאות בשל רצונם לעלות לישר־אל, וכך אפשר היה לגייסם. אם אזרח סובייטי מוסיף לשאת בחובותיו גם לאחר שהוא מבקש אשרת הגירה, מדוע לא יישמרו לו גם זכויותיו, ובראש וראשונה הזכות לקניית הש־כלה?

איוהנוב: לא נעניק הכשרה אוני־ברסיטאית למי שרוצה ללכת לישראל.

● **„כל מקרה — לגופו"**

אזבל: האינך סבור, כי שכר ה־תרגלת החוברות שהגירה למדינה, יוצא בהפסד של הערת סעיפי החוקה ה־סובייטית והסכמים הבינלאומיים, ש־הם בענין זה, ובייחוד הסעיף באמנה המסיימת של ועידת הלסינקי האומר, שאין לשנות את המעמד של אזרח המביע את רצונו להגר?

איוהנוב: קודם כל אין חינוך גבוה בגדר חובה, ולכן אין כאן הפרה. שנית, בכל המקרים אנו פועלים, קודם־כל, על פי האינטרסים הכלליים של המדינה.

סלפאק: כלום אינך רואה גיוס צעי־רים שהביעו רצונם ללכת לישראל, כהכשרת מגויסים צבאיים בשביל יש־ראל?

איוהנוב: איש לא יעשה אנשים כ־אלה למגויסים. ואיש לא יתן להם הכשרה צבאית נאותה, אבל הם מחויבים לשרת בצבא. פלישם לשרה, ואחרי־כן הם יכולים לצאת.

לאזארים: אבל ידוע, שאחרי ש־משרתים, מקבלים במשך שנים רבות סירובים בגלל השירות (נותן דוגמות).

רובין: מדוע מפטרים מן העבודה רבים שהביעו רצונם להגר?

איוהנוב: אם היה אדם קשור בעבו־דה סודית, טבעי הוא שיפטרו אותו.

קושרובסקי: אדם כזה קרוב להוא־שיתפטר מאליו. אולם אנו מדברים על מקרים אחרים. למשל, אשה שעבדה במעבדה למתמטיקה של האוניברסיטה הממלכתית המוסקוואית, ולא היה לה שום קשר לסודות.

איוהנוב: כל מקרה מוכרע בפני עצמו. עלינו לראות היכן ואיך עבד אדם. ובכלל, אין אצלנו אבטלה כמו שיש בישראל. הנה אפשר למצוא עבודה.

שאראנסקי: רצוננו לעורר כאן את השאלה של גורל האנשים, שנדונו בלנינגרד, ב־1970, על הנסיון לחטוף מטוס כדי להגיע לישראל. החוק ב־דבר עונש על נסיונות כאלה הוחק רק ב־1973, והעונש המירבי על פי חוק זה הוא עשר שנות מאסר. פחות מן העונשים שנגזרו על שלושה מן האנשים במשפט. היש סיכוי לדיון חוזר בתיקים והפחתת עונש המאסר על פי חוק זה?

● **„יהיה עיון חוזר"**

איוהנוב: אינני איש לשכת התביעה ואינני מוכן להשיב על שאלה זאת כעת. אבל ניתן דעתנו על העניין שיש לכם בנושא זה.

אזבל: לכרבה הצער עלי לומר שלא קבלנו תשובות ענייניות כמעט על כל השאלות שהגשנו. כאשר אתם מבססים את הנוהג הקיים בעניין ה־הגירה על הטענה, שאזרחים סובי־טיים יתחילו להגר לישראל מתוך אי רצון לשרת בצבא, או שיותר אחוזים מן הרופאים במרפאה ירצו להגר באותו זמן, לא נוכל אנו, שהננו אופטימיים בעניין ההגירה יותר מכם, להתייחס לכך ברצינות. אולם אני מבינים שאנשים עסוקים כמוכם, לא ירצו לבזבז שעתיים מזמנם על שיחה עמנו, אם אין בכוונתם לחדש כשהו. מה אתם רוצים שנאמר ל־70 היהודים, המחכים לנו למטה?

איוהנוב: כמובן, לא יכולנו להשיב על כל שאלותיכם. אבל ניתן דעתנו על התעניינותכם בהן. עלי לומר לכם כוב: האמת היא כהיא, לכן יבוא בא כל אחד פניות בסירוב לאובידין. יהיה עיון חוזר בתיק. בשאלה לסיים זאת בתוך כמה חודשים.

רובין: בסיום רוצה אני להביע אכזבתי, כי מעיתהנו הבכיר שבדין בתעלביב בזכויות האדם ודאג אותו בשוויה את האינטרסים של המדינה.

קונצרן שטיחי כרמל

מברך את ראש הממשלה והשרים
ואת חיילי צה"ל ומפקדיו
„מנשרים קלו ומאריות גברו"
ברוך הקורא לשבויים דרור!

עובדי הקונצרן החליטו לתרום יום עבודה למערכת הבטחון
והנהלת הקונצרן מצטרפת לתרומת העובדים בהכפלת סכום התרומה.

מפעלי טקסטיל קיסריה
גלנויס ישראל
טוילנד
רייכל כרמל - קיסריה

רייכל מפטינג - נתיבות
חוטי קיסריה
חיים איתני - שטיחי כרמל

هكذا من الأصل

תחביבים תחביבים

אישים ואירועים על בולים

מדינות שונות מנציחות על בולים אישים ואירו־עים. מדורנו מוקדש הפעם לנושא זה:

ב־18 באוגוסט יונפק ב־ארצות־הברית בול זכרון בערך של 13 סנט שיציג

האחות מאאס, שמתה מקדחת

את דיוקנה של האחות ה־רחמניה קלרה מאאס אשר נולדה בניו ג׳רסי ב־1876, למדה בבית־ספר לאחיות התנדבה לעזור לצבא ב־מלחמות שהתנהלו בין אמ־ריקה וספרד. בהיותה ב־הוואנה, בירת קובה, לחמה במגיפת המלאריה הקודחת הצהובה ומתה מקדחת צהובה, בגיל 25. בתי־חולים נקראו על שמה. על הבול מופיעה הכתובת: „היא מסרה את חייה".

3 ציורים של נאפודרין

מרשל מונסיי, גיבור מלחמות צרפת

הודזיה שהיה מגדולי ה־הומוריסטים הטורקים ב־מאה ה־13, מופיעים על 3 בולים שראו אור בטורקיה השבוע, בערך של 150, 250, 600 קורוש.

דיוקנו של המרשל מונ־סיי (1754—1842), גיבור מלחמות נאפוליאון, מו־פיע על בול צרפתי ש־

אמילי הובהאוז — חלוצה מדרום־אפריקה

הונפק עתה בערך של 0.80 + 0.20 פרנק.

מלאת 200 שנה להו־לדתו של המלחין הוסה אנחל לאמס צוינו על 2 בולי ונצואלה שראו אור ב־13 במאי ש.ז. בערך של 75 סנט, 1.25 ב.

לרגל 50 שנה למותה של אמילי הובהאוז (1866—1926) הונפק בדרום

70 שנה להולדתו של נסיך ליכטנשטיין

אפריקה ב־8 ביוני ש.ז. בול בערך של 4 סנט ה־מציג את דיוקנה של ה־חלוצית בעבודה סוציאלית במדינה. הבול שהודפס ב־פרטוריה יהיה במכירה רק חודשים.

לרגל 100 שנה להולדתה של המלכה הבלגית אליז־בט (1876—1965) הונפק עתה בול המציג את תמו־נתה לפי צילום בערך של 14 פרנק בתפוצה של 3 מיליון עותקים.

50 שנה לתזמורת הסימ־פונית של רדיו צ׳כוסלו־בקיה (שבין מייסדיה היו

50 שנה לתזמורת הרדיו של צ׳כיה

יהודים רבים) מופיעות על בול צ׳כי בערך של 20 הלר המציג ציור סמלי.

במלאת 100 שנה למותו של המדינאי וההיסטוריון ההולנדי גראון פון פרינ־סמאנס (1801—1876). הונ־פק ב־19 במאי בול זכרון בערך של 55 ס. המציג את דיוקנו ועתונו „מח־שבות הולנדיות", בו לחם למען עקרונותיו.

70 שנה להולדתו של פרינץ יוסף השני, נסיך ליכטנשטיין, צוינו על צ־מדת זכרון שראתה אור ב־10 ביוני בערך של 2+1 פרנק המציגה את

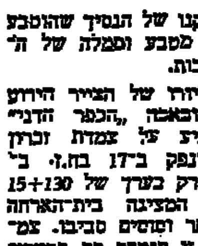
כפר דני בציור

דיוקנו של הנסיך שהוטבע על מטבע ומטלה של ה־נסיכות.

ציורו של הצייר הירוע אומבאכה „הכפר הדני" מופיע על צמדת זכרון שתונפק ב־17 בח.ז. ב־דנמרק בערך של 15+130 ק. המציגה בית־הארחה בכפר וסוסים סביבו. צמ־דה זו תימכר רק בתערו־כת הבולים הבינלאומית

בול בראזילי לתעשיית קולנוע

„האפניה" שתפתח ב־20 באוגוסט בקופנהאגן.

100 שנה לייסוד המוזיאון לפיסיקה בבור־בגיה יצויינו על 2 בולים שיונפקו החודש בערך של 125, 200 ארה, המציגים פיתוח המדינה בענפים שונים, וכן דיאגרמות ה־מראות את העליה של התפוקה הלאומית במשך שנים.

תעשייה הסרטים בברא־זיל מציינת את פימותה שהגיעה לאחרונה עד לה־פקת 100 סרטים לשנה. בול מיוחד של 1 ק. מציג מבוגת הסרטה ומסך קול־נע.

100 שנה להולדתו של קונרד אדנאואר (1876—1967) צוינו על כמה בו־לים בגרמניה ובמדינות נוספות. הבול האחרון ש־הונפק במאלי בערך של 180 פרנק מציג את דיוקנו ואת הכנסיה המפורסמת בקלן.

הצייר הקובני המפורסם ג. קולאזו, שאותו צייר

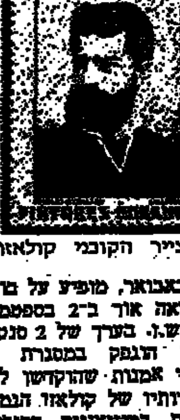
הצייר הקובני קולאזו

י. באגואר, מופיע על בול שיראה אור ב־2 בספטמ־בר ש.ז. בערך של 2 סנט. הוא הונפק במסגרת 6 בולי אמנות שהוקדשו ל־יצירותיו של קולאזו הנמ־צאות במוזיאונים בקובה ובארצות־הברית.

בריית המועצות הנפיקה 2 בולים, כ״א 4 קופ, ש־הוקדשו לאישים הבאים:

לארקין — מנהיג תנועת העבודה באירלנד

100 שנה להולדתו של י.א. ג׳אוואשישוילי (1876—1940) מדען ידוע מג־רוזיה; 70 שנה להולדתו של המשורר העממי האוי־זרבידג׳אני סאמד וורג׳ן (1906—1956). על הבול מופיעים גם עיטורים ו־מגדל קידוח של נפט.

100 שנה להולדתו של ג׳יימס לרקין (1876—1947), מייסד האגודים ה־מקצועיים באירלנד, צוינו על 2 בולים בערך של 7, 11 פני המציגים את דיוקנו של מנהיג הפו־עלים.

אליעזר בן

ליברזון במירוץ

בעיר ביל שבשווייץ ייפ־תח מחר הטורניר הבינזונאלי של התחרות הבינאזורית, שהיא השלב השני במסגרת השלבים לאליפות העולם. יהיה זה מאבק של חודש ימים בין 20 מתחרים וב־תוכם נציג ישראל — רב־אמן ולדימיר ליברזון.

רק שני ישראלים התמודדו עד כה בשלב כזה: פורת וכגן. ליברזון הוא השלישי המטפס בסולם זה. אמנם אין אנו מש־לים את עצמנו שיעלה בידו להיות אחד משלושת הראשו־נים ולרכוש בכך כרטיס כני־סה לתחרות המועמדים. אולם אנו מצפים להישג טוב כזה שנהלו שני קודמיו.

בראש הרשימה מתנוססת „הנבחרת הסובייטית": 5 רבי אמנים ובהם שני אלופי העולם לשעבר, טל ופטרוסיאן, ועמם גלר, גולקו וקוזמין. שני ה־הונגרים פורטיש וצ׳ום; שני האמריקנים ברין ורונוף; לרסן, היבנר, אנדרסון, מטנוביץ׳, סמייקל, ששונקו, לומברדי, ה־ארגנטיני סנגינטי ושני הקובנים אוסקר קסטרו והואקים דיאז.

התחרות עתידה להסתיים ב־8 באוגוסט. ליברזון ישקיע את מלוא מאמציו לכבוש מקום גבוה ככל האפשר. בניתוחי משחקים דחויים יסייע לו יצחק רדשקוביץ, אשר נלוה אליו.

במקביל לתחרות חשובה זו מארגנים השווייצרים כמה תח־רויות בינלאומיות, כדי לנצל את העניין שתעורר תחרות זו בציבור המקומי. בתחרויות אלו עתידים להשתתף כמה שחמטאים מישראל: כגן, סט־פק, כרמל ומנייביץ. גם צ׳ר־ניאק יצא לשתי תחרויות, תחי־לה בצרפת ואח"כ בשווייץ. נוכחות „המשבצה הישראלית" תסייע גם היא לליברזון בני־תוחים בעת הצורך.

מתבהרת התמונה בליגה

הסיבוב שלפני האחרון, ש־נערך בשבת בליגה הלאומית, הבהיר דווקא את המצב הן בצמרת והן בתחתית. אוני־ברסיטת ת"א הגדילה את ה־פער בינה לבין יריבתה „פלד־קליין", הצועדת במקום השני. ואילו בתחתית „ברחה" קבוצת חפר/נתניה מיריבתה למקום ה־11 ונכנסה לתחום המקום ה־10, שיבטיח לה זכות מבחן. קבוצת חפר/נתניה (בלי גלר) הפתיעה בנצחון 2:4 על „הפועל" ירושלים (בלי רוזנ־ברג). ברנשטיין — גינסברגר תיקו, שנולד — עין־דור 0:1, הלמן — מנייביץ תיקו, גולדמן — תמגליס 1:0, שני — מלין 0:1, ארן — טמס 0:1.

הפתעה גדולה יותר חוללה אוניברסיטת ת"א, שניצחה את מרכז הנוער (בלי צ׳רניאק ו־קומאי) בשיעור גבוה מאוד — 0.5:5.5. לפיכך „ברחה" הקבו־צה מיריבתה „פלדקליין". ה־פירוט: כגן — בירנבוים תי־קו, קלדור — אפק 0:1, גלפר — זיגלמן 0:1, נוימן — פרד־רז׳נסקיה 0:1, סטפק — פריב־מן 0:1, כרמל — צחור 0:1.

אותו זמן סיימה בתיקו קב־וצת „פלדקליין" (בלי פלט) עם הטכניון (בלי בלימן ו־פרץ). רדשקוביץ — קוסקי וזמנייץ — ברנשטיין תיקו, קליר — מינסקר 0:1, צ׳יסקוב ובנק תיקו עם בר־זיו וגורה. בריל — גולד 0:1.

גם בת־ים (בלי קרול גלוד־מן) סיימה 3:3 עם פתח־תקוה (בלי בלשן ובן ציון). ליברזון — גרינפלד 0:1, זברסקי ופרג־מן תיקו עם ניר גרינברג ו־מיכאל לב, קסימוב גבר על שאול גרינברג, גל — שליסל־ברג 1:0, א. גלחמן — אברמוב 1:0.

„לסקר" ת"א (בלי מרס) גבר בהפרש צר על חדרה (בלי בלפור) 2.5:3.5. קריידמן — מלאכי 0:1, בתיקו סיימו בוך — שניידר, גוביס — בורשטיין ופרידמן — בלפור. בן־יעקב — לוי 0:1, כרמלי — בן־חיים 1:0.

רמת־גן גברה 0.5:3.5 (2) על „רובינשטיין". גרוס — ברגיר 0:1, קושניר — דובקין תיקו, כנעני — ריכטר להער־כה, לב — דודקוב 0:1, פנ־ציאס — טלסין 0:1, כהנא — דוד להערכה.

הדירוג לקראת הסיבוב ה־אחרון: אוניברסיטת ת"א 42 (1), „פלדקליין" 39, מרכז ה־נוער 33.5, הטכניון 33, פתח־תקוה 32.5 (3), בת־ים ו־„לסקר" 31.5, רמת־גן 27.5 (2), „הפועל" ירושלים 27.5, חפר 23.5 (1), „רובינשטיין" 19 (2), חדרה 14.5.

דחייה בסיבוב האחרון

בשבת הבאה הסיבוב האחרון בליגה א׳, אך בליגה הלאומית לא ייערך הסיבוב האחרון ב־שבת הבאה, כפי שתוכנן ב־ראשונה. הוא יידחה לתחילת אוגוסט, כשישובו לארץ ה־שחמטאים שחסרונם עשוי ל־השתקף בתוצאה של קבוצתם (ליברזון, כגן, סטפק, כרמל, צ׳רניאק, רדשקוביץ ומנייביץ).

אולימפיאדת הסטודנטים

באיגוד נדונה השבוע הר־כבת משלחת הסטודנטים, ש־תשתתף באולימפיאדה אשר תיערך בוונצואלה בראשית או־גוסט. הנבחרת תהיה בת 5 שחקנים: נתן בירנבוים, דוד ברנשטיין, אריה לב, יהודה גרינפלד ווגי שנולד. ראש הקבוצה — אבנר הדר.

מקינג בלתי מנוצח

התחרות הבינלאומית במגי־לה מתקרבת לסיומה ומקינג מוסיף לא רק להוביל, אלא גם להיות בלתי מנוצח! רק התופעה של בובי פישר מק־בילה להצלחתו המטאורית של מקינג הצעיר (23). דומה ש־הסובייטים השלימו עם העוב־דה המרה שהברזילי הצעיר יקדים את נבחריהם. ועתה הם נאבקים לכבוש לפחות את שני המקומות הנותרים. אלא שגם זה לא בטוח, כי הורט מקדים את פולוגייבסקי וצ׳שקובסקי.

לאחר הסיבוב ה־15 היו ל־מקינג 11.5 נקודות (8 נצחונות ו־7 תיקו). אחריו הורט 11, ואילו שני הסובייטים פיגרו אחריו בנקודה שלמה! מפתיע כשלונו של ספסקי שב־15 מש־חקים צבר רק 7.5 נקודות. הוא יצא כליל מהתמונה, כי בארבעת הסיבובים האחרונים צפוי לו מאבק עם גיאורגיו, מקינג, הורט ובראון.

הרי סיומו של אחד המשח־קים בתחרות זו, כשהכוכב ה־סובייטי הצעיר מובס בידי יריבו החריף מיוגוסלאוויה.

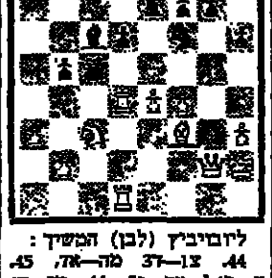

ליובוביץ׳ (לבן) המשיך: 44. צו—3ד מה—א7, 45. צ—ב4! מה—ג5, 46. צג—ד7, 47. מה—ז2 צ—ו8, 48. צ:ז6 ז:ו4, 49. מה—ד4 מה:מה, 50. צב:מה צ—ד7, 51. צ—ד1, 52. צ:צ פ—ד7, 53. צ:ג6 פ—ה5, 54. צ:ה6+ מ—ח7, 55. צ—ח5 פ:ו+, 56. מ—ו2 מ—ו6, 57. צ:ב5 פ—ח4+, 58. מ—ו1 מ—ח6, 59. פ—ה2 ו3, 60. פ—ו4 שחור נכנע.

● ירושלים: באליפות „רובינשטיין" מוביל ב. כץ עם 9 ואחריו אורי מלין 8.5, י. סלסין 8.

● צה"ל: 10 תחרויות מוקדמות ייערכו החודש ובי־חודש הבא לקראת אליפות צה"ל, שתיערך במחצית ה־שניה של ספטמבר. התחרויות המוקדמות ייערכו בת"א, חי־פה, באר שבע ובפיקודי צה"ל.

שאול הון

צילום בחו"ל

אם לדון לפי מצב המזוודן שלי — נראה כי הפיתוחים, ההתייק־רויות והמסים לא הצ־ליחו הרבה על רצונו של הישראלי לצאת ו־לראות עולם. עד כה — מאז ההלה עו־נת־הנסיעות, אין המכ־שיר פוסק מלצלצל, ו־אנשים רבים ממטירים מבול של שאלות. להלן נשתדל למצות את התשובות העיקריות.

ראשית — נכונה ה„פי־לוסופיה" האומרת, כי „אם כבר השקעת אלפי לירות בטיול לחו"ל — השקע עוד קצת לצורך הנצחתו". ובכן, גם מי שאינו חו־בב־צילום, כדאי שיקח עמו לפחות מצלמת־כיס פשוטה. ברור כי לא נצ־לם הכל, מחמת המחירים הגבוהים של הסרטים ושל התפתחות המוגמרת, אולם כדאי להקציב לפחות סרט אחד לכל שבוע־טיול.

היכן לרכוש את הסר־טים? כאן, בארץ, עם כל החיסולים המייקרים אותם? נראה כי אין טעם לצאת עם מצלמה ריקה, משום שלפעמים כבר בראשית הדרך יש משהו מעניין הראוי להנצחה — ולו גם סצינות־הפרידה הנרגשות בנמל־התעופה. אך אם נו־כל להסתדר עם הקצבת המטבע הזר, כדאי באמת להסתפק בסרט אחד וי־חיד. כמו־כן אין זה מש־תלם, לקנות את מלאי־הסרטים מייד בעברנו את שבעת מחסום־הביקורת בי־ציאה: הנסיון מוכיח, כי בחנויות הפטורות ממכס, מחירי־הסרטים אינם ת־מיד הזולים ביותר...

מבינ־דבר ממתינים עד שיגיעו לנמל־תעופה המ־בורך בחנות זולה, יח־סית. אחרים מכירים כ־תובות של חנויות־צילום ברחבי־תבל, בהן ניתן ל־השיג סרטים טובים וב־ריים, בהרבה מתחת למ־חיר הנקוב. אולם לא כן ביחס לאבזרים, או מצל־מות שלמות: כאן הסי־כון רב, ואף אם רכשנו מציאה של ממש, לרוב האחריות אינה תופסת ל־אחר מכן בארץ. בנוסף לכל אלה, הרי צריך לש־לם מכס וזה מקור של צרות ועגמת נפש.

הגנה מפני הקרינה

כיצד מעבירים חמרי־צילום ממדינה למדינה, כשרווחת שמועה, שבכל מקום משקפים את מטען הנוסע בקרני־רנטגן? ה־אם הסרטים — סרויים ו־מצולמים — לא יסבלו מ־כך? אכן יש חשש למשהו כזה, ולכן יש זהירים, ה־אורזים את כל הסרטים בשקיות־נייר מיוחדות, ה־מרופדות מבפנים פח־מת־כת דקיק. ציפוי זה מגן על חמרי־הצילום מן ה־קרינה, ובשקית ניתן לח־זור ולהשתמש פעמים א־חדות. היא נמצאת כבר בהרבה חנויות־צילום ב־חו"ל — אך גם אם לא תשיגנה, יש תחליף פשוט: סתם „נייר־כסף" עבה (פו־לייה של אלומיניום), בו עוטפים את הסרטים. סר־טי 35 מ"מ בקסטות־פח פגיעים פחות לקרינה, ו־הסכנה העיקרית נשקפת לבחסניות־פלסטיק, או סר־טי 120 (למצלמות גדו־לות, בהבנית 6 . 6 או 7×6 ס"מ).

כדי למנוע תקלות אפ־שריות, כדאי למסור את כל הסרטים לפיתוח, מייד בתחנה הראשונה, בה נת־עכב יומיים־שלושה. אין צורך להזמין תיכף הגד־לות־נייר; זאת נוכל לב־צע לאחר מכן, עם שוב־נו, כשיש לנו פנאי להח־ליט, מה ראוי להגדלה. אך בכל מקרה, תמיד כ־דאי לפתוח את הנגאטיב מהר ככל־האפשר, ובערים גדולות בחו"ל קיים שרות כזה לכך.

אין „מציאות"...

כדי למנוע הפתעות בל־תי נעימות, רצוי לבחור בסוג אחד של סרט, ולד־בוק בו לאורך הטיול: ק־פיצה מיצרן אחד למש־נהו, כשאין אנו מכירים את המוצר החדש ... נסיון אישי, עלול יבול מאכזב. אל ניסע בחברת קבו־צה מאורגנת, עליה גם צלם מנוסה, מותר לשמוע בעצתו ולפ התאם להמלצותיו ... שני, לא כדאי לחו ... צ־"אות": גם בש ... חנויות, שבקן אין מידה מרובה של ... לגבי תייר־עובר...

אם עתרו לם ... שקנינו ולא צילם ... האם נוכל להכני ... צה, מבלי שיפט ... שורנו במכס? מ ... כל צוד לא מדוב ... לוחים סיטונאיים ... ומוהר. המוכסים ... שונייגים להתלבש ... או שניים, ומה ... כ„עודף סבירי", ל ... את חמתם. עם ז ... להגוג בהתאפקות ... לנו, כי חצי־תרי־ ... טים הם גבול סב ...

דרך אגב: בכל ... כדאי מאד לבקש ... מצלמתכם בצאתכ ... ארץ. קיים לשם ... מיוחד, ושמירתו ... שובנו עשויה לחו ... נים והתחקויות ... מכס.

יהודה

אנו סופגים - מס ערך מוסף
על כל קניה של מכונת תפירה ביתית!

BROTHER

עד 15/7/76 או עד גמר המלאי הקיים

אתרים בחוף תל־אביב

חברה לפיתוח אתרי תיירות בתל־אביב—יפו בע"מ

מודיעה על מתסנים להשכרה בשטח מגרשי התערוכה הישנה — סוף רחוב דיזנגוף, תל־אביב:

1) מחסן בשטח 437 ממ"ר
2) מבנה בשטח 120 ממ"ר (מצריך תיקון)
3) מחסן בשטח 1521 ממ"ר + 569 ממ"ר יציע.
4) מחסן בשטח 255 ממ"ר.
5) מחסן בשטח 285 ממ"ר.
6) סככה מגודרת בשטח 260 ממ"ר.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות למשרדי החברה, רחוב אידלסון 29, תל־אביב. טלפון: 54276, 58788 בין השעות 09.00—14.00.

המשרד לקליטת העליה
מינהל הסטודנטים והתלמידים

מפעל, מושב, קיבוץ

מתבקשות הצעות למקומות עבודה לסטודנטים עולים
בחודשים: יולי, אוגוסט, ספטמבר
או לחלק מתקופה זו

בדבר פרטים נא לפנות למינהל הסטודנטים, רחוב הלל 6, ירושלים — טלפון 222371.

פרשת ד"ר וולדימיר בונצ'ייץ'

[...]ויות אזרחיות ואורחים אקדמאים

פול נתנזון

הזמין פרופסור קצ'לסקי, הראשון של האקדמיה למדעים, את ד"ר ולדי[...] לבוא לישראל עם תו[...] אמנות ומדע. זאת עשה ב[...] להבת של מנהל המחלקה [...]סקי, אז פרופ' בינצאי [...] או היו פעילויותיו של [...] מגמות בנאגרב, יד[...]

מגדירה את עצמה כ„תו־ צמית אינטרדיסציפלינרית [...]שרי", ומטרותה „לגשר על [...] מוסדות להשכלה גבוהה [...] מצד אחד, בעיקר ב„מדע [...]ים, שעניינם העיקרי [...]

לאמנות ומדע יש צוות של מורים ועובדי מחקר [...] בייעצת בינלאומית בצלה [...] חברים מאנגליה, צרפת, [...]לנד, איטליה, ארה"ב ו[...] התוכנית נוסדה בכנוס בירושלים, ב־1974, וד"ר [...] נבחר כיושב ראש. [...] בתוכנית היא פיתוח [...] חדשה, קלה לגישה ל־ [...] כאחד, שתכיל נוטציה [...] מוגבלת, המתאימה ל־ [...] של שפה, אמביה, [...]יקה.

[...]לסקי האמין כי מגמה [...] הסבה המאה ה־20 היא [...]סים המקשרים בין מד־ [...] לסוגים המסורתיים ה־ [...]ביניהם". („מחשבות על [...]") הוא אחד בלב שלם [...] הבינלאומי של התוכנית [...] סייגים מסורתיים ה־ [...] מדע ואמן, על „אמ־ [...] אבר, „התוכנית עונה על [...] חברה מדרגית אמיתית". [...] הגיע יחד עם צוו־ [...] ב־1972 התוכנית ל־ [...] שהתה את השנה ה־ [...]לאה הראשונה שלה ב־ התוכנית הנולקה לשני [...] ובעונה אחת: מחקר [...] הוראה נעשתה יחד עם [...] אקדמיה לאמנות ועיצוב [...] ומוסדות אחרים להש־ [...] על בסיס בילאומי. בכל [...] פורמלים כמו אש־ [...] ותכיפה כללית. [...] רשימה של משרדי [...] שתים שאליהם יפ־ [...]

[...]ה מצד משרד [...]ש הממשלה

[...] הציג את עצמו לפני [...] לפי הרשימה שקיבל. [...] 1974 כתבה ועדת המחקר [...] הודיעה לו שאישורה את [...] ל„אמנות ומדע". מר [...] הסביר שכבר [...] את ההצעה הקודמת [...] שהוגשה באקטובר [...] להגביל על הציכוב בהר־ [...] בונצ'ייץ' על איחוד ה־ [...] שבלאה את מקומה, [...] באופן יותר.

[...] זה ארך שלושה חוד־ [...] 6.12.19[...], כתב המנהל ה־ [...] של „בצלאל" לד"ר [...] ש„סיבות תקציביות [...] להגביל את פעילו־ [...]. עד אשר המשתפר [...] איבד ראש ועדת ה־ [...] ההצעה, למרבה ה־ [...] לד"ר דן הופנר, מנהל [...] ד"ר בונצ'ייץ': יכולתי לשער שהיה לו [...] נוסף, הוא, מצידו, ראה שלא היה ביכולתי לו העתק נוסף, והעדיף [...] אלי עד אשר ימצא [...] האבודי".

[...] 1974, ימיים לאחר „בצלאל" הביע על ה־ [...], כתב ד"ר אליעזר [...] הלאומית לחקר [...] ראש הממשלה אל [...], יו"ר הוועדה ה־ [...] ל„אמנות ו־[...]

[...] להביא לידיעתך שה־ [...] הקמת קבוצות מחקר ל־ [...] מדעים הכירה בהצעתו [...] בונצ'ייץ' והחליטה ל־ [...] קבוצה החדשה, במסגרת [...] לאמנות בצלאל".

[...] תמיכה זו יוצאת לפועל, [...] הבעיות הפיננסיות של [...] נפתרות אחת ולתמיד. [...] במכתבי של ד"ר סל נראה [...] „בצלאל", אך ה־ [...] לבן, על „הנהלה הציבו־ [...] הקציביים. האם [...] קשר בין משרד ראש [...] „בצלאל" בעניין זה? [...] ב„בצלאל" היו [...] בכסף שבא מד"ר סל?

[...]יצת דרך [...]הנהלה גרועה"

[...] ש„אמנות ומדע" כבר [...] הפוליטית כאן, כש־ [...] אלה שוין זוז ב־[...]

[...] בדצמבר 1974, הזמנה הנ־ [...] של פעילות, יב־ [...] עיצה האקדמיה לוד־ [...], בדוחו לד"ר סנדברג [...] הבינלאומית, כתב:

„בצלאל... ב־31 בדצמבר 1974, הביע בכתב את נכונותו לחתום על חוזים מיוחדים עם כל חב־ רי הצוות המעורבים בהווה ב־ פעילויות אמנות ומדע, (עד עתה, לכולנו, המעורבים באמנות ו־ מדע לא היה כל חוזה עם ה־ אקדמיה אלא רק הסכם כלשהו שהודש מידי שנה, מלווה במש־ כורת המוצעת ע"י ההנהלה)."

אלא שהיו שני מכשולים. החוזים היו חייבים להיות מאושרים על־ידי ועדת אד־הוק בראשותו של פרופ' אביתר, שככל הנראה מעולם לא שמע על „אמנות ומדע". ובנוסף, ה־ חברים־בכוח של התוכנית היו צרי־ כים להיות מאושרים על־ידי קרן הביצוע של המועצה הלאומית למח־ קר. „אחד הקריטריונים לאישור", הוסיף ד"ר בונצ'ייץ' בדוחו, „הוא שאלה לאזרחות־ישראלית כלשהי."

הרשת הבירוקרטית הלכה וצבתה, וכעת כבר היה ברור שלא הכל כ־ שורה. ד"ר בונצ'ייץ' כתב למנהל „בצלאל" והביע חששותיו:

„דן (הופנר) היקר,

בשלוש השנים האחרונות — הזמן שבו שהתה הקבוצה ביש־ ראל — נעשתה העבודה בנסי־ בות קשות ומטרידות מאד. רוב הזמן היו עובדי המחקר המעו־ רבים בתוכנית עסוקים בבעיות צדדיות, במסותם להבטיח את סכומי הכסף המינימליים כדי לכסות את הוצאות המחיה ה־ בסיסיות שלהם... אני מקבל משכורת הנמוכה מזו של סטו־ דנט ממוצע לדוקטורט באוניבר־ סיטה העברית... הדיור, לקבו־ צתנו הקטנה, סבל משעורורייה..." (והנימוק שניתן לכך, היה אי היכולת של מינים ממשרד ה־ חינוך ובצלאל לבוא לידי הח־ לטה ביניהם מי יעזור לקבוצה להתגבר על קשיי הדיור שלה.)

„בהענקת סכום כסף קבוע ל„אמנות ומדע" אין מקום לכל בעיות בעתיד".

אפילו תקציב מצומצם לאווקה, הניתן לכל המחלקות האחרות של „בצלאל", לא הוקצב לתוכנית. המכ־ תב נסתיים בפנייה לד"ר הופנר לא לנהוג ב„אמנות ומדע" כ„בן חורג".

● ברכת הסוכנות היהודית

שבועיים לאחר־כך, ב־10 בינואר 1975, כתב צבי גוריס, המנהל הכ־ ללי של מחלקת העליה והקליטה בסוכנות היהודית, לד"ר הופנר:

„ד"ר הופנר היקר,

אני שמח להודיעך שהסוכ־ נות היהודית החליטה, בעקבות המלצת המרכז לקליטה במד־ דע, לעזור בקליטת המדען ד"ר ולדימיר בונצ'ייץ' בתוך הקבוצה ל„אמנות ומדע". סכום התמיכה יהיה 100,000 ל"י לכל מדען עולה בקבוצה זו. התנאי לתמי־ כה הוא שהנהלת בצלאל תחד־ תום, תוך שלושה חודשים, על חוזה עם הסוכנות היהודית ל־ העסקתו ולקליטתו במדע של מדען זה".

העתקים של מכתב זה נשלחו ל־ ד"ר סל במועצה הלאומית למחקר ופיתוח; למר אורי הורביץ במרכז לקליטה במדע, שמונה, לפי המכתב כ„מפקח בשם הסוכנות היהודית על יישום התוהה"; ולד"ר דן תנן במשרד החינוך. אכן, הרשות מובנות.

בשלב זה, החלו לעלות ספקות כ־ לפי על ד"ר הופנר עצמו בקשר למכתב — האם אכן הבין. מר גו־ ריס את אשר הוא אומר? ללא ש־ היה כתב למשרד החינוך:

„ד"ר דינן היקר,

עד כמה שזכור לי, הצעתנו בקשר לפרויקט אמנות ומדע, אשר כללה את שבעה האנשים שתולדות חייהם מפורטים בהצ־ עה האמורה, אושרה ב־10 ל־ ספטמבר 1974, ד"ר סל (מנהל המועצה הלאומית למחקר ופי־ תוח), הודיע לי במכתבו מה־ 25 בנובמבר 1974 על אישורו באופן עקרוני. בהווה, אמצע מארס 1975, נתברר לנו, לפתע, שההצעה כוללת רק אחד או שנים מאנשי הצוות שנזכרו קו־ דם לכן.

לא ברור לי מדוע פרויקט זה אושר, אם מעמידים אותנו בפני קשיים שאין באפשרותנו לפתור. מוזרה במיוחד הדרישה לכלול בצוות שני עולים חדשים נוספים, כרמז שדבר זה יכול להצילנו מבחינה תקציבית. אין ברצוני להביע דעה בקשר לגי־ שה זו הנראית לי כלא נכונה ביסודה... יש לי הרושם שמק־ רה זה הינו אפייני להנהלה גרו־ עה המעמידה אנשי מקצוע ומד־ עים במצב המונע מהם להקד־ יש את זמנם לעבודתם כי־ אותה".

„לצבי כן נוכחנו בחוסר קשר בולט בין משרד ראש הממשלה ובין „בצלאל": כאן, מנהל „בצלאל", כביא האשמות של ההנהלות בנו־ רות, גיבוש שכן להשגו „לא נבכנת כיסודה" ו„הנהלה גרועה". אם יש כיסוי בההנהלה, ודאי שלא הוא היה זה. כי היה זכאי לקבל בה בתי?

● חרם

זמן אחר־כך האויר עבר כל. אורי הורביץ מ„המרכז לקליטה ב־ מדע הודיע לד"ר בונצ'ייץ', בנוס־

חות הדוקטורים הפנר וגונן, שמכ־ תבו של צבי גוריס מהסוכנות ה־ יהודית, המבטיח תמיכה לד"ר בונ־ צ'ייץ', בינואר, בוטל מאז.

בנקודה זו התערב ד"ר סנדברג, יו"ר הוועדה הבינלאומית לאמנות ומדע באופן אישי ונפגש עם מר גוריס. ההסבר היה פשוט מאד. בראיון שנערך לא מכבר עם הדוקטורים סנדברג ובונצ'ייץ' בירו־ שלים שמפר מר גוריס שפן ש־ הכסף שהגיע לסוכנות היהודית היה תרומה מיהודים בחו"ל, ולא יכול להינתן ללא יהודים.

אולי כדאי להזכיר כאן, שפרופ' קצ'לסקי לא הזמין את ד"ר בונ־ צ'ייץ' לעבוד בישראל בזכות אמונ־ תו היהודית. כן ראוי לציין שהיועץ המשפטי ל„בצלאל", מר ויגודאוב, בשהראיין לא מכבר בירושלים, הב־ היר שאף פעם לא נתבקש על ידי הנהלה „בצלאל" להכין חוזה מיוחד עבור ד"ר בונצ'ייץ'. הוא מעולם לא שמע דבר המה.

באותה מידה מבעיית העובדה, שהכבר הסכאס ומוצגת. המנהלים של „בצלאל" אמר לי בשום זמן לא דן אף אחד מגופים אלה בשאלת בונ־ צ'ייץ'. אותנר גילדריך, ראש המח־ לקה לעיצוב סביבתי והעיצובי ב־ „בצלאל" הסביר:

„זה מקרה של פרס ולא של התוכנית לאמנות ומדע עצמה. זו שאלה של היחס לאדם ש־ אינו יהודי ומשום שאינו יהודי הוא מוחרם מבחינה אקדמית. בלי להתחשב במה שהינו או במה שהוא עושה, הוא אינו מתקבל".

● קריטריונים לאזרחות

מר ויגודאוב הצביע את הודעה על סמכים של אזרחות בלבד, ולא על סמכים של דת. „ההבדל היחיד בין לא אזרח לבין אזרח כאקף הוא הודיע לי, „הוא שעובדים קבועים הינם באותה אשמרי בעלי זכויות איגוד מקצועי, כלומר, אינם יכולים להיות מפוטרים ללא התייעצות עם האיגודים. תוך כמה עובר לא־אזרח לקבל אותה משכורת ואותן הטפסות כמו אזרח. וכמובן, ביכולתו של לא־ יהודי להיות אזרח ישראלי אם רצו־ נו בכך, אלא אם כן הוא פושע".

אך שלוש שנים לפני כן אכן ניסה ד"ר בונצ'ייץ' לבדוק קבלת אזרחות [...] כבלתי ביזול. אבל דבר לא יצא כמבוקש. [...] אלה, אף בכתב אחד, וזה בביא צינוי לשאלה המרכזית: האם הקריטריונים לקבלת אזרחות הינם אחרים מאשר קריטריונים דתיים? אם כן, כדוע היתה הצאות כזו „הנהלה גרועה"?

יתר על כן, באותו הקשר אפשר להזין במקרה אחר. לאחר פרישה מהכנים אוהבות של עיסוק במחאר־ בים, ולבסוף אף ניהול מוזיאון סטד־ ליק באמסטרדם, הסכים ד"ר סנד־ ברג, בגיל 67, לבוא לישראל ולע־ זור בהקמת מוזיאון ישראל בירוש־ לים. הוא לא היה אמור להיות מנהל המוזיאון, אלא רק יושב ראש הוע־ צה המבצעת. בגיל קרוב ל־80 שנה, פרש, אך עקב הבקשה החוז־ רה של המוזיאון חזר לשנה נוספת בהיותו בן 76. בשום שלב בשלב שנים אלה של שרות, לא הוצע ל־ ד"ר סנדברג ניהול מוזיאון ישראל. היתכן, שכמו ד"ר בונצ'ייץ', לא תאם את הקריטריונים ה„אבסיים־הדתיים"?

טענה נוספת המעלה על הדעת ששאלות דתיות יכלו להיות השיק־ לים היחידים, היא ציון פעילויותיו והישגיו של ד"ר בונצ'ייץ' במשך 4 שנותיו בישראל.

בנובמבר 1974 אירגן כינוס בינ־ לאומי לנושא האינטראקציה בין א־ מנות ומדע, שהיה מאורע רב חשי־ בות. הנשיא קציר שלח את ברכ־ ותיו במכתב, וכן עשו [...] נך ופרופ' א. ל. ברגמן בשם הא־ קדמיה הישראלית למדעים. מכתבים המים הגיעו מהמחלקה לפילוסופיה ומדע באוניברסיטה, בעוד שפורסם של „איספקט". כתב־העת של אונסקו, תרים חיבור צינוי בנושא לכל נציגי המיתוס, ללא תשלום. מנהלו הקודם של אונסקו, בההלקה למדע, פרופ' בוגאסטאוראודום אף השתתף בכי־ נוס — ועידיה של ישראל לא זכתה אותה בקלות כה רבה.

אחר־כך הומלץ ד"ר בונצ'ייץ' על־ ידי ד"ר סנדברג לקבלת חלק מפרס ארסמוס באמסטרדם, ב־1975, עבור עבודתו בירושלים. במשך זמן זה אף נתן יעוץ בבעיות כביכה בעירה ובתל־אביב בקשר לפיקוח על תח־ בורה והנהגה האוטובוסים החדשה ב־ תל־אביב. במאי 1975 קיים ד"ר בונ־ צ'ייץ' תערוכה של עבודותיו באמנות מחשב במוזיאון ישראל. גם פעילות זו נתמכה על ידי אונסקו. להערי־ כה תוכנית בתחום האקדמי כאן, וכן לציון ההערכה שבמגלה כלפי צמית אקדמי. כדאי לצטט ממכתבו של פרופ' גרשן מאוניברסיטת חי־ פה מתאריך 1.4.76.

„ד"ר בונצ'ייץ' היקר,

אנו סבורים שיסוד מרכז ל־ אמנויות ומדעי ההתנהגות ב־ אוניברסיטת חיפה יהיה צעד חשוב לפיתוח נושא זה בחלקה הצפוני של ישראל ואנו שמחים להפיק תועלת מסיועך ושיתוף הפעולה שלך בעניין זה". המכ־ תב מסתיים: „...אנו מודים לך שנית על שיתוף פעולתך".

הוכחה נוספת להערכה של אמנות ולמדע בחו"ל היא הזמנתו של ש־

(סוף בעמוד 46)

גשר

לליכוד עם ישראל על בסיס ערכי יהדות

יו"ר מועצת הנגידים: נשיא המדינה פרופ' אפרים קציר

יהושע אוהב ישראל היה, עמד ותקן להם דרכים וסרטיא (תחנות)

(ערובין כ"ב:)

איך מבטאים אהבת ישראל?

לא במלים נדושות אלא בנסיונות לבנות דרכים ותחנות שיש בהן מפגש והדברות.
„גשר" שואף לפתח את אהבת ישראל: אהבת עם ישראל, תורת ישראל וארץ ישראל.
אלפים צועדים בדרכים ובגשרים שעזרנו לבנות.
עם פתיחת מרכז „גשר" בצפת, מצפים אנו לראות עוד אלפים רבים בפעולותינו המיוחדות.
אם בדרכך טרם נפגשת אתנו — ייתכן שנפגש בקרוב.

*

מפעולות „גשר":

- סמינריונים בנושאי היהדות, לנוער דתי ושאינו דתי במשותף.
- המכון לחינוך יהודי יוצר ע"ש דוד שון.
- חוגים ליהדות.
- ימי עיון.
- „קשת בענן" — ירחון לליבון נושאים ביהדות.
- „צא ולמד" — מקורות לעיון.

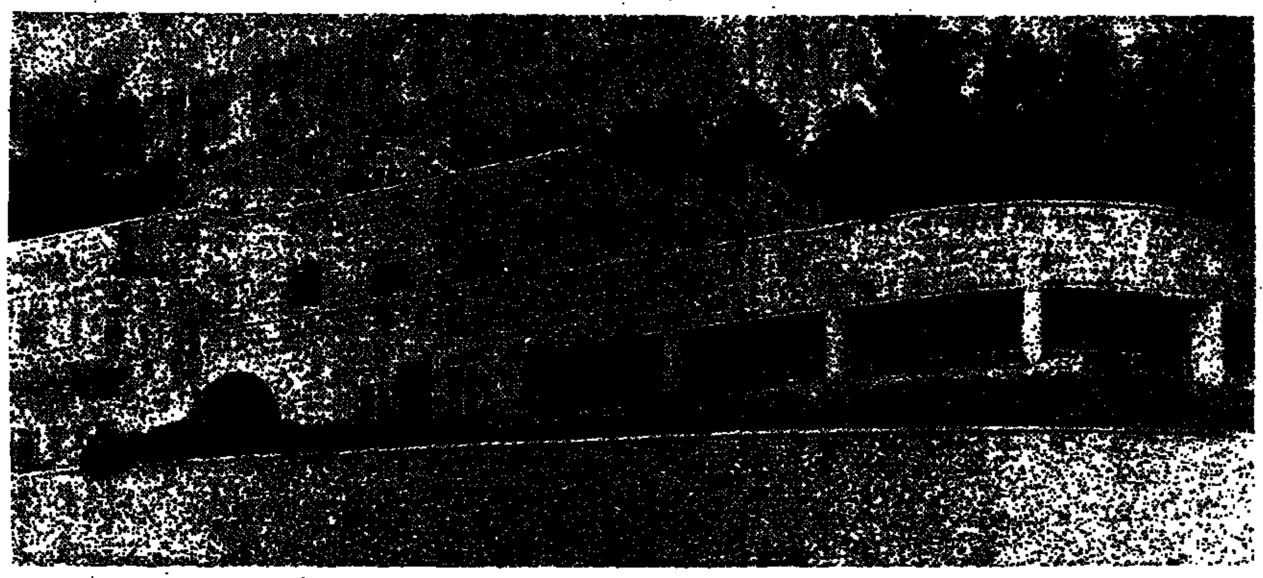

בוגרי וידידי „גשר" והקהל הרחב מוזמנים

לחנוכת המרכז החינוכי - „בית גשר", צפת

שתתקיים אי"ה ביום ראשון, י"ג תמוז תשל"ו, 11 ליולי 1976, בשעה 15.00 אחר־הצהרים, בהשתתפות אלוף מרדכי פירון, הרב הראשי לצה"ל; מר אהרון נחמיאס, ראש עיריית צפת; תא"ל (מיל.) יצחק פונדק, מתאם פעולות הממשלה בגליל, אישי ציבור וידידי „גשר".

פרטים על סדרי הסעה ניתן לקבל במשרדי „גשר", בירושלים 02-228207, רמת־גן 03-738978, צפת 067-30297.

*

ברכות נאמנות לחנוכת „בית גשר", צפת

מועצת נגידי „גשר" בארצות־הברית

מועצת נגידי „גשר" בקנדה

בית הכנסת החדש
נתניה

קדוש אליהו
הסעות
צפת, רח' ירושלים 50,
טלפון 30443

קאלך שלמה
קבלן בנין
חיפה, טבריה 13, טל. 04-522887
צפת, טל. 067-30379

אוצר חסכון בע"מ
ירושלים, רח' בן יהודה 2,
טלפון 234331

אשכול
סוכנות ביטוח בע"מ
קפלן — ברנסדורפר
ירושלים, רח' ההסתדרות 20,
טלפון 222995, 228760

גולדנבוים שלמה
בימ"ס כללי
צפת, רח' א', טל. 30041

קדר
חב' להנדסה ולמזוג אויר בע"מ
תל־אביב, רח' חובבי ציון 46,
טלפון 284261

אופנהיים יעקב
גרפיקאי
ירושלים, רח' שח"ל 21,
טלפון 63060

ברומר לוין ושות'
סוכנות לביטוח בע"מ
תל־אביב, רח' ארלוזורוב 53

דפוס חברון בע"מ
קרית ארבע — חברון
טלפון 971517

י.פ.ע.ת.
יעוץ ופרוגרמות בע"מ
מנהל: ברוך ירון
טלפון 03-254253

מרכז לחינוך הדתי בישראל
ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 58,
טלפון 35286, 67731

מ. דורון — י. שחר
מהנדסים יועצים
מתמחים למתקני מזוג אויר — הסקה — אינסטלציה סניטרית
רח' ריינס 33, תל־אביב,
טלפון 249012

עירית צפת

המועצה הדתית, צפת

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

לימודים

חשבונאות • • • בי"ס לאקסטרנים • בגרות • • •

אלקטרוניקה — המפתח לעולם העתיד

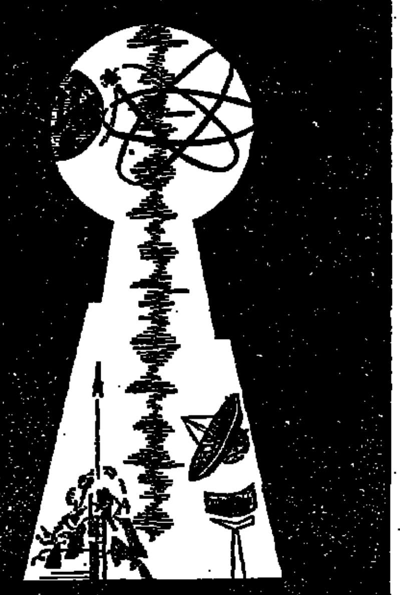

טכנאות אלקטרוניקה לבנים ובנות

בוגרי כתה י"ב

האלקטרוניקה הצבאית כוללת את מרבית ענפי האלקטרוניקה המוכרים בחיים האזרחיים וכן נוספים המיוחדים לצבא. הציוד האלקטרוני שברשות צה"ל משוכלל הוא ויקר ויחד עם זה ציוד הדורש טיפול רב ואחזקה תדירה וסדירה בידי צוותי מהנדסים טכנאים בעלי רמה מקצועית גבוהה וחוש אחריות מפותח.

אם הנך בוגר(ת) כתה י"ב עיונית ניתנת לך האפשרות ללמוד היום את מקצוע המחר בביה"ס הטכני של חיל האויר בחיפה.

משך הקורס כשנה וחצי. גיוסך יידחה עד לגמר הקורס ועם סיומו תגויס ותשרת בחיל האויר במקצוע שרכשת.

לבוגרים/ות תוענק תעודת טכנאי מוסמך של משרד העבודה ומשרד החינוך והתרבות מטעם המכון הממשלתי להכשרה טכנית.

פרטים והרשמה בכל לשכות הגיוס בארץ ובדואר צבאי 2348/א"ש.

בית הספר הטכני של חיל האויר בחיפה

מישלב

בי"ס בוקר לאקסטרנים
תל־אביב

בפקות משרד החינוך והתרבות

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ז
לכתות י"א (כולל מוקדמות) י"ב בגרות

שכר לימוד מדורג

בבית הספר יעוץ פדגוגי ופקוח על מהלך הלימודים, פעולות חברה וחוגים.

תל־אביב

וייצמן 53, טל. 263185, 13.00—8.00, 19.00—17.00

•

נמשכת ההרשמה לסניפי מישלב לכתות בוקר

★ בחיפה
★ בירושלים
★ בחולון

חיפה: העליה 45 בת־גלים, טל. 520797, 11.00—8.00, 19.00—16.00.
ירושלים: בית־ספר כיה, רח' כי"ח, 19.00—17.00.
חולון: מישלב, בי"ס הביכים, רח' השומר 19.00—17.00

כן נמשכת ההרשמה

לבית ספר לאלקטרוניקה בתל־אביב

בשיתוף עם צה"ל
מתקבלים בנים מסיימי כיתות י' י"א
בנות מסיימות כיתות י', י"א, י"ב
פרטים והרשמה: בבית ההנדסאי, רח' החרושת 15, טל' 38582

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה
מודיעה על

רישום מאוחר

לפקולטות למדעי הרוח, אמנויות, מדויקים לשנת הלימודים תשל"ז, דים לקראת התואר בוגר אוני' לחוגים הבאים:

הרישום יתקיים בין התאריכים 27.6.76 — 15.7.76

הפקולטה למדעי הרוח

מקרא
תלמוד
לשון עברית
ספרות עברית
פילוסופיה יהודית
היסטוריה של עם ישראל
ארכיאולוגיה ותרבויות המזה"ת הקדום
פילוסופיה *
לימודים קלאסיים — א. מגמה יוונית
ב. מגמה רומית
ג. מגמה ארכיאולוגית
ד. תרבות קלאסית**
היסטוריה כללית
היסטוריה של המזה"ת ואפריקה * (מגמת ימי הביניים — רק לבעלי ידיעה בערבית)
תורת הספרות הכללית
בלשנות שמית
אנגלית
בלשנות
גיאוגרפיה *
שפה וספרות צרפתית

* זכאים להרשם מועמדים שממוצע הב' הוא 7 לפחות.

הפקולטה לאמנויות

אמנות התיאטרון
קולנוע וטלוויזיה
תולדות האמנות
מוסיקולוגיה —
בנושא מבחן הכניסה יש לפנות למזכ'
האקדמיה למוסיקה —
בנושא מבחן הכניסה יש לפנות למזכ'

הפקולטה למדעים מדויקים

מתמטיקה
פיסיקה
כימיה
מדע כללי

בעלי תעודת בגרות המעוניינים בלימודים באחד מהחוגים מתבקשים לפנות אישית למנהל השכפול בבנ' מיה למוסיקה, על מנת לרכוש תמורת 5 ל' הסברה וטפסי רישום. החנות פתוחה בימים מ־09.00—17.00, וביום ו' מ־09.00—13.00.

אין לבחור בשום חוג שאינו מופיע ברשימה לגבי החוגים הרשומים לעיל, נא ראה בחוברת שנת הלימודים תשל"ז.

שעות הקבלה ביחידה לרישום:

בימים א', ג', ה'	בשעות 09.00—12.00
בימי ד'	בשעות 15.00—17.00

** הפקולטה למדעי הרוח תפתח לקראת השנה החדשה בחוג ללימודים קלאסיים — "המגמה הקלאסית". מטרת המגמה לאפשר לתלמידים ידע בתרבות קלאסית (ספרות, היסטוריה, פילוסופיה, ארכיאולוגיה ואמנות, הלניסם יהודי, הספרות והתרבות הקלאסית על ספרויות מאוחרות יותר) בעזרת תרגומים. המגמה הנה במסלול דו־חוגי בלבד.

בית הספר החקלאי מקוה ישראל

המדור הכללי

נותר מספר מקומות מצומצם למועמדים/ות לכתות ט'—יו"ד (עיוניות — לבגרות)

הרשמה במזכירות מקוה ישראל, ביום ד' 14.7.76 בין השעות 8—10 לפנה"צ.

המרכז להכשרה טכנולוגית

נמשכת ההרשמה לקורסים:

בקר וערב

* **קדם הנדסאים**
* **קדם טכנאים**

מתקבלים בוגרי י"א

למעוניינים תנתן הכנה מיוחדת לבחינות בגרות חיצוניות

ייעוץ מיוחד לפונים בכל יום ג' אחה"צ, בשד' דוד המלך 39, תל־אביב

פרטים והרשמה:

כל יום בין השעות 08.00—19.00, ביום ו' עד 13.00

תל־אביב	— שד' החשמונאים 6, טל. 32634, 37623 שד' דוד המלך 39, טל. 234332, 231783
ירושלים	— רח' המלך ג'ורג' 14, טל. 226455
כפר־סבא	— ביה"ס אורט (ליד המשטרה), בימים ב'־ד' בין השעות 17.00—19.00
ראשל"צ	— בעיריה, במח' החנוך, רח' הרצל 47 טל. 949463, 949495, קו פנימי 35 בשעות 16.00—18.00 ימים א'־ד'
אשדוד	— בתיכון דתי מקיף, ת.ד. 789, טל. 21802 בין השעות 17.00—19.00

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה · אורט ישראל

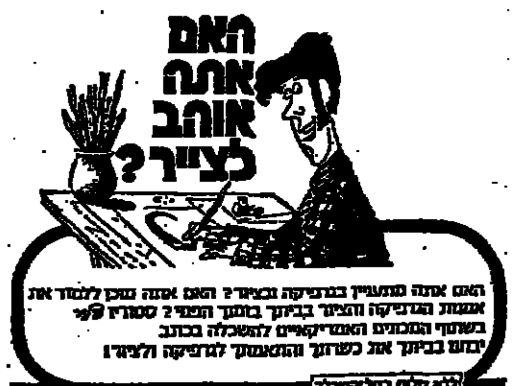

האם אתה מתעניין בגרפיקה ובציור? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגרפיקה והציור בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו ל... בשתוף המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב יכחם בביתך את כשרונך והתאמתך לגרפיקה ולציור!

ללא תשלום כל השכלה

לכבוד
"המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב"
ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77.
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות בספינת מצויר, חוברת הסברה ובחון התאמתי כשרון לגרפיקה ולציור.
שם: ______
כתובת: ______ טלפון: ______

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

סטודיו 18

בי"ס מקצועי לצילום

החלה ההרשמה לשנה"ל תשל"ז

■ **צילום מקצועי**
במסלול בוקר — מסלול ערב
תנאי קבלה:
י"א כתות + מבחני כניסה

■ **צילום ופיתוח / חובבים**
מסלול ערב
ללא תנאי קבלה

מספר המקומות לכל המגמות — מוגבל

פרטים והרשמה כל יום, פרט ליום שישי בשעות 9—13, 16.30—20.30
תל־אביב רח' בן־יהודה 18, טל' 299598

משרד החינוך והתרבות · אגף הנוער · המחלקה להדרכה ולכח אדם
המכון לחינוך הנוער מיסודו של פנחס רוטנברג

נפתחה ההרשמה

לבית המדרש הארצי להכשרת מדריכי נוער

(מחזור י"ב)

תוכנית ההכשרה:

- לימודים עיוניים־פדגוגיים
- הכשרה במיומנויות הדרכה
- התמחות מונחית בהדרכה

* משך הלימודים: שנתיים בשעות לפני הצהריים.
* אפשרות למשרה חלקית בהדרכה.
* מתקבלים: בעלי השכלה על־יסודית אחרי שרות צבאי, יועדפו בעלי נסיון מוקדם בהדרכת נוער.
* אפשרות להשלים בחינות הבגרות תוך הלימודים.
* לנזקקים אפשרות לקבל הלואה מותנית.
* לבאים מחוץ לחיפה — אפשרות מגורים בפנימיה.
* למסיימים בהצלחה — תוענק תעודת מדריך מוסמך.

המעוניינים לקבל פרטים נוספים, יפנו אל: המכון לחינוך הנוער מיסודו של פנחס רוטנברג, ת.ד. 6015, טל. 80861 או 04/80597.

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב

בת"א, חיפה, ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים בהתאם ל' הישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א; טל. 669041 חיפה

גזור ושלח

לכבי המכון להכשרה מקצועית ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111) 1
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ______
השכלה ______
כתובתי ______

למד בביתך

אנגלית ושפות אחרות

כולל אנגלית לבגרות ולאוניברסיטה

מלא את פרטיך האישיים, גזור את המודעה ושלח אל המורה היועץ, המכונים הבריטיים ת.ד. 33114 תל־אביב.
שם ______ כתובת ______
טלפון ______

תל־אביב: שד' רוטשילד 93, טל. 624162, כבר דיזנגוף פינת רייגס 1, טל. 226594. חיפה: גורדון 30, טל. 667040. ירושלים: ההסתדרות 22, טל. 224769.
מע. 9.7 — אש.

בפיקוח משרד החינוך

נמשכת ההרשמה לכיתות ט', י', י"א, י"ב.

תיכון ברק מעניק לך: * תעודת בגרות ממשלתית * תעודת גמר ממשלתית * תעודת בגרות + לימודי:

אלקטרוניקה, מחשבים, שרטוט.

יום לימודים ארוך הכולל שעורי עזר באנגלית ובמתימטיקה.

חוגים: ציור, דרמה, צילום, כדורגל, כדורסל, תחנת־חובבי־רדיו

תלמידי ט' ורוב תלמידי י', י"א, י"ב פטורים משכר לימוד

הרשמה א'־ה' 10־12 לפנה"צ.

ת"א, רח' פיארברג 12 (ליד שד' רוטשילד שינקין) טל. 625805

למד בגרות בביתך!

אנו נבוא אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך. למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחות המכון הקרובה אליו — ללא תשלום נוסף.

הנחה של 25% לחיילים, בגרות

קורסים נוספים בכתב

- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה — כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח והגדלה
- גרפיקה שימושית
- פרסום ויחסי ציבור
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הנ"ל לת.ד. 28124 תל־אביב.
שם: ______ מעוניין בלימודי: ______
כתובת: ______ טל. ______

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב רח' סלומון 7	חיפה רח' בלפור 5	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 41	באר שבע רח' הרצל 86
	שעות קבלה 9—1, 4—7	פתח־תקוה רח' בלפור 14	ירושלים רח' אוריאל 8	רחובות רח' יעקב 3

* מינהל עסקים
* ציור ואופנה
* טלוויזיה/אנטנות
* גזירה ותפירה

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

לימודים

רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • • | ...וד על־יסודי · בי"ס לאבסטרנים · בגרות • • •

קורסי קיץ אינטנסיביים לתלמידי תיכון ומסיימי ח'

קורסים חדשים: 18.7 ; 25.7 ✱ מספר מקומות מוגבל לפי מספר תאי המעבדה ✱ סניף חדש בהרצליה

דע פי 5 אנגלית

במעבדה לשונית השוואתית משוכללת

AUDIO ACTIVE COMPARATIVE

צרפתית, ערבית
ספרדית, גרמנית
איטלקית ועוד.

מעבדה יחידה
מסוגה בארץ
מערכת השוואתית
אישית לכל תלמיד

- התאמת רמה לכל תלמיד
- ימים ושעות לפי בחירה
- לימוד אקטיבי מירבי
- מורים מומחים
- קורסים למוסדות
- לתיכוניסטים: קורסים מיוחדים
- שעורים פרטיים כולל מעבדה

מהי המעבדה לשפות AUDIO ACTIVE COMPARATIVE ?
מעבדת A.A.C. היא הטוב והמשוכלל ביותר בין המעבדות הנמצאות בארץ בבתי ספר לשפות. [illegible]

לימוד אקטיבי מירבי
[illegible]

התאמת רמה לכל תלמיד
[illegible]

התאמה לזמנך ולמקום מגוריך
[illegible]

למדו ולומדים אצלנו
[illegible]

אנחנו לא מבטיחים אותך ללמוד יותר מאשר אתה צריך
[illegible]

25,000 בוגרים

לא רק למדו אנגלית - הם גם יודעים אנגלית

ירושלים, מהתמדה 22, טל. 224769	חולון, בי"ס שפרינצק, קורסי קיץ, טל. 842896
ירושלים, ...ית המקיף, כסרים 10, טל. 46380	רמת־גן, שפירא 4, טל. 723466
תל־אביב, אבן גבירול 30, טל. 252337	רחובות, מכון דוד, ויצמן 20, טל. 951085
תל־אביב, ...ר דיזנגוף, ריינס 1, טל. 226594	למי בזמן תנוח לך מגוריך הקרוב לסניף מגוריך
חיפה, נורדאו 30, טל. 667040	הרצליה, רח' עצמאות 59 (בנין בי"ס „אמירים")

שעות הרשמה: בת"א, וחיפה 8—20, בשאר הסניפים 16—20

מכון ישראלי לשפות

בית הספר לשפות הגדול, הותיק והמנוסה בארץ

ספרא

בית ספר תיכון ספרא, תל־אביב

בפיקוח משרד החנוך והתרבות (נוסד בשנת 1927)

מתקבלים תלמידים לשנת הלמודים תשל"ז

לכתות ט', י', י"א, י"ב

בית הספר הוא בעל אופי עיוני, מכין ומגיש את תלמידיו לבחינות בגרות

המגמות: הומניסטית — חברתית

שעורי עזר: באנגלית ובמתמטיקה וכן חוגים שונים

טיפול אישי בכל תלמיד

הודות לטיפול האישי בתלמיד ובבעיותיו — עלו הישגי התלמידים בלימודים!

שכר לימוד מדורג

שעות קבלה וייעוץ במשרד ביה"ס בשעות: 8—13

הכתובת: דובנוב 32 תל־אביב, טלפון 263916

אוטובוסים: 61, 62, 25, 19, 18, 12, 11, 92.

אנגלית מדוברת שוטפת

הצטרף אל מיליוני האנשים ברחבי העולם אשר דוברים אנגלית בזכות שיטת הלימוד המתוכננת, המאפשרת לכל אחד (ללא תלות בידיעותיו הקודמות) להגיע לשליטה בשפה האנגלית תוך תקופה קצרה ביותר.
גם אתה יכול ללמוד אנגלית בביתך על כוס קפה ולהתקדם פי 10 מהר יותר מכל שיטת לימוד אחרת.

מעבדות לשוניות משוכללות בת"א וחיפה

צוות מורים אקדמי אנגלו־סכסי, ההנהלה הפדגוגית המקצועית, שיטת הלימוד המתוכננת היטב, הם הערובה לרכישת השליטה המלאה בשפה האנגלית.

- ✱ מבחן התאמה רמה וייעוץ לכל פונה — חינם.
- ✱ 12 רמות לימוד החל מלימוד הא"ב האנגלי ועד קבוצות שיחה ברמה הגבוהה.
- ✱ שעות וימי לימוד לבחירתך.

כמו כן:

- ✱ שעורים פרטיים למעוניינים.
- ✱ קורסי קיץ לתלמידים (מיסודי ועד תיכון).
- ✱ קורסים למוסדות ומפעלים.

אנגלית־ערבית־ספרדית־צרפתית־איטלקית

פרטים והרשמה: מ־8.00 בבוקר עד 8.00 בערב.

תל־אביב	רמת־גן	ירושלים	באר־שבע
בן־יהודה 51 (ליד מגדלי) טל' 234396	ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע „רמה") טל' 739193	רח' אגריפס 8 (מול קולנוע „עדן") טל' 228730	רח' החלוץ 86 (מול קולנוע „שביט")
תל־אביב	חיפה	רמלה	
בן־יהודה 32 בנין אל על חדר 505, טל. 291858	רח' בלפור 5 פינת נורדאו טל' 669041	רח' נורדאו 5 (במוסד תקוותנו)	
תל־אביב	פתח־תקוה		
דיזנגוף 115 (ליד „רמה") טל' 228545	רח' בלפור 14		
	רחובות		
	רח' יעקב 3		

AMERICAN INSTITUTE OF LANGUAGES

מכונים אמריקאיים לשפות

ביה"ס המרכזי למלונאות
ע"ש אריה אבישר
מלון תדמור — הרצליה

ביה"ס למלונאות
מלון תדמור ירושלים

מודיעים על פתיחת

קורס פקידי קבלה

(משך הקורס 7 חודשים)

ביה"ס	פתיחת הקורס	בחינות כניסה
בירושלים	12.8.76	18.7.76
בהרצליה	9.9.76	14.7.76

בדבר פרטים נא לפנות:

ביה"ס המרכזי למלונאות, מלון תדמור הרצליה, הוריים, טל: 03-938321
המחלקה להכוונת החייל, רח' אבן גבירול 76, תל־אביב
לשכות העבודה
ביה"ס למלונאות, מלון תדמור ירושלים, רח' חניא 1 ירושלים טל: 02-523121

מענקים למועמדים המתאימים

בהרצליה — אפשרות למגורים בפנימיה

למדי מקצוע

ב־3 חדשים

במקום מגוריך - בכל הארץ

נקבנות

בשיטת IBM

מקצוע שאין בו אבטלה והשתכרי טוב יותר. לאחר, שתסיימי תוך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תוה בגיל והשכלה

לימוד
בוקר • צהרים • ערב
לפי בחירה

קורס בתבניות חינם למעוניינות

• תעודת הסמכה •

פרטים והרשמה במשרדי
"המכון להכשרה מקצועית"
בשעות 9 - 1 לפנה"צ 4 - 8 אחה"צ

תל־אביב, רח' סלומון 7 [illegible]	ירושלים, רח' אגריפס 9 [illegible]
רמת־גן, רח' ז'בוטינסקי 61	רחובות, רח' יעקב 3 [illegible]
חיפה, רח' ביאליק 17 [illegible]	רמלה, רח' נורדאו 5 (במוסד תקוותנו)
פתח־תקוה, רח' בלפור 14	באר שבע, רח' החלוץ 86 [illegible]

משרד העבודה משרד החינוך והתרבות המכון הממשלתי להכשרה מקצועית	אורט ישראל

בית ספר אורט להנדסאים וטכנאים
כפר־סבא

נמשכת ההרשמה

לשנה"ל תשל"ז

ללימודי הסביבה (אקולוגיה)

במסלול הנדסאות

במהלך הלמודים תינתן הכשרה
לקראת „טכנאות כימיה"

פרטים והרשמה במזכירות ביה"ס „אורט" הנדסאים כפר־סבא, כביש חיפה, טלפון 052-31557.

למד שרטוט ועיצוב

...יק את
...א התועלת
העפרון.
...יתך מגוון של קורסים:
...יסודות לעצוב פנים
...נושאים נבחרים בגרפיקה
...שרטוט בנין
...שרטוט מכונות
...עצוב חלונות ראוה
...כן השתלמויות קצרות
...ליקה שימושית, עצוב דירה.
... והרשמה:
...ם בין השעות 08.00—19.00 ביום ו' עד 13.00
...יב: רח' בוגרשוב 66, טל. 225690, 225795
שד' דוד המלך 39, טל. 234332, 231783
...: רח' הנביאים 20, טל. 664671, 666182
...ים: רח' המלך ג'ורג' 14, טלפון 226455
...בע: רח' אסף שמחוני 7, טלפון 77715
...דעפון — בשעות 18.00 עד חצות טלפון: 03-2..., 02-223344, 04-89111.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

גם אתה יכול להרוויח 4,000.- ל"י לחודש ויותר

כטכנאי שירות טלוויזיה ומומחה לתיקוני טלוויזיה ואנטנות

לאחר שתסיים קורס מרוכז של 10 חודשים בשעות הערב.

מתקבלים מועמדים ללא תלות בגיל והשכלה

פרטים והרשמה — מכון לאלקטרוניקה
לפנות בשעות: 09.00 — 1.00 לפנה"צ
4.00 — 7.00 אחה"צ

ת"א: רח' הנגב 13 (התחנה מרכזית)	רמת־גן: ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)
חיפה: ביאליק 17 (פינת הרצל)	פתח־תקוה: בלפור 14
ירושלים: אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)	רחובות: רח' יעקב 3 (מול אגד)
באר־שבע: החלוץ 86 (מול קולנוע שביט)	רמלה: רח' נורדאו 5 (במוסד תקוותנו)

משרד החינוך והתרבות אגף הנוער	ההסתדרות הציונית המחלקה לנוער והתלוץ

המכון לחינוך הנוער

מיסודו של פנחס רוטנברג
חיפה, הכרמל

נפתחה ההרשמה למדרשת להכשרת מדריכי נוער

תוכנית ההכשרה: לימודים עיוניים־פדגוגיים, הכשרה במיומנויות הדרכה, התמחות מונחית בהדרכה.
משך הלימודים: שנה, בתנאי פנימיה מלאים.
מתקבלים: בעלי השכלה תיכונית אחרי שרות צבאי; יועדפו בעלי נסיון מוקדם בהדרכת נוער.
אפשרות להדרכת מדריכי ספורט.
אפשרות להשלים בחינות בגרות במקצועות ההומניסטיים.

למסיימים בהצלחה תוענק תעודת
מדריך מוסמך
עבודה מובטחת

המעוניינים לקבל פרטים נוספים: יפנו אל: המכון לחינוך הנוער מיסודו של פנחס רוטנברג, חיפה, ת.ד. 6015, טלפונים: 04-80861, 04-80597.

אורט ישראל	המערכת ללימודי מבוגרים

...ת חופשת הקיץ ללמוד שפות במעבדות
...טות חדשות — במוסד ציבורי מוכר
...נגלית ✱ צרפתית
...ימנית (אינטנסיבי) ✱ ערבית
...נגלית מסחרית ✱ סינית

...והרשמה: כל יום בין השעות 08.00—19.00 ביום ... 13.00
...ב — רחוב בוגרשוב 66 טל. 225690, 225795
שד' דוד המלך 39 טל. 231783, 234332
... — רחוב המלך ג'ורג' 14 טל. 226455
... — רחוב הנביאים 20 טל. 666182, 664671
...בע — רחוב אסף שמחוני 7 טל. 77715

למד בביתך

הנהלת חשבונות וראיית חשבון

מלא את פרטיך האישיים, גזור את המודעה ושלח אל: רואה החשבון הועץ, המכללה העברית להשתלמות בכתב, ת"א, ת.ד. 33114

שם .... כתובת ....

טלפון ....

תל־אביב: שד' רוטשילד 93, טל. 621162; ככר דיזנגוף פינת ריינס 1 טל. 226594. חיפה: רח' נורדאו 30, טל. 667040. ירושלים: רח' ההסתדרות 22, טל. 224759.
כז. 9.7 — תכ.

טכניקום

בתאריך 11.7.76 יפתח קורס

שרטוט

✱ בנין ✱ מכונות
✱ עיצוב פנים

בפקוח משרד העבודה

חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

...ולם היהודי
...קה לבנים ובנות
...ם י"ב
...חיל האויר בחיפה
הפקולטה לאמנויות
הפקולטה למדעים
בית הספר ה... מקוה ישר...
נותר מספר מקומות ... למועמדים/ות ... (עיוניות)

هكذا من الأصل

עירית תל־אביב־יפו
האגף לתרבות לנוער ולספורט
מועצת הנוער
בשיתוף מעריב מעריב לנוער

„עיר נוער 76"
שלושה שבועות
מ־31.7.76 - עד 21.8.76
בכל שטח גני התערוכה
„יריד המזרח"

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

★ בידור ★ תרבות ★ מופעים
★ תערוכות
★ תצוגת חילות צה"ל ★ ספורט

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

קריות הספורט
התחלה ההרשמה לתחרויות
הספורט במסגרת „עיר נוער 76"
בענפים:
- קט־רגל
- כדורסל
- קט־סל
- כדורעף — לקבוצות
- גלגלות („סקטים") — לבודדים
- טניס שולחן
- טניקט
- שחמט
- דמקה

חלומך להיות כוכב במה?
עולם הבידור מושך אותך?
אצלנו תמצאו במה מתאימה
כשרונות צעירים
ב„עיר נוער 76"
אם אתם שרים, מנגנים או בעלי כשרון בימתי אחר
בואו והרשמו
לתחרות כשרונות צעירים ב„עיר נוער 76"

ההרשמה מדי יום בשעות 13.00-09.00 באולם הכניסה, בבית העיריה, כבר מלכי ישראל, ת"א
לכל אירועי עיר הנוער - הכניסה חופשית

מודיעין

יום ששי, י"א בתמוז תשל"ו (9.7.76)
שקיעת החמה: 18.49 ★ זריחתה מחר: 4.41
- פרק יומי: תהלים: קכט—קל
- משנה יומית: שביעית: ח—ט, יא—א
- דף יומי: פסחים: ס,
- הלכה יומית: קצור שו"ע: קפד, ו—
- פרשת השבוע: בלק

יום שבת י"ב בתמוז תשל"ו (10.7.76)
שקיעת החמה: 18.49 ★ זריחתה מחר: 4.41
- פרק יומי: תהלים: קלא—קלב
- משנה יומית: שביעית: ס, ב—ג
- דף יומי: פסחים: סא
- הלכה יומית: קצור שו"ע: קפד—ה, יא—ד
- פרשת השבוע: בלק

רדיו — ראה „ימים ולילות" עמ' 54—55

טלוויזיה — ראה „ימים ולילות" עמ' 55

רופאים
תורנות לילה במוקדי מגן־דוד־אדום ברחבי המדינה.
בת ים
הסתדרות הרופאים, רח' הרצל 58, טל. 723385.
מד"א, טל' 781111 ר"ג, שרות רופאים ואמבולנסים 24 שעות.
חיפה והצפון
רופא תורן כללי (ילדים) טל. 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל. 524922; מד"א: רח' יצחק שדה, טל. 101, מ־7 בערב עד 7 למחרת.
תורנות מרפאת שיניים ת"א, רח' בר־כוכבא 49
ששי 21.00—24.00
שבת 10.00—13.00
מוצ"ש 21.00—24.00
תל־אביב והמרכז
ד"ר הר־אבן, אפשטיין 6, טל. 443281.
מד"א, טל. 292222, שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל. 101, בין השעה 8 בערב עד 7 בבוקר.
בריות קופות־חולים:
קופת חולים „לאומית"
קופת־חולים „מאוחדת"
קופת „מכבי" כוללה
קופת־חולים „אסף"

בתי חולים תורניים
ירושלים
שישי: הדסה (ילדים, פנימית, עיניים, כירורגית מוח, א.א.ג.); בקור חולים (נשים); שערי צדק (כירורגית).
שבת: בקור חולים (ילדים); שערי צדק (כירורגית); הדסה (פנימית, נשים, עיניים, כירורגית מוח, א.א.ג.).
תל־אביב
שישי: איכילוב (כירורגית); רוקח (פנימית); בלפור (ילדים).
שבת: איכילוב (פנימית, כירורגית); בלפור (ילדים).
חיפה
שישי: רמבם (כירורג, תאונות, פנימית, ילדים, עיניים, אף אוזן גרון, נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת); הר־סטילד (גניקולוגיה).
שבת: רמבם.
מועדי התרמות הדם בתחנות מגן דוד אדום
בנק הדם יפו: 8—12.30,
ירושלים: 8—12, ת"א, חיפה, אשדוד: 8—12.30.

בתי מרקחת
ירושלים
שישי: כעלות דעבת, בנין 129, 811804; א־שעב אל בדירה, בתוך שער שכם, 283401.
שבת: בשיש, שטראוס 10, 222911.
מוצ"ש: אופלסקה, יפו 110, 224021; סזיז אל בדירה, אל זהרא, 282040.
תל־אביב
שישי: שלמה המלך, שלמה המלך 78, 246461; פרנקל, הבילד ג'ורג' 28, 223721.
שבת: בצה ישראל, בצה ישראל 11, 226545; בני, דיזנגוף 174, 222386.
מוצ"ש: בני, דיזנגוף 174, 222386.
חיפה
שישי: בלפור פסרה 1, 662289.
שבת: באולה, חרמון 12, 640466.
רמת־גן ובני־ברק
שישי: הגינה, אילנה־רוב 81, 721489.
שבת: רמה, ז'בוטינסקי 65, 793483.
חולון ובת־ים
שישי: ד"ר חורי, סר קולוב 70, 842433; גני בת־ים, הנביאים 3, 885671.
שבת: ד"ר חורי, סר חולוב 70, 842433; גני בת־ים, הנביאים 3, 885671.
באר־שבע
שבת: ירושלים, הרצל 34.
נתניה
שישי: הנשיא, ויצמן 36, 23639.
שבת: מרכז, הרצל 36, 22739.
פתח־תקוה
שישי: אסותא, ברון הירש 21, 911710.
שבת: הירקון, שטמפר 24, 910946.
הרצליה
שישי: קרמר, סוקולוב 18.
שבת: כפר שמריהו, מרכז מסחרי.

עזרה
משטרה
ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת — 2444; חדרה — 22444; טבריה — 22444; קרית־שמונה — 40444.
מגן דוד אדום
ירושלים, תל־אביב, חיפה — 101; אילת — 2222; 102 — 101; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים, קרית אונו — 781111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; רחובות — 951333; ראשון־לציון — 942333; אשדוד — 22222; אשקלון ובאר־שבע — 78333; חדרה — 22333; פתח־תקוה — 912333; נצרת — 54333; בת־ים — 885555; נתניה — 23333; טבריה — 20111; צפת — 30333, 30463; נהריה — 923333; עכו — 912333; עפולה — 23859, 22333; כפר־סבא — 33222; קרית־גת — 91333; שדרות — 94074; דימונה — 59333; ערד — 97222.
מכבי־אש
ירושלים, תל־אביב, חיפה, פית, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות, רמלה, לוד — 102; בני־ברק וקרית אונו — 781133; גבעתיים — 723333; ראשון לציון — 942223; חולון — 842122; אילת — 2222; חדרה, נתניה — 2222; 101 — 102 — 2222; ב"ש; טבריה — 20222; 22222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית שמונה — 40133; רמת־גן — 742222.
עזרה ראשונה נפשית
ירושלים — 02—69911;
תל־אביב — 03—261010.

רכבת
(ימי ו' וערב חג)
מירושלים
- לתל־אביב דרום: 11.16, 14.28
- לבני־ברק ולחיפה: 7,30, 13.05
- לבאר־שבע ולדימונה: 7,30, 13.05
מתל־אביב
- לירושלים: 7.30, 11.03
- לחיפה: 6.00, 7.00, 8.00*, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14,00, 15.00, 16.00
במוצאי־שבת 20.00
- לנהריה: 8.00*, 12.00
- לבאר־שבע: 8.16, 9.22, 14.35
- לדימונה: 9.22, 14.35
מחיפה — מרכז
- לירושלים: 7.03, 12.30
- לתל־אביב: 5.53, 6.30, 7.31*, 8.19, 9.00, 10.13, 11.36, 13.14, 14.08, 15.09, 16.04
במוצאי־שבת 19.54
- לנהריה: 6.20, 9.03*, 13.21
- לבאר־שבע ולדימונה: 7.03, 12.30
מנהריה
- לחיפה: 5.44, 7.32, 10.55*, 14.29
- לתל־אביב: 5.44, 7.32, 10.55*, 14.29
- לירושלים: 5.44
מבאר־שבע
- לתל־אביב דרום: 6.59, 9.50, 12.44
- לירושלים ולחיפה: 6.59, 12.44
מדימונה
- לתל־אביב, ירושלים וחיפה: 6.59, 12.44

* רכבת אקספרס

תורנות לקבלת מודעות אבל והודעות
במוצ"ש — מצאת השבת עד 21.00,
ביום א' בבוקר מ־5.15 עד 6.15
ב„מעריב", ת"א, רחוב קרליבך 2, טל. 287211.

מטוסים
- **נחיתות:** אל על 002 ניו־יורק 00.55; מארום 245 בוקרשט 10.50; אלאיטליה 738 רומא 13.00; אל על 582 איסטנבול 13.30; אל על 664 טהראן 14.00; אל על 016 ניו־יורק, לונדון 15.15; אייר־פראנס 192 פאריס 15.20; לופטהאנזה 652 פראנקפורט, מינכן 15.40; אל על 356 פראנקפורט 15.45; אל על 382 וינה 15.50; אל על 386 רומא 16.00; מ.ח.א. 806 ניו־יורק, פאריס 16.05; אל על 348 ציריך 16.20; אל על 334 פאריס 16.55; אל על 358 ניו־יורק, אמסטרדאם 17.00; נתיבי אוויר קפריסאיים 302 לארנאקה 17.10; מ.ח.א. 810 בוסטון, פאריס, רומא, אתונה 17.35; נתיבי אויר בריטיים 484 לונדון 18.45; מ.ח.א. 848 שיקאגו, פאריס, רומא 19.15; אייר־פראנס 136 פאריס 20.30.
- **המראות:** נתיבי אויר בריטיים 485 לונדון 09.30; מארום 246 בוקרשט 12.00; אל על 325 פאריס 13.00; אלאיטליה 739 רומא 14.00; לופטהאנזה 687 פראנקפורט 16.00; אייר־פראנס 192 טהראן, דלהי, בנגקוק, הונג קונג 16.40; נתיבי אויר קפריסאיים 308 לארנאקה 18.00.

כל סוגי טפטים
שטיחים מקיר לקיר
ריצוף פי.וי.סי.
ביצוע עבודות באחריות
יבוא-סיטונה-קמעונות
סוכנים ומפיצים בלעדיים של הטפט הצרפתי האקו
ALTERA

שטרסר טפטים
ת"א רח' שנקין 20
טל. 286969-286918-282339-281554 פתוח מ־9 עד 19
אנו משלמים עבורכם בקנותכם אצלנו
מס ערך מוסף עד סוף החודש הזה

טפחות
בנק משכנתאות לישראל בעמ

הננו מודיעים בזה לזכאי משרד השיכון

במסגרת תכנית הסיוע לזו"צ 1976 (לפי תעודות זכאות חדשות), כי בנק „טפחות", בתיאום עם משרד השיכון, יבצע הלוואות כאלה אך ורק לרוכשי דירות לפי הפניות של החברות המשכנות הצבוריות.

זוגות צעירים, הרוכשים דירות מיד שניה או מקבלן פרטי, מתבקשים לפנות לאחד הבנקים האפותיקאים האחרים, לקבלת הלוואות.

לטובתך — הקדם למסור מודעתך ל„לוח מעריב"

רכבת ישראל

הורים
החופש הגדול החל!

כדאי לכם לקחת את ילדיכם לטיול מלא חוויות ברכבת ישראל

למכירה בהזדמנות
מקרר חלב ווטרינה
תוצרת איטליה
380 מטר, 5 קומות
יחידות קרור והקפאה
נא לטלפן 065-54190
בין השעות 13—9

ארומור
צבעי דלתות וקירות

מעריב
פלישת המהגרים

מעריב ספרות · אמנות · ביקורת

פלישת המהגרים

מאת
נעמי בנצור

„דלת הזהב" — כך לוטה אמריקה בפי המשוררת היהודיה אמה לצרוס בשירה „הענק החדש" — שיר התהילה לארצות־הברית כמקום מפלט לנרדפי אירופה. שורות מתוך השיר נחקקו ב־1903 על בסיס פסל החרות שבכניסה לנמל ניו־יורק.

„דלת הזהב" — הוא גם שמה של תערוכה המוצגת עתה במוזיאון „הירשהורן" בוושינגטון, המוקדשת כולה לאמנים־המהגרים של אמריקה במאה השנים האחרונות. בצורת דוקומנטים שונים, קטעי־ציטוטים, מיסמכים אישיים, וכמובן — יצירות במדיומים שונים, מציגה התערוכה את תולדות תנועת ההגירה ותרומתם של המהגרים־האמנים לחיי התרבות של אמריקה בכלל, ולאמנות הויזואלית האמריקנית בפרט.

החל מ־1870 החלה תנועת הגירה מאסיבית לארה"ב בעיקר מדרום וממזרח אירופה. הבאים היו, בחלקם „עייפים" ו„אביונים", כהגדרת המשוררת, ונמשכו ל„ארץ ה־אפשרויות הבלתי־מוגבלות" בתקוה להיטיב את חייהם. אחרים, אותם „משוחררים־אל־החרות" הגיעו משום שנידחו מארצות־מוצאם, על־ידי משטרים או חברה עויינת.

בן שאהן — ברתולומיאו ונצטי

ויקיר שבארץ החופש ייקל עליהם לכבוש את אמיתה־חייהם.

אולם, האידיאל של ארץ החופש הפורשת כנפיה על הנרדפים, כפי שציירה אותו אמה לצרוס וכפי שהאמינו בו מיליונים, לא תאם בדיוק את המציאות. מעבר מזה של דלת הזהב התנהלו ויכוחים סוערים בין מצדדי ההגירה ומתנגדיה. למעשה, ההתנגדות להגירה — ימיה כימי תנועת ההגירה עצמה. במשך השנים הוטלו בהדרגה הגבלות על „הצבא הפולש" — כפי שכונו המהגרים. ההגבלות זכו למיסוד בחוק ה„קווטה", אשר צמצם את מספר המהגרים והעמידם במבחן סלקציה חמורה. האיבה כלפי המהגרים ינקה ממכלול גורמים: החשש מפני תחרות בכלכלה, מפני ההידרדרות והירידה בחברה מפני יסודות אנרכיסטים, וכמובן משנאת זרים מצדם של ה„נייטיבס" שזה לא כבר היו הם, או אבותיהם, זרים בעצמם. היטיב לתאר אבסורד זה הקריקטוריסט ג'וזף קפלר בקריקטורה שהופיעה ב־1893: חמישה אדונים אמריקנים מודשנים אוסרים על מהגר צנום ומבוהל לעלות על היבשה, מאחורי כל אחד מהם — צלליתו מאותם ימים שבהם היה הוא עצמו מהגר.

הפרדוקס בלט בעיקר בשנות ה־20. ככל שאמריקה נעשתה יותר קוסמופוליטית והפכה למרכז תרבותי בזכות המהגרים, כך גברה האיבה כלפיהם.

המיפגש הבין־תרבותי החל להניב פרי ב־1913. אז התרחש בניו־יורק מאורע אמנותי בעל משמעות רבה — ה„ארמורי שו" — תערוכה שבה הוצגו בפני הקהל האמריקני לראשונה זרמים פוסט־אימפרסיוניסטיים חדשים: קוביזם, פוטוריזם, פוביזם. ל־תערוכה זו, שהציגו בה אמנים אירופיים שכבר היגרו, ואמנים ששלחו יצירות מ־ארצות אירופה השונות — נודעה השפעה עצומה, אם לא מכרעת, על האמנות ה־אמריקנית. אמנים שהשתתפו בה ב„מהר ה־זרים" — קנו בזכותה את עולמם באמריקה. ז'ול פאסקן, אלי נאדלמן, מרסל דושאן, שהגיעו לאמריקה זמן קצר לאחר התערוכה וכן אלכסנדר ארכיפנקו שהגיע עשר שנים אחריה, לא נאלצו לבנות את הדימוס מן ההתחלה בארץ החדשה, כפי שנאלצו לעשות קודמיהם. הם היו מוכרים, ולכל אחד מהם היה קהל מעריצים ומוללי־הדרך.

מרסל דושאן, למשל, היה מוכר לציבור האמריקני בזכות „עירום יורד במדרגות" — יצירה שעוררה סערה. העניין הרב שגילה הציבור ביצירה זאת גרם לו לנטוש למלוטין את הציור, כיד עם בואו לארה"ב, ולהתמסר ל־Ready makes שלו, יצירות שהפונקציונליזם הפשוט משולב בהן עם המיסתורין שב־אמנות. אחת היצירות מסוג זה — „הקול התוכי" מוצגת עתה בתערוכה. זוהי בחירה מוצלחת, ללא ספק, כיוון שביצירה זו, שהיא מן הידועות והקונטרוורסליות ביותר, בא לידי ביטוי חוק רעיונו של דושאן על יחס הגומלין בין עצמים שימושיים ואמנות; רעיון, שהשפיע מאוחר יותר לאחר המובילים באמנות האמריקנית החדישה.

אמן אחר שהציג בתערוכה, אלי נדלמן, התקבל אף הוא בזרועות פתוחות. אלא ש־אצלו היתה ההשפעה הפוכה, חיי ההוה של ניו־יורק, התנודות המהירות בין התעשרות מהירה והתרוששות, בלבלו עליו את שלומו, והחלישו את היצירתיות שבו, וסופו ששקע ולא השיג באמנות האמריקנית את המקום הראוי לו.

ב־1939 התקיימה בניו־יורק תערוכה ראשונה של אמנים־מהגרים, שבעקבותיה נכתב בעתון ניו־יורקי: „ודאי שלמהגרים יש יותר ידע על האמנות מה שאנו מייחסים להם".

היצירות שהופיעו בתערוכה עסקו, רובן ככולן, בתחושותיהם האישיות והחוויות של המהגרים: סיפורי מהגרים מארצות שונות, מראה העיר ניו־יורק, ההפלגה לאמריקה. אלה היו הנושאים החוזרים ונשנים באותם ימים.

שנות ה־20 עומדות בסימן הגבלות יותר על ההגירה. שנאת הזרים גוברת, והיא מגיעה לשיאה במשפט סאקו—ואנצטי. בן שאן ה־יהודי לכם את מלחמתם של שני ה־אנרכיסטים האיטלקים שהוצאו להורג בלא שהוכחה אשמתם, בסידרה של ציורים. כמה מהם, המוצגים עתה בתערוכה, הם מן המיטב שבה.

בין המהגרים שמצליחים לחדור בעד הסדק שבדלת הזהב, מצויים אמנים כדה־קונינג, או ארשיל גורקי, התורמים מאוחר יותר את חלקם לגיבוש אסכולת ניו־יורק. גורקי, ש־היה אחד מניצולי הטבח שערכו הטורקים בארמנים, הוחזק ימים אחדים בתחנת המיון שבאי אליס, משום שמראהו המוזר עורר את חשד השלטונות. שנים לאחר הגיעו לארה"ב, היה גורקי שרוי עדיין בעולמו הישן. אחד הציורים היפים והמרגשים ב־תערוכה הוא „האמן ואמו" — שצוייר על־פי תצלום ישן.

עם עליית הרייך השלישי בגרמניה, מת־רחשת באמריקה אחת התופעות המופלאות של הגירת אמנים: אסכולה אירופית שלמה מתיישבת כאן ומפרה את האמנות ואת ה־אדריכלות בארה"ב בעוצמה חסרת־תקדים. זוהי אסכולת הבאוהאוס, שהיתה האסכולה בעלת ההשפעה הרבה ביותר על החיים ה־מודרניים בזכות מושג ה„פונקציונאליזם" ש־פיתחה: ההנחה שלה היתה שכל מיבנה, פריט־ריהוט וחפץ שאדם מקיף עצמו בהם חייבים בראש וראשונה לשרתו בדרך הנוחה ביותר. פירוש הדבר — סילוק הקישוטיות המיותרת, שרידת הבארוק והרוקוקו, אימוץ מגמות בנייה בסיסיות־מודרניות. מגנון זה חדר לכל תחומי החיים וגם לאמנות.

עם סגירת הבאוהאוס על־ידי הנאצים ב־1933, משום שנחשב למפיץ אמנות „דגנרא־טיבית", בורחים האמנים לארה"ב. ראשון ל־באים — יוזף אלברס, התאורטיקן הגדול של אמנות הציור המודרני, שדגל באמנות אינטלקטואלית ואנליטית במקום אמנות רגשית־סובייקטיבית. השפעתו היתה רבה על האמנים הצעירים. רוברט ראושנברג, אחד ה־בולטים באמנות האמריקנית הצעירה, היה בין תלמידיו. בעקבותיו מגיעים גרופיוס, מייסד הבאוהאוס, ברויאר, מיס, מוהולי נגי. בעזרת הארכיטקט ניזורה נפתח הבאוהאוס מחדש בשיקאגו. ראשי הבאוהאוס מרצים את רעיונותיהם באוניברסיטאות שונות וזוכים לקהל מעריצים עצום. השפעתם ניכרת כיום לא רק בארכיטקטורה, בעיצוב המוצר והגרפיקה, אלא למעשה בכל תפיסת העולם האמריקנית. דגמי בניינים, צילומי רבעים שלמים שניבנו על־פי עקרונות הבאוהאוס, סידרת ציורי מופשט של אלברס, ביניהם „ארוסי־פורום B" המראה בתהליך אישי כיצד מיבנה ציגולי בעל שני מימדים הפך ל־ספיראלה בעלת שלושה מימדים, או „המחווה למרובע" שהתכנון המדויק בקו ובצבע בולט בו — כל אלה מייצגים היטב את תרומת הבאוהאוס בתערוכה.

מלחמת העולם השניה מביאה בעקבותיה גל חדש של מהגרים־אמנים. ביניהם כאלה המגיעים לארה"ב בכוחות עצמם, וכאלה ה־ניצלים על־ידי „ועדת ההצלה האמריקנית" הפועלת באיזורי הכיבוש הנאציים ומחלצת אמנים ואנשי־רוח תמורת כופר — 300 דולאר לגולגולת. ז'אק ליפשיץ, היינריך מאן, פראנץ ורפל, אנדרה ברטון ורבים אחרים חבים להצלה זו את חייהם. התוהו ובוהו באירופה בשנות המלחמה ולאחריה, הופך את ניו־יורק למעין „יבנה" של האמנות. למעשה, בתקופה זו זהו המרכז המתמקד היחיד של האמנות הבינלאומית.

אמנים אחרים, שמצאו מיקלט באמריקה, חוזרים לאירופה בתום המלחמה, רבים אח־רים נשארים בה. נוספים אליהם אמנים ה־מגיעים לכאן לא כפליטים חסרי־בית, אלא נמשכים עתה אל אווירתה הקוסמופוליטית.

(המשך מעמ' 40)

ארשיל גורקי — האמן ואמו

מרים דרור

דיוקן

הנה עתה
אני לומדת לקרא
את פני מחדש:
השדה חרוץ־כלו
בתלמיו מנחרת בגד
סגלת הכנף הנרעדת
דקה, רכה וכבופה
ותהלם חרוץ לה כבור
או קדין.
לא רחמים מנוחתה
לא עון.
במנורת הברכות הקהלות
משחירות מכשמת הליל
על האור נאסם, נאסף
הנחלים מבקשים לקום דרך
מלב השדה אל סבוי מרמה
בתנים רבים.
מנחרת לאט, מתמהת.
לא יודעת
אם שבע־ימים או שבע־רגעי
חרדה
לתנועת אישון לא נודעת
לגלים בעין־החרדה
לבדה.

אסיה

*

— — ואני גדלתי בדממה ציורית.
(א. אחמטובה)

ואני גדלתי.
גדלתי כצליל.
הנוגן מתוך יסורים.
הנוגן מתוך פתאם קליל.
חלומות מקריים, שנים מקריות.
תעלומות ארעיות, מלים ארעיות.
שמיעתי — דקה.
ורוחי — עד דכא.
ועד עתה בצליל גדלה
עצבותי (הה, עד עתה!) ועולה.

סכינאים חולי אנמיה

מאת
יהודית אורין בן־הרצל

„הדו"ח של דוקטור ברודי", חורחה לואיס בורחס, תרגום: צבי וולובסקי וחיים פלג. הוצאת ספריית פועלים 128 עמודים.

כאשר לא הצטרפתי בשעתי למקהלת הת־הילות להתרזה לואיס בורחס על „גן השבילים המתפצלים", יצאו מכליהם — כך בלחש לי — כמה מחסידיו של הכשרון ה־סופר הארגנטינאי. עם קריאת הקובץ „ה־דו"ח של דוקטור ברודי" נתמעט בעיני עוד יותר כוחו של בורחס. מן השכלתנות, הפי־לוסופיה המובאת והנביעות המטאפיסיות, שהניעו את הקובץ הקודם לא נותר כאן דבר. ספורים אלו, שנכתבו — לדברי המבוא — בשנים האחרונות, מנסים לגעת בנוהי־חיים, אבל אלה מתגלים כנתחי גוויות מבושות.

בסיפור „האן מראנה" שח לו לבורחס המספר הברז לספסל הלימודים „אתה מרבה להג על בריונים בעלי־אגרוף", אמר לי בור־חס, מה יודע אתה על בריונים?" „ערכתי מחקר" — משיב לו בורחס. וזה נראה כך.

הסיפורים עוסקים בפרשיות גבורה של בריונים, סכינאים ולוחמי־שחרור, כולן דמו־יות חוזרות ומצומצמות. גם שמע השמות הפרטיים הלוקאליים, תאריכים, ציוני־המקום ושאר סממנים של כמו־ריאליזם — אינם אלא עוטם נוקף מכביד על אירועים צפו־יים־מראש ועל דמויות מוכות חולשות.

דבריו המנוסים על גבי העטיפה מורה המחבר, כי יותר, מראש על ההפתעות ה־מוליכות אל סוף בלתי־צפוי. „בקיצור, ה־ופתעה" — זהו אומר — „למלא ציפיה יותר מאשר לגרום להפתעה". אך את העדין של ההפתעות אין בורחס ממלא באלמנטים מפצים כגון: אירוניה, ניתוח מקומי וקסם אכזוטי, ואף טעם המאפה שהכל לגעמים מנגו אינו מגיע אל חיכנו.

החומרים שמהם מעוצבים ספוריו של בורחס יכולים היו להעמיד עולם יצרי מבר־שו, שבו נאמנויות וקנאות, גאוה ושפיכת־דמים הם מניעים אדירים, אבל כאן הם נשמעים כהדים קלושים לשלם גועש דמים. ההבחנה הידועה בתורת הספרות שבין ה־Showing וה־Telling תסייע אר־לי להצביע על אותה אינטנות. בעוד שה־Telling מספר־על, מדווח, מוסר, הרי ה־Showing מציג, מראה את ההתרחשויות. הסיפורה ב„הדו"ח של דוקטור ברודי" איננה מראה־מתארת אלא מסכמת, מוסרת באופן אמצעי ומתנוף (זו שרוקה) ואף זו רעה הוד־לה, שבכל ספור מקדים המחבר מבוא ארוך ובלתי־פונקציונלי לגוף הספור, בו הוא מפרט מבין שאב את ספורו, מתנצל על אי־דיוקים, אינו מתחייב לאמיתות הפרטים, כאילו במיסמכים היסטוריים ולא בביוגרפי־ניים עסקינן. המבואות מאפשרים לו, ל־בורחס, לשלב לעתים אמירות חיים חבוטות למדי, כגון: „היי המעשים ארוכים מחיי אדם" (עמ' 81) או: „השינה היא כידוע הכותם שבמעשינו. שליש מחיינו נתונים לכך, ואף־על־פי־כן אין היא מובנת לנו" (עמ' 100).

*

אפילו הדבר גלם מעולה כמו זה המצוי בספור „הבלתי קראהי" עשוי היה להתצב בידי בי שיושב בספרייה, עליה הוא מכריע — כי כבלם כצהוז לא צוהו.

המוקד של הסיפור שאב משמואל ב־„...מאהבת נשים", הוא מתאר יחסי אהבה בין שני אחים שבאו לחלוק בכל, ואף בנשים שעשבבו אותם. שלא במתכוון מת־אהבים השניים באשה אחת, ומאחר שזו מאיימת על אהבת האחים, הטובה להם מאהבת נשים, הם מסלקים אותה מן הדר־לם. השלד הסיפורי טוב בהכו כותו בראשית, אך גם בו שיעור הרוח.

אחד הסיפורים המצליחים והאופייניים ל־מחבר הוא זה הפותח את הקובץ: „הדו"ח של דוקטור ברודי" הוא תרגום של דו"ח (בתרגום — בלי גרשיים) מסמכיו של העיקר אנגלי בצורה הבאה הקודמת, ה־מתאר את אורחו הכבוד של שבט פרימי־טיבי גיחה. בין אם מבוסס הסיפור על מסמכים אנתרופולוגיים, ובין הוא אחת ה־בדיות של בורחס, תאור חיי השבט מרתק ותואם אידיאות המוכרות מ„גן השבילים המתפצלים". אורחותיו של השבט מגלות עירוב מוזר של פיגור ואכזריות עם יכולת הפשטה וחשיבה מושגית: הם אוכלים ב־צנעא תוך כיסוי הפה והפנים, בעוד ש־פעולות פיסיולוגיות אחרות נעשות שם ב־פרהסיה, זכרונם לקוי, ומגיע עד יום ה־אתמול, אולם הם צופים מראש עתידות לטוח קצר. רעיון זה חוזר הרבה בסיפורים שבקובץ הקודם, לפיו הזכרון וצפיית־הע־תיד הם משך אחד, שאחד גורל את המשמע המתעשר של השבטו, ואילו ההוה משמש מעין נקודת הקיפאל שממנה ניתן להפוך את השנים.

את אורחם ורבעם של בני השבט, ש־נכתבו בידי ד"ר ברודי, המיסיונר הפרסביטריאני ה־שב, בלטינית מחמת צניעות, הוסף מאיתנו בורחס, כנראה מחמת צניעותו שלו. ומן הסתם נמצאנו מפסידים.

*

הסיפור שעורר בי עניין מיוחד משום עירנותנו הסלקטיבית לגבי כל מה שנוגע ליהודי, הוא „ידיד בקלה". הגיבור, דון סאנ־טיאגו פישביין, הוא בעליה של חנות סת־רים, שוחר הציונות, מתעניין בשפינוזה וב־קבלה. הוא מגלה למחבר פרשה שאירעה בנעוריו כשנפשו נקשרה בנפש מנהיג בר־יונים מהולל בשם פראורי. פראורי מקרב אליו את הנער היהודי הנפחד, דוחה את ידידו הקשיש ומושיבו לשמאלו בסעודה. המרוחה, משתף אותו במעשה־שוד ומבריז כי הוא סומך עליו בכל. ללא מגיע בתוך מסגיר אותו הנער היהודי למשטרה. המנהיג הכנופיה, שלא היה מזוין, נורה בידי ה־שוטרים. מלשינותו היהודי גזה היתה לאורה ארגנטיני בהוגן ואפילו יהודי טוב לדעתו.

סיפור זה מעלה הבעיות; הדמות המ־ניגה מעלות התמודות שאי־אפשר להתעלם מהן. לפנינו מהדורה חדשה של יהודה איש־קריות, הוא הבוגד בברית החדשה, ש־הסתופף בחבורת המנהיג והסגירו לבת־שני־גים. כשם שפישביין מסגיר את פראורי ב־חצר בית־ההרשה, מערכת־יחסים מורכבת זו שבין יהודה איש־קריות לבין ישו העבי־רה תאוריות ואינטרפרטציות עשירות ב־מקור הנוצרי, מהן הרואות בו בוגד ומהן הרואות בו ממלא שליחות נאמן. ב„ידיד בקלה" בגלגולה המוטיבציה, המבנות וכפיות־הטובה אינן מנומקות, ואלמלא ידעתי כי ח.ל. בורחס הוא חתן פרס ירושלים והיה המספר הציוני — הייתי חשה כזאת אנטישמיות עולה מן הסיפור.

תרגומם של דוב וולובסקי וחיים פלג שוטף ורהוט. על אי־בהירות לשון פיטייתה הבצויות מקשה לדעת שומעי ספרדית לא הצלחתי לעמוד בתרגום.

נראה שראוי היה לה, לספריית הפועלים, להקדים לספר פרק קצר בתולדות עצמאותן של המדינות הלאטינו־אמריקאיות. שכן, אני מניחה כי פרטים היסטוריים, כגון פרשיית המשטרים השונים, גבול סאן מארטין מ־פרו, סימון בוליבר וקולונל מאריו רוביז ואחרים, אינם נהירים דיים לקורא העברי כשם שאינם נהירים דיים לה, ונדרשים כאן הבשרה שבאטמוספירה עצמה.

המלים שבחיינו

כנגד בקצות שפתים, דן קנר: כה שם ייקרא לחיוך מנהליות שלו? ארשת פני־הוצר, או פני־הומר?

כך נקרא, על־כל־פנים, חיוך־האלים הנצור באודיסיאה, חיוך הומרי, או חיוך של אסבסטוס. אם משום שה־נידא באמנות בשרידות, האיומה שב־טרגדיות, אינם אלא הלצה בספר הבדיחה החוזר של חייהם הציבים, או משום שבניגוד לקדיש־בדיבור ההוא, היכול גם לא להיות, אם רצונו בכך, אין הם יכולים אפילו לא להיות!

„סבנייאני" בינונית „לכבות". „אי־סבסטוס" — שאינו נכבה. מה כשם קוי בימינו גם החומר הבלתי דליק שלנו „אסבסטוס", איני יכול לאמר. אולי משום שבלתי דליק היא ממילא גם בלתי נכבה!

כל־כך־קום איני סבור שאפילו שחררנו את כבאינו מוצבת כבוידליקות בריסקו־טקים, אם זצחות בקרפיטי הנבגים, אין בידם לכבות חיוך אחד של מר קנר!

יש שיצחק יצחק וקנר יכבה גר הכן על שפתותיו — יבוא קץ הטלוויזיה!

קץ הטלוויזיה

מאת הוראציוס

הד כעקער של פאזיל בבית־המי־צלה, מעביר לפנינו בר רועה, איש על־הבוהרת שבטלוויזיה, את חדשות ה־כרוניקה הפתותאית תוה שבט בקרוש.

בגנים מלאות ענוה ובקול שלו, אך בוסה. כמי שמכיר ויודע כי האירוניה דוברת בגרונו בשם עצמה, אינו שהיה אפילו להידי. הפריה הקדושות שהוא סבור כי זכה, או סבה בהבל־פה לציניני, אינן בדולות כן התפרשיות. הקרייה פרוזה כשה־רגבו, אך בשפה שלו גבן נראית לנו כל נקודה בבירור רב, אי־אפשר להבין מה הן, בעצם, הנקודות שעליהן ביקש הוא לעמוד בדבריו!

כפרשנהוא לענייני־דיבא אין לי כנגדו חצי־דבר, אדרבא, יכול הייתי לאמר יותר מדבר־ומחצית־הדבר לשבחו. כלך ב־קהל־הנגים לא מצא, כנראה, כשהו שאבד לי־הבלה! אם אינו יכול להודר את בדיוניו, ראוי שיהודר לפחות את היום. פני הספינכם שלו אינם ככרים בידיו להוה לשני כוונותיו בהלבה!

סיפור קצר — ג'יהאד

מאת
זיוה קרן

כל הניגונים של עוזרת בית רגילה. הולה נגע כפרימדונה. מתוך שירד אליו בלית ברירה. אחרי שהעלתה לה בלשכת העבודה ואחרי שעל אף הרוח העלמת עין מפרסים קטנים, תן בזו אחר זו.

אתמול שלא תבוא כביכול לי למצוא אחרת. לעג לרש. ילד היא האחרונה עלי אדמות" — וילנה בחרי אף כאשר הבטות מ על דלת ביתה הציקה בסיומי ה השטיח היה עליה לחבוט היום"... יה טפטו על הרצפה המלוכלכת, שי חשבה משנעל מבכה על הכיור לים בסבבת. התנגמה בנשימתה ל בתה הנעמה את שנת הבוקר ומ־עה היתה מוקדמת, הלכה להתרענן ירה־חמה כדי להריק את מהוד הדם עייפות אשר שתי שעות שינה חזר לשכב. אחר־כך, מבלי להביט ת הכלים שסכה קפה בפינג'אן לאחה"צ. שמעה צעדים, ללא ספק צעדיו. „העפיה הנה יוצב היום" — פתחה הדלת.

לו...

סבב על עקביו. לבוש היה מכנסים הולצה אפורה מיוזעת עולה ויורדת על חזהו וציניו המאמות עצובות.

לא שלט בשפה העברית והבין ג. הוא כבר הכיר את הנשים ה־מד פעם הזמינו אותו לחבוט שטיח, כ משא כבד תמורת כמה לירות. עכבלם ראה בדלי־סיגריות במאפרת ת של גבר מאמש. לעתים בבודוש קר או נהגו בבגדים ישנים, והיו הדלת במגיו. בכל זאת דעתו לא עליו, בשעות הבוקר הן שלפו מכיוון שבך — לבד להסתודד.

ניהם חילוקי דעות באשר לשעה. להתחיל ב־7 עם סיומו את הנקיון מודרגות והיא רצתה שיבוא כל ה־תחיל ב־10 עם צאתה מהבית. לא שהוה ברירה כשוק מנקות. ובכלל — ועה של קיצה והכנות לכל היום, בוקר לפעמים במיגימה, וסנדוויצ'ים, הילדה יוצאת אפשר עוד לנמנם להסלים השוסר מאמש כתמשך. שהקפה אינו לטעמו. וראה לה ש־יותר קפה ופחות מים. עד ש־עיזות. אוהו — הרהרה לעצמה, שיש ללמוד בפתחה איבו של בית. התפשרו על — 9½.

פעמיים בשבוע. כשהאם ובתה מעזו רוחת־הבוקר, היה הוא מרתיח הקפה ובצמוד אליה. מבאיה אכלו הן

בינן לבין עצמן הוא שתה ושתק. עישן ושתק. גם עבר כבר שמקבל על עצמו את הדין. אך כל שנתארך הזמן כן נתקצרו השתיקות. „אביאדי" — זה לבן, „לחם" זה בשר, „חבז" — זה לחם ו„מילח" — מלח. לפעמים היה מביא מבכם או ענבים מכפר ומתוך ה„לא תודה" למד להבין שהן אהבות סברים ביותר וילדה, הביא לה עד שבלה. מה אמרו בכפר — לא ידעה. שפמו הישר ש־הסתלסל קמצא כלפי מעלה, והחזק — כחזק ילד פורק עול — הם שהסגירו שובבותו. עד שיום אחד בא אביו. ערבי רחב כתפים ש־ראשו סב העניד תבולות — ישב, שתה מים קרים והלך.

ככל שנתארך הזמן למד את מלאכת נקיון הבית, ובדרך כל העוזרות — כשהתרחקה ועיפה לא פקחה עליו היה „עובר" על מר־צפות הבית בתוכי דלי מים, מחליק פה ושם ויוצא לפני הזמן. ופעם, כשנתקל בה ב־מדרגות, הוריד ראשו כילד נזוף „גמרתי כל כל" — אמר כמי שמנער מעצמו אשמה כבדה. אחר־כך התנהג יפה כמה ימים. קירצף רצפות, שפשף דלתות וקירות, הבריק שמשות חלונות. אבל רק כמה ימים...

בבוקר כשהופיע היתה תמיד לבושה ו־מסורקת. נעים לו להשוב שעשתה זאת בלילה, מה גם שמעולם לא הבחין בעקבות גבר בביתה. לפעמים (לאחר שנתנה הסכמתה) טילפן מביתה לכפרו ואף שלא הקפידה עשה זאת בנוכחותה. בידו האחת החזיק השפופרת ובשניה סיגריה. היה שומע ועונה, שואל ומקשיב ובוחן עיני בוחן אם היא רואה.

הבוקר תמיד היה שונה. על רקע מנגינות שלאחר החדשות סיפר על עצמו (התברר ש־הם בני אותו גיל ונולדו כשמרחק כמה ק"מ מפריד ביניהם, הוא בכפר והיא באחת מ־שכונות העיר). על אביו ואמו, על אחיו שנפל במלחמה ב־48' ועל אחות הנשואה בעמאן. תוך שאיפה ללמוד ערבית הקשיבה לדבריו. מה גם שהיו מעניינים, הצטערה ב־צערו ושמחה בשמחתו. סיפר שהוא מנגן בחליל הדיקני בתזמורות ושמחות ולפעמים ב־רדיו עמאן. אז הוא לובש עבאיה וכאפיה עם עקאל. שאלוהו שאלות על מנהגים ו־אורחות חיים. כשתתקיים חתונה בכפר יזמין אותה — הבטיח. ופתאום בוקר אחד הופיע עם טרנזיסטור המוסיקה ערבית. הילדה ביקשה לומר משהו, אך היכתה אותה. ואם עברתי את הגבול? האם אני אויבה למדי? — שאלה את עצמה — הבית ביתי והוא מקבל שכר תמורת עבודתו. הם הכרחי להביא טרנזיסטור לשעתיים עבודה פעמיים בשבוע? אבל הוא חושב אחרת — המשיכה להרהר ואין טעם לפגוע בו.

ואז סיפר לה על אשתו שעומדת ללדת ועל המכה ילדיו. ארבעה בנים ובת מבנה, חסאן, עבדאללה, מוסא, סעיד והבת — ג'יהד.

ג'יהד? — פקוחה עיניה ההכוללות בתמיהה. עיניו כמו נרתעו מכבכה לזיק של שניה. אחר היה: „ג'יהד ג'מילה, ג'מילה, ג'יהד בת ארבע שנים, רוקדה עם תוף ביד ואחיה מפנקים אותה יותר מדי". הבטיח שיביא אותה ביום מן הימים. „אבל למה לך רק ילדה אחת? צריך עוד, עוד ילדים" — אמר ובכבו נפל על זו אצולה ריתנית בנצנצה בקצה השולחן.

ולמחרת, אף שלא היה אמור לבוא, הקיש על דלת ביתה בעזרה מנגמנת.

„זה אני, מחמוד" — ענה לשאלתה.

מעריב

שלשה שירים ירושלים

*

קרות מבטלת את בגדי
קות של גשם נרטבות בירושלים
זובה. סודות נלחשים בפנים
גלים מסתדרים ללינה

את בבתים. הם נושמים
שתיה ויודעים — זה מספיק
ומים אינם מתרשמים מלוה
לשטיחים. לקרסות מפרהות

במה דיוקאות על הקיר
פורמיקה. בתים רבים
ית לי בית; הייתי נושמת
לה. כי הכל כבר היה.

בחוץ על כף קר
מה השלישית מצפצפה הרות

*

מפלש אני רואה:
פלולי, ותתריסים קרועים.
הים בחלונות
ירקים שרים
שרים והולכים.
גלולי וגבוה, אני
תו. אני שומעת
ית של שבלים
גמיעה צוננת
פלש, מגיפה
יסים כלם —
לכל אברת.

*

בתים עומדים
שכם, והגגות
על מצחם.
יושב בשמש.
במעגל השמש
או; איש זקן.
ולה לשמש מתרחקת.
רון שלה.

מעריב
בועות
21.8.76
התערוכה
רח"
★ מופע
ת
ל ★ ספור
להיות כוכב בפה?
בידור מושך אותך?
ונות
ר נוער 76
יהאד
מעיריה כבר בלבי ישראל
כיסה

אני מישלמים על
בקניותם
מס ערך מוסף עד

مكنز من الاهل

هكذا من الأصل

דאר אויר מספרות העולם

משוררי שנות ה־30

ספר השבוע הוא, בלי ספק, ספרו של א.ס. טולי, „שירת שנות השלושים", המעלה את עולמם של משוררים כאודן, ספנדר, אישרווד, ססיל דיי לואיס ולואי מקניס. בעשור זה, ניצבו לפני המשורר האנגלי, כאדם פוליטי, אתגרים של הגות ומעש: מצב כלכלי המור סבית וסכנת הפאשיזם מחוץ גררו את „משוררי שנות השלושים" ל־תגובת גרמניה השתלטה על הריין, פרנקו כבש את ספרד לאחר מאבק דמים ממושך, האיטלקים ביצרו את מאחזם באפריקה. גל מצפיפיום באה בין היוצרים, אך עד בהרה צמדו שוחרי השלום על חוסר ההתאמה ש־בין אנטיפשיזם ופאציפיזם.

המבוכה הפוליטית והסער התברתי משתקפים להפליא בספרו של טולי. התקופה נושבת חיים בין דפי הספר, וכן דמויות המפתח — משוררים נבוכים, אנשי־אמת, שוחרי שלום וצדק שלא תמיד ידעו מהי הדרך אל האמת והטוב.

טולי מציין, שרק משוררים מעטים היו חברי המפלגה הקומוניסטית, אם כי רבים כמוהם היו אנשי השמאל. ססיל דיי לואיס שבור בקומוניזם, הסביר: „איבדנו את אמונתנו הנוצרית, גם נכנבנו מן הליברליזם כמכשיר אפקטיבי לטיפול בבעלות התקופה". א. ס. טולי, המכהן כפרופסור לאנגלית ב־אוניברסיטת קולומביה בקנדה, סבור, ששירת שנות השלושים לא היתה מוגבלת למימד הפוליטי; וכשקרה כך בכל זאת, התגלה הי־שיר כפגום מבחינה פואטית. אכן, שיריו המ־מוצלחים של ספנדר, למשל, הם אלה ה־משוחררים מחובת ההיגד הסוציאלי. הוא הדין גם במשוררים אחרים דאז. טולי מציין עוד, כי מבחינה טכנית היו רוב המשוררים שמרנים, אם כי בעלי־מעוף. לדעתו מצאו הקוראים „בשורות פוליטיות" בשירים ש־אלמעם זה נעדר מהם.

גברת מוזרה

שנות השלושים לא היו שנים פוריות למשוררת אדית סיטוול. דווקא בשנים אלה חדלה מכתוב שירה. לאחר כלהות העולם הראשונה בתפרסמה כמשוררת האקספצנטרית, בת למשפחה מיוחסת, בוכת שירה שהיו שונים מן המקובל הן בלשונם, הן במשקלם. היא יצאה נגד הצביעות בתרבות, הצטעצעה בלשון מיוחדת כעלה, התפתיעה את הציבור הבריטי בהתלוצות פנטסטיות. האם היתה אדית סיטוול משוררת מקורית, או רק אשה מבריקה שהדהימה את קוראיה, מעריציה ושונאיה במעשים לא מקובלים.

תשובה חד משמעית על שאלה — אין. אך בימים אלה, רב שנים לאחר מותה, הופיעה אנתולוגיה של כתביה: „אדית סיטוול: אש המחשבה". מטרת האסופה היא להציג יצירות שירה ופרוזה של המשוררת בצירוף קודותיה. כאמור, בשנות השלושים כמעט לא כתבה שירה. היא נזקקה לכסף ולכן כתבה מספר רב של רשימות ביתעתאית על נושאים לא שגרתיים: „אל תהיה אדם ממוצע", „האם תרבותנו היא הישג די ב־רשימות אלה מתגלית שנינותה. היא מבקרת כל דבר ונוקטת באמצעים בני־תקופתה. עם יצירות הפרוזה הארוכות שלה נמנות ה־ביוגראפיות על אלכסנדר פופ ועל המלכה ויקטוריה, וכן הספר „האנגלים האקסצנט־ריים". אכן, שמו של ספר זה מתאים במידה רבה גם לאישיותה של המחברת.

מדורי הגיהנום

סיפורה של אשה אחרת, גם היא אישית מיוחדת במינה. אם כי לא אמניה, היא סיפורה של „אנה" (הוצאת „ויידנפלד — ניקולסון") מאת דייויד ריד. ריד הוא שמו הבדוי של סופר, שהיה נשוי ליפהפיה ממוצא גרמני. השניים חיו באושר, בחברת ילדיהם הי־דידיהם, עד למיפנה הגורלי: האשה נפלה קורבן למחלת רוח נוראה, והבעל הזדרז ל־הצטרף אל רעיונו בספסה אל הגיהינום. הוא ידע שיהיה זה מסע קשה מנשוא, אך לא הסכים לשלוח את אשתו לבית־החולים, להפ אותה בידי הכפשירים ולבודדה מחברת אנ־שים אהובים ואוהבים. ריד חשב, שייטב ל־אנה את תישאר בחוך משפחתה. לאחר ש־קרא את ספרו של הפסיכולוג הנודע לנג — „העצמי החצוי" (The Devided Self) המגולל את מאבקם של הסכיזופרנים, פנה אליו ריד בבקשת עזרה. לאחר ששוחח עם החולה, קבע לנג, שיש סיכויים לריפוי בבבת, ועודד את הבעל להישאר בחברת אשתו ו־לגלות כלפיה אהבה וכך לנצח להשיבה בכל דרך אפשרית, אל השפיות. ריד עשה ככל אשר אמר לנג, ניסה גם להעביר צבי מחור גלהב כדי לעורר את אשתו. אכן, הי רגעים, שניזכיה היה, שאנה צועדת ב־בטחה אל השפיות, מכוגלה לאהוב, להעניק מעצמה, לשכוח את ה„אחר". אך, באחד הימים, לאחר שניפור הבעל ביבנתו, גילה את אשתו שולחה ידיה להנוק את הילדים. ומדריכה לאחר מכן התאבדה.

„יונג וסיפור תקופתנו" הוא ספרו של לורן ואן־דר־פוסט (הוצאת „הוגרת"") על הפסיכו־לוג השוויצרי הנודע. ואן דר־פוסט אינו כס־תיר את הערצתו ליונג, וקובע ש„ירינו של פרוידי" גמצא הבית במבוכה ביחס לתדמיתו. מחר גיפא הרגיש שב ושב, שהוא כדען ותיראפיסט; צופה אוביקטיבי בנפש האדם; וחקר, שגילה יסודות מהותיים בטבע ה־אנושי, בדרך לריפויים ולשיקומם של הסובלים. מאידך גיסא התלונן יונג, ש־עומק מחשבתו לא הוערך כראוי; כך סבור גם ואן־דר־פוסט, שהרי — הוא טוען — גילוייו הגדולים השפיעו על אורחות חייהו ומנהגינו. לדעת ואן־דר־פוסט יש לר־אות ביונג מושיע חדש, האדם היחיד בדורו, שיכול היה לגאול אותנו משגיונות הממון האנוכיות, הביטראליזם והתוקפנות. בהגותו ביטה יונג את קבנות־המחשבה ואת צרות־הרגש. החוקר הגלהב כגלה מרירות בלתי־מסויגת כלפי המעבדים. שכן, אלה לא השכילו לשלב את גילויי המופלאים של יונג באמונתם הטבעית.

מבין המבקרים הכביעים דעתם על הספר, מעניינת רשימתו של פיליפ טוינבי. הדעתו יש לראות ביונג, בראשונה פילוסוף במש־מעות הסטורית (ולא המודרנית) של המלה: אדם בעל גאוניות ודמיון פיוטי. כך הדבר, לדעת טוינבי, גם כשכותב יונג על הדת. שהרי, יונג כנסה להוכיח שכל האמונות, הד־תות המנויות במציאות טראנסצנדנטאלית. מקורן בביתוסים אחדים ובדימויים ש־התפתחו במחשבה האדם בלא כל ביח מגיע מן החוץ.

ק. ג. יונג

אהבה ושנאה נוסח אפריקה

ביתוסים מבסיים בני זולו כעלה בספרו „גבעת העוטים" הסופר האפריקני ר.ל. פסני. ברומאן שלו שיצא לאור בסדרה סיפורי אפ־ריקה של „היינמן", הוא מגולל את סיפורה של נודבה, היפהפיה שהתארסה לאדם מבוגר מבנה, כנכבדי שבטה. אבל, כך מתברר, הנ־צעירה אהבה את בוקה. מבני שבט סמבי, השבט האויב שיושב מעבר לנהר. פרשת האהבה של שני הצעירים הולידה איבה מחו־דשת בין השבטים האויבים: בעד נהרג, ה־שנאה התלהבה. ונודבה גילתה שהיא נושאה ברחמה את ילדו של בוקה. אך לא היתה יכולה להינשא לו בשל האיבה הפורייצה של השבטים. בעת ביצוע הפלה מלאכותית מתה הנערה. הסיפור שזור אלמנטים פולק־לוריים, אגדות שבטי אפריקה ודרכי מסורת נושנות.

הקולנוע בעיני בולדווין

יצירה הטורנה מן הסיגרה פורסב ביכים אלה, בהוצאת „דאל", הסופר הכושי האמרי־קני, ג'יימס בולדווין, שרומן ש־„סיפורו של רחוב ביל" — תורגם לעברית (הוצאת „עם עובד"). ה־החדשה „השטן מצא לו מלאכה" ללה את חוויותיו של הסופר ה־קולנוע: מאז חיותו נער, כשנ־של בשר דיוקים דומה לשלו. כאש הוא נחרד מן הבאנאליות המוצג בדמות השטן בסרט „מגרש השדים" (THE EXORCIST) מסקנתו של הוליווד היא מכונה המכוונת להנ־שלילויות של גזענים. וכלום יש לפסקנה אחרת מסופר, הנושף בו כתבי את רשעותם של הלבנים?

אודן, ספנדר ואישרווד בשנות ה־30

יצוא ישראלי

ולבסוף סיפור הצלחתו של הס „העולם הערבי" מאת אהרון כ שער העבקים. המהדורה הראשו לאור ב־1970 בהוצאת „בייקון ארצות־הברית, אולה הרף מחירו הספר (15 דולר). עתה הופיע שניה בכריכה רכה, מקוצרת וכן נוסף פרק על המצב באיזור עד לגבבה, לאחר מלחמת יום־הכיפו

ספרים חדשים עיון ראשון

ספר חדש של פרופ' ב. קורצווייל

לנוכח במבוכה היהודית של הדור מאת ברוך קורצווייל, הוצאת יד קורצווייל, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן, 256 עמ'. הספר הראשון מעזבונו של הפרופסור המנוח הוא גם מעין מורשה רוחנית של המבקר שהיה נביא זעם בספרותנו, אף כי לא חיפש רק את השלילה אלא שמה על כל גילוי של כשרון־אמת וטיפח יוצרים צעירים בדליה רבוקוביץ ויצחק שלו (בראשית דרכם) ועוד. אולם, אם בשדה הספרות היה קורצווייל הודעם של הביקורת (שבכם הדין — הרי הפן האחר שלו, הנושף בפסמאיות די בעיונו בהגות היהודית בת־זמננו וב־שאלות החינוך והתורה, הוא נסיסם מתשבוני בבתן שמגמתן חישוף העובדות והסיטואציות הקיימות כדי להגיע לרקמה חדשה, בריאה יותר וטובה יותר, הקרובה למקורות ומלאה תוכן של ממש.

המוטו של ספרו, הלקוח מאחד ממאמרים, מיטיב לבטא השקפה זו: „רבה תקותי כי בחיפוש משותף אחרי הדרך, אשר שבצליח למצאה. ואולי תפקידנו העיקרי כמחנכים וכאנשים שעניני רוח קרובים לליבם — להיות תמיד הולכים בדרך ולדעת שלא הגענו למנוחה ומנוחה".

שירה

שנים — במרכז

את האני והאתה מאת אברהם גלברשטט, הוצאת אל"ף, תל־אביב, 48 עמ'. אסופת שירים לירים, שבמרכזם זוג אוהבים.

פיוטים

אל השלכית מאת א. אומל, הוצאת „טריקליו", תל־אביב, ללא מספור עמודים. ספר שירה מיוחד בצורתו ובתוכנו. כתוב כולו בכתב יד. פיוטי מולדת ותפילת יחיד.

„שירה מתחרזת"

שירים לפרזה מאת מתי רגב, הוצאת „שירה מתחרזת", תל־אביב, ללא מספור עמודים. ספרו השני של המחבר, הקורא להצאתו „שירה מתחרזת". בתכנים אין צידוק לשם יומרני זה.

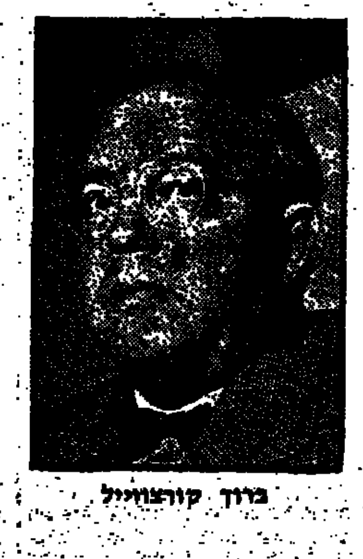

ברוך קורצווייל

סיפורת

המהדורה החמישית

שאול והנהה מאת נעמי פרנקל, הוצאת „עם עובד" ו„ספריית פועלים", תל־אביב, שלושה כרכים בכריכה רכה, כ־1600 עמ'. מהדורה חמישית של הטרילוגיה, המגוללת יריעה רחבה מחיי יהודות גרמניה בתקופת הנאצים. המהדורה הנוכחית הוצאה כמפעל משותף של ההוצאה המקורית והוצאת „עם עובד".

ארבעה נוספים לתרמיל

בספריית „תרמיל", היוצאת על־ידי קצין חינוך ראשי בצה"ל, הופיעו ארבעה ספרים חדשים:

אהבה מלוהטת מאת ק. צטניק, 112 עמ'. סיפור של יהודי בתהוה המוות, סיפור בר־עוצמה של סופר ההשואה כמוליך את הדברים מפי ישות שליחה, קטע מספר דוהבי־ירושה.

שוקל השמחה מאת אנדרי מורואה, תירגם ל. שמיר, 112 עמ'. שני סיפורים מפרי עטו של הסופר הצרפתי הנודע. ה־ראשון, שעל שמו נקרא הקובץ, עוסק ב־שאלת הנשמה לאחר מות הגוף; השני, המלהי צפוי קורה תמיד, הוא סיפור על התרסקות מטוס וגורלותיהם של שני הצאי הגות ששרהו בו.

פרשת הלוהב יתנתן מאת ברוך נאדל, 112 עמ'. פרשה מזורה ומרתקת, המתגלית על־ידי בעל הזוגיב מחר — איסוף ממסבים ישנים...

שמואבד־קופישמאן דיבבוקוב הכזב הקודש מאת אלכסנדר קופרין, תירגמו א.מ. גנן וא. סלמן 108 עמ'. שני סיפורים של סופר רוסי בן המאה הקודמת וראשית המאה ה־עשרים. האחד מספר את קורותיו של מרגל

יפאני בבירת רוסיה בימי מלחמת רוסיה־יפאן והשני מעלה מערכת יחסים בין בן המכובד לאמו ובין האם שאינה יודעת שהכזב הקודש ידוע לה.

סיפורי הרף־עין

מבמיס בבריאה מאת דיסקינר כרמל, הוצאת „מסדה", רמת־גן, 156 עמ'. בזור סיפורים קצרים והישוטי הרף־עין, הסדורים בשלושה מדורים. בעיית הזמן, משאלות שלא נתגשמו, החיים כמובלעה. ספרו השלישי של המחבר.

עיון ומחקר

אנו — והעידן הגרעיני

העידן הגרעיני במורה ההיקון מאת שמעון יפתח, הוצאת „עם עובד", תל־אביב, ספריית אופקים, 164 עמ', מידע חיוני על שאלות המציקות להבים מאתנו, מעטו של אחד מ־בכירי מדעני הגרעין של ישראל. ניתוח התהליכים המתרחשים באמורני הקשבפים במידה רבה את עתידנו.

דיני ממונות מאת עזרא בר יוסף בצרי הוצאת „ראובן מס", ירושלים, שני כרכים. כרך א' 494 עמ', כרך ב' 524 עמ'. חיבור מקיף על דיני ממונות על פי הדין הישראלי. המחבר הוא דיין בבית דין רבני. ספר עזר לשמטפן ולמתפכה.

אקטואליה

בעיני אויב

איך התמקמו את הישראלים מאת מהאר עבד אל חמיד, קצין מודיעין מצרי, בצריה: סמדר פרי, הוצאת „תמוז", תל־אביב 160 עמ'. תיאור ספק רציני ספק דמיוני של ה־מהלכים שקדמו למלחמת יום־הכיפורים פרי עטו של קצין מודיעין מצרי. ספר השוב ב־היותו נסיון מצרי ראשון לתאר (אם כי תוך העלמת דמיון רב) את המהלכים המודיעיניים הדו־צדדיים. חיבר הקדמה אריה השביה.

יומן קרבות

נכתב בקרב מאת מאיר שפירא, הוצאה אל"ף, תל־אביב, 120 עמ'. יומנו האישי של לוחם שריון ישראלי, בן 30, שנכתב על גבי ספרי־כים ועבוד לאחר מכן. מלחמת יום הכיפורים בעיניו של חייל שהשתתף בקרבות הדורים. מסמך אישי מעניין.

בארץ געגועי

שין אביב בממנקטן לאבי מאת הרב מרדכי הערבסם, הוצאת המחבר. ירושלים, 264 עמ'. ספר רשימות על ארץ־ישראל בעיניו של עולה.

ספרי שימוש

מדריך ליוצא לאירופה

המדריך הישראלי לאירופה מאת מנחם פורטוגלי ומשה שלו, הוצאת „מורה", תל־אביב, 382 עמ'. מהדורה שלישית ומעודכנת לשנת התיירות 76/77, הכוללת הצעות ל־ביקורים ב־13 ארצות באירופה.

הכל על הבריאות

אנציקלופדיה לבריאות המשפחה, הוצאת „כרמא", ירושלים, בשיתוף עם „דבר", תל־אביב, 454 עמ'. מהדורה שלישית ומעודכנת של מדריך מקיף לבריאות, הכולל הסברי מונחים, מחלות וכללי שמירה על ההיגיינה והבריאות. במהדורה זו נוספו מאמרים ו־הסברים על שיקום ברפואה, דיאטה, מחלות סרטניות ובעיות הזדקנות. כל המאמרים נכ־תבו בידי רופאים וחוקרים ישראלים.

מדריך לנושאים יהודיים

Research in Jewish Subjects in Europe הוצאת המכון לאירועים יהודיים, לונדון. ביבליוגראפיה מקיפה של מחקרים על נושאים יהודיים, שהופיעו באירופה, ב־עריכת שרה לוק.

דקדוק מיוחד במינו

דקדוק ללא פיהוק מאת עקיבא קונר־בין, הוצאת בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות, מדרשת שדה־בוקר, 64 עמ'. עימוד ועיטור: אהוד קמין. ספר דקדוק מיוחד ב־מינו, שגם שמו מעיד על גישתם הרעננה של מחברו ובפיקו. מיועד להקנות את כללי הדקדוק הש־מעשי בצורה מרתקת.

איגרות מביעות אומר

אגרות הרב מאיר בר־אילן (ברלין), כרך ראשון, הוצאת אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן, 290 עמ'. בעריכת נתנאל קצבורג. כרך ראשון של אגרות הרב המנהיג, שרובן אבדו רק מיעוטן ליקטו בידי הבן אנשים כמעיים ועתה הן מובאות בדפוס. האיגרות כשקפות את דעת הרב בעניינים שעל הפרק במשך כמשישים שנה ומאירות בדרכן את אישיותו ואת השקפת־עולמו. בכרך הראשון כינסו אגרות מן השנים תרס"ג—תרפ"ה.

זכרונות מן השואה

די אפוליפקים / פון נסיסה צום לעבן מאת ירחמיאל בריקס, הוצאת המשפחה, ניו־יורק, 264 עמ'. ספרו השמיני של המחבר המנוח, לשני ספרים קודמים שלו על השוד־אה תורגמו לעברית („תהיל בגיטו" ו„על קי־דוש השם"). ספר זכרונות המתאר את פלי־טת הנאצים לפוליו ואת בריחת המחבר מפניהם עד לכניסתו לציון להדי.

לילדים ולנוער

מוטל בן פייסי — בתרגום חדש

מוטל בן פייסי החזן מאת שלום עליכם, עברית: אוריאל אופק, הוצאת „מסדה", ירושלים, 166 עמ'. סיפורי הילד היתום, ב־מאר יצירתו של שלום עליכם, בתרגום עברי חדש, כולל שני פרקים שלא תורגמו. כשום מה, בידי י"ד ברקוביץ בשעתו, ואהרית הבר מאת המתרגם.

„כנופיה" חיובית

„חמשיה" מאת לרן קיבביה, הוצאת ברונפמן, תל־אביב, 80 עמ'. סיפור בעלילה של כנופית־נוער חיובית, התנגשות בין בני עיר ונערי קיבוץ. נדפס תחילה בהמשכים ב„דבר לילדים".

הגדה על מסע

גבעת המיישע מאת ריצ'רד אדמס, תירג־מה באנגלית רינה ליטוין, הוצאת זמורה, ביתן, מודן, תל־אביב, שני כרכים, כ־500 עמ'. הגדה מופלאה על חבורה היוצאת למבצע חסר סיכויים ורב־תלאות אל הלא נודע. ג־בורי הסיפור הם ארנבי־בר אך מעלליהם כהוארים בצורה אנושית והספר זכה בפרסים ספרותיים בין־לאומיים וקנה מקום בקיר ה־בורה של הספרות הקלאסית לילדים, ליד היריה בערבי הנחל", „פו הדב" ו„פליסה".

שירים לפטרה הילדה

מכבים בכיק מאה רחל לויקנותם, הו־צאת „ניצני", ירושלים, ללא מספור עמודים. ציורים: דורית יגבג. ספר שירים לילדה ירושלבית בשם פטרה, שסבה ניתן לה ל־אחר שאביה חזר מסלע אדום בשלום. ספר שירים הראשון של המשוררת, מהנדסת־יוצר במקצועה.

אגדות ופתגמים

לני מהלגו אגדות חז"ל לילדים, ליקטה ועיבדה וקוה עויג, ציורים: גלי הים, הוצאה הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, 112 עמ'. ספר ראשון בסידרה המביאה לילדים מבחר כאגדות ישראל. הפעם — על הנושאים: בריאת העולם, אברהם אבינו ובניו, משה רבנו ויציאת מצרים, מעשי חכמים. ועוד אגדות. הספר הבא בסידרה על אגדות הבעל־שם־טוב.

כתבי עת

מבצעים 1 — 2, אביב קיץ תשל"ו, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, 208 עמ'. בבת הקיבוץ המאוחד, בעריכת וזרובבל גלעד. חוברת המוקדשת לתעודת הקיבוץ הבאוהד, שבתכנה בשפים בשנות יוגו. בין ה־השתתפים — והיקים ביצחק בן־אהרון, ד־צעירים, שזו הופעתם הראשונה בהבדה ו־בכתב. במדור הספרות מובא סיפור חדש

שלום עליכם

באת ג'ון אוארבך בתרגומו מתוך ספר חדש העומד להופיע ביכורים מאת שלי גלעד מבית הבורי ילדים על מלחמה.

מימה ספר 11, ירחון לתרבות בעריכת אדב בירן, הוצאת אגבנות לעם, תל־אביב. 74 עמ' חוברת — ראיון עם יוסי יזרע האמנותי של „הבימה". כן מובא על אמנויות התיאטרון, הקולנוע, המוסיקה, האדריכלות והפיסול.

ספרא וסייפא, בטאון החוג ליה להיסטוריה צבאית, בפר השביעית, מס' 1. הוצאת „מלואי 56 עמ'. במה חדשה שמטרתה העמיק ולפתח את הידע ההתו־צבא ובטחון בישראל ובעמים. רכת של הבטאון הם פרופ' יה־פרופ' אברהם מלמט. איוף (פ־שביר, משה שילה.

משרד ראש הממשלה
המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח

המרכז הלאומי למידע טכנולוגי ומדעי
רח' החשמונאים 84, ת"ד 20125, תל־אביב, טל' 03-288261

קורס לספרנות טכנית

הקורס בהנהלתה של הגב' ל. וילנציק, ייפתח באוקטובר 1976 ויב 3 סמסטרים (2 פגישות שבועיות בנות 4 שעות כל אחת, בשעות אחה"צ). תכנית הלימודים בנויה בהתאם לדרישות תקנות הבחינות של ארגון ספ ישראל — אסי"י ומסיימי הקורס יוכלו לגשת לבחינות שלב ב' בספרנות במגמה „ספרייה מיוחדת" לשם קבלת תעודת „ספרן".

יתקבלו בעלי תעודות בגרות ומעלה (ציון באנגלית לפחות 8) שבידם תע „ספרן משנה" (ציון ממוצע לפחות „כמעט טוב"), ובעלי תעודות שוות ע טופסי הרשמה להשיג אצל גב' ל. איזנברג בכתובת הנ"ל, עד 1.8.76

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים

הופיע

תקשורת המוניםודעת ...

מאמרים המבוססים על הרצאות הדיונים בכנס מטעם מרכז ההסברה והמכון לקומוניקציה האוניברסיטה העברית.

בתוכן: מה בין תעמולה להסברה ✱ בשימוש ובצריכה של כלי התקשורת ההמונית ✱ אמצעי התקשורת ההמונית בעיתות משבר — ✱ לאחר מלחמת יום הכיפורים ✱ דימויים בזירה הבינלאומית ✱ הסרט הדוקומנטרי הפנאי בישראל.

162 עמודים — המחיר: 12 ל"י

להשיג במקומות הבאים:

ירושלים:

א. דורון, רח' יפו 31, טל. 225086.
ב. תמיר, בינשטוק, רח' בן־יהודה 2, בנין ... טל. 224808.

חיפה: רח' הרצל 49, מדע, טל. 663694.

תל־אביב:

א. ספרים לעם, רח' יבנה 7, טל. 621885.
ב. שירותי ההפצה של פרסומי הממשלה, רח' ב' 29, הקריה, תל־אביב, טל. 255286.

באר־שבע: רודיק, רח' נורדוי 25, טל. 73220 וכן בהנויות המרכזיות במרכזים העירוניים. עם הזמנה בדואר יש להוסיף 1.5 ל"י דמי ... לכל עותק.

מועצה מקומית גדרה

במוצ"ש 17.7.76 בשעה 7.30 בערב תפתח באולם „בני ברית" גדרה

תערוכת ציורים של הציירת שושנה בן־משה

בחסותו האדיבה של ראש המועצה מר יוסף גרפי.

שעות הביקור: בימים א'—ה' 5—8 בערב

מסגרות לתמונות

מבחר גדול של דוגמאות מחירים זולים

לציירים! עושים מסגרות תמורת החלפה

„דאלי" בן־יהודה 161 תל־אביב

רמקולים

אצלנו יותר זול
פוטו סטריאו בספורט
בן־יהודה 8 תל־אביב

אלף את כלבך במו־ידיך

— מאת מרדכי סיגל —
עורך כתב־העת „דוגס" („כלבים")
ומתיו מרגוליס —

מייסדו של המכון האמריקני לאילוף כלבים

זהו קורס יסודי באילוף למשמעת, מדריך חיוני לכל בעלי כלב. מעתה תוכל לאלף את כלבך להיות ברבית מסור, מהנה ומשתף־פעולה, ולהתייחס אליו בסמכותיות אוהבת ונבונה.

מתוך הספר: מצבי ישיבה ושכיבה לפי פקודה — אילוף לניקיון — התנהגות נכונה ללא רצועה — קרא לו ומהא יבוא אליך — פירוש הטעים השונים, הכוונותיהם החיוביות והשליליות — כעיות אילוף המיוחדות לכל גזע — ועוד ועוד. שפע של צילומים וציורים.

המחיר: 34.80 ל"י (לא כולל מע"מ)

דעת העתונות: „המלה האחרונה בספרות הכלבים. ספר זה מגלה לך הכל". ✱ „כלב שהתנהגותו גרועה משקף את התנהגות בעליו. זהו ספר שיתקן את התנהגותו של הכלב ובעליו בקלות, בביטחה ובאופן אנושי".

גש לחנות־ספרים או שלח 34.80 (+2.78 מע"מ) להוצאת לדורי, ת.ד. 9047 ת"א ותקבל את אלף את כלבך במו־ידיך בדואר חוזר. חמשלות חינם.

האנציקלופדיה העברית

המרכז: רמת־גן, דרך ז'בוטינסקי 21, טל. 734202/3
סניף ראשי: תל־אביב, רח' הרצל 2, טל. 56628

הופיע כרך כ"ח

ערכים: „פקטה מיכאל" — „קאוצ'וק"

מן הערכים החשובים שבכרך יצויינו פקיסטן; פרהיסטוריה; פרו; פרוטאינים; פרח; פרטיזנים; פריס; פרלמנט; פרס; פרסמת; פשיזם; פתולוגיה; צבא; צוללה; ציונות; ציור; צ'ייקובסקי; צ'כוסלובקיה; צלום; צמח; צפת; צרפת; צ'רצ'יל; קאוצ'וק.

הצטרף אל רבבות מנויי האנציקלופדיה העברית בתנאי חתימה נוחים ובתשלומים. כרכים קודמים החסרים במלאי נדפסים לשם אספקתם למנויים החסרים אותם.

לוחמים וסופרים בגיטו

ביקורת

...לוי ...ימוש ...שון

מאת
שלום לינדנבאום

...ון עמו — אוסף מאמרים בבל־ ...ת שימושית בעריכת ה. ניר וב"ץ ...ולר — המרצה להנחלת הלשון. ...ל"ו 174 עמ' + XVII.

ההתפצלות, השלמת בכל ענפי־ המוליכה להתמחות בסוגה מצומצם העוב, הביאה להשגים נכבדים, אבל ה חולה יסודית אותה: היניתקות הידע ..., עד כדי איבוד משמעותו הכו־ אנושית. רק מלומדים מעטים למקצו־ מנסים עוד לשמור על הראיה ... והכוללת, תוך כדי העמקה והתמ־ חומים מסויימים. בתחום הבלשנות אצלנו בין אלה דמותו של חבר ...יה העברית פרופ' חיים רבין, שפעי־ ...הבלשנית מגוונת ורבת־היקף, כפי ... לראות אפילו מרשימה חלקית של ... בעברית ובלועזית.

...י מחקריו של פרופ' רבין בשתרעים ...חום העיוני (,,ההגויות הקטנות ב־

פרופ' חיים רבין

עברית הטבריינית", ... שמית המהפכנית בעברית", ,,משמעויותיהן של הצורות הד־ דקדוקיות בלשון המקרא ובלשון ימי־בי וכו'), אל תואמי הסוציולוגיה וההיסטוריה של הלשון (,,גורמים סוציולוגים בתולדות הלשון העברית", ,,לשון וחברה", ,,הרקע ההיסטורי של העברית של קומרן", ,,הלשון העברית בהתפתחותה", סדרה פופולרית ה־ בקיפה את הלשון העברית לדורותיה וכו'), קשרי לשון ותרבות (,,שירה דבורה במסכך תרבותי", ,,שירת חנה והאפיקה הלאומית העברית" וכו'). קשרים בין לשונות, הן במסגרת הלשונות השמיות (הדיאלקטים ה־ עתיקים של השפה ויחסם לעברית", ,,השפ־ על בעברית ובארמית — מהותו וכוצאו" וכו') הן מחוצה לה (,,מלים הדיות בעב־ ריה, מלים תהיות בעברית", או ,,קשרים הודיים של שיר השירים" וכו') לשון וספ־ רות (,,לחקר העברית הספרותית החדשה", ,,הבחות יסוד לחקר לשונו של ש"י עגנון"

או ,,המבנה הספרותי של מגילת מלחמת בני אור ובני חושך" וכו') ועד לעשיה בבלשנות השימושית, הוראה־הגיה, החל ב־ בעיות־תרגום וכלה בדרכי הקניית־הלשון ל־ תלמידים שונים (,,הערות בלשניות לבעית תרגום דברי ש"י עגנון ללועזית", ,,תהליך התרגום", ,,על הכתיב בספרותי בשורי", ,,ה־ עברית הקלה בחנוך העם", ,,הכתיב צריך להתפתח יחד עם הלשון", ,,העברית שלנו: איך נדבר בשנת השיש", ,,מה יכולה הבלש־ נות לתרום להוראת העברית?" — ,,אגרת למורה", הקדמה לעברית ,,בסימן טובי", ,,הנורמטיביות והוראת הלשון לבני חו"ל" וכו').

תחום אחרון זה, של בלשנות שימושית, שנחשב בעבר כמצוי מחוץ לעשיה הבלש־ נית הרצינית, המכובדת, נעשה באחרונה לאחד ממרכזי ההתעניינות והפעילות של בלשנים רבים. פרופ' רבין הוא אחד ה־ חלוצים והפעילים ביותר בשטח זה אצלנו — כפי שמעידים הרשימה החלקית של מאמריו שנזכרה לעיל. מכאן גם העניין ש־ הוא מגלה בסטאטיסטיקה של הלשון. הפרשים במקצוע זה (C.K. Zipf, A.S.C. Russ, G.V. Yule) ובעיקר פ. גירו (P. Guiraud) ב,,בעיות ושיטות הסטאטיסטיקה הלינגואיס־ טית", הראו עד כמה עשויה הסטאטיסטיקה של הלשון לתרום לחקר הענפים השונים של הבלשנות כשלעצמה (מורפולוגיה, פונו־ לוגיה, סמנטיקה וכו'), ולחקר הוורסיפיקציה בשירה, או סגנונות הסיפורת של סופרים שונים. היא עשויה גם לתרום לתקשורת, לקצרנות או לרפואת אזניים ועיניים. מזה, ולשפור הוראת הלשון ולתיבתה כמה. ב־ אהה: היא מקצוע־עזר חיוני לענפי־לשון שונים ולדיסציפלינות מהציות הקשורות ב־ לשון, בגילוייה השונים.

פרופ' רבין היה מן הראשונים בקרבנו, שהסבו את תשומת לב העוסקים בלשון ל־ חשיבות העציה הזו והתועלת הרבה שניתן להפיק ממנה. על־כן יום עבודת־מחקר ב־ שטח זה, כמו עבודתה של נאלי פלדה: ,,שכיחות ההגיים בעברית" (לשוננו, כרך כ"ג 1959). אף שעבודה זו נתבססה על מח־ קר מוקדם יותר של פרופ' אליעזר ריגר: ,,אוצר מלות היסוד של הלשון העברית השימושית" משנת תרצ"ה, הרי שונה היא בגישה ובדיוק המדעי, בשל נקיטת כללי הסטאטיסטיקה הלשונית, כפי שפיתחום ה־ חוקרים הנ"ל. פרופ' רבין עצמו הסתייע בשיטת הסטאטיסטיקה של גירו להפקת מס־ קנות מסוימות על לשון המקרא (בערך ,,עברית" באנציקלופדיה המקראית): ,,סופרי המקרא ניצלו פחות מן הממוצע את ,,אוצר המלים הכללי של לשון תקופתם", והטילו על מספר קטן יותר של מלים תפקיד הבעה גדולים מן הרגיל, הכפי המיבה של גירו, סיגנונם ,,מרוכז" מבחינת בחירת המלים". עם כל הזהירות המדעית מעלה הוא את ההשערה: כי ,,יתכן, שאותה הגבלה עצמית בבחירת המלים, שרמזנו אליה, היא גם אחד הגורמים ליציבות המפליאה של אוצר המלים המקראי במשך כאלף שנה".

כל זה, כמו גם פעילותו כמורה באוני־ ברסיטה העברית וכנשיא האגודה הישראלית לבלשנות שמושית (איליש), מוכיח מה רב המשקל שפרופ' רבין מייחס לתחומי הבל־ שנות השימושית ולקשרים שבין התיאוריה הלשונית לבין העשיה היום־יומית. פעילות זו כבר הצמיחה למעשה דור של תלמי־ דים־ממשיכים, אשר תרמו את תרומתם ל־ מחקר הלשון העברית. אלה, ובלשנים אח־ רים מוקירים הגישו לו עתה, במלאות לו ששים שנה, אסופת מאמרים המוקדשים כו־ לם לבלשנות השימושית.

ארבע מאמרים מוקדשים כאן לבעיות ה־ תרגום. הנבי צינגה כלום מנחמת תרגום ,,יום נפלא לדגי בננה" של ג'. ד. סאלינג'ר ומצביעה על הסכנות הטמונות בשימוש בלתי מבוקר של מקבילות סגנוניות, תוך התעל־ מות מתפקידיהם המורכבים של מבעים מסוימים. על קשיים דומים — הפעם בתר־ גום לצרפתית — מצביע רגב־שראל שרם במאמרו: ,,תרגום ספרותי — הערות מתו־ דולוגיות". מנחם דגוט מצביע על ,,המוסר הסימנטי בבעית תרגום מעברית לאנגלית" — הפער בטויים אקדמיולנטיים, ,,הקושי ה־ גדול שבהעברת מחסרים תרבותיים לשפה אחרת". במקרה שלפנינו: הממסין, הכוה־ בה, שושבינים, ,,עליית הנוער" וכו', ואילו אריאל לבנשטן מציע במאמרו ,,לקראת סטיליסטיקה השוואתית של האנגלית וה־ עברית" הצעה מקדימה בנדון, והאיל ו,,חקר הסטיליסטיקה הכללית של הלשון העברית נתון עדיין בהתהליך", ואף האנגלי עוד לא בוסס דיו. בבחינת השערה מעלה הוא, כי (1) באנגלית מעדיפים אנאפורה דקדוקית ואילו בעברית חזרה לקסיקלית; (2) בעב־ רית עדיף המוחשי, הספציפי והלא־מטאפורי בעוד שבאנגלית נמצא יותר סובלנות ל־ שמוש במופשט, במעורפל ובמטאפורי; (3) באנגלית משתמשים יותר במשפטים המת־ חילים בנושא ארוך ומורכב ומסתיימים בנו־ שא קצר ופשוט, ואילו בתרגומם לעברית יתקבל ההפך. השערות אלה עשויות לסייע למתרגם, בתנאי מובן שלא ינהג בעיוורון.

ארבעה מאמרים עוסקים כאן בבעיות הו־ ראת־הלשון. אשר לאופר מראה במאמרו: ,,פונטיקה והנחלת הלשון" מה חשובה ידיעת הפונטיקה של לשון מסוימת להקנייתה ה־ נכונה. מאמרו של פרופ' ח. רוזן עוסק ב־ ,,הקניית נטיית הפועל העברי ה,,רגולארי" — בסיסי מוצא ומעברים סדורים", ואילו זה של ביע פישלר עניינו ,,הסופלציה ומקומה בהוראת שפה נוספת" (סופלציה היא שימוש ,,משלימי" של שני בסיסים מילונאיים שאינם עומדים בקשר גזרוני (היסטורי) ישיר אבל מתפקדים תוך השלמה הדדית, כמו: גבר־ אשה, אב־אם, המדר־אתנן וכו'). לעיני שני־ הם עומד התלמיד הלומד את הלשון העב־ רית כשפה זרה. כנגד זה עוסק מאמרו של יצחק שלזינגר ,,מבנה היחסים הסימנטיים ומבנה השטח בהוראת התחביר", בדרכי הוראת התחביר לתלמיד ביה"ס היסודי ה־ ישראלי בעיקר.

מאמריהם של מרדכי בן־אשר, רפאל ניר, דב פרץ, רזיל לבראון, יהנבן שהרי והאבן פרוזן עוסקים בתיאור תופעות בעברית החד־ שה ובמסקנות שיש להסיק מן הממצא ב־ חידושי מלים כמו: שקיפות סמנטית, קלות יחסית בהבנת ה,,משמעי" של שורש המלה החדשה, או טיב המשקל.

מקום מיוחד שמור למאמרים של יהודה ת. רדאי וחיים שור: ,,על שכיחות האותיות והתנאים בעברית המקראית והחדשה", כשה־ חדשה נבדקת ע"פ העתון. מחקרים הסטא־ טיסטי מראה, כי ההבדלים בשכיחות האו־ תיות בשני הטקסטים אינם בולטים, כך שבני דורו של משה רבנו היו מכירים כשלושה־ רבעי מלות עתון בן־ימינו. עם זאת, ספק אם היו מבינים את דיבורנו, שהשתנה בינ־ תיים בצורה משמעותית. מתברר שוב, כי לא רק המילון קובע את הלשון.

לספר מתלווה רשימה ביבליוגרפית של יותר מ־200 מאמרי בעל היובל, בעברית ובלועזית, המסודרים על פי שנות פרסומיהם. רשימה זו, לא פחות ממאמרי האסופה עצ־ מם, עשויה לשרת את המתעניין בבלשנות בכלל ובעברית בפרט, כי במעט הכל בה מבעיות לשון עקרוניות ועד לבעיות מע־ שיות מתחומי ההוראה, התרגום והכתיבה.

הזו איפוא לא רק ספר יובל לחוקר דגול, אלא גם ספר שימושי, העשוי להביא סיפוק ותועלת לכל העוסק בלשון העברית.

...פושי ...ספרת ...עירה

מאת
מרדכי אבישי

...ה רויאל (וילמיר), ,,אילו חסדים", ...: ,,ספרית פועלים", 1976, 153 עמ'

קראתי מכבר סיפורים של ורדה ...וילמיר, שנתפרסמו בעתונות הספ־ ... היתה לי הרגשה של כתיבה מעודדת ...מבטיחה התפתחות. אך כשאני קורא ...ת סיפוריה במקובץ, ששה־עשר סי־ ...פורים המובאים בספרה הראשון ,,אי־ ...ימי", אין מנוס מהמסקנה כי אם לא ...רי שברוב המקרים לא נתממשו תק־ ... — לפי שעה.

להקדים ולומר, שורדה יודעת לכתוב ... שהיא מבקשת להתמודד עם נושאים ...ומי המלווים סכנות רבות, שכתיבתה ... מכונת מובות — אולם אין די בכך. ...סיפורים לא מעט בוסר. יש בהם חול־ ...ל סופר מתחיל, מעין ,,מחלות־ילדות" ...זוה, הרוצה להיות כנה וגלוית־לב, ...ך, אך פעמים רבות אינה מצליחה ... את הפחים, שטומנים לה הנושא, ... הסיפורית, מידותית־הסגנון, ההגזמות ...ת לבנות. סיפורי־ההתגלות של הא־ ...עירה, הגרושה או הבודדה, המבקשת ... את חלל־האהבה שנפער והתוהה על ..., משמשים נושא כמעט אחד לרוב ...ים, אך לפחות נושא עם וואריאציות. ...ה סקורה הוא, שהוואריאציות אינן ...ברורות די צורכן, יש והדברים נר־ ... ,,מאסה" סיפורית אחת, הגבולות בין ...ים השונים מיטשטשים, מיטשטש ה־ שותף המבדיל ביניהם — וכך נמצאת המספרת פוסחת על שתי הסעיפים: אם סי־ פורים נפרדים ביקשה לכתוב, הרי שהיה עליה לגבשם כל אחד לחוד, כדי שיעמוד כל אחד ברשות עצמו. מאידך, הם גם לא גוב־ שו כפרקים בתמונה סיפורית אחת, כי המ־ ספרת לא התכוונה לכך.

בנקל ניתן להבחין בהעדר רמה אחידה בקובץ, בשוני שבין הסיפורים בבחינת רמתם האמנותית. הנה סיפור רגיש, כתוב באיפוק, בקשב פנימי, בעל ניסים עדינות, כמו ,,אנ־ דריאה": ההזות שבין גיבורת הסיפור וה־ גיבורה הספרותית של הרומן המונח לפניה, כי הרי ,,רק על עצמה היתה קוראת". ההת־ קרבות וההתרחקות מבעל־נעורים, התקוות ושברונן, הצמאון לאהבה ולחידוש עוצמת האהבה — כל אלה נמסרים בלשון המצינית ביותר, נכנסים זה לתחומו של זה, משתל־ בים זה בזה, תוך תהיה להפגנה. הסיפור פשוט, אך משכנע בטבעיותו כמו ,,על תבאי־ ובמרכזו תהיה הקשורה בכלבלב, אשר נקנה על ידי משפחת ישראלים השבים מלונדון לארץ, הכשלון הקטן בענין החזקתו וגידולו של הגור המוחשות מפני קשיי העברתו וטילטולי הדרך מאירופה לישראל — ההחז־ רתו בדי עמל למוכר בשוק, לאחר דין וד־ ברים ממושך... ועוד סיפור, או קטע או התמודדות מוצלחת עם החומר הסיפורי בעי־ מוד זה או אחר — ושוב המספרת כבו שו־ קעת לתוך נסיונותיה החוזרים לבטא מצבי־ נפש והלכי־רוח של האשה הנעזבת, סובלת־ הבדידות וצמאת־האהבה, שכל אימת שמ־ בקשת היא ,,להתגבר את עצמה", ,,לנוח את מאווייה", גורמים הדברים תמימים במקצת או מלמדיים במקצת ומתקרבים הם ברמתם לרמה של סיפורים המתפרסמים בשבועוני־ נשים או המיועדים לנערות מגיל ה,,עשרה".

ויש שהדברים אינם מתעלים כלל להדגת סיפור, כמו ב,,הדרכה קבוצתית", שאינו חורג מתיאור דיון מקצועי בפגישת צוות פסיכו־ לוגים — וכיוון שכך אין בו כל להזהות סיפורית.

גם בנסיונותיה של ורדה רויאל לכתוב בסגנון ,,חופשי", ,,פרוץ־מסגרות", ,,שונה", אינם מוכתרים המיד בהצלחה. פתיחה כזו לסיפור, מבולבלת כלשהו, בלתי־בהירה, בוד־ דאי שאינה תורמת ל,,כיבושו" של הקורא: ,,אי אפשר שלא אזכיר את בובי בכל שיחה מקרית, ולו יהי הנושא ,,יהודים ארגנטינאים ניידוטיים" ובובי בכלום, כמיהה להקמת בית (לא רק אשה גואלת לומר ,,עד ספטמבר אנשא, ויהי מה!") המקצוע האדם: ערכי דין ערמוניים באופיים? פסיכיאטרים מכר־ רפים ללא תקנה? כלבלבים, כלבלבים — מה הם? בובי כלבלו, וכך הלאה..." אחר כך מוסיפה המספרת: ,,לו רק יכולתי לזקק את תמצית בובי לכדי פוסח. כה עלוב ונו־ רא המאבק להציל פירורים מן השכחה, וצ־ עד לבאנאליות!" אם להשתמש בלשונה ול־ עשות פאראפראזה קלה, אפשר לומר שמן הדין היה ,,לזקק את תמצית בובי לכדי סי־ פור" — וזה מה שאין כאן.

לעתים קצר מאד המרחק בין הרצון למ־ קורות ההתבטאות והמאמץ לנסח משפטים קצובים ומוספטים לבין הגלישה אל דברים סתמיים, שכוונתם אינה מחוורת דיה: ,,בין חדר למסבה מוזמנת לחברה לפתע הנוס־ חה המסהרית: לא לאהוב במסלול עצבים מפרסם. כן לחוש את כל ליטיפת הנפש, כן. מחילה צללים עולה בה כלפי אהבתה הנכלמת".

ושוב — הסיפורים הטובים שבקובץ מעי־ דים על יכולתה של ורדה רויאל (וילמיר), יכולת שנבנתה בהרבה מקרים. עריכה קפ־ דנית יותר עשויה היתה להעניק לקובץ ול־ מחברת גב יחד.

פרס לספרות ומחקר ע"ש זאב ז'בוטינסקי לשנת תשל"ז

(מטעם המכון על שם זאב ז'בוטינסקי בישראל)

מתוך תקנות הפרס:

א. הפרס הוא בסך 2,000.— (אלפיים) ל"י וינתן לפי המלצת חבר השופטים בשל יצי־ רת ספרותית בפרוזה או בשירה או במח־ קרים על נושאים לאומיים של תנועת התחיה, מלחמת השיחרור ומערכות ישראל שנתפרסמו בעברית ויצאו לאור בצורת ספר בשנתיים האחרונות.

ב. כל ספר המוגש לדיון חבר השופטים צ"ל לא פחות מחמשת גליונות דפוס בגודל רגיל ויש להגישו בחמישה עותקים עד יום ה' באלול ש"ז (31 באוגוסט 1976), לפי הכתובת: ת.ד. 21174, תל־אביב.

ג. אין הפרס ניתן ליצירה או מחקר שזכה כבר בפרס אחר.

ד. הפרס יימסר במעמד פומבי, ביום הולדתו של זאב ז'בוטינסקי, ביום י"ב בחשון או במועד קרוב לו.

,,כלכלה הירואית"

מאת
אורי מילשטיין

שלמה שבא, דרך במדבר; סיפורו של ,,סולל בונה", עם עובד־תרבות וחינוך; 1976, 340 עמ'.

במהלך שנת 1926 נקלעה חברת ,,סולל בונה", שעברה גלגולים שונים מאז הקמתה ב־1920, למשבר כלכלי וחברתי קשה. ראשי החברה הקבלנית וראשי ההסתדרות התעלמו מן הבעיות האמיתיות, ניסו לטייח פה ושם, וקיוו כי יהיה טוב. במחצית 1927 ברור היה לכל כי החברה מתמוטטת. בחודש יוני הת־ כנסה ב,,בית העם" בתל־אביב הוועידה ה־ שלישית של הסתדרות העובדים. המשבר ב,,סולל בונה" (ואגב גם ב,,המשביר", חברת האספקה ההסתדרותית) היה הנושא העיקרי. מנהיגי ההסתדרות ומשק הפועלים: דוד בן־ גוריון, ברל כצנלסון, יצחק טבנקין ודוד רמז, כולם אנשי אחדות העבודה ההיסטורית, נאלצו להסביר את מחדליהם. בראש המבק־ רים עמד חיים ארלוזורוב בן העשרים ושבע. והוא העמיד זו מול זו את שיטת ,,הכלכלה ההירואית" של מנהיגי אחדות־העבודה ואת תפיסתו הרציונאלית. הכלכלה ההירואית לקתה, לדעת ארלוזורוב, בשתי מגרעות יסודיות: היא גרמה להתרחבות כלכלית מעבר ליכולתם המשקית של המפעלים, ובכך סיכנה לא רק את המפעלים ואת המקורות הכספיים, אלא גם את הציבור ,,שאנחנו אחראים להגשמ־ תו"; והיא עודדה את המוסדות הכספיים של ההסתדרות להשקיע במפעלים ובתחומים שלא נחקרו עדיין, והיו על כן צפויים ל־ כשלון. ,,לו ידע סולל בונה את גבולותיו" סיכם ארלוזורוב ,,ולא היה נכנס לעסקות של התרחבות בלתי מוגבלת, היה גדל לאט לאט ובבריאות".

*

תשובת ההנהגה באה לידי ביטוי ממצה בדברי ברל כצנלסון, שאמר כי הדברים נעשו בהכרת המצב על ידי פועלים ומנהלים חסרי־נסיון וחסרי ידע, אבל אין דרך אחרת. בנין הארץ היא לכאורה ועל פי ההגיון ה־ פשוט למעלה מכוחם של החלוצים, אך

שלמה שבא

מסייעת להם ההכרה שבעצם נכנסים הם לא רק לחיי שעה אלא לחיי עולם.

*

פרשת־משבר זאת, אשר משמעותה כוללת הרבה יותר מאשר זכתה על דרכו של ,,סולל בונה" והיא רלוואנטית למשברים הפוקדים אותנו כיום, מובאת, במפורט, בספרו המעניין של שלמה שבא, ,,דרך במדבר", שהוא סיפור חמישים שנותיה הראשונות של חברת ,,סולל בונה". ספרו של שלמה שבא חורג מעבר לתיאור פעולותיו של עוד קונצרן גדול, מי שום שבתולדות ,,סולל בונה" מגולמת ההיס־ טוריה של ,,הכלכלה ההירואית" שלנו, אשר שורשיה נעוצים עדיין בהלכי־רוח מסויימים בקרב חובבי ציון ובפקידות הברון רוטשילד בסוף המאה ה־19, ובצינה המאוחר, הבולט ביותר, היה פנחס ספיר. גם לביצניה הרא־ שונים של הכלכלה ההירואית קמו ידידים קשים בדמותו של אחד־העם למשל.

לגישה הספיריסטית, אין צורך לומר, היו רשנים מבקרים חריפים. ואולם בהיסטוריה הציונית, על גלגוליה והתפתחויותיה, שלטה ב־ דרך כלל התפיסה ההירואית. על כן, מה שיש לנו היום, על הטוב ועל הרע, ממנה בא לנו: בניית משק ועשיה בקנה־מידה גדול כפי שהתבטא פנחס ספיר עצמו לפני מותו (לפי עדותו של אריה אבנרי בספר על ספיר), או בונה — ללא תקדים בהיסטוריה — של כסוי מענקים, מילוות ותרומות.

*

,,סולל בונה" הוא כיום קונצרן קבלני גדול, הפועל במערכת משקית מגוונת למדי ש־ השפעתו עליה שולית ביחס. אבל מאז שנות העשרים ועד סוף שנות החמישים, עם פיצול החברה על ידי פנחס לבון לשלוש חברות נפרדות, היה ,,סולל בונה" שם נרדף לחברת העובדים של ההסתדרות ולפעילותה של תנועת העבודה במשק הלא חקלאי. הצלחותיו של ,,סולל בונה" היו הצלחותיו של משק־העוב־ דים, ומקור לא מבוטל לעוצמה פוליטית. כשלונותיו היו גם כשלונותיה של התנועה ושל החברה בעלת ההגמוניה הפוליטית ב־ ארץ־ישראל ובמדינת ישראל מאז שנות ה־ עשרים ועד היום.

ספרו של שלמה שבא מתאר בעיקר את הצלחותיה של החברה, ואלה היו רבות מאוד: מתן עבודה לפועלים ותרומה לביסוס הישוב היהודי בשנות קשות, בניין הארץ וסלילת דרכיה; תרומה משמעותית למאמץ המלחמה של הצבא הבריטי באיזור; תיפקוד כחיל־ההנדסה של צה"ל במלחמת העצמאות, בניית נמל אשדוד, הקמת הכורים האטומיים והקמת השתית לקונצרן התעשייתי ,,כור", שהיה כאמור, בסוף שנות החמישים לחברה עצמאית. מסע הישגים זה הוא סיפורם של עשרות אלפי פועלים ומאות מנהלים ומהנ־ דסים אשר ,,מבא שלהם לא בנה נמלים וכורים אטומיים". ,,סולל בונה" שימש גם בית־ספר ומכון הכשרה בקנה־מידה עצום לפועלים, למנהלים ולמהנדסים העובדים היו במשק ה־ פרטי והממלכתי.

*

אבל כי כן אין המדובר בסתם חברה בעלת מחזור של מיליארדים, אלא בהיס־ טוריה קטנה שהיא — על־פי הדימוי האפ־ לטוני — האותיות הקטנות הרומזות בכל, לבד מגודלן, לאותיות הגדולות של המשק הישראלי. מבחינה זאת מעניינים לא רק תפ־ קידה של החברה אלא גם גלגוליה: הקימו אותה חלוצים כהלל דן, המנוח, וכהלל כהן וברל רפטור, יבדלו לחיים ארוכים. אנשים אלה, שנזהרו לא ליטול לעצמם מאומה, הגי־ שו אותה של להסתדרות ולמדינה. ואילו ביובל החמישים התפרסמה החברה בזכות ,,פרשת צבי רכטר", מנהלה שפרש כפי שפ־ רש, ובזכות פרישתו הרועמת של צביקה זמיר. גלגולים רבים עברה החברה מאז יוני 1920, כאשר גרשמו נתן והרבי ואהרון ומנ־ שוב, חברי ,,אחדות העבודה", ב,,קבלנים פר־ טיים", כדי שהממשל הבריטי יואות למסור לפועלים המובטלים את סלילת כביש טבריה־ צמח, ועד פרשיות רכטר. ובאמצע — סילוקו של הלל דן, מן החברה שהקים בהיותו בשיא כוחו ומאוחר יותר סילוקו של הלל כהן בשל קרבתו לרפ"י ולבן־גוריון. גם גלגו־ לים אלה, המתוארים על־ידי שלמה שבא, מסמלים את דרכיה הנפתלות של מדינת ישראל.

...דות ...סעירה

מאת
יהושע ויגודסקי

... שופמן, מזכיר בביקורת על ספרו ...ולכסנדר סולז'ניצין ,,ענל טנבה אלוף ...ידיעות" (28.5.76) את שמו של לב קופלב, ... משער, כי הלה הוא יהודי ושואל ואין ... ברור מתוכן הספר. ובכן, יוסף שופמן ...צה, קופלב יהודי הוא, והוא־הוא אר־ ...ם ששידל את מחבר ,,יום אחד בחיי ... דניסוביץ'" להגיש את הסיפור ל־ ...דובסקי, עורך ה,,נובי מיר". היתה זו ...ת דרך השורה הנבחרות של ...יצין.

קופלב נולד באוקראינה (1912). הוא ...ם מעלה (כגרמניה), מסאי מצויין, ... הספר ,,לשמור לנצח" שהופיע באח־ ... בגרמניה (בהוצאת הופמן אנד קאמ־ ...) אחר שנאסר ברוסיה כן העשבים ה־ ...ים להלן.

...תו של הדבין הופיע קופלב בספרו של ...ניצין ,,מעגל ראשון". רובין־קופלב ...יצין נפגשו במוסד המנעלים, שם שהו ...תקופה ארוכה ורובין, כפי שאנו רוכ־ ... הוא קומוניסט נלהב לעתים מבאי־ ...ים קבאי, הנבוכין לאיתו בפתרוהו. סול־ ...ין הוא שופט קפדן של העבודה הזאת.

...ולז'ניצין נדון, כזכור, למאסר על דעו־ ...הביקורתיות על סטאלין, שהביע במכ־ ... לידיד. קופלב ישב שנים ארוכות בבית־ ...ר בצד ,,המאמינים בורגני, הטפה לרחו־ ... כלפי האויב (הגרמני), אי־ביצוע פקו־ ... השמצת מנהיגי רוסיה ועתונותה, איליה ...רג ובעלי הבריתו.

למראה עושי המעשים האלה: ובכן אלה הם האנשים הסובייטיים הנודעים לתהילה, בוגרי הקומסומול, בני המשטר הטוב ביותר, ילדי העולם החדש.

עולם האידיאלים של הקומוניסט המאמין, הישר ובעל היסוד המוסרי האיתן — מת־ מוטט. השומר הנאמן של האידיאולוגיה ה־ מפלגתית רואה את מפקדי היחידות, אנשי צבא בכירים המשתכרים, המובילים במכו־ ניות צבאיות רכוש שדוד. הוא רואה אותם במעשי־אונס קבוצתיים, רואה כאשר הם מעלים באש רבעים שלמים בערים שהצבא נכנס אליהן ללא קרב, בשעה שאין כבר סימן של הצבא הגרמני ואין ההתנגדות. לשם מה איפוא כל זה?

תמיד נאמן זה של המוסר הקומוניסטי תופש רק בקושי, כי אין בנמצא כל מוסר, כי האידיאלים היו עשויים מנייר, כי ה־ סיסמאות הן נטל. הוא תמים, שוטה — ואף יהודי מצורע, המנסה למנוע מעשי אכזר־ ריות — ונכשל. המפקדים חזקים ממנו, בכירים ממנו מבחינה מפלגתית, מנוסים הי־ טב בביזת פרובוקאציות. מה מוסיף להם ה־ אינטליגנט הרקוב הזה, מה רוצה מהם אם הספרים הזה, למה הוזר הזה החזיר היהודי הזה? לשם מה הוא עוד נשאר כאן, למה עליו להתהלך על ידינו, ההתוכה לשכנע, שלא אנו צודקים, אלא הוא, הצאצא הזה של רבנים תלמודיסטים, ואולי גם של זקני ציון? יש להביאו לבית המשפט, שיסביר.

בספרו ,,לשמור לנצח" (זהו נוסח ההזה־ בה המוכבצה על תיקים בכפטים של אנ־ שים מסוכנים במיוחד למשטר ולמדינה) מוסר קופלב, חייל קרבי, ההולך בקו רא־ שון כדי לפנות אל תושבי גרמניה הנכבשת בלשונם — דין וחשבון ממה שראה. הוא ראה דברים איומים: לא קרבות ראה כי אם מעשי־אכזריות מטורפים של יחידות צבא סובייטית מנצחת, שהעלו באש כל מה שמצאו בדרך, אף כי לפרוסיה המזרחית (זירת־הפעולה של קופלב) נכנסו הכוחות האלה ללא התנגדות. הצתות, מעשי שוד ואונס, גניבות. ביזה מבתים עזובים (תוש־ עת מצויות וראות אחרי המלחמה ומרגם לאחר מה שעוללו הגרמנים ברוסיה) גורמות זעזוע לקופלב. הוא שמר חסר־אונים והמום שם מודע הוא מבקש רחמים לנשים זקנות, לילדים קטנים לבניינים שיהיו דרושים לבני אדם באשר תסתיים המלחמה!

קופלב חסר אונים. אפילו הקומוניסטים ה־ גרמניים הוותיקים, אשר הסתירו בשנות ה־ היטלריזם את תעודותיהם המפלגתיות ואת התוכנית הקומוניסטית — אינם ראויים לאימון, הם גרמנים — עליהם להתאגר. הם אויבים — עליהם למות. כזהו בראש לכל מי שאינו ,,משלנו", ומסתבר, שגם קופלב אינו ,,משלנו": הוא אחר, הוא שואל במה אשמו תינוקות, הוא מציל אשה שנאנסה, מסתיר זקנה עם בתה הצעירה, מושיט עזרה. אלא שהדבר הזה נחשב מצד ,,החברים" כ־ סתירה, לא רק לשכל הישר, אלא גם לשאיפת הנקם.

,,ידידיו" הקרובים ביותר של קופלב עור־ כים פרובוקאציות, הוא מובא בפני בית דין צבאי אך הנה נסתיימה המלחמה, וה־ משפט נפסק. אלא קיים עדיין הק.ג.ב. — עינו פקוחה, עליו לבצע את התכניות, והוא מעביר את התיק למוסקבה. שם, בהיעדרו, מבלי שישבת את ,,האשם" — גוזרים עליו גירוש.

רק בקיץ 1947 מחזירים אותו למוסקוה ואחרי החקירה משחררים אותו בדצמבר 1947. הוא חוזר הביתה וכעבור חודשיים הוא נאסר מחדש. מישהו מחפש כל הזמן עקבות־פשע בכל מה שדיבר וכתב קופלב. הפעם הוא נידון לשלוש שנות מאסר, אך העונש אינו מרוצה. הוא מוחזר פסק־הדין החדש: עשר שנות מאסר. בין חומות הכלא הוא נפגש עם סולז'ניצין. קופלב משתחרר כעבור תשע שנים ו־9 חודשים. בשנת 1956 הוא זוכה ב,,טיהור".

אין זו אלא תיאור מקוצר ביותר של תולדות האיש האמיץ הזה, המתרגם ה־ מצויין של ברכט ובאל, המומחה לתקופת הרומנטיקה הגרמנית, שיש לו ידידים רבים בין טובי הסופרים הגרמניים. ,,לשמור לנצח" הופיע בתרגום לגרמנית. במדינה שבה חי קופלב לא יצא הספר הזה. המחבר, המגר־ דה המושמץ זוכה ליחס כבוד מצד אנשי־ הרוח על עמדתו האמיצה, והיריבים בא־ל מדבר בשבחו. וזוהי לטובתה זו לא גורש קופלב מאגודת הסופרים. הוא יכול איפוא, להתפרנס כמתרגם — והוא מוסיף לחיות בשולי החברה.

קופלב השמיע בספרו האשמה סוערת. היא מתייחסת לשלטון, למפלגה, למיתוסים. על המוסר ועל החוקיות הקומוניסטית. אך יש להודות כי זהו גם ספר מסוכן. עלולים להימצא גרמנים, אשר ינצלו אותו כהתב־ אסמה הדדית נגד הרוסים, מתוך התעל־ מות מהעובדה שהם עצמם לא היו טובים יותר. אבן, עד כה לא נמצא אותו סופר גרמני כזה, אשר יתאר את המלחמה, את השוד, את הרצח את האלימות, את רצח־ העמים — כפי שנראו מן הצד הגרמני.

היכן אותו קצין גרמני, שיעיד על אימי הגיטאות, אושוויץ, תאי הגאזים? יתכן ש־ יצירתו של קופלב תעורר את עד המלחמה הגרמני הזה, אשר יכתוב את האמת על מה שהוא ראה בשנות 1939—1945.

לוחמים וסופרים בגיטו

מאת
יוסף כרוסט

חיים יעלין / דער געטא־קעמפער און שרייבער / הוצאה איגוד יוצאי ליטא בישראל / 316 עמודים

לכאורה מאסף להנצחת שמו של לוחם, שכמותו מופיעים לא פעמים כל חודש. ואילו היה זה מאסף כזה בלבד, וזו לא. אף כי היה מאסף את זכות קיומה, כיוון שהמכובד באחת הדמויות הנדירות ביותר בין לוחמי הכרי נגד הרוצח הגרמני בתק־ פת השואה.

חיים ילין היה איש ספר שיפור ולא הניח את הספר והעט כיוד אף כאשר נטל את הסיף. ואותו נטל לא רק כדי להציל את עצמו. שהרי, יכול היה בנקל להציל את נפשו בעזרת חבריו הגויים. הוא גבר אומר להרים את נס המרד, להציל מגיטו קובנה יהודים רבים ככל האפשר ולכך הקדיש את חייו עד סופם. כאשר נלכד לבסוף על־ידי הגרמנים כשהוא פצוע קשה, אף אז לא הצליחו להוציא מפיו שום ידיעה שהיה בה כדי לסכן את חבריו הלוחמים או את הגיטו. יתירה מזאת, הוא התחזה כלוחם שהגיע מ־ ברית־המועצות, שאין לו שום קשר עם ה־ גיטו, כדי לא לסכנו.

חיים ילין, חניך גימנסיה עברית, היה רוב שנותיו מקורב לקומוניסטים ולא חדל להאמין באידאולוגיה הזאת גם בימי השואה. אך עם זאת התחוללה בו תמורה עמוקה, ש־ הביאה אותו חזרה למקורות היהדות, לנצח ישראל ואף להרהורים בדבר ארץ־ישראל. באותה תקופה, כשבגיטו וארשה, למשל, אי־ אפשר היה להגיע לשיתוף פעולה ראוי ל־ שמו בין הארגונים הלוחמים, זה של השמאל וזה של הנוער הציוני, דבק חיים ילין, מפקד הפארטיזאנים הנוטים לקומוניזם, ברעיון ה־ זה. לפי עדותם של המשתתפים בספר, הוכם הסופר והפארטיזאן חיים לזר, הגבר בהדרגה שיתוף־הפעולה בין אנשיו של ילין לבין בני הנוער הציונים שהגיעו את גם הגיטו.

ייתכן שחיים ילין עדיין לא הצליח ל־ השתחרר לגמרי מן המוסכמות. בזכרונות שכתב הוא עצמו, אינו מדבר בפירוש על פגישות עם ציונים, אלא על ,,חוגים אחרים". אך כלום נעז לשפוט עכשיו מדוע כך ולא אחרת כתב חיים ילין על הפגישות האלה? העיקר הוא המעש, והיה זה מעש מפורש של ליכוד העם ולא של פירוד בימים ה־ נוראים ההם.

*

חיים ילין לא הניח את העט כיוד אף בתנאים הקשים ביותר והשתדל לרשום למען הדורות הבאים את כל אשר ראה. על כתביו עברו גלגולים רבים ורק חלק קטן מהם נותר. השאר עלה באש. אך מעט זה שנותר שופך אור מיוחד על כמה מן הבעיות ש־ אינן חדלות להעסיק את בני דורנו, כגון: ההתנהגות הפאסיבית של היהודים, ה,,יודנ־ ראט", המשטרה היהודית וכיוצא באלה.

והנה, מעבירים בפני עינינו כתביו של חיים ילין דמויות שונות לגמרי מאלה ש־ הורגלנו לראותם אצל הקטגורים הנצחיים של יהדות השואה, העושים את ניתוחיהם ההיסטוריים בבטחה מאחורי שולחן כתיבה בבתות מרווחים ונועצים אצבע מא־ שימה לעבר היהודים ההם. בכתביו תמצא גלריה שלמה של גיבורים, לפעמים קדושים ועצבים. אך להומים נוצצים שרחם לא הזכאה; חברי ,,יודנראט" המנצלים את תפ־ קידם כדי לעזור בכל מה שאפשר למחתרת היהודית הלוחמת ושוטרי גיטו, חניכי תנועות נוער ציוני, שנשלחו על ידי ארגוניהם לשרת במשטרה, כדי שיתאפשרו פעולה עם המורדים היהודיים.

ובין האגדות התועה ועלילות הגבורה נש־ זרו בכתביו של חיים ילין גם עניני הומור. חזקים לאין ערוך הם היהודים המפעמים. ה־ מעלים מדי פעם בת־צחוק על שפתיהם, ד־ חוק, חזק מאוד, הוא גם המספר הלוחם, ש־ אוזנו קשובה לפנינים האלה והדואג ל־ הנציחם.

,,לגרמנים המוצבים מוות קל? מה פירוש? תחת קרון נוצות".

ויהודי שני מתקן: ,,לגרמני טוב מוות מתוק? מה פירוש? תחת קרון סוכר".

זהו ספר יהודי רב־חשיבות, המגולל פרשיות בלתי ידועות במאבק היהודי בימי השואה. כשהמחבר, שהוא אחד מגושי ה־ היסטוריה רבת־ההוד, מכביע את חלקו.

כן הראוי שיתאפשר גם לקורא העברי לקרוא בספר זה.

משרד ראש הממשלה
...ז הלאומי למידע טכנולוגי
...ש לספרות ...
מרכז ה...
הופ...
תקשורת המו...
142 עמודים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

סקירות קצרות

„שבות" - חוברת המצדיקה את יקרתה

„שבות" — יהדות בריה"מ ומזרח אירופה, בירורים, רשימות ומקורות, כרך מס' 4. העורך יהושע א. גלבוע, הוצאת אוניברסיטת תל־אביב.

כשלוש קודמותיה, גם חוברת זו של „שבות" ראויה לאותה יוקרה מדעית, שכבש לעצמו קובץ זה בשנות הופעתו המעטות, כחלוץ הענף בסובייטולוגיה העוסק בגורל המיעוט היהודי בארץ הסובייטים ותעקב — במידה פחותה בהרבה — גם אחר המתרחש אצל יהודי הארצות הגרורות באירופה המזרחית. כבקודמותיה, יש גם ב„שבות" שלפנינו מחקרים מעמיקים, הנתמכים באמצעים מדעי מדוקדק, שידוד הקפדנית של העורך ניכרת בו וכן תעודות ואף ביקורת ספרותית.

בויאנר כזה אי־אפשר להגיע לעידכון של עיתון יומי, ובהכרח מופנות העיניים יותר אל העבר מאשר אל ההווה. אך בכל זאת דומה, כי הפעם יש קצת יותר „היסטוריה" מכפי שפרופורציה נכונה היתה מרשה זאת. אין פירוש הדבר, כמובן, כי „היסטוריה" זו אין בה עניין. אדרבה, מחקרו של יעקב רואי על „הכרעת יהודה של יהדות הסובייטית המסע נגד הקוסמופוליטים במחצית השנייה של שנות ה־40", נקרא כמו רומן־בלשים מרתק והזקומנטציה המפורטת שלו מגלה עובדות חדשות, שלא היו ידועות עד כה אף לבקיאים. הוא הדין בי־מחקרו של דב לוין על „יהודי בסראביה בשלטון הסובייטי בימי המלחמה", שהוא חלק ממחקר מקיף יותר.

יש עניין מיוחד בניתוח המקיף המפורט של מיפקד האוכלוסין האחרון (1970) שנערך בברית המועצות ובמה שניתן ללמוד מתוצאותיו על יהודי בריה"מ. עורכי הניתוח, יוסף ליטבאק ומיכאל הבצ'ינסקי, עשו עבודה יסודית, בעיבוד הפרק הרביעי של נתוני ה־מיפקד והם מוסרים פרטים מאלפים על הפיזור והריכוז הגיאוגרפי של יהודי בריה"מ, השוואה למיפקד הקודם, ההרכב לפי המין, רמות השכלה, השימוש בניבים יהודיים (לצורך זה גם גרוזינית, טאז'יקית וטאטית נחשבות ניבים יהודיים...) וקבוצות הקרובות ליהדות. חבל שבעניין כה יסודי וחשוב, כמו המספר הכולל של יהודי בריה"מ, שתוצאות המיפקד האחרון מעמידות אותו על 2.1 מיליון, משמע ירידה משמעותית בהשוואה למיפקד הקודם (אשר לדעת מומחים לא מעטים אינו מתאים למציאות כלל; דוברים סובייטים יהודיים רשמיים, כמו מיכאיל סנדיישבסקי, הנחשב לראש קהילה מוסקבה, אמר באחרונה, כי בבריה"מ יש למעלה משלושה מיליון יהודים!...) — חבל שלגבי נושא זה אין הניתוח נוקט עמדה והוא מפנה אותנו בהערת שוליים למאמר שהופיע ב„הדינות" לפני ארבע שנים.

מזרח אירופה מיוצגת בחוברת במחקרו של צבי ארז על תפקיד היהודים ב„אינטובורי" ההונגרי (1956) ובסקירה על „מאסף ב'", היוצא לאור על ידי המוזיאון היהודי בבלגרד, יוגוסלביה.

זהו, איפוא, סיכום רביעי כהומצה של אותו ענף בסובייטולוגיה היהודית — שאנו מעוניינים בו. השם „שבות" רומז על רצון העלייה של יהודה הדממה (הסבר אחר לשם לא מצאתי) ועל רצוננו לקבלם בזרועות פתוחות. וכל עוד יש שם יהודים, בין מספרם 2.1 מיליון ובין הרבה יותר, יש לנו עניין לדעת את הנעשה אתם ובסביבם וכזה זכות קיומו של „שבות".

נפתלי קראוס

שש שנות עבודה עם חבורות־רחוב

„שלהם הוא הלילה", מאת רן שורר, ספרית הפועלים, 1976, 236 עמודים.

אחת הבעיות החינוכיות והחברתיות הניצבות בפנינו כיום בישראל, היא טיפול הולם בנוער־השוליים. אותם נערים ונערות הנושרים מבית־הספר ונמשכים לחוג פשע. למרבה הצער מוגבל הטיפול בנוער זה, וגם הציבור הרחב אינו מגלה הבנה לבעיותיהם של נערים המתאגדים בחבורות רחוב, או לקשייהן של נערות הנמשכות לזנות. לכן, יש לברך על הופעת ספרו של רן שורר, המתאר בפשטות ובכנות את קשייו של עובד חבורות־הרחוב, את בדידותו מול המימסד, ואת לבטיו בחיפוש דרך סיוע לנוער־השוליים, כדי להחזירו למסלול של חיים תקינים.

בספרו מתאר רן שורר שש שנות עבודה עם שתי חבורות־רחוב. הקושי העיקרי שעמד בפניו היה לרכוש את אמונם של הנערים, שחשדנותם כלפי כל נציג של המימסד — מובנת. אך לאחר שרכש את אמונם יכול היה להתחיל לכוון בהדרגה חלק מבני החבורות אל עיסוקים שיחזירו אותם למסגרת של חברה נורמטיבית: עבודה, לימודים, שירות בצה"ל, או רכישת מקצוע. באחת החבורות הצליח אף לייסד „כיתת קלט" ולהחזיר נערים, שסירבו ללמוד במשך שנים, אל ספסל־הלימודים. בצבעים קודרים מתאר המחבר כיצד בוטא המפקח בשטח ביקורת אי־הפרכה בולמה למפעל חשוב זה, ולבסוף — כתוך מיקשות היועץ החוץ — חוסל את כיתת־הקלט.

מסגרת המסוגלת לסייע לנערי הרחוב, אך לעיתים קרובות מסרבת לעשות זאת היא צה"ל. רן שורר מתאר אותם נערים כפחדים שהצליחו להתגייס לשורות הצבא, שם מצאו דרך להשתלב בחברה הנורמטיבית. הוא מתאר גם את קורותיהם של אותם נערים שצה"ל סירב לקלטם. נערים אלה שחשו תיסכול — נתנו לו לעיתים קרובות פורקן במעשי פשע.

חרף חשיבותו של הספר יש בו מספר פגמים. כתיבתו של רן שורר אינה מקצועית; לעיתים קרובות אינו מצליח לחדור לנשמות האנשים שבחר להאיר, דבר הגורם לכך שהטיפוסים המתוארים נראים שטחיים. בספר גם חזרות רבות ומיותרות.

בעיה חמורה יותר נובעת מכך שהמחבר אינו דן כלל בהגאים החברתיים הגורמים להיווצרות נוער השוליים. יתירה מכך, לעיתים נדמה שהמחבר לא הקדיש די מחשבה לשאלה, כיצד לבלום את תופעת נוער־השוליים בחברתנו. לשוא מצפה הקורא שרן שורר יעלה הצעות — אפילו ההיינה מרחיקות־לכת — כיצד למנוע הידרדרות מאותם נערים רבים המתאגדים בחבורות־רחוב. אם נקבל את הערכתו הזהירה של רן שורר הרי נוער חבורות הרחוב מונה כיום כדי 2% מאוכלוסיית הנוער בישראל, מדובר איפוא בששת אלפים עד עשרה אלפים נער ונערה. אך לבד מדיון קצר בתפקיד של עובד חבורות־הרחוב, אין הספר מציע דרכים להחזרת נוער זה למוטב, או למניעת הידרדרותם של נערים נוספים אל שולי החברה.

חבל גם שהמחבר דן רק בנערים, ואינו כולל בספרו גם דיון בנערות הנעלמות מן התמונה הנורמטיבית. אין ספק שנסיונו של המחבר לא חרג מאותן חבורות נערים המתוארות כאן. אך בעת כתיבת הספר היה עליו לחקור ולהתייחס גם לנערות, כדי להביא בפני קוראיו תמונה שלמה של בעיית הנוער ברחוב הישראלי.

עם זה, אין ספק שזהו ספר חשוב ומעניין. יש לקוות שיצליח לעורר את קוראיו להתייחס אל בעיות נוער השוליים, שזמן רב כדי אנו מעלימים עין מקיומה.

חיים גורדון

ירושלים

יפתח ברקין - רשם בעל כתב־יד אישי

מאת

יגאל צלמונה

יפתח ברקין הוא צייר צעיר שזו לו תערוכת היחיד השניה (גם הקודמת הוצגה בגלריה דבל) נוסף לכך השתתף במספר תערוכות קבוצתיות. הוא תלמיד „בצלאל" לשעבר, איש אחד המתוארים המצטיינים ביותר של המוסד בשנים האחרונות וראוי לציין שהוא מן הבוגרים המצטיינים במחזור זה, העוסקים בציור לשמו, במובן המסורתי של המילה. וזו אכן שהוליכה בתקופת פעילותו הקצרה יחסית, אישיות יצירתית מגובשת חרף האיפיון הצורני המגוון של עבודותיו (טיפול בכתם־קו או בנקודה־קו).

ברקין הוא בעיקר רשם. עבודים המוצגים בתערוכתו הנוכחית נקל להוות מוטיבים צורניים מוכרים מרישומיהם של אביבה אורי, אריה ארוך, מיכה כהן ואחרים, מוטיבים המציקים לכתב־היד האמנותי שלו אופי ישראלי מודרני. שלא כאצל אביבה אורי או מיכה כהן אין הרכיבים הצורניים של רישומיו מהווים ביטוי סיסמוגראפי של רגע הווייתי, אלא הם נתפשים כחלק ממערך פורמלי דקורטיבי (במובן החיובי של המילה). מערך זה נפרש על פני הדף, הייתי אומר אף, נכתב על פניו כשבכל שלב בבחינת הקומפוזיציה כולה, צורה נוספת לשם איזון, פעולות שונות נעשות להעשרת היישות בקטעים שונים (פעולות כמחיקה, שירטוט והכתמה), ואריגת הצורות נמשכת לאחר מכן עד שהמציאה נעצרת, כשהיא „מלאה" והוד דיו צורות ויחסים בין צורות התורה על מיטב כפויים יוצרות מצבים פלאסטיים יחד עם השפירה על גוון צלול רבעי אחיד מעניקה לנרצאים אופי מיקילי כמעט.

רוב הרישומים מוכיחים שהחוויה הראשונית, הגרעין, היא הוויה־נוף, והדבר אופייני גם לרישומים שהוצגו בהזדמנויות אחרות. בעבודות הטובות נשען ברקין הבוסרבים על שלד של חלוקת משטחים המאפשר להוט בסיומה של רשת צורנית מתחת לפני העכה המאששת את המבנה. שלד זה מודגש לעיתים על־ידי צורות גיאומטריות היוצרות מעין מסגרת דמויית חלון או דלת.

בעבודות המלשנות יותר „משתלבות" דומות בחלל והרף ללא הפרקה פנירה לשיטת מיתוד.

הפריע לי בעבודות אחרות המי־טורי של חלוקת הצורות וביטוי... המוטיבים כמוכר את עבודותיהם של... מים שהזכרתי בתחילת הרשימה, שאינם „עיטוריות" במהותן.

מכל מקום, יפתח ברקין מוכיח... רשם מצוין בעל כתב־יד אי... שיכול המוטיבים שהזכרתי) ואישיותית מוגדרת.

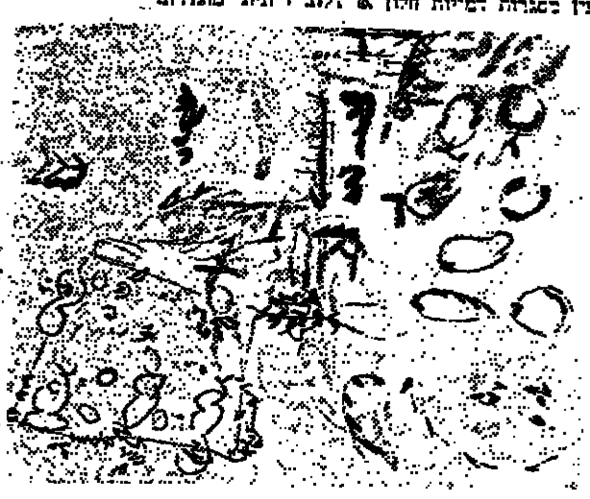

יפתח ברקין, רישום גרפית

פלישת המהגרים

(סוף מעמ' 37)

אל המתארות החדשות. אמנים צעירים כקריסטו מבולגריה, מאריסול מצרפת או לוקאס סאמאראס מיוון מוסיפים מצידם רעיונות נועזים ורעננים.

אין ספק שמיפגש זה בין אמריקה והאמנים־המהגרים בכל התקופות יצר הפריה הדדית. האמנים הרבו לאמריקה. אך גם קיבלו תמורה: לא רק פיסת־אדמה שלווה אלא גם הוויה עמוקה שהעלתה את אמנותם לשיאים חדשים. ההלם שבמפגש עם ניו־יורק גרם לאקביוס בססלה (שכינה את ניו־יורק „אתהי"), ז'ורז' גרוס, או מונדריאן, ליצור את הטובות שביצירותיהם.

היטיב לתאר את החוויה ז'אק ליפשיץ: „כשראיתי לראשונה את קו הרקיע של מנהאטן מכיוון נמל ניו־יורק, הרגשתי כאילו חזרתי מן המוות לחיים. תמיד רציתי לחוות את החוויה עד רפה. הייתי בא לאותו המקום, אך החוויה הראשונה לא חזרה עוד לעולם. היה זה משהו שלא אשכח. כאיני יכול לשכוח, ואיני יכול לתארו במילים".

היום קשה לתאר מה היה מראה האמנות האמריקנית ללא נוכחותם של אמנים כדה־קונינג, ארכיפנקו, דושאן, ... היהודים שבהם, כבן־שאן, פאסקין ... או מקס ובר; אדריכלים כגרופיוס ... או קריסלר, וכאלה שהיו רק אורחים כז'ורז' גרוס, פרנאן לז'ה או מונדריאן בניו־יורק רק את שנותיו האחרות.

סביר להניח שגם בלעדיהם היתה הברית נחלצת בהדרגה מן הסטגנציה שרויה בה במאה ה־18 וה־19, אך כ... האמנים־המהגרים, בעצם נוכחותם בארה"ב, זירזו בהרבה את התהליך; היורות זרעים חדשים, שימשו ... לכוחות הבקיביים הצלו את ... האמנות הבינלאומית.

כתם בראש

אור זרוע, לא־זרוח

אני שמח, שבאה לידי הזדמנות להיענות להזמנתו מיום ב' באדר א', ש.ז., „לגילוי „כתמים" בלוחית הצירית של דרך המזמר"... כלהלן:

ראוי הוא, מר ש. לינדנבאום, לברכת „יישר כוח" שבמאמר הביקורת על ספר שירים של רן עדי („מעריב" יום ו', י"ב בסיון, תשל"ו — 11 ביוני 76) לא היסס לקרוא בקול, ש„המלך עירום הוא" — צעים שאינו טוען לעצמו זכות ראשונים על כך, כמי שהוא מודה בעצמו, בעצמו את דבריו של עוריאל אכמני על הפורמליזם העקר ועל ההקרבציה של שירתנו הצעירה, שנכתבו לפני למעלה מעשרים שנה.

על כן חבל, שלקריאה צלולה וברורה זו נתלוה כתם מוזר ותמוה מאוד: „אור זרוח לצדיק" (ואין כאן טעות דפוס או תעלול של „השד הוצצי", שהרי המבקר הנכבד מביא את הפסוק הזה כמקור לרמיניסצנציה ספרותית של המשורר).

אני מתיר לעצמי להעיר, שמר לינדנבאום אינו מרבה לבקר בלילות שבת בבית הכנסת, שאלמלא כן בודאי היה נתקל בזכרונו פסוק זה בצורתו הנכונה: „אור זרוע לצדיק" מתוך פרק צ"ז בתהילים, הכלול במזמורי קבלת השבת, על אחת כמה וכמה, שהוא מושר בקול בפי החזן בשל היותו חלק מקטע הסיום של המזמור. אך לו גם נמנה מר לינדנבאום עם אותם יהודים רבים, המבקרים בבית הכנסת פעם אחת בשנה בלבד — בליל „כל נדרי" — גם אז היה בהרה בזכרונו פסוק זה, שבו פותח החזן — בקול ובניגון — את תפילת הלילה וחוזר עליו ג' פעמים (ולפי מנהג החסידים ז' פעמים) וממשיך מיד אחריו באמירת „כל נדרי". וגדולה התמיהה עוד יותר, כיוון שבמקום אחר במאמרו יודע מר לינדנבאום להגדיר אחד מביטוייו של המשורר כה... מתפילות הימים הנוראים.

מכאן מוסר השכל: כדאי לש... קשר עם מסורת ישראל: לפעמים... אפילו לזכות בפרס של — 30 ל"י... „כתם בראש".

בברכה נאמנה

אריה ...

דוד' איכלסקי...

ביאליק — ויום ה...

ב„השבוע" — שבועון הקיבוץ... „הצופר הצעיר" גליון 1152 מיום... פסיים חבר המערכת דוד ... מתו: „בגשור באודמית בגוול... אלו: „נחתוב אולי בדברי ... „מי בן לידם קפנות ד". ... פסוק בהנחך, בספר זכריה ... שקודם באלפיים שנה. לצרף...

ירושלים, ...

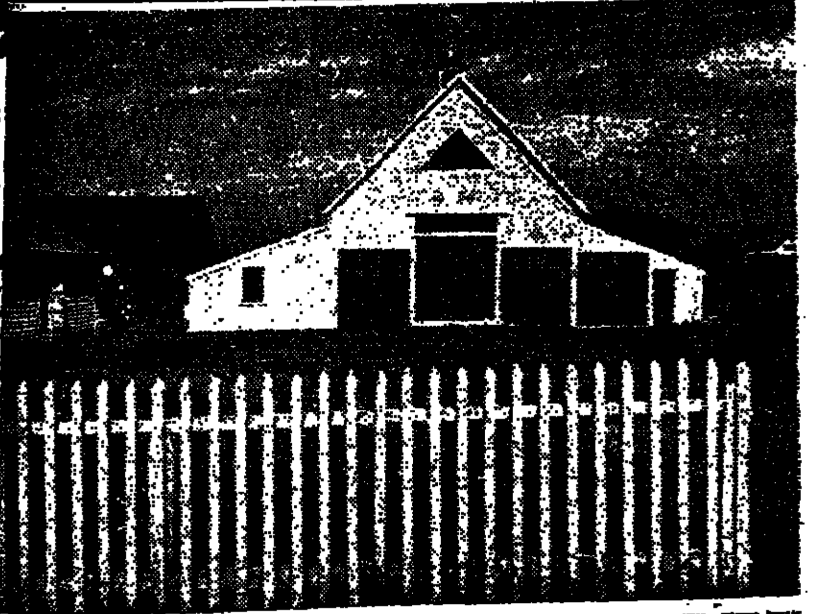

אנסל אדמס: אסם וגדר, קייפ קוד 1936
ANSEL ADAMS: BARN AND FENCE, CAPE COD. 1936

בנק אמריקאי ישראלי בע"מ מתכבד להציג אוסף צילומים נדיר הכולל עשרות צילומים פרי עבודתם האמנותית של טובי הצלמים המקצועיים והחובבים בארה"ב.

בצילומים אלה קולט העוצה במבט אחד נופים ודמויות מן המיגוון העשיר של החיים בארצות־הברית.

התערוכה תהיה פתוחה לקהל מיום א' — 11 ביולי עד יום ה' — 15 ביולי 1976 בסניף הבנק בירושלים, רח' יפו 46 מ־9 בבוקר עד 8 בערב.

למבקרים יינתן שי — הדפס מיוחד.

תערוכה באמנות הצילום

EXHIBITION OF PHOTO-ART

פעולות תרבות במסגרת חגיגות 200 שנות ארצות הברית

AMERICAN BICENTENNIAL CELEBRATIONS

בנק אמריקאי ישראלי בע"מ
AMERICAN ISRAEL BANK LTD.

צ'ריקובר מוציאים לאור בע"מ
תל־אביב, רחוב השרון 12, טל. 30621
ספרים חדשים

ק.ה. דלאקאטו: הטיפול בילדים המתקשים בקריאה — מדריך מעשי להורים
המחבר, רואה בקריאה — בין שאר התיפקודים האנושיים — את שלב התפתחות מערכת העצבים האנושית, ומטפל בהבטחת התפתחותה התקינה, ובתכנית מפורטת לעשייה עצמית שמטרתה פתרון בעיית הקריאה לילד המתקשה בה. (168 עמ'; 34.— ל"י)

מהדורות חוזרות

אלכסנדר פן: היה או לא היה
מבחר כתובים, לקט, ערך הוסיף מבוא ובאורים — יוסי גמזו.
מהדורה מאוירת עם ארבע רפרודוקציות צבעוניות של ציורים פרי מכחולו של המשורר. (56.— ל"י)

*

הפצה ראשית: א. ערמוני, בלפור 4 ת"א, טל. 292026
חיפה והצפון: „בן שלמה — כלפון", בלפור 5, טל. 662341

אוניברסיטת בר־אילן

יד קורצווייל הופיע

ברוך קורצווייל

לנוכח המבוכה הרוחנית של דורנו

פרקי הגות וביקורת
ערך והקדים מבוא: משה שוורץ
בספר: מאמריו של קורצווייל על מ. בובר, ג. שולם, א. שופנהאואר, י. ברויער, ה"ש ביאלובלוצקי, נ. רוטנשטרייך ועוד.
פרסום ראשון של חליפת מכתבים בין ד. בן־גוריון לברוך קורצווייל.
המחיר — 35.— ל"י
מפיץ ראשי: ראובן מס, ת.ד. 990 ירושלים.
מפיץ משני: בית עלים, רח' קרל נטר 3 ת"א. טלפון 293959, או לפנות בכתב ל„יד קורצווייל" אוניברסיטת בר־אילן רמת־גן.

אברהם ערמוני
סוכנות ראשית להפצת ספרים
רחוב בלפור 4, תל־אביב
יצא לאור ונמצא למכירה בבתי המסחר לספרים

„יסודות הפיסיקה"
חלק שני
אופטיקה גיאומטרית ופיסיקלית, הספקטרום האלקטרומאגנטי המורחב ופיסיקה של הגרעין
לד"ר מאיר שפירא
בהוצאת בית הספר התיכון שליד האוניברסיטה העברית ירושלים

כמעט

כל מה שרצית לדעת על אנרגיה ולא העזת לשאול
תוכל למצוא בחוברת מס' 4—5 בכרך כ' של
מדע — עתון מדעי לכל
המוקדשת כולה לבעיות האנרגיה

תמצא בה מיגוון רחב של מאמרים וסקירות בנושאים הבאים: ✶ ציוני דרך בהתפתחות מושג האנרגיה ✶ דלקים מחצביים ✶ אמיתות וספיקות באנרגיה הגרעינית ✶ אנרגיה ואנטרופיה ✶ תחנות חשמל גרעיניות בארץ ובעולם ✶ ניצול אנרגית השמש ✶ שיטות שונות להעשרת אורניום ✶ הליום ובעיית האנרגיה ✶ אנרגיה הידרו־חשמלית מים המלח ✶ מקורות אנרגיה בישראל ✶

גזור ושלח

אם הינך מעוניין לקבל חוברת מיוחדת זו של "מדע" שלח כבר עכשיו סך של 24.— ל"י למוסד ויצמן לפירסומים, ת"ד 801, ירושלים — והבטח לעצמך קבלתה במחיר הנוכחי, מייד עם צאתה לאור. (מנוייה זו איננה מכוונת למנויים הקבועים של "מדע")
שם משפחה.................שם פרטי..................
כתובת.......................מיקוד...............
מצ"ב שיק ע"ס 24.— ל"י לפקודת מוסד ויצמן לפירסומים / עבור חוברת האנרגיה.

— ✶ —

למעוניינים להחתם על כל כרך כ' (6 חוברות) — המחיר הנוכחי: 60 ל"י
שם משפחה.................שם פרטי..................
כתובת.......................מיקוד...............
מצ"ב שיק ע"ס 60.— ל"י לפקודת מוסד ויצמן לפירסומים, עבור כרך כ' של "מדע".

מוסד ביאליק • ירושלים

ספר חדש

גרשם שלום

פרקי־יסוד בהבנת הקבלה וסמליה

עולם הקבלה, שפירנס בגלוי ובסתר דורות רבים בישראל, מאז תקופת המשנה ועד תנועת החסידות בראשיתה ועד ימינו, היה עולם סגור ומסתור בפני המחקר היהודי. גרשם שלום פתח לראשונה את העולם הסגור והנסתר הזה לפני המחקר הביקורתי. אורותיו. ואוהיותיו של עולם זה, סמליו ודימויו, אמונותיו ודעותיו על אלוהים ואדם, על ישראל ותולדותיו נתפרשו בחיבוריו של שלום על גלגוליהם ההיסטוריים, מבלי לעמעם ווהרם המסתורי, הבוקע ועולה ממעמקי הנפש של האומה. בספר זה כונסו מחקרים ביסודות־יסוד של הקבלה.

447 עמ' — 60.— ל"י

להשיג בבתי־מסחר לספרים ובמדור ההפצה של מוסד ביאליק, ת.ד. 92, ירושלים

למכירה
מלגזה
קלרק 40 DCY
כושר הרמה 2 טון
לפנות לפריאור בע"מ
טל. 251261־03

בשכר חודשי
מחסן ומשרד
בחיפה
אפשרות להשכרה חלקית. 553133־04

מרתף היין־בוא
MAXIM
ז'בוטינסקי 137 ר"ג
(מול המשטרה)

התפנה
בכיר בביטוח
מר"מ עם שותפים ולקוחות
הדרכה וביקורת חיתום
בהצעות לפנות
ת.ד. 44419 חיפה

לרגל המבצע
מכשירים נגד התחשמלות
במחיר מוזל — 260.— ל"י
כולל מס־ערך־מוסף
ואחריות שלוש שנים.
קרית־אתא זבולון 3,
טלפון 723188־04

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ...

סנדרה גוטמן־יונה אליאן
פדס...פדס... פדס...
שירי אדית פיאף
שנה שניה!!
באר־טוביה „בית העם" הערב יום ו' 9.7 ב־9.30
רעננה „בית ההסתדרות" מחר מוצ"ש 10.7 ב־8.30
תל־אביב „צוותא" יום ב' 12.7 ב־9.00
הבכורה: בימת אבקור 243968
כרטיסי „רוקוקו" 223663 ובמשרדים

דודו דותן מגיש: קומזיץ
ת"א „בית ציוני אמריקה" אבן גבירול 28 טל. 259341
הערב יום ו' 9.7
2 הצגות: ב־10 וב־11.45
כרטיסים „הדרך" אבן־גבירול 90 טל. 248787, ביתר המשרדים והערב במקום

"עוד לא נגעו בי"
הביעית הנוער של מועדון התיאטרון ת"א
הערב יום ו' 9.7 ב־9.30
2 הצגות: ב־9.30 ובחצות
מחר מוצ"ש 10.7 ב־9.30
2 הצגות: ב־8.30 וב־10.45
יום ב' 12.7 ב־9.00
כרטיסי „רוקוקו" 223663 והמשרדים ובמועדון שעתיים לפני ההצגה

א. ברנזון מציג: מברוניבה לאמריקה
יהונתן גפן · דני ליטני
3 הצגות אחרונות
גבעתיים „הדר" הערב יום ו' 9.7 ב־9.30
ירושלים „בנייני האומה" האולם הקטן מחר מוצ"ש 10.7 ב־9.30
ת"א „צוותא" 16.7
כרטיסי: „יוקר" 222445 והמשרדים

א. ברנזון מציג: הכל עובר חביבי
להיטי שנות התמישים בארץ ובעולם
חולון „רינה" הערב יום ו' 9.7 ב־9.30
אילת „אילות" יום ב' 12.7 ב־7.30, 9.30
ת"א „בית החייל" יום ד' 14.7 ב־9.00
כרטיסי „יוקר" 222445 והמשרדים
טל. המשרד 445612 תל־אביב

בית־הובן מבה תיאטרון: חנן יובל — קוץ בלב
אריק כהן בם ושירה
„בית־הובן" ת"א דיזנגוף 93, טלפון 227910
הערב יום ו' 9.7 ב־10
הופעה הקליט המופע!!
להשיג בחנויות התקליטים
הזמנת הצגות: טל. 201862 ת"א

א. ברנזון מציג: במדינת הגמדים
הצגה לילדים ולכל המשפחה
הרצליה „תפארת" יום ב' 12.7 ב־10 בבוקר
כל הכרטיסים נמכרו
תל־אביב „אהל" יום ג' 13.7 ב־4.15 אחה"צ
ראשון לציון „תפארת" יום ה' 15.7 ב־10 בבוקר
כל הכרטיסים נמכרו
כרטיסי „יוקר" 222445 והמשרדים

להקת המשיך — סוף עונת התפוזים
הופעה אחרונה בהחלט
תל־אביב „צוותא" הערב 9.7 ב־9 וב־12
כרטיסים „רוקוקו" והקופה
אילת השחר מחר מוצ"ש 10.7 ב־9.00
החל ביום א' הלהקה לחופש
ללהקה אך רק בתל תקליטי CBS

בקי פריישטדט — תמיד אשה
בתוכנית בידור בליווי תזמורת
לתושבי חיפה „בית רוטשילד" הערב יום ו' 9.7 בשעה 10.00
כרטיסים: „גרבר" והקופה
פרסום בלקין

מופעי תיאטרון · בידור · מוסיקה
איגוד האמרגנים והמוסיקאים בישראל

להקת "כוורת" — פוגי — מסיבת פרידה
לתקופה קצרה בלבד
רמת־גן „אורדע" הערב יום ו' 9.7 ב־9.30
בית שאן „ירדן" יום א' 11.7 ב־9.00
אילת השחר „יד לבנים" יום ב' 12.7 ב־9.00

פסטיבל הגשש — הגשש החיוור
לתקופה קצרה בלבד
הרצליה „דוד" הערב יום ו' 9.7 ב־9.30
קרית שפרינצק „נוף" מחר מוצ"ש 10.7 ב־9.00
רמת־גן „אורדע" יום ו' 16.7 ב־9.30

שצ"ח שלום מציגים: אילנית סולו! בליווי תזמורת
הצגות ה־100
פ.ת. אשכול הערב 9.7
חיפה „שביט" מחר מוצ"ש 10.7 ב־9.00
ת"א „בית החייל" יום ב' 12.7 ב־9.00
כרטיסי „רוקוקו" 223663 והמשרדים

שמולת השבת של חנהלה
קרית־מוצקין „אורות" יום ו' 16.7 ב־4 אחה"צ
תל־אביב „בית החייל" יום א' 18.7 ב־4 אחה"צ
חיפה „שביט" יום ב' 19.7 ב־4.15 אחה"צ
נס־ציונה „נווה" יום ג' 20.7 ב־4.15 אחה"צ

נעם סמל מציג: יוסי בנאי — מאון האהבות
גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 9.7 ב־9.30
כרטיסים, בת"א: „רוקוקו", „הדרך", „קסטל" וכן „רכבת", „בבל", „קדר" והקופה „שביט" טלפון 764766
ירושלים „בית העם" מחר מוצ"ש 10.7 ב־9.15
כרטיסי: כהנא, בן־נאים והקופה

התיאטרון הקומי מציג: מי מפחד משואה? קומדיה
חודש אחרון!!
חיפה „שביט" הערב יום ו' 9.7, 9.30 טלפון הקופה 85345
תל־אביב „אהל" מחר מוצ"ש 10.7, 9.15 טלפון הקופה 283894
כרטיסי „רוקוקו" 223663 והמשרדים

לילדים — תיאטרון יובל מציג: הגמד המכושף
עם בובות העץ של אריק
תל־אביב „בית החייל" יום ב' 12.7 ב־4 אחה"צ
חיפה „שביט" יום ג' 13.7 ב־4.30 אחה"צ
חולון „רינה" יום ד' 14.7 ב־4.30 אחה"צ
כרטיסי „יוקר" 222445 והמשרדים

שיקה אופיר — פיק כפרבופסיט
לתושבי תל־אביב „בית השחי המורים" מחר מוצ"ש 10.7 ב־9
„אוהל" ליד קולנוע ת"א יום ג' 13.7 ב־9.00
כרטיסי „רוקוקו" והמשרדים
חיפה „אורות" הערב יום ו' 9.7 ב־9.30

יצחק גיורי: מירי זכרוני, רבי זכרוני — מלכת האמבטיה 76
תכנית אמנותית מבוזרת
חיפה „ארמון" יום ה' 15.7 ב־9.00
מבריה „החוף השקט" יום ג' 20.7 ב־9.00
אשקלון „מלון המלך שאול" יום ג' 24.7 ב־9.00
באר־שבע „קרן" יום ו' 30.7 ב־9.30
כרטיסים: במשרדים והקופות. משרדי ההפקה: טל. 03-227063
פרסום בלקין

ספקטרום הפקות־התיאטרון הח: שותף לדירה
מחזה מקורי אמטואלי
לתושבי תל־אביב „בית ציוני אמריקה" (האולם הגדול)
הערב יום ו' 9.7 ב־10.45
מחר מוצ"ש 10.7 ב־9.30
כרטיסים „יוקר" 222445 ובמשרדים ובערב ההצגה בקופה טל. 259341. כרטיסי הנחה לחיילים: בקופת האולם.

„ספקטרום הפקות"
תל־אביב — בית לסין
מחר מוצ"ש 10.7 בשעה 8.30
שאול גרוסברג מגיש:
קונצרט בהשתתפות:
1. קונצרט מתקדם עם להקת „אטמוספירה" בהופעת פרידה לפני נסיעת האורגניסט לחו"ל.
2. הופעת אורח: הזמר והמלחין מתי כספי במיטב שיריו.
3. מפגש עם חברי להקת „הקווינט" (ביצירות של ציק קוריאה, הגיטריסט ג'ורג' בנסון ועוד).
4. סרסון: להקת „ציפורי התצור" (עם הגיטריסטים ג'ף בק וג'ימי פייג').

לוזע — לתרבות מתקדמת
יום שישי, 9.7 ב־3.00 אחה"צ: „במה פתוחה" „עליסה בארץ הפלאות" על פי סיפורי לואיס קארול (למבוגרים)
ליל שבת, 9.7 ב־9.00 ובחצות: „להקת תמוז"
מוצ"ש, 10.7 ב־8.00 וב־10.00: „ליל העשרים"
יום א', 11.7 ב־8.30: תלמידי נ. נתיב מציגים: „שלמכוש קליי"
יום ב', 12.7 ב־9.00: פדס פדס פדס
יום ג', 13.7 ב־9.00: „פופר" מאת חנוך לוין ובבימוי
יום ד', 14.7 ב־8.30: צוותא בשיתוף עם שדמות: היורדים — לגנות, להבין או לסלוח? בהשתתפות: חיים גורי — עדנה פאר — נתן שחם — ארנון לפיד — דן אסטריק — נחמן רז, מנחה: חיים יבין
דיון בהשתתפות הקהל
הצטרף לחוג ידידי צוותא
פרטים: טל: 250156/7

נעם סמל מציג: יוסי בנאי — מאון האהבות

במו וקטעי קשור: נסים אלוני
שירים ופזמונים: יוסי בנאי
מוסיקה ועבודים: יאיר רוזנבלום
גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 9.7 ב־9.30
כרטיסים בת"א: „רוקוקו", „הדרך", „קסטל" וכן „רכבת", „בבל", „קדר" וקופת „שביט" טלפון 764766
ירושלים „בית העם" מחר מוצ"ש 10.7 ב־9.15
כרטיסים „כהנא", „בן־נאים" בקופה
מוזיאון ת"א אודיטוריום „רקנאטי" יום ג' 13.7 ב־9
תל־אביב „אהל" יום ד' 14.7 ב־9.00
הפקה: בידור לעם בע"מ טל. 223174-5

כליף יפו טל 822174
האומדון הנבחר 1976
LUISELLA — חשפנית איטלקיה לוהטת
ANDREE MOONS — תיאטרון בובות, אקסיס אמריס
MYRIA & MILKO — אחלניקי סקטים אלגנדון
TRIO TARTARI — שלישיה טרטרית אקרובטית
גולי פוקס
*
הכניסה ביומי חול ואמ"ש: 22.50 ל"י. התכנית בשעה 11 בערב. בימי ששי בשעה 12.15, תה־מנחה בשבת בשעה 6.30 אחה"צ.

בואו ונדים בוסית
בדפי"ס רסטוראנט־פיאנו
לכבוד
הצלחת מבצע צה"ל באוגנדה
ולכבוד
פתיחת המסעדה החדשה
בצהרי כל חודש יולי
יין חינם! ארוחת צהרים נפלאה
באוירה נעימה ושקטה מוסיקת רקע ומבט לים
ערב ערב
אוירה נעימה, ארוחה טעימה, וריקודים
הערב יום ששי 9.7 יופיע הזמר
ג'ימי לויד ולהקתו
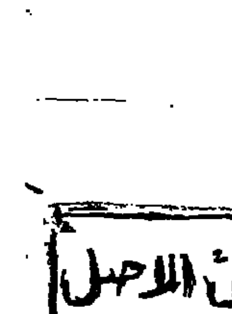
מתקבלות הזמנות למסיבות וארועים
דפי"ס רסטוראנט־פיאנו
ת"א, רח' יורדי הסירה 1 טל. 440039, 756063

התיאטרון הלאומי הבימה — אמא קוראז'
אולם הגדול ב־8.30: 10.7 • יום ב' 12.7; 13.7 • מוצ"ש 17.7; 18.7 • יום ב' 19.7
חגג — אולם הקטן ב־8.30: 10.7 • יום ב' 12.7; 13.7 • מוצ"ש 17.7; 19.7 • יום ב' 20.7
אביב לעם — אולם הגדול ב־8.30: 14.7 • יום ה' 15.7
קדיש — אולם הקטן ב־8.30: 14.7 • יום ה' 15.7
בקרוב: בעל הכשף האומללקי

התיאטרון הקאמרי תל אביב
הכבה הקטנה, אולם נחמני
מגהל הכיה: מוצ"ש 10.7 • יום ד' 21.7; יום א' 11.7 ב.א. נעמן; יום ב' 13.7 בית העם חיפ
בקרוב — ההוהגן: באת ויקטור לבו
שלש אחיות: מוצ"ש 10.7 • יום ב' 13.7; יום ה' 14.7 • יום ה' 15.7
מולנ רוח: הצגות ה־11.7 וה־12.7; גרועות ל־9 ול־1.9
אקדים: מאת פיטר שפר; בנוי: פיטר ג'יימס
הצגות בכורה: מוצ"ש 17.7 • יום א' 18.7

התיאטרון העירוני חיפה
הצגה בכורה: מתלמידים — באת איוואה אלוי
כתר 10.7 (8.30) • יום א' 11.7 (8.00) • יום ב' 12.7; 13.7 (8.30)
2 הצגות מיוחדות: „אחלה": יום א' 11.7 (8.30); יום ב' 12.7 (8.30)
בבה 2 — פורח: כתר 10.7; יום א' 11.7; יום ב' 13.7
ליל הטלויזיה: כתר 10.7 הרצוה (8, 10); יום ב' 12.7; יום ב' 13.7
פרסום בלקין

התיאטרון העירוני באר שבע
יום ב' 12.7 ב־20.30 אשקלון (א. לקם) „פרסיף"	מוצ"ש 10.7 ב־20.30 באר־שבע „המלכה הלילית"	יום א' 11.7 ב־20.30 צפת „אהלה" „פרסיף"
	יום ג' 13.7 ב־20.30 קרית־גת (א. לקם) „השיבה"	יום ד' 14.7 ב־20.30 חצור הגלילית „פרסיף"

יעקב אורי — חיים שלוסקי מציגים:
הגדולה בהצגות העולם
ופשה על קרח — HOLIDAY ON ICE
ובנית חדשה „200 שנה לארה"ב"
בל הספורט יד אליהו ת"א
ור, מוצ"ש 10.7 הצגה אחת ב־8.45
בימים: א', ה', ומוצ"ש — הצגה אחת ב־8.45
בימים: ב', ג', ד' — 2 הצגות ב־5.30 וב־8.45
נמשכת מכירת הכרטיסים לקהל הרחב
במשרדים: תל־אביב, „רוקוקו" דיזנגוף 39, ביתר המשרדים בת"א ובכל רחבי הארץ
ובקופת היכל הספורט כל יום מ־3.30 (מלבד יום ו') ליום ההצגה בלבד.
תחבורת „דן" לאחר ההצגות מוסדרת
הודעה חשובה למוסדות וועדי עובדים
נמשכת מכירת כרטיסי ההנחה
במשרד: י. אורי, רח' שטנד 17 ת"א טל. 238276, 238322
ובמשרד „רוקוקו", דיזנגוף 93 ת"א טל. 248824, 223663.

דודו דותן — קומזיץ

חיקויים · פארודיה · הפתעות
הערב, יום ו' 9.7
בית ציוני אמריקה
2 הופעות ב־10 ו־11.30
כרטיסים: הדרך ויתר המשרדים ובערב במקום.

מועדון 2:2 בטכניון
ביום ששי 9.7.76 בשעה 24.00 באולם צ'רצ'יל!
צמד הפרברים — הזמרת — מיכל טל והמנחה — דודו טופז
כמו כן:
ב־21.30 סרט מתח „5 נשים נואשות"
ב־23.30 סרט דרמטי „הבוטניקית"
בבפחוס — ערב שקט ואינטימי עם פסנתרן
דיסקוטק 2:2 בפעולה
כרטיסים להשיג ב„מכלול" ובערב המופע.

הסרב „בל גברים"
ריקודים עם להקה הגל הירוק
בהנבית: אבי־שלום לדורי
מוצאי שבת 10.7.76 להקת הגל הירוק
ת"א רח' ארבעים 28

תיאטרון בימות מציג: נשים חשובים מאד
הרביעיה בהומור ובסאטירה

הרביעיה: גדעון זינגר, יעקב בן־סירא, שמעון בר, עזריאל אשרוב
תל־אביב אולם „בית־דור"
הערב יום ו' 9.7, 2 הצגות: ב־9.30 וב־11.30
וכן מחר מוצ"ש 10.7 ב־9.00
צה"ל: 12.7, 13.7, 14.7
באר־שבע „גולת" 21.7 • קרית־אונו 23.7
כרטיסים: „יוקר", „הדרך", „רוקוקו", „קסטל". למוסדות: 243944

תיאטרון בית־הובן דיזנגוף 93 טל. 227910 — פתוח ערב ערב עד שעה 02.00
יום ו' 9.7 ב־10.00	חנן יובל בתוכניתו „קוץ בלב".
שבת 10.7 ב־21.30	„התיאטרון" — „הנפילה".
	עיבוד וביצוע ניקו ניתאי
א' 11.7	הצגת ילדים „באמת או בצחוק" ב־9.30 וב־11.30 לפנה"צ
ב' 12.7	חנן יובל „קוץ בלב" (21.30)
ג' 13.7	„הנפילה" ניקו ניתאי (21.30)
ד' 14.7	
ה' 15.7	„שביל הזהב" אמנים ויצירתם 21.30

תיאטרון בימות מציג: מסעות בנימין השלישי

בניתין יוצא לדרך עם צוות שחקנים רענן ותריסר שירים חדשים של נעמי שמר
חודש אחרון!!
ק. ביאליק „סביון" הערב יום ו' 9.7 ב־9.30
צ.ה.ל. יום א' 11.7 אי־שם
רמת־הנגב משאבי־שדה 13.7. יהוד 15.7 (א. לעם)
קרית־אונו „מרכז קהילתי" יום ו' 16.7 ב־9.00

קונצרט להקת ישיבת התפוצות
יערך ב־11.7.76 ב־8.30 בערב
בבית העם ירושלים

תיאטרון החאן הירושלמי — מיסתורים
הצגת תיאטרון יוצאת דופן
בחאן הירושלמי מחר מוצ"ש 10.7 ב־8.30
לתושבי תל־אביב אולם „בית־דור" יום ב' 12.7 ב־9.00 • יום ג' 13.7 ב־9.00
באר שבע „בית העם" יום ה' 15.7 ב־8.30
בקרוב: רוזנטה קרנן — קומדיה איטלקית עם תמונות

ב. ברזילי מציג: להקת שליחי הנשמה
שמואל יחלומי — שמעון שיפמן מציגים:
בקולנוע „היכל" בהרצליה
ביום רביעי 14.7.76
כרטיסים להשיג: במשרד „תמרכז", רחוב סוקולוב 59, הרצליה
טל 03449228
פרסום רדאר

هكذا من الأصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ... לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

צלולי גן

מופעי אמנות מעל במת הקונכיה האקוסטית בפארק הירקון - קיץ 1976

המופעים המתוכננים לקיץ 76

יום ג' 13.7.76 בשעה 20.30 — פופ חסידי עם הרב קרליבך
שבת 17.7.76 בשעה 20.30 — זמרים זמרות ולהקות בג'אז
יום ג' 20.7.76 בשעה 20.00 — ערב פופ ורוק
שבת 24.7.76 בשעה 20.30 — האנסמבל הקאמרי ומקהלת רינת
יום ג' 27.7.76 בשעה 20.00 — פולקלור תימני
שבת 31.7.76 בשעה 20.30 — האנסמבל הקאמרי ושלמה ארצי
יום ג' 3.8.76 בשעה 20.00 — ערב ים תיכוני
שבת 7.8.76 בשעה 20.30 — ערב צה"ל
יום ג' 10.8.76 בשעה 20.00 — פולקלור רוסי
שבת 17.8.76 בשעה 20.30 — ערב ההתישבות הקיבוצית

יתר המופעים יפורסמו בהמשך
מיטב האמנים יופיעו מעל במת הקונכיה האקוסטית באווירה הרוגעת של פארק הירקון.

הכניסה חופשית — הישיבה על הדשא

תחבורה ציבורית: קו 47 מהתחנה המרכזית
קו 28 במסלולו הרגיל

עירית תל־אביב יפו — האגף לתרבות לנוער ולספורט
קרן תל־אביב לספרות ולאמנות

— גזור ושמור —

בידור בחודש

בכפר-נחום גליל סטב מציגים:

במועדון ה„מערה"

שחק אותה עם מני פאר

משחקי חברה... בידור... ו...אוירה.

יום ו' 9.7
2 הצגות
הצגה I בשעה 10
הצגה II בחצות

עשרות פרסים יקרי ערך יחולקו מדי ערב — מתנת החברות:

מוצרי לון פבריה	אפרודיטה — אופנת נשים	
תיקי ג'יימס בונד מתנת אהוד	מצלמות ישיקה	
חולצות מתנת לו לי ולה	חולצות מתנת בוטיק	
לוק אין	דברי ילדים של פינגווין	מוצרי איכות
של הגל הטאה ועשרים	לירה לכל קילוגרם	
ממשקלך	קרמיץ — מכשירי כתיבה	הנחות
גדולות על מוצרי קנדי	אמצעי מניעה אורים	
בירה O.K. כיד המלך	בית הסבריאנו, ביאליק 1,	
כופר הישוב, רמת־גן.		

הנחות לחיילים ומנויים ל־2 ההצגות

לידיעת הציבור: מודיעה הנהלת המועדון על ספיגת מ.ע.מ.

מועדון המערה, יפו העתיקה ככר קדומים 14. טל. להזמנות 829018

ערב ערב במערה כולל יום ו' החל מ־9.30
* גירה גל * מיכאל איינהורן, קסילופון * אילקה רווה *

מועדון ציון

בית מועדון ציון להוי ותרבות זמה

מועדון ציון מלון „פאל" ת"א רח' הירקון 277

תוכנית השבוע

מוצ"ש, י"ב תמוז תשל"ו, 10.7.76 בשעה 21.00 — „חטיפת המטוס באנטבה". ראיון עם:
* אלי"מ (מיל) „בורקה" בר־לב, לשעבר ראש המשלחת הצבאית של משרד הבטחון באוגנדה, כיום איש עסקים.
* ממשוחררי החטיפה — הזי משפכן עקיבא לקסר, איגון אחרונוביץ, ואחרים.

בתוכנית האמנותית:
הזמר אושיק לוי — ולהקתו

יום שני, י"ד תמוז תשל"ו, 12.7.76 — מועדון הזמר — עם אפי נצר. ריקודי עם ועמים בהדרכת המרקידה לאה.

עינבל תיאטרון מחול

בבכורה עולמית
„שיר השירים"
כוריאוגרפיה: אנה סוקולוב
„והים איננו מלא"
כוריאוגרפיה: אושרה אלקיים־רונן
„חבלי אנוש"
כוריאוגרפיה: שלמה חזיז

ירושלים, „תיאטרון ירושלים", מחר 10.7.76 ב־8.30
תל־אביב, אולם „נחמני", יום א' 11.7.76 ב־8.30
תל־אביב, אולם „נחמני", יום ג' 12.7.76 ב־8.30
אשקלון, יום ב' 19.7.76

יגאל בשן · יהודה ברקן

בתוכנית בידור חדשה
בוא נעשה לנו חג
בליווי להקת חברים טובים

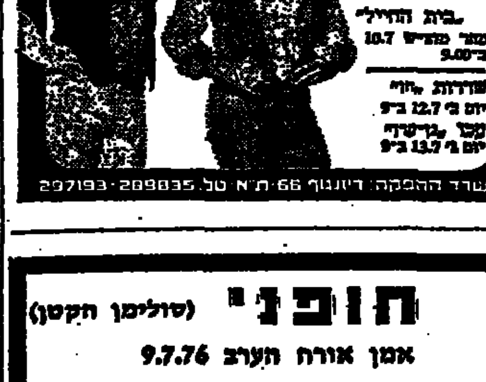

לתושבי ת"א „בית לסין" הערב יום ו' 9.7 שתי הצגות ב־9.30 ו־11.30

„בית החייל" מוצ"ש 10.7 ב־9.00

שדרות „חוף" יום ב' 12.7 ב־9

משרד ההפקה: דיזנגוף 66 ת"א טל. 297193-289835

מרכז ההסברה

חזיון אור וקול במצדה

לפי בקשת אנשי ציבור, מוסדות, והקהל הרחב, יועלה חזיון „מצדה" שוב בתאריכים:
19.7.76, 20.7.76

תמליל — דן אלמגור
מוסיקה — נועם שריף
בימוי — ארנון אדר
הפקה — המחלקה לארועים מרכז ההסברה

החזיון מציג את הדרמה של מצדה באמצעות פעלולי קול ואור ואמצעים פירוטכניים.
ניתן לשלב השתתפות באירוע, עם סיור בעזרת מרכז ההסברה לאחד האזורים הבאים: פיתחת רפיח, הר חברון, הר הנגב, בקעת הירדן וים המלח.
ליחידים נא לפנות ללשכה המחוזית בתל־אביב בלבד.
בדבר פרטים, סדרי ארגון והסעה, נא לפנות ללשכות המחוזיות של מרכז ההסברה, עד לתאריך 12.7.76.
הלשכות הן:
ירושלים — בנין ראש הממשלה, הקריה ירושלים — טל' 02-39211.
תל־אביב — רחוב קפלן 6, תל־אביב — טלפון 03-255256/7/8.
באר־שבע — בנין מרכז הנגב, באר־שבע — טל' 057-33906/7.
חיפה — רח' אחד העם 5, חיפה — טלפון 04-640991.

האגודה למען החייל בישראל

סניף תל־אביב—יפו
מודיעים על משחק „בינגו"
בבית הבינגו של הועד למען החייל (אולמי „תחביבי")
רחוב אבן גבירול 68, תל־אביב
במוצאי שבת 10.7.76 בשעה 8.45 בערב
מנחה: ויקטור אפשטיין
כל ההכנסות קודש לפעולותינו למען חיילי צה"ל
הערה: ילדים עד גיל 15 יורשו להכנס אך ורק בלווית ההורים

תופיני (סולימן הקטן)

אמן אורח הערב 9.7.76

פאב קלאב מועדון
כפר המכביה
ליד הפארק הלאומי רמת־גן טל. 770216
אוטובוסים: 71, 67, 55, 35, 30

ריקודים לצלילי להקת „מגליל הגבוהי" עם הזמר יעקב בורג משעה 9.30 בערב
אמן אורח הערב 9.7.76 תופיני (סולימן הקטן)

לרווקים ורווקות

מותר בערב ובכל מוצאי שבת בחורים מעל גיל 25, בחורות בכל גיל. תעודות זהות — חובה.

ביום שני, 12.7.76, תתקיים
מכירה פומבית
מס' 13
בשעה 8 בערב
המכירה תתקיים בבית המכירות הפומביות
ירושלים, רחוב קרן היסוד 25.
תצוגה בימים: שבת ויום א' מ־11.00 עד 20.00.
בין המוצגים: אוספים נדירים, ציורים מקוריים של מיטב הציירים בארץ ובעולם והפתעות נוספות.

פיאנו בר קקטוס קלאב
רח' יהודי הסידה 3 ת"א
מכב החודש קלוד קדוש
שהגיע מסיבוב הופעות בארה"ב
ליד הפסנתר: ששה
בר משקאות עשיר, רקודים ואוירה נעימה
פתוח: ערב ערב. הזמנת מקומות בטל. 441600, 459821

אורט ישראל

„ההנאה שבטכניקה"

התערוכה פתוחה עד 12.8.76
בימי א'—ה' 16.00—22.00
במוצ"ש 20.00—23.00
ב„יד סינגאלובסקי", דרך הטייסים 28, ת"א
לקבוצות מאורגנות הנחה לאחר תאום מראש
טלפון 233432, 231783

מועדון ה„מעלית"

מ' ל' ת' מודרן ושירה וריקודים תימניים

ב„בני־ברית" קפלן 10, תל־אביב יתקיים אי"ה ביום שלישי 13.7.76 בשעה 8.30

ערב האי ריקודים תימניים
הכוכב הצעיר נועי נהרי
בתוכנית האמנותית
הבדרן חופני (סוליכון הקטן)
* מסיבת קודשת שירת שבזי מתבקשים החברים לרקוד בנפרד בזמן השמעת שירי הרב שלום שבזי
ריקודים סלוניים • מזנון

להקת העוד
עם הסולן דמי דנוך
עם סיום תוכניתם הראשונה ולפני הופעתם בתוכניתם החדשה
פנויה הלהקה להופעות במסגרת
* מופעים
* נשפים (חתונות)
* ארועים חגיגיים
בדבר פרטים נא לפנות ל„פסגות" בע"מ טל. 299152—3—4 ת"א

עירית תל־אביב—יפו
האגף לתרבות לנוער ולספורט
מרכז הנוער „ביכורי העתים"
תל־אביב, רח' הפטמן 6 (מול בית מפעל הפיס)
מרכז הבילוי לתלמידי תיכון השבוע
במועדון „אקורד"
ריקודים לצלילי להקת הקצב החצובים בסלע
הקליטיה בגרוף
אמן אורח עוזי פוקס
במוצ"ש 10.7.76 משעה 8.30 עד חצות
במועדון פי־אסטר ריקודים לצלילי תקליטית עשירה

בואו להפגש להכיר ולרקוד
בכל ימי ג' ה' במועדון
את ואני
אולם חצות וחצי המסגר 51 ת"א
למילאים: בחורות 20—28 גברים 25—35
בידור וריקודים לצלילי להקת האריות
הפתעה!!! למסיבת שנה ל„את ואני" ב־22/7

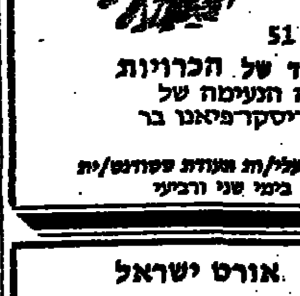

סטודנט/ית - אקדמאי/ת
בואו הערב ובמוצאי־שבת
למועדון המפגש
ת"א רח' המסגר 51
לערב נחמד של הכרויות באוירה הנעימה של אולם הדיסקרפיאנו בר
שימו לב!!!
אנו מארחים רק בעלי/ות תעודת סטודנט/ית
פתוח גם בימי שני ורביעי

עירית הרצליה
המחלקה לתרבות
הבימתה
רחוב ולפסון בית „יד לבנים"
הערב 9.7.76 ב־22.00
הצגה:
שטן ואהבה בארץ המאגיה
משחק: ירמי עמיר
שירה: רות אוריה

מועדון התיאטרון

בימוי ובידור הקל
בהנהלת אלי צבאלי רח' יוסף 42 טלפון
ערב ערב (פרט לימי א')
* THE VOYAGERS שלישיית זמר מלונדון
* אנדי ושמיגי צמד סטריפטיז אירוטי מפריס
* PIFAR SHANG להטוטן נפלא מסין
* יוסי בר יוצא להקת פקוד צפון
* פרדי דורה — מנחה ומבדר

להקת מחול בת שבע

דעת העתונות:
„זו היא להקה מצויינת באופן מוחלט... הם באופן נפלא... בעבודות נפלאות... ממושמעים ומלאי השראה" קריסטיאנס,
ירושלים „תיאטרון ירושלים" יום ב' 2.7
צ.ה.ל. יום ה' 15.7

הופעות בכורה
במסגרת הפסטיבל הישראלי
תיאטרון חיפה יום ב' 19.7 וביום
באר־שבע „קרן" יום ד' 21.7
ירושלים „תיאטרון ירושלים" יום ג' 27.7
תל־אביב תיאטרון „הבימה" יום ד' וביום ה' 29.7
כרטיסים: חיפה: גובה 665272, גרבר 84777, ב"ש: בית העם 74848. י־ם: כהנא, 664618, והרדן ובכל משרדי הכרטיסים בעיר ובבת־דור.

הפקות מור זהר מציגים:
מרתון ג'אז
אמפיתיאטרון עין־הוד
הערב יום ו' 9.7 בשעה 9.30
* מל קלר * דני גוטפריד
* זמרת הג'אז עדנה גורן *
דיקסילנד של פי.סי. עם: פי.סי.
יעקב ארליך (פסנתר), נסים ימיני
הרי שיימן (בס), ג'אק סני (סקסופון)
דוד ז'יטלובסקי (סקסופון־טנור, קלרינט)
כרטיסים במשרדים ובקופת האמפי

מרכז קהילתי ע"ש ליאו
רחוב צילי 8, קרית יובל ירושלים, טל. 6
קורס קיץ למורים לנגינה בתופי טריניד
(תופי פח)
יפתח במרכז הקהילתי ב־25 ב
הקורס יימשך שבועיים בשעות אחה"צ ועלה — 50 ל"י
הקורס יכשיר מורים לנגינה בתופים ולבוגרי החוג ניתן יהיה למצוא עבודה במרכזים הקהילתיים.
ההרשמה תימשך במזכירות המרכז הקהילתי עד ה־16 ביולי

קנטון האוז
סוף סוף הגיעה ישיר מהונג־קונג וסין
מסעדה סינית־קנטו
האותנטית ביותר
פתוח: כל יום בין השעות: 12.30—15.00, 24.30, ברחוב אבן־גבירול, מס' 3, ת
המעדנים הסיניים־קנטוניים המפורסמים בעולם.
משקאות אכזוטיים — הפעם הראשונה ב
קנטון האוז
לקבלת הזמנות — טלפון 03-230100

התיאטרון מארץ עוץ מציג
בחופש הגדול
ההצגה שכל הילדים והפעוטים מחכים לה
שמלת השבת של חנה'לה
קרית מוצקין „אורות" יום ו' 16.7 ב־4.00
תל־אביב „בית החייל" יום א' 18.7 ב־4.00
חיפה „שביט" יום ב' 19.7 ב־4.15

ב-בינגו תמיד מצפה לכם הפתעה טעימה בצלחת....

בואו גם אתם/ן למסעדה המדוברת ביותר בתל־אביב ותופתעו ממבחר המאכלים וטעמם הפיקנטי.

בואו לארוחת ערב נפלאה שכוללה:

- סטייקים עסיסיים
- שיפודי כבש אמיתי
- לבבות צלויים ומבחר מעדני גריל

ואלף לילה ולילה של סלטים.

בואו לארוחת צהרים ותהנו מתבשיליה של אמא בטעמים מזרחיים ותימניים

הפתעה טעימה בצלחת במחירון סביר ללא תוספת שרות אבל... עם השרות הטוב ביותר.

בינגו תל־אביב רח' שאול המלך 2

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV

קולנוע דרייב־אין ת"א טל. 477177

החל מיום א' 11.7 חוזר למתכונת רגילה

החל מיום ראשון בשעה 7.15 בכורה ארצית קומדית הרפתקאות לכל המשפחה

בעברית * בצבעים

דני השובב והרפתקאותיו

החל מיום ראשון בשעה 9.30

צמד השחקנים המבדר ביותר

* פול סמית
* מייקל קובי

בסרט שבו תגלגלו מצחוק בצבעים

שעשועי נוכלים KID STUFF

הפתעה למבקרי ה"דרייב־אין"

מדי שבוע יוגרלו צמיגים רדיאליים מתנת צמיגי אליאנס

שמרו על הכרטיסים * מספרי הכרטיסים הזוכים יפורסמו מדי יום ששי.

סרטי הערב בת"א

סינמה 1 — בשעות 10 ו־12

סינמה 2 — בשעות 10 ו־12 — 3 ימי הקונדור

פריז — ב־10 ו־12

דיזנגוף — ב־10 ו־12 — מה נשמע דוק

רמת אביב — בשעות 10 ו־12

אלנבי — ב־10.15 בלבד

בן יהודה — הערב בשעה 10.00; הערב בשעה 12.00 — המרוץ הגדול

דרייב אין — בשעות 9.45 ו־12.00 — העד הנסתר

הוד — ב־10 בלבד — חזיז ורעם

לימור — ב־10 ו־12 — דסיסי חיים

סינמטק חיפה

המרכז לתרבות וחברה ע"ש רוטשילד

* בבכורה בינבורי פרסים
** אורטון הלס

יום	שעה	סרט
מוצ"ש 10.7	17.30	סרט לכל המשפחה — המרוץ הגדול
	19.30	אוהבים להסיס — ב. ברוקס
	21.30	מוסטי — ק. אייסמר
יום א' 11.7	21.30	הקרנה כוחנית [illegible]
יום ב' 12.7	19.00	סטירוקוו
	21.30	תחרת קיץ
	חצות	קאזבר [illegible]
יום ג' 13.7	19.00	תחרת קיץ
	21.30	אוהבים להסיס
יום ד' 14.7	17.00	סרט לכל המשפחה — המרוץ הגדול
	19.00	[illegible]
	21.30	[illegible]
יום ה' 15.7	19.00	שולטן הצעיר — ב. קיטון
	21.30	[illegible]
	חצות	[illegible]

פרספקטיבה

בית העתונאים, רחוב קפלן 4 ת"א, טלפון 256141

הערב יום ששי 9.7

ב־10.00:
1. מלך הרמאים — סוני קורטיס
2. יצרים Blue Up — אנטוניוני, ונסה רדגרייב, דויד המינגס
3. נקודת זבריצקי — אנטוניוני

בחצות:
1. המוות — ז'אן פול בלמונדו, דויד ניבן
2. אגוזי קוקוס — האחים מרכס
3. יומנה האינטימי של אשה נשואה

100% ביטוח על כרטיסך (לסינ)

SCOOP!! - אמפיסקופ

מ־9.00 עד 10.00 בערב

השבוע בבית לסין

יום ששי 9.7 — 14.30 — סרט [illegible]; 21.45 — יהודה ברקן [illegible]; 23.45 — יהודה ברקן [illegible]

יום שבת 10.7 — 20.30 — [illegible]; 21.00 — (אולם עליון) [illegible]

יום ראשון 11.7 — 20.00 — [illegible]

יום שני 12.7 — 16.00 — [illegible]

יום שלישי 13.7 — 21.00 — (אולם עליון) — ערב דקלום צב/צבים.

כרטיסים במשרד "יוקרה", טל. 222445, במשרדים ובקופת בית לסין, רחוב ויצמן 34 ת"א, טל. 252691.

בית לסין — מרכז לצעירים

"כל הכבוד לצה"ל"

מועדון **מעוז**

ערב חיבוריות בבית בסרביה

המשך כביש התערוכה מעוז אביב — ת"א

מוצ"ש 10.7 מ־8.30 בערב

מוטי פליישר (אלי לוי מארחים) ריקודים ובידור

כיבוד תופעי והזמרת רותי סיפרוני

בשבוע הבא אבי טולדנו

אוטובוסים: 22, 24, 27, 42

כל הכבוד לצה"ל

מפגש הראל לצעירים דתיים!!

אולם גל־אור יהודה הלוי 43 ת"א

מוצש"ק י"ב תמוז 10.7 מ־8.30 בערב

ריקודים עם בהדרכת מישאל ברזילי

בתכנית: אושיק לוי

בואו להנות את הפעילות לאמנה!

חדש! חדש! חדש!

ב"ה

מועדון "המעלות"

לסטודנטים ואקדמאים דתיים בלבד

בבית העם גבעת רמבם רח' אילת גבעתיים מעל בריכת השחיה, שמח לפתוח את שעריו במוצ"ש 10.7.76 בשעה 21.00

גאים להציג את הזמר

עוזי פוקס ותזמורתו

מבחר להיטים חדשים וישנים

ריקודים לצלילי תזמורת "המחשבות"

הכניסה עם הצגת תעודה בלבד!!

אוטובוסים: 52, 53, 55, 57, 63

ויזו

בביתן 31 ביריד המזרח

מציג, מוכר וסופג את מס ערך מוסף עד ה־10.7

על מבחר **חדרי שינה יבוא**

בדגמים חדישים שיובאו זה עתה

חדרי נוער יבוא

במבחר צבעוני מרהיב והדיש

פוסטרים למכירה

פוסטרים של אשה, משעה דורה המודע ששון

למכירה בחנויות "דיוק": רח' אלנבי 123, ת"א; רח' דיזנגוף 116, ת"א; רח' הרצל 11, חיפה; ככר ציון, ירושלים

HIMOLLA

רהיטי יבוא ביריד המזרח

שימו לב! ביתן 31

יבואני סלונים

מוכרים את כל הקיים בתצוגה במחירים מיוחדים של

20% - 30% - 40%

פינות ישיבה מסלונים מקסימים פאר תוצרת אירופה

כל דרך כדאית!!!

להשכרה בירושלים

בבנין "גלוריה" באיזור התעשיה גבעת־שאול רחוב קורדובר 28

בשכ"ד 2 אולמות כ"א 250 מ"ר בקומת א' וקומה ב' המתאימה לתעשיה, איכסון וכד'. האולמות יתפנו החל מיום 15.8.76

על המעוניינים לפנות לטל. 02-523550 בשעות העבודה

טיסות טיול

בשמי המפרץ משדה חיפה

ימי ששי אחה"צ ובשבתות

הסינמטק הישראלי

בית המטר המחנכן 3, תל־אביב

יום	שעה	סרט
שבת 10.7	19.30	[illegible]
	21.30	[illegible]
ראשון 11.7	19.00	[illegible]
	21.30	[illegible]
שני 12.7	19.00	[illegible]
	21.30	[illegible]
שלישי 13.7	19.00	[illegible]
	21.30	[illegible]
רביעי 14.7	19.00	[illegible]
	21.30	[illegible]
חמישי 15.7	21.30	[illegible]

קולנוע **אגד** חולון

הערב יום ששי ב־11.00 דונאלד סאתרלנד ג'ין פונדה (זוכת באוסקר על סרט זה) **נערת הטלפון והבלש**

לתושבי ירושלים

במוצ"ש הצגת חצות ב־11 בקולנוע ירושלים

זרע התמרין — עומר שריף — ג'ולי אנדריוס

לשוחרי הפילוסופיה קראו **מכתבים לאחותי** מאת פרופ' יוסף אגסי

צרפו לכתובתכם 17 ל"י ושלחו: שרה בן, רותם 22, עומר, והספר יישלח לביתכם.

חקירות

מעקב שמירה ובילוש

חביב

רחוב פרישמן 74, ת"א 232018

מועדון דרייב־אין נוב.ל.דודלע

הערב ב־9.45 ו־12

* שילבה קושינה
* ריי מילנד

בסרט המתח **העד הנסתר**

קולנוע חיפה — מועדון הסרט הטוב

הערב בשעה 10.00 הבכורה הקומדיה [illegible] **סיזר ורוזלי**

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב

[illegible]

ירושלים

תמונת־שבת: 7.30, 9.30; ביומי חול: 4.00, 7.00, 9.00

[illegible]

חיפה

בתי־שבת: 6.45, 9.00; ביומי חול: 4.00, 6.45, 9.00

[illegible]

רמלה

[illegible]

לוד

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

ראשון־לציון

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

נס ציונה

[illegible]

רחובות

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

אשדוד

[illegible]

אשקלון

[illegible]

נתיבות

[illegible]

קרית מלאכי

בשעות: 7.15, 9.15

[illegible]

באר־שבע

בשעות: 7.15, 9.30

[illegible]

רמת־גן גבעתיים

בשעות: 7.15, 9.30

[illegible]

עכו

[illegible]

קרית־שמונה

[illegible]

טבריה

[illegible]

פרדס־חנה

[illegible]

חדרה

[illegible]

נתניה

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

רעננה

[illegible]

עין־ורד

[illegible]

כפר־סבא

[illegible]

הרצליה

[illegible]

רמת־השרון

[illegible]

יפו

[illegible]

בת־ים

[illegible]

חולון

[illegible]

קרית אונו

[illegible]

פתח־תקוה

[illegible]

בריה דתיים לסטודנטים

[illegible]

שמלה של [illegible]

קורס למורים בתופי [illegible]

קנטון [illegible] מסעדה [illegible]

מכذا من الاصل

هكذا من الأصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאבסטרנים · בגרות · · · · קורסי אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות

בית הספר הארצי להנדסאים (מבוגרים)

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל · משרד העבודה, משרד החינוך והתרבות · המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מודיע על ההרשמה לקראת

1. מועד חורף תשל"ז ליחידות הלימוד:

אלקטרוניקה	בנין	מכונות
מחשבים	אדריכלות	תעשיה וניהול
חשמל	הנדסאים מורים	קדם הנדסאים

2. מועד אביב תשל"ז ליחידות הלימוד:

אלקטרואופטיקה (פיזיקה)	כימיה	מכונות
מכשור ובקרה	פלסטיקה	מיכון חקלאי
מכשור רפואי	מזון	תעשיה וניהול

הערות

א) מתקבלים/ות בוגרי/ות י"ב כתות תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי־ספר תיכוניים מקצועיים (רמה מסמ"ת או מסמ"ר א').
ב) מתקבלים לכתות קדם הנדסאים גומרי י"א כתות תיכון עיוני או תיכון מקצועי.
ג) תלמידים/ות המשתתפים/ות בלימודי יום נהנים/ות מהלוואות מטעם משרד העבודה.
ד) חיילים/ות בשרות חובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה משכר למוד של 50%.

לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות

חיפה — (לימודי יום וערב) מרכז ביה"ס בקמפוס ביה"ס בקרית הטכניון טלפון 229111. קבלת קהל כל יום בשעות 08.00—13.00 ובימים א', ג', ה' גם בין השעות 16.00—18.00.
אהל שרה — (עמק יזרעאל) (לימודי אחר הצהרים וערב) מר א. אמרנט, המועצה האזורית יזרעאל, טלפון 7—065-22956.
מדרשת רופין — (לימודי יום בלבד) ע"י נתניה, טלפון 053-98721, מר ד. רובין.
נצרת — (יום וערב בניה ומכונות וכן הכנה ערב) רחוב 10/316, טלפון 065-54831 אינג' ר. א. סרוג'י.
עמק הירדן — (צמח) (לימודי אחר הצהרים) מכללה אזורית עמק הירדן צמח, טלפון 067-50214/5.
תל־חי — (לימודי יום מכונות וחקלאות) המכללה האזורית, טל. 067-40969 מר מ. שפכנר.
עכו — (יד נתן) ביה"ס להנדסאים חקלאיים ד.נ. אשרת, טלפון 04-912242 אינג' ר. לוין.

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה
מודיעה על
המשך הרישום
לשנת הלימודים תשל"ז
ללימודי הסמכה
לקראת התואר השני

הרישום יסתיים לפי הפירוט הבא:

הפקולטה למדעי הרוח (הרישום יסתיים ב־31.8.76, מלבד החוג לפסיכולוגיה)
ארכיאולוגיה ותרבויות המזרח הקדום
פילוסופיה
בלשנות שמית
שפה וספרות צרפתית
אנגלית
בלשנות
תורת הספרות הכללית
פסיכולוגיה (הרישום הסתיים)
גיאוגרפיה

ביה"ס למדעי היהדות (הרישום יסתיים ב־31.8.76)
מקרא
תלמוד ותורה שבע"פ
לשון עברית
ספרות עברית
היסטוריה של עם ישראל

ביה"ס להיסטוריה (הרישום יסתיים ב־31.8)
העת העתיקה
לימודים קלאסיים
ימי הביניים והרנסאנס
המזרח התיכון ואפריקה המזרחית
רוסיה ומזרח אירופה בעת החדשה
מרכז אירופה וצרפת בעת החדשה
היסטוריה צבאית

הפקולטה לאמנויות (הרישום יסתיים ב־31.8)
אמנות התיאטרון
מוסיקולוגיה
תולדות האמנות
האקדמיה למוסיקה

הפקולטה למדעי החברה (הרישום יסתיים ב־31.8.76)
מדע המדינה
סוציולוגיה ואנתרופולוגיה
כלכלה
סטטיסטיקה
ארצות מתפתחות *
לימודי עבודה
לימודים אורבניים ואזוריים

הפקולטה למדעים מדויקים (הרישום יסתיים ב־23.9.76)
כימיה
מדעי המתמטיקה
פיסיקה ואסטרונומיה
גיאופיסיקה ומדעים פלנטריים

הפקולטה למדעי החיים (הרישום יסתיים ב־5.9.76)
בוטניקה
ביוכימיה
זואולוגיה
מיקרוביולוגיה

הפקולטה להנדסה (הרישום יסתיים ב־31.8)
הנדסת חשמל ואלקטרוניקה
הנדסה מכאנית ותעבורה

הפקולטה לרפואה לימודים לקראת התואר מוסמך במדעים (הרישום יסתיים ב־5.9.76)
פיזיולוגיה — פרמקולוגיה
אנטומיה
אמבריולוגיה
ביולוגיה של התא (או היסטולוגיה)
פתולוגיה
גנטיקה הומנית
כימיה פתולוגית
מיקרוביולוגיה הומנית

* אין התחייבות לקיים לימודים בחוג זה בשנה"ל תשל"ז.

מועמדים המתעתדים להיבחן השנה בבחינת גמר במועדים יולי או אוקטובר 1976 ירשמו במועדים שצויינו לעיל.

חוברת הסברה „לקראת שנת הלימודים תשל"ז" וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 5.— ל"י בחנות בבנין האקדמיה למוסיקה, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב, בימים א'—ה' מ־09.00—17.00, וביום ו' מ־09.00—13.00.

כמו כן, אפשר לפנות בכתב ל„מפעל השכפול" — בית ההוצאה של אגודת הסטודנטים, אוניברסיטת תל־אביב, ת.ד. 39287, רמת־אביב, תל־אביב. (נא לצרף המחאה דואר על סך 5.— ל"י, וכן לציין כי החוברת היא עבור תואר שני).

שעות קבלה במשרד הרישום: בימים א', ג', ה' בשעות 09.00—12.00.

הגענו להרצליה
בעקבות הצלחה מלאה
בפתח תקוה

סוף סוף! הסל. סדר נסיעות ארוכות ומייגעות! בית ספר מודרני ללמוד השפה האנגלית המדוברת, מעתה על שתי שלוחותיו, בפתח־תקוה ובהרצליה.

בראש הצוות שלנו עומדות שלוש מורות מחוננות ומוכרות, עולות חדשות מארה"ב בעלות תארים אקדמאיים מאוניברסיטאות ידועות.

לרגל חופשת הקיץ

יקיים בית ספרנו קורסים מרוכזים מיוחדים לתלמידי עממי (החל מכתה ה'), ולתלמידי תיכון. כתות הערב למבוגרים תתנהלנה כרגיל כל השנה.

ABC — בית ספר לאנגלית מדוברת

לפרטים נוספים:
הרצליה
רחוב סוקולוב 35,
טל. 983202
פתח־תקוה:
רח' בר־כוכבא 1
קומה 7, חדר 66
טל. 904686

שעות הקבלה:
א'—ה' 16.30—19.30
ב'—ה' 9.00—11.30

6.50 ל"י לשעור למבוגרים ולילדים.

בוגרת שמינית
נמשכת ההרשמה
לבתי הספר לאחיות מוסמכות

על המעוניינות לפנות ישירות לבתי הספר לאחיות לפי הכתובות הרשומות מטה:

ביה"ס לאחיות, מרכז רפואי בעמק, עפולה.
ביה"ס לאחיות ע"ש ע. ילין, ביה"ח רמב"ם, חיפה.
ביה"ס לאחיות ע"ש ד"ר זיידה, ביה"ח רוטשילד, חיפה — **נסתיימה ההרשמה.**
ביה"ס לאחיות ע"ש הלל יפה, חדרה.
ביה"ס לאחיות, ביה"ח מאיר, כפר סבא.
ביה"ס לאחיות, ביה"ח השרון, פתח תקוה.
ביה"ס לאחיות „דינה", מרכז רפואי בילינסון, פתח תקוה.
ביה"ס לאחיות, המרכז הרפואי ע"ש שיבא, תל־השומר.
ביה"ס לאחיות, ע"ש שיינברון, רח' הנרייטה סאלד 17, ת"א.
ביה"ס לאחיות ע"ש א. וולפסון, תל־גיבורים, חולון.
ביה"ס לאחיות, ביה"ח אסף הרופא, צריפין.
ביה"ס לאחיות, ביה"ח קפלן רחובות.
ביה"ס לאחיות, המרכז הרפואי ע"ש ברזילי, אשקלון.
ביה"ס לאחיות ע"ש פולה בן־גוריון, מרכז רפואי סורוקה, באר־שבע.

נותרו מספר מקומות
בבתי הספר החקלאיים
- התיכוניים (פנימייתיים)

בכתות ט' — י' — י"א
שלושת מסלולי הלימוד:

א) **עיוני:** לבגרות.
ב) **מקצועי:** לתעודת גמר ממשלתית (בגרות חלקית).
ג) **מעשי:** לתעודת סיום של י"ב כתות.

* פנימייה לתלמידי חוץ
* שכר לימוד מדורג ומילגות לדמי הפנימייה

פרטים מהאגף לחינוך התיישבותי, הקריה, ת.ד. 7036 תל־אביב טל. 255421.

„ייעוץ אינדיבידואלי" עם קביעת מועד בטלפון הנ"ל.

אנגלית לתלמיד
הרשמה לקורסי ...

* לתלמידי בתי־ספר יסודיי...
* חטיבות ביניים ותיכוניים
* אפשרות לשיעורים פרטיי...

יפתחו שני מחזורים של חודש לי... מרוכז:
* מחזור א' — תחילת יולי
* מחזור ב' — 1.8.76

הזמנה להורים לייעו...

מנהלי בתי־הספר ישמחו לתת ייע... הורה ותלמיד בענייני אנגלית או כ... לימודי אחר.

הייעוץ ינתן חינם

פרטים והרשמה כל יום בשעות: 8.30—1.00; 4.00—7.30 אחה"צ.
ת"א: בן־יהודה 51 (ליד מנדלי), טל. ...
בן־יהודה 32 בנין „אל על" חדר 505 טל. ...
חיפה: רח' בלפור 5 פינת נורדאו, טל. ...
ירושלים: רח' אגריפס 8 (מול קולנוע ...) טל. 228730.
באר־שבע: רח' החלוץ 86 (מול קולנוע ...)
רמת־גן: ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע ...) טל' 739193.
פתח־תקוה: רח' בלפור 14.
רמלה: רח' נורדאו 5 (במוסד תקוותנו)
רחובות: רח' יעקב 3

מכונים אמריקאים לשפ...

אלקטרוניקה
מעבדה בביתך

למד בביתך אלקטרוניקה עם שימוש במעבדה ביתית

מלא את פרטיך האישיים, גזור את המודעה ושלח אל: המחלקה לייעוץ, המכללה העברית להשתלמות בכתב, ת.ד. 33114 תל־אביב.

שם .... כתובת ....
.... טלפון ....

תל־אביב: שד' רוטשילד 93, טל. 624162; כבר דיזנגוף פינת ריינס 1 טל. 226594. חיפה: רח' נורדאו 30, טל. 667040. ירושלים: רח' ההסתדרות 22, טל. 224769. מ. 9.7 — אל.

אוניברסיטת בר־אילן

המזכירות האקדמית מודיעה בזה על:
פתיחת ההרשמה
למכון לשלטון מקומי

בקמפוס ברמת־גן ובשלוחת האוניברסיטה בצפת.

המכון נועד להכשיר חברי מועצות ועובדים בכירים ברשויות המקומיות.

פרטים להרשמה ניתן לקבל לפי פניה בכתב למשרד לקבלת תלמידים אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן. ההרשמה תסתיים ביום ששי כ"ה תמוז תשל"ו — (23.7.76).

אורט ישראל
המערכת ללימודי מ...

למד לבגרו...

בפיקוח משרד החינוך והתרבו...
בלימודי בקר שכר־לימוד מדורג לז...
* קורסי בקר וערב לשרותך
* נתן ללמד גם מקצועות בודדים
* יעוץ מיוחד בכל יום ג' אחה"צ ב... המלך 39.

פרטים והרשמה: בכל יום בין השעות 8.00 ... ביום ו' עד 13.00.
תל־אביב — רחוב בוגרשוב 66 טל. 225690,
שד' דוד המלך 39 טל. 231783,
שד' החשמונאים 6 טל. 32634,
ירושלים — רחוב המלך ג'ורג' 14 טל. 226455,
חיפה — רחוב הנביאים 20 טל. 666182,
באר־שבע — רחוב אסף שמחוני 7 טל. 77715.

תיכוניסט/ית

האם אתה/את
נשאר/ת כתה??
לא בהכרח !!!

גם אם בתעודתך נרשם שאינך יכול/ה להמשיך בלימודים בהתאם לגילך

יש בידינו לעזור לך
לעשות כן!

נא להתקשר ללא כל התחייבות מצידך.
ת"א, רח' ברנר 17, טל. 285592, בשעות 10—1, 5—7

מורים לא מוסמכים
נצלו חופשת הקיץ

קורסי הסמכה —
הכרת משרד החינוך

לשכת ייעוץ והכוונה — רוטשילד 93, ת"א, טל. 624162, ת.ד. 33114 תל־אביב.

למד בביתך בגרות

38 שנות וותק • 120,000 בוגרים • 115 קורסים

אם אתה שואף להצליח בבחינות הבגרות והמוקדמות וללמוד בכתב בצורה רצינית ותחת פיקוח בהתאם לתכניות הלימוד של משרד החינוך, אנו נסייע בידך להגשים את שאיפתך. באפשרותך להיבחן במועדים הנוחים לך. לרשות הלומדים יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכללה העברית להשתלמות בכתב.

מגמות נוספות לבחירתך:

לחיילים בשרות פעיל 25% הנחה

1. אנגלית ושפות אחרות
2. אנגלית לאוניברסיטה
3. מתמטיקה ופיסיקה הכנה לטכניון
4. אלקטרוניקה — מעבדה ביתית ובניית מכשיר רדיו — תקשורת סוג 1
5. הנה"ח ומדעי המסחר
6. טכנאות
7. גרפיקה וציור
8. עתונאות ויחסי ציבור
9. פסיכולוגיה

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל ה־מדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 ת"א

מעונין בקורס............
שם............
כתובת............
טלפון............

המכללה העברית להשתלמות בכתב

תל־אביב: שד' רוטשילד 93, טל. 624162	תל־אביב: כבר דיזנגוף פינת ריינס 1 טל. 226594	חיפה: נורדאו 30, טל. 667040	שעות ההרשמה: 8.00—20.00, ללא הפסקה.
ירושלים: ההסתדרות 22, טל. 224769	רמת־גן: שפירא 4, טל. 723466	רחובות: בית תיכון דוד ויצמן 50, טל. 951085	שעות ההרשמה: 16.00—20.00

תלמיד, תלמידה
אם את/ה מעונין/ת
לעסוק בעת שירותך בצה"ל
במקצועות האלקטרוניקה
ולקבל הסמכה ממלכתית.

(לימודים דו־שנתיים)

עם גיוסם לצה"ל יועסקו הבוגרים והבוגרות במקצועם.

מתקבלים:
● **נערים** — תלמידי י' די"א בני 16/17 חודשים.
● **נערות** — תלמידות י—י"ב בנות 16—18
הלימודים מתקיימים במוסדות המפורטים להלן:
* הדסה־נעורים ע"י כפר ויתקין (עם פנימיה) טל: 053-96661.
* אונים — מרכז להכשרה מקצועית כפר־סבא (עם פנימיה) טל: 052-25843.
* חוות הנוער הציוני ע"ש ד"ר גולדשטיין קטמון — ירושלים (עם פנימיה).
* מישלב — מכון ישראלי להשכלה, רח' החרושת 15, תל־אביב (בלי פנימיה) טל 03-38682.
* „יד לבנים" „עמל" — מגדו (בלי פנימיה) טל: 04-991158.
* בי"ס מקיף ד', רח' יהודה הלוי, באר־שבע (בלי פנימיה) טל. 057-76591.

פרטים והרשמה בבתי הספר
פרטים בכתב ניתן לקבל בדואר צבאי 02150

לימודים

...ד על־יסודי · בי"ס לאבסטרנים · בגרות • • • **לימודים** רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

אוניברסיטת בר־אילן

המחלקה לכימיה

...קה לכימיה עורכת בחודשי הקיץ קורסי הכנה

לימודי כימיה

...ורס הכנה מרוכז
...מודים במקצועות כימיה, פיסיקה ומתמטיקה.
...אי פנימיה
...ל ביום א', י"ב באב תשל"ו (8.8.76) במשך ...ועיים.
...ורס מיועד לבוגרי מגמה הומנית.

...ורס רענון לבוגרי מגמות ...אליות
...חל ביום א', ו' בתמוז תשל"ו (4.7.76)
...ן עדיין להצטרף לקורס)

..., בקורסים אלה תקנה זכות כניסה ללימודים במחלקה לכימיה.

...המחלקה לכימיה ניתן ללמוד לקראת התואר ...באחד מהמסלולים הבאים: א. כימיה אורגנית, ...ה פיסיקלית, ג. כימיה שימושית.

...נוספים והרשמה במזכירות המחלקה לכימיה, ...יטת בר אילן, רמת־גן, טלפון 311—718310.

הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה - תל־אביב

ההרשמה ...נת הלימודים תשל"ז נמשכת

מספר המקומות מוגבל
לימוד נגינה בכלים

חלילית
כינור
צ'לו
כלי נשיפה
פסנתר

...ז למבוגרים ללימודים עיוניים

...ם במזכירות טל: 231048, 225923.

...למנהל ... של ... | בי"ס ללימודים על־תיכוניים **שילה** | בתאום עם לשכת עורכי הדין חיפה והמכון לביטוח תל־אביב

...ה, בית הפקידה, רח' מאיר 44, טל: 524103

...כבת ההרשמה למגמה ...ודות בכירות למשפט ולביטוח ...ודות רפואיות ומדעיות

...ודים יתקיימו בבוקר, 5 ימים בשבוע, בשיטה ...סטוריאלית.
..., כתה י"ב בתשל"ו יהנו מסבר לימוד מדורג. ...ימים תוענק דיפלומה ותעודת גמר.
...בלים מועמדים ומועמדות בגילים 18—30, ...בוגרי י"ב כתות, לאחר ועדת קבלה.

...נא לפנות למזכירות ביה"ס ללימודים על... בין השעות 08.00—19.00.

הסתדרות הפקידים
המח' להשכלה ולחינוך מקצועי

הנהלת חשבונות	מזכירות פקידות	כתבנות עברית אנגלית
1, 20.7, 27.7	27.7	כל יום

הלימודים בפקוח משרד העבודה
...ים ביה"ס גינת רחוב קרלבך 6 ת"א (ע"י אחד־העם 35) טלפון 290775

...ם לחשבונאות ומינהל ע"ש צ. גינת

מקוה ישראל
בית הספר לטכנאי חקלאות
ההרשמה
למסלול לטכנאי הדרים
תסגר ביום 23.7.1976
הלימודים נמשכים כ־12 חודשים ומתנהלים בתנאי פנימיה
מועמדים מסיימי י"ב כתות המבקשים לפנות למזכירות מקוה־ישראל 03-842050 לקבלת פרטים וטפסי הרשמה

תיכון לחשבונאות ומינהל רמת־גן

בפיקוח משרד החינוך והתרבות
רח' שפירא 4, פינת ארלוזורוב 83 (ליד כפר עלית) טל. 731459
נשארו מספר מקומות לכיתות ט'—י"א
בחינות בגרות מלאות
מגמות:
חשבונאות, מינהל ומזכירות
שכר לימוד מדורג עד פטור מלא
בגרות + מקצוע
אוטובוסים: 40, 42, 51, 54, 59, 60, 61, 62, 64, 20, 22, 23

משרד העבודה

אורט ישראל

בית ספר אורט לטכנאים בת"א

נמשכת ההרשמה ללימודי יום וערב
לקראת התואר:
טכנאי
במגמות: * אלקטרוניקה * מכונות * תעשיה ומינהל * חשמל * בנין
תנאי קבלה:
בעלי תעודות בגרות או בוגרי י"ב כתות בתי ספר מקצועיים (מסמ"ר א')
מסיימי לימודי קדם הנדסאות בהצלחה
הלוואות ומענקים לתלמידי עם — הלוואה גבוהה
שכר הלימוד מותמדת לרשות המעונינים
פרטים: במשרד ביה"ס בשעות 8.00—19.30, ביום ו' עד השעה 12.00
תל־אביב, רח' שפע טל 12, או טלפונית: 264292, 269360

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב

או מלא ומור
לכבוד המדרשה לגרפיקה ולציור (1)
שליד "סטודיו צהר" ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה.
שם: ... גיל: ...
כתובת: ...

כתיבה במכונה
תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר
"רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985

אנגלית מדוברת שוטפת

• אנגלית
• צרפתית
• גרמנית
• איטלקית
• ספרדית
• עברית
• ערבית

לפנה"צ, אחה"צ, בערב
* שעורים פרטיים
* הכנה לטופל (TOEFL) לבחינות בשגרירות ארה"ב

קורסי קיץ לתלמידים

מרכז לשפות קורן COREN
לשעבר BERLITZ ברליץ
תל־אביב
שד' דוד המלך 1, טל' 266443
פינת אבן גבירול מול העיריה
בין 8.00—20.00

בוגר שמינית למד תכנות מחשבים לפני התגייסותך לצה"ל

נפתחים קורסים אינטנסיביים בתל־אביב, חיפה, ירושלים ובאר־שבע
להכשרת מתכנתים
משך הלימודים 3 חודשים בשעות הערב

גזור ושלח
לכבוד
המכון להכשרה מקצועית
מדור מדעי המחשב
ת.ד. 28125 ת"א, מס' 165
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי חוברת הסברה.
שם ...
כתובת ...
מספר כיתה ...

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מועצת פועלי ירושלים
מועצת הפועלות

ארגון אמהות עובדות "בית אלישבע" רח' אלעזר המודעי 4 ירושלים | משרד העבודה האגף להכשרה והשתלמות מקצועית אזור ירושלים

הכשרה מקצועית לנערות 1976-1977

החל מ־1.9.76 יתקיימו בבית אלישבע הקורסים הבאים:
* ספרות נשים
* תפירה (קונפקציה)
* מטפלות - עוזרות לגננות

המועמדות תעבורנה מבחני קבלה.
הקורסים יימשכו 10 חדשים.
*
ההרשמה מתקיימת יום יום בבית אלישבע בשעות 10—12 בבוקר, 16—18.00 אחה"צ

הצלילה ספורט והנאה

ערבי עיון יערכו בת"א וחיפה

גזור ושלח
"לכבוד צוללי ים־סוף בשיתוף עם "מועדון הים התיכון" ת.ד. 28125 ת"א לפס' 460
אבקשכם להזמינני לערב עיון על צלילה ואפשרויות הלימוד של הנושא.
שם ... כתובת ...

ב־20.7.76 נפתחים קורסים:
• שרטוט בנין • עיצוב פנים
• גרפיקה • מזכירות רפואית
• קריאת תכניות בנין

המכון הטכני־הרצליה
רח' הבעמאות 58 הרצליה טל. ... (בבנין "אחדים") בין השעות 7—9 אחה"צ

מבצע חודש לימודים חינם

משרד העבודה

אגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית

קורסים מקצועיים
בבית ליגת נשים בנתניה
בשנת הלימודים תשל"ז

למבוגרים בגילאי 18 ומעלה
• **תדמנות** (מודליזציה) לנשים ולגברים
• **תפירת קונפקציה** לנשים ולגברים
• **סבחות** לנשים ולגברים

הלימודים בשעות היום, הלומדים מקבלים מענק יומי לקיום ממשרד העבודה — אין שכ"ל.
לנשים קיימת פנימיה במקום.
ההרשמה בלשכת העבודה אצל היועץ התעסוקתי

לנוער בגילאי 14—17
• **קורס להכשרת תופרות**
• **קורס להכשרת עוזרות למטפלות**
* * *
ההרשמה בלשכת העבודה **לנוער** אצל היועץ התעסוקתי, או בבית ליגת נשים בנתניה, רח' מקדונלד 5.

ב"ה משרד העבודה האגף להכשרה והשתלמות מקצועית | ההסתדרות הנוער הדתי העובד והלומד "דעת תורה ומלאכה"

נער דתי

בחר בדרך הקלה והנעימה להבטחת עתידך,
רכוש מקצוע באוירה דתית
בתנאי פנימיה למשך שנה
במרכז להכשרה מקצועית תורנית
קדם צבאי
נחלים
ונכוונך למגמה המתאימה לך:

חשמל ציוד קרקע
מכונאות ציוד קרקע
חשמל רכב
מכונאות רכב
מסגרות
סבתות

הלימודים הינם בפיקוח משרד העבודה בשיתוף עם צ.ה.ל.
•
הבוגרים יועסקו במקצועם בשרותם הצבאי

מתקבלים נערים בוגרי בי"ס ממ"ד בגילאים 16-17½, אשר יעמדו בהצלחה בבחינות מיון
•
מספר המקומות מוגבל

בדבר פרטים והרשמה, פנה - אל היום - אל:
מזכירות המרכז להכשרה מקצועית בנחלים
בין השעות: 9.00 - 14.00
טלפון: 03 - 919847

סיום ההרשמה נדחה ב־7 ימים!

בעקבות בקשות של הורים ותלמידים רבים, החלטנו לפתוח כיתות נוספות ולדחות את סיום ההרשמה עד 20 ביולי, 1976.

ייעוץ פדגוגי חינם יינתן על־ידי יועץ מיוחד — לפני ההרשמה. לנוחותכם, נא להתקשר טלפונית לקביעת מועד לפגישה.

גמנסיה גורדון

תל־אביב, רחוב גורדון 53 (פינת ריינס).
טלפון 248524 בשעות 8.00—14.00, 17.00—20.00.

כפר סילבר

בית־ספר תיכון במגמה חקלאית וטכנולוגית
מיסודה ובהנהלתה של ההסתדרות הציונית של ארה"ב

בנים בוגרי כתה ח' - ט'
לשנת הלימודים תשל"ז (1976/77)
נותרו מספר מקומות במגמה

למכונאות-רכב

פנה אישית עוד השבוע למשרד כפר סילבר אשקלון לקבלת מידע נוסף. לפנות בטלפון 051-23780.
נא להביא תעודת זהות ותעודה אחרונה מביה"ס.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
המחלקה להנדסה כימית

הודעה לסטודנטים

המחלקה להנדסה כימית בפקולטה לטכנולוגיה באוניברסיטת בן גוריון בנגב מפעילה החל משנת הלימודים הקרובה תכנית לימודים משולבת, לפיה הסטודנטים יעבדו חלקית בתעשיה תוך כדי לימודיהם באוניברסיטה.

חברת כימיקלים לישראל הסכימה לשתף את המפעלים: חברת פוספטים בנגב, חברת ברום ים המלח ומפעלי ים המלח בתכנית זו ולממן את לימודי הסטודנטים.
מועמדים המעונינים ללמוד לפי תכנית לימודים זו מתבקשים להתקשר למדור רישום של האוניברסיטה או ישירות למחלקה להנדסה כימית לקבלת פרטים נוספים.

זכיות אורחיות ואורחים אקדמאים

(סוף בעמוד 33)

התרבות והאמנות הפולני לד"ר בונ־ציץ' לייצג את האקדמיה „בצלאל" ולהשתתף בבינאלה הבינלאומית הד־ששית לכרזות אמנותיות, בוורשה, ביוני שנה זו, בה תכלל עבודה ש־נעשתה באמנות ומדע. זהו הישג בניסים לכל הדעות.

● רוגזה וקריאות עידוד

אך אירועים שונים גורמים לתהות האם עניין האזרחות ושאלת הדת הכרוכה בכך היו היחידות המעור־בות בבקרה. מדוע היה ד"ר בונ־ציץ', מצד אחד, נתון ללא הרף במה שהוא מכנה „נסיבות קשות ו־מרירות מאד", ומצד שני, נשיא המדינה ושרים שולחים לו מכתבי איחולים? האם זה רק מקרה נוסף של „הנהלה גרועה"?

היתכן שאנשים מסויימים התנגדו לגישתו הבינלאומית היסודית והש־למה של ד"ר בונציץ'? ההיתה בא־מת הגנה מאחורי קריאות העידוד? פעמיים יועץ לו בתקיפות להפסיק כל מגע רשמי עם אונסקי"ו. פעם על ידי ד"ר הופנר, מנהל האקדמיה „בצלאל", אחר־כך על־ידי גבי זנדר במשרד החינוך. כל זאת למרות תמיכה מעודדת, לפחות, מצד ידידים ותיקים באונסקי"ו.

דרך אגב, אולי יש לציין שמס־מכים שנשלחו מפאריס על־ידי אונ־סקי"ו, באמצעות דואר דיפלומטי יש־ראלי ב־1974 לכינוס בירושלים, ע־דיין לא הגיעו.

סיבה אפשרית אחרת להרגשת רוגזה והתנגדות היתה העובדה ש־„אמנות ומדע" בסיועו של סטודנט ללבשנות בתוכנית, פיתחה שיטה ליצירת אותיות האלפבית העברי ב־צורת מחשב, הראשונה מסוגה ב־עולם. כרזה אמנותית המציגה תג־לית זו תהיה מוצגת בבינאלה לכר־זות אמנותיות בוורשה, ביוני הש־נה. על הישג עצמו דווח בגליון יום השנה ה־25 של כתב־העת של אונסקי"ו „אימפקט", אך לא בהוצאה של קאהיר, דבר שהיה מעבר לפי־קוחו של העורך הראשי, דק רי־צ'ארדסון, שכתב על כך לד"ר בונ־ציץ' בהביעו את צערו הרב על ההשמטה.

אחר־כך נגרמה לד"ר בונציץ' מבוכה רבה עקב הוצאת דיבה בצורה בולטת וגסה בתכנית טלויזיה באחד מלילות שבת. ב־7 ביולי 1975 כתב פרופ' רוברט חרמן, ראש המחלקה לנוירופיסיולוגיה באוניברסיטה העב־רית, לד"ר אורון, מנהל מרכז המוד־שב בגבעת רם. ד"ר אורון צוטט בתכנית הטלויזיה באמרו שקבוצתו של ד"ר בונציץ' גרמה לאוניברסיטה נזק בסך של 70,000 דולר עקב אי־הפעלת מחשב. פרופ' הרמן כותב במכתבו לכל האחריות לכך ומסכם:

„...יתכן שלא אמרת את ה־דברים שיוחסו לך. במקרה זה עליך לבקש התנצלות מרשות השידור לפניך ולפני ד"ר בונ־ציץ'. ואם הציטוט נכון, נראה לי שעליך לפצות את ד"ר בונ־ציץ' בצורה מתקבלת על הדעת על הנזק הרב שנגרם לאדם ללא הצדקה".

כילם התנצלו.

נסיון מכוון אחר להשמיץ את „אמנות ומדע" בא לידי ביטוי בכ־משות הנפוצות בין סטודנטים של „בצלאל". נאמר שהאקדמיה קנתה מחשב עבור התכנית בהוצאה עצ־מה, וכן שהתוכנית משתכנת בדירת פאר ברחביה, אחת משכונות היוקרה של ירושלים. העובדות הן שהמחשב נרכש בעזרת מענק בלתי־תלוי כאמ־ריקה ולא עלה ל„בצלאל" פרוטה, בעוד ש„אמנות ומדע" מבוקבת בדי־רת שלושה חדרים בקריית וולפסון — האקדמיה מצאה אותה כפתרון הזול ביותר בשוק בזמנו, ושכרה אותה. שמונה חברי צוות במסרה כלאה עובדים בסטודיו זה מידי יום וכן הכישת עובדים נוספים במשרות הל־קית. אם נשתמש במילים עדינות — תנאי העבודה דחוקים.

הערה האחרונה להשתלשלות מק־רים מצערת זו היא ההשמטה של „אמנות ומדע" מהסקירה הנוכחית של פעילויות „בצלאל" לשנת 1975/6. התוכנית פשוט „נשכחה". היתה אותה מנטליות בעבודה כאן כמו במשרדי „אימפקט" בקהיר?

● סיכום

בסופו של דבר קיימות כל הסיבות מדוע יש להציע לד"ר בונציץ' אז־רחות, אם לשפוט לפי תרומתו במשך ארבע השנים האחרונות. אדם פחות אמיץ היה זונח מזמן את תוכניותיו. ושוב, אפשר להיזכר באי־ההתחשבות הדומה לגבי ד"ר סנדברג בקשר ל־הנהלת מוזיאון ישראל.

אחת מנקודות המחלוקת המרכזיות בפרשה היה עניין האזרחות, והשאלה הכרוכה בכך של התייחסות שווה לגבי לא־יהודי העושה למען המדינה. ה־אמנם עלינו לקבל את סיפורו של מר נרקיס על אודות כסף יהודי ה־ניתן לסוכנות היהודית אך ורק עבור יהודים?

במשך ארבע השנים האלה מצטייר דגם ברור של הככים מגושמים מצד סוכנויות ממשלתיות, הבטחות, ביטו־לים, מסמכים ההולכים לאיבוד והצ־צאות דיבה בקשר ל„אמנות ומדע" — כילם מעידים על כך. גרועה יותר הצביעה שליוותה את הדיבור הדו־משמעי. קשה לשער את מבוכתו של פרופ' קצ'לסקי לו היה בחיים כיום. האין איש המוכן לעמוד לנוכח המצב ולהסביר בכנות? כמו שמביע אר־תור גולדרייך מבצלאל:

„ברור לגמרי, שהעמדה הרש־מית לגבי אזרחות מבוססת על דת. מר ויינטראוב אמר נכון: כל אחד רשאי להגיש בקשה ל־קבלת אזרחות, אך רק אם אותה יכול להוכיח שאתה יהודי, הנך בטוח שתקבל אותה. מה שה־רשויות לא עשו מעולם במקרהו של ד"ר בונציץ', ומה שהיה לפחות ההוגני ביותר, היה להד־גיש את העמדה החוקית בקשר לאזרחות באופן ברור, ואז להצ־יע אלטרנטיבה".

אך נראה שאין כל אלטרנטיבה, אלא להשאר כאורח, ללא זכיות ליחס הוגן כאל שווה, המבוסס על הערכה ענייניות ולא על דתו של אדם. במצב כזה התוכנית עדיין מצ־פה לתקציב קבוע וחוזים רשמיים.

מה שפרופ' קצ'לסקי ואונסקי"ו ראו כמוקד פוטנציאלי להתפתחות פצי־לה בעלת חשיבות בינלאומית, מתר־סכל עקב צרוף מכוון של עקלקלות ומכשולים הבשהנים מביורוקרטיה ו־„הנהלה גרועה" ועד להטרדה גסה.

לטווח ארוך, אלא אם כן יעשה משהו לתיקון אי־הצדק שנגרם לד"ר בונציץ', ובפוטנציה לכל אדם אחר במצב דומה, תהיה ישראל המובלת היחידה. במהרה תזכה למוניטין כמ־ארחת בלתי־אדיבה, ותרחיק מדענים ואקדמאים מחו"ל — יהודים ולא־יהודים כאחד. היא תבודד את עצמה באורח אוטומטי מהזרם העיקרי ה־בינלאומי של רעיונות וקדמה.

חשוב לזכור, שאונסקי"ו ממשיך לתמוך בפעילויות כאן, והיו אלה גורמים רשמיים ישראלים שייעצו בתקיפות לד"ר בונציץ' להפסיק כל קשר עם גוף עולמי זה.

במושגים של זכיות אזרחיות מש־מש סוג זה של אפליה גסה ככלי בידיהם של אלה המאשימים את ישראל בגזענות. האשמותיהם של שכנינו לובשות מציאות יותר ריאלית לגבינו, כאשר אנו, היהודים היושבים במדינה, עדים לסוג זה של אי־צדק.

האם זו הדרך ל„מרכז לתרבות האנושית" שחזה ויצמן לגבי יש־ראל? אם יימשך מצב זה, הרי שאנו מניחים יסודות לביטוי מוחלט — רק את עצמנו נוכל להאשים.

פול נתנזון

עיריית חיפה

האגודה לטיפוח המחול בחיפה

במסגרת אירועי הפסטיבל הבינלאומי לפו... אנו עומדים לקיים

קורס מיוחד לרקודי עמים המיועד למדר...

הקורס יתקיים בימים ב', ג', ד' — 26, 27, 28 ביולי בין השעות 09.30—16.00, במרכז לתרבות וחברה ע"ש... שביזרעאליה — כמפורט להלן:
1. קורס של יום אחד בלבד —.50 ל"י.
2. קורס לכל שלושת הימים —.120 ל"י.

ארוחת צהרים תינתן במקום במחיר מוזל וזאת על פי... מראש.

אם הינך מעוניין(ת) להשתתף בקורס, נבקשך למלא את... שבתחתית המודעה ולהחזירו אלינו לא יאוחר מיום... בצרוף מקדמה בסך —.50 ל"י.

פרטים נוספים אפשר לקבל במטה הפסטיבל ברחוב פב... חיפה, טלפון 668080, 640775 (שלוחה 350) בין 9.00—12.00.

התכנית:
26.7 רקודים מהמדינות: הולנד, שוויצריה, פורטוריקו,
27.7 רקודים מהמדינות: יוגוסלביה, אנגליה, ישראל.
28.7 רקודים מהמדינות: פינלנד, סקוטלנד, ארה"ב,

גזור גזור גזור גזור גזור

לכבוד
האגודה לטפוח המחול
עירית חיפה

א.נ.,
הנני מאשר השתתפותי בקורס לריקודי־עמים המיועד למדריכים בחיפה.
שם משפחה............ שם פרטי............
כתובת............
טלפון............ עם/בלי ארוחת צהריים............
מצורפת המחאה ע"ס —.50 ל"י.
חתימה............

נוה כרמית
בראשון־לציון

דירות
בנות 4 ו־5 חדרים

בסבורה של ראשון־לציון
באיזור מגורים שקט, אקסקלוסיבי ומטופח, מוקף כר־דשא ומרווחים בין הבתים.

יזם ומבצע:
שמשון זליג בע"מ

יזם:
אחים דוניץ בע"מ

משרדי מכירות:
ראשון לציון, רוטשילד 38-40
טל. 03-941180

ש.שליט/רפאל טיראן

למ...
בפנימי...
הטכני...
ש...
חיל חימו...

המקצועות הנלמדים:
● חשמלאות ו...
● מכונאות ו...

מתקבלים נערים בני 16 עד 17½, בוגרי ט'—י"א.

פרטים והרשמה בכל לשכות הגיוס האזוריות.

פרטים בכתב אפשר בדואר צבאי 2375/ש.

נערים המעוניינים לבק... מיה, יפנו בכתב לדוא... 2375/ש.

הודעה חשובה לעצמאים!

● **בעלי מוסכים, בעלי מלאכה**
כל המסחר הזעיר והקימעונאים, נהגי משאיות, מוניות, קבלני משנה בענפי הבנין, אופטיקאים, מספרות, מכבסות וכו'.

● **בעלי מקצועות חופשיים:**
מהנדסים, אדריכלים, יועצים לניהול, יועצי מס, רואי חשבון, עורכי דין, מנהלי חשבונות, חוקרים, שמאים וכו'.

הופיע

ספר הקבלים והתשלומים החדש

מותאם לדרישות החדשות במס הכנסה ומס ערך מוסף 1976

בתוספת: דפי הדרכה מפורטים לעצמאים למס הכנסה ולמס ערך מוסף. לוח עזר לחישוב מס וביטוח לאומי. טופסי רישום להוצאות העיסקיות המותרות בניכוי. לוח מדיון מילווה לכל השנים.

בעריכת **אריה רמתי ויונה ברודי**

לרוכשי הספר תינתן הדרכה בכתב לאחר פניה אלינו ויוערכו ערבי עיון באיזור מגוריהם.

תקציר בע"מ

ת.ד. 258 ירושלים טל. 02-816094, 03-440974
הרוכש באמצעות הדואר יצרף המחאה ע"ס —.45 ל"י לפקודת תקציר בע"מ. הוצאה זו מוכרת לצרכי מס הכנסה.

***ללא מס ערך מוסף**

מכירת סוף העונה

הנחות ממשיות

ב־סינדרלה

אפנת נעליים איטלקיות לגברים ונשים

יהודה המכבי 58, תל־אביב
פינת הרב פרידמן

***מס ערך מוסף על חשבוננו**

בוא לראות
דירות לדוגמא
שלא ראית כדוגמתן

ברח' ז'בוטינסקי 9 פתח תקוה,

בימי חול בין 16.00—20.00. במוצ"ש בין 19.45—21.45.
ביום שישי הדירות סגורות.

לרוכשי דירות "גבן" הלוואות לא צמודות עד

100.000 ל"י

משרדינו פתוחים כל יום בין 8.00—13.00 16.00—19.00
ביום שלישי רק בין 8.00—13.00 ביום שישי אין קבלת קהל.

"גבן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ

פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות

בי"ס למסחר **"רימון"** תל־אביב, רח' ויצמן 85, טל...

שיטה עיוורת · פיקוד ממשל...

בפתח־תקוה
מציעים למכירה

דירות רווחה בכל הגדל...

תכנון מעולה גמר מושלם
* מעלית * טלפון פנים * מתקני משחקים בחצר

לזוגות צעירים - דירות רווחה בנות 3 חד...

במחיר החל מ־200,000 ל"י

הרשמה	10,000 ל"י
חוזה	60,000 ל"י
משכנתא לא צמודה	40,000 ל"י

היתרה בתשלומים ל־20 חודש

את מס ערך מוסף אנו נשלם

פרטים:

לוי דוד ובניו קבלני בנין

פתח־תקוה, רחוב וולפסון 13, טלפון 911297 — ...04865
בשעות 9.00—13.00, 16.00—19.00 או במקומות העבוד...

מבצע משלוח פרחים
לרגל נצחון צה"ל

שרות משלוח פרחים הביתה ע"י מנוי חודשי או שנתי

לרגל המבצע הגרלת פרסים
הפרס הגדול
כרטיס טיסה לאמריקה

המבצע מסתיים ביום 20.9.76

בפרטים נא לכתוב ל־

אין כמוני פרחים
ת.ד. 28303 תל־אביב

פרוספקט מפורט ישלח בדואר חוזר

למסירה בדמי מפתח
3½ חדרים רח' אלנבי 31

(מעל חנות איוניר)

קיים ציוד מספרה וקוסמטיקה + טלפון וטלפון ציבורי, מיזוג אויר ואינסטלציית כח חשמל

מתאים לכל מטרה
לטלפון 57458 בערב — 457588
מדי שמלות חיפה
עבר לרחוב בן־יהודה 37

The Embassy of Brazil in Tel-Aviv
makes known that

MAURO RUBINSTEIN

born in Brazil, on November 1st., 1951, to Jacob Rubinstein and Ala Robinstein, and

VIVIEN MONICA GOLCWAJG

born in Brazil, on December 11, 1953, to Chil Golcwajg and Clara Steinberg Golcwajg; (Mr. Rubinstein living temporarily in Israel, Ramat-Hasharon, Sderot Weizmann No. 6, and Miss Golcwajg living temporarily in Israel, at 20, Pratt St., Jerusalém) intend getting married at the Embassy, on July 27, at 12 a.m.

If there is any objection to their getting married, it should be presented, according to Brazilian law, before July 27.

Tel-Aviv, July 9, 1976.

הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכוללנית אזור תל־אביב
מכרזים לרכישת נעלי התעמלות וחולצות התעמלות

1. הסוכנות היהודית לא"י (להלן: „הסוכנות"), מזמינה בזאת הצעות לאספקת נעלי התעמלות ו־חולצות התעמלות בכמויות המפורטות מטה:
   א. מכרז מס' 44/76—תא, 6,000 זוגות נעלי התעמלות.
   ב. מכרז מס' 45/76—תא, 6,000 חולצות הת־עמלות.
2. את תנאי המכרז וטופסי הצעה אפשר לקבל החל מיום א' 11.7.76 במשרדנו בתל־אביב, רח' קפלן 17, חדר 438.
3. את ההצעות יש להגיש לכל מכרז בנפרד, בשני העתקים, ולהמציאן לתיבת המכרזים הנמצאת ב־משרדנו, רח' קפלן 17, תל־אביב, חדר 438, או לשלחם בדואר רשום אל אותה הכתובת.
4. ההצעות חייבות להגיע אל הכתובת הנ"ל לא יאו־חר מיום ה' 22.7.76 שעה 12.00.
5. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא והיא רשאית לחלק את ההזמנה בין ספקים שונים ולפעול לפי שיקול דעתה הבלעדי והמוחלט.

חברה להדברת עשבי בר בע"מ
מכרז

מוצעות בזה למכירה 3 המכוניות הבאות:
1. **טנדר ויליס 4X4**
   מס. רשוי 959—105, שנת יצור 1964
2. **משאית אינטרנציונל 4X4**
   מס. רשוי 320—123, שנת יצור 1969
3. **טנדר פולקסווגן**
   קבינה כפולה
   מס. רשוי 256—128, שנת יצור 1971

את המכוניות הנ"ל אפשר לראות בחצר תחנת הדלק של חברת דלק ליד משטרת קרית חיים כביש חיפה—עכו החל מ־11.7.76 בין השעות 08.00—14.00.

הצעות יש להגיש במעטפה סגורה בצרוף 10% מערך ההצעה, במשרד החברה בתחנת הדלק, עד 16.7.76.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

מפעלים ויצרנים

אשר מעוניינים ומסוגלים לשווק את תוצרתם לחו"ל

חברה ליצוא בעלת קשרים רציניים בעיקר בארה"ב ובאירופה תשווק את תוצרתכם.

לשם קבלת מידע טלפנו 02-246643
או כתבו לת.ד. 2278 ירושלים.

דרושים

...דסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים ••• דרושים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

ממן MAMAN

מסוף המטענים החדש בנמל התעופה בן־גוריון

דרושים מועמדים

מאיזור גוש דן בלבד

לעבודה בטחונית

לאחר שרות צבאי, רצוי יוצאי יחידות קרביות מדרגת סמל ומעלה;
בוגרי בתי"ס תיכוניים;
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
שפות אחרות — יתרון;
סוג בריאות מעולה;
העבודה היא במשמרות — מתאימה גם לסטודנטים.

[illegible]עוניינים יפנו אישית בימי ראשון [illegible]לישי בשעה 9.00 בבוקר למח' [illegible]אדם של „ממן" בנמל תעופה [illegible]גוריון ויצטיידו ב־2 צילומים.

תרשומות **GROSS**

דרושים:

סוכנים

להפצת קופות רושמות

באזורים: תל־אביב וירושלים

בלת פרטים נא להתקשר: תל־אביב 2983[illegible] בין השעות 8—16; ירושלים 535668 בין השעות 8—13, 16—19.

הסולל־בונה

[illegible]"ס הממלכתי האזורי „השחר" מושב כלישהר

דרושים:

- **מחנכים** לכתות הבינוניות והגבוהות של ביה"ס היסודי (עד ח')
- **מורה למבע**
- **מורה למוסיקה**
- **מורה לציור**
- **מורה לחקלאות**

המורים המקצועיים במשרות חלקיות

[illegible]נות אל מזכירות ביה"ס: טל שחר [illegible]. עמק־שורק, טלפון 03-961688.

[illegible]שיבת בני־עקיבא רעננה

רחוב אחוזה 132 ת.ד. 30

טלפון 052-29929

דרושים

[illegible]בח

[illegible]ם בית

[illegible]מדריך חברתי

לחברה מסחרית

דרוש:

[illegible]הל/ת חשבונות

לרישום מלאי והנה"ח

לפנות לת.ד. 6335 תל־אביב, או [illegible] 228174 קו פנימי 43 — גיורא.

לחברת בטוח בתל־אביב

דרוש/ה

עורך/ת דין

[illegible]עבודה במחלקת תביעות

[illegible]א לפנות בכתב, עם פרוט נסיון [illegible]שכר מבוקש אל ת.ד. 30021, ת"א

אלביט מחשבים בע"מ

למפעלנו בחוף שמן

דרושים

מסגרים מכניים לעבודות פח

הנסיון הדרוש

3 שנות נסיון

*

בתשובה נא לציין 0181/מע

לפנות בצירוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

המועצה לייצור ולשיווק של פרחים, פקעות וצמחי נוי

מתבקשות הצעות מועמדים לתפקידים הבאים:

1. **מבקרי איכות לפרחים** (ליום עבודה מלא)
2. **אחראי איכות אזוריים** (ליום עבודה מלא)

העבודה — בבתי אריזה לפרחים בכל חלקי הארץ.

התפקידים מיועדים לעונת היצוא המתחילה בחודש אוקטובר ומסתיימת בחודש מאי (עם אפשרות לקביעות).

נדרשת השכלה מתאימה ונסיון.

הצעות בכתב יש להגיש למועצת הפרחים — רחוב קפלן 2, תל־אביב — עבור נעם רייבר — עד 19.7.76, בצרוף המלצות, כתובת וטלפון.

למפעל גדול למוצרי צריכה באזור חיפה

דרוש

מנהל מפעל

(PLANT - MANAGER)

מהנדס בעל נסיון של 10 שנים לפחות בתעשיה בשטחי יצור, ארגון, אחזקה וכו'

ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית רצויה ידיעת שפה נוספת

נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים אל ת.ד. 4364 חיפה, עבור מס' 10

סודיות מוחלטת מובטחת

לבית ספר הרב־נתיבי „עמל" נהריה

דרושים

- ★ **מהנדס אלקטרוניקה** להוראה
- ★ **מורה להסטוריה**
- ★ **מורה לאנגלית**

לפנות: רח' המרגוע, טל. 04-921284

דרושים

מכשירנים

יוצאי חיל אויר או חיל חימוש

לפנות לת.ד. 80 גדרה

או טלפון: 055-92361

דרושה

מנהלת חשבונות

למישרה מלאה

הכישורים הדרושים:

- ★ סוג ג' בהנהלת חשבונות
- ★ נסיון מעשי של שנתיים

נא לפנות בכתב בציון פירוט נסיון קודם לתקליטי סי בי אס, רח' טהון 50, אזור התעשיה חולון.

לחברת בניה

דרושים:

- ★ מהנדס בנין
- ★ הנדסאי או טכנאי בנין
- ★ מנהלי עבודה שלד (עבודות צבוריות)
- ★ ברזלנים
- ★ טפסנים

להתקשר טלפונית: 03-297210

תופרות

דרושות למפעל לקונפקציה

תנאים טובים!

מיזוג אויר

שטיינר

לבנדה 30, ת"א

לחברת בניה בכפר שמריהו

דרושה

מזכירה בכירה

השולטת שליטה מלאה בעברית ואנגלית והקצרנות בשתי השפות

שעות העבודה 8.00—15.00

דה ספרמן בע"מ, 937681

דרושה פקידת מכירות/מזכירה

לחברה מבוססת לעבודה בשעות 15—19

ידע בסיסי בהנהלת חשבונות

נא לפנות בכתב הנך ציון קורות חיים, מש־כורה מבוקשת, לת.ד. 40020 תל־אביב, עבור „פקידת מכירות".

עובד עם מכונית מרווחים

לחלוקה באיזור חיפה

לפנות לחברת „יתה" טלפון 04-721716 או בערב 04-255378

לבית"ר לנעלי „בריל"

דרושים

גזרנים

לפנות: נעלי „בריל" רח' בר־אביגדור 28 טל. 35128 ת"א

דרוש

סוכן לבגדי נשים

עם נסיון

ת.ד. 1334 תל־אביב

למס' ד/41442

לתב' מסחרית גדולה

דרושה

כתבנית נשיונל

לשעות הצהרים מ־13.00 עד 19.00

מועמדות יתקשרו למר גרינבאום טלפונית 03-622536

** מערכות־כור * מערכות־כור **

מערכתכור בע"מ

דרושים:

★ **טכנאי ייצור**

בעל 2 שנות נסיון בשטח האלקטרוניקה לנושאים: הכנת תיקי יצור, שיפור שיטות עבודה, תכנון מתקני עזר לייצור.

★ **מחסנאי טכני ראשי**

בעל השכלה מתאימה ונסיון של 2—3 שנים במפעל לאלקטרוניקה. אחריות למחסני קבלה, רכיבים, ולמחסני יצור ומשלוחים.

5 ימי עבודה בשבוע

סודיות מובטחת

לפנות: טל. 903661—2—3 פתח־תקוה סגולה, ת.ד. 76.

** כור חשמל ואלקטרוניקה **

מדרשת שדה בוקר בנגב

דרושה

גננת

כגננת אחראית לגנון

הכישורים הדרושים:

- ★ תעודת הסמכה כגננת (תבוא בחשבון גם גננת מנוסה ללא תעודה).
- ★ עדיפות לבעלת נסיון.
- ● נא לפנות בצרוף פרטים אישיים מלאים ונסיון קודם למדרשת שדה בוקר בנגב.

לחברת ביטוח ישראלית

דרוש

פקיד אחראי

למחלקת ביטוח חיים

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית מלאה, נסיון של שנתיים לפחות, יוזמה ומרץ.

סיכויים טובים להתקדמות

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 987 תל־אביב. סודיות מובטחת.

לרשת „עמל"

דרוש

מפקח

למקצועות ההומניסטיים

במשרה מלאה

הכשורים הדרושים:

תואר ראשון (רצוי שני) במקצועות העבריים

רשיון הוראה קבוע

נסיון בהוראה של 5 שנים

רצוי נסיון במינהל חינוכי

לפנות בכתב לרשת „עמל" ת.ד. 303

לחברת ביטוח בתל־אביב

דרוש/ה

פקיד/ה

בוגר/ת תיכון, לטיפול בנושאי

דיווח אל מאת המחשב

קלט - פלט

רצוי נסיון קודם

לפנות בכתב יד לת.ד. 22183 ת"א, לפקיד/ה

למשרד תכנון למערכות ומתקנים הנדסיים באזור תל־אביב

דרושים מהנדסי מכונות

- ★ לעבודות תכנון ופקוח על הבצוע של מתקנים, מערכות תעשייתיות וכן התקנות ציוד אלקטרוני.
- ★ לעבודות תכנון ופיקוח על הייצור של מערכות ומתקנים תעשייתיים ושל מוצרי תעשיית המתכת במגוון רחב של תהליכי עיבוד.

הצעות בצרוף קורות חיים בכתב יד, נא להפנות לת.ד. 7064 ת"א, עבור ח.ג. (במידת האפשר, נא לציין מס' טלפון לצורך קביעת ראיון).

נציבות שירות המדינה מודיעה כי

דרושים צעירים/ות

לתפקיד בטחוני מענין

המתאים גם לסטודנטים

במשרד התחבורה

מנהלת נ.ת. בן גוריון (לוד)

תכונות נדרשות: • לאחר שירות צבאי מלא; • לאחר 12 שנות לימוד; • דוברי השפה האנגלית; • מצב בריאות תקין, עד גיל 26.

הערות: 1) העבודה היא במשמרות; 2) מגורים באזור גוש־דן — חובה

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

למועמדים בעלי הכישורים המתאימים תתקיימנה ועדות קבלה במנהלת נמל התעופה בן־גוריון (לוד), בבנין הטרמינל במשרד קצין הבטחון, בימים ג', ד', ה' בשבוע, בין השעות 14.00—17.00.

יש להביא תעודת זהות, פנקס מלואים ותעודת שחרור מצה"ל.

לחברת כימיקלים לישראל בע"מ

ICL ISRAEL CHEMICALS LIMITED

דרושים עבור המרכז המחקרי שלה

תמי (אימי) מכון למחקר ולפתוח בחיפה

- ★ **5 הנדסאי כימיה**
  עם או בלי נסיון לנושאי מחקר מעניינים.
- ★ **2 כימאים פיסיקליים או כימאיים**
  עם או בלי נסיון, לעבודת מחקר.
- ★ **מהנדס כימאי**
  עם 3—4 שנים נסיון, לעבודות פתוח והפעלת פיילוט־פלנט.
- ★ **מהנדס כימאי**
  ללא נסיון, לעבודות מחקר ופתוח.

נא לפנות בכתב, לתמי (אימי) מכון למחקר ולפתוח ת.ד. 313 חיפה, ל„הנדסאי כימיה" או ל„מהנדסים כימאים" ולצרף קורות חיים מפורטים.

סודיות מובטחת

תעשיות רכב בע"מ

נצרת עילית

דרוש

מנהל מחלקה באגף הייצור

לתפקיד אחראי במשמרת שניה

על המועמד להיות:

- ★ בקיא בעבודות מתכת במערכות ריתוך וצבע.
- ★ בעל נסיון חמש שנים לפחות בעבודות מתכת במסגרת תעשייתית.
- ★ בעל רקע בניהול והנהגת צוות עובדים.

תנאים הולמים למועמד המתאים

נא לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים אל: מנהל אגף כוח אדם תעשיות רכב בע"מ, ת.ד. 535 נצרת עלית.

— סודיות מובטחת —

לאיתלם

דרושים

מנתחי מערכות

מנהלי פרויקטים

מתכנתי שימות

כלכלני מחשבים

המעוניינים להשתלב בעבודות בעלות אתגר ועניין מתבקשים לפנות בכתב למשרדי החברה ת.ד. 13080 ירושלים ולצרף קורות חיים. לציין על המעטפה עבור מספר 100.

סודיות מובטחת!

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • ... אסיסטנטים · סוכנים

לחברה תעשייתית גדולה בענף המזון

ד ר ו ש

למשרד הראשי בתל־אביב

פקיד יצוא ויבוא

תיאור התפקיד:
טיפול במשלוח ימי ואווירי של מטעני יצוא ויבוא, דוקומנטציה של יצוא ויבוא כולל קשר עם בנקים, עמילי מכס ומוסדות ממשלתיים, מעקב אחרי הזמנות יבוא.

הכישורים הדרושים:
נסיון קודם בנוהלים ותהליכים של יצוא ויבוא, גישה מסחרית וכושר ניהול מו"מ עם לקוחות, ידע טוב באנגלית — צרפתית ו/או גרמנית יתרון, השכלה תיכונית וגיל עד 35.

●

מועמדים מתאימים יפנו בכתב ידם בציון תולדות חיים, נסיון קודם, המלצות, ומשכורת מבוקשת אל ת"ד 2438 תל־אביב עבור "פקיד בכיר".

סודיות מובטחת

אלביט
מחשבים בע"מ

ד ר ו ש

מהנדס/ אלקטרוניקה בכיר

לתכנון מעגלים דיגיטליים במערכות מחשבים להנחיית פרויקטים לפתוח מערכות בדיקה בפקוח מחשב לרכיבי L.S.I, חידות זיכרון ותת מערכות מחשבים

הנסיון הדרוש: 4 שנים לפחות בתכנון דיגיטלי — רצוי בתוכנה עדיפות לבעל רקע קודם כהנדסאי טכנאי אלקטרוניקה.

✶

בתשובה נא לפנות מע/ל9צ

לפנות בצרוף קורות חיים ... סודיות מובטחת.

כיתן בעמ
מפעלי טווה - אריגה - צביעה הדפסה - אשפרה - תפירה

במשרדנו הראשי בהדר־יוסף ת"א

ד ר ו ש י ם:

1. **מנהל/ת חשבונות**
סוג ד' — בעל/ת נסיון בהנהלת חשבונות תעשייתית

2. **פקיד/ה**
סוג ג' בהנהלת חשבונות (עם ידע בהתאמות)

לפנות למחלקת כח אדם, טלפון 481121 תל־אביב

לחברה דינמית לבנין

דרוש חשב

המשרה מיועדת לבעל נסיון מעשי בתכנון ניהול פיננסי, עריכת תחשיבים, מיסוי, הכנת מאזנים, כושר לנהל צוות עובדים.

פניות בכתב יד המכילות פירוט הנסיון ותנאים מבוקשים יש לשלוח לת.ד. 1016 ירושלים 91000 עבור "חשב".

— סודיות מובטחת —

משק נגן מחפש

נגר מעולה

נא לפנות אישית לנגריה במקום בשעות לפנה"צ

לחברה מסחרית בחיפה — דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

להתקשר טלפונית 04-663562, 04-663654.

וישיי־ישראל בע"מ

למפעלנו באזור התעשיה של חולון

דרושה

מזכירה

עבור אגף הנדסי העוסק במכירות וייעוץ הנדסי.

התפקיד כולל: פעילות משרדית שוטפת, הדפסה בעברית ובאנגלית, ניהול מלאי וקשר עם לקוחות.
הכישורים: ידיעה מושלמת והדפסה בשפה העברית וידיעה טובה בהדפסה בשפה האנגלית.

● תנאים טובים למועמדת המתאימה ●

לקביעת ראיון נא להתקשר למחלקת כח אדם טלפון 844191. סודיות מובטחת.

לביה"ס התיכון המקיף הדתי ע"ש "רוגוזין" אור־יהודה

דרושים מורים

במגמות המקצועיות (משרות חלקיות) לתורת החשמל ומתקנים, אוטומציה, פרקי מכונות וחוזק, תורת הטכסטילים ועבודה מעשית בתפירה, פקידות ומדריך למכניקה

מקצועות עיוניים (משרות חלקיות) באנגלית ובתושבע"פ
— מורה יועץ/ת מנוסה
— מורה לכתה "מקדמת"
— מורה בעל כושר ארגון לרכוז חנוך חברתי
— ספרן/ית (במשרה חלקית)

מועמדים מתאימים יתקשרו לביה"ס טל' 756045 או 759858

אוניברסיטת תל־אביב

ד ר ו ש י ם

מזכירה עצמאית

נסיון רב בריכוז מזכירות; ידיעה טובה של השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה בשפות אלו.
המשרה מחייבת עבודה בשעות נוספות לפי הצורך.

חשב שכר

רצוי ידע בהנה"ח ונסיון בהכנת שכר בשיטת המיכון.

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה ושמות ממליצים, לענף כח־אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת ת"א, רמת־אביב, עד ליום 17.7.76

מועמדים שייבחרו מתאימים — יוזמנו לראיון אישי.

למפעל תעשייתי גדול במרכז הארץ

דרושים

✶ **חשמלאים מוסמכים**
✶ **מסגרים**

נא לפנות בשעות הבוקר למר אוליבר טל. 03-784151. הצעות בכתב יד לת.ד. 1469 ת"א למס. 97.

לחברה קבלנית לעבודות עפר

דרוש

מנהל חשבונות
מוסמך עצמאי

נא לכתוב לת.ד. 2741 ת"א ולפרט השכלה, נסיון ומשכורת מבוקשת.

"מעדני מזרע" קבוץ מזרע מכרז למשרה של

רופא וטרינרי

40% משרה לרופא וטרינרי המפעל "מעדני מזרע" בקיבוץ מזרע

המועמדים מתבקשים להמציא קורות חיים בכתב יד לפי הכתובת "מעדני מזרע" קיבוץ מזרע עד תאריך 20.7.76

קונטרול דאטה (ישראל) בע"מ
רמת־אביב תל־אביב

דרושה

נקבנית

עברית אנגלית
נסיון של 3 שנים לפחות.

לפנות לכח אדם, טלפון 418141

סק-מושבה
באזור חיפה

ד ר ו ש

טכנאי אלקטרוניקה

לאחר שרות צבאי + רשיון נהיגה.

●

לפנות טל. 03-254008 03-253157

ה. מרגלית בע"מ
רח' החרושת 12 טל. 37062

ד ר ו ש ה

פקידה

בעלת נסיון ידע בחשבונות והדפסה בעברית
שעות העבודה מ־8.00—14.00

אקדמאי (30)

נסיון רב בארגון ומינהל (ובעיקר חינוכי)

מעונין במשרה בעלת אתגר וקידום

לפנות: ת.ד. 26284 תל־אביב

דרושה

כתבנית מעולה עברית

לעבודה קבועה ומענינת

תנאים טובים

ת.ד. 1323 רמת־גן

לחברה קבלנית

ד ר ו ש י ם

טפסנים וברזלנים

לעבודה ברמלה בשכונת בן־גוריון
לפנות במקום: לחברת אליטב או בטלפון 789972

משפחה בת"א או בנתניה
(עדיף מכפר־שמריהו)
המעונינת לאכסן בביתה ילדה בגיל 10
יוצאת אוסטרלית ודוברת אנגלית, ולספק כל צרכיה לתקופה של 3—4 חודשים.
לפנות טל. 286997 בין 8—12 לפנה"צ

ד ר ו ש י ם
✶ נגר
✶ מרכיב לארונות מטבח
עם נסיון ורכב
טל: 242617, 826579 בשעות העבודה

דרושות

[illegible]

לעבודה קבועה

בהצעות רציניות נא לפנות
טל. 269953 ת"א

האוניברסיטה העברית בירושלים

ביה"ס לחקלאות ע"ש לוי אשכול הפקולטה לחקלאות ברחובות
מודיעים על משרות פנויות של:

רכז מעונות
מכרז מס' 30/76
תאור התפקיד — ממונה על מעונות הסטודנטים בפקולטה לחקלאות. אחראי לקליטת המשתכנים ולטפול בבעיות האישיות של המשתכנים. אחראי לקיום השרותים הפיזיים במעונות; ממונה על צוות עובדי המעונות.
דרישות התפקיד — השכלה תיכונית; רצויה השכלה על תיכונית בתחום החינוך. ידיעת השפות עברית ואנגלית. נסיון קודם בעבודה דומה או בעבודות ארגוניות. כושר ארגוני ויכולת להפעיל צוות עובדים.
דרגה — י"ג—י"ד בדרוג אחיד.

רכז חווה חקלאית
מכרז מס' 68/76
תאור התפקיד — הפעלת חווה חקלאית ובצוע נסויי שדה, הפעלת טרקטור וכלים חקלאיים; הפעלת ואחזקת מערכת השקייה.
כשורים דרושים — בוגר בי"ס תיכון חקלאי; נסיון מעשי של 3 שנים לפחות, בגדולי שדה, ירקות ומטעים. רשיון לנהיגת טרקטור.
הדרגה — 2—3 טכנאים.

מהנדס בנוי ואחזקה
מכרז מס' 69/76
תאור התפקיד — נהול עבודות תכנון, בצוע ופקוח לפרויקטים מתוכננים ובנים בקמפוס ברחובות; לווי פעולות התכנון של מבנים ומערכות, פקוח עליון על בצוע עבודות בניה, מערכות ופתוח שטח; בקורת חשבונות ומתכננים, יועצים ספקים וקבלנים, תכנון ופקוח על עבודות אחזקה של מבנים ומערכות.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית על בוריה, רצויה ידיעת השפה האנגלית, השכלה הנדסית, נסיון של 5 שנים לפחות (ידונו גם במועמדים הנדסאים בוגרי בי"ס להנדסאים בעלי נסיון מתאים), נסיון בניהול עבודות הנדסיות במבני צבור והמערכות הקשורות בהם. נסיון במו"מ עם קבלנים וספקים.
הדרגה — בהתאם לכשורי המועמד.
הערה: העובד יועסק, בשלב ראשון, בחוזה מיוחד.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 20.7.76, יום שלישי כ"ב בתמוז תשל"ו, אל מזכירות הפקולטה לחקלאות, ת.ד. 12 רחובות, ולציין על המעטפה את מספר המכרז.

ד ר ו ש י ם

✶ **בנתניה:**

מורים

להוראה בקורסים בשעות הערב בנושא: הנהלת חשבונות עבודה מיידית.

לפרטים לפנות בתל־אביב, רחוב בוגרשוב 66, טל: 225795, 225690.

★

✶ **בירושלים:**

פקידה

הכישורים: בוגרת תיכון ידע בהדפסה על מכונה

לפנות בירושלים: רחוב המלך ג'ורג' 14, טל: 226455.

תדיראן

למפעל הגבישים בחולון

ד ר ו ש ו ת

פועלות ייצור

למשמרת ביניים (16.30—21.10)

✶ **תחבורה חזרה מובטחת!**

מועמדות מאזור חולון, בת־ים והסביבה מתבקשות לפנות ישירות למפעל, רחוב המלאכה 15 א', אזור התעשייה חולון.

דרושה

מנהלת חשבונות עצמאית

בעלת ידע בחישובי שכר
אפשרות לחצי יום

— **תנאים טובים** —

מועמדות רציניות יפנו "אופנת בנין", תל־אביב, לוינסקי 64, טלפון 824342.

למלון רזידנס נתניה

דרוש פקיד קבלה ללילה

בוגר בי"ס למלונאות עם נסיון של שנתיים ומעלה.

תנאים טובים למועמד המתאים.
טלפון: 053-33777—8

למוסד מחקר ופתוח באזור חיפה

דרושים

★ **טכנאי / הנדסאי אלקטרוניקה**

בוגרי בתי ספר מוכרים משוחררי צה"ל שעסקו בעת שרותם הצבאי בשטח האלקטרוניקה.
במוסדנו משרות פנויות בשטחים הבאים:
- בצוות העוסק בשטחי המחשבים.
- בצוות העוסק בנושאי מערכות דיגיטליות.
- בצוות העוסק בשטח הR.F., מיקרוגלים.
- בצוות העוסק בפיתוח מעגלי עבוד נתונים ומעגלי בקרה.
- בצוות העוסק בבדיקות של מעגלי מיקרואלקטרוניקה.
- בצוות העוסק בעריכת מעגלים מודפסים.

★ **מרכיבות**

למחלקת אלקטרוניקה דרושות מרכיבות למעגלי מיקרואלקטרוניקה. המקצוע נרכש תוך כדי עבודה מעשית במעבדה.

★ **טכנאי / הנדסאי מכונות**
- לבקרת איכות.
- לתיכון כלים וחלקי מכונות.
- להכנון תהליכים וסדרי פעילויות.

★ **שרטט/ת מכונות**

רצוי נסיון של שנתיים לפחות.

★ **עובדים מקצועיים**

★ **חרטים ★ כרסמים ★** ...

בוגרי בתי ספר מקצועיים עם נסיון של 4 שנים לפחות.

המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים ותפקיד לת.ד. 9757 חיפה 31096, רצוי לציין מספר ... להתקשרות.

בתי יציקה וולקן בע"מ

דרושים:

1. **מנהל מפעל יציקה:**
הכישורים: מהנדס מטלורג או מכונות, בעל נסיון בתעשיה ולפחות 3 שנים בניהול מפעל, בעל כושר לנהל צוות עובדים וכושר מגע עם גורמי חוץ.
ידיעת שפות: עברית ואנגלית על בוריין. שפות זרות נוספות יתרון.

2. **מהנדס ראשי:**
הכישורים: מהנדס מכונות בוגר טכניון בהנדסת מכונות או חשמל. בעל נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מערכות אחזקה של ציוד מכני מגוון בתעשיה המתכת, בעל כושר ניהול צוות עובדים וכושר מגע עם גורמי חוץ.
ידיעת שפות: עברית ואנגלית על בוריין. ידיעה בשפה הגרמנית יתרון.

מועמדים העונים לדרישות המנויות לעיל ימסרו מועמדותם בכתב "אושרי" למנהל אגף כוח אדם ויצרפו קיצור תולדות חיים, ציון משיכות הקודם בכתב יד. סודיות מובטחת

מפרץ חיפה, ת.ד. 624 טל. 721304

למוסד מחקר ופתוח באזור חיפה

דרושים

1. **מהנדס כימאי / כימאי פיזיק[לי]**
✶ לשלוב בצוות של מהנדסים מדיסציפלינות שונות. העבודה כוללת פתוח מכשור מעבדתי הו... לעבודת מו"פ. רצוי נסיון קודם בפתוח התק... מעבדתיים.

2. **מהנדסי אמינות**
✶ מהנדסי אלקטרוניקה, פיזיקאים או מה... תעשיה וניהול לעבודה בהנדסת אמינות.
העבודה כוללת:
— חשובי אמינות פוטנציאליים של רכ... ומערכות.
— הכנת תכניות להוכחת אמינות וכשלון ... מערכות.
— שילוב בצוותי מו"פ לתכנון אמי... המוצרים.

3. **מתמטיקאים / פיזיקאים**
✶ לשילוב בצוותי נסויים.
העבודה כוללת:
— מיצוי נתונים מהנסויים.
— אנליזה ותכניות אופטימיזציה.
רצוי נסיון קודם בתכנות.

המעוניינים יפנו בצרוף קורות־חיים לת.ד. 9757 חיפה 31096. רצוי לציין מס' טלפון להתקשרות.